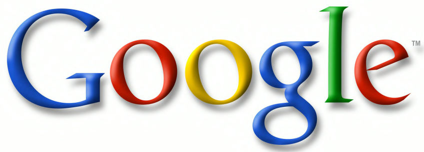

Google

UC-NRLF
B 3 421 506

BERKELEY
LIBRARY
UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

NYELVEMLÉKTÁR.

VI.

NYELVEMLÉKTÁR

RÉGI MAGYAR CODEXEK

ÉS

NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

VI. KÖTET.

BUDAPEST.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1877.

RÉGI

MAGYAR CODEXEK:

TIHANYI CODEX.

KAZINCZY CODEX. — HORVÁT CODEX.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1877.

Franklin-Társulat nyomdája.

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár VI. kötetében foglalt három régi magyar kézirat közül a Kazinczy és Horvát Codexből csak az első lap volt közölve hasonmásban (Tud. Gyüjt. 1836. XII. és VIII. köt.), a Tihanyi Codexből azonban két egész darab («Eǵ zep predikacio azzonunk marianak foganatarol» és «Eǵ zep es aietatos predikacio azzonunk marianak zileteferól») jelent meg Toldy Ferencz Immaculatájában (Pest, 1855.), mai helyesírással és nyelvjegyzetekkel. Mind a három codexet teljesen és híven most először veszi a közönség.

A kiadás ugyanazt az eljárást követte, mely már az előbbi kötetekből ismeretes. Itt is az eredetinek végződő lapját ||, kezdődő lapját pedig a lapszélre tett kövér szám jelöli. Hasonlóképen ( ) szövegbeli hézagot, (!) akármi okból föltünő, (?) olvashatatlan vagy kétes olvasatú szót jelent. Az olvasható törlések most is ki vannak szedve és szögletes rekeszjelbe foglalva, az olvashatatlanokat [?], az üresen hagyott helyeket [ ] mutatja. Az eredetiben pirossal irottak ritkítva, a latin idézetek valamint a pótlások is dűlt betűkkel vannak szedve, a csak kijelölt m és n betűket ṃ és ṇ helyettesíti, s a lapszélről beiktatottak « » közé vannak téve. Az átirások közül č csak a Kazinczy Codexben a második kéz irásában fordúl elő s némileg hasonló az ʟ-hez. Az ȏ ugyancsak a Kazinczy Codexben a második kéz irásában ọ és ɵ alakú, a többi részben valamint az egész Tihanyi Codexben majd olyan mint a 9. Az ů csak a Kazinczy Codexben kerűl elő s ú alakú; végre az v̊ megvan mind a három codexben, s a Tihanyiban alúl vonásos v, néha v̊, a Kazinczy Codexben alul fölül vonásos v, a Horvát Codexben fölül két pontos v fejezi ki.

Más betűkben nincs eltérés, csak épen annyiban, hog ć, ǵ, ń, ź vonáskája az eredetiekben nem a betű fölé, hanem mint ĺ-nél és ť-nél is melléje van téve. Ez arra mutat, hogy e vonáska természet szerint nem megkülönböztető, hanem kihagyó jel. Támogatja e föltevést, hogy a kőzönséges iduǒzǒithǒ, okaiert (okáért), regi, atkia, maid, bizonuithia, ſentenciayok, napya mellett gyakori az iduǒzǒ'tǒ, oka'ert, reg', atk'a, ma'd, bizonu'thia, sentencia'ok, nap'a írás is, a hol a vonáska csakugyan kétségtelenül kihagyó jel. Igy aztán eleget nyom az is, hogy ugyanazokat a hangokat és hangcsoportokat, melyeket egyszer ć, ǵ, ĺ, ń, ť, ź fejez ki, másszor ch, cz; gg, gh, gi, gy; li, ly; ni, ny; th, ti, ty; zi, zy, zz jelöli. Hogy ezt át lehet-e vinni más codexek ily nemű jelenségére is és ez alapon ki lehet-e mondani, nem azt, hogy az elősorolt összetételek régiebbek a megfelelő vonásos betűknél, mert hiszen azt a Halotti Beszéd menyi, latiatuc, tumetivk szavai is bizonyítják, hanem csak azt, hogy a c, g, l, u, t, z mellé tett akár egy akár két vonáska mindenütt és mindenkor kihagyó jel, abba nem akarok bocsátkozni. Az Érdy Codexre nézve már kifejeztem sejtelmemet a Nyelvemléktár IV. kötete előszavában s a Jordánszky Codex ismertetésekor a Régi Magyar Nyelvemlékek V. kötete bevezetésében majd úgyis bőven kell szólnom e dologról. Most térjünk az egyes codexekre.

A **Tihanyi Codex**, mely a tihanyi apátság tulajdona, papirosra írt, rideg barátgót betűjű kis nyolczadrét kötet. Készülte évei, melyek 292., 29., 81. és 170. lapján hol latin hol magyar szavakkal, hol pedig arabs számokkal világosan ki vannak téve, 1530, 1531 és 1532. Kitünő hűséggel másolta vagy helyesebben mondva hasonmásolta e codexet Rómer Ferencz Flórián kanonok még mint sz. Benedek rendi növendékpap Bakonybélben 1834-ben. E másolatot, mely a magy. tud. Akadémia könyvtáráé, hosszúkásabb alakját és sötétebb téntáját kivéve alig lehet megkülönböztetni az eredetitől. Értekesíti az is, hogy eléje van téve Guzmics Izidornak a magy. tudós társasághoz intézett benyújtó levele és az eredetiről írt ismertetése, habár mindkettő csak másolatban (a saját gyüjteményében levő eredetiből közölte Lehoczky Tivadar Abafi Figyelője. I. köt. 380—382. l.). Nem kevésbé becses, hogy legalább

rajzban és másolatban föntartotta a codex régi kötésének első tábláját és a belső oldalán levő írást.

E régi kötést Guzmics így írja le: «A kültáblák bőrrel bevont kemény papirosból vannak, szinük sötétvörös. A felsőnek czíme: Betbuchlin» (a rajzban legfelül BETBVCHLIN). «Körösleg különféle alakok ékesítik mindkettejét; a felsőnek közepén látszik az imádkozó zsoltáros király, Dávid; előtte a korona és lant; fölülről a felhőből, látszik az imádkozót megáldó istenség. Az alsó táblán különféle sisakos-fejek szemléltetnek, egyéb ékességekkel együtt. Közepe vonalok által három mezőre oszlik, melyek közül a középső virágokat mutat. A felső táblának beloldalán később kéznek találkozik irata». E kötés, mely nyilván német mesterember munkája volt s mint a BETBVCHLIN régies hangzása, latin betűi és V-je sejtetik, a kézirattal egykorú, tehát a codex eredeti kötése lehetett, minden esetre pedig becses ereklye volt, azóta már fájdalom le van fosztva s meglehet el is pusztult. Most aranybetűs Codex Tihanyiensis hátczimű, izléstelen munkájú fekete bőrkötés pótolja, melynek készítője még azzal is remekelt, hogy a codex széleit szépen meggyalulta s azáltal a lapszélekre irottakat több helyen megcsonkította.

Az eredeti hátúl csonkának látszik, de mivel a «kôuetkôzik Imar ez Imadsagnak magarſaka» szavak után még négy sornyi üres hely van, nem lehet kételkedni, hogy az igértet maga az iró hagyta el. Toldy (Ó s középk. magy. nemz. irod. története, 3. kiad. Pest 1862. II. köt. 96—97. l.) azt állítja, hogy «közepett csonka» s a hézagot a Krisztus foganatjáról való predikáczióba helyezi, melyről azt mondja, hogy két bészéd, «az egyik végül, a másik elül csonka». A mondott predikáczió azzal kelt gyanút, hogy két harmadik része van, az egyik az eredetinek 256., a másik 278. lapján kezdődik. Hozzá járul. hogy az e kettő közé eső 263. lap nem ott folytatja, a hol az előbbi elhagyja, hanem kevés különbséggel mind azt kezdi ismételni, a mi már a 260. lap Maſodokaert pontjától a 262. lap végéig olvasható. Azonfölül téntája is sötétebb. Mind ezt már Guzmics is megjegyezte valamint azt is, hogy e lapon innen «sehol sem jő diák mondat elé», holott túl rajta gyakori a latin

idézet. Igaz ugyan, hogy sem a 262. lappal végződő, sem a 263. lappal kezdődő terniónak nincs hia, tehát e kettő közt a hová a hézagnak szükségképen esnie kell, egyes levelek nem hiányozhatnak; de hiányozhatik egy egész ternió, mely e codexben rendesen 16 levélből áll. És ha elfogadjuk, hogy itt nem egy, hanem két prédikáczióval van dolgunk, akkor csakugyan annyinak kell hiányoznia. A 262. lappal megszakadónak ugyanis harmadik része befejezésére legalább is annyi szükséges, a mennyi a 266—278. lapon van elmondva; az tesz vagy 7 levelet. Annak a másiknak a kiegészítésére pedig, melynek töredéke a 263. lappal kezdődik, bátran fölvehetjük azt az egy ternióból még fenmaradó 9 levelet is, mert első részére, mely egészen hiányzik, ha a 278. lapon kezdődő harmadik részével egyenlő hosszúnak veszszük, megint kell vagy 7 levél, második része elejéből meg legalább is annyi hiányzik, a mennyi a 256—260. lapon a Maſodokaert pontig van elmondva, s az 2 levélnél nem kevesebb. Igy Toldynak teljes igaza lehet.

Mind a mellett nem mertem a kiadás illető helyén kitenni, hogy ott hézag van, legkevésbé pedig azt, hogy mekkora. Először is az író a «kezdetik eģ igȏn zep predikacio urunk criſtuſnak foganattarol de annunciacione» szavakban e tárgyról világosan csak egy prédikácziót igér, azt pedig nem lehet mondani, hogy a 263—292. lapon irottak nem az «annunciacio»-ra vonatkoznak, mert a 263—278. lapig terjedő rész csak ismétlése és folytatása a 256. lapon kezdődő harmadik résznek, a mely még okvetetlenül a «cristuſnak foganattarol de annuncione» czím alá tartozik, a 278. lapon kezdődő más harmadik rész meg, mivel «Az angalnak azzonunk mariahoz ualo iòueſeről» szól, épen magát az «annunciaciót» mondja el. Továbbá Guzmics, a ki a codexet még régi kötésében látta, mely pedig alkalmasint eredeti kötése volt, nem említ külső hézagot. Csak a szövegből következteti, hogy a mondott «beszéd kettőből látszik összeolvadtnak». Végre az, hogy a 263. lap sötétebb téntával van írva, hogy már elmondottakat ismétel, hogy ez ismétlések némiekben eltérnek és hogy még egy harmadik rész következik, úgy is magyarázható, hogy az iró e lapba, melylyel mint már említve volt új ternió kezdődik, hosszabb idő múlva

fogott, hogy nem nézte, mit írt már az előbbi ternióban és hogy két eltérő szerkezetű beszédet vont egybe. Ezzel nem Toldyt czáfolom, hanem csak eljárásomról számolok.

Kiadásunk az eredetinek 30. lapját átugorja, mivel e lapon nincs írás. A 292. és 293. lap közt van egy üres levél is, melynek azonban, mivel egyik lapja sincs számozva, kiadásunkban nem látni nyomát. A lapszámozást nem régi kéz végezte, azt mind a ténta mind a vonások mutatják, de mindenesetre még az új bekötés előtt, mivel egynehány számnak le van gyalulva a teteje. A codex más ujabbkori érintésektől sem ment. Az eredeti íráson két későbbi kéz változtatgat. Az egyiknek, mely még mult századbelinek látszik, világos, a másiknak, mely csaknem mai, sötét a téntája. Amazzal sűrűbben csak az 1. lapon találkozunk, hol az első szó kimaradt V-jét pótolja. a zeep-ből zéép-et csinál, a kegeket, bodok-ot kedek-re boldok-ra változtatja s több efféle hiábavalóságot művel. Szerencsére hamar megúnja a dolgot. A másik azonban, mely nem tudja tűrni, hogy a hol ma á, é, ó szokásos, ott a, e, o legyen, következetesen az utolsó lapig űzi haszontalankodását. Minthogy Rómer másolata az előbbit tekintetbe veszi, az utóbbit meg nem, azt kell következtetnünk, hogy ez már 1834 után mocskolta be a codexet. Ki hinné, hogy régi kézirataink on még a legujabb időben is merjen valaki ilyest elkövetni!

Guzmics azt állítja, hogy codexünk «nem is azon egy kézzel van írva» ; de arra, hogy hány kéz munkája s hogy melyik mit írt, csak határozatlanul felel. Annyi bizonyos, hogy az írás sokszor és feltűnően különbözik. Nagy apróval, egyenes dűlttel, ritka sűrűvel, gondos hamarossal váltakozik. Még élesebbnek mutatja a különbséget, hogy mindannyiszor a ténta és papiros is más. Természetes feltevés tehát, hogy itt több kéz működött. De ezzel szemben megfontolandó, hogy e különböző irások közé az évszámok csalhatatlan tanúsága szerint hosszú szünetek esnek. A codex három év munkája. Az évszámmal egybevetve a papirost, téntát és írást a 171. lap elejétől a 292. végéig terjedő rész 1530-ból való; legalább is egykorú vele a 337. lap elejétől a 352. végéig terjedő rész, s ugyan ez időből származónak kell lenni annak is, a mi a 31.

elejétől az 58. végéig foglal helyet; a 29. lap végeig valamint az 59. elejétől a 90. végéig irottak 1531-ből valók; ugyan ez időre tehetők a 293. lap elejétől a 336. végéig s a 353. elejétől a codex végéig irottak; végre a 91. lap elejétől a 170. végeig terjedő rész 1532-ben készült. Az meg tagadhatatlan, hogy a különböző idő s a megváltozott kedv egy embernek is tetemesen meg tudja változtatni az írását. Nem kell tehát okvetetlenül több kezet sejtenünk. Hogy pedig itt nem is szabad, arra három dolog utal. Először az égész codexben elejétől végig nincs semmi nyelvbeli eltérés; másodszor a helyesírás a legapróbb részletekig mindig ugyan az; harmadszor az írás vonásai állandóan azt az egy individualis sajátságot mutatják. Különösen ez utóbbi miatt nem sikerült Guzmicsnak a több kéztől származónak látszó írások szoros megkülönböztetése. Az én véleményem szerint tehát a codex hosszú szünetek és megváltozott kedv folytán különböző írással ugyan, de egy kézzel van írva.

A jámbor író, a ki szép szokás szerint ájtatosan «aue mariat ker» (29. és 81. l.), szerzetes pap volt, mivel két helyen (104. és 128. l.) Jo attyamnak szólíttatja magát. Hogy pedig Ferencz rendinek kellett lennie, az abból látszik, hogy valamennyi szent közül csakis szent Ferenczet mondja attianknak (348. l.). Legendáján, példáin és imádságán kivűl prédikáczióit is mind olvasmánynak szánta. Mutatják az olyan mondásai mint: «holot mint elt legőn m e g h i r t a m az annunciaciorol ualo predikacioba» (117. l.), «a mit Im i r a n d o wağok: neem gakortha haliatok» (125. l.), és «Minemő uot keghek az ziz maria teſtebe: az zileteferől ualo predikacioba m e g h i r o m» (264. l.). Hogy könyvét nőknek, határozottan szólva apáczáknak írta, olvasmányai tárgyán kivül kitűnik abból is, hogy lectrixet (81. l.) és peccatrixet (399. l.) emleget, hogy olvasóit számtalanszor hugaimnak, sokszor zyzeknek (pl. 12. lap), Criſtus iegőſynek (60. l.), és zyz mariat az tyztaſagba mind halalik kőuetőknek (101. l.) szólítja. Hogy pedig codexünket csakugyan apáczáknak kellett birniok, arra biztos adatunk van. A 107—108. lapon ugyanis eredetileg ez volt írva: «ezert oluastatik Amaz egh apaćarol: ki nem uaľa ketſegős: ſem ragalmazó: ſem alnok: mint nemeľek kőzőletők»; de a kőzőletők szó más

téntával majdnem olvashatatlanná van téve. A törlés csak apáczától eredhet, mivel a közőletők apáczáról apáczáknak szóló mondatban másra nézve nem lehetett sértő. Úgy látszik clarissáké volt, vagy legalább ilyeneknek volt szánva, először azért, mivel a «bodog zent ferenc attiank» kitétel alkalmasint nem csak az íróra, hanem az olvasókra is vonatkozik, és másodszor, mivel a szerzetesek, mint az Érdy Codex irója is tette, rendesen a maguk szerzetebeli apáczák számára irtak. Hogy melyik kolostor birta, arról nincs adatunk, valamint arról sincs, hogyan és mikor került Tihanyba.

Még az a kérdés támad, hogy szerzetesünk prédikácziói és egyéb olvasmányai eredetiek-e vagy fordítások? Már tömérdek sok latinismusa is az utóbbi vélemény mellett szól. Még inkább pedig gyakori latin idézeteinek természete, melyek legtöbbnyire nem sententiák, hanem a magyarral kétségtelenül azonos latin szövegnek apró foszlányai. De codexünk még fordításnak sem eredeti, hanem csak másolat. Mutatják az olyan törlései, mint a 149., 184., 253. és 328. lapon, melyek csak vigyázatlan leírásból származhatnak, valamint az olyan íráshibái, mint halot (22. l.), uigazet (84. l.), fwthok (102. l.), tanć (205. l.), hattya (224. l.), hatuan (288. l.), auito (293. l.), menekzők (324. l.), Nekiet (329. l.), halok (hallok), uigazek, fwthok, tanać, haytta, haituan, auitꝰ (auitus), menekzőt, Nekiek helyett. A halot, uigazet, Nekiet, menekzők olyan eredetire mutat vissza, melyben a szók végén k helyett c volt írva. A leíró aztán sietségből hol ezt t-nek, hol meg emezt c-nek nézve, c vagy k helyett t-t, t helyett meg k-t írt. Minthogy codexünkben az ilyen hiba ritkán találkozik, valószínűnek tartom, hogy olyan munkából van másolva, melyben a szóvégi c-nek k-ra változtatása már megvolt, következőleg azok a hibák is előfordúltak, vagyis hogy olyanból van leírva, mely maga is másolat volt.

A **Kazinczy Codex**, mely e nevét «Kazinczynak a régi m. irodalom körüli érdemeiért» Toldytól kapta (Ó- s középkori magy. irod. tört. II. köt., 92. l.), papirosra írt kis nyolczad rét kötet. Irása, az üres lapokra utólag bejegyzett tíz parancsolatot kivéve, mind végig rideg barát gót. Főrészeiben három férfikéz munkája. Az első a 136. lap végéig terjedő részt, tehát az egésznek

több mint két harmadát; a második, melynek írása az elsőéhez nagyon hasonló, csakhogy gyakorlatlanabb, a «zep predicaciot Az zent tyztaſagrol» és «zyz zent urſuľa azzon eletet»; a harmadik, mely leggyakorlatlanabb, a feltámadásról szóló részt írta. Az első kéz írása, mint az 1., 38., 58. és 136. lap arabs évszáma mutatja*, 1526-ból; a másodiké, mint a 166. lapon hasonlóképen arabs számmal van kitéve, 1527-ből; a harmadiké mint a 202. lapon szóval van elmondva, 1541-ből; a második és harmadik kéz írása közé eső tíz parancsolat pedig csinos folyó betüivel legfeljebb a XVII. századból való. A legutóbb említett hasonlít a Thewrewk Codex azon részének írásához, melyben a «Mind Szent Apostolokhoz Rithmusokban foglaltatot ayétatos Imadsagh» van.

Codexünket legelőször Horvát István ismertette a Tud. Gyűjt. 1836. XII. kötetében s egyszersmind 1. lapjáról Kis Jánosnak ajánlva hasonmást is adott. Horvát csak általánosságban mondja, hogy Vitkovics Mihály «Egerben akadott» rá; hogy kinél, nem említi. Ily határozatlanul felel e kérdésre a Vitkovics Codex ismertetésében is (Tud. Gyűjt. 1836. XI. köt.), a hol így szól: «Ezt, s még egy másik magyar kéziratot» (a mi Kazinczy Codexünket), «a ditső hazafiuságu Vitkovics Mihály, kedves emlékezetü Barátom, Egerből, szerette születése helyéből, ismértette meg velem 1803-dikban, s hozzám viseltető szíves hajlandóságból mind a kettőből saját kezével hoszszabb töredékeket leirt azonnal számomra, mellyek most is gyűjteményemben vagynak. Tudósíttatván általam a találmányról Révai, mindent elkövetett a két régi Magyar Kézirat lemásoltatása miatt, s boldog emlékezetü Mészáros György Egri jeles Egyházi Férfiu gondoskodásából Augustus 20-dikán 1804-dikben kezéhez is nyerte azon Másolatot, mellyet

* Az 5 mindannyiszor olyan jegygyel van kifejezve, mely nagyon hasonlít a mai 7-hez, s így lehetne az évszámot 1726-nak is olvasni. De ez ellen nemcsak az írás sokkal régibb charactere szól, hanem az is, hogy a Horvát Codex 249. lapja jobb szélére XXIIII. és XXVI. közé írt, tehát kétségtelen 25-ben is az 5-öt az a 7 alakú jegy fejezi ki. Egyébiránt már régen 5-nek ismerte volt föl a diplomatikában kitűnően jártas Horvát István is (Tud. Gyűjt. 1836. XI. köt. 92. l.).

olly nagy hévvel kivánt. Nem állíthatni tehát helyesen, hogy Révai e két Magyar Régiséget (Kassay Jósef, Magyar-Nyelvtanitó Könyv S.-Patakonn, 1817. 8-o Előszó, 14. lap) nem is esmérte volna, s róluk nem is hallott volna valamit». Vitkovics töredékes másolatát, mélynek Horvát István könyveivel s kézirataival a magy. nemz. Muzeum könyvtárában kell lennie, nem láthattam. A másik, melyet Mészáros Révai számára készíttetett, később Horvát István birtokába ment át, s innét szintén a Muzeumba jutott, a hol 470. Quart. Hung. alatt található. Ebből hiányzik szent Elek élete, a tíz parancsolat s a feltámadásról való tanítás; szent Orsolya élete meg szent Barlaámé és a szent tisztaságról szóló prédikáczió közé van vetve. Értéke csak annyi, hogy valaha Révaié és Horvát Istváné volt. Teljes és pontos másolatot készített Gyurikovics István 1854-ben a magy. tud. Akadémia számára.

E codex múltjából csak még azt az egyet tudni, hogy régenten valamely pozsonyi kolostoré volt; mert hártyaborítékán «Conuentus posoniensis» szavak olvashatók. Egerből, nem tudni hogyan s mikor, Jankovich Miklós gyűjteményébe s ennek megvétele által a Muzeum könyvtárába került, a hol «Szent beszédek és legendák 1526—1541» nevezet és 22. Duod. Hung. szám alatt őrzik. Mostani sötét barna bőr kötését is itt kapta. Régi megsárgult pergamen kötéséből meg van tartva az első tábla külső és belső borítéka. A külsőn nagyon halvány téntájú MDCXXV évszám és a fentebb idézett «Conuentus posoniensis» szavak vannak, a belsőn «Ao. 93 20 July» és «Eben az könibe vagion ſz Barlam es ſz Joſafat elete ſz Vrſolai ſz Alexiusſy» olvasható. Az utóbbi mint Horvát is mondja, «aszszonyi kéz» írása. A codex belsejében is találkozik későbbi kéz nyoma. Az 57. lapon ugyanaz, a ki az 54. és 55. lapra irkált, az onokad szót kitörülte és a jobb szélre azt írta, hogy «öczed». Az 58. lap «eg aue mariat ker aky irtha» szavai mellé alkalmasint XVII. századbeli nőkéz sajnálkozva azt írta, hogy «ſegeni». A 137. lapra egy nagy A van rajzolva. A 171. lapon a harmadik kéz «ihus maria ſcta Anna» szavai alá Jankovich ezt írta «1541 A Fel-támadásrol irtt rövid Munka». A 203. lapra fölül nőkézzel «† Jezus Maria» s alább legfeljebb mult századi férfikéz-

zel «Egész világi boldogságoknál boldogságosb, az lölki dolgokban egyedül foglalatoskodnyi; igy irta meg Eugenius P. Sermone pp:» van írva. A 204. lapon «Fiat uolluntas tua» olvasható. Megjegyzendő még, hogy a 138. és 172. lap egészen üres, valamint hogy a 48. és 49. lap közt két levél hiányzik. A 202. lap «ez wttan Immar kôwetkôzik az iras az iſtennek rettenetôs itteletirôl» szavaiból azt lehetne következtetni, hogy a codex hátul csonka. De mivel e lap alján kilencz sornyi szabad tér van s eredetileg még a következő levél is üresen volt hagyva, nyilvánvaló, hogy az az igért írás nem elveszett, hanem elmaradt.

Az első író, minthogy a 35. lapon szent Margit életét így fejezi be: «ihs, maria, zent ferenć» világosan Ferencz rendi szerzetes volt; így hihetőleg a másik kettő is. * Hogy pedig könyvüket mind a hárman apáczáknak szánták, mint frater Jeronimus is a szomszéd monostorbeli «zyznek gakorta zeep imadſagokat iruala: es zentôknek eletet» (62—63. l.), azt számos adat bizonyítja. Az első hugaimnak (59. l.), zyzeknek (131. l.), Criſtus iegôſſynek (62. l.) szólítja olvasóit s búzdítja, hagy szent Jeromosnak szolgáljanak és képét czellájukban tartsák (38. l.). A második és harmadik is hugaimnak (150. l.), zyzeknek (155. l.), és Criſtus iegôſſinek (187. l.) mondja. Számba véve, hogy a fentebb idézett frater Jeronimus olyan apáczának írt «zeep imadſagokat es zentôknek eletet», a ki vele egy szerzetből való volt, valamint hogy az Érdy Codex írója, mint maga megvallja, saját szerzetebeli nők számára készítette prédikáczióit, azt gyaníthatjuk, hogy a Kazinczy Codex úgy mint a Tihanyi is clarissák számára készült. Hogy pedig apáczák bírták, arról tanúskodnak a benne találtató nőírások.

Csak még azt kell megemlítenem, hogy ez a codex sem eredeti, hanem másolat, vagyis hogy írói nem egyszersmind fogalmazói is. Kitűnik ez a 11., 17. és 101. lap törléseiből, melyek

* Mellékesen akarom itt megjegyezni, hogy a harmadik író milyen naiv ember. Kétszer is (186. és 194. l.) irat szent Pállal a korinthusiak helyett — a korontál tótoknak!

részint vigyázatlan leírásból, részint nem értésből származnak, valamint a kyedelme (hyedelme, 24. l.), hathatna (haithatna, 36. l.), cuſtus (cuſtos, 75. l.), melľek (melľet, 114. l.) és zentőbet (zentőbek, zentőbbek, 152. l.) íráshibákból is. Ugyan abból az okból, melyet már az előbbi codexnél fejtegettem, alkalmasint ez is másod vagy harmad rendű másolat. Végül még azt is megjegyzem, kogy e codex nehány darabját, úgymint sz. Margit, sz. Anna, sz. Barlaám, sz. Elek és sz. Orsolya életét Toldy Legendatára I. kötetébe szánta, de e kötet nem jelent meg.

A **Horvát Codex,** mely e nevét Horvát Istvánnak «a régi m. irodalom iránti érdemeiért» Toldytól kapta (Ó- s középkori magy. irod. tört. II. köt. 91. l.), rideg barát gót betűkkel jó erős papirosra írt nagy nyolczad rét kötet. Hogy mikor készült, azt a 220. lapon maga az író adja tudtunkra e szavakban: «Vegeztetet ez kevnv hetfevn zent ſimon es zent iude eſtyn. vr zvletety vtan. Ezer. Evt zaz. huzon keet eztendevben», melyekhez nyomban más kéz ezt írta: «ug mint 1522 eztendevben». Legelülről Révai (Antiquitates Lit. Hung. I. köt. 27. l.) csak egy levelet tart elveszettnek. De számba kell venni, hogy az «iſten fyanak teſt fel vetele» bevezetéséből csak egy pár sor hiányzik. A kiegészítés tehát legfeljebb féllapot fogyasztana, s így még másfél lapnyi tér maradna, melyre valami teljes egészet nem gondolhatunk. Ha pedig töredékkel töltjük meg, akkor hézagot hézaggal pótlunk. Még erősebb ellenvetés, hogy a mostani első terniónak semmi hia, azért a pusztulás 12 levélnél vagyis egy terniónál kevesebb nem lehet. De még ennél is többnek kell lenni. A codex első táblája belső borítékára ugyanis XVII. századbeli nőírás így adja a könyv tartalmát: «Szent Christinay Nagi Boldog Aszoni Az Szerzetes Eletrül ualo Iras». Megjegyzendő, hogy a «Szent Christinay» szavakat semmi sem előzhette meg, mivel a boríték felső vége két ujjnyira üres. Az elveszett leveleken tehát vagy szent Krisztina élete vagy ezt magában foglaló prédikáczió és az «iſten fyanak teſt felvetele» bevezetésének kezdete volt. Erre a codex egyéb darabjainak hosszúságát véve mértékül, egy egész ternió sem elég. A 200. lap után is egy írásos, a 220. után pedig egy üres levél van

kiszakítva, s úgy látszik, hogy a 268. és 269. lap közt is egy vagy több levélnyi hézag van; mert a Krisztus szeretetéről szóló résznek nincsen czíme, s ha nem is mondat, de minden esetre fejezet derekán kezdődik. A végét azonban maga az író hagyta el; mert a nehezeyt szó, a melylyel az írás megszakad, a levél innenső lapján van, a túlsó meg már üres s még két üres levél is következik utána.

E codex Jankovich Miklósé volt s a gyűjtemény megvételével a nemzeti Muzeum könyvtárába jutott, a hol most «Egyházi beszédek 1522» nevezet és 336. Quart. Hung. szám alatt található. Kötése, mely czifra nyomású bőrrel bevont fatáblákból áll s két pár kapocs maradványait viseli, régi s ki van javítva. Eredetileg úgy látszik természetes hártya színű volt s csak kijavítás óta van sötét barnára festve. A levelek szélein aranyozás és berótt diszítés nyomai látszanak. Az első tábla belső borítékán, a melyen a már fentebb közölt régi tartalomjegyzék van, valaki 1720-ban kiszámította, hogy a könyv 198 éves. A codexben sok betöltetlen helyet találni. Igy a 220. lap után egy, a 104. után tíz, a 274. után két levél, vélamint az utóbb említett két lap is egészen üres. A 220. lapon csak négy sor van s a 268. lapon sincs több ötnél, melyek után Jankovich ezt írta: «Következik Szivre ható Imádság az Uj szerzeteseknek Szent Bernard Mondásainak be tellyesítése végett». Hogy a hiányzó részeknek már e század eleje előtt kellett elveszniök, arról tanúskodik az, hogy Révai, a ki Jankovich szívességéből még 1803 előtt használta, s Horvát István szerint (Tud. Gyüjt. 1836. VIII. köt. 109. l.) egészen le is másolta, csak mai állapotában ismeri codexünket (Antiquit. 27—28. l.). Megerősíti ezt az a leírás is, melyet Horvát István (i. h.) az első lap hasonmásával diszített ismertetésébe Révainak «nála találtató hív és tsinos» másolatából vett át. E leírás kevés jelentéktelen eltéréssel ugyanaz, mely az Antiquitatesben is olvasható. Révainak említett másolata Toldy szerint (Ó- s középk. magy. irod. tört. II. köt. 91. lap) Horvát István könyvtárával a Muzeumba jutott, a hol azonban hiába kerestem. Gyurikovics István is készített másolatot az Akadémia számára.

Codexünket egyetlen egy kéz írta, még pediy ugyanaz, melytől a Cornides Codex (sajtó alatt a Nyelvemléktár VII. köt.), szent Domonkos élete és magyarországi szent Margit legendája is származik. Ez írót Horvát és Toldy Domonkos rendi szerzetesnek mondják. Állításuk nem szorúl hosszas igazolásra; mert a ki szent Domonkos és a Domonkos rendi szent Margit életét írta s így két munkával is iparkodott e rend dicsőségét növelni, csakugyan nem lehetett más. Hogy szent Bernátnak a szerzetes életről szóló mondásait közli, abból kitűnik, hogy könyvét szerzeteseknek szánta, de hogy férfiaknak-e vagy nőknek, azt olyan általános megszólításaiból mint hyv lelek (197. l.) ės zeretevym (213. l.) nem lehet megitélni. Úgy látszik azonban, hogy nőknek, mivel könyve, melyet az első táblája belső borítékán levő nőírás szerint apáczák birhattak, legnagyobbrészt két Mária prédikáczióból áll s elején valaha szent Krisztina élete volt. Az egész munka latinból van fordítva. A 142. lap vége felé az író maga utal arra, hogy nem ő, hanem más a szerzője. Az első prédikáczió, habár sok tekintetben változtatva, megvan a Tihanyi Codexben is, a második mind ebben mind a Kazinczy Codexben található. Hogy a közölt daraboknak az író előtt nem eredeti latin, hanem már magyar szerkezetben kellett feküdniök, az világos a 11., 15., 43., 51., 135. és 137. lap törléseiből és a bochak (bochac, 16. l.), ev (en, 20. l.), feltette (felette, 195. l.), volna (vona: voná, 216. l.) íráshibákból. Codexünk tehát nem az eredeti magyar fordításokból, hanem csak másolatokból áll.

A három codex ismertetése után annak kijelentésével tartozom, hogy minden, még az íráshibák is híven vannak közölve s hogy a javitást nem a másolatok, hanem az eredeti kéziratok szerint végeztem. Sajtóhibák minden igyekezetem ellenére ezuttal is maradtak. Ezek, mindjárt kijavítva közölve s az első számmal kiadásunk lapját, a másodikkal pedig ennek sorát jelölve, a következők: **89,** 11 erről; **93,** 14 bin*n*ek; **94,** 6 embőr: mihelt; **103,** 12 miraitu*n*k; **106,** 34 monga; **131,** 18 ó hord uala. fat ő; **143,** 17 *tribulart*; **149,** 6 *ipsam mori;* **170,** 32 ziiz maria; **182,** 20 kőzőtte: es; **184,** 28 ńozolat, 33 angalokes; **185,** 7 papy feiedelőm; **199,** 19

iſtennek elŏtte: ǵakorlatos; **206,** 37 korporalokat; **232,** 34 teuŏlŏgne: talala eǵ zeǵen; **235,** 35 ezŏn kepen; **239,** 27 megh ||; **278,** 14 bynnek zepplevye; **291,** 1 teſtnek; **349,** 4 XXIIII; **351,** 8 iuevltez. Több aligha maradt, mert a szedést háromszor s a kész nyomtatványt még egyszer gondosan betűről betűre összehasonlítottam az eredetiekkel. Kérem az olvasót, hogy a kijelölt fogyatkozásokat használat előtt kijavítani szíveskedjék.

VOLF GYÖRGY.

TIHANYI CODEX.

*V*rnak neuebe kezdetik az zent zeretetről: egh zeep es aietatos p*re*dikacio

Vǵ ir zent pal apaſtal: korintombelieknek irt elſő leuelenek tizőnharmadik rezebe *Nunc autem manet fides: spes: et charitas: tria hec: maior autem horum est charitas:* Maſtan keǵek megh marad hit: remenſek: es zeretet: Nagob keǵek ezőknel az żeretet: Az bodok zent pal apaſtalnak ez mondaſa melle: Imeleten kerdeſt tehetne ualaki: Valion mićoda lelki Iozagh az: meľ az thőb lelki iozagnal nőmőſb: es dragalatoſb? ezt igőn Io megh tudnotok: hoǵ enćőlkőǵetők ez nőmős dragalatos kenćőth megh kereſnőtők: Votak azert nekiek: kik azt montak: hoǵ az tőb lelki Iozagok kőzőt nőmőſb es dragalatoſb az hit «alaza*tos*ſagh» mert ő mindőn lelki Ionak ǵőkkere: de ezőknek mondaſok hamis. mert az alazatoſſak eǵőt megh maradhat az halalos binnel: erről monda zent lelők iſten: az bőćnek zaia attal «*ecclesiastici decimo nono*» uaǵon ki maǵat calarſagal alaźa megh: es az ṽ belſői telleſők alnokſagal: Nekiek touaba azt montak: hoǵ az tőb lelki Iozagok kőzőt nőmőſb az hit: || ezők az ő mondaſokat bizonutottak imezel: **2** mert az hitnelkil ſenki nem iduőzőlhet: de ezőknek mondaſokes hamis: Mert az hit megh az gonozokba es talaltatik: ſőt megh az ŏrdőgőkbe es: erről ira zent Iakab apaſtal. «*Iakobi secundo*» az ŏrdőgők hyzik es rettőgik: tudniamint az iſtent. Nekiek touaba azt montak: hoǵ az lelki iozagok kőzőt nőmőſb az bőceſegh: ezők az ő mondaſokat bizonutottak imezel: mert ſalamon kiral mindőn zepſegnek főlőtte zerethe őtet: de ezes hamis: mert ez uilagy bőćeſſegről: uǵ ir zent pal apaſtal: Ez uilagnak bőćeſſeǵe balgatakſagh iſtennel Nekiek touaba azt montak: hoǵ az lelki Iozagok kőzőt nőmőſb az zyzeſek: ezőkes mondaſokat bizonutottak ezel: mert az zyzeſegh anǵaloknak huǵa: de ezőknek mondaſokes hamis: Mert megh embőr cak zyzeſſeǵel el karhoz-

hatik: erről monda zenth ǵergől doctor: mikepen az lampas az
olainalkil nem uelagoſut: ezőnkepen az zyzeſek iſtennel nem ked-
ues az eǵeb Iozagos miuelkődetőknel kyl: touaba nekiek azt
mondottak hoǵ az lelki Iozagok kőzőt nőmőſb az remenſek. ezők-
3 es az ő mondaſokat bizonutottak || Iob patriarkanak mondaſaua:
ki uǵ monda: ualſ remenſegőt es [Iőé] Iwé az őrők eletre: de ezők-
nek mondaſokes hamis: Mert uǵ monda dauit az zotar kőnbe:
spes Inpiorum peribit: az keǵőtlenőknek remenſegők el vez Ne-
kiek touaba azt montak hoǵ az lelki Iozagok kőzőt nőmőſb
az bekeſegh. ezőkes az ő mondaſokat bizonutottak urunknak mon-
daſaual: ki uǵ monda: zent mathe iria: bodokok az bekeſſegőſők:
mert ők iſtennek fianak hiuattatnak: de ezőknek uelekődeſſők: es
mondaſok [es] hamis: mert mint ez ede fel megh mont Iozagokal
eǵőt megh maradhat az halalos bin: ezőnkepen ezzel es: erről ira
zent Ianos euangeliſta: iſteni titkoknak lataſarol irt kőnuebe:
iſtennek mondaſa: bekeſeǵőt uallaz: es zenuedel az en neuemert:
es el nem fogatkozal: de ellenőd imezt uallom: mert az elſő zere-
tődet el hattad tehat őrők mindőnhato Io iſten: ha mind
ez főlől megh mondot lelki Iozagokal: az halalos bin eǵőt megh
maradhat: miéoda lelki iozagh az: kihőz az halalos bin ſemikep-
pen nem ferheth: es mel az tőbinel nőmőſb es draǵalatoſb: Byzon
4 ha megh akariatok tudnotok: nem egeb: hanem || az zent zere-
teth: kiről uǵ ir zent pal apaſtal: korintombelieknek irt elſő leue-
lenek tizőn harmadik rezebe *Si linguis hominum loquar et angelo-
rum* ha embőrőknek es anǵaloknak neluőkőn zoliak: zeretetőt
keǵek ne ualiak: uaǵok mint az zolo eré: es az pengő cimbalim:
es ha ualanam az Iőuendő mondaſnak malaztiat: es tudnek min-
dőn titkokat: es mindőn tudomant. es ha uona ol hitőm: hoǵ he-
ǵet heleről maſ herre uihetnem: zeretetőt keǵek nem uallanek:
ſemi uagok: de ha megh mindőn Iozagomat adnam az zegenők-
nek: es teſtőmet adnam tizőnualo megh eǵeteſre: zeretetőt kegek
nem uallanek: ſemit nekőm nem haznalna: Vg mond touaba rola
zent agoſton doctores: Valaki az zent zeretetnek regulaia zerent
el: eth ez uilaǵon: nem mondattatik ez embőrnek: ſem anǵalnak:
de iſtennek.

Hogh keǵek az zeretet. leǵőn mindőn lelki Iozagnal nőmőſb:
es dragalatoſb: megh bizonuttatik okkoſsagokal es előzőr *racione
finalitatis* az uegnek okoſsagaual: melnek megh erteſere ueǵetők

az pogan bôchnek mondaſat: Vǵ mond ö: Nômôſb az Vegh mind azoknal: melek zôrôztettek az uegre: Ez mondaſnak megh erteſere peldat uehettôk: az egeſsegrôl: es az vr||uoſsagrol: miert zôrôzte- 5
tik az vruoſagh: nem eǵebert: hanem az ô ueǵeiert: az az az eǵeſſegert: mert az uruoſſagnak ueǵe az eǵeſſegh: hat Iob az eǵeſſek mindôn uruoſsagoknal: De az zent zeretet mindôn Iozagoknak ueǵe: mint zent pal apaſtal iria: timoteus piſpôknek irt elſô leuelenek elſô rezebe: hat ô mindôn lelki Iozagoknal nômôſb es dragalatoſb Maſoćor az kôzelletelnek okoſſagaual: mert az harom iſteni iozagok: tudnia mint az hit: remenſegh: es zeretet: kôzelben uannak iſtenhôz: hod nem mint az tôb lelki Iozagok: ezert mert az iſteni Iozagok: iſtent ônuôn magat nezik: ez harom Iozagok kôzôt kegek: az zeretet Ionkab nezy iſtent: kôzelbenes uaǵon iſtenhôz: ezert mert az iſten zereteth. mint zent Ianos euangeliſta iria: hat ebbôl kôuetkôzik: hoǵ az zent zereteth mind az iſteni Iozagoknal: es mind az tôb lelki Iozagoknal: nômôſb es dragalatoſb, Harmacor az ekôſſegnek okoſſagaual: mert az oletan Iozak: mel egebeknek ekôſſegôt ad: az tôbinel nômôſb es dragalatoſb: de az zenth zeretet az: mel mindôn lelki Iozagoknak ekôſſegôt ad: mert mikepen az ekôs ruha: megh ekôſôt embôrt: ezônkepen az zenth zereteth az lelki Iozagokat: hat az tôbinel Nômôſb es dragab: || Negećôr az megh maradaſnak 6
okoſſaganal: mert az olietan Iozagh az tôb iozagoknal nômôſb: amel touab megh marad: de az zent zeretet touab marad mind az hitnel: mind az remenſegnel: Mert az hit menorzagba nem lezôn: amit maſt hitunkel hyzunk: ot zômeinkel lattiok: az remenſegh ſem lezôn: mert amit maſt remenlunk: azt menorzagba niluan uaľok: de az zent zereteth ôrôke megh marad: errôl ira zent pal, az zeretet ſoha el nem fogatkozik: Az zent zeretetnek azert meltoſagat megh gondoluan az hugo neuô doctor: ugmond rola O zenth zeretet nem tudom mit mongak az the dićeretôdrôl egebeth, hanem cak ezt: hoǵ iſtent menorzagbol le hozad: es az embôrt ez fôdrôl menorzagra fel emeled Vgmond touaba rola zent agoſton doctores: cak az zereteth az: mel megh gôz mindônôketh: es ualaholot leend hoza uonzon mindônôket: uǵan ezert mindôn lelki Iozagoknak kiralne azzońa.

Maſoćor bizonutatik hoǵ az zent zeretet az tôb lelki Iozagoknal nômôſb: es dragalatoſb: zent iraſokal Elôzôr azert

hozom ez melle urunknak mondaſat: ki az zent euangeliomba ki
monda: hoǵ leǵ elſő es nagob parancolat ez: hoǵ zereſők iſtenőn-
7 ket: telles ziuőnkel: telles lelkunkel: es || telles elmenkel de
mondhatna ualaky Imez harom kőzől: melikert tartozom en
Ionkab iſtenőmet zeretnőm: Azerte hoǵ terőmtőt: Auaǵ hoǵ megh
ualtot: auagh keǵek cak az ő felſegős Io u*o*taert: ez kerdeſre felel
zenth tamas doctor es ugmond: zeretnunk az iſtent azerth hoǵ
terőmtőt: ez az termezetzerent ualo zeretetőt nezy: Mert mindőn
embőr termezet zerent zerety azt a kitől uaǵon: mint az fiak zile-
iőket: touaba zeretnunk az iſtent azert: hoǵ megh ualtot: ez az
hala adaſt nezy: mert hala adaſſal tartozunk ő felſegenek rola:
De zeretnunk az iſtent az ő Iouotaert: ez az tekelletős zent zere-
tet: Mem kel azert iſtenth uǵan attaliaba azert zeretnunk: hogh
terőmtőt: ſem azert hoǵ megh ualtot: de cak az ő uekhetetlen
naǵ Io uotaert: uǵ hoǵ ha niluan tudnok hoǵ iſten el karhoztat:
meges kellene zeretnunk: iǵ zerethe az iſtent az bodok zent
agoſton doctor: kiről uǵ oluaſtatik *cum beatus augustinus semel
oraret dominum in sua cella* Mikoron az bodok zent agoſton eććőr
cellaiaba urat Imadna: neki ielőnek urunk Criſtus es monda neki:
Agoſton zereche engőmet: kinek monda az bodok zenth agoſton:
tudod uram mert zyuem zerent zeretlek: tehat moda neki urunk:
8 M*o*ngiad megh agoſton: mikepen zerech: kinek || felele zent
agoſton es monda: uǵ zeretőm en the felſegődet: az the Io uotod-
ert, hoǵha en bennem mine tetemek uanak, ezők mind aran ger-
ťak uonanak: es bennem mine uer uaǵon: mind draǵalatos bal-
ſamom uona: ezőket en felſegődnek tiztőſſegődre mind megh
egetnem ezt haluan urunk monda eſmet zent agoſtonnak:
ennel Ionkab nem zereche agoſton: Monda eſmet zenth agoſton:
ol igőn zeretőm en te felſegődet: hoǵha enbennem mine erek uan-
nak: ezők mind aranbol zőt kőttelek uonanak: ezőkel en oľ igőn
hozam kőtőznelek: hoǵ őrőke ſoha tőled el ne zakathatnek kinek
monda harmaćores Megh ennel Ionkab nem zereche
agoſton: tehat monda zent agoſton: mith monthatok mennek es
fődnek terőmtheie: ki mindőn embőrőknek zyuőknek titkokat at-
tal latod: ol igőn zeretőm en the felſegődeth az the nagh: es uek-
hetetlen Iouotodert: hoǵha lehetſegős uona ez: en iſten uonek
mikepen te az [es] uagh: es [en] te embőr uonal: mint en az ua-
gok: az en iſtenſegőmeth nekőd adnam: hoǵ iſtenlennel: mint mon-

dam mert az uagh. es en embőr lennek minth azes uagok. ezt haluan urunk: el enezek oztan zenth agoſtonnak elo̊le Azert mondam az Io kőro̊ztinnek az iſtent: cak az o̊ Io || uotaert keľ zeret- **9**
nie t o u a b'a h o g h az zent zeretet leǵo̊n mindo̊n lelki Iozagoknal no̊mo̊ſb: es dragalatoſb: byzonuithia zent Ianos euangeliſta es: elſo̊ leuelenek neǵedik rezeben: es ugmondrola: Az iſten zereteth: es ualaki lakozik zeretetbe: iſtenbe lakozik es iſten o̊ benne u g m o n d rola zent agoſton doctores: Nem az lelki ioknak ſok zami. nem az ido̊nek huzo uota: de az zereteth neueli az erdo̊mo̊t: mel zent agoſtonnak mondaſabol uehet́o̊k: hoǵ az ki zeretetbe uaǵon: to̊bet erdo̊ml iſtento̊l eǵ miſſet haluan: hodnem mint aki annal kil uaǵon: zaz ezo̊rt hallana: Vǵan ezo̊nkepen aki eǵ aue mariat mond zeretetbe: erdo̊mo̊ſb: hodnem ha zaz ezo̊rt mondana annalkil: Erdo̊mo̊ſb touaba zeretetbe eǵ napot bo̊ito̊lnie: hodnem ha zaz ezo̊rt eztendo̊ket bito̊lne annal kil: hat nőmo̊s Iozagh az zent zereteth t o u a b a u g h mond rola zenth bernard doctores: Mikepen az aran fo̊lo̊l mulat dragaſagaual mindo̊n erco̊keth. ezo̊nkepen az zent zeretet: mindo̊n lelki Iozagokat: es mindo̊n kazdakſagokat. Vgmond touaba: Mikepen az zep ruha. az teſto̊t codalatos kepen megh eko̊ſitti: es az draga ko̊ az aran go̊ro̊t: ezo̊nkepen az zenth zereteth az lelko̊t z e n t i e r o n i m u s doctor es zol rola es vg mond: Mikepen az zereteth nem uallo elo̊t: menorzagnak kapuia be tetetik. ezo̊nkepen az zeretet uallo elo̊tt: megh nit||tatik u g- **10**
m o n d z e n t amburuſ doctores rola: Mikepen ez teſti tyz: mindo̊n roſdat megh emezt: ezo̊nkepen az iſteny zeretetnek tyzye: az binnek mindo̊n roſdaiat embo̊rbo̊l ky rekezti O a z e r t h dragalatos ǵo̊nzo̊m zent zeretet: bizonaual the uagh az: ki minket menorzagra be uiz: the uagh az: ki miuelunk iſtennek titkait megh erteto̊d: es uelunk megh fogattatot mi leǵo̊n az hozuſagh: zelo̊ſſegh: magaſsagh: es melſegh: mint zent pal apaſtal iria: the uagh touaba az: ki nekunk az penitencianak utat edo̊ſſe tezo̊d: zent agoſtonnak mondaſa zerent ki ugmond: aki nem zereth ez nem mulkalkodik: Mert mindo̊n munka az nem zereto̊knek nehez: cak az zeretet az: meľ az neheſſegnek neueth nem eſmery: ugmond meges o zent zeretetnek igaia: mel kinen terhelz megh: Mel edo̊ſſo̊n ko̊to̊z megh: es mel iduo̊ſſego̊ſſo̊n uigaztaz megh: Mert az zeretet nem eſmer keſſero̊ſego̊t de edo̊ſſego̊t: az zeretetnek azert huǵa az edo̊ſſek

h a r m a ć o r b i z o n u t a t i k h o ǵ a z zent zeretet az to̊b

[1]elki Iozagoknal no̊mo̊ſb es dragalatoſb peldakales: uǵan ezert embo̊rnek idueſſeǵere.igo̊n zikſego̊s «p e l d a» elſo̊ peldank uaǵon eſaurol: kiro̊l uǵ ir zent pal: ſidoknak irt leuelenek tizo̊nketto̊d
11 rezebe: ‖ eſau az penitencianak go̊mo̊chet megh nem talaſa: ſem bineinek bo̊cianattiat nem uehete: Iollehet ko̊n̨ hullataſſaſ kereſte leǵo̊n: oka ennek ez: mert nem bankodek bineiro̊l iſteni zeretetbo̊l: de pokolnak kenaitulualo felelmebe «p e l d a» M a ſ p e l d a n k uaǵon az zent euangeliombol: zent [I] mathe iria euangeliomanak xxii. Az eǵ emberro̊l: ki az calardos embo̊rnek menekzo̊iebe be mene: es nem ualuan menekzo̊y ruhat: Megh ko̊to̊ztetek kezei es labay: es az kilſo̊ ſetetſegre uettetek. Valon kit peldaza az embo̊r: nem egebeth hanem az zeretetnel kil elő embo̊rt: Mit peldaz touaba az menekzo̊i ruha? nem eǵebet hanem az zenth zereteto̊t: uala kik azert zent zeretetnek ruhaiaual nem o̊to̊ztetik fel lelko̊ket: ezo̊k az calardo̊s embo̊rnek: az az iſtennek Menei menekzo̊iet megh nem koſtolhattiak «p e l d a» h a r m a d p e l d a n k uaǵon az eǵ apaćarol: olaz orzagba azert eǵ kalaſtoromba: rekezto̊t apaćak lakoznak uala: az to̊bi ko̊zo̊t az egik Igo̊n ſanaru penitenciat tartuala: Mert o̊ ſokat bo̊ito̊l uala: ſokat uigazuala: es hozan Imadkozik uala: uǵannera hoǵ: az to̊b apacaktul ugan
12 zenthnek alittatik uala: Mikoron ‖ azert ez megh korult uona: es megh hot uona: es naǵ tizto̊ſſeǵel teſtet koporſoba az zent eghazba be uittek uona: Az ko̊uetko̊zo̊ eććaka: az to̊b zyzek az zenth eghazba el be menenek: hoǵ az teſt ko̊rno̊l Imadkoznanak: tehat latak hat az koporſo telleſſeǵel el ego̊t: hat az teſtenek es Cak az hamma uaǵon: mel uala dohos minth az pokol: Mikoron ezt lattak uona: el Iedenek: es kerek uriſtent hoǵ az o̊ allapattiat nekik megh ielo̊ntene: tehat ime azon eiel ez zyz: naǵ retteneto̊s abrazatba az feiedelm azzonnak megh ielo̊nek: es megh monda: hoǵ el karhozot uona ezert: hoǵ az to̊b apacakal gakortha feddo̊t uona: es neki az to̊b zyzeketh hamiſſan ǵakortha be attauona: es ennek miatta az iſteni zereteto̊t benno̊k megh bantotta uona. ezt megh monduan el enezek elo̊le O a z e r t z y z e k: k e r l e k tito̊ket tekenceto̊k megh allapattokat: es gondoliatok megh eletto̊ket: Ne bizzatok hozu Imadſagtokba: ſem ſok viz kinir bo̊ito̊to̊kbe: ſem eiel keleſto̊kbe: mert byzon megh ezo̊kel nem Iduo̊zo̊lhetto̊k: ſem touaba tyztaſagh tartaſtokba: mert ha oſ tyztaſagot tartanatok mint az zyz maria: ha ty eǵmaſt zoliatok: egmaſt ragalmaza-

tok: egmaſt gőlőlitők: byzon zeretetnel kil uattok: mert zent ‖ pal monǵa: az zeretet nem patuarkodo: Az zeretetnelkil keǵek **13** ſenki iſtennek zynet nem lathattia: hoǵ uǵ leǵőn zent agoſton doctor mongia: Attiamfiai ualiatok az zeretetőt: kinelkil ſoha ſenky iſtennek zynet nem lathattia: Veſſetők ueǵet azert az ǵőlőſegnek: es eǵmaſt iſtenert es iſtenbe zereſsetők: es euel az bintes eltauoztathatiatok: iſtennek zinethes megh lathattiatok amen.

De mondhatna ualaki: Im hallom en es ertőm: meĭ igőn nőmős iozagh az zereteth: mel az tőb lelki Iozagokat mind főlől mulattia: de akarnam megh tudnőm es ertenőm: minemő iegőkből eſmerhetne megh embőr: hogh ha uaǵon iſteni zeretetbe auagh ninchen: Ez kerdeſnek megh erteſere: az doctoraknak mondaſok zerent: imigen felelhetunk: hogh ezt embőr imez negh iegőkből eſmerhety el először Az kőrőztien hitnek ualaſanak iegeből: Mert az byzon kőrőztien hitnel kil Nem lehet ſenki zeretetbe: erről ira zenth pal: Az hitnelkil lehetetlen hoǵ embőr iſtennek kedues leheſſőn: enneten uagon hoǵ mind az huztok: eretnőkők: hittől zakattak: poganok: es halalos binbe elő kőrőztenők. nem ualnak bizon zeretetőt Mas iegből Az tizta es Io lelki eſmeretnek iegeből: erről ira zenth pal apaſtal: *finis precepti est charitas: de corde puro: et* ‖ *consciencia bona: et fide non ficta:* az **14** parancolatnak ueǵe az zeretet: tyzta [lelky eſmeretből] ziből: Io lelki eſmeretből: es nem tettetős hitből: Valakik azert fertelmes lelki eſmeretőt ualnak: ezők bizon zeretőt nem ualnak Harmad iegből az iſtennek parancolatinak megh tartaſinak iegeből: kiről ugmonda urunk: zent Ianos euangeliſta iria: ualaki ualia az en parancolatimat: es megh tartia azokat: az aki engőmet zereth: Vizont ualaki iſtennek parancolatit nem tartia: ez bizon zeretetőt nem ual': akar mint monǵa zaiaual: hogh iſteneth zerethy: erről ira zent Ianos: elſő leuelenek maſodik rezebe: valaki azt monǵa hoǵ iſtent zerety: es az ő parancolatit nem tartia: hazugh ez: es bizonſagh ninchen ő benne: a ki kegek az ő igeieth megh tartia: bizonaual iſtennek zeretete tekelletős ő benne Neǵed iegből fele baratunknak zeretetinek iegeből: Mert ualaki felebaratiat iſtenert es iſtenbe zerety: ez iſteni zeretetbe uaǵon: valaki keǵek gőlőli ez zeretetnel kil uaǵon: Erről ira ugan azon zent Ianos: ualaki azt monǵa hoǵ iſtenth zereti: attyafiat keǵek gőlőly: hazud ez: Mert ha nem zerety attyafiat kit lat: mint zeretheti iſtenet kit

15 nem lat? ez neǵ iegőkből eſmerhetitők el: hoǵha uat‖tok iſteni zeretetbe auagh nem

De monthatna meges ualaki: Im ertőm Imar az zent zeretetnek dragalatos uotat: aztes minemő iegőkből eſmerhetőm el: ha uagok zeretetbe auaǵ nem: de akarnam Imar megh tudnom. ha en zeretetbe nem uagok: hoǵ kellene ennekőm az zenth zeretetnek nőmős kenchet megh kereſnőm: kerlek tanuliatok megh: es haznaltok uele: hoǵ azert megh ercetők: az zenth zeretetnek megh kereſeſſere: Imez hat dolgok zykſegőſſők elſő az binőknek zorgalmatoſſaǵal ualo el tauoztataſa: erről monda dauit profeta: *qui diligitis dominum odite malum:* kik zeretitők urat ǵőlőletők az gonozt: Vǵmond touaba zent agoſton doctores: az zeretet: es az halalos bin: egmas ellen ellenkődnek: mint az viz az tyz ellen: ha azert egiketh embőr zyueből telleſſeǵel ki nem zaggattia: az maſikat bele nem plantalhatya Mas zykſegh az iſtennek Io tetemininek gakorta ualo megh emlekőzete: kiről uǵmond zent agoſton. Az iſteni zeretetnek bennőnk ualo fel gieriezteſere: es neueleſere: ſemit haznoſbnak nem eſmerők: mint az iſtennek Io tetemi-
16 ninek megh emlekőzetit harmad zikſegh urunknak kena‖nak halalanak aietatoſſagal ualo megh gondolattia: kiről ugmond zent bernard doctor O vram ieſus: mindőnnek főlőtte zeretetőſbe tezőn tegőd ennekőm: az kenzenuedeſnek pohara: mellet az en iduőſſegőmert megh koſtolal ez melle peldatok uagon az puplikanus neuő madarrol: kit az aſpis neuő kego igőn gőlől: Mikoron azert ez madar fiait ki kőti: es az utan fezkeből ki megőn: az kego az ő fezketh megh oſtromlia: es fiait mind megh őldőſſy: Megh teruen ez madar: es fiait halua latuan: kőnőről raitok: es annera zereti őket: hogh mellet megh uaia: Vereth bociatia: fiainak oztya. es aual őketh uizonth fel tamaztya. Mikoron oztian fiai fel neuekődendnek: a kyk kőzőlők raitha kőnőrőlendnek: azokat az fezőkbe magaual megh tartia: Akik keǵek raitha nem kőnőrőlnek: Mikepen halalatlanokat az fezőkből mind ki hańa Valion vram mindőnhato iſten: lelők zerent kit peldaz ez madar: byzon nem egebeth hanem az aldot Criſtus ieſuſt. kit peldaz touaba az aſpis kego: nem egebeth hanem az aǵ ellenſegőt pokolbely őrdőgőt: kiket peldaznak touaba ez madarnak fiai: feienked minketh. mit
17 peldaz touaba ez madarnak fezke: ‖ nem egebet hanem ez vilagot: Mikepen azert az madarnak fiait az aſpis keǵo meg őly: ezőnkepen

mies feienked az elſő zilenknek uetkőknek miattok: mind megh hotunk uala: de ame ez nőmős madar: az artatlan criſtus ieſus: kőnőrőluen raitunk: veret az naǵ zeretetből ertunk ki bociaťa: kiuel minket az halalbol fel tamazta: ha azert latanǵa halalatlanſagunkat: mint az madar am hoǵ fiait az fezőkből ki hańa: ezőnkepen minket ez uilagbol ki han: houa? az őrők kenra: ha touaba latanǵa hogh őtet zerettők: es neki hala adok uagunk: megh tart az fezőkbe: az az eth ez uilaǵon malaztiaba: es Iőuendőbe az ő zent orzagaba N e g e d z i k ſ e g h az iſtennek parancolatinak megh tartaſa: kiről uǵ monda urunk az zent euangeliomba: ualaki tartia az en parancolatimat: az aki engőm zereth ő t ő d zikſegh ez uilagi zeretetnek el tauoztataſa: Mert uǵ ir zenth Ianos: ha ualaki zereti ez uilagot: ninchen az attia iſtennek zeretete ő benne h a t o d zikſegh az iſteni zeretetnek megh kereſeſſere: felebaratunkal ualo ergalmaſſagh tetel: kiről uǵ ir azon zent Ianos: ha ualaki ualia ez uilagnak kazdakſagat: es latangia az ő attyafiat zikőlkődnie: es megh uońangia az || ergalmaſsagh tetelt ő tőle: **18** Mint uaǵon iſtennek zeretete ő benne? ol' mint azt mondana: minchen ez eletenbe iſtennek zeretete: oka keǵek ennek ez: mert a mit az zeǵenel tezunk urunk Criſtuſſal tezők azt: mint ő maǵa monda az zent euangeliomba.

hoǵ keǵek uǵ leǵőn: imez peldabol Ionkab megh erthetitők «p e l d a» V ǵ o l u a ſ t a t i k az bodok zent erſebőt azzonrol: ki maǵari kiralnak leanya uaľa: ki hazaſſagra az turingiabeli herćegnek adatot uala: ez az tőb lelki Iozagok kőzőt: az ergalmaſſagnak Iozagaual Ionkab fenlikuala: Mikoron azert eććőr eǵ poklos ment uona ő hoźa: ki iǵőn ruth uala es dohos uala: kezde ezőn kernie hoǵ őtet őnnőn maǵa megh firőztene: tehat az bodok zent erſebőt azzon: ki iſteni zeretettel telles uaľa: megh firőzthe őtet: es ezuttan ettellel kezde kenalnia: kinek monda az poklos addek en ſem ezőm: ſem izom mignem temagad őledbe agaſhazadba be uiz: es uradnak aǵara fekteć e z t h a l u a n a z bodok zent erſebőt azzon: az iſteni zeretetel megh gőzettetuen: legottan fel ueue őtet: agaſhazaba uiue: es vranak aǵara fektete. || ezutan uranak **19** paplanaua be lepőde. O őrők mindőnhato iſten: Valion ky tenne maſt ezt: Ezőn kőzbe tőrtenek vranak az herćegnek haza menie: es ez dologrol mikoron zent erſebőt beuadoltatot uona: Megh haraguduan ura fegueret ragada: es agaſhazaban be ſyetuen: az pap-

lant az poklosrol el ranta. akaruan ỏtet kette uagnia lata azerth
tehat aǵan urunk criſtus ieſus elfezỏlue fekzik: ezt latuan az her-
ćek: megh eſſek ziue: el hagita feguereth. es urunk elỏt le eſuen:
naǵ ſiraſſal bineit monda: Ime azert ezbỏl megh teccik: mert ua-
lamit az zeǵenỏknek tezunk: urunknak tezỏk azt: elleten nỏmỏs
Iozagokal kereſheti megh embỏr: az iſteni zent zeretetnek draga-
latos kencheth:

Ezỏkel kereſe megh az bodok zent elexſius: kirỏl imigen
oluaſtatik: Az zent alexſius romai nỏmỏs urnak eufe-
mianuſnak fia uala: Meel eufemianus az cazarnak uduaraba legh
elſỏ uala: kinek naponked harum ezỏr uitezỏk alnakuala uduart:
kik mind aranaſbarſonal ỏtỏztetnek uala. es partha ỏuel ỏuedỏz-
nek uala: Vala keǵek ez eufemianus igỏn ergalmas embỏr: Na-
ponked az ỏ hazaba harom aztal żeǵenök etetnek uala: kiknek
aztalokra ỏnỏn maga zỏmelezerent zolgal uala: es kilenćed ora
20 koron: ỏes || zỏrzetỏs Iamborokal es eǵhazy embỏrỏkel: urnak
felelmebe eleſegỏt uezỏnuala. kinek hazaſa aglaes neuö: haſſonlatos
Iozagal fenlik uala Mikoron azert nekik fiok nem uona: az
ſok Iambornak kỏnỏrǵeſſỏkre: kik az ỏ alamiſnaiokal elnek uala:
Vriſten nekik eǵ zep ſirſiv magzatot ada: kit elexſiuſnak neueze-
nek. es ez magzatnak letelenek utanna. az tyztaſagtartaſba mind
halalik megh maradanak: Az ǵermỏk azert neuekỏduen: adatek
diaki tudomanra: ki ol' elỏs elmeiỏ uala: hoǵ riuid idỏnek alatta:
az poǵan bỏćeknek kỏnuỏket mind el tanula es el erthe ezỏn-
kỏzbe attia: az Cazarnak uduarabol Iegỏſt iegze neki hazaſ-
ſagra: Mikoron azert az menekzỏnek napia elỏue Iỏt uona: [ez]
es ez bodok zent alexius: iegỏſſeuel egetỏmbe az el nuguaſra agas
hazaba be ment uona: kezde ez bodok iſv iegỏſſet az iſtennek fe-
lelmere tanitania: kezde touaba az zyzeſſegnek tartaſara intenie:
Ennak utana viabol Iegh gỏrỏiet ki ueue: es Iegỏſſenek viaba
teue: az parta ỏnek kiuel ỏuedzikuala annak farkuaſſat es el
mećće: es iegỏſſenek ada: es monda neki: tarć megh ezỏket zeretỏ
iegỏſſỏm: migh iſtennek kellemetỏs: es leǵỏn iſten te kỏzỏtted es
21 enkỏzỏten Ezutan attianak kenće||bỏl' uỏn annet: mine ỏ
neki zikſegỏs uala: es azon eiel titkon attianak uduarabol el ki
mene: es az tengỏrỏn haioba ile: es laodicianak uaraſaba mene:
ennen eſmet fel kele: es ſirianak tartomanaba ediſſa neuỏ uaraſba
mene: holot az zent eǵhazba: urunknak zyne embỏri keznel kil

irattatot tartatik uala. M i k o r o n a z e r t oda ment uona: mindőnöket meleket uele uituala: az zeǵenőknek oztogatta: es Io ruhait rola lehanuan: zegenőknek ruhaiaban őtőzek: es azzonunk marianak eghazanak gadoraba: az tőb zeǵenők kőze le ile: Az alamiſnaba keǵek mel' neki iſtennek kedueert adatik uala: a minere neki zikſegh uala: megh tartia uala: es az főlőtte ualoiat az tőb zeǵen tarſinak oztogattia uala o n n e t a n h a z o l mikoron ebbe attianak hire lőt uona: ez uilaghnak mindőn orzagira zolgait kilde: hogh fiat zeretettel megh kereſnek: es uizont romaba vinnek: kik kőzől mikoron nemelek ediſſanak uaraſaba mentenek uona: Az bodok zent elektul megh eſmertetenek: de zent elek azoktul nem: zent eleknekes azert az tőb zegenőkel eǵetőmbe alamiſnat oztogatanak: Meleket zent elek naǵ hala adaſſal ueuen: Imezt monǵa uala: halakat adok tenekőd uram: hoǵ en erdőmlőttem || az the zent neuedbe: zolgaimtul alamiſnat uenőm: Az 22
zolgak azert megh terueen: megh mondak hoǵ ſohol megh nem talaltathatnek A z ő a n i a k e ǵ e k el meneſenek napiatul fogua: agiaſhazanak egik zeǵeletibe: zakot terite le az pagimontomra: holot naponked naǵ ſiraſokat tezőnuala monduan: Mind addek eth ſiraſba es ohaitaſba megh megh maradok: mignem az en fiamat zőmeimel lathatom: Vgian ezőnkepen iegőſe es giaz ruhaba őtőztete magat: es nagh ſiraſſal napanak imezt monda: Migh ualamit nem halot az en zerető iegőſſőmről: az gerlicenek mogia zerent. ſiraſban es ohaitaſba ueled eǵetőmbe megh maradok M i k o r o n a z e r t az bodok zent elek: ez főlől megh mondot zent eghaznak gadoraba: az zegőnőkkőzőt iſtennek zolgalattiaba: tizőn het eztendek megh maradot uona: Eǵ neminemő napon: azzonunknak kepe mel ot az zent eghazba uala: megh zolala az zent eghaznak Cuſtoſanak: es monda neki: hozdbe az iſtennek embőret mert meltho iſtennek orzaǵara: es iſtennek lelke nukzik ő raitha: Az ő imadſaga kegek: mint az tőmienek fiſte fel meǵőn iſtennek zinenek eleibe: Mikoron azert az Cuſtos nem erthetne ki||ről mondana: Monda eſmet neki: az kep: az a ki onnetan ki- 23
uől az zent eghaznak gadoraba il: tehat az cuſtos legottan el ki mene: es az bodok zent elekőt nagh tizteſſeǵel az zent eghazba be uiue E z d o l g o t m i k o r o n mindőnők megh tuttak uona: kezde mindőnőktul tiztőltetnie: ő kegek ez vilagy hiu dicőſegőt akaruan el tauoztatnia: ennetenfel kele: es eſmet laodociaba

mene: holot haioba iluen: es akara cilicianak tarſis neuȍ uaraſaba
menie: de iſtennek akarattiabol az zel az haiot: igaz romanak part-
iara uete ky melet latuan az bodok zent elek monda magaba:
Attamn̈ak hazahoz megȍk: es nala eſmeretlen megh maradok: ſem
maſnak terȍ lezȍk. Mikoron azert ez zeǵen zarandok romanak egik
uciaian fel indult uona: laťa attiat naǵ ſeregel igaz akoron az
cazarnak uduarabol ki Iȍnie: tehat az bodok zent elek kezde
utanna Naǵ zoual Imigen kaiatania: Eufemianus iſtennek embȍre:
engȍm' zegen zarandokot fogagbe az the zazadba: es aztalodnak
morſalekaual tarćel: hoǵ meltoltaſſek uriſten az the zarandok
fiadal es erǵalmaſſagot tennie. Ezt haluan az eufemianus: fianualo
keſſerȍſegnek tȍre: az ȍ zyuet legottan attal iara: fianak kegek ze-
retetiert ȍtet uduaraba be uitete: es neki tulaidon hazat cinal‖-
24 tata: es tulaidon zolgaľot zȍrze: es naponked kezde aztalarol tar-
tania: ȍ keǵek az imadſagokba megh maraduala: es teſtet uiga-
zaſſokal es bȍitȍkel gȍtriuala. Az uduarnak cuſſi keǵek: ȍtet ſokkep-
pen megh cuſſoliak uala: Nekiek az moſlekoth neki n̈akaba ontiak
uala: Nekiek zakalat rangattiak uaľa: es nekiek ȍtet arcul itik
uala: ȍ keǵek mind ezȍket iſtennek zeretetiert naǵbekeſſegel el
zenuediuala: tyzȍn het egez eztendek azert attianak hazanales:
eſmeretlen megh marada Mikoron azert az bodok zenth elek
mindȍn lelki iozagokal telles uona. megh eſmere eletenek ueǵet el
kȍzelgetnie: Az zolgatul ki neki zolgal uala tentat es papiruſt
kere: es eletenek mindȍn rendet megh ira: Ennek utanna az leue-
let markaba zoritha: es lelket iſtennek megh ada Az kȍuet-
kȍzȍ uaſarnap mikoron zent petȍr eǵhazaba: az miſſen ielȍn
uona az papa az ket cazarokal: tudnia mint: archadiuſſal: es ho-
noriuſſal: es olmint eǵez romaſſagal: Az eǵbȍl hozaiok imeleten
zozat adatek: Iȍietȍk enhozam mind ty: kik munkalkottok: es
megh uattok terheltetuen: es en megh elegitlek titȍket: Mel zot
haluan: mind megh iedenek: es mind az fȍdre hullanak: es ime
25 maſſoćores imeleten zozat lȍn hoz‖aiok: kereſſetȍk megh az iſten-
nek embȍret: hoǵ imaǵon romaert Mikoron kereſtek uona: es
ſohol megh nem talalttathatot uona: eſmet imeleten zozat lȍn ho-
zaiok: eufemianuſnak hazaba kereſſetȍk: Megh kerdetek azert
errȍl eufemianus: ki es ielȍn uaľa: es monda errȍl ſemit nem tud-
nia tehat az papa innocencius: az cazarokal eǵetȍmbe eufe-
mianuſnak hazahoz menenek: ezȍnkȍzbe zent eleknek zolgaia

urahoz mene: es monda neki: uram: ne talamtan az zeǵen zaran-
dok az iſtennek embôre: mert az naǵ zent elető: es bekeſſegel tirô:
be menuen azert eufemianus az cellaccaba: ôtet halua talala: es
latha arciat fenleni mint angalnak: Akara keǵek az leuelet ki ueni
kezebôl: de nem tehete: Mikoron ki ment uona az papahoz: es az
cazarokhoz: es nekik ezt megh mondotta uona tehat ôkes el
be menenek hozaia: es mondanak neki: Iollehet binőſſôk legunk.
de maǵa feiedelmſegőt uiſſelunk: es ielôſben ez. mutattak az pa-
pat, az kôzônſegős paztorſagnak birodalmat: Ad nekunk azert
iſtennek embôre az leueleth: hoǵ laſſok mi uaǵon benne: es hoza
Iaruluan az papa foga az leuelet: es ottan neki enǵede: Es ime
mind az nepnek hallaſara az leuelet el oluaſtata: attiaes ielőn
leuen: Az eufemianus kegek ezt haluan: ol mint mindôn ereietul
megh fogatkozuaň: az fôdre hot eleuenôn || le eſſek: Mikoron az- 26
ert eǵ kiſded erőt uőtuona: az fôdrôl fel emeltetek: es ruhaiat
megh zagatuan: kezde haiat tepnie: zakalat zagatnia: es fianak
teſtere eſuen: naǵ ſiraſſal imezt kezde mondania: O Iay ennekôm
en zeretô fiam: miert keſſerôtel engôm el igőn megh: es enne
eztendôtulfogua az en keſerôſegômet naprol ňapra neueled: Iay
en nekôm ňaualaſnak: mert Im latlak tegôd az ňozoliaba ellôttem
fekunôd: es nekőm nem zolhatnod: Iay ennekőm: minemő ui-
gaztalaſt uehetôk en ezuttan ezôn kôzbe mikoron [mikoron]
edôs aňa es ezt megh hallotta uona: Mikepen az tenezô orozlan:
zokta az halot megh zagatnia: ezônkeppen ő ruhaiat megh zagat-
uan: haiat megh ereztuen: kezeit feiere fel kućoluan: es zômeit
menorzagra fel emeluen: kezde naǵ ſiraſſal az zent teſthôz ſietnie:
es mikoron az ſokſagtul az zent teſthôz nem Iuthatna: Imezt
kezde nagh zoual mondania: Aǵatok utat ennekôm: hoǵ lathaſ-
ſam az en fiamat: lelkômnek vigaztaloiat: es azt ki emte az en
emleimeth: Es mikoron naǵ nehezen az zent teſthôz Iutot uona:
burula rea: es naǵ ohaitaſſal mongia uala O en edős fiam alex-
ſius: en mehemnek edős ǵômöche: zômeimnek vilagoſſaǵa: es
lelkômnek vigaztaloia: miert tôl ekkepen miuelunk: latod||uala az 27
the uen attiadat: es engômet uen anadat: naponked keſſerge-
nunk: es ſirankoznunk: es nem ielônted megh magadat mi ne-
kunk: Az the zolgaid fiam killômb killômb bozuſſaǵal illetnek
uala tegôdet: es nagh bekeſeǵel el zenuedôt uala: es ezôket mond-
uan: ottan ottan el terieztiuaſa magat az zent teſtôn: es neha

az anǵali arćat kezeiuel illeti uala: neha keǵek aiakiual apolgattia
uala: Neha touaba maǵat az nepre ki terituen: naǵ ſiraſſal imezt
monǵa uala O mind ty kik ielőn uattok: ſiratok uelem eǵetőmbe:
Mert tyzőnhet eztendek az en hazamnal eſmeretlen lakozot: es
enne eztendőknek alatta nem eſmertem megh hoǵ en fiam uot:
Az ő zolgai ſok buzuſaǵal illetik uala őtet: es mind naǵ bekeſſegel
el zenuediuala: Iay azert ennekőm fiam alexſius: ki agia az en
zőmeimnek az kőnhullataſnak kutfeiet: hoǵ ſiraſſam lelkőmnek
keſſerőſeǵet: eiel es nappal Mikoron mind ezőket iegőſſe es
megh hallotta uona: giaz ruhaual fel őtőztetuen: kezdé őes az
zenth teſthőz ſietnie: Mikoron azert oda Iutot uona: ő es eſſek
az zent teſtre: es naǵ ſiraſſal imezt kezde mondania O Iay en ne-
kőm: mert ma aruaia hagattam. es őzueǵe marattam: Imar nin-
28 cen kire ‖ feľ emeľnőm az en zőmeimet: el tőrettetőt az en tikő-
rőm: el uezőt az en remenſegőm: Ma kezdetőt el keſſerőſegőm:
kinek ſoha ueǵe nem lezőn: Az nep keǵek ezt latuan es haluan:
Naǵ ſiraſt teznek uala tehat az papa az cazarokal eǵetőmbe:
az zent teſtőt helhőztetek tiztőlletős ńozolaba: es az uaraſnak
piaćara ki uitetek. es ućarol ućara megh hirdettetek: hoǵ az iſtennek
embőre megh talaltatot uona. kit olmint mind az uaras keres uala:
ſiet uala azert az nep mindőnfelől az zent teſtnek lataſara: Vala-
mel kor keǵek az zent teſtőt illethetiuaľa: legottan eǵeſſegőt ue-
zőnuaľa: Vakok zőmőknek uelagiat uezik uala: es őrdőngőſſőkből
az őrdőgők ki futnak uala Az cazarok azert ez naǵ codat lat-
uan: kezdek az papaual ő magok az ńozolat uinnie: hogh ők es
megh zentőltetnenek az zent teſtől. Parancolanak keǵek az caza-
rok: hogh eziſtőt es aranat hintenenek az vćakra: hoǵ az nep
azokra eſuen: kineben az zent teſtőt uihetnek: az zent eǵhazhoz:
de az nep az peznek zerelmet hatra uetuen. ſiet uala az zent teſtnek
ataſara es illeteſere: es uegre naǵ kennal el be uiuek zent boni-
facius martirnak eghazaba: holot hetednapik iſteni diceretbe megh
maraduan: zőrzenek koporſot neki aranbol. eziſtből: es draǵa kő-
29 uekből: Melbe az zent ‖ teztőt nagh tiztőſſegel bele helhőztetek.
holot nem zőnt uriſten az ő zentenek attaľa: mind ez napiglan
killőmb killőmb codakal fenleni: ő neki diceretire: es az ő zente-
nek tiztőſſeǵere: Megh hala azert ez bodok zenth elexſius: mikoron
irnanak urunknak zileteſenek utanna: harom zaz: es kilenćuen nioć

eztendőbe : Iǵ kereſe azert megh az zenth zeretetnek kenćet : az bodok zent elexſius : kiben halaligh megh marada : kiuel touaba az menei bodokſagot es megh ueue : kit enǵegőn minekunk[es] es agion attya. es fiv : es zent lelők iſten : amen Amen

Ez iras irattatot urnak ziletefenek utanna ezőr őtzaz harminć eǵ eztendőbe es el uegeztetőt aldozo eſtin aki irtha aue mariat ker ff. ‖

31 Vrnak neuebe kezdetik vrunk criſtusnak zileteſeről eǵ zep es aietatos p*re*dikacio

Vǵ ir zent lukać euangeliſta: euangeliomi kőnuenek maſodik rezebe *peperit, filium suum primo genitum et pannis eum inuoluit: et reclinauit eum in presepio* Zile tudniamint az ziz maria az ő elſő zilőttet: es poztokba őtet be takara: es helhőztete az iazolba: ez zent lukać euangeliſtanak mondaſa melle: urunknak żileteſeről harom lelki tanuſagtok lezőn *Primum erit, virginalis partus* elſő lelki tanuſagh lezőn: Az zyz ananak zileſeről *secundum erit seruitutis actus* Maſod lelki tanuſaǵ lezőn: az zyz ananak zolgalattarol *tercium misterium erit Nascentis modus* Harmad lelki tanuſagh lezőn: az ǵermők ieſuſnak ziletesenek modiſsagarol,

32 elſő ‖ tanuſagh mondam lezőn: az zyz ananak zileſeről: Mel melle Imezt kel ezőnkbe uennőnk: hoǵ mindőn aietatos lelőknek: codalatos zepſegh teccik megh: imezt megh gondoluan: hoǵ az zyz fiat zilt: ezt kegek imez neǵnek megh gondolattiabol erthettők megh: elſőből *quia beata uirgo maria cristum pulcerrime concepit* mert az bodok zyz maria: az ǵermők ieſuſt: zepőn fogada tudniamint: zizeſegnek allapattiaba: zentſegős uereből: iſteni celekődetből: es zênt lelők iſtennek ereiből: Mint ezt gabriel anǵal megh monda az azzonunknak *luce primo capitulo Spiritussanctus super ueniet in te: et uirtus altissimi obumbrabit tibi:* zent lukać iria: euangeliomanak elſő rezebe: zent lelők főlől zal the read: es az feſegőſnek erei arnikoztatik megh te benned: erről monda az zent iraſbeli meſtőr: harmad kőnuenek harmad ualazaba: Vrunk criſtus zőrze maganak
33 teſtőt: az ‖ ziznek tiztaſagos: es zentſegős uereből: megh lelkőſittet okos lelőkel: zent lelőknek miatta terőmtettet: eth ezarant uǵmond zenth bonauentura doctor: az terőmtes uetetik zőrzeſert: mert urunknak teſte: zent lelők iſtennek miata: azonunk marianak zentſegős uereből zőrőztetek: touab́a urunknak foganattiat

uriſten eſaias profeta attal: az zep ueraghoz haſonla monduan
ecce uirgo concipiet et pariet filium Ime az ziz fogad es zil fiat: Vǵ
monda uǵan ot az profeta: tamad ieſſenek gőkereből uezző: es az
megh ueragzik: es nukzik ő raitha urnak lelke: Mit peldaza ez
vezző? az ziz mariat: ez uezőnek uiraga urunk criſtuſt: mikepen
azert az fanak zep uiraga: lezőn az fanak ǵenǵeſegős neduesſege-
ből: ezőnkepen urunknak zent teſte: zőrőztetek azzonunknak tiz-
taſagos uereből erről monǵa zent bernad doctor ha kerdetik
mikepen fogantatot ‖ es zilettetőt urunk criſtus: Mikepen az zep **34**
ueragh az fatul: es az Io illat az uiragtul: Vǵmond touaba az po-
ǵan bőć: hoǵ arabiaba vaǵon egh madar: mel neueztetik ormo-
mellanak: ez cak arabiaba lakozik: ez madar midőn megh kezd
agania: Veret bociattia: ez az napnak fene az uert eruen: az uer
megh eleuenődik: es belőle: az madarhoz haſonlatos madar lezőn:
Az puplicanus madares az ő hot fiait: uereuel fel tamaztya: Az
orozlannak fiaies halua leznek: es harmadnapra orditaſaual őket
fel tamaztia: ha azert az termezeth mind ezőket megh tehety:
ſokal Ionkab az iſten: az termezetnek terőmtőie: megh tehette
hogh az zyz fiat fogadna es zilne *secunda consideracio* Maſt kel
megh gondolnunk hogh az bodok ziz maria: urunk Criſtuſt zepőn
zile: tudnia mint mindőn faidalomnal kil: mindőn korſagnal kil:
mindőn nehesſegnel kil: ſőt zile ki ielőnthettetlen nagh őrőmel: es
edőſſegel: mint ezt reǵőn ‖ megh profetaltauala eſaias profeta mond- **35**
uan *Germinans germinabit sicut lilium* fogaduan ueragzik: mint az
lilium: mikepen azert az lilium: az ő ueraganak ki nitaſaba: nem
munkalkodik: ſőt őrőlni lattatik: ezőnkepen az bodok ziz maria:
mind urunknak fogadaſaba: mind zileſebe: mind mehebe uiſele-
ſebe: ſemi neheſſegőt nem zenuede de mondhatna emele ua-
laky: honan lőn ez. hogh azzonunk maria: ſem urunknak meheben
viſeleſeből: ſem zileſeben: valami nehesſegőt nem zenuede: ez
kerdesre rea felel az nagh albert doctor: es uǵ mond: hoǵ ez lőn
előzőr az iſtenek hattalmaſsaǵa felől: ki codalatos kepen teue ezt
az zyzel: mint ezt reǵőn megh profetaltauala ezekhiel profeta
monduan: ez kapu az az az zyz marianak mehe be lezőn teue
őrőke: mert vr ment be es Iőt ki raitha: Vǵ mond ez melle zent
agoſton doctores: hogh ‖ azzonunk maria: azt viſseliuala mehebe **36**
akitul viſseltetik uala: ſem coda ha iſten ezt megh tehette: miko-
ron laſok az napnak fenet az iuegőn attal meny: az iuegnek min-

dön megh bantaſanal kil : Ezőnkepen urunk criſtus : ki fel tamada-
ſanak uttana : aitho be teuen tanituanyhoz be mene : es eſmet ki
Iőue : ez vilagra Iőuen az ziznek be rekeztőt mehebe be mene : es
az zizeſegnek tekelletőſseǵe megh maraduan : azzonunknak mehe-
ből az teſtbe kit ot fel uőt uala : eſmet ky Iőue M a ſ o c o r e z l ö n
h o ǵ a z bodok ziz maria ſemi neheſegőt nem erze : ſem urunknak
mehebe uiſeleſebe : ſem zileſebe : urunknak teſte felől : mert urunk
criſtuſnak teſte eǵ uala az ziz marianak teſteuel : mert cak azzo-
nu*n*knak uereből zőrőztetőt uala urunknak teſte : mint edefel megh
mondatek. Mikepen azert embőrnek tulaidon teſte : mint keze :
37 auagh laba : ſemi nehesſegőt nem tezön : mert azok || uannak az
termezetnek tekelletőſſegere : ezőnkepen urunk criſtuſnak teſtees :
neheſſegőt nem tőn azzonu*n*knak mehebe H a r m a ć o r e z l ö n az
ziz ańa felől : mert azzonu*n*k fogada uru*n*kat artatlanſagnak alla-
pataba. tudniamint buiaſagnal kil : zizeſege megh maraduan :
eǵeb azzonok keǵek fogagiak fiokat : megh rontot termezetnek alla-
pataba buiaſaǵal : Vǵan ezert kel viſelniők euanak atkat : hoǵ fai-
dalomba zilek fiokat : Azert ha az artatlanſagba megh marathat-
tunk uona : az azzoniallatok az zileſnek kenatul idegőnők votak
uona : ezőnkepen azzonu*n*k maria idegőn lőn : mert ő artatlan
vała : ezert monǵa zent ǵergől doctor *eua nature nostre mortem in-
seruit etc.* eua az mi termezetunbe az halalt be ota : az binert : erre
karhoztatek iſtentől hoǵ faidalomal zilne : zikſeguala az eletnek
zilőet : az zileſt őrőmel megh tekelleni *tercia consideracio* Harma-
dot kel megh gondolnu*n*k : hoǵ az bodok ziz maria urunk criſtuſt
zepőn emtete : tudnia mint zizei teeuel : erről enőkli zent eghaz :
38 Az anǵaloknak kiraliat : cak az ziz emtety uala me||nből adot teiel :
es mikepen mongia eǵ doctor ludulfus : kegőſſőn kel hinönk : hoǵ
ualaminezőr azzonu*n*k urunkat emtette : annezor Nagh'es kiielőnt-
hetetlen edőſsegőt erzőt : Mert mikepen coda lőn az zyznek mag-
zatot fogadnia : es zilnie : ezőnkepen coda lőn teiet es adnia : Mert
az ziznek termezetzerenth theie ninchen : touaba ualaminezőr az-
zonunk urunkat akartha kezebe ueni : megh főrőzteſre : be pola-
laſra : emteteſre : mind annezor terdre eſuen Imadtha őtet : mellet
megh peldaz zent eghaz a miſsebe : holot ualaminezőr az pap Iam-
bor akaria uru*n*knak zent teſtet illetnie : mind annezor elezteb
imaǵa : erről mongya zenth agoſton doctor *O Maria lacta Iocunde
Creatorem tuum* O maria : emteſsed nagh gőnőrőſſegel az the te-

rőmtődet : menorzagnak kineret : ez uilagnak Iutalmat : the ő neki
mint ańa zolgaltas időzerentualo eletőt : hogh ő nekőd es nekunk
agia az őrők eletőt : de ezmelle kerdes tamad : az kerdes kegek
ez : || uaſon mint hihetne embőr erőſb hittel : hoǵ az ziz fogatta es 39
zilthe hurunkat : ez kerdesre rea felelhetunk az zent doctoroknak
mondaſok zerent : hoǵ ennek hiueſere uiznek előzőr : megh tőrhe-
tetlenokoſsagok : melek uettetnek az iſteni hattalmaſsagfelől : erről
monǵa zent agoſton doctor A z i ſ t e n i h a t a l o m az ziz ananak
meheből : az kis ǵermőknek teſtet ki hoza : ki az koporſo be teue
leuen belőle ki iőue : ennek keǵek ioban megh erteſere uet peldat
az tikőrről. mel az benne ualo abrazatnak miatta : megh nem tő-
rettetik : uǵan ezőnkepen az ziz marianak zizeſseǵe. urunknak
zileſebe megh nem tőretek M a ſ o d i k o k uetetik az iſtenni tiztől-
letfelől : Mert mikepen az iſtennek fia : menorzagba uaſ attiat. kitul
zilettetik mindőn zeplőnelkil : mikepen az uilagoſsagh uelagoſsag-
tul : bizon iſten bizon iſtentul. ezőnkepen ez fődőn akara uallani
anat : mindőn zeplőnelkil ualot : || H a r m a d i k o k uetetik az ter- 40
mezet felől : mert az iſten tőbet tehet hodnem mint az termezet :
de az termezet neminemő lelkős allatokat : nemztet eǵmaſ felekő-
zetinelkil : mint peldank uaǵon az mehről : kikről uǵmond zent
amburus doctor : Az zizeſsegh kőz az meheknek : mert egik maſik-
nak felekőzeſenel kyl Naǵ hertelenſeǵel tőlők magot az az raith
bociatnak : touaba az gőnǵer madar fabol terőm ·Az őlunek
hyma ninchen : Mit monǵak touaba az fenix neuő madarrol : kibe
tőb eǵnel ez uilaǵon ninchen ez magat megh eǵety : hoǵ megh
keezd [hal] agania : es hamabol hoza haſonlatos madar lezőn to-
uaba az anguilla neuő hales : attyanal kil lezőn : ha azert mind
ezőket az termezet megh tehety : ſokal Ionkab az termezetnek
terőmtőie : az iſten megh tehette : hoǵ az zyz fiat fogagion es zil-
iőn M a ſ o c o r m e ghes ennek eſmeretire viznek megh hamiſitha-
tatlan tanuk : es || előzőr ezt uallottak mind o tőruenbeli mind uy 41
tőruenbeli tanuk : kik nagh zentők uotanak : mint o tőruenbe az
patriarkak es profetak : vy tőruenbe az apaſtalok es euangeliſtak :
ha ezt vallottak hat hidnőnk kel nekik : mert ők zent lelők iſtennek
ihleſeből zoltanak : erről ira zenth petőr apaſtal *Non voluntate hu-
mana allatta est aliquando profecia* ꝛc. Nem embőri akaratbol lőt neha
az Iőuendő mondas : de zent lelőknek ihleſeből zoltanak neha az
iſtennek zenth embőri M a ſ o c h o r e z t uallottak az anǵalok : kik

hamiſsat nem monthatnak Am zent mathe euangeliſta iria: euangeliomanak elſő rezeben: Vǵ monda az angaľ Ioſephnek Ioſeph dauitnak fia ne akar felnőd: Ved haza az mariat az the iegőſődet: mert ami ő benne uaǵon: zent lelőktul vaǵon: Vgmonda touaba gabriel azzonunknak: Az meľ zilettetik te tőled: zent hiuattatik Az felſegőſnek fianak H a r m a ć o r e z t uallotta az iſten őnnőn
42 maga: ky || megh eſkőuek abrahamnak: es zőuetſegőt tőn: urunknak ez uilagra bociataſarol: mint moiſes profeta iria: elſő kőnuenek huzon kettődik rezeben *Quarta consideracio* Negedőt kel megh gondolnu*n*k imezt: hoǵ azzonu*n*k mindőnnel zebet zile ez uilagra: tudniamint Criſtuſt iſtennek fiat: kinel ſemi zeb nem lehet: erről monǵa az origenes neuő doctor: ſoha ſeminemő terőmtőt aľľat: ellen zep ez uilagra nem lőt: mint urunk ieſus criſtus Az ő zepſeget kegek megh ertheťők zinenek el ualtoztataſaban: kibe zine lőn fenoſb az napnal: mint zent mathe euangeliſta iria: uǵan ezert zent petőr ez lataſnak edőſsegeuel: es keuanſagaual megh zaioſoduan: nem tuduala eǵebet mit mondania: ha nem Cak ezt: uram Io nekunk eth lenőnk O azert aietatos lelek: enćőlkőgel ig elnőd: hoǵ az kriſtuſnak dićőſegős zinenek lataſara erdőml be boćattatnod: Iay es Iay azoknak: kik ez naǵ dićőſegőt el ueztik: az binőknek miattok ||

43 *Secundum documentum erit seruitutis actus* Maſod tanuſſagunk lezőn az ziz ańanak zolgalattarol ez melle azert kerdik doctorok: Vallion uram iſten: minemő zolgalattot tőn az bodok ziz maria: Az ő zent fianak az Criſtus ieſuſnak: ziletefenek ideien: Ez kerdeſre rea felelnek az zent euangeliſtak: es uǵmondnak: hoǵ fő kepen neeǵ feľe zolgalatot tőn *Primo* előzőr az kis ieſuſt ziluen kelebebe ueue: es ennek utanna alaualo ruhakba: de maǵa tiztakba őtet be takargata: Ezőn kepen kel lelők zerent: mindőn aietatos lelőknek urunkat lelkebe fogadnia: az tizta lelki eſmeretnek miatta: es be kel takargatnia az allazatoſsagnak miatta: Erről mongia zent bernad doctor *Lectulus floridus In quo reclinatur et suauiter requiescit Cristus est recta consciencia* Az ueragos agy: kire helhőz-
44 tetik es edőſőn nukzik az kriſtus: az || Io lelki eſmeret *secundo Virgo maria Cristum natum fascia strinxit: et in presepio reclinauit:* Maſod zolgalatot tőn azzonunk maria az kis ieſuſnak: mert őtet be polala: es az Iazolba helhőztete: lelők zerent az polanak kőttelen ertetik: iſtenhőz es felebaratunkhozualo zeretetunk.

mert az zeretetnek miatta mikepen kôttellel : meǵ kôtôztetik az
iſten : es embôrhôz eǵeſittetik Errôl monǵa az huǵo doctor O zent
zeretet : mel erôs az the kôtteled : kiuel iſten az kôrôztfahoz kôt-
tôzttethetek : es az megh kôttôztettetôt embôr the miattad az bin-
nek kôttelet el zaggata : touaba uǵan ebbe Ielôntetik felebaratunk-
hoz ualo bekeſegunk es : mert az bekeſegôs embôrnek ziueben
helhôztetik es nukzik urunk criſtus *Vnde dauit dicit In pace factus
est locus eius :* errôl monda dauit profeta bekeſegbe uaǵon az ô
hele : Vǵmond dauitnak ez mondaſan zent bernad doctor : mike-
pen az be‖keſegbe uaǵon criſtuſnak hele : ezônkepen az haburu- **45**
ſagba uaǵon ôrdôgnek hele *tercio uirgo maria cristum lactauit :*
harmad zolgalatot tôn azzonunk az kys ieſuſnak : mert ôtet em-
tete : Iol lattiok keǵek hoǵ az teibe uaǵon feyer zin : mel peldaza
az eǵenôs es tizta igekôzetôt : Vaǵon touaba az teibe edôs iz : mel'
peldaza az ergalmaſsagot : mert az ergalmaſsagal tartatik mi tô-
lônk az zegenôkbe urunk Criſtus ieſus : errôl monda : zent mathe
euangeliſta irtha megh euangeliomanak huzonôttôdik rezebe :
ehôzem es adatok nekôm enôm : Vǵmonda touaba : ualamit az
zegenôk kôzôl mennel kiſsebiknek teztôk nekôm tezitôk *Quarto
uirgo maria Cristum diligenter fouit et educauit :* Neǵecôr azzonunk
az kis ieſuſt zeretettel eltete : es neuele : melek vizel megh fôrôzt-
uen : kelebebe uiſeluen : es artalmaſoktul ôtet megh ôrizuen :
ezônkepen kel nekunkes urunkat : melek kôn hulla‖taſsal fôrôz- **46**
tenunk : hoǵ mondhaſsok az dauit profetaual eǵetômbe : vizeknek
ky folaſit adak az en zômeim : mert nem ôrzek megh az the tôr-
uenôdet A mel' edôs az ǵermôk ieſuſnak ez ellen fôrôdô : kirôl ug-
mond azon dauit profeta : *Cor contritum et humiliatum deus non
despiciet* Az tôredelmes es alazatos zyuet : iſten nem utalia t o-
u a b a kel urunkat az artalmaſoktul es megh ôrzenunk : Az kiſded
ǵermôknek kegek igôn artnak imezôk e l ô z ô r a z napnak fene :
mert zômeit megh bantia es copaſsa tezi M a ſ o c h o r art az ǵer-
môknek ananak meǵ rontatot teye : mert az a ǵermôkbe killômb
killômb korſagot nemz Ezôktul lelôk zerent nekunkes megh kel
az ǵermôk ieſuſt lelkunkbe ôrzenunk e l ô z ô r a hiv dicôſegnek
uilagoſsagatul : mert uǵmond zent ǵergôl doctor : *Quod foris osten-
ditur intus a mercede euacuatur.* Ammi kiuôl muttattatik : belôl a
Iutalomtul megh foztatik M a ſ o c o r ‖ kel megh ôrzenunk az ron- **47**
tot teitul : az halalos binnek miuelkôdetitul : mert az halalos bin-

nek allapatiaba tőt Io miuelkődetők: ſemit nem haznalnak az
bodokſagra O azert kőrőztien lelkők O Criſtus ieſuſnak vere-
uel megh ualtottak: Iaruliatok elmetőkel az kis ieſuſnak Iazola-
hoz: es gondòliatok megh. mert az criſtus tőtte magat erteték
zegene: fekuuen az kis zenan: es lelki zőmetőkel tekenćetők
megh: mint az zyz ańa zenth fiat imaǵa: es en uelem eǵetőmbe
mongiatok O menorzagnak kiralne azzona: es malaztnak ańa O
mi iduőſsegunknek eǵetlen eǵ remenſeǵe: the hozad kaiatunk:
the hozad ohaitunk ez ſiralomnak vőlgeből: emlekőzel megh az
the zent fiadnak keǵelmeſsegeről: kiből mi ertunk akara zilet-
tetni: zenuedni: es megh halni: es engegied hoǵ az the edős zil-
lőttedet eth: ez uilaǵon birhaſsok malaztianak miatta: es Iőuen-
48 dőbe az || dicőſegnek miatta

tercium documentum erit nascentis modus Harmad tanuſagunk
lezőn az zileſnek mogiarol: mel melle tudnunk kel: hoǵ akoron
ez uilaǵon orzagol uala octauianus cazar: mikoron urunk ieſus ez
uilagra zilettetek: orzaglaſanak azert neguen kettőd eztendeiben:
mikoron uona mind ez uilagon nagh bekeſegh: akoron ziletek az
bekeſegnek kiralia ez uilagra. mint ezt regőn megh mondotta uala
dauit monduan *Orietur in diebus eius Iusticia* tamad az ő ideebe
igaſsak: es bekeſegnek bőſeǵe: Gondola azert ez időbe octauia-
nus Cazar. megh zamlaltatni ez uilagon han orzagok uonanak:
han tartomanok: han uaraſok: han faluk: es han feguerfokhato
embőrők: Azert paranćolatot tőn mint zent lukać iria: hoǵ be
irattatnek mind ez kőſőnſegős uilak: igh hoǵ kikimind menne az
49 u||araſba: auagh faluba: honnetanualo uona: es az ado pezt mel
eǵ garas uala: de tiz pezt tezőn uala. az Cazarnak embőrenek
adna: es magat az cazarnak engődelmeſnek uallana: es ezutan
neue az legiſtromba irattatnek: az cazarnak viendőbe *hec descrip-
cio inchouata est a preside sirie nomine scirino* Ez be iras el kezde-
tek: ſirianak feiedelmetől cirenus neuőtul: melet az cazar tiztar-
toiul zőrzőt uala ſirian: Akara kegek hoǵ ot kezdetnek el: ezert:
mert az ſiria Vaǵon ezuilagnak kőzepőtte: es hattaros ſidoſagal:
enneten akara azert hoǵ az tőb orzagokra es tartomanokra ez zőr-
zes ki hirhőnnek: Ez uallas tetelre fel mennek uala azert: mind
nőmőſsek mind nemtelenők: Vǵmond keǵek eǵ doctor hugo neuő:
hoǵ cak az nőmőſſek kőzől: ezőrzőr ezőrőn es ńoczaz ezőrőn leiſ-
tartatanak: parazt neptul megh ualua: Ez uallaſtetelre fel mene

ioſephes betlehembe: mert onnanualo uala. || Nazaretből az ő **50**
iegőſſeuel azzonunk mariaual: mert mind ketten dauit kiralnak
nemzeteből ualok ualanak: dauit azert betlehemből tamadot uala:
Ioſeph es azzonunk mariaes eredetőt onnetan uőttenek uala:
Ielőſben mert azzonunk maria tugia uala az profetaknak monda-
ſabol: hoǵ zent fianak ot kellene zilettetni *Vnde ioseph assumpsit*
asinum et bouem secum Vgian ezert ioſeph uőn uele eg zamart:
hoǵ azzonunkat az hozu vtton ſegitene. mert nazareth ieruſalem-
hőz uaǵon harminch őt olaz melfődőn: kik kőzől neǵe tezőn eǵ
maǵari melfődet: ieruſalemhőz delre betlehem eſmeth uaǵon őt
olaz melfődőn: hoǵ azert elleten naǵ huzu vton: az ǵenǵe zizet
az zamarnak hatan ſegithetne: ioſeph azert ueue az zamart: vőn
touaba őkrőt es: ezert hoǵ azt el adna: es az arrabol az ado pezt
meǵ adna: az maradekaual azzonu*n*kat taplalna: || mikoron azert **51**
betlehemnek uaraſaba ertek uona: kezdenek iſtennek zeretetiert
az uendek fogadoktuľ zalaſt kernie: kik latuan őket zegenőknek
leniők: ſenki nem iǵekőzik uala nekik zalaſt adnia: eǵ azert kő-
zőlők megh kerde ioſephot honan Iőnenek. mikoron ioſeph megh
mondotta uona: monda amaz *o stulte senex quam magna fuit in-*
discrecio tua O balgatak uen: meľ naǵ az the ertetlenſegőd: hoǵ
el huzo es kemen utton: ueled hoztad ez ǵenǵe zőmelt: nem aka-
rom azert hoǵ hazamba ertetlenők zalianak: Men azert az iſpo-
talba: talam ot zalaſt talalhać: mikoron oda mentek uona: ot ſem
talalhatanak: ez keǵek mind iſteni zőrzeſből lezőn uala: mert az
vendek fogadok gonozok ualanak: es nem lőnek meltok hoǵ urunk
az ő hazokba zilettefsek: ez uilagra: Mikoron azert ſohol zalaſt
nem talaltak uona: menenek ki betle||hemből: es az uaraſnak ki- **52**
uőle talalanak eǵ puztha hazat: ez haz keǵek uala dauit kiralnak
attianak iſainak haza: ez haaz puzta uala: mert az barmok delbe
abba delőlnek uaľa: cak telleſseǵel az ſidok el puztulnia nem ha-
giak uala: dauitnak emlekőzetire: ez hazba azert be menenek: es
ioſeph az őkőrnek es az zamarnak iazlot zőrzie *vbi cum lacrimis*
dicere potuit ioseph deo Holoth naǵ ſiraſsal mondhatta ioſeph iſten-
nek O őrők mindőnhato iſten kerlek tegődet: bocias nekőm hoǵ
elletten hituan zalaſra hoztam az the iegőſſődet: eth ez hazba helt
zőrze az zent ioſeph azzonunknak es: ez vttan az uaraſba mene:
hoǵ ualami eleſegőt zőrzene: es az őkőrnek es zamarnak es zenat
uenne: Azzonu*n*k maria kegek: ezőnkőzbe elmelkődiuala az iſten-

nek nagh alazatoſsagat: es monǵa uala O uriſten: kiraloknak
53 kiralia: es angaloknak ura: ki uagok en: hogh || meltoltatal az en
mehembe zalnod: es kilenć honapik ot lakoznod: es az dicôſeg-
nek kiraliat en zeǵen zolgalo leanod melto leǵek ez uilagra zil-
nôm: emtetnôm: es fel tartanom neuelnôm O meľ bodok ora lezôn
az: kibe megh latlak tegôdet en iſtenemeth entôlem zilettet: bi-
zonal tegôdet zeretettel hozam ôlellek: zeretettel apolgatlak: es
zizei teiemel edôſôn emtetlek: elleten edôs elmelkôdeſben leuen
azert az ziz maria. az bodok zent ioſeph es ezônkôzbe az uaraſbol
megh iutha: es a minere tehete az hazat meg tiztita. *sed cum
beata uirgo maria sciret per dei reuellacionem* De mikoron az bodok
zyz maria. iſteni ielônteſbôl megh tutta uona: hoǵ az eiel uona
zent fiat ez uilagra zilendô: telles mind az eiel: imadſagba megh
marada: Az enek azert elſô oraia koron. menorzagbol le zala nagh
vilagoſſak: mel kôrnôl ueue cak azzonunkat: es ez uilagoſsagba
le zalanak anǵaloknak ſokſagi: es imezt kezdek azzonunk kôrnôl
54 enôkleni. *egrediatur dominus: de loco sancto suo* || Iôiônki ur az ô
zent helebôl: el Iôiôn hoǵ iduôzôhe az ô nepet: Az enek maſod
oraia koron: eſmet naǵob uilagoſsagh zala le menorzagbol. mel
nem cak azzonu*n*kat ueue kôrnôl: de megh az zent ioſephôtes es
mind az hazat: kiben es le zalanak angaloknak ſokſaǵi: kik es
Imezt kezdek enôklenie *ecce Iam uenit desideratus cunctis gentibus*
Im el Iôt imar: az mindônôktôl keuanatos Efelinek ideien kegek
le zala menorzagbol naǵ uilagoſſak: mel mind ez uilagot be foga.
ughoǵ az ey telleſseǵel ualtozot uala vilagos napa: kibe es le zala-
nak angaloknak ſokſaǵi: kik imezt kezdek enekleni *aperiatur terra
et germinet saluatorem* Nilľon megh az zyznek mehenek fôde: es
nemźe az iduôzôttôt: es anǵalok dicerik uala az ziz mariat es: es
neki nagh halakat adnakuala: hoǵ az ô megh epôitôiôket erdôm-
lene zilnie: ezônkôzbe kezde azzonunknak mehebe urunk Criſtus
naǵ edôs indulatokat tenie: Meǵ erthe azert hogh zent fianak
55 zileſe rakon || kôzel uona: tehat az imadſagbol fel kele: es az ziźe-
ſegnek iegeerth fedelet feierôl le ueue: es haiat megh ereztuen:
le terdeplek: ezutan kezeit ôzue teuen: zômeit menorzagra fel-
uethe: es ime legottan arcaia el fenôſôdek mint az naap: es elme-
iebe iſtenbe remultetek. holoth megh latha elmeiebe az telles zent-
haromſagh iſtent: Megh latha azert mint az attia iſten zili az fiv
iſtent: Megh lata touaba mint az zent lelôk iſten zarmazik az

attia iſtentôl: es az fiv iſtentôl: egetômbe eccôrſmind ez ket zô-
meltôl. lata touaba killômb killômb iſteni titkokat *illico inicto
oculi sine omni dolore puer iesus de utero virginis nascitur* legottan
egzômpillantaſba: az germôk ieſus: napnal fenôſb: az ziznek me-
hetôl mindôn faidalomnal kil zilettetek: Ezônkôzbe ez iſteni elmel-
kôdeſbôl megh boćattatuan: latha zenth fiat az fôdôn elôtte kôue-
kôlnie: Megh gondoluan keǵek az ô iſteni felſegôs uotat: nem
merezli vala ôtet illetnie: de maǵa latuan ôtet mezitellennek az
naǵ || hidekſegbe: es keuanuan ôtet ruhakba be takargatnia: Nezi- **56**
uala zent fianak arciaiat naǵ uidam zinnel: keruen ôtet hoǵ mel-
toltatnek megh ielôntenie mit tenne: Az kis ieſuſ keǵek edôs ana-
nak kebelebe keuanuan meni: kezeinek es labainak mutataſaual:
es vidam arćaiaual keri uala: hoǵ ôlebe uenne zent ańa *tunc bea-
tissima virgo maria inquit filio* tehat az bodok ziz maria monda
fianak: Im latom mert keuanz az en kelebembe Iônôd: es zÿzei
teiemel emptetnôd: azert en tegôd batorſagal fel uezlek: Es nagh
tiztôſſeǵel fel ueuen: ôlelǵety uala es apolgatia uala: az edôs ieſus
keǵek: az ő anat uekon kariait nakara uetuen megh apolgata: es
zent emleit emle: Ez utan az bodok zyz maria mint zent lukać
iria: euangeliomanak maſodik rezeben: ruhackakba Iollehet ala-
ualokba: de maǵa tiztakba ôtet be takargata: es ez uttan az Iazolba
helhôztete: mert || nem uala neki hele az ſtaloba: Megh gondol- **57**
uan touaba az iſtenek fianak ki ielônhetetlen nagh alazatoſsagat:
kezde kôn hullataſokal neki imigen zolnia O en edôs fiam ieſus:
mel igôn nagh az the kegelmeſsegôd embôry nemzethôz: mert the
ky ôrôk iſten uagh: ⌊leg⌉ lôl embôrre: the ki halhatatlan iſten
uagh: lôl halandoia: the ki terômthô iſten uagh: lôl terômtôt al-
latta. the ki angaloknak vra vagh. es kiraloknak kiralia: az zolga-
ganak abrazattiat fel ueued O en edôs fiam: eǵeb kiralok zilettet-
nek nagh felſegôs kiralne azzontul: the zilettetel en tôlem zeǵen
zolgalo leanodtul: eǵeb kiralok ziletetnek kirali uaraſba. the zilet-
tetel ez zeǵen betlehembe *Aly reges nascuntur in regali palacio, tu
natus es etc.* eǵeb kiralok zilettetnek kirali palotaba: the zilettetel ez
vtalatos ſtaloba: Eǵeb kiralok mikoron zilettetnek: kirali agra
helhôztetnek: the kegek helhôztetel ez zoros Iazolba: eǵeb kira-
lok || be polaltatnak barſonba es biborba: te kegek alaualo es hit- **58**
uan ruhakba. ezônkôzbe keǵek apolgatia uala azzonunk zent fia-
nak: neha arciaiat: es mongia uala naǵ ſiraſsal O en edôs fiam

ieſus: valion ha főrtőztetik ez megh: az ſidoknak ruth es dohos taknokal: es ńalokal: Neha touaba apolgattia uala zenth teſtet es mongia uala O lelkőmnek vigaztaloia: valion ha oſtoroztatik ez zent teſt tettettől fogwa talpadik el: Neha zenth feiet: es mongia uala O Mehemnek edős gőmőche: Valon ha koronaztatik ez kiralifő megh: kemen tőuis koronaual embőri nemzetnek iduőſſegeert: mert azzonun*k* maria Iol tugia uala az profetaknak mondaſokbol: hoǵ zent fianak megh kelene halnia: de az ideiet es napiat iſten el titkolta uala tőle *hec et similia prosequente beata virgine* ezőket es ezőkhőz haſsonlatoſokat monduan az edős zyz maria: ezőnkőzbe az őkőr es az zamar terdők le eſenek: es terőmtő ||
59 Iſtenőket Imadak: Ioſeph es megh ertuen hoǵ urunk zilettetőt uona. őes urunkat terdre eſuen Imada. ezőnkőzbe: neminemő paztorok az tartomanba vigazuan az ő Iohokon: nekik ielőnek gabriel anǵal: es nagh fenőſſegh kőrnől ueue őket: es igőn megh iedenek: Monda azert nekik az anǵal *Nolite timere: ecce euangelizo uobis gaudium magnum* Ne akariatok felnőtők: im hyrdetők nektők naǵ őrőmet: meľ lezőn mindőn nepnek: mert zilettetőt nekőnk ma az iduőzőtő criſtus: dauitnak varaſaba: ennek kegek ez ieǵe: talalľatok az kis ǵermőkőt az Iazolba:. Niluan mongia ma: Mert Iollehet akoron ei uona: de maǵa az naǵ uilagoſagnak miatta: az ei napra valtoztatot uala: Ezőnkőzbe Ielőnek gabriel anǵalal angaloknak ſokſagok: diceruen Vriſtent es monduan: dicőſegh magaſsagba Vriſtennek: es ez fődőn bekeſégh az Io akaro
60 embőrőknek: || ezőket monduan: az angalok el enezenek: az paſtorok keǵek menenek az ſtalohoz: es talalak azzonunk mariat: es ioſephőt: es az kiſded ǵermőkőt az iazolba: es latuan el eſmerek: es Imadak az kis ieſuſt: diceruen Vriſtent mind azokba meleket lattak uala es halottak uala: azert Criſtuſnak iegőſy: tekenćetők megh lelki zőmeitőkel az kis ieſust: el igőn magat megh alaztnak leni: az Iazolba fekuőt: alaualo ruhaual be takartat: es terdre le eſuen Imaagiatok őtet zyuetőkbe es apolgaſsatok: es neki kőnőrőgguen: imezt mongatok O edős ieſus O keǵelmes ieſus: ki mierőttunk el alazatoſſon akaral ez Vilagra zilettetnőd: az te naǵ ergalmaſſagodert es kegelmeſsegődert: boćiaſsad megh minekunk az mi bineinket: es agiad malaztodat ez vilagon: es az dićőſegőt Iőuendőben: amen

---

Kezdetik urnak neuebe eǵ zep predikacio azzonu*n*k marianak foganatarol ||

De concepcione sermo pulcherrimus 61

tota pulcra es amica mea et macula non est in te canticorum quarto capitulo : Mindônôſtôl zep uaǵ en Iegȯſôm : es zeplȯ ninchen tebenned : ez iǵeketh zent lelôk uriſten monda : az bôćnek zaia attal : Meľ iǵek melle az zyz marianak foganattarol harom lelki tanuſagtok lezȯn elſô lezȯn az eredet bintôl ualo megh tartoztataſrol Maſod tanuſagh lezôn az megh tartoztataſnak alkolmaſſaǵarol harmad tanuſagh lezȯn killômb killômb peldakrol

Elſô tanuſagh mondam lezôn az eredet bintôl ualo megh tartoztataſrol : Mel melle kerdik elôzôr az doctorok : «*prima questio*» Honnetan tamada mi bennônk az eredeth bin ? ez kerdeſre rea feleltetik : hoǵ mi elſô zilenktôl : adamtul es euatul. kik ȯrdȯknek kizteteſebôl : iſtennek paranćalattianak ellene : euenek az megh tiltot fanak gômôlceböl : es ielȯſben tamada bennônk az eredeth bin : az binreualo engedetbôl : Mert mint monǵa zent agoſton doctor : eua nohae vetkôzek || de maǵa ha adam az binre nem engedôt 62 uona : nem uontokuona az eredet bint : errôl ira zent pal apaſtal : *prima ad chorinteos quinto decimo : per vnum hominem scilicet adam : mors intrauit in orbem terrarum :* eǵ embôrnek miatta tudnia mint adamnak miata : Iôue be az halal ez fôdnek kerekſeǵebe : Ez zent palnak mondaſabol azert megh tecik : hoǵ az eredet bint mi ebbôl ualok : mert az elſô zileinknek vetkôknek miattok : az heredet zerent ualo igaſsagtol megh foztatank De mondhatna valaki : micoda az eredet zerent ualo igaſsagh : kitôl minket az eredet bin megh foztha ? Io ezt megh tudnunk : hogh ennek megh erteſebôl erćôk megh : mićoda az eredet bin : ez kerdeſnek megh erteſere felelnek kôzônſeǵel az zent doctorok : es imigen magarazak megh : az

. eredet zerent ualo igaſsagot *Originalis iusticia est quedam humane nature rectitudo etc.*: Az eredeth zerent ualo igaſsak: az embőri
63 termezet||nek neminemő eǵenőſseǵe: melnek miatta az artatlanſagnak alapataba: az teſt az lelőknek hatalmaſsaǵa ala uettetőt uala: es az erzekőnſegők az okoſsagnak: mind addek: migh az lelők enǵede az ő terőmtő iſtenenek: ez az eredet zerent ualo igaſsagnak magarazattia: terőmtuen azert az iſten az embőrt: paranćolatot ada neki: hoǵ az fanak gőmőlcebe ne ennek: kinek ha ellene tenne halalal halna megh Mel fanak gőmőlchet nem azert tilta megh iſten embőrtől: hoǵ paradicomba ualo faknak gőmőlcenel az dragab uot uona: de ezert: hoǵ az embőr ez kis tőruenel iſtentől uőttel: megh keſertetnek: hoǵ tudniamint ha ebbe iſtennek engedne: az engődelmeſsegert erdőmlene az őrők eletőt: es az eredet zerent ualo igaſsagba megh erőſőleſt: ha keǵek nem engedne: megh gőtretnek: ket halalal: tudniamint időzerent ualoual: es őrőkeualoual *homo itaque trangressus preceptum dei* Az embőr azert megh
64 tőruen iſtennek parancolattiat: el uezte az malaz||tot: es az eredet zerent ualo igaſsagot: es eſek binbe: es ket halalba: Vghogh ha urunk criſtus embőry nemzetőn nem kőnőrőlt uona: ki minket az őrők halalbol megh ualta: ſoha embőr iſtennek lataſat es az menei bodokſagot nem valhatta uona: Az mi elſő zilenknek parancolat megh tőreſőkből. tamada azert mi benőnk az eredet bin kerdik maſoćor meges doctorok: *quid est peccatum originale in nobis* Mićoda az eredet bin mi benőnk: Io eztes megh tudnunk: hoǵ erćők micoda az eredet bin: igőn rea igekőzetők mert igőn nehez: ez kerdeſnek azert megh erteſere Vegők imez őt tanuſagot elſő tanuſagh imez: hoǵ az eredet bin: nem embőrnek ualaminemő gonoz miuelkődete. mint az eǵeb binők: Mert az eredeth bint: cak az kis ǵermőkők ualak: erről monda dauit az ſotari kőnbe: Ime gonoſsagokba fogattatam: es binbe fogadot engőmet
65 az en anam Maſod tanuſaǵ imez: || hoǵ az eredet bin: nem az attianak az anaúal ualo eǵeſőleſe: ſem ualamel firfiunak valamel azzoniallattal: Mert ha az eǵeſőleſbe bin tetetik: az firfivnak es az azzonnak tetemen zerent ualo bine az: ſem gőtretik ezert az magzat: de azok akik az bint tezik: De maǵa ki attal az eredet bin vonattatik: az ańanak az attiaual ualo eǵeſőleſe harmad tanuſagh imez: hoǵ az eredet bin: nem az erzekőnſegőknek dagaloſsaga az okoſsagh ellen: hogh nem celekődnek am vǵ minth az

okoſsagh muttatia: ſem kegek az iſtennek zinenek lataſatul ualo megh foztaſnak kenna: mert ezők tudnia mint: az erzekőnſegnek dagaloſsaǵa: vgian ezőnkepen az «iſtennek» zinenek lataſatul ualo megh foztas: nem eredet bin allattiok zerent. hanem cak abbol kőuetkőzők: mert az eredet binből zalanak ezők reank Neged tanuſagh imez: hoǵ az eredet bin: nem az keuanſagh auagh hailandoſagh: kiuel az lelők keuan eǵeſőlnie az megh főrtőztettetőt teſthőz: ſem keǵek aľľat||tia zerent az lelőknek az teſthőzualo 66 eǵeſőleſe: mert mikoron ez ellen hailandoſagh leǵőn az lelőkbe termezet zerent: urunknak kenzenuedeſenek miatta: ez el nem uetethetek: touaba ha ualaki azt mondana: hoǵ az eredet bin az lelőknek az teſthőzualo eǵeſőleſe: hat ez eǵeſőles es: el nem uetethetnek urunknak kenzenuedeſenek miatta: killőmben hanemha elezteb az lelők el tauoznek az teſtől: de maǵa az lelők eǵőt leuen az teſtel: es az lelőknek keuanſaǵa es hailandoſaǵa leuen az teſthőz: el moſattatik az ⌊bin⌉ eredet bin vrunknak kenzenuedeſenek miata őtőd tanuſagh es utoſo imez hogh az eredet bin allattia zerent mi bennőnk nem eǵeb: hanem az eredet zerent ualo igaſsagnak megh foztaſa: mellet meltan az mi elſő zillenkbe el ueztenk: az iſtennek parancollattianak megh tőreſenek miatta: mel eredet bin zalla feienked mi reank: kik termezet zerent adamtul zarmaztunk kerdik harmachor meges doctorok: Mikepen zeplőiſtetik megh az lelők az eredetbinek miata? || Io eztes 67 megh tudnunk: mert ez kerdeſőkből ertheťők megh: az bodok zyz marianak eredet binnelkil ualo foganatiat: mint ede ala megh irattatik Ez kerdes melle ellenkődő iras talaltatik: mel iraſbol lattatik hoǵ az lelők ne uońa az eredet bint: vǵan ezert az bodok zent agoſton ⌊g⌉ doctor: erről nagh meľ es nehez uetekődeſőketh tezőn: Mert az ǵermőknek lelke ninchen az attiatul auagh anatul: mint az teſt: de az lelők cak iſtentől terőmtetik: mikepen terőmtetenek az anǵalok: Azert lattatik hoǵ mikepen az anǵalok: az ő terőmteſőkbe nem uontanak ualami zeplőt: ezőnkepen az lelők es Ez kerdeſnek es fogaſnak megh erteſere: rea felel az maroi ferench doctor: es ugh mond: hoǵ iollehet az okos lelők ne leǵőn az zilektől auaǵ az teſtől: de maǵa ok zerent őtőlők uaǵon: mert az lelőknek letelenek oka az zilek es az teſt: mert ha az zilek nem uonanak: es az teſt ſem uona: az lelők ſem terőmtetnek: Azert mikepen azoľ diak pappa nem || lehet: a ki őzuegh azzont

uezőn hazaſul maganak: mint az tőruenkőnbe megh uaǵon irua:
ezőnkepen az mi lelkőnkes: mikoron uezi maganak az teſtőt:
mel adamba megh rontatot: uonźa az eredet bint de mont-
hatna meges ualaki az lelők az teſthőz ualo eǵeſőleſet el
nem tauoztathatia: mert mihelt az teſt megh tagoſul: az lelők
ottaan terőmtetik: es az teſtbe iſtentől ottan be őntetik: azert
lattatik hogh ha az lelők az teſthőz ualo eǵeſőleſt el nem tauoz-
tathatia: hogh ne uonia az eredet bint ez fogaſra es felel
ez doctor es ugh mond: miert hoǵ az lelők az teſthőz ualo eǵe-
ſőleſet el nem tauoztathatia: uǵan ezert nem gőtrettetik meǵ
erzekőnſegh zerent ualo kennal: hanem az karuallaſnak kenaual:
az az az iſtennek zinenek nem lataſanak kenaual: mikepen az oľ
biro es: a ki igazan ualakit halalra itel: az igaſsagnak ki zolgal-
tataſaert nem gőtrettetik megh kenal: ſem eth ſem Iőuendőbe:
de hat miuel? nem eǵebel hanem az kar uallaſnak kenaual: az
69 az hoǵ || ha akarna pappa leni: nem lehet De meges ualaki
mondhatna: en nem fokhatom megh: mikepen vońa az mi lelkőnk
az eredet bint: az megh kőrőztőlkődőt zilektul: mert az poǵan
bőćnek mondaſa zerent: nem athattia ualaki maſnak azt amit
nem vaľ: de az zilek az ⌞az⌝ kőrőtſegnek miatta: az eredet bintől
meg tiztittattak: azert ők nem valiak az eredet bint: hat ebből kő-
uetkőzik hoǵ fiokra ſem athatiak ez fogaſra es imigen felel-
hetunk: mert mint zent agoſton doctor mońga: erőſſen kel hi-
nunk: hoǵ adamnak mindőn fiay: termezet zerent attiatul es anatul
zilettetek: eredet binbe fogattatnak: Mint ezt ſok zent iraſok by-
zonuttiak: vǵmond azert rola zent pal apaſtal: efeſombelieknek
irt leuelenek maſodik rezeben: termezet zerent ualank mind ha-
ragnak fiay: Vgmond meges rola: mikepen adamba mind megh
hal⌞n⌝a*n*k: ezőnkepen Criſtuſba mind megh eleuenőttetnek Vǵir rola
meǵes zent pal: *ad romanos* v. eǵ embőrnek az az adamnak bine-
nek miatta: ſokan megh halanak: Ahol keǵek azt mondok: hoǵ az
zilek az kőrőztſegnek miatta az eredet bintől megh tiztittatuan:
70 nem vaľiak azt: azert nem athatiak fiokra: Vǵ || mondnak doc-
torok: hoǵ mikoron az zilek ne zilek fiokat malaztnak alapatiaba:
es a minebe Criſtuſnak tagay. mert az zileteſbe nem Criſtuſnak
tagy az kiſdet germőckek: de zilik germőkőket az megh rontot
termezetbe: kibe adamnak tagay: Ez elleten zilő kegek hoza ha-
ſonlatoſt zil: Azert adam ky az engedetlenſegnek miatta: az ered-

zerentualo igaſsagot el vezthe: es magat eredet binbe eythe: minket kik neki tagay uagunk: hoza haſonlatos binbe zile es zil: miert keǵek hoǵ az eredet bin főkepen vaǵon az teſtől: Iol lehet allatia zerent leǵőn az lelőkbe: nem zal azert az eredet bin az germőkre az zilekről: de az iſteny tőruenről: mint ede ala megh irattatik ennek kegek Ioban ualo megh erteſere uegetők peldat: Im Iol lattiatok mert az gabonanak maǵa: Iollehet az peluatul megh tiztittaſsek: de maga ha az fődbe el vettetik: magot terőmt eſmet peluaual: touaba aztes latok: mert ez vilagzerent az nemtelen eſmeth nemtelenth zil: hanemha az vtan az kiraltől nőmőſittetik megh: Ezőnkepen adamtul zilettek: mel ada*m* az eredetzerent ualo igaſsagnak nőmőſſeget el vezthe: zilettetnek nemtelenſegnek fogatkozaſaual: hanemha oztan azvtan iſtentől nőmőſittetnek || megh: az kőrőtſegnek malaztianak miatta: az menei örökſegnek 71
megh nereſere kerdik neǵećőr meg es az zent doctorok «*Quarta questio*» kitul adattatik az lelőkre az eredet bin? ez kerdeſnek megh erteſere negh tanuſagot adnak az zent doctorok. elſő tanuſagh imez: hoǵ az eredet bin nem adatik iſtentől az lelőkre. oka ennek imez: mert iſtenek mindőn terőmtőt allatia Io: mint zent pal apaſtal iria: touaba az iſtenek fia ualamit az mi termezetunkbe plantala fel ueue: de nem veuefel az eredet bint: kőuetkőzik azert hoǵ az eredet bin: ninchen iſtentől mi benunk Maſod tanuſagh imez: hoǵ az eredet bin nem adatik az magzatra az apatul es anatul: mert ők az eredet bintől megh tiztittattak az kőrőtuiznek miatta: uǵan ezert az poǵan bőcnek mondaſa zerenth: nem athattiak maſnak azt amit nem ualnak: touaba gakorta tőrtenik hoǵ az germőknek attya: meǵ hal az elöt minek elötte az ǵermők az eredet bint uonńa: Mert az ǵermők az eredet bīnt uonzya akoron: mikoron az lelők az teſtbe be ontatik: ez keǵek lezőn az firfiuba neǵuen napra: az leanzoba kegek keth||neguen 72
napra: tőrtenhetik azert: hoǵ az ǵermőknek attia megh halion: minekelőtte az lelők az germőknek teſtebe be őnteſek: kőuetkőzik azert hoǵ az eredet bin nem adatik az zilektul az magzatokra harmad tanuſagh imez: hoǵ az eredet bin ninchen az teſtől: ſem zeplőſitetik megh az lelők az teſtől: mikepen az teſth az fertelmes ruhatul: mert mikepen az napnak fene: az teſty allatoktul ſemi fertelmeſsegőt nem uehet: ſokal Ionkab az lelky uilagoſsagh: az az a mi lelkunk az teſtől az eredet binnek zeplőiet

nem vohattya: hat honan zal uram iſten az eredet bin az lelőkre: ha im iſtentől ſinchen: az zilektul ſinchen: es az teſtől ſinchen: haliatok es im megh mondom: ennek megh erteſere uegők az neǵed tanuſagot N e ǵ e d t a n u ſ a g h imez: hoǵ az eredet bin zal az lelőkre az iſteni tőruennek kiadaſabol: Mert mikepen az aki tőruen kiuől ziletik: kilőmben az papi meltoſagra fel nem uetethetik: hanemha kegelmeznek ő uele. mint megh uaǵon irua az tőruenkőnbe: Ezőnkepen az iſteni tőruennek kezőriteſeből: mindőn valaki ziletik az teſtből: adamba megh főrtőztetbe. uońa az eredet
73 binnek zeplőiet: ſem uet||ethetik az meltoſagra: az az az angaloknak tarſaſagok kőźe: hanem ha kegelmeznek ő uele: tudniamint az kőrőztſegnek miatta: tiznek es uernek kiontaſanak miatta iſtenek zeretetiert: mert mind ez haromnak miattok: el vetetik az eredet bin k e r d i k ő t ő c h ő r e s v t o z o r a z z e n t d o c t o r o k «*quinta et vltima questio*» kicodak azok a kik az eredetbint uonzak? ez kerdeſnek megh erteſere tudnunk keel. hoǵ harmak zikſegőſők e melle: hoǵ ualaki uonya az eredet bint *primo parentum transgressorum generacio:* Elſő hoǵ ez ellen ki az eredeth bint uonźa: zarmazek iſtennek tőruenenek megh tőrő zilektul *secundo naturalis abeisdem propagacio:* Maas hoǵ ez ellen zillektul termezet zerent zarmazek: *tercio* harmad az iſteni tőruennek reaualo kőtelezeſse. Elſő mondam zikſegh hoǵ az aky az eredet bint uonzya: zilletteſſek ol zilektul: kik iſtennek parancolattiat megh tőrtek: Mert ha az mi elſő zillenk adam: iſtennek parancolattiat megh nem tőrthe uona: mi ő fiay nem vontok uona
74 az eredet bint: mel zalla mi reank adamnak || tetemenzerentuaſo bineből: touaba ha az iſten terőmtene eǵ embőrth uionan: nem az mi elſő zilenknek teſtőkből: de egebőnen ualahonan: ez ellen uona eredet binel kil M a ſ o d m e g e s zikſegh emelle hoǵ ualaki uona az eredet bint. hoǵ termezet zerent ziletteſſek: oſ zilektul kit iſtennek parancolattiat megh tőrtek: Mert ha ualaki zilettetnek adamtől termezetnek főlőtte: nem uonna az eredet bint: Mint peldank uaǵon urunk Criſtoſrol: ki Iollehet adamtul vőn eredetőt: de maǵa az ő foganattianak modiſſagabol nem uohata az eredet bint: ezert mert nem termezet zerent ziletek: de termezetnek főlőtte zent lelőknek celekődetiből e r r ő l m o n g i a l e o p a p a Cak urunk Criſtus ieſus: embőrőknek fiok kőzőt artatlanől ziletek: mert Cak ő teſty keuanſagnalkyl fogantatuan: lőn embőrre: Erről

mongia touaba az naǵ doctor fcotus: Ha urunk criftos bator iften neuot uona. hanem cak tyzta embőr: miert hoǵ codalatos kepen ziletek azzonunk mariatul: nem uonthauona az er||edet bint 75 Harmad meges zikfeǵ ez melle hoǵ ualaki uonna az eredeth bint: az ifteni tőruennek reaualo kőtelezefe: Mert ha ualaky kiualtkepen ualo kegelmezefből: auaǵ malaztbol ez tőruenből ki uetetik: ez ellen nem uonzia az eredet bint: Vǵan ezert Iolleheth az bodok zyz maria: az ő zarmazafanak mogiabol: uontha uona az eredet bint: ezert mert termezeth zerent zarmazek zent Ioakhimtul es zent anna azzontől: mint en: auaǵ the: de maǵa iftenek kiualtkepen ualo malaztia: mel az ő lelkeben terőmtetek: őtet az eredet binbe ualo efettől megh tartoztatha: es ő nem uonnia az eredet bint Ahol azert kerdetek kicodak azok akik az eredet bint vonzak: ennek Iobanualo megh ertefere [harom] Neǵ tőruenők uettetnek elfő tőruen nez kőzőnfeǵel mindőnőket: mert mindőn embőrők ki anoknak mehebe termezet zerent fogattatnak: vonzak az eredet bint Mafodik tőrueen nezi azokat: kik anoknak mehőkbe zentőltettek megh: ezők es Iollehet hogh az ő foganattiokba uonnak|| az eredet bint: de maǵa ifteni malaztnak miatta: megh anoknak 76 mehebe ziletefőknek elƒtte: meǵ tiztittatnak az eredet bintől: elleten uala az zent Ieremias profeta: kőrőztőlő zent Ianos: es az kifsebik zent Iakab apaftal Harmad tőruen nez cak eǵ zőmelt: mint azt a ki zilettetuen: őnőn magatul es az foganatnak moǵabol uonńa az eredeth bint: de maǵa iftentől kiualtkepen ualo malaztbol megh tartatik: elleten lőn az edős zyz maria: mert őtet zent fia kiualtkepen ualo malaztiabol: az eredet bintől megh tarta Neǵed tőruen mondatik termezetnek fölötte ualonak: Mint mikoron ualaki fem uonza az eredet bint: fem az ő zarmazafanak mogiabol vohattia: elleten lőn azert urunk criftus zyz anatul ziletőt: ezert monǵa zent agofton doctor: cak az Criftus embőrőknek fiok kőzőt uot artatlan baran: mert cak ő maǵa ziletek artatlanul: tudniamint az ő foganattianak moǵabol: mert cak ő maǵa termezetnek fölötte codalatos kepen ziletek az zyz mariatul: ez mondafaba zent agofton doctor nem tagaǵa megh: hoǵ artatlanul azzońunk || maria nem fogantatot 77 uona: főt azt uallia: az megh tartoztatafnak kiualt kepen ualo malaztianak miatta *ex premissis elucidari possumus quomodo potuerit concipi sine peccato originali: beata uirgo maria:* Mind ez fölöl megh irt kerdefőkből ki hamozhatiok: mikepen fogantathatot az

bodok zyz maria eredetbinnel kil: Mert azt ualakinek tartania
hoǵ azzonu*n*k maria ſirſiv magnal kil fogantatot: teuőlges: es eret-
nőkſegh: es vrunk Criſtuſnak tezőn bozuſagot veľe: mert cak ő az
«criſtus»: ky annalkil fogantatot: de az Io kőrőztenőknek ez hi-
tők: hoǵ azzonu*n*kes uǵ fogantatot attiatul es anatul mint egeb
embőrők: eǵeb embőrők az eredet bint mind uontak: azzonunk
mariat kegek annak vonaſatul vriſten kiualtkepen ualo kegelmeſ-
segeből megh tartoztata elſő kerdes azert imez uala: honnan
tamada mibennőnk az eredet bin? am uǵ mondank: hoǵ az elſő
zilenknek adamnak bineből: kinek binenek miatta megh foztatank
az eredet zerent ualo igaſſagtul: Azzonunk maria azert adamnak
bineből kiuetetek iſtentől: mikepen hoǵ kiuetetek euanak atkabol-
78 es: kinek uǵmonda uriſten. || faidaľomba zilőd az the fiadat: en-
neten uaǵon hoǵ az tőb azzonok igőn naǵ faidalomba zilik fiokat:
azzonunk maria kegek zile zent fiath naǵ edőſſegel: mindőn fai-
dalomnalkil Maſod kerdes Imez vala mićoda az eredet bin mi-
bennő*n*k? ezt uǵan ot megh maǵarazok: Harmad kerdes imez
uala mikepen zeplőſitetik megh az lelők az eredet binnek miatta?
kit es megh maǵarazank: ez keth kerdeſőkből megh tecik: hoǵ
azzonunk iſtennek kiualtkepenualo aiandokabol: megh tartoztat-
hatot az eredet binből: mert az anai tiztőſſek ezt kőuettyuala
Neǵed kerdes imez uala kitől adattatik az lelőkre az eredeth
bin? am megh mondok hoǵ az iſtentől ki adot tőruentől: mikoron
azert az iſten ne leǵőn kőtteles az ő tőruenere: niluan uaǵon hoǵ
ez tőruenből ky uehette zent anat: Vǵan ezert ky es ueue
őttőd es uttoſo kerdes imez vala kicodak azok kik az eredet
bint uonzak? am megh mondok hoǵ mind azok: kik adamtől ter-
mezeth zerent zarmaztanak: Azzonunk es termezet zerent zarma-
zek: es uonnia kel uala az eredet bint: de iſtentől attul kiualt-
79 kep||pen ualo kegelmeſſegből megh tartoztatek O azert bodokſagos
zyz maria: tiztaſagos zyz: kibe ſeminemő zeplő ninchen: emľekő-
zel megh mert tegődet uriſten ualaztot őrőktul fogua: hoǵ legh
tiztaſagos: es embőri nemzetnek zozoloia: No azert O kegőſſegős
azzonom: minekunk egetlen eǵ remenſegunk: minket aianl az the
zent fiadnak: es az the erǵalmaſſagos zőmeidet mi reank terihed:
es az ieſuſt az the mehednek aldot gőmőchet: ez zanki ueteſnek
utanna mi nekunk megh mutaſſad O kegős O kegelmes O edős
maria: engeged minekunk az the erdőmődnek miatta: hoǵ mi kik

tegődet mindőn binőktul tiztanak uallunk: mindőn binőkből megh tiztitaſſunk: es Iőuendőbe az the zent fiadal: es veled orzagolhaſſunk: amen: *et tn de Primo*

Ez predikacionak maſodik rezelezőn az megh tartoztataſnak alkolmaſſagarol Mel melle imeleten kerdeſt tamazthatna valaky? «*questio vtilis*» Hoǵha alkolmaſualae ez: hoǵ az iſten azzonunk mariat az ő termezet zerent ualo foganattiaba: az eredet bintől megh tartoztatna: ez || kerdeſre felelhetunk: hoǵ **80**
alkolmas uala: mint ezt megh bizonuthatok harom okoſſagal elő-zőr zentiraſbeli okoſſagal Mert alkolmas hoǵ urunk criſtuſba iſtennek fiaba ſemi ne uetteſſek: mel ektellenſegőt ielőntene: mikoron ő leǵőn őrők vilagoſſagnak fenőſſeǵe: es zeplőnel kil ualo tikőr: de ha azzonu*n*k maria eredet binbe fogantatot uona. tehat ez urunkba ektellenſegőt ielőnthene: tudniamint hoǵ anya uala mikoron binbe uot: erről monda zent lelők iſten az bőchnek zaia attal: az ańanak ektellenſeǵe az five: alkolmas lőn tehat hoǵ azzonunk az eredetbintől megh tartoztatnek: hogh az ektellenſegh urunkbol ky rekeztetnek Maſoćor thőruenbeli okoſſagal: mert mindőn tőruennek mutataſsaual: igőn gonoz fiunak iteltetnek az: aki edős zileiet meg otalmazhatna az ellenſegtul: es zabad akarattia zerent az ellenſegnek kezebe hagia eſnie: ez azert megh az iſteni tőruennekes ellene uońa. mert uǵmonda iſten: tiztőlled attiadat es ańadat: touaba az termezetnek tőruenenekes ellene uona: mert uǵmond az pogan bőć: zileinknek megh nem fizethettők mit uelőnk || tőttenek: de ha azzonunkat urunk Criſtus az ere- **81**
det binbe hatta uona eſnie: tehat őrdőgnek kezeben eſőt uona: hoǵ azert az gonoz fivſagh urunktul ki rekezteſſek: zikſegh lőn urunknak zent ańat az eredet bintől megh tartoztatnia harmaćor es utozor termezetnek okoſſagaual: mert Im Iol lattiok ez uilagh zerent: ha valamel felſegős kiral orzagaba ualamel zolgaiat fel magaztalna: ſokal Ionkab illenek ańat fel magaztalnia: Vǵanezőnkepen ha uriſten adamot es euat: es az anǵalokat kezdetben tiztan terőmthe: kik iſtennek cak zolgai: ſokal Ionkab edős ańat kelle mindőn binnelkil terőmtheni. ki mindő anǵaloknak karok főlőt fel uala magaztalando O azert bodok zyz maria: byzon the zep uagh: es mindőn malaztal telles: the attalad adatik azert az binőſſőknek mind az malazt: mind az dicőſegh Amen: *et tn de secundo*

ez predikacionak harmadik reze lezőn kil-
lőmb killőmb peldakrol: kikel uriſten ki Ielőntőtte: hoǵ
82 edős ańa: mindőn bin nelkyl *) ‖ fogantatot es zilettetőt Elſő pel-
dat azert uegunk az toloſanum beli erſőkről: kinek ildelfonſus uala
neue: ennek ez erſőknek azzonunk maria gakortha megh ielőnik
uala: es hoza eććőr neki az menei paradicombol papi ruhat: mel
megh maſtes oth az uaraſba uaǵon: parancola azert neki hoǵ az
ő foǵanattianak napiat: eztendőnked zolgalńa: Vǵan ezert ez zent
erſők: azzonunknak foganattarol naǵ zep kőnuet zőrze. mel kőnbe
bizonuttia őtet mindőn eredet binnel kil fogantatnak leni. ez kőnő
azert azzonunknak ol igőn kelle: hog az erſőknek kezeből eccőr
ki ueue: es fel nitha: es megh oluaſsa: es neki iraſarol halakat ada
Maſ peldank uaǵon alesbeli alexander doctorral: ky miko-
ron pariſba tanitana az diakokath erre: hoǵ azzonunk maria eredet
binbe fogattatot: ol igőn naǵ korſagh eſſek rea: hoǵ olmint el ui-
ſelhetetlennek lattatik uala: ez korſagot azert eztendőről ezten-
83 dőre: cak azzonunknak foganattia napian zenuediuala: ‖ uegre
megh eſmere magat: es fel fogada hoǵ ha megh uigaznek: az ő
mondaſat megh uonna: es hogh az zent ferench zőrzetebe mennebe:
es ime legottan megh uigazek: es az zőrzetbe be mene: es monda-
ſat mellet azzonunk ellen mondot uala megh uonńa: ennek főlőtte
azzonunknak eredet binnel kil ualo foganattarol: nagh zeep kőnueth
zőrze: halalanak ideien es magat azzonunknak aialuan. imezt mon-
da: telleſſeǵel zep uagh en Iegőſſőm: es ſem eredet binnek ſem tete-
menzerent ualo binnek zeplőie ninchen the benned: es lelketh igh
ada megh az zyz marianak harmad peldank uaǵon eǵ predi-
katorrol: kinek *frater* henricus uala neue: ki zent damonkoſnak zőr-
zeteből ualo uala: ez mikoron azzonunknak foganattia napian predi-
kallot uona: es az predikacion azt bizonuttotta uona: hoǵ azzonunk
eredet binbe fogantatot: uǵan az predikacion le eſſek: megh nemula:
es nagh zernő halalal megh hala N e g e d peldank uagon meges egh
84 fraterrol: ‖ ki zent ferenchnek zőrzeteből ualo uala: ez mikoron
eǵ uaraſba kinek toloſanum neue predikallot uona: az zyz maria-
nak tiztaſagos foganattanak ellene: es az utan akarna miſſet mon-
dania: az otaron melre maruankőből azzonunknak kepe felfarak-
tatot uala: Im Codalatos dologh: legottan az kep hattal fordula
az fraterhoz: mind ez napik iǵ al ez kep: mint monǵak azok akik

**) pro scriptore piam lectrix ora mariam .1.5.31.*

lattak: Az fr*ate*r keǵek legottan megh uakula: tehat ziuenek tőredelmeſſegeuel fel foǵada: hoǵ ha megh uigaznek mondaſat megh hińa. es legottan megh uigazet: őes mondaſat mind az nepnek hallaſara megh hyua őtőd peldank uaǵon méges eǵ pr*e*dikatorrol: ki zent damonkos zőrzetiből ualo uala: ez mikoron eććőr predikallana aragonianak orzagaba: Eǵ ördöngőſt kezőrithe: hoǵ megh mondana: Eǵ nagh ketſegős dolgot: mellet elmeiebe forgat uala: tudniamint ha az zyz maria eredet bin nelkil fogantatot: auagh nem: tehat az ördőngős naǵon fel kaitha monduan: Iay: Iay: Iay: azoknak kik az zyz marianak fogańattianak || Innepet 85
nem illik: es az zyzről gonozt mondnak: ezőket haluan az fr*ate*r: ő es az uttan azzonunknak foganattianak innepet aietatoſſagal zolgaĺa hatod peldat ir zent anſelmus doctor: hoǵ eǵ uaraſba uala eǵ kananok: ky pap uala: ez naponked zoktauala azzonunknak zoloſmaiat nagh aietatoſſagal meǵ mondania: mikoron azert eǵ etzaka Iőne eǵ falubol: holot teſty binbe eſſőt uala: es ſyetne az uaraſba holot lakozikuala: kel uala neky eǵ folo vizőn attal menie: tehat őmaga eǵ haioba be ille: es kezde maǵa az haiot attal eueznie: ezőnkőzbe kezde azzonunknak veterneieth es oluaſnia: Mikoron azert Iutotuona az viznek kőzepere: Ime Ielőnenek őrdőgőknek ſokſagy: es az haiot uele egetőmbe el meritek: es lelket mint erdőmlőtte uala pokolra viuek: harmadnapon azert mikoron az kenokba uona: lattattatek neki hoǵ azzonunk maria: zentőknek ſokſagaual oda menth uona: es monda az őrdőgőknek Miokaert gőtritők az en zolgamnak lelket: Felelenek az őrdőgők es mondanak: ez lelők mi|| 86
nket illet: mert az mi dolgunkba tudniamint az teſti binbe fogatot megh: tehat az kegős ańa binőſſőknek remenſeǵe: monda: ha ez lelőknek azenak keel leni: kinek miuelkődetibe fogatot megh: tehat lonkab illet minket: hodnem titőket: Mert akoron mikoron őtet megh őletők. az en veterniemet monǵa uala tehat az őrdőgők ezt haluan megh iedenek: es onnan mind el futanak: Azzonunk keǵek ueue az lelkőt: teſtebe bociata: es őtet fel tamaztha: es az viznek fenekeről az viznek partiara hoźa: tehat ez kananok ezőn igőn megh őrőluen: leeſek azzonunknak előtte: es monda neki: dicőſsegős zyz: mint halalhatom ezt en megh nekőd: kinek monda azzonunk maria: Intlek tegődeth: hoǵ ez utan oiad magad az teſty bintől: es az en foganatomnak innepeth aietatoſsagal illed: es mindőnőktől illendőnek hir-

deſſed: zent andras hauanak ńociad napian: ezőket megh mond-
uan: az kananoknak lataſara menorzagba mene: ő keǵek
azzonunknak parancolattiat zeretettel be telleſituen: az puztaba
87 futha penitencianak tartaſanak okaert: holot az || zyz mariat
migh ele: nagh aietatoſſaǵal zolgala: es foganattianak innepet
zerettettel ille: Ez peldakbol vehetitők azert O aietatos lelkők:
Criſtuſnak uereuel megh valtottak: meľ igőn Io az zyz mariat aie-
tatoſſagal zolgalnia: Mert ő el nem hagia az ő zolgait: es zolgalo
leanit: zikſegőkbe ſőt az őtet tiztelőket: az karhozattul megh
otalmaźa: es menorzagba őket igőn fel magaztalia O azert mindőn-
hato iſtennek ańa: Mi iduőſſegunknek remenſeǵe O anǵaloknak
azzona: minket tehozad kaiatokat: kegős zőmeidel meg tekenć es
eth ez vilagon neried zent fiadnak malaztiat: es Iőuendőbe az ő
zent zinenek lataſat: kit enǵegőn nekunk attya: es fiv: es zenth
lelők iſten amen.

Vrnak neuebe kezdetik eǵ zep es aietatos *pre*-dikacio azzonunk marianak zileteſero̊l

Lux orta est Iusto: rectis Corde leticia: psalmo Nonagesimo sexto: Vilagoſſagh tamada az igaznak: eǵeno̊s ẏyuo̊knek vigaſagh: Ez igeket megh ira dauit profeta: iſteni diceretro̊l zo̊rzo̊t ko̊nue-nek kilenchuėn hatodik rezeben: Mel igek melle az bodok zyz marianak zileteſero̊l: *De natiuitate beate virginis* || harom lelki 88
tanuſagtok lezo̊n elſo̊ azzonunknak lelkenek meltoſagos uotarol Mas azzonunknak teſtenek zepſego̊s u*o*tarol harmad az o̊ zile-teſſenek modiſſagarol:

Mondam hoǵ elſo̊ tanuſagtok lezo̊n: azzonunk marianak lel-kenek meltoſagos uotarol: Mel melle imez tanuſagot uegeto̊k: hoǵ az iſten: nagob hattalmaſſagal es bo̊ceſſeǵel tero̊mthe azzonunk mariat lelke zerent: hodnem mint mind az angalokat: ez ez vila-got: es mind az benneualo allatokat: hoǵ keǵek ez uǵ leǵo̊n: Meg bizonuithattiok elo̊zo̊r okoſſagal: es Ielo̊ſben harom rendbeli okoſſagal: elo̊zo̊r az meltoſagnak okoſſagaual: Mert az bodok zyz maria: o̊ro̊ktul fogua ualaztatot uala iſtento̊l: es ido̊ben oztan igh tero̊mtetek: hoǵ ol meltoſſagos lenne: es tekelleto̊s: hoǵ lene iſtennek meltoſagos hailoka: menorzagnak kiralne az-zońa: Mindo̊n anǵaloknak es mind ez vilagnak es benneualok-nak azzona: Azert ez nagh meltoſagert: Az iſtennek felſego̊s bo̊-ceſſeǵenek: kelle o̊t lelkebe mindo̊n anǵaloknal: es eǵeb tero̊mto̊t allatoknal meltoſagoſban tero̊mtenye Ma || ſoćor az igo̊n ko̊zel 89
letelnek okoſsagaual: Mert mineuel valami iſtenho̊z ko̊zelben ua-ǵon: Anneual azon iſtento̊l naǵob hattalmaſſagal es bo̊ćeſſeǵel tero̊mteto̊t: Iollehet az iſtenek hattalmaſſagafelo̊l: mindo̊no̊k eǵenlo̊ hattalmaſsagal tero̊mtettenek lego̊n: mind naǵok mind kiſ-dedo̊k: mint ennek megh erteſere uegunk peldat: az ko̊: es az anǵal az egh auagh menorzagh: iſtennek eǵ bo̊ceſſegeuel es hattal-

maſsagaual terȏmtettek: de maǵa az anǵalnak es menorzagnak [iſt] terȏmteſebe: iſtennek naǵob hattalmaſſaǵa teccik megh: hognem mint az kȏnek terȏmteſſebe: mert az anǵal kȏzelben uaǵon iſtenhȏz: haſſonlatoſbes hoza: hodnem mint az kȏ: Mikoron azert azzonunk terȏmtetek: Igh terȏmtetek hoǵ az ȏ zenth vere: kibȏl az iſtennek zenth fia az embȏrſegȏt felueue: el valazthatlan eǵeſitetnek iſtenhȏz: hat lelket meltoſagoſban kelle iſtennek terȏmtenie: mindȏn terȏmtȏt allatoknal: ezert mert urunk Criſtuſnak uttana: mind anǵaloknal: mind embȏrȏknel: Ionkab eǵeſitetek **90** lelke es iſtenhȏz: minek miatta? az malaztnak ‖ es az dicȏſegnek miatta harmacor az nagh ellenkȏdeſnek okoſſagaual: imélleten kepen: Mert mineuel ualaminemȏ dologba: naǵob ellenkȏdeſȏk talaltatnak: Az dolognak megh tetelebe: iſtennek nagob hattalmaſſaǵa es bȏćeſeǵe ielȏntetik ki: Mint ennek megh erteſere ueǵetȏk peldat: ha ualaki halottat tamazthatna: auaǵ az napot delrȏl nap tamadatra uohatna: Mikoron ezȏk termezet zerent ne leheſſenek: ha ualaki ezȏket tehetne: igȏn naǵ bȏćeſſege es hattalmaſſaǵa ielȏntetnek ky benńe: de az iſten terȏmtuen az anǵalokat: es ez uilagot: ſem zȏrzȏt hattalmaſſaga: ſem mindȏn megh tehetȏ hattalmaſſaǵa: mert az iſtenbe ez keth hattalmaſſagok uannak «*duplex est indeo potencia sczt. ordinata et absoluta*»: az ȏ terȏmteſſenek ellene nem mondanak: mert dauit profetanak mondaſa zerent: monda es legottan lȏnek: paranćola es terȏmtetenek: De azzonunk marianak terȏmteſebe: az iſtennek zȏrzȏt hattalmaſſaǵa: ſokba az terȏmteſbe iſtennek ellene ellenkȏdik uala: meleketh mindȏn tehetȏ **91** hattalmaſſagaual ‖ el uekezȏt uala megh tennie: Mert el uekezthe uala: hoǵ ez leanzo mindȏnkoron zyz lenne: de maǵa fiunalkil ne lenne: touaba eztes vekezthe uala: hoǵ ez zyz zenth lelȏktȏl fogadna firfiv magnal kyl: touaba eztes el vekezthe uala. hoǵ fogadna nem tyztha embȏrt: de byzon iſtent es byzon embȏrt: es hoǵ azt zilne kitȏl mind ȏ: es mind egeb allatok terȏmtettek *et hec omnia erant impossibilia ordinata potencia* es mind ezȏk: lehetetlenȏk ualanak az iſtennek zȏrzȏt hatalmaſſaǵa felȏl: ezert mert: az termezetnek tȏruenenek iſtentȏl zȏrzȏtnek ellenkȏdȏi ualanak: es de maǵa vriſten mind ezȏket az zyz mariaba megh teue: es tekelle. miuel? mindȏn tehetȏ hattalmaual. azert ebbe uriſten igȏn nagh hattalmaſſagat es bȏćeſſeget Ielȏnthe ky *secundo ostenditur autoritatibus* Maſocor meghes megh mutattatik: hoǵ azzonunk

marianak tero̊mteſebe: nagob hattalmaſsakat mutata es bo̊ćeſſeget uriſten: hodnem az anǵaloknak: es mindo̊n eǵeb tero̊mto̊t allatoknak tero̊mteſo̊kben: zent iraſokal: kiro̊l uǵmond az zent bernard doctor: || Nagh dolgokat to̊t vriſten az tero̊mto̊t allatokba: 92
de maǵa az iſtennek vyay ſemit felſego̊ſb es nagob dolgot neem to̊t: mikepen az zyzeth iſtennek aniat: kit mind az nap es az hod codalnak *secundo autoritate Anselmi* Vǵ mond touaba rola zent anſelmus doctores: ſemi the hozad azzonom egenlo̊ es haſſonlatos: mert mindo̊n ami uaǵon: auagh hogh fo̊lo̊tted uagon: Auagh alattad uaǵon: Ami the fo̊lo̊tted uaǵon: cak iſten az: Ami kegek alattad uaǵon: mindo̊n valami nem iſten: Vǵmond meghes azon zent anſelmus: zikſek uala hoǵ az embo̊rnek tudniamint az Criſtuſnak ania: ol tyztaſagal fenlenek: kinel iſten alat nagob nem erthetnek *tercio Autoritate Ieronimi* Vǵ mond zent ieronimus doctores: Az akiro̊l zolunk: magaſb az eǵnel: melieb az tengo̊rnel: Azert ha eǵnek mongialak tego̊d O bodok zyz maria: annal magaſb uagh: ha embo̊ro̊knek anianak mondlak: o̊ naloknal meltoſagoſb uagh: ha iſtennek abrazattyanak mondlak: meltho uagh arra: ha angaloknak azzonanak: az vagh: kiho̊z haſonhatlak tego̊det meltan nem tu||dom: ez o̊ nagh melthoſakat kegek ki ielo̊n- 93
the o̊no̊n maǵa az zenth euangeliomba: mikoron azt monda *fecit mihi dominus magna* to̊n enuelem vr nagokat: ky hatalmas es zent az o̊ neue. *tercio ostenditur exemplaritate* harmaćor megh mutattatik: hoǵ vriſten az zyz marianak tero̊mteſebe nagob hatalmaſsagat: es bo̊ćeſſegeth mutata megh: hodnem az eǵeb allatoknak tero̊mteſebe peldakal Elſo̊ peldat azert veǵeto̊k iſtenbe zerelmes hugaim: az zent iraſnak zeribo̊l: Mit tero̊mthe azert vriſten az zent iraſnak mondaſa zerenth nagob tanacal? Mondhatnatok thy: mert az anǵalokat: De az anǵaloknak tero̊mteſo̊kro̊l vgh ir moiſes profeta: Monda az iſten lego̊n vilagoſſagh: es lo̊n vilagoſſak: mel vilagoſſagon az angeli termezeth ertetik: zent agoſton doctornak mondaſa zerenth Azert Ime vriſten az angalokath cak egh zauaual tero̊mthe: towaba ha mondanatok mert ez vilagot: es az benne ualo allatokat: Niluan vaǵon mert ezo̊kethes cak bezedeuel tero̊mthe. kiro̊l vǵmond dauit profetha: *ipse dixit et facta sunt* o̊ monda es lo̊nek: parancola es tero̊mtetenek: ha azerth || Az zenth 94
iraſnak mezeire be megunk. megh talaliok: mert ſemit vriſten nagob tanacial nem tero̊mto̊t: mint embo̊rnek o̊ lelket: Mert mi-

koron az terőmtetek: nem cak az iſten monda: de mind az attya
iſten: mind az fiv iſten. es mind az zenth lelők iſten: ol minth
tanackoduan mondanak *faciamus hominem ad Imaginem et simil·*
tudinem nostram: tegunk embőrth az mi kepunkre: es haſſonlatoſ-
ſagunkra Mert mikepen az iſten harom zőmelebe: es eǵ allattiaba:
Vgian ezőnkepen: vriſten embőrnek lelketh igh terőmtőtte: hoǵ
eǵ allattiaba: es harom vaǵon benne: tudniamint: emlekőzeth:
ertelőm: es akarath: Ime azert megh tecik hoǵ vriſten nagob ta-
nacial: es bőceſegel terőmthe az embőrnek lelketh hodnem az an-
galokath: az eǵeketh: az fődeth: es az benne ualo allatokat O
azert mel igőn nagh: es codalatos az lelőknek meltoſaǵa O mel
igőn nagh az mi iſtenunknek lelkőnkhőzualo zeretety: De kerd-
hetnetők ty engőmeth Criſtuſnak zolgalo leani: es mondhatnatok
Miokaert akara vriſten az lelkőt nagob tanacal: hattalmal: es bő-
95 ćeſſegel terőmtenie. hodnem mint az thőb terőmtőt allat||okat: bizo-
naual nem eǵebert: hanem ezert: mert az iſtennek fia Iőuendőbe
embőrre uala leendő: Mind ezőkből azert megh tecik: hoǵ vriſten
igőn nagh bőceſſegeuel terőmthe az embőrt. ezert mert az iſten
embőrreuala leendő: es mindőn anǵaloknak főlőtte: vr Criſtus
ieſuſnak zőmelebe fel magaztatando Az embőrſek: ſokal Ionkab
mikoron el Iőue az idő: hoǵ terőmtene az zyz mariat: kitul az
embőri teſtőt fel uala veendő: Az ő lelketh nagobh tanaćal: hat-
talmaſsagal: es bőćeſſegel terőmthe: mind az angaloknal: men-
nel: fődnel: es az benneualo allatoknal *secundum exemplum acci-*
piamus ex doctoribus sacre pagine Maſod peldath meǵes vegunk
ezőknek megh erteſere. Az zenth iraſbeli doctoroknak mondaſok-
bol Mel zent doctorok az zent iraſnak zeribe: ímelleten kerdeſth
tamaztnak: hoǵha az Vriſten azzonunk mariat: Ioban es zebben
terőmthette uonae lelkebe annal: amint terőmtőtte: Auagh nem?
Ez kerdeſre felelhetunk azon zent doctoroknak mondaſok zerent:
hoǵ Ionak es tekelletőſnek az mondatik: kyhőz az Iobol ſemi nem
96 adathatik: de azzonunk maria ami||nebe iſtennek ania uala: ele-
ten uala: hat ebből ez kőuetkőzik: hoǵ őtet tekelletőſben nem
terőmthette De hoǵ ezt megh erćetők: Vǵ mondnak az zent doc-
torok: hoǵ az iſten: mindőn terőmtőt allatot vekhetetlen Ioban
terőmthetőt uona: az tőrteneth zerent ualo tekelletőſſegbe: de az
allath zerent ualo tekelletőſſegbe nem tehette: Mint ennek megh
erteſere veǵetők peldat: az iſten nem teheti: hoǵ az egh zam tőb

uona egnel: touaba az kettő hoǵ tőb uona kettőnel: Az harom
haromnal: Az negh negnel: ig mondok az tőb zamokrol es: ezt
megh tehetne hoǵ tőbe tehetne az eǵet eǵnel: de ottan nem vona
egh: Az kettőt kettőnel: de ottan nem vona kettő: Igh mondok
az tőbiről es: Vgian ezőnkepen Iollehet az vriſten *beatam virginem*
vt dei creaturam Az bodok zyz mariat: mikepen terőmtőt allattyat:
tekelletőſben terőmhette uona Az allat zerent ualo tekelletőſſegbe:
de ezt nem tehetthe hoǵ tekelletőſb ania lőt vona: es tekelletőſb
fivnak ania: Mert Imez haromnal ſemi Iob nem leheth: tudniamint
Vrunk Criſtuſnak embőrſegenel: Menorzagnal es azzonunk maria-
nal: erćed iſtennek alatta: ez keǵek megh tecik imezből: mert ez
harmak walnak neminemő vekhe‖tetlen meltoſagot: az wekhetet- 97
len Iotul mel az iſten Vrunk Criſtuſnak azert embőrſeǵe: waľ vek-
hetetlen meltoſaǵoth: aminebe eǵeſitetőt az iſtenſeghőz: mel vek-
hetetlen Io: Vgian ezőnkepen az menorzages wal vekhetetlen
meltoſagot: enneben: mert az menorzagh nem eǵeb: hanem iſten-
nel ualo eles Azzonunk mariaes vekhetetlen meltoſagot waľ: a
minebe iſtennek ania lőn: Mind ezőkből azert megh tecik: hoǵ az-
zonunk maria lelkebe oľ nagh tekelletőſſegbe terőmtetek: hoǵ
ſemi terőmtőt allat nalanal tekelletőſb nem lehetőt: ſem kegek
leheth: Azert mind feienked őtet aietatoſſaǵal tiztőlliők: mikepen
menorzagnak keralne azzonat: Angaloknak es embőrőknet azonat:
iſtennek edős aniat: Mert vǵmond zent bernrd doctor *Qui marie*
sicut debet seruit deuote: Valaki azzonunk marianak: mikeppen
keel aietatoſſon zolgal: el nem wez halalanak ideien O azert bo-
dok zyz maria O iſtennek dićőſſegős ania: Az the dićőſegődnek es
Io wotodnak meltoſaǵaert: wigh minketh binőſſőketh az the nagh
dicőſſegődre: halalunknak vtana

Secundum documentum erit: admirabilis corporalis decoris
virginis: ‖ *marie:* Iſtenben zerelmes hugaim: Maſod tanuſagtok 98
lezőn: Azzonunk marianak teſtenek codalatos zepſeǵeről: Mert
mikepen az zyz maria: lelkeben mindőn terőmtőt allatoknal Nő-
mőſb es tekelletőſb uala: mint edefel megh mondatek: ezőnkepen
teſtebenes: eǵebeknel nőmőſbnek: tekelletőſbnek: es zebnek kelle
lenie: ennek keǵek elſő oka imez: mert az nőmőſb lelkőt: nő-
mőſb teſth illethi: enneten uaǵon: hoǵ az embőri teſt nőmőſb az
egeb oktalan allatoknak teſtőknel: Az okos lelőkhőz ualo eǵeſſő-
leſſeiert: De mert hoǵ az bodok zyz marianak lelke: wala az ő

fianak lelkenek utanna: mindőn lelkőknel nőmőſb: tehat teſ-
tőtes zent fianak teſtenek vtanna: mindőn teſtnel zebbet ual-
lot: vghoǵ meltan mo*n*dathatik ő rola az a mi mondatek Iudith
azzonrol *Non est: talis mulier super terram* ninchen elleten azzoni-
allat ez főđőn: tekentetibe: zepſegebe: es bezedinek ertelmebe
secunda racio Maſod oka imez: mert az poǵan bőcnek mondaſa
zerent: ha az termezet megh nem bantatik: az fiv haſſonlatos le-
zőn attyahoz: auagh aniahoz: Az zenth lelők iſten keǵek: vrunk-
nak foganatiaba megh nem bantathatek: ſem teuőlőghethe: kinek
99 Celekődetiből az zyz fogada. ‖ Azert Tehat kőuetkőzik: hoǵ mike-
pen vrunknak teſte vot egeſitetőt az iſtenſeghőz: mindőn eǵeb
embőrőknek teſtőknel zeb uot: dauit profetanak mondaſa zerent:
ky vǵ monda *speciosus forma pre filys hominum* zepſegőſb abrazat
embőrőknek fioknal: ezőnkepen Criſtuſnak vtanna: anianak teſtees
De az teſty zepſegh al főkepen az teſtnek mine uotaba: zinebe:
es az tagoknak alkolmas helhőztetiſiben: Azert Imar ez melle
elezteb kerdhetnetők: valon vram iſten: az bodok zyz maria:
Nagh auagh magas walae allapattiaba: awagh kegek kiſded? ez
thi kerdeſtőkre felelők en az nagh albert doctornak mondaſa ze-
rent: hoǵ az zyz maria igőn főllőtte magas ſem vala: es igőn kiſ-
deth ſem vala: de alkolmas allapatu: Vala kegek ezőn doctornak
mondaſa zerent: magaſsagaba olmint killenćedfel arazni: alkol-
mas arazuv embőrőknek arazokal: hoǵ kegek magaſsagaba ekkora
lőt leǵőn: megh erthetitők imebből: mert az ő zent fianak teſthe:
alkolmas mine wotot walla: wghogh Igőn magas ſem wala: mint
az oriaſok: igőn tőrpe ſem wala: mint az kiſded embőrők Mikora
lőt leǵőn keǵek: Am romaba fel irthak: kinek hozuſaǵa alkolmas
100 arazw embőrőknek arazokal: killench ‖ arazne: Iol lattok keǵek
hoǵ termezetzerent: az naǵ auagh magaſtul Iſmeth magas zilet-
tetik: ha az termezet walamibe megh nem bantatik: ezőnkepen
az kiſdedtul elmeth kiſded: mikoron azert az termezet azzonunkba
ſemibe megh ne bantatot leǵőn: kőuetkőzik tehat hoǵ mikepen
vrunk Criſtus vot alkolmas maǵas: ezőnkepen alkolmas magas
uot az ő zent ania es: ezt Ielőnthe ky az bőc *Canticorum septimo
capitulo Quam pulcra es et quam decora* eǵ kőnuenek hetedik reze-
ben monduan: Mel zep uaǵ es ekős dragalatos Iegőſſőm: az gő-
nőrőſegőkbe: az the alapatod haſſonlattatot az palmahoz: Mel
palmafa allattiaba magas De mondhatnatok iſtenbe zerelmes hu-

gaim: Im ertyők imar: hoǵ az zyz maria allapattiaba alkolmas magas uoth. De akarnok imar megh tudnunk: tőled ky ezt irtad: az edős zyz marianak diceretire: hoǵ ha az ő teſthe vote kőuer: Contos: auagh őztőuer: Ezt es Im megh irom en nektők: Vǵ mond az nagh albert doctor: hoǵ az bodok zyz marianak teſtebe uot alkolmas egenlőſegh: vǵ hoǵ az ő teſthe igőn kőuer ſem wot: es Igőn őztőuer ſem wot: oka keǵek ennek Imez: mert az nagh kőuerſek lezőn embőrbe az hid||ek es Igőn nedues termezettől: Az **101** őztőuerſek keǵek lezőn az nagh heuſegtől. es azzuſagtul: Az teſtnek azert zepſeǵe lezőn: mind az nedueſſegőknek egenlőſegiből: mel nedueſſegők embőrbe wannak: de azzonunk marianak teſtebe az nedueſſeǵők alkolmas kepen walanak: hat ebből kőuetkőzik: hoǵ az ő teſte: ſem igőn kőuer nem wala: ſem kegek igőn őztőuer: de alkolmas zep allapatu Maſoćor Meges az teſty zepſek al az zinbe: mert az embőri teſtbe harom zynők wannak: elſő zin waǵon az teſtnek bőreben: Maſod az haiakba: harmad az zőmőkbe: előzőr azert kerdhetnetők: walon azzonunk marianak teſtenek bőre minemő zynw uala *vtrum albi? vel nigri: vel rubei: vel Conmixti:* feier vote? auagh fekethe? Auagh wőrős? Auagh kegek ſem igőn feier: ſem igőn fekethe: ſem igőn wőrős: O bodok zyz maria: agh malaztot ennekőm the binős zolgackadnak: hoǵ az the zolgalo leanidnak: kyk az tyztaſagba tegődeth mind halalik kőuetnek: Az the teſthy zepſegődet irhaſſam igazan megh: hoǵ megh erćetők azert: embőrnek teſtenek bőrenek: neǵ zyne waǵon elſő feierſegből: es wőrőſſegből zőrőztetőt: Mas || zin fekethe: **102** harmad feier: Neged wőrős. cak az azert az zep zin: meľ az feierſegből es wőrőſſegből wagon: Az tőb zinők ez elſőhőz kepőſth mind ektellennek mondatnak: miert? ezert hoǵ az feier zin embőrnek buren: waǵon Az fazaſnak bőuőlkődeseből: mert az iǵőn feier teſtő embőrők: igőn fazekonok: es nialok ſwthok touaba az fekethe zin: embőrőknek teſtőkőn waǵon: Az naǵ hewſegnek bőuőlkődeſſeből. mert ezők igőn melek teſtők towaba az wőrőſſegh embőrőknek bőrőkőn: waǵon az bennők ualo nedueſſegőknek nem zeriuel ualo letelőkről: walamel embőrők azert ez harom zinu bőrt walnak teſtőkőn: nem Io termezetuknek mondatnak: ezert mert az feier bőrők awagh huſſuuk: igőn teſtiek: ketſegőſſők: es ragalmazok: touaba az fekethe bőrők awagh huſuk: Igőn alnokok: es kumuruk: es az Igőn wőrős bőrők auagh huſſuk: igőn haraguſſok:

es bozu allok: de amaz elſő bőrők: kiknek huſſok [ki] feierből es
wőrőſből zőrőztetőt: Igőn Io termezetőn walok: ezők igőn tiztak:
Iozanok: es mindőnkcron widamok: ez zinth walla azzonu*n*k zyz
marianak teſte es: mint az nagh alberth doctor mongia *Secundo*
103 *de colore Capillorum* Mondhatnatok Imar iſtenbe zerel||mes hu-
gaim: Im megh ertőttők Imar: minemő zint wallot az edős zyz ma-
rianak teſthe: de akarnok aztes megh tudnu*n*k es ertenunk: haya
minemő wot ő neky: Im eztes megh irom en tinektők: es kerlek
hoǵ megh tanuliatok: ennek azert megh erteſſere weǵetők Imez
harom tanuſagot elſőt Imezt: hoǵ az bodok zyz marianak nem
wot igőn fodor haia: mert az hainak igőn fodorſaǵa: waǵon az
fazekonſagnak bőſegeből. Az igőn fodor haiuk azert termezet ze-
rent igőn főſuenők: es telhetetlenők: De az bodok zyz maria nem
wala ſem főſuen: ſem telhetetlen: Azert tehat nem wallot ő igőn
fodorhaiakat Maſ tanuſagot Imezt: hoǵ azzonunknak haiai
nem walanak ritkak: ſem igőn kemenők. ſem igőn feierők: Mert a
kik ellen haiat walnak: ezők termezetzerent igőn gorombak: es
iraſ nem fokhatok harmad tanuſagot Imezt: hoǵ azzonunk
maria nem wallot zinten wőrős haiakat es: Mert ez lezőn az em-
bőrbe walo melekſegnek bőſegeből: ez elletenők azert termezeth
zerent hitőtlenők tehath wram iſten walon minemő zinu wot az
edős marianak ő haia: Wǵmond az naǵ albert doctor: hoǵ fekethe
zinő wot: mert az zep es Io termezetőnualo teſtőt: ez illethy: ||
104 ezert monǵa eǵ termezet tudo bőć: hoǵ az olletan embőr Io ter-
mezetőn ualo: kinek ǵermőkſeǵebe wőrős haiai uannak: es oztan
megh allapatot koraban feketeie waltoznak: Azzonunk mariae az-
ert elletenuaſa: hoǵ. keǵek azzonunk maria fekethe haiat wallot
leǵőn: megh erthetitők imebből. mert a me wrunk criſtus: miko-
ron zent zinet zent wernike azzonnak ada az fatolon: fekethe ha-
iat es zakalt hagia raitha: [k] mint iruaes latiatok kiből weheti-
tők: hoǵ wrunk Criſtuſnak fekethe haia es zakala wot tehat azzo-
nunknakes olletan haia wot: Mert azzonunk iǵőn haſſonlatos wot
az ő zenth fiahoz: touaba eztes Iol lattiok: hoǵ az ſidok kőſſeǵel
fekethe haiat walnak, azzonunk zyz maria keǵek ſido nemből walo
wala: hat ő es fekethe haiat wallot: de nem igőn fekethet: hanem
alkolmaſt: mel illetiuala az zep feier roſay teſtőt *tercio de oculis
queritur* Mondhatnatok harmaćor meges. Im megh hallok es
tanulok imar azt es: minemő zinő wot az edős zyz ma-

rianak haia: de Io attyam akarnok Imar tőled || megh tanul- **105**
nunk: minemő wot neki feie: Im eztes megh irom: Wgh mond
az naǵ albert doctor: hoǵ az ő feye wala walaminere hozu:
es homloka nem wala zelős: de keſkőn neǵ zegő: es alkolmas zelő:
alazatos es az főd fele halgatho: walakinek azert elleten feie es
homloka waǵon: az termezeth tudo bőćeknek mondaſok zerent. ez
elleten termezetzerent elős elmeiő: Igőn bőć: es zőmermős touaba
az ő zőmei walanak fenőſſők: es tyzthak. zőme fene keǵek wala
fekethe: zőme zőries fekethek: zőmőldőke es fekete: nem ſirő: de
alkolmas: minemő illeti az zep fekethe zőmőketh: elleten zőmőketh
es zemőldőkőt wallot vrunk ieſus es *Item nasus rectus et mediocris*
touaba ő neki orra wala eǵenős: nem hozu: de kőzep modu: meľ
az alhatatoſsagnak es bőceſegnek Ieǵe: az poǵan bőćnek mondaſa
zerent. touaba az ő zent tigei: walanak ſem igőn kőuerők: ſem
igőn őztőuerők: de alkolmaſok: Igőn feierők es wőrőſſek. mikepen
az teinek es wőrős roſanak ő zinők touaba az ő zaia wala nem
nagh: de alkolmas: gőnőrőſegős: zerelmes: es mindőn edőſſegel
telles touaba || aiaki őneki walanak piroſſak: es valaminere temer- **106**
dőkők: az alſo aiaka az főlſőnel keueſſe temerdőkb: de ezes alkol-
mas kepen: walaki azert elleten aiakakat wal: batorſagnak es
erőſſegnek iegie touaba az ő zent fogai valanak fenőſſők: eǵenőſ-
ſők: egenlők az hozuſagba: es igőn tiztak: Az ő ala keǵek wala
alkolmas: es kőzebben [bar] walaminere barazdas: mint illethi az
zep alat touaba Az ő zent niaka wala igőn piros: nem kőuer: ſem
őztőuer de alkolmas *Item manus munde et decentes* touaba kezei va-
lanak ſimak: es feierők: wiay vekonok es hozak: es telles teſtenek
tagai nagh zepők: az iſteni bőceſſegtul codalatos kepen zőrőztet-
tek: Az alſo ruhaia vala az ő zent teſtehőz haſonlatos zynu: tud-
niamint ſem igőn feier: ſem igőn vőrős: az az ződőries: «v r u n k-
n a k a l ſ o r u h a i a e s e l l e t e n w o t h» palaſtia kegek wala ek
zinu: az az keek: Az ő lepeſſe wala laſſu: Iaraſa alazatos: Az Ia-
raſba keǵek feiet le haituan: mikepen tyztha es alazatos zyz: Az
ő zenth zaua vala hangos: es tiztaſagos: edős es gőnőrőſegős: Wǵ
hoǵ őntetőt uala malazt bőſegel || az ő neluere: Az dauit profeta- **107**
nak mondaſa zerenth: Mindőnkoron az veztekſegőt zeretiuala:
Ritkan zol uala. Wala keǵek codalatos bekeſegős: ſoha nem latta-
tot megh haragudnia: ſoha nem neuetőt: ſoha hiuolkodo bezedőt
nem mondot: Vala erkućeben igőn nőmős: es mindőnőktől zeretetős

touaba uala igôn elôs elmeiô : Vǵhoǵ az zyzeknek mindôn dolgokat hamar el tanula : es meǵ iffvſagaba az profetaknak mindôn kônuôket : es telles o tôruent tekelletôſſeǵel hamar mind el tanula *erat omnibus virginibus in templo deuocior* Vala touaba az templomba mindôn zyzeknel aietatoſb : es alazatoſb : alituan ônôn magat mindônôknel alabualonak : vganezert mindônt tiztôluala : telles wala azert az zyz maria mindôn lelki Iozagal : mindôn Io erkôcôknek ekôſſegeuel : es malaztnak mindôn aiandokiual : enneten uala azert : hoǵ ôtteth mindônôk tiztôlikuala : kiualtkepen ualo tiztôllettel : es az ô Io hire neue hirhôzikuala mindônôt : es mindônôknel touaba az bodok zyz marianak teſtenek zepſege : megh teccik
108 peldakbol es : ezert oluaſtatik Amaz egh ‖ apaćarol : ki nem uaľa ketſegôs : ſem ragalmazo : ſem alnok : mint nemeľek [kôzôletôk] : kik bizon az menei menekzôbôl : mint amaz balgatak zyzek : kykrôl vrunk zol zent mathe euangeliſta iria : ki rekeztetnek : hath minemô wala ? Alazatos wala : Naǵ engôdelmes wala : és feiedelmazzonanak zeretôie wala : [ez] mert az apaćak kôzôth az zentſegh : fôkeppen ebbe al Ez azert mikoron ećôr imadkoznek. Imadſagaba kere az edôs zyz mariath : hogh neki az ô zepſegeth megh ielônthene *tunc apparuit eidem benedicta virgo maria* tehat meǵ ielônek ô neki az bodok zyz maria : az ô zenth teſtenek zepſegebe : kirôl wǵmond uala ozthan ez zenth apacya : ol igôn zeph az zyz maria teſteben : hogh ſemi gônôrôſegôſb es ſemi zeb ô nalanal nem latathatik : de bizon mint edeſel megh mondatek : az ragalmazo apaciak ſoha az ô zepſegeth lathattiak : hath kieth lattiak ? Az pokolbeli iſten azzoneth proſerpinaeth : zent palnak mondaſa zerent *simile*
109 *legitur de quodam religioso* haſſon‖latos pelda oluaſtatik touaba eǵ neminemô zôrzetôſrôl : ki azzonunkhoz igôn aietatos uala : es nagh buzgoſagal keuannia uala megh latnia. az zyz marianak zepſegeth : tehat ime ſok kereſenek wttana : iſtennek anǵala neki ielônek : es monda neki : Az mi azzonunk az bodok zyz maria parancol nekôd : Mert megh halgatta az the kônôrgeſôdet : hogh [es] ez napon nekôd megh ielônik : de eztes tugiad : hoǵ ha ôtet latandot : az ô nagh zepſegenek fenôſſegenek miatta. megh wakulz : Melleth az zôrzetôs ôrômetôſſôn fel wôn *tunc disparente angelo : cepit cogitare intra se* tehat az anǵal el enezuen elôle : kezde magaba goldonia. es mondania Mith tez zeǵen frater ? ha zômeidnek welagat el weztendôd : zikſek nekôd aitonked kodulnod : es eletôdeth igh

kereſnőd: Azert eluegeze hoǵ Cak az egik zőmeth nitna megh: es
az maſikat be fődőzne kezeuel: hoǵ auagh Cak az eǵik zőme ma-
radna: Az hagot ora azert el Iőuen: Megh ielőnek neki azzonunk ma-
ria: kinek zepſegeth latuan cak fel zőmeuel: oſ igőn Nagh gőnőrőſegőt
wőn belőle: hoǵ az || maſikates akariauaſa megh nitnia. de legottan **110**
el enezek előle az bodok zyz maria tehat egh zőmetől megh foztat-
uan: kezde magat dorgalnia monduan O yay ennekőm niaualaſ-
nak: Miert fődőzem el az egik zőmőmeth: bator mind keth ző-
meimnek welagat el weztőttem wona: Cak hogh őteth niluaban
lathattam nona: kezde eſmeth azzonu*n*kat kernie. hoǵ eſmeth
akar cak ecćőr lathatna *tunc eciam secundo apparuit ei angelus
dicens* tehat eſmet maſoćor megh ielőnek neki iſtennek anǵala
monduan: parancol nekőd az zwz maria: hogh hoza zőrőzed ma-
gadat. mert eſmeth megh ielőnik the nekőd: de az mas zőmődnek
welagat es el kel weztenőd: kinek monda az zőrzetős: wram ha
ezőr zőmőketh wallanekes: kez wonek el weztenőm: cak hogh lat-
haſſam az ő zepſeǵenek ekőſſeǵeth: kinek monda az anǵal: megh
latod az ő zepſegeth: es nem hoǵ ez egh zőmődnek welagat wez-
tenedel: de megh az maſiknak wilagat es megh ńerőd az ő ma-
laztianak miatta: Mel || mind wgh lőn *Erat eciam quidam Iuuenis:* **111**
qui assidue cogitabat touaba uala meges eǵ iffv: ki zőnetlen gon-
dolkodik uala az zyz marianak zepſeǵeről: es azzonunkhoz naǵ
aietatoſſagal kőnőrőgh wala: hoǵ meltoltatnek neki az ő zepſeǵeth
megh ielőntenie Eǵ neminemő reǵel azert: mikoron nagh aieta-
toſſagal ezőn kerne az edős zyz mariath: Ime megh allapek előtte
azzunu*n*k maria: es monda neki: keuanode latnod az en zepſegő-
meth: kinek felele az iffv O bodok zyz maria: Iollehet meltatlaan
leǵek en erre: de maga telles zyuemel keuanom: tehat monda
neki az zyz maria: Nez Iol en ream: es laſſad az en zepſegőmeth:
mikoron azert ez iffv ſokaigh nezthe uona azzonunknak zepſegh: es
az zyz maria akarna Imar előle el eneznie: Monda az iffv O bodok
zyz maria: ha en az the zepſegődtul el zakadok: ſoha en tőbe wi-
gaztalaſt neem vehetők: ez iffvunak azert ő zyue az nagh edőſſeg-
nek miatta kette haſſada: es iſtennek angali || ueuek az ő lelketh: **112**
es vǵan azzonunkal eǵetőmbe menorzagba wiuek el fel: Ez peldak-
bol azert megh erthetitők iſtenbe zerelmes hugaim: Meel igőn zepſe-
gős az bodok zyz maria: iſtennek edős ania O mel igőn bodokok
leznek azok: kik az ő zinet lathattiak zinről zinre: Vizont O mel

igo̊n bodoktalanok leznek azok. kik ez zep zinnek lataſſat el weztik
az binnek miatta: harom kepen mondatnak azert az zento̊k bodo-
koknak menorzagba e l ö z ő r i m e z e r t: m e r t l e l k i z o̊ m o̊ k e l
l a t t i a k az iſtenſego̊t: Maſoćor Imezert: mert teſti zo̊mo̊kel lattiak:
wrunk Criſtuſnak megh dico̊io̊lt embo̊rſeget. Harmaćor Imezert:
mert wǵan ezo̊n zo̊mo̊kel lattiak azzonunknakes kiielo̊nthetetlen
nagh zepſeget: enćo̊lko̊geto̊k azert ties vǵ elno̊to̊k. ez niaualas wi-
lagba: hoǵ Io̊uendo̊be mind az iſtennek zynet: Mind vrunknak
embo̊rſeǵet: es mind az zyz marianak zepſego̊s zinet: megh lat-
haſſatok Io̊uendo̊be: tyztaſak tartaſtokba kegek igo̊n ne byzatok:
113 Mert || bizon Cak aual nem Iduo̊zo̊lhetto̊k: erro̊l monǵa zent ǵero̊l
doctor: Az tiztaſakes nem walami iſtennek elo̊tte: Az Io miuel-
ko̊deto̊knel kil: Az io miuelko̊deto̊kes Nem walami az tiztaſaknal
kil: Azert walaki ez dico̊ſſego̊s zino̊keth megh akaria latnia zikſek
hoǵ tiztaſak tartoes leǵo̊n: es Io miuelko̊deto̊keth es tego̊n: Mert
killo̊mben megh nem lathattia Amen

tercium documentum: erit modus natiuitatis virginis gloriose

Harmad tanſaktok lezo̊n iſtenbe zerelmes hugaim: az ziz maria-
nak ziletеſſenek modiſſagarol. Vǵ oluaſtatik azert: mint zent iero-
nimus doctor iria: Mikoron azzonunknak zilei: tudniamint zent
Ioakhim: es zent anna azzon: mindo̊n zentſeǵel fenlenenek: huz
eǵez eztendek az hazaſſaknak ǵo̊mo̊chet neem vehetek: ez huzez-
tendo̊k be teluen: vrnak fogadaſt to̊nek: hoǵha o̊ket magzattal
zeretne: o̊tet az o̊ zolgalattiara adnak: Vgian ezert eztendo̊nked
114 ieruſalembe mennek wala: es iſtennek templomat killo̊mb killo̊||mb
aldozattokal giakorliak wala: eǵ ielo̊s innepre azert zent Ioakhim
hazatul ierſalomba mikoron fel ment uona: es az templomba aldo-
zattiat baratiual eǵeto̊mbe fel witte uona: az ottarra: Az papifeie-
delo̊m az o̊ aldozattiat az ottarrol mind el hana. es magat igo̊n
megh pirongata: hogh merezko̊do̊t uona az iſtennek otarahoz
iarulnia: ezert mert atokba wona iſtennek to̊ruen eto̊l: hogh meddo̊
uona: az az hogh magzatnal kil uona *Ioakim ergo confusus do-
mum noluit redire* ꝛc. Ioakhim Azert igo̊n megh ǵalaztatuan: nem
akara haza menie: hoǵ baratito̊l kik ezt lattak es hallottak uala.
nagob gialazatot ne zenuedne: Mene azert titkon maiorhazaba
paztorihoz: es mikoron ednihan napik ot uotuona: eǵ neminem o̊
napon: iſtennek anǵala naǵ feno̊ſſeǵel neki ielo̊nek es monda Ne
akar felno̊d: en waǵok iſtennek angala. bociattattam the hozad:

hoǵ megh monǵam nekőd: mert az the kőnőrǵeſid iſtentől megh halgattattak. es az the alamiſnad iſtennek elebe || fel ment: Megh **115**
tekentőtte vriſten az the pirongaſodat: es az the medőſegődnek zidalmat nem meltan the raitad tetetnie: Mert az iſten az binőn cak bozuő allo: es nem az termezetőn: Azert mikoron walakinek meheth be rekezty ezert tezy: hoǵ annak mehet vionnan megh nituan: az mi tőle zilettetik iſteni aiandoknak eſmerteſſek lenie: emlekőzecce megh ſararol: ki ſok ideik meddő lőn: es vegre Iſaakot kinek iſtentől az aldomas igertetek zile. Ezőnkepen rakheles: Az meddőſegőt ſokaik wiſſele: vegre ioſefőt zyle. ki telles egiptomnak vra lőn *Quis forcior sansone? vel sancior samuele? et tamen ambo matres steriles habuere* kiuot erőſb ſanſonnal? es zenteb ſamuelnel? es mind ez kettők meddő anat wallottanak. Ime azert Ioakim az the hazaſod anna azzon: fogad es zyl tőled egh lean magzatot: es hiad az ő neuet marianak: ez mint vrnak megh igertetők: kiſdedſegetől fogua lezőn vrnak zentőltetőt: es meǵ ania-
nak || mehebe megh zentőltetik: es zent lelőknek malaztiaua be **116**
tőtetik: Mindőnkoron vrnak templomaba lakozik: hoǵ ualami ketſek őrola ne tamadhaſſon: es mikepen ő codalatos keppen zillettetik az meddő anatul: ezőnkepen ő tőle codalatos keppen fogantatik iftennek fia: es ziletik: kinek neue ieſus lezőn: kinek attala adatik mindőn nepnek az iduőſſek. hoǵ keǵek ezőket Ionkab hiǵed: mikoron Iutandaz ierſalomba az aran kapura: Anna azzont az the iegőſődet elől talalod: mel maſtan az the tauol letelődről igőn zorgalmatos. Akoron keǵek az the ielőn wotodbol őről: ezőket megh monduan az anǵal el enezek előle *Anna quoque Cum amare fleret: et quo vir suus Iuisset ignoraret* touaba zent anna azzon mikoron iǵőn firna: mert vrat nem tudna howa ment uona. Nekies azon angial megh ielőnek. es a mit Ioakhimnak mondot uala. nekies mind azokat megh monda. es parancola neki: hoǵ megh terő vranak az arań kapura elebe menne. Mellet zent anna
azzon mikoron || megh tőt uona: Az angialnak mondaſa zerent: **117**
őtet az arankapun elől talala: es nagh őrőmel ierſalomba vrnak templomaba iſtent Imaduan. terenek hazokhoz galileaba: waruaan Imar vrtul az nekik iǵert magzatot: Az zent anna azzon azert vratul zent Ioakhimtul foǵada azzonunk mariat: es idő reia teluen zile es: Mel neuekőduen harom eztendős koraba adattatek be az temploma: holot mint elt leǵőn megh irtam az anunciaciorol

ualo predikacioba *O igitur magne deus : quam mirabilis sapiencia tua* O azert nagh vriſten : mel igőn Codalatos az the bőćeſſegőd : mert mikepen az azzoniállatnak euanak miatta. wezőt uala el ez wylagh : ezőnkepen eſmeth azzoniallatnak miatta akarad őtet megh epőitenőd O euanak leani : emelietők fel az thi elmetőketh : es tanuliatok megh : mert az thi iduőſſektők al az zyz marianak kezebe : vgian ezert encőlkőǵetők neki mindőn aietatoſſagal zolgalnotok : hoǵ eth ez vilagba Nierie zent fianak malaztiat : es Iőue*n*dőbe Az bodokſagot amen. ||

Vrnak neuebe kezdetik eǵ zep es aietatos predi- 118
cacio Az zyz marianak viſitacioiarol Imekkepen

Magnificat anima mea dominum: hec Cantica decantauit beata virgo maria: luce primo Capitulo: Magaztalia az en lelkőm vrat: ez diceretőt enőkle az bodok zyz maria: mikoron erſebőt azzont megh latogatha: mint zenth lukać iria: euangeliomanak elſő rezebe: Mel iǵek melle iſtenbe zerelmes hugaim: Azzonunknak ez diceretiről: harom tanuſaktok lezőn elſő tanuſagtok lezőn ez dićeretnek meltoſagarol: Maſod tanuſaktok lezőn az ő dićőſegős uotarol: harmad es vtoſo tanuſagtok lezőn: az zyz marianak erſebőt azzonth megh latogataſarol:

Vǵmondek iſtenbe zerelmes hugaim: hoǵ elſő tanuſaktok lezőn Azzonunk marianak ez diceretinek meltoſagarol Mert ez magnificat az tőb dićeretőknel meltoſagob imez haromba: előzőr az ő tulaidonitaſſaba: Mert mindőn dić||eret tulaidonitatik az ő zőrző- 119
ienek: mint az moiſes dićereti moiſesnek: dauit dićereti dauitnak: Igh mondok az tőb profetaknak diceretőkről es: De ez nőmős dićereth ez magnificat. tulaidonitatik Azzonunk marianak. erről monda zent lukać euangeliſta *et ait Maria: Magnificat anima mea dominum:* es monda maria: magaztalia vrat az en lelkőm: Mikepen azert az zyz maria: mind az profetakat főlől mulattia zentſeǵel: meltoſagal: es dićőſegel: ezőnkepen az ő dićereti az tőb profetaknak dićeretőketh O walion ki nem zeretne: es tiztőlne ez diceretőt: mel el melto es edős neuezetőt uőn: hoǵ mondaſsek zyz marianak dićeretinek: es Ielőſben mert mikoron ez diceretőt enőkle: akoron mehebe walla az bizon iſtent es byzon embőrt *secundo istud canticum precellit alia in causa et intencione* Maſoćor: azzonunknak ez dicerethy főlől mulattia az thőb dićeretőketh: az okba es igekőzetbe. mert az dićeretők kőzől nemeliek zőrőztettek auagh hala adaſert:

auagh gőződelöm vetelert: minth moiſesnek dicerety: Auagh egeſ-
120 ſegh||nek ueteleert: Mikepen ezekhias kiralnak dicerethe: Ez diceret
keǵek lőn az iſtennek embőrre leteleert: mel nagob lőn mind az
gőződelöm vetelnel. mind eǵeſſeknek vetelenel: hat ez bodok zyz
marianak dicerethe: meltoſagoſb lőn mind az tőb diceretőknel
Huius rei gracia queri potest vgan ezert zerelmes huǵaim kerd-
hetnė walamel közöletök: Valon vram iſten: Imez kettő közől
melikert tartozom en vriſtennek nagob hala adaſſal: Az embőrre
letelnek Io teteleerte? auagh az megh valtaſnak io teteleert:
Auagh touaba Az terömteſnek Io teteleert Mel kerdeſre imigen fe-
lelök en tinektök: hoǵ ſokal nagob hala adaſsal tartoztok vriſtenek
embőrre leteleről: es megh valtaſarol: hodnem mint terőmteſeről:
Erről monǵa az aranzaiu zent Ianos: ſemi ninchen kiről vriſtennek
nagob hala adaſsal tartoznank: minth zent fianak embőrre letele-
röl. es zent kenarol halalarol: Vǵmond touaba zent bernard doc-
tores *super omnia o bone iesu te mihi amabilem reddit* ꝛc. Mindőnök-
121 nek fől||őtte O Io ieſus: tegődet ennekőm zeretetőſſe tezőn: az mi
valtſagunknak dolǵa: es az kenzenuedeſnek pohara: melet ener-
them az kőröztfan megh iual: Vgian ezőnt megh muttatom nek-
tők okoſſaǵales: Mert vǵ mond zent ǵergől doctor: Mineuel Ionkab
neuekődnek az aiandokok. annal Ionkab neuekődnek az aiando-
kokrol walo zamadaſokes: de Az iſtennek embőrre letelebe es ken
halal zenuedeſebe: Igőn naǵ aiandok adatek embőrnek: mert az
iſten önnőn maǵat ada: hat ebből kőuetkőzik hoǵ ezőkről nagob
hala adaſsal tartoztok iſtennek: hodnem mint eǵeb Io tetemineről
hoc idem insuper ostendo exemplaritate vgian ezőnt touaba megh mu-
tatom peldauales: Mert am ugh oluaſtatik az eǵ zent attiarol: hoǵ
eyel es napal ez zent attia: ezőn kőnőrőgh wala az aldot Criſtus
ieſuſhoz imadſagaba: hoǵ meltoltatnek neky megh ielőntenie: mi-
nemő zolgalattia uona mennel keduesb az ő zent zinenek előtte: es
minemő Io teteleről tartoznek nagob hala adaſſal. Mikoron azert eǵ
122 etzaka efelinek || előtte [mikoron] urunknak fezőlethe előt nagh aieta-
toſſaǵal Imadkoznek: ezőnkőzbe latha: tehat cellaianak aithat megh
nithak: es Ime egh mezitelen embőr az cellaba be mene: hat ez
embőr teteietől fogua talpaiglan el oſtoroztatot: es kemen tőuiſſel
megh koronaztatot: latha touaba hat uallan egh nagh es magas
kőrőztfa uaǵon: Mikoron ezt lattauona az zent attya: megh kerde
hoǵ ky uona: kinek az monda: en uagok az Criſtus ieſus *Qui mi-*

serans humano generi descendi in vterum intacte uirginis ky kőnurőluen embőri nemzetőn: menorzagbol lee zalek az zeplőtelen zyznek mehebe. kinek tiztaſagos verebőł az embőrſegőt fel ueuem: kinek mehebe killench honapik nuguam: ennek vttanna ez villagra ziletem: nem aranas palotaba: hanem az vtalatos ſtaloba: kiſdet izekre: telnek kőzepőtte: Nioćad napra kőrnől meteltettem: harminch harom eztendek: ſok ehſegőt: zomiuſagot: heuſegőt: hidekſegőt zenuedek: vegre el arultatam megh fogattatam: kőtőztetem: es an‖naſhoz vitetem: holot meltatlan arcul veretem: ennen kai- 123
faſhoz viteteem: kiellőt meltatlan wadoltatam: [A] kaifaſtul pilatoſhoz: pilatoſtul erodeſhőz: kitul bolondnak iteltetem: Vǵan ezert mikepen bolond őtőle megh coſoltatam: feier ruhaba őtőztetem: es vizont pilatoſnak kildetem: kitől oztan Nagh kemenőn megh oztoroztatam: koronaztatam: es halalra ſentenciaztatam: es az kopazto heǵőn az ket toluai kőzőt: mezitelen fel fezitetem: es nagh ſernu halalal megh őletem: Valakik azert mind ezőkről Napiaba akar cak eććőr aietatoſſagal megh emlekőznek: keduesb ennekőm es azoknak iduőſſegőſb *Quam totum mundum peregrinarentur* hodnem mint ha: ez vilagot zarandokurl be iarnak: es hodnem mint ha mindőnnap egh zotart oluaſnanak: hodnem mint eztendek mindőnnak vizel kinirel bőitőlnenek: es hodnem mint magokat naponked verőknek ki folaſiglan oſtoroznak. kerel azert engőmet: hoǵ nekőd megh ielőntenem: minemő Io telelőmről ‖ tartoznal nagob hala adaſsal: ſemiről azert nagobal mint 124
embőrre letelőmről: es kenomrol halalomrol: ezt megh monduan: el enezek előle: Miert keǵek hoǵ azzonunknak ez dicerethe főkeppen ezőkről uaǵon: hat meltoſagoſb ez diceret az tőb diceretőknel *tercio hoc canticum precellit alia: ecclesiastica veneracione* harmaćor azzonunknak ez dicereti: felől mulattia meltoſagal «a tőbit» Az eghazy bőćőleth tetelbe: Mert zent eghaz ezt zőrzőtte: hod ez diceret naponked nagh tiztőſſeǵel mondaſsek az većerniekőn: ezt keǵek teue zent eǵhaz ezert. hoǵ mi megh tanulnok: mert az iſtennek fia eſtue: az az ez vilagnak vegie fele ziletek az zyz mariatul: kymiat vehettők mi az őrők aldomaſth. kiről naponked tartozunk mi hala adaſſal: vǵan ezert azzonu*n*knak ez dićerethe: zokot zent eǵhazba az tőb dićeretőknel aietatoſban tiztőltetnie: Mert innepnapokon zőuendőkők gywttatnak reia: ez tőmienőztetik raitha enneten uagon touaba: hoǵ mikoron ‖ ez diceret enőkőltetik az 125

vecerniekőn. az hiuv kőrőztenők talpokra alnak: es az firfiak ſiue-
gőket le vetik: es nagh tiztőſſegel halgattiak: oſ mint ha ielőn
uona az bodok zyz maria: es az ő zent fia vrunk ieſus Criſtus: ez
azert igőn Io zokas az kőrőztienők kőzőt: mert ez diceret mind
zent euangeliom: azert tiztőſſeǵel halgatando: hoǵ erőtte erdőm
adaſſek:' mert az bőć monǵa: Az tyztőſſek tetelert: adatik Io
malazt

secundum documentum dixi erit sublimitatis: Maſod tanu-
ſaktok mondam lezőn ez diceretnek dicőſſegeről. kerlek ue-
getők ezőtőkbe: es tanuliatok megh: mert a mit Im irando wa-
ǵok: neem gakortha haliatok: Ez diceret azert dicőſſegős: mind
iſtennek: mind az zyz marianak Előzőr mondam iſtenek. kit
az bodok zyz maria ez diceretbe dićere: főkeppen tizőn keth
modon előzőr az ő uralkodaſarol hoǵ tudniamint: mind
menőn: mind fődőn vralkodnek: ezert monda: Magaztalia az en
lelkőm vrat: Maſoćor dicere embőri nemzetnek iduőziteſeről: Azert
monda az maſodik verſbe: es vigada az en lelkőm: az en Iduő-
126 zitő iſtenőmbe: Harm||aćor dicere Az alazatoſoknak megh tekente-
ſebe: ezert monda: Mert meǵ tekenthe az ő zolǵalo leananak
alazatoſſagath Neǵecőr dicere az anai bodokitaſrol: ezert monda:
mert Ime ebből bodoknak mondnak engőm mindőn nemzetők
őttőćőr dicere az coda tetelőkről: Mikoron azt monda Mert tőn en-
uelem vr naǵokat Hatoćor dicere neuenek zentſegeről. mikoron azt
monda *et sanctum nomen eius:* es zent az ő neue Hetećőr dicere
az ergalmaſsagrol: mikoron azt monda: es az ő ergalmaſſaǵa nem-
zetről nemzetre Noćaćor az keuelőknek le ueteſeről: mikoron azt
monda: tőn hatalmat az ő kariaual: el tekozla az keuelőketh az ő
zyuőknek elmeietől Killenćőr dicere az alazatoſoknak fel magazta-
laſarol: mikoron azt monda: le uethe az hatalmaſokat az zekből:
es fel magaztala az alazatoſokat tizećőr az ehőzőknek
megh eleghőiteſeről: mikoron azt monda: Az ehezőketh be tőte
Iokal tizőn eǵećőr dicere az embőri termezetnek fel veteleről: Miko-
127 ron azt monda Veue iſr*ae*l || az ő ǵermőketh: megh emlekőzuen az
ő ergalmaſſagarol tizenkettőćőr dićere az iǵert megh zabaditaſnak
betelleſiteſeről: Mikoron azt monda: Mikepen zola az mi attiaink-
nak abrahamnak: es az ő magainak őrőke: elleten kepen [kepen]
dicere azert uriſtent azzonunk maria: ez ő diceretibe *secundo hoc
canticum est gloriosum beate virgini* Maſoćor dićőſſegős ez diceret

az bodok zyz marianak: mert ő benne megh iegőzhettetnek az dićőſegnek tizőnketh cillaǵhy: mellek valanak az ő feiebeualo koronaba: kyről zent Ianos zola lataſarol irt kőnuenek tyzőn kettődik rezebe: Azzonunknak azert koronaiaba elſő cillak mondatik *dignatiua preelectio* meltan ualo valaztaſnak: kiről azzonu*n*k iſtent diceri. es őrőluen dicekődik mikoron monda. Magaztalia az en lelkőm vrat: Niluaan monǵa vrat: kibe Ielőnthy azzonunk: mert ebből őről es dićekődik: hoǵ iſtentől kiualtkepen valaztatot zolgalo leaniaul: kiről igekőzik halakat adny. Mert bizonaual az zentőknek ez nagh őrőm: hogh eſmerik magokat iſtennek zolgaioknak leni: mert zent gergőlnek mondaſa zerent *seruire deo regnare est* || zol- 128
galnia iſtennek orzaglas: Azert azzonunk iſtenbe dicekőduen Monda: Magaztalia az en lelkőm vrat: tudnia minth az en vramat: kitől zolgalo leanul valaztattam: Vǵmond keǵek az poǵan bőć: kikimind minemő oletant zol: es miuelkődik: es vgh el: mert az zyunek bőſeǵeből zol az zay: vrunknak mondaſa zerent: Miert keǵek hoǵ az bodok zyz maria: ezt mindőnkor keuaniauala: hoǵ erdőmlene leni iſtennek zolǵalo leana: es zent fianak zolgalhatna: kit tuduala az zent iraſokbol az teſtbe Iőuendőnek lenie: Azert nem coda: hoǵ legottan hoǵ hitet az anǵalnak ada monda *ecce ancilla domini scilicet quod semper optaui* Ime vrnak zolgalo leańa: tudniamint meleth mindőnkoron keuantam: ez diceretbe es vǵan ezőnről halat aduan mo*n*ǵa. Maǵaztalia az en lelkőm vrat: kinek uaǵok zolgalo leańa O bodok zyz marianak keuanſaǵa: mel naǵ haznoſon be telleſődek: telles embőri nemzetnek iduőſſeǵeert O mel bodok lelőknek mondatik az: mel az zyz mariaual eǵetőmbe keuan zolgalnia az edős Criſtuſnak De monthatnatok Io attiam: akarnok mi tőled megh tudnu*n*k: hogha az bodok zyz maria: alkolmaſke||pen kezdee ez ő diceretet el: [ſ] Criſtuſnak 129
embőrre leteleről hoǵ mondana *Magnificat* magaztalia: byzon nekunk codanak lattatik; miert nem monda. diceri: auagh algia: auagh halakat ad az en lelkőm vrnak: Mikoron mind ezőketh meltan mondhatta leǵőn Ez kerdeſre imiǵen felelők en tinektők: hoǵ az zyz maria ez igeket nem ő magatul monda: de zent lelők iſten mondata vele: mel zent lelők iſten azt akara: hogh ez igen kezdene el azzonu*n*k diceretet *Magnificat*: Mert azzonunk diceri uala iſtent mennel nagob io teteleről: tudniamint embőrre leteleről: azert magnificatot kelle mondani *quod sonat laudis magnitudinem*

mel Ielőnti diceretnek nagh wotat: Ezert monǵa zent amburus doctor: Magarazuan azzonunknak ez diceretet: ol mint azt mondana az zyz maria: ol naǵ es halhatatlan aiandokal magaztala engőmeth fel vr: hoǵ nielu ki nem Ielőnthety: azert magaztalia az en lelkőm vrat De mondhatnatok meges: miert teue az zyz maria ez dicerethőz hoza Imez iǵeketh: *anima mea* az en lelkőm. es nem monda: Magaztalom vrat: errees Imiǵen felelők en nek-
130 tők: hoǵ eztes zenth lelők iſten akara: hoǵ mi megh || tanutaſſunk az lelőknek aiandokirol: melek nőmőſbek hodnem minth az teſtiek: mikepen hogh az lelők dragab mindőn teſtnel mint zent agoſton doctor mongia: iſtent dicernunk: Miert keǵek hoǵ vrunknak embőrre letele: lőn Ionkab az lelkőknek hodnem minth az teſtőknek iduőſſegőkre: azert monda azzonunk az en lelkőm De mondhatnatok meǵes miert nem monda az zyz maria ez diceretőt imigen *Magnificat anima mea deum: vel sponsum: patrem vel filium:* Magaztalia az en lelkőm iſtent: auagh iegőſſőmet: az attia iſtent: auagh az fiv iſtent: mikor mindezőket meltan mondhatta uona Ez kerdeſre es imiǵen felelnek az zent doctorok. hoǵ igh mondata zent lelők vriſten azzonunkal: imez keth okaert előzőr imezert hogh az iſtent felelőmel tiztőllie. mert az bőćeſegnek kezdethe vrnak felelme: Az vr neu keǵek az bućőletős felelmet be rekezty: erről monda vriſten az profetanak zaia attal *Si dominus vbi est timor meus* ha vr vagok en, hol vaǵon az en felelmem? Maſoćor Im ezert: hoǵ az bodok zyz maria mindőn celekődetibe
131 tulaidon diceretit el tau||oztatna: es cak az iſtennek diceretire igekőznek: ha azert mondotta uona az en Iegőſſőmeth: ebbe magat igőn dicerthe uona: Vgian ezőnkepen ha azt mondotta uona: Az attiat auagh az fiut ebbenes maǵat dicerthe uona: ha tuaba montha uona iſtent: az ő zolgalo leani alazatoſſagat ebben el uezteklőtte uona: Azert Iol monda *Magnificat anima mea dominum* Magaztalia az en lelkőm vrat: melbe magat vrnak alazatos zolgalo leananak walla: kibe minket megh tanutha: hoǵ valamit tezőnk alazatoſſon teǵők: es mindőnőketh iſtennek tulaidonucunk *Secunda stella dicitur diuina dulcificacio* Maſod cillak azzonunknak coronaiaba: mondatik iſteni edőſſeknek. kiről az bodok zyz maria Iſteni edőſſegel telles leuen: őrőluen dićekődik es mongia *exultauit spiritus meus in deo salutari meo* őrőle az en lelkőm az en Iduőző'tő iſtenőmbe: az az az en iduőző'tő fiamba: De mondhatnatok ez melle iſtenbe

zerelmes hugaim: Miert monda azzonunk ez diéeretbe: ŏrŏle es
nem monda ŏrŏl: Mikoron nem ſok idŏuel fogattauala vrunkath
mehebe. hogh ez igeketh monda: ez || kerdeſre imiǵen felelŏk: hod **132**
az bodok zyz maria az ŏ Iduŏzŏithŏ iſtenebe haromkeppen ŏrŏle
Primo ante Cristi concepcionem elŏzŏr: urunknak fogadaſanak elŏtte
ŏrŏle hitbe: es remenſekbe: mert erŏſſen hiue es remenle Az Criſ-
tuſth az teſtbe Iŏuendŏnek lenie: Mikeppen vrunk monda abrahaa-
mothes ezŏnkepen ŏrŏlnie: zenth Ianos iria: euangeliomanak N'o-
cadik rezeben: Abrahaam az thy attyatok ŏrŏle: hoǵ latna az
en napomat: ky hywe es remenle: azert monda vrunk wǵan ot: az
zenth euangeliomba: latha tudniaminth hitbe: es iſtennek Ielŏnte-
ſebŏl: es ŏrŏle: *Secundo exultauit maria in hora concepcionis Cristi*
Maſoćor öröle azzonunk maria vrunknak fogadaſanak ideien: mert
erröl mondhatatlan nagh örömeth walla: ezert monda: ŏrŏle az en
lelkŏm az en iduŏzitŏ iſtenŏmbe *tercio exultauit post concepcionem*
harmaćor öröle wrunknak fogadaſanak vtanna: mert tugiauala az
telles iſtent mehebe lenie: Azert niluan monda *exultauit:* ŏrŏle:
hogh megh ielŏnche: Merth az ŏ foganattianak kezdetetŏl fogua:
anianak zenth anna azzonnak Me||hebe: Criſtuſnak eſmeretibe Ion- **133**
kab öröle: hodnem mint kŏröztŏlŏ Ianos ŏrŏltuona anianak erſe-
bŏt azzonak mehebe: urunknak ielŏn wotabol: De mondhatnatok
*Numquid maria sciuit antequam Concepit Cristum: de se fore in-
carnandum* walion vram iſten tuttae az zyz maria: Meghoǵ nem
fogatta uot vrunkat: hogh ŏtŏle uona az embŏrſegŏt feel ueendŏ?
Ez kerdeſre es: imigen felelŏk en az zenth doctoroknak mondaſok
zerent: hoǵ Iolleheth tutta legŏn ezt az zyz maria: mindŏn profe-
taknak fŏllŏttŏk. de maǵa nagh alazatoſſagabol: nem merezlŏtte ez
mondania: ſem velthe ŏ magat az zyznek lenie: kitŏl az iſtennek
fia az embŏrſegŏt fel weiendŏ az nagh alazattoſsagbol: mignem
megh monda neki az anǵal kerdhetnetŏk meǵes touaba *Quare dixit
salutari meo: Cum Cristus esset saluator eciam aliorum* Miert
monda az en iduŏzitŏmbe: Mikoron vrunk Criſtus lŏt legŏn: min-
dŏnŏknek iduŏzŏitŏie: erre rea felel lirai miklos meſtŏr: es vgh
mond: hogh ezt monda || az ŏ belŏle fel uŏt embŏrſegnek okaiert: **134**
mert igh uot cak az zyznek iduŏzŏitŏie: azert ŏrŏle es vigada az ŏ
lelke *tercia stella dicitur deo chara dileccio* harmad cillak azzonunk-
nak koronaiaba: mondatik Iſtennek draǵa zeretetinek: Mert ug-
monda azzonunk az ŏ diceretibe: Megh tekenthe az ŏ zolgalo

leananak alazatoſſagat: Megh tekenthe az az keduele es zerethe: mert a holoth uaǵon az zereteth: ot wannak az zőmők zenth agoſton doctornak mondaſa zerenth De mondhatnatok miert monda alazatoſſagat: es nem zyzeſſeǵeth: ez kerdeſre felelők az doctoroknak mondaſok zerent: hoǵ Iol lehet az bodok zyz maria: mindőn Iozagos miuelkődetinek miatta: iſtennek előtte kedues uoth: es walaztatot hogh lenńe iſtennek ania: de maǵa ez wot kiualtkepen alazatoſſagabol: Ezert mongia zent bernard doctor: Merezlőm mondanom: hogh az zyz marianak zyzeſſeǵe iſtennel kedues nem vot uona: alazatoſſaganalkyl: Vǵmond touaba rola zent agoſton doctores *O beata humilitas marie* O zyz marianak bodok alazatoſſaga. mel embőrőknek iſtent zile: halandoknak eletőt ada:
135 paradicomot megh nitha. || es embőrőknek lelkőket megh zabaditha: Ez harmadik cillak melle Imeleten dolgot mondok en tinektők: hogh az vriſten Ionkab es felieb zerethe ez eǵ leanzot: hodnem mind az angalokath. zentőketh: es mind ez vilagot: ezt kegek az zeretetnek harom Ieǵeből bizonutom megh tinektők *Primo ex signo donacionis* előzőr az adaſnak iegeből: mert vgh mond zenth bonauentura doctor: hoǵ az iſten mondatik vaſa kit maſnal Ionkab zeretni: mikoron tőb ioual zerety őteth: vǵ mond az pogan bőć es: hoǵ az zeretet auagh baratſak: al az Io akaratba: Az az akor mondatik ualaki maſt zeretnie: mikoron Iot akar neki: de az iſten oł felſegős aiandokot ada az zyz marianak. hoǵ ſenkinek ſem kiualtkepen: ſem kőſſeǵel: ſem angaloknak: ſem embőrőknek: azt nem ada: tudniamint hogh iſtenek ania uona: kinel nagob terőmtőt allatnak nem adathatik: erről mongia zenth anſelmus doctor Mit adhatha nagob aiandokot az zyz marianak uriſten: minth őrőke az zyzeſſeknek alapattiaba megh maraduan: az iſtent: az ő teſteből teſte lőttet zilne: hath ebből uehetitők:
136 hogh az iſten: igőn zer||ette az zyz mariat *Secundo ex signo conuersacionis* Maſod iegből megh erthetitők: hogh az iſten igőn zerette az zyz mariat: az niaiaſsaknak ieǵeből: Vǵ mond zent bonauentura doctor meges: az zeretetnek iegie Imez: Zeretettel eǵmaſſal ualo niaiaſkodas: Vǵmond az pogan bőć es: Az baratſagnak celekődethe Imez: megh vigaztaltatnia az baratnak lataſaba: zolaſſaba. es vele ualo niaiaſkodaſba: de az angalok kőzől eǵ ſinc: ſem az zentők kőzől. kinek vriſten az ő niaiaſsakat annera atta uona: mint ez leanzonak: kinek telleſeǵel ada magat: nem cak vgh minth eǵe-

beknek iſtenől es vraiul: de kiualtkepen fiuiul *cuius vberibus fuit*
alitus kinek emleiuel tartatek. kinek kezeiuel viſeltetek: kitől ǵa-
korta őlelgettetek: es apolgattatek: kőuetkőzik tehat: hogh az iſten
az zyz mariat iǵőn zerette: erről monda az iſten az bőćnek zaia
attal: ezt zerethem: es valaztam maǵamnak iegőſſől venőm: es lők
az ő abrazattianak zeretőie *tercio ex signo impetracionis* harmad
iegből megh erthetitők: hogh az iſten igőn zerette az zyz mariat:
az megh nierefnek iegeből: mert az iſten an‖nera zerethe őteth: 137
hoǵ minden kereſebe: iſtennel nagobat tehet hodneem mind az
anǵalok es zentők: es telles mind zēnt eghaz: mert ſemit őtőle
vriſten mint edős aniatul megh nem tagadhat: ez keǵek megh
peldaztatek otőruenbe: ſalamon kiralba: vǵ monda anianak *Pete*
mater mea quod uis? Neque enim fas est ꝛc. keried en aniam a mit
akarz: mert nem alkolmas nekőm valamit től ed megh tagadnom:
pelda vala ez iſtenbe zerelmes hugaim: kit peldaza ez ſalamon ki-
ral: nem egebeth hanem vrunk Criſtuſt: kit peldaza touaba ſala-
monnak ania: azzonunk mariat: mikepen azert ſalamon kiral:
megh halgata aniat berſabeth: ezőnkepen vrunk ieſus edős aniat
mindőn kereſiben: ennek keǵek Ioban ualo megh erteſere Im elle-
ten peldaes oluaſtatik vala egh gonoz embőr: ez eletebe
Iollehet gonoz wala: de maǵa az zyz mariahoz aietatos wala:
Mikoron azert ſok binőketh től uona: ez ećcőr eǵ zent eǵhazba
be mene: es latuan ot azzonunknak kepet monda O bodok zyz
ma‖ria: ha tegődet ſegedſegől hinalakes heiaba munkalkodnam: 138
Mert mikoron leǵek igőn nagh binős: tudom hogh megh nem hal-
gać: Azert en velőm Imar magamat el karhoztnak lenőm: ſem ſe-
githetőm megh the miattad *Cumque sic auertisset se vt exiret de-*
speratus Mikoron kegek magat el teritőtte uona: hoǵ ki menne
ketſegbe eſuen: legottan az ergalmaſsagnak ania megh zolala neki:
es monda: byzal en benneem: merth ha megh pokolnak melſeǵere
karhoztattal uona őrőkeis: ki zabadithatnalak: Ninch azert ſemi.
kit az en fiam entőlem megh tagadhatna: Ezt haluan ez zegen
binős. igőn megh batorkodek: es azzonunktul bocianatot keruen:
touaba őteth binnelkil zolgala O azert zyz marianak kőuetői: kik
őtet az tiztaſakba kőuetitők: nem zinnel hanem tetemenel: Ерćetők
megh: mel igőn zerette az felſegős iſten az zyz mariath. es mel
igőn hatalmas az ő kőnőrǵeſe iſtennel: Mert mind az angaloknak
es zentőknek kőnőrgeſőketh főlől mulattia *Ideo ipsam in specialem*

139 *pa||tronam vobis eligite* azerth ötet magatoknak kiualtkepen ualo otalmol ualazatok: mert ő titőket mint iſtenek ania: mindőnbe megh ſegitheth *Quarta stella in corona beate virginis dicitur beatificacio:* Neǵed cillak azzonunknak coronaiaba: mondatik bodokutaſnak: ezert monda azzonunk az diceretbe *ecce enim ex hoc beatam* ꝛc. Mert ime ebből: bodoknak mondnak engőmet: mindőn nemzetők: Meltan azert az zyz maria mondatik bodoknak: mindőn nemzetőktől: mert ő fogada: viſele: es zyle az bodokſagnak megh adoiat de mondhatnatok emelle waſom vram iſten: azzonunknak ez mondaſa. mint tekelteſſek megh: Mikoron laſunk ſok nemzetőket: kik Nem hogh ötet bodoknak mondanak. ſőtzidalmazak: es karomliak: Mint az ſidok. zerecinők: törőkők: es ſokfele eretnőkők: az kerdeſre imiǵen felelők en tinektők: hogh az bodok zyz marianak mondaſa be telleſődek: mert mindőn nemzetőkből nekiek: tertenek vrunknak hitere: kik az ziz mariath bo-
140 doknak waliak: hogh keǵek Ion||kab megh erćetők: főkeppen harom rendbeli nemzetők vannak ez vilagon: kik killőmb killőmb teuőlgeſbe uannak elſők az ſidok ezők azert az zyz mariat bodokuttiak: mert ő rola az proſetaknak miattok ſok iokat mondanak: Vǵmond keǵek zenth bonauentura doctor: hoǵ az ſidok kőzől nemel hitőtlenők: Az zyz mariab ezt nagh codanak monǵak uala: hogh mikoron vona igőn zeph: egh embőrtőles binre nem keuantatek Maſ nemzetők az mohmetnek kőuetői tudniamint az tőrőkők: zerecinők: agarenoſſok: es eǵeb rendbeli poganok: Megh ezőkes ha megh łattiok: bodoknak monǵak az zyz mariat: mikoron az ő kőnuőkbe nagh ſok io talaltaſſek irua ő rola: Ame az mohmetnek kőnuebe: mel alkoranomnak mondatik: Imigen irattatik. Mondanak az angalok O maria: bizonnial iſten ualaztot tegőd: es megh tiztutot tegőd: es tiztan ualaztot tegőd. mindőn ez vilagy azzonoknak fölőttők *Ibidem sic scribitur* Vǵan ot meǵes imigen irattatik: ſenki nem ziletik adamnak fiai kőzől: kit megh
141 nem it||ne az ſathan: az mariatul: es az ő fiatul megh valuan: vǵ irattatik meǵes vǵan ot: embőrők kőzől ſok tekelletőſſők votannak: de ſenki tekeletőſb nem uot az ieſuſnak anianal. az marianal: Valaki azert az mohmetnek tőruenenek tartoi kőzől: azzonu*n*knak neuet megh karomlanǵa Niluan: ez megh kőueztetik: es az ő zaia kőuel tőrettetik el: Ime azert iſtenbe zerelmes huǵaim megh tecik: mikeppen az zyz maria az thi edős aniatok: megh az poganoktules

bodokitatik *tercium genus nacionum est cristianorum* harmad nemzet az kőrőztien nemzeth: Az ket elſő nemzetők tudniamint az ſidok: es az mohmetnek kőuetői: ezők teuőlgeſbe es karhozatnak vtan vannak: de az Io kőrőztennők ezők: Io vton uannak: ezők azert őtet eǵetőmbe zentnek es bodoknak monǵak: Pirulion megh azert az gonoz kőrőztien: ki az zyz mariat nem akaria dicernie: Mikoron megh az poganokes mint edefel megh mondatek diceriek bizonaual o bodok zyz maria igaz az a mit the rolad enőkől zent eǵhaz: bodok vagh zent zyz maria: es mindőn diceretre mel||toſagos: mert the tőled tamada az igaſaknak napia: Criſ- 142
tus mi iſtenunk. Azert im tegődet mind bodoknak mondunk *Quinta stella in corona beate virginis dicitur mirificacio* őtőd cillak azzonunknak koronaiaba: mondatik codalatoſſagnak: Azert monda az ő diceretibe *quia fecit mihi dominus magna qui potens est:* Mert tőn enuelem nagot: ki hatalmas vr vǵ mond ez mele egh zent doctor teofilus: bizonaual Nagokat: Codalatoſokat az iſten Celekődek az zyz mariaual: mikoron az binőktől őtet megh tartoztata: Mikoron őtet megh zentőle: Mikoron az ő fiat őtőle zilettete: es embőri nemzetőt ő attala megh epőthe: Mikoron keǵek zile zizen megh marada: ez kegek lőn Imebből *quia potens est* mert hatalmas. tudniamint az iſten: Mert ſenki eǵeb ezt tőlenel nem tehette: Ez cillak melle imelleten dolgot mondok en tinektők: hoǵ az iſten ez vilaknak terőmteſetől fogua: minemő codakat tőt: ſemibe nagob codat nem tőt: mint az zyz mariaba: Ezt keǵek haromal bizonuttom megh thi nektők előzőr zent iraſ||ſal kiről 143
vgh mond az zent bernard doctor: Iolleheth az vriſten naǵ Codakat tőt legőn: az terőmtőt allatokba: de maǵa ſemibe naǵob codat nem tőt: mint az zyz mariaba: kit mind az hod: es mind az nap codal: Vǵan ezőnt bizonuthia zent anſelmus doctor: es tőb zenth doctorok Maſochor megh bizonuthom okoſſaǵal Imiǵen: ſemi mondathatik Naǵobnak. minth hogh az iſten embőrre lőn: Mikoron ſokkal tauolb leǵőn az iſten az terőmtőt allattul: hodnem az terőmtőt allath az ſemitől: Az terőmtőth allatfelől azert ſemi nagob nem mondathatik: mint hogh legőn iſtenek ania: Mert ez nagh malazth es dicőſegh: kinel iſten az terőmtőt allattal nagobat nem kőzőlhethe: erről mongia zenth anſelmus doctor: ſemi tehozad azzonom haſsonlatos ſemi hozad eǵenlő: Mert mindőn ami vaǵon: auagh főlőtted uagon: Auagh allattad vagon: A mel

főllőtted uaǵon Az cak iſten: Ami kegek allattad vagon: mindőn a
144 mi nem iſten harmachor megh bizonutom peldaual
es Merth az iſten nagot tőn: mikoron meneth: es ‖ ſődet: es az
benneualo allatokat terőmthe ſemiből: cak egh bezedeuel: Mert
dauit profetanak mondaſa zerenth. monda es lőnek: parancola es
terőmtetenek: de ennel nagob codat tőn iſteen az ő zent aniaba:
Mikoron az ő zenth vereből az embőri teſtőt felueue: kit men es
főd megh nem foghat. *Item magnum fecit deus quando* touaba nagh
dolgot tőn az iſten: mikoron adamnak kiſdet tetemeből: egh nagh
azzoni allatot terőmthe euat: de ennel nagob dolgot tőn vriſten:
mikoron az zyz marianak kiſded vereből. egh zőmpillantaſba
vrunknak zent teſtet zőrze: es az iſtenſeghőz egeſſithe touaba
nagh dolgot tőn az iſten mikoron az vizezőnnek miatta:
ez vilagot el uezthe: es az niok embőrőketh tudnia mint nouet:
fiaiual egetőmbe megh tartha: de ennel nagob dolgot tőn: mikoron az zyz mariat mindőn eredet binnek zeplőietul megh tartoztatta: es embőri nemzetőt ő attaſa megh valtania veǵeze *Item magnum fecit deus quando farahone submerso* touaba nagh dolgoth tőn
145 az iſten: mikoron faraho kiralt ‖ mind nepeuel egetőmbe az vőrős
tenǵőrbe boritha: es az ſidokat: kik akoron iſtennek valaztot
nepiualanak. zaraz labal raitha attal viue: de ennel nagob dolgot
tőn az zyz mariaba. mikoron az kegőtlen ellenſegőt pokolbeli őrdőgőt: zent fianak miatta megh gőzuen: telles embőri nemzetőt megh waltha touaba nagh dolgot tőn az iſten
mikoron az puztaba az ſidokat nennie menaual tartha:
de ennel nagobat tőn: mikoron az zyznek mehebe zenth fianak teſtet zőrze: mind az zentőknek eletőkre: touaba nem
elegh nagh dolgot tőne vriſten? mikoron az Iordannak vizet
wyzza foltatha: es akaznak oraiaba: tiz garadićal az napot hatra
vonia: de megh enneles nagob dolgot tőn: mikoron az zyznek
reia enǵedetire menorzagbol le zaſa: es magat giermőke teue:
Mind ezőkből azert megh erthetitők: hoǵ vriſten mindőn dolgainal
nagob dolgot celekődőt: az zyz mariaba *Sexta stella in corona beate virginis dicitur sanctificacio* hatodik cillak az zyz marianak
coronaiaba: mondatik megh zentőleſnek: kiről vgmonda *et san-*
146 *ctum nomen* ‖ *eius* es zent az ő neue: bizonaual az iſtennek neue
mondatik zentnek. mert mindőn zentſek mel gondoltathatik tekelletőſben vaǵon az iſtenbe: es az ő zenth neueth meltan viſelő-

keth: zente tezy: erről monda vriſten moiſeſnek attala: legetők
zentők: mert en wr zenth wagok: ki megh zentőllek titőketh. Az
bodok zyz maria azert dicekődik ebbe: hogh el zentſegős fiat fogada.
kinek zentſegős neuenek miatta: őes igőn megh zentőltettetek
emelle imezt vegetők ezetőkbe: hogh az zyz maria
meltan dicekődik erről: mert vrnak neue az zyz mariaba Ionkab
mondatik zenthnek: hodem embőrre letelenek előtte: Iol leheth
akorones zent lőt legőn: kiről vgmonda dauit profeta *sanctum et
terribile nomen eius* zenth es rettenetős az ő neue: Ennek oka kegek
imez: mert az zenth neu. magaraztatik verel megh őtőztettetnek:
Mert otőruenbe ſemi mondatik uala zentnek: hanem cak az: mel
az aldozatnak vereuel megh őtőztetik uala: de az iſten embőrre
letelenek előtte: nem őtőztetőt uala megh verel: de az zyz maria-
nak mehebe: Az ő tiztaſakos vereből az embőrſegőt fel ueuen: || ne- **147**
mikepen «azert» mondathatik verel meg őtőztetnek: mikoron az
teſtbe egeſſittetőt legőn az verhőzes: es vegre az zent kőrőztfan
tulaidon zent vereuel megh őtőztetek: es firőztetek: Azert ebből
mondatik hog az iſtennek neue Ionkab mondatek zentnek: em-
bőrre letelenek vtanna: hodnem az előth: Azert meltan monda
az zyz maria *et sanctum nomen eius* es zent az ő neue O azert zy-
zek gondoliatok megh az iſten az zyzben mel nagh zereteteth mu-
tata: thy hozatok: hogh tudniaminth az ő piros vereuel az zyztől
fel uőttel: valtot es zentőlt megh titőketh: kiről vgmonda zent
Ianos: zerethe minketh es kimoſa az mi bineinkből. az ő zenth
vereuel: azert zereſetők őteth *septima stella In corona beate Virgi-
nis dicitur miseracio* hetedik cillak az zyz marianak coronaiaba:
mondatik ergalmaſsaknak. azert monda az ő diceretibe *et miseri-
cordia eius* ɀc. es az ő ergalmaſſaka: nemzetről nemzetre: őtet felő-
kőn: oſ mint azt mondana: Nem cak en uelem tőn nagokat ki ha-
talmas. de mindőn nepel: kik iſtent felik: ez||ből azert megh **148**
teccik: hog ez igekben az zyz maria dicekődik arrol: hog ő az er-
galmaſſaknak ania: ezert enőkli zenth eghazes rola monduan *Ma-
ria mater gracie: mater misericordie* maria malaztnak ania: ergal-
maſſaknak ania: the minketh mi ellenſegőnktől megh otalmaz:
es halalunknak ideien fogagh hozad: touaba. ez melle imezt ező-
tőkbe vegetők: hogh az bodok zyz maria: meltan dicekődik ez
hetedik cillakba az iſteni ergalmaſsakrol: mert ſohol ſemi celekő-
detibe vriſten hozank nagob ergalmaſſagat nem mutatha: mint

ebbe hogh tőle az embőrſegőt fel ueue: hoǵ keǵek megh erćetők: az Iſtennek meel nagh ergalmaſſaka ielőnteſſek ki: az zyz marianak attala embőri nemzethőz: Ime harmat tanuliatok megh elſőt imezt: hoǵ ez uilaknak kezdetetől fogua: nem vot: Maſt ſinć: ſem lezőn oľ binős embőr: ki ha teritendy magat az zyz mariahoz vgmint kel. ergalmaſsakot ne nierőn: Ezt kegek byzonuttya az zenth anſelmus doctor ſugmond O bodokſagos zyz ma-
149 ria. || mikepen mindőn binősnek: the tőled el teruen: es tőled el hagiattatuan zikſek hogh el wezőn: vgian ezőnkepen mindőn binős the hozad teruen: es the benned bizuan: zikſek hogh ergalmaſſakot nierőn ennek oka keǵek imez mert az zyz maria: mikoron leǵőn ergalmaſsaknak ania: eǵ binőſt es el nem hagh: cak hoǵ hiuen es igazan hoza terien: [el nem hagh] hogh erthe nem eſedőznek: es neki malaztot es ergalmaſſakot nem niernie: Azert monǵa vgian azon zent anſelmos doctor *O felix maria tu peccatorem* O bodok zyz maria: the az binőſt mind ez vilaktul megh vtaltattat: aniai kegelmeſſeǵel hozad őlelőd: ſem haǵod el addek: mignem vriſten the miattad megh engezteltetuen: őteth az ő malaztiara vezy Maſt imezt tanuliatok ez melle megh hoǵ ha az ergalmaſsaknak ania az zyz maria: nem vot vona: ez vilak az nagh binőkert mellek benne bőuőlkődnek: regőn el wezőt vona: Ezt bizonuthia eg doctor fulgencius neuő swgh mond:
150 regőn az ek: es az főd el multak vona: ha az zyz mar||ia kőnőrgeſeuel nem tartotta uona. ez keǵek megh teccik az lataſbol: melleth zenth damoncus latha: Mert vrunk Criſtus akaria wala mind ez vilagot el veztenie harom lanciakal. az harom fő binőkert: kikel ez vilak telles: tudniamint: az keuelſekerth. [ſőm] főſuenſegert: es az gonoz teſti binert: de azzonunk marianak eſedőzeſenek miatta tartatek megh harmadot imezt tanuliatok ez melle megh: hogh ha az zyz maria az ergalmaſsagnak ania: nem kőnőrgőt uona ez uilakert. ſokal ſanaruſagoſban oſtorozna őtet: hodnem mint maſtaan az ő bineiert: ezt keǵek megh bizonutom nektők lőt dolgokal: Mert regőn o thőruenbe: migh az iſten embőre nem lőn: ſokal ſanaruſagoſban oſtorozia uala az binert ez vilagot: hodnem maſtan: Mert ǵakortha cak egh binert nagh ſok nepet el vezt uala Ame az binert mind ez vilagot el vezthe az viz ezőnnek miatta: touaba az egh torkoſsagert: az ſidok kőzzől ſokakat el vezthe: mint moiſes iria: touaba

akornak egh lopaſaerth. || iſtennek igaz itelethe zerent: iſraelnek 151
fiay kőzől: az ellenſektől harminch hat embőrők vagatanak le: minth Ioſue kőnuebe wagon megh irua touaba eǵ baluan Imadaſert huzonharom ezőr embőrők vagatanak le: mint moiſeſnek maſod kőnuebe vagon megh irua: Ime azert mind ezőkből megh erthetitők: mel igőn megh gőtri uala regőn iſten az binőketh. Ame az mi elſő zilenknek eǵ binőkert: tudniamint az engedetlenſeknek bineiert: őt ezőr eztendek smegh annal touab: Az Iamborok iſtennek zinenek lataſatol ki rekeztetenek *Sed postquam virgo maria deum concepit*: de minekutanna az zyz maria az iſtenth mehebe fogada: es zyle: Mikoron ſok binők: es tőbek hodnem regőn maſtaan bőuőlkőgenek: ez wilaǵon: tudniamint baluan Imadaſok: waraſlaſok. karomlaſok: keuelſegők: raǵalmaſſagok: es az termezeth ellen ualo binők es de maǵa az iſten mind nagh ergalmaſon el war: hoǵ az binőkből ky teriőnk: erről ira zent pal apaſtal: || titus piſpőknek: Megh ielőnek az mi iduőzőithő iſte- 152
nunknek kegelmeſſeke: nem az mi igaſſakunknak miuelkődetiből: de az ő ergalmaſſaǵa zerent iduőzithe minketh: Azert halakat agunk iſtenek: mert azzonunk marianak miatta: az ő ergalmaſſaka vagon nemzetről nemzetre: őtet felőkőn *Octaua stella in corona beate virginis dicitur triumfacio*: Nioćadik cillak azzonunknak coronaiaba: mondatik gőződelőm vetelnek: kiről őrőluen dićekődik azzonunk az ő diceretibe: es vǵmond *fecit potenciam in brachio suo* ꝛc. tőn hatalmat az ő kariaban: el tekozla az keuelőketh: az ő zyuőknek elmeietul: byzonaual az zenth iraſba: az iſtennek karia mondatik iſtennek fianak: Mert mikepen embőr celekődik mindőt kariaual: ezőnkepen az iſten az ő iǵeienek miatta: az az fianak miatta tőn mindőnőketh: erről ira zenth Ianos *In principio erat verbum. et Infra: omnia per ipsum facta sunt* kezdet||be uala az 153
igie: es alab ugh monda mindőnők ő attala lőnek: ez ő kariaba az az fiaba: az attia iſten tőn nagh hatalmat: Mikoron megh ǵőze az őrdőgőt: ki embőri nemzetőt biria uala: vǵmonda touaba azzonunk *dispersit superbos mente cordis sui* el tekozla az keuelőketh: az ő zyuőknek elmeietől: Vǵ mond azzonunknak ez diceretin az cirillus piſpők: ez iǵey azzonunknak ertendők: az őrdőgőknek ſeregőkről: Mert ezőket: kegőtlenkőduen ez fődőn: vrunk ez vilagra lőuen el tekozla: Azert az zyz maria meltan ez ǵőződelőm vetelről dicekődik: mert ő miatta: es ő vereből fel wőt teſtnek miatta:

vr Criſtus ieſus az ellenſegôt megh gôzye : Vǵhogh Imar be tôt
iſtennek mondaſa az zyz mariaba: melleth megh ira moiſes elſô
kônuebe monduan *ipsa conterret caput tuum* ô ronthia megh az the
feiedet. mert az zyz marianak miatta: fianak attala: ôrdôgôknek
hattalmaſſagok megh tôretek de ez melle mondhatnatok:
154 Mikepen: az zyz||marianak miatta: mondatik ôrdôknek hatalmaſ-
ſaga megh tôretnek leni: mikoron laſsok meg maſtes: nagh ſok
embôrôkôn hattalmaſſakot wallaniok: mert megh az kôrôztienôk
kôzôles ſokakba be buik: es ôketh ǵôtri: nemelieketh keǵek kôzô-
lôk elmeiôkbe wakut megh: Azert ezôkbôl kôuetkôzik es lattatik:
hogh ſemibe nem tôrettetôt leǵôn megh az ô hattalmaſſaka ez
kerdeſre imiǵen felelôk en az zenth doctoroknak mon-
daſok zerent: hoǵ urunknak kenzenuedeſenek miata: mel kent
zenuede az teſtbe meleth az zyztôl fel uôn: zabadittatank megh
ôrdôknek hattalmaſsagabol: mint urunk monda az zent euange-
liomba: zent Ianos iria euangeliomanak tizônkettôdik rezebe:
Nunc princeps huius mundi eicietur foras Maſtan ez vilaknak feie-
delme: az az az ôrdôk ky vettetik: oka keǵek miert buik nemel
embôrôkbe az ôrdôk imez: mert az binnek miatta neki hattalmat
adnak raithok. Errôl monda zent ieronimus doctor. kor az ak
155 ellenſek: ſenkit megh nem || gôzhet: hanem cak az akarot: hat
ebbôl megh teccik: hogh az zyz marianak miatta: ol igôn megh
tôrettetôt ôrdôknek hattalma: hogh ô ſenkit megh nem ǵôzheth:
hanem cak azt: aky neky engied *Nona stella In corona beate vir-
ginis dicitur exaltacio* killencedik cillak az zyz marianak korona-
iaba: mondatik fel magaztalaſnak: ezert monda azzonunk az ô
diceretibe *deposuit potentes de sede: et exaltauit humiles* le uethe az
hatalmaſokat az zekbôl: es fel magaztala az alazatoſokath: ez ha-
talmaſok walanak az keuel anǵalok: kiket vriſten az menei zekbôl
le uethe: es az alazatoſſok Az ol embôrôk: kik az penitencianak
tartaſaba magokat megh alaztak: ezôketh az keuel angaloknak
helôkre magaztala fel menorzagba touaba le uethe az iſten az
keuel ſidokat: kik ualanak az profetaknak mondaſiba es az tôr-
uenbe hatalmaſok: hagiuan ôketh az ô erdômôkbôl az teuôlgeſnek
melſegebe. es fel magaztala az alazatoſſokath: az az az pogano-
156 kat: kik az apaſtaloknak || predikacioiokra az kôrôztien hitre tere-
nek: Auagh keǵek az hatalmaſokon: ertethetnek ez vilagy kegôt-
len feiedelmek: es mind azok: kik az binnek tetelebe hattalmaſok:

kiketh vriſten az fel uőt embőrſegbe: az vtoſo itelletbe mikoron
megh iteli ez vilagot: alaueth pokolnak fenekere: es fel magaz-
talia az alazatoſſokat: az az kik eth ez vilagon vriſtent alazatoſ-
ſagal zolgaliak *quia qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat
exaltabitur* Mert vrunknak mondaſa zerent: zent lukać iria: Valaki
magat fel magaztalia megh alaztatik: es vizont valaky magat
megh alazia fel magaztatik: Azert mongia az tiztőlletős beda
doctor: le uethe az hatalmaſokat az zekből: es fel magaztala az ala-
zatoſſokat: Mert ez vilaknak kezdettytől fogua: nem zőntenek el
veznie az keuelők: ſem zőntenek az alazatoſok az zent hitbe nia-
iaſkodok fel magaztaltatnia De monthatnatok ez meľľe
Mizikſek wot az zyz marianak az ő diceretibe arról őrőlnie: es
vigadnia: hogh le vetőtte az hatta||lmaſokat: es fel magaztaltha **157**
az alazatoſſokat: erre en Imigen felelők ty nekthők: hogh az zyz
maria meltan dicekődik erről: mert ő benne es ő attala niluan
megh tanitha minketh vriſten: ielőſben vrunknak embőrre lete-
lebe: hogh az keuelſek igőn el tauoztatando: es az alazatoſſak
igőn hozank őlelendő: Megh tanitha kegek ielőſben imez haromba
Primo in hoc quod deus se in ipsa summe humiliauit előzőr ebben:
hoǵ az iſten ő magat az zyzban igőn megh allazia. mert az alla-
zatoſſak kirali Iozak: es menei laitoria zent bernard doctornak
mondaſa zerenth: zikſek wala hogh az iſten ki mindőn lelki Ioza-
gokkal telles: Az allazatoſſagnak Iozagara tanitana: es megh ielőn-
tene maǵaba: Meleth megh es tőn: Mikoron az zyznek mehebe
be zala: es mikoron uona mindőnőknek vra lőn min-
dőnőknek zolǵaia: megh alazuaan magat mind az teſtnek fel ve-
teleik: es meľ megh ennel naǵob: mind az halalik: es az kőrőzt-
nek halalaik. erről monda zent pal eǵ leuelebe. ſemie teue magat:
az zolganak abrazattiat fel ueue: lőn engődelmes mind halalik: es
mind az kőrőztnek hal||alaik *secundo in hoc quod humilitatem exal-* **158**
tauit Maſochor megh tanitha minketh vrunk az keuelſeknek el ta-
uoztataſara: es az zenth alazatoſſaknak hozank őleleſere azzo-
nunkba imebbe: hoǵ az alazatoſſakot fel magaztaľa mindőnőknek
főlőtte akkoron: mikoron az mi termezetunketh: mindőn angeli
termezetnek főllőtte: zent attianak Iogara helhőztethe: Vgian
ezőnkeppen alazattos aniat es: Mindőn angaloknak es zentőknek
főlőttők fel magaztaľa O zenth alazatoſſagnak Iozaǵa: mel el nagh
fel magaztalaſt erdőmle *tercio in hoc quod superbos angelos* ꝛc. har-

maćor megh tanitha minketh az alazatoſsaknak hozank őleleſere
imebben: hogh az keuel angalokat: es ſidokath: naǵob rezere kar-
hozatba hagia: es az alazatoſſokath: tudniamint az apaſtalokat:
tanituanokath: kik ol minth megh vettettek valanak: hattalma-
ſoka teue: Mert zenth pal iria: ez vilaknak el vetőthſeget valaztha
159 vriſten: hogh megh || gialaza az hatalmaſokat: Azerth meltan
dicekődik az zyz maria Mind ezőkről: mikoron azt monda. leuethe
az hattalmaſokat az zekből: es fel magaztala az alazatoſſokath O
azert keuel zyzek: gondoliatok megh iſtennek itelethet: Merth
Im haliatok hogh az zyz marianak mondaſa zerent: leue-
thőtte az keuelőketh: es fel maǵaztaltha az alazatoſſokath: Azert
tauoztaſſatok el az keuelſeǵőt: es őlelietők hozatok az zenth ala-
zatoſſagoth *decima stella in corona beate virginis: dicitur refectio
sczt fidelium* tizedik cillak az zyz marianak koronaiaba: mondatik
hiuőknek megh elegőiteſenek: Azert monda azzonunk az ő dice-
retibe *Esurientes Impleuit bonis* Az ehőzőketh be tőte Iokal: es
az kazdagokath heiaba: auagh heuan boćatha: Vgmond azzo-
nunknak ez mondaſan: az baſilius neuő doctor: Az ehőzők az po-
ganok: ehőzenek azert mert az iſteni malaztot telles ziuőkel
160 keuanak: erchetők regőn || kiket vr criſtus be tőthe lelky Iokal.
Az kazdagok azok: kik az bodokſagot vetőttek az teſtiekbe: es ez
fődiekbe: minemők valanak az reǵ poǵan bőchek: es az [ok] wttan
killőmb killőmb eretnőkők: kiket vrunk bocitha hiuan: Mert zent
pal apaſtalnak mondaſa zerenth *deum non glorificauerunt* iſtent nem
dicőitőttek: de el fottanak az ő bőceſegőkbe D e m o n t h a t n a-
t o k e z m e l l e Miert illőt az zwz marianak erről dicekődnie:
olminth ő benne wot uona: hogh az iſten az [iokath] ehőzőketh Io-
kal. telleſitőtte be: erre imigen felelők en: hogh az zyz mariath
azert illethy uala ez: mert az iſten ő tőle ueue fel mind az vert:
mind az telles teſtőt: melet ada az hiw kőrőztenőknek ettelől es
ittalul: őrők iduőſſegőkre: es ez zentſegnek vetelenek miatta az
bodokſagot: ehőzőketh be thőty vriſten az menei Iokal. Ezert
monda az artatlan Criſtus ieſus zent Ianos euangeliſta irya V a-
l a k i e z y e s i z a a z e n t e ſ t ő m e t es verőmet: en bennem
161 lakozik: es || en ő benne: Azert az zyz maria erről dicekődik: hogh
ő tőle ueue azt fel. a mit az otari zenthſegbe nekunk hagia *vnde-
cima stella In corona beate virginis dicitur suscepcio* tizőn eǵedik
cillak az zyz marianak coronaiaba: mondatik az valaztattaknak

vetelenek: ezert monda azzonunk az ő diceretibe *suscepit israel*
puerum suum ꝛc. veue iſraelt az ő giermőketh: megh emlekőzuen
az ő ergalmaſſagarol: veue mondam iſraelt: az ő giermőketh: mi-
kepen alazatos es tiztha giermőketh: Mert az kiſded giermőkők
alazatoſſok es tizthak: Monda azert azzonunk ez diceretőt ennek
ki Ielőnteſere: mert az iſten cak azokat vezy eth ez wilagon ma-
laztiara: es Iőuendőbe az dicőſſegre: akkik alazatoſſok es tyzthak.
ezth Ielőnthe ky wrunk az zenth euanǵeliomba: mikoron monda
zenth mathe iria *Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruli*
hanem ha cak megh terendőtők: es leztők mint az kiſded gier-
mőkők. be nem mentők menorzagba: ‖ az malaztot keǵek eth ez 162
Vilagon. es Iőuendőbe az dićőſegőt azzonunk attal walhattiok:
erről mongia zent anſelmus doctor O bodok zwz maria: mel nagh
zolgalattal tartoznank the nekőd: mert the attalad waliok az
criſtuſt attiankfiaul: te attalad waliok őrőkſegől az menorzagot
es: Azert meltan az bodok zyz maria erről dićekőduen. halakat ad
vriſtennek telles embőri nemzetnek kepeben *duodecima stella ac*
vltima in corona beate virginis dicitur complecio tizőnkettődik cillak
es vtoſo: az zyz marianak coronaiaba: mondatik az iſteni igere-
tőknek be telleſődeſenek: azert monda azzonunk az ő diceretinek
veǵebe *sicut locutus est ad patres nostros* Mikepen zola a mi attiaink-
nak abrahaamnak: es az ő magainak mind őrőke: ezt azzonunk
azert monda: mert az iſtennek igerety az embőri termezetnek fel
vetele felől: vrunkba megh marad őrőke: mikoron az embőri teſth
az iſtenſeghőz egeſſitetuen. megh maraǵon őrőke t o u a b a ‖ vgian 163
niluan monǵa: Abrahaamnak es az ő maganak: ezert mert vriſten
kiualt kepen zolt uala vrunk felől neki: es iǵerthe uala vrunkat
neki: akoron mikoron iſtennek parancolattiara: akaria uala fiat
Iſaakot megh aldoznia: Am vǵmonda vriſten neki: moyſes Iria
elſő kőnuebe *per meipsum Iuraui. multiplicabo semen tuum* ennőn
maǵamra megh eſkőttem: megh ſokaſithom az the magodat: mike-
pen az eknek cillakit: es az tenǵőrnek főuen zőmith: vgh monda
vegre: megh aldatnak az the magodba ez fődnek mindőn nepey:
ezert mert enǵedel az en parancolatomnak: mel igekbe igere
vriſten abrahaamnak vrunkath: Mert abrahaamnak magaba az az
vrunk criſtuſba: mindőnnepek az az mindőn nepek kőzől nekiek:
megh aldatnak: tudniamint az vtoſo iteletbe: akoron mikoron azt
mongia vrunk *venite benedicti patris mei* Gertőkel en attyamnak

aldotty: ez keǵek be telleſȍdet az zyz mariaba: ky urunkat zile:
164 Azert az bodok zyz maria: eź ȍ diceretebe errȍl || nagh ȍrȍmel halakat ad vriſtennek O azert bodoſagos zyz maria O dicȍſſegȍs edȍs maria: Minemȍ halakat agunk tenekȍd: es minemȍ diceretȍketh tegunk the nekȍd. Mikoron the attalad enne ſok Iokath waliunk O wayha akoron Ielȍn uotam uona: Mikoron ez diceretȍt enȍkled: byzon en es weled eǵetȍmbe terdeimre le eſuen: enȍklȍttem uona: es mondottam vona Magaztalia az en lelkȍm vrat: amen.

Harmad tanuſaktok lezȍn iſtenbe zerelmes hugaim: az megh latogataſnak modiſsagarol: Mint latogata megh azzonunk zyz maria erſebȍt azzonth: Vgh oluaſtatik azert. Mikoron azzonunk maria zent fiat mehebe fogatta uona: es gabriel angaltul megh ertȍtte uona. hogh rakonſaǵa erſebȍt azzones magzatot fogadot uona: es az magzat mehebe hat honapy uona: zenth lelȍk iſtennel telles leuen: kezde gondolnia: hogh az kit erſebȍt azzon mehebe fogadot: zent fianak ellȍtte Iaro uona: kezde azert ȍtet zenth lelȍk erre Intenie: hogh fel kelne: es erſe-
165 bȍt || azzonth megh latogatna: es az ȍ zenth fianak ielȍn uotaual: erſebȍt azzonnak mehebe ualo fiat megh zentȍlne *aduertite ergo quam humiliter* Veǵetȍk ezȍtȍkbe azert: mel alazatoſſon ker aldomaſt: az el meneſre: az ȍ iegȍſſetȍl zenth Ioſeftȍl. melet megh nieruen: menorzagnak keralni azzonia: ki mene nazeretnek waraſabol: Ieroſalem fele egnihan zyzekel: Gondoliatok meǵ O hiv lelkȍk: mel alazatoſſon meǵȍn es aietatoſſon: feie le haituan: zȍmey le figeztuen: az fȍd fele: Imadkozuan: es iſtenth diceruen: Meǵȍn uala keǵek mezitelen labbal: ezert hogh maǵat zabna az regulahoz: meleth az ȍ zenth fia adando wala az apaſtaloknak O mel igȍn az ȍ ziw ȍruȍndȍzuala Iaruan: es iſtennek fiat meheben wiſſeluen: hizȍm hogh az nagh ȍrȍmnek miata: az hozu wtnak ſemi faradſagat nem eſmeri wala: de zent lelȍknek malaztianak edȍſſegeuel telles leuen: ſietetȍſſegel: es nagh widamſagal meǵȍn wala O en lelkȍm: ha akoron ielȍn uotal uona: mit tȍttel
166 uona? hizȍm hogh az zyz marianak labainak niomdokith: || ȍruȍndetȍs kȍnhullataſſal megh apolgattad uona: es zyuednek naǵ ȍrȍmeuel Imezt mondottad uona: Aldot uaǵ the zyz mindȍn hatho iſtennek ania: es aldot a the mehednek ǵȍmȍlche *Quid dicam plura* mit mongiak thȍbeth: mene az zyz maria elezteb ier-

ſalomba iſtennek templomaba: es ot vrat Imaduan: es vrnak hala-
kat aduaan: Indula zakariaſnak haza fele O bodok erſebȏt azzon:
Minemȏ almat latal az el mult etzaka: almadade? hoǵ nekȏd
ellen ielȏs vendegid mennenek: tudnia minth az Criſtus iſtennek
fia: es az ȏ zent ania: anǵaloknak azzonia *Itaque intrauit domum*
maria Elbemene azert azzonunk maria zakariaſnak hazaba: es kȏ-
zȏne erſebȏt azonnak monduan: ȏrȏmȏd leǵȏn nekȏd mindȏnko-
ron: en zentſegȏs rakonſaǵom: Erſebȏt azzon keǵek hogh halla
azzonu*n*knak kȏzȏnetet: zent lelȏk iſtennek malaztia azzonunk-
nak zauabol az ȏ mehebe zaluan: megh inditha az || kiſded gier- **167**
mȏkȏt: tudniaminth zenth Ianoſt: vǵ mond az magarazo iraſ: Az-
zonunknak zauath elezteb halla erſebȏt. de az malaztot hamarab
erze zenth Ianos: eſmeruen azert zenth Ianos vrunkat anianak me-
hebe Ielȏn lennie. ȏrȏle: es Imada: es kit zauaual nem valhatha:
ȏruȏndetȏſſegenek mogiaual walla *Mox igitur elisabet repleta est*
spiritu sancto legottan kegek erſebȏt azzon be telleſȏdek zenth
lelȏkel: es terdire le eſuen: azzonunknak kezeit foga. ez utan
megh ȏlelǵethe: es apolgatha O zyz marianak edȏs apolgataſy O
erſebȏt azzon: erzȏttele wala [wo] ha ziuednek naǵob ȏrȏmeth?
lelkȏdnek nagob wigaſagat? minth ez eǵ wttal hyzȏm hoǵ az
zyz marianak lehellethe erſebȏt azzonnak zaiaba be menwen:
az ȏ zyueth attal Iarya. es iſteni edȏſſegel be tȏthe: wgannera
hogh erſebȏt azzon: magat megh nem tirhete: de nagh zoual feľ ||
kaitha es monda: Aldot uagh the azzonoknak kȏzȏtte: es aldot az **168**
the mehednek ǵȏmȏlche: es honnetan vagon ez ennekȏm? hoǵ Iȏiȏn
az en vramnak ania enhozam *ecce enim vt facta est vox salutacionis*
tue: Mert Ime hogh lȏn az the kȏzȏnetȏdnek zaua az en fileimbe:
ȏruȏndȏze az kis giermȏk az en mehembe: es bodok wagh ky hit-
tel: tudniamint az angalnak: mert megh tekelletnek the benned:
mellek monduan wannak tenekȏd wrtul Gondoliatok megh
melnagh uala erſebȏt azzonnak zyuebe az wigaztalaſnak edȏſ-
ſeǵe: az iſtennek fianak: es az ȏ ańoknak Ielȏn uotokbol: tehat
az bodok zyz maria iſtennel telles leuen: Nem fel emelkȏduen: az
az hiw diéȏſegnek miatta: de Ionkab magat megh alazuan: es
mindȏnȏketh iſtennek tulaidonituan: terdeire le eſuen: es kezeit
ȏzue teuen: Nagh vidam arcaual kezde iſtennek halakat adnia. es
nagh zoual kezde mondani *Magnificat anima mea dominum* Magaz-
talia az en lelkȏm vrat: es vig||ada az en lelkȏm: az en Iduȏzithȏ **169**

iſtenőmbe: es mind az tőbit es wegik el monda: ennek wttanna megh marada azzonunk erſebőt azzonial harom honapik: foglaluan enne Időnek alatta magat erſebőt azzonnak zolgalattiaba. es bezeliuala erſebőt azzonniak azt: mint az anǵal hozia menth. es mit neki zolth: es mint iſtennek fiat mehebe fogatta: es hoǵ faidalomnal kil mehebe wyſſelne: es touaba: minth az ő fianak miatta: az profetaknak mondaſok zerent: ez wilak megh wona waltando Az harom honap beteluen Azzonunk erſebőt azzontul el bucozek: es nagh alazatoſſaǵal esmeth az zyzekel egetőmbe: zakariaſnak hazatul: tere nazaretbe: zenth Ioſephnek az ő Iegőſſenek hazahoz: No azert criſtuſba zerelmes hugaim: Mind ezőkből tanuliatok megh: minemő zeretettel keliőn zolgalnotok az zyz mariat: kit hallatok nagh zerettettel zolgaltnak leni
170 erſebőt azzonth: az ő rakonſagat: kith ha tyztha ziuel ‖ teztők: az iſteni malaztot erdőmlitők: kinek Miatta lelkőtőkbe megh zentőltetők: mikepen zenth Ianos es megh anianak mehebe megh zentőltetek: es az eredet bintől megh tiztutatek: vrunknak es zenth anianak Ielőnuőtokbol: es touaba az bodokſakba: keralne azzonnia es koronaztattathattok: Mert az Io es tiztha zyzeketh: vriſten menorzagba: zaz koronaual koronazia megh: mint vrunk monda az zenth euangeliomba *O igitur virgo benedicta: O domina gloriosissima:* O azert aldot zyz maria O dicőſſegős azzonom zyz maria O edős azzonom zyz maria: elmeieuel ki foghattia megh? es nielueuel ki ielőntheti ki? az the nagh meltoſagidat: malaztidat: es lelki Iozagidat: bizon ezőknek ky ielőnteſebe el fogiatkozik: nem cak embőrőknek nieluők: de megh az angialoke es: kerlek azert tegődet: hogh az the edős fiadnal legh eſſedőző miertunk: es ez vilaǵon nieried malaztiat: Iőuendőbe zent orzagat amen.

.1.5.32. ‖

Kezdetik urnak neuebe azzonunk marianak megh tyztulatiarol eǵ zep es aietatos predikacio meľ harom rezbe lezőn

Elſő reze lezőn Azzonunk marianak: megh tyztulaſſa-nak alkolmas uotaroľ kerdik azert ez meľľe az zenth doctorok hogh ha a zikſegh ualae azzonunk marianak: az megh tyztulaſ-nak tőruenet fel uenni: auaǵ nem Ez kerdeſnek megh erteſere: reia felel: eǵ zent iraſbeli meſtőr: maroi ferenć es ad ket zep tanuſagot elſő tanuſagh imez: hog azzonunk maria iſtennek zent anya: az megh tyztulaſnak tőruenenek fel uetelere: nem uala kőteles: ezt kegek megh ertheťők harom okoſſagbol elſő ok uetettetik: urunk Criſtus felől: mert uǵ uagon megh iruan: az ća-zari kőnbe: hoǵ az kiral: neem kőteles az tőle zőrzőt tőruenre de ez megh tyztulaſnak tőruenet: iſten zőrzőtte ua||la: es attauaľa 172 embőrőknek: hat eből kőuetkőzik: hoǵ azzonunk fya felől: ki by-zon iſten uala: nem uot kőteles: az meǵ tiztulaſnak tőruenenek fel ueteľere Maſodik ok uetettetik az aňa feľől: az az azzonu*n*k maria felől Mert uǵ mondnak doktorok: zőmőnkel es latiok: hoǵ ſemi meǵ nem tiztittatik: hanem cak az zeplős: es fertelmes alat De azzonunk maria: mindőnőſtul fogua tyztha uala: mind az eredet bintul: mind az boćanando binőktőľ: mind halalos binőktul hat eből kőuetkőzik: hoǵ ő ǒmaǵa felől ſem uot kőteles: az meǵ tiztu-ľaſnak tőruenenek fel uetelere harmadik ok uetetik az tőruen felől Mert uriſten az meeǵ tyztulaſnak tőruenet: haual atta uaľa ky: uǵmondot uala: *leuitici duodecimo* Az azzonialat: ha ferfiuv magtul fyat fogadanť: zeplős lezőn: es zikőlkődik az megh tiztulaſra: de || azzonunk maria: urunk criſtuſt: nem fyrfivtul: de zent lelőktul 173 fogada hat az iſtentől ki adot tőruen: ſem kőtelezte őtet az meǵ tiztulaſra: es nem zikőlkődőt annak feluetelere: ſem fya felől:

ſem maǵa felől: ſem az tőruen felől Maſod tanuſaǵ kyt
mond az maroi ferenć doctor ez kerdeſre: imez hoǵ
Iolleth azzonunk: ne zikőlkődőt legőn az megh tyztulaſra: mint
megh mondatek: de maǵa alkolmas lőn felueni: harom okaert
elſő oka'ert az iſteni tiztőlletert Mert ebben: hoǵ azzonunk az
meǵ tiztulaſnak thőruenet felueue: uriſtent ket keppen tiztőle elſő
keppen: mert engeduen az tőruennek: meǵ mutatta: hoǵ ez megh
tiztulaſnak tőruene: igaz uona: es moiſeſnek attala iſtentul adatot
uona Mikepen ame urunk Criſtuſes: iollehet hoǵ: az kőrnől metel-
174 kődeſnek tőruenenek fel uetelere: ne || zikőlkődőt legőn: de
maǵa fel ueue: hoǵ ebbe meǵ mutatna: mert az tőruen igaz
tőruen uot: es iſtentől adattatot uot Maſkepen tiztőle: azzonunk
maria: az meǵ tiztulaſnak tőruenenek fel uetelebe uriſtent Mert iol
tugia uala: zent lelőktől meǵ tanutatuan: hoǵ ha feel uenne: ebe az
profetaknak mondaſi be teleſődnenek Az tőbi kőzőt kegek: ez mai
napon ket profetaknak mondaſok teleſődenek be előzőr be tele-
ſődek az aggeius profetanak mondaſa: *aggei:* II: holot uǵ oluaſ-
tatik: hoǵ mikoron az babiloniabelieknek miattok: ieruſalembe
az iſtennek temploma: el tőrettetőt uona: zorobabel kiralnak
miatta: eſmet megh epőttetek: ielőnek azert ur aggeius profetanak:
es monda neky uaǵone ualaky tikőzőletők: hoǵ ky lattauona ez
175 templomot: az ő elſő dićőſegeben Mon||da touaba: Meǵ eǵkeues
idő uaǵon: es el Iő az mindőnőktul keuanatus: es be tőtőm ez
hazat dicőſſeǵel: naǵob lezőn ez meǵ epőttetőt templomnak vtoſo
dicőſſeǵe: az ő elſő dićőſſegenel ez profetanak mondaſa: ma tele-
ſődek be: ualion ki uala az mindőnőktől keuanatus: hanem cak
urunk Criſtus: ky ez mainapon uitettetek zyz aniatul: ez tem-
plomba: kiről uriſten zola az profetanak atala: lőn touaba ez
templomnak utoſo dicőſſeǵe: nagob az elſőnel előzőr imeuel:
mert eth ez temploma tartatek fel azzonunk maria: es eth fogada
az V̇ zizeſſeǵet uriſtenek Maſoćor mert: eth codalatos kepen
iegzetek az zent ioſefnek: es eth gakorta iſtennek angalitul uigaz-
taltatek harmaćor mert: urunk Criſtus: tizőnket eztendős ko-
raba: eth ez templomba talaltatek megh: es eth gakorta: az
nepet tanuta: es ſok codakat tőn Ime azert ſokal naǵob lőn: ez
176 templomnak az ő utoſo dicőſege: az elſőnel Maſoćor || be tele-
ſődek ez mainapon: az malakhiel profetanak mondaſa es: *Mala-
khielis tercio capitulo:* uǵ monda uriſten: Ime en el bociatom az en

angalomat: az az kőrőztőlő ianoſt: ki mondatik angalnak: Nem
termezeteből: hanem tiztiből: uǵmonda touaba: es hamar
el Iő az ő templomaba: az uralkodo: kyt ti kereſtők: mert
urunk criſtus kőrőztőlő Ianoſnak: el Iőuetenek utana: ottan
hamar el Iőue: ez uilagra: es ma uitetek: edős anatul az
templomba ez azert elſő oka: miert lőn alkolmas azzonunk-
nak: az megh tiztulaſnak tőruenet fel ueny M a ſ o d o k a'e r t
alkolmas lőn felueni: ördőknek ǵalazatokert Mert megh eſmerte
uala: azzonu*n*k maria: zent lelőktul: hoǵ ha ez meg tiztulaſnak
tőruenet: feel uenne: eből őrdőgh megh ǵalaztatnek Mert emiat
mind az ő zizeſſeǵe: mind urunk Criſtuſnak byzon iſtenſeǵe: őr-
dőktől el eneztetnek: hoǵ az mi ualtſagunk megh ne bantatnek: ||
mert uǵ mond. iſidorus doctor hoǵ ha pokolbeli őrdőǵ: byzonſa- 177
gal megh eſmerhette uona: urunkat iſtennek leni. az ſidok attal:
ſoha őtet megh neem fezittette uona: es ekkepen az mi ualtſagunk:
meǵ bantatot uona: ha kegek azzonunk az meǵ tiztulaſra nem
ment uona: ky kelöt uona ielőnteni embőrőknek: hoǵ az ziles
utan: zizen meǵ maradot: es ez miat: mind embőrőknek: es mind
őrdőgőknek: ky ielőnt uona az ő fianak iſtenſeǵe D e h a m o n-
d a n a u a l a k y Nem de nem eſmerte ualahoǵ: pokolbeli őrdőǵ:
hoǵ azzonunk: az zileſnek uttana zizen megh maradot Ez
kerdeſre felel zent tamas: es uǵmond: hoǵ pokol beli őrdőǵ:
az ő termezeteből: ſokat meǵ tudhatna: es eſmerhetne: ha az
iſteni hatalomtul meǵ nem tiltatnek Megh tiltatek azert iſtentul:
az zileſnek mogianak meǵ tudaſſatul: hoǵ az mi ualtſagunk meǵ
ne bantatnek: Meǵ tiltatek tuaba || iſtennek anǵelitul es: kyk nem 178
hadnakuala: az zizhőz kőzelǵetni Mint ez meǵ peldaztatek o
tőruenbe: ſalamon kiralba *canticorum tercio capitulo:* holoth uǵ
oluaſtatik: hoǵ ſalamon kiralnak agiat: hatuan erős feguerős ui-
tezők: őrizik uala: az eieli felelőmert Pelda uala ez: az ſalamon
peldaza uala: urunk Criſtus ieſust: ſalamonnak agia: azzonunk
mariat: kinek mehebe: urunk criſtus kilenć honapik: kedueſőn
nuguek Az erős uitezők: peldazak iſtennek anǵalit: kik azzonun-
kat zőnetlen őrzek: az eieli felelmektul: az az őrdőgőktul H a r-
m a d o k a miert alkolmas lőn azzonunknak: az megh tiztulaſnak
tőruenet: felueni az mi tanuſagunert: mert ebbe tanuta minket
azzonu*n*k: az alazatoſſagnak: es tiztaſagnak iozagira: ha azert
azzonunkal az menei templomba: be akaru*n*k || menunk: uele 179

eǵetőme magunkat meǵ kel alaznunk: es teſtőnnek lelkőnknek: tiztaſagat kel ualanu*n*k Mert kilőmben az menei templomba: nem mehetunk. eről monda zent ianos: lataſarol irt kőnuenek huzonegedik rezebe: ſemi zeplős alat: be nem megőn oda: az az az menei templomba Ez harom oka'ert lőn: azzonu*n*k marianak: az meǵ tiztulaſnak tőruenet fel ueni: kyre Maǵa nem zikőlkődek: mint edefel meǵ mondatek: *et tm de primo*

Ez predicacionak maſodik reze lezőn ez mai p*ro*ceſſiorol kerdik azert doctorok Mioka ennek: hoǵ ania zent eǵhaz: ez mai napon: eǵő zőuendőkőkel es giertiakal: iar proceſſiot: meleth eztendő attal: eǵeb nap nem tezőn Ez kerdeſre felelnek azon zent doctorok: es uǵmondnak: hoǵ ezt ania zent egihaz tezi: negokaiert előzőr Az regi teuőlgő zokaſnak: el tauoztataſanak okaiert: mert az romabelieknek: mikoron meǵ poganok uonanak: eleten zokaſok uala: hoǵ az bodogazzon haua-
180 nak || elſő napinak eielin: zeuendőkőket: es ǵertiakat eǵetnek uala Az februe neuő iſtenazzonak tiztőſſeǵere: kyt ők mondnak uala: az mars neuő iſtennek anianak leni: melet hadnak iſtenenek mondnak uala ezt keǵek tezik uala ezert: hoǵ az mars iſten hadnak iſtene: Az tiztőſſeǵert meleth anianak teznek uala februenak: adna nekik elenſegőkőn diadalmat: Vgian ezőn napokba: zoktanakuaľa aldozatot teny: az pokolbeli iſtenőknek es: mint plutonak: kyt ők mondnak uala: pokolnak iſtenenek leny: hoǵ zileiőknek: es ǵermőkőknek: es rakonſagoknak lelkőkőn kőnőrőlnenek touaba az romabeli azonok es: ez honak elſő napinak eielin: faklakat eǵetnek uala ennek emlekőzetire hoǵ az proſerpina: mikoron uona igőn zep ziz: Az pluto pokolnak iſtene: megh keuana őtet: es el ragada: pokolba uiue őtet: es ot iſtenazzona teue: ezt meǵ ertuen proſerpinanak zilei: az erdőkőn: es berekekőn: egő faklakal kereſek Mikoron azert: az romabeliek urunknak hitet feluőttek uona. ez gonoz zokaſt: megh ſem haǵ-
181 hattiák uala el || latuan ezt az ſergius papa: ez gonoz zokaſt iora ualtoztatta: hoǵ ez zokas bator helen maradna: de maǵa iǵ: hoǵ mas igekőzet alat tennek: hoǵ amit tőttenek az poganſagnak alapatiaba: az baluan iſtenőknek tiztőſſegőkre: Az kőrőztienſegnek alapatiaba: eztendőről eztendőre tennek: azzonunk ziz marianak tiztőſſeǵere: ez gonoz zokaſnak el tauoztataſaert zőrze: azert ania zent eǵhaz ez mai proceſſiot Maſod okaert zőrze azzonunk

marianak tiztaſaganak: ky ielőnteſſenek oka'ert mert ualaky haluan:
hoǵ azzonu*n*k az meǵ tiztulaſnak tőruenet felvőtte uelhetne ezt:
hoǵ azert uőtte fel: mert zikőlkődőt rea: hoǵ azeret meǵ mutaſa
aniazent egihaz: mert arra nem zikőlkődőt: mert ő zep es fenős
uot: az zent eletnek miata: mikepen az ǵertianak uelaǵa: ez
maſod oka: miert iarunk ma egő zeuendőkőkel: es ǵertiakal pro-
ceſſiot h a r m a d o k a e r t ez mai proceſſionak peldazaſaert Mert
azzonunk maria: az bodok ioſef: ſimeon: es az anna Iőuendő
mondo azzon: tiztőletős proceſſiot tőnek: es az ǵermők ieſuſt:
ig uiuek || az templomb'a: ezőnkepen mies proceſſiot iarunk: es 182
kezőnkbe egő zeuendőkőt uiſſelőnk: mel peldaza urunk criſtus
ieſuſt Mert az zeuendőkbe auaǵ ǵertiaba: harmak uannak: tudnia-
mi*n*t: az ǵertianak mechy: uiuza: es uilaǵa Ezőkőn peldaztatnak
az harmak: melek ualanak urunk criſtuſba: az uiuz peldaza urunk-
nak zent teſtet: Mert mikepen az mehek: az uiuzt tiztan ereztik:
ezőnkepen azzonunk maria urunknak zent teſtet tiztan ziſe: min-
dőn ferfiv magnal kil Az giertianak mechy touaba: peldaza az ő
zent lelket: mert mikepen az mech: az uiuznak alata el eneztetőt:
ezőnkepen urunknak zent lelke: az ő zent teſte alat Az ǵertianak
uilaga keǵek: peldaza az ő bizon iſtenſeǵet: Meſ őrők uilagoſſak:
kiről uǵmonda az bőć *Candor est lucis eterne:* őrők uilagoſſagna
fenőſſeǵe: kin ielőnte urunknak byzon lelket: Vǵ monda touaba
et speculum sine makula: es zeplőnelkilualo tikőr: kin ielőnte
zent teſtet Vǵ monda touaba: *et imago bonitatis dei:* es iſtenek
iouotanak abrazatia: kin ielőnthe: az ő bizon iſtenſegeth || N e- 183
ǵ e d e s v t o ſ o o k a'e r t Iarunk proceſſiot: az mi tanuſagunkert
Mert ebe hoǵ az proceſſioba: eǵő ǵertiat uiſelunk: kibe mondam
hoǵ harmak talaltatnak: meg tanuttatunk mi: hogha iſten előt:
tiztaknak akarunk talaltatnu*n*k: harmakat kel magu*n*kba ualanu*n*k
e l ſ ő t az bizon hitőt M a ſ t az io celekődetőt h a r m a d o t az eǵe-
nős igekőzetőt Mert az kezőnbe egő ǵertia peldaza az hitőt: az io
miuelkődettel: es mikepen az ǵertia: az uilagoſſagnal kil: meǵ
hotnak mondatik: ezőnkepen az hit: az Io miuelkődetnel kyl Az
giertiaba ualo meć keǵek: peldaza az io miuelkődetbe: az egenős
igekőzetőt: az az hoǵ ami Iot tezunk: cak iſtenre nezue tegők:
Iǵ teziuala az Iot: amaz eǵ nőmős azzoń kiről uǵ oluaſtatik
«*exemplum*» V a l a e ǵ n ő m ő s a z z o n ki azzonu*n*k marianak: igőn
aietatos zolgalo leańa uaſa Ez haźa mellet: azzonu*n*knak tiztőſſe-

ǵere: eǵ zep kapolnat rakattatotuala: Meľet killo̊m killo̊m ke-
po̊kel: meg eko̊ſito̊t uaľa Eth ez kapolniaba: naponked azzonunk-
nak tizto̊ſſeǵere: kaplaniaual miſſet mondatuala Mikoron azert:
ez mai zent napra Iototuona: es kaplania ielo̊n nem uona: lata
184 hoǵ ez mai zenth || Napon miſſenel kil lene: elbe mene az kapol-
naba: os ot azzonunknak kepe elo̊t terdere le eſuen: kezde azzo-
nu*n*kat naǵſiraſſal kerni: Hoǵ ez mai zent napon: ne hadna miſſe-
nelkil lenie Ezo̊nko̊zbe el zo̊ndo̊ro̊dek: es eletten lataſt lata tehat
o̊ uaǵon: eǵ iǵo̊n naǵ zep zent eǵhazba: mikoron az eǵhaznak
zepſeget codalna: ezo̊nko̊zbe latha: hat be Io̊uenek keth zep ifiak:
kik kariokon hoznakuala: codalatos zep zo̊nego̊ket: kiket ko̊-
uetnek uala naǵ ſok ifiak: kyk mind iſtennek angeli ualanak Az
zo̊nego̊ket azert az otarnak elo̊te: le teritek: Ennekutana latha:
tehat elbe Io̊ eǵ embo̊r: ky teue zo̊rbo̊l cinalt ruhauaľ uaľa fel
o̊to̊ztetо̊t: kit ko̊uetnek uala: naǵ ſok veno̊k Ez kegek uala az ko̊-
ro̊zto̊lo̊ zent ianos: mind az patriarkakal es profetakal E z u t a n
l a t a hat eſmet be Io̊ eǵ: ki piſpo̊ki ruhaualuaľa fel o̊to̊zteto̊t: kit
ko̊uetnekuala: na[p]g ſok piſpo̊ko̊k: es egeb rendbeli nepek: ez
kegek uala zent peto̊r: mind az apaſtalokal: Martiromokal: es
185 confeſſorokal: ezo̊k azert mind || az naǵ otarnak elebe: zepo̊n fel
alanak Mikoron ez azzon: ezo̊ket codalna: ezo̊nko̊zbe lata: tehat
elbe Io̊ eǵ igo̊n zep: koronas kiralne azzon: kinek arciaia fenlik-
uala: mint az feno̊s nap. kit ko̊uetnek uala zantalan ſok zizek: ez
kegek uala azzonu*n*k ziz maria: mind az ſok zizekel Ennek azert
az zento̊k mind feiet haitanak: es eǵ kirali zekbe naǵ tizto̊ſſegel
le iltettek M i k o r o n e z kiralni azzonnak: zepſeǵet codalna:
ezo̊nko̊zbe lata: tehat az ſego̊ſtiebo̊l kiio̊ue: eǵ ifv: hat nala ua-
ǵon eǵ o̊l zeuendo̊k: ez ifv azert: az zeuendo̊kbe elezteb ada az
kiralne azzonnak. az utan az utan mind az zento̊knek: ez azzon-
nak es adá e n n e k u t a n a lata tehat: az ſego̊ſtiebo̊l el ky Io̊ue-
nek ket zo̊uendo̊k uiſſelo̊ Ifiak: kamſaba o̊to̊ztettek. ezo̊k kegek
ualanak: zent lo̊rinć es zent vinche: Ezo̊k utan Io̊nekuala: ket fel
papok: ezo̊k ket angalok ualanak: Vegre oztan el ki Io̊ue: az pap
es: ez kegek uaľa urunk Criſtus ieſus: es az naǵotarra fel alanak:
186 z e n t p e t o̊ r kegek: az to̊b zento̊kel egeto̊mbe: Naǵ || zouaľ: ez
mai zent miſet: az zent eǵhaznak ko̊zepo̊tte: el kezde M i k o r o n
a z e r t Iutottanak uona az offertoriomra: az kiralne azzon: mind
az zento̊kel: zeuendo̊ko̊ket: az otarra az papnak fel offeralak Az

azzon keǵek: nem akara az ŏuet fel uini: de maganak akara tartani tehat az kiralne azzon: el kilde eǵ ifiat: ki ez azzonnak anǵala uala: es parancoľa neki: hoǵ az azzonńal: az zeŏuendŏkŏt az otarra fel uitetne: es ne hadna az papnak: az miſebe meǵ keſne: ha keǵek fel nem uinne: tehat erŏuel kezebŏl ki uona Mikoron azert ſemikepen: nem akarna fel uini: de maganak akarna tartani: az anǵal: az zŏuendŏknek eǵik ueǵeth ragada: maſikat az azzon: kezdek azert: eǵmas kezeben tetoua uonia: ezŏnkŏzbe az zŏuendŏk kette zagada: es ez azzon az lataſbol fel ebrede: lata hat az zŏuendŏknek egik fottia: kezebe uaǵon: naǵ halakat ada azert iſtenek: es azzonu*n*knak: hoǵ ez mai || zent napon: nem hattak 187 uona miſennelkŏl leni Az zŏuendŏk fot keǵek: igŏn haznos uala: mert ŏ miatta killŏmb killŏmb kǫrok meǵ uigaznak uala Ez peldabol azert meǵ tecik: hoǵ az ziz maria: az ŏ aietatoſit: mindőn zikſegŏkbe meǵ ſeǵiti: ez neǵ okat uetik azert doctorok. miert zŏrze ańa zent eǵhaz: ez mai zenth proceſſiot: azert aietatoſon kel Iarni

Kŏuetkŏzik imar ez p*re*dikaćionak harmadik reze mel az aietatos lelŏknek igŏn a'etatos Mikoron azzonunk maria: urunk Criſtuſt betlehembe karaćon eiel: ez uilagra zilte uona az ſtaloba Mondatik keǵek ſtallonak ezert: mert az uaraſnak barmi niarba: ebbe zoktak uala delŏlnie: Vala keǵek ez haz: dauit kiralnak attiae: aſiſaie: az ſidok azert: cak tartiak uala: es mindŏnŏſtŏlfogua nem hadnak uala el puztulnia: dauit kiralnak emlekŏzetiert Eth ez hazba azert: az bodok ziz maria: meǵ marada: az kis ieſuſal: es az bodok || zent ioſefeľ: 188 mind ez mai napigľan Mikoron azert: ez mai napra Iutottanak uona: azzonu*n*k maria ueue urunkat: es az zent Ioſefeľ betlehembŏl: menenek ieruſalembe: hoǵ urnak parancolatiat be teleſitenek: ki azt parancoltauaľa: hoǵ mindŏn azzoniallat: zileſetŏl fogua negyuen napra: fiaual eǵetŏmbe: ieruſalembe az templomnak aitoiara menne: es fiat adna az papnak kezeben: Az pap kegek: uiuen az germŏkŏt az otarnak eleiben: haľakat adna iſtenek: az ziletőt ǵermŏkrŏľ: es ennek utanna: fel emelne az ǵermökŏt iſtennek elŏte eztes parancoltauala touaba uriſten: hoǵha az azzon: ol kazdagh uona: tehat eztendŏs barant: galambot: es ǵerlićet aldoznek: ha keǵek zeǵen uona: ket galambot: auaǵ ket ǵerlićet aldoznek Miert keǵek hogh azzonunk igŏn zeǵen uala:

nem aldozhata barannal: hanem ket galambal: auaǵ ket ǵerlice-
uel: mint zent lukać euangeliſta iria O tŏruenbe keǵek eleten
189 zokas uala || hoǵ az azzoni allatok: harom rendbe alnak uala az
templomba: legh elŏl alnak uala az zizek: Az utaan az ŏzuegŏk:
leǵutol oztan az hazaſſok Azzonunk maria azert az tem-
plomba be menuen: kezde gondolnia: houa alana Miert kegek
hoǵ ŏ bizon ziz uala: gòndola hoǵ az zizek kŏze alana Mikoron
azert oda alot uona: Miert hoǵ azok: keuel zizek ualanak: megh
utalak azzonunkat: ueluen ŏtet hazaſnak es nem ziznek leni:
kezdek azert azzonu*n*kat pirongatnia: es eleten bezedel iletnie
the mikoron fiadat ŏledbe ualiad: mikepen uelŏd te magadat: az
mi tarſaſagunkra meltonak lenŏd: menel azert ennen: az te ho-
zad haſonlatoſokhoz tehat azzonunk maria: feiet le figeztuen:
zŏmeit le ha'tuan: naǵ pirult arcaual: mene az hazaſokhoz: Azok-
es kezdek azzonunkat: bozzuntania: es imezt neki mondania the
keuel azzon uaǵ: mert elŏzŏr nem akaral kŏzinkbe Iŏnŏd: uǵan
ezert: mikepen zegennek: es el uetŏt zŏmelnek: nem akaranak
190 helt adnia Gondola azert imar hoǵ || ha az ŏzuegŏk kŏźe menne:
azok ŏtet ionkab megh utalnak: ezert mert meǵ ŏzuegh nem uala
Naǵ alazatoſſogal azert: mene az templomnak: leǵ utoſo aitoia
mŏǵe O bodok ziz marianak naǵ alazatoſſaǵa: es naǵ bekeſeǵe:
Ime menorzagnak kiralne azzona: mikoron leǵŏn mindŏn azzo-
noknak fŏlŏte aldot: al az utoſo helŏn: ol mint nem uona melto:
embŏrŏknek tarſaſagok kŏźe ezŏn kŏzbe Az fŏ pap zakarias:
kŏrŏztŏlŏ zent Ianoſnak attia: az templomnak ſanctuariomiabol
ki menuen: es latuan azzonunkat fiaual eǵetŏmbe: az aitomŏgŏt
alania: be telek zent lelŏkel: es eſmere ŏtet leni ziznek: es iſten-
nek es embŏrnek ananak: es legottan kezde mindŏnŏknek halla-
ſara: urunknak bizon iſtenſeǵet ualania Ezutan foǵa azzonunknak
kezet: es uiue az zizeknek kŏzikbe: es ada ot neki mindŏn ziznel
tiztŏletŏsb helt: Imezt monduan: ez az ziz: kirŏl eſaias profetala
monduan: Ime az ziz fogad es zyl fiat Mongia' uala es ez ziz-
191 nek ŏ fia || iſraelnek bizon meǵualtoia Ezt haluan az nep: igŏn
codalkoznak uala raitha: Es megh marada azzonunk ot: az helŏn:
mind zent fianak az paptul be muttataſaiglan. mint edefel meǵ
mondatek vegre oztan zakarias: ez uallas tetelert az zidoktul
megh ŏlettetek Ezt ielŏnte ki urunk: az zent euangeliomba: zent
mathe iria: monduan barakhiaſnak fianak: zakariaſnak uereiglen:

kit megh őletők az templom kőzőt: es otar kőzőt Az zenth ſimeon keǵek: mikoron uona igőn koros: tudniamint: tőb hodnem mint zaz eztendős: es uona teľles zent lelőkel: naǵ aietatoſſagal kőnőrőǵ uala iſtenhőz: zőnetlenuaľo imadſagiba: embőri nemzetnek ualtſaga'ert Feleletőt uőt uaľa kegek zent lelőktul: hoǵ adek halalt nem koſtolna: mignem megh latna vrnak criſtuſat de ualion hol uőtte uala ez feleletőt: ez bodok ſimeon zent lelőktől: vǵmondnak doktorok: hoǵ ez zent ſimeon: mikoron uona o tőruenbe igőn naǵ doctor: es oluaſna eććőr eſaiaſnak kőnuet: Iutha az igekre: holot ugmond eſaias Ime az ziz fogad: es zil fiat: ezt ſimeon lehetetlennek uele: azert az ziz neuet tud||nia- **192** mint: az uirgot el faraǵa: es az helőn almat ira: az alman kegek: ertetik ifv leanzo Mikoron maſnap reǵel: ezt meǵ tekentőtte uona: lata: tehat az almat: el faraktak: es az helőt arannal uirgot irtak: Ez latuan el codalkozek raita: ezőn kőzbe alom Iutha rea: es el zőndőrődek: iǵ vőn oztan feleletőt: zent lelőktul: hogh ez iſtennel nem lehetetlen: de lehetſegős: hoǵ az ziz magzatot fogagon: es zilőn: es adek megh nem halna: mig nem ezt zőmeiuel latna: ez keǵek ma telleſődek be Mikoron azert ez bodok ſimeon ez mai napra iutot uona Ez mai napon Imadkozuan: ſokaſanak főlőtte: Ionkab fel geriede az aietatoſſagba: es imezt kezde mondani O abraamnak: iſaknak: es iakobnak iſtene: valion mikoron Iő el: az the zent fiadnak zileteſenek napia: hoǵ erdőmhetnem latnom: az criſtuſt: kit igőn keuanok O miǵ lezők ez uilagba: Iay nekőm: mert az en zankiueteſőm megh hozult O ergalmaſagnak iſtene: kerlek: kőnőről Imar embőri nemzetőn: ki enne ſok időtől fogua tartatot: limboſnak fokſagaba: bociaſdel imar az te zent fiadat es ualć meg minket: az the iduőſ||ſegh tetelődbe Mikoron **193** azert igh imadkoznek: Ime zent lelők iſten megh ielőnte neky: monduan: kelfeľ hamar: es men az templomnak aitoiara: Ime ot ielőn tartatik: az iſtennek fia: az ziz ananak kebelebe ezt haluan az bodok zent ſimeon: legottan ragada iſtapiat: es ſiethe az templomhoz: es latuan azzonu*n*kat ot: es őlebe az kis ieſuſt: legottan eſmere őtet iſtennek fianak leni: es terdre le eſuen Imada őtet: alduan urat: ennek utanna kere azzonu*n*kat: hogh engedne őlebe urunkat Mikoron azert azzonunk az kis ieſuſt őlebe atta uona Valion ki ielőnthetne ky: meľ edőſdedőn hoza zorongattiauala: apolgattiauala: ezőnkőzbe arćaiat kőnueiuel: őtőzi-

uaſa es uriſtent naǵ zoual diceriuaſa O bodok uen: de miert te-
ződ uala ezőket: uay bizon cak azert: mert tudod uala: hoǵ ez
athe megh[ualtod: athe criſtuſod: es az the iſtenőd Ezőnkőzbe
kegek: kezde ez bodok ſimeon mindőnőknek hallaſara: az kis
ieſuſrol iőuendőt mondania: Mongiauala azert Ime ez uettetőt:
[celől] romlaſul: es ſokaknak fel tamadaſokra iſraelbe: Mert az
194 gonozoknak urunk adattatek karhozattokra: Az Ioknak || fel tama-
daſokra: Vǵmonda touaba: es celul: kinek elene mondatik: tud-
niamint az ſidoktul: hitetlenőktul: es eretnőkőktul: es az gonoz
kőrőztenőktul Vǵmonda touaba: es az the lelkődet: attal iaria az
keſſerőſegnek ő tőre: Ez kegek be telleſődek: urunknak kenze*n*ue-
deſenek ideien ennek utana kezde ez bodok ſimeon az zent
attiakhoz keuankoznia: Azert mongiauala: Imar bociaſdel uram
az the zolgadat: az the bezedődzerenth bekeſegbe Mel diceretbe
ſimeon: urunkat neǵ kepen magaztala: auaǵ dicere elſő kepen
mert urunk az bekeſegh: mind menőn: mind fődőn: azert monda:
Imar boćaſad az the zolgadat bekeſegbe Maſ kepen mert urunk
ez üilagnak Iduőzőttőie Ezert monda: mert latak az en zőmeim:
az the iduőſſeghtetelődet harmadkepen mert urunk az bizon
uilagoſſagh: ki megh uilagoſittya ez uilagot Azert monda: Vila-
goſſaǵ nepeknek meǵ uilagoſitaſara: Negedkepen mert urunk
az menei hazaba: az bodogoknak dićőſſegők Azert monda: es
iſr*ae*lnek az the nepednek dićőſſeǵere uala kegek mint az
195 euang||elium mongia: eǵ Iőuendőmondo azzoniallat: kinek Anna
uala neue Ez az őzueghſegbe: imar eltuala ńoćuan neǵ eztendek ki
az templomtuſ: el nem tauozikuala: imadſagokba es bőitőleſőkba
zolgaluan iſtennek: eiel es napal Ezes azon oraba oda iutuan:
nem tőrtenetből: de iſteni ihleſből: es uallaſt tezőnuala urnak:
es zoluala ő rola. az az az kis ieſuſrol mindőnőknek: kik uariak
iſraelnek ualtſagat: kegőſſőn hihetők azert: hoǵ imez igeket mon-
dotta leǵőn Aldot iſraelnek ura iſtene: mert meǵ latogata:
es meǵ ualta az ő nepet Aldot iſraelnek iſtene: ki enǵede ennekőm:
megh latnom azt: kit mind az profetak keuantanak latnia: tugia
azert kőzőnſegős iſr*ae*l: mert ez az ziz: kiről regőn profetala eſaias
profeta: ez touaba az ziz: kiuel en eth ez templomba egőt laktam:
es gakorta lattam őtet: iſtenek anǵaliual zolnia Ez az: ki zizen
fogatta zent fiat: zizen zilte: es az zileſnek utanna zizen meǵ ma-
radot Velhetitők e? ezőket haluan: es latuan az bodok ziz maria:

mel nağ őrőmel telleſődik uaľa be: Vğan ezert: azzonunkes meg alda ez zent ſimeont: || es ez anna Iőuendő mondot: es ezt **196** monda: Iot teğőn tinektők ez en zent fiam: ez iduőſſegős uallas tetelert Mikoron azert meğ tekelőttenek uona mindőnőket: urnak parancolattia zerent: es moiſeſnek tőruene zerent: terenek ieruſa-lemből az templomből: az ő hazokhoz nazaretbe: mel Ieruſalem-hőz harminć olaz melfőldőn uaľa: keriők azert ez bodok ziz ma-riat: hoğ zent fiatul az kis ieſuſtul: ńeriőn eth ez uilagon malaz-tot: Iőuendő bodokſagot: es dicőſſegőt: Amen

---

Kezdetik eǵ igőn zep predikaćio urunk criſtuſnak foganattarol

de annunciacione

mel predikacioes: harom rezbe lezőn
Elſő reze lezőn: az iſtennek fianak: embőrre letelenek zikſe-
gős uotarol: de minek előtte megh ertenők ezt: eǵnihan zep kerde-
ſőket tamaztnak ez mele: az zent doktorok elſő kerdes imez:
hoǵha zikſeǵ lőne? az angeli termezetnek terőmtetni Erre rea felel-
tetik az iſteni bőćeſſegnek miata: hoǵ zikſegh lőn Melet eleten
okoſſagbol erthetunk megh: vǵmond az zent ǵenis doctor: Az Io:
őmaganak egebekel kőzlőie: mint ennek megh erteſere: uegunk
197 peldat az naprol: Az nap őn||őn magaba: Ionak mondatik vǵan
ezert: eǵebekel kőzli az ő Iouotat: mert mihelt fel tamad: mind
Iokra mind gonozokra: ki őnti melekſeǵet es uelagat De az iſten
felſegős Io: kinel Iob nem gondolttathatik: zikſegh lőn azert ua-
laminemő okos allatot terőmtenie: kit az ő iouotaba rezeſitene: es
kiuel az ő iouotat kőzlene: es iǵ uegeztetek el az iſtentől: hoǵ az
angeli termezet terőmtetnek: lelki es ertelmes alatba: hoǵ az iſtent
megh ertene: ertuen zeretne: zeretuen őrőke birna Ḿert az
iſtennek Iouotaba ualo rezeſőles: nem egeb hanem: iſtennek
meǵ erteſe: es biraſa Erről monǵa zent agoſton doctor: hizők hoǵ
iſten: mind az menei: mind ez fődi: mind lathatatlaan: es mind
lathatatos allatokat terőmtőt: cak az ő Iouotabol: Az Iot azert
melto cak ő felſeǵe: kőzle egebekel: nem zikſegből: de cak Io uo-
tabol Maſod kerdes imez: hoǵ zikſegh lőne iſtennek: az em-
bőri termezetőtes terőmtenye: auaǵ nem Ez kerdeſnek megh erte-
ſere: es felel az iſteny bőćeſegh: hoǵ zikſegh lőn: mint ezt megh
198 erthetők: imez ket okokbol Elſő okbol imezből: mert mikep||en
zikſeglőn iſtennek az lelki alatokat: az az az angalokat: terőmte-
nie: az főlől megh mondot okert: ezőnkepen zikſeglőn: cak teſti
allatokates terőmtenie: mint az fődeth: eǵeket Touaba zikſeglőn
oſ ol allatot es terőmtenie: hoǵ ki feſ rezent: lelki uona: es fel

rezent teſti: ez imar az embőr Az embőrt keǵek zikſegh lőn terőm-
tenie ezert: hoǵ az iſtennek dolgai: auaǵ celekődeti: tekeletőſſők
lennenek: Merth Vǵ monda moiſes: az iſtennek celekődeti tekelle-
tőſſők touaba az embőr: mindőn terőmtőt allatoknak utanna:
hatod napon terőmtetek: es az embőr terőmtetuen: megh nuguek
iſten: mind ő n celekődetitul: a mit tőt uala: ennek peldazaſara:
hoǵ az embőr mindőnőknek ueǵe: es tekelletőſſeǵe Miert kegek
hoǵ: ez uilaǵ terőmtetőt embőrert: hoǵ neki zolgalna: Ezőnkepen az
embőr: terőmtetőt iſtenert hoǵ iſtennek zolgalna Maſodokbol
meges meǵ erthetiők: hoǵ zikſegh lőn az embőrnek terőmtetni. az
iſteni dićeretnek okabol Mert vǵmond: az zent iraſbeli meſtőr Ha
kerdetik: miert terőmtetőt az embőr: nem egebert: hanem iſten-
nek Io uota'ert: es iſtennek diceretiert: kiből || kiből haznal az 199
embőr: es nem az iſten: Vǵmond az zent iraſbeli meſtőr: terőm-
tetőt az embőr iſtentől: iſtenert: Nemhoǵ az felſegős iſten: az ő
zolgalattiara zikőlkődnek: mert az mi Ionkra nem zikőlkődik: de
hoǵ zolgalna az embőr ő neky: es elne ő uele: kynek zolgalnia
orzaglas: ez zolgalaſbol Azert: haznal az zolgalo: es nem az a ki-
nek zolgaltatik touaba uǵmond meges Mikepen az anǵal
terőmtetőt: hoǵ menorzagba iſtent dicerie: ezőnkepen az embőr
terőmtetőt: hoǵ ez fődőn iſtent dićerie: es eth őtet diceruen: er-
dőmle az angalokal egetőmbe: menorzagba őrőke dicernie har-
mad okaert az anǵaloknak romlaſoknaak: megh epőtteſſenek
oka'ert Mert az embőri termezeti: terőmttetek: hoǵ belőle az anǵa-
loknak helők: kiket tuduala iſten eleſendőknek leni: megh epőt-
tetnek Kiről uǵmond azon zent iraſbeli meſtőr: Az embőrről az
zent iraſba talaltatik: hoǵ terőmtetőt || legőn: az angaloknak rom- 200
laſoknak meǵ epőiteſſenek oka'ert: mel nem uǵ ertendő: hoǵ az
embőr nem terőmtetőt uona: ha az anǵal nem uetkőzőt uona: de
iǵ keľ erteni: hoǵ az tőbi kőzőt egik oka ez lőn ennek megh
[megh] erteſſere: peldat uet ez melle Az baſilius neuő doctor: es
uǵmond: mikoron az fődből terőmtetőt tőb lelkős allatok: arcia-
iokat ualiak ala: az főd fele: mert ők eſmet főde leendők: Az
embőr keǵek: feiet es arćaiat egenőſőn fel ualia menorzagh fele:
hoǵ tuǵa az angaloknak tarſaſagok kőze: uegre őnnőn magat fel-
emelendőnek leni O azert aietatos lelők: gondoliad meǵ zeretet-
tel: mi uegre terőmtettel Nem az uegre: hoǵ zerelmedel ez alnok
uelaghoz egeſſől: de hoǵ iſtenhőz az the terőmtedhőz: es az menei

iokhoz h a r m a d k e r d e s meǵes tamada: az zent haromſagnak:
tanać tartohazaba imez: mert eluegeztetuen: hoǵ az embőrnek
kellene terőmtetnie: ez főlől meǵ mondot harom okokert: kerde az
201 attya iſten Hoǵha ugh kellenee: az em||bőrt terőmtenie: hoǵ zabad
akarattia uona: kiuel Iotes gonoztes tehetne: auagh hoǵ bint ne
tehetőt uona Nemel doctoroknak lattatik: hoǵ iob uot uona iſten-
nek az embőrt uǵ terőmtenie: hoǵ bint ne tehetőt uona: hoǵ ez
naǵ ńaualakra: es numuruſagokra kibe uagon: ne Iutot uona: De
ennek ellene: az iſteny bőćeſſegnek miatta imigen uegeztetek el:
hoǵ az okos terőmtőt allatnak: az az az embőrnek: iǵ kelle terőm-
tetni: hoǵ zabad akarattiauona: kiuel ha akarna Iotes gonoztes
tehetne: mert iǵ iob uona terőmtetnie: Imez harom oka'ert e l ſ ő
o k a e r t az iſteni hatalmaſſagnak ki ielőnetinek okaert: mert
eben hoǵ az embőr zabad akaratba terőmtetek: kiielőntetik az
iſteni naǵ hattalmaſſagh: es meltoſagh Mert cak az iſten valtozha-
tatlan: es eľ izamhatatlan: az terőmtőt allatok keǵek: valtozok:
es izamok: zikſegh lőn azert: az embőrnek megh eſmerni: hoǵ
mikepen iſtennel kil nem lőt: ezőnkepen iſtennel kil megh ſem
202 alhatot: tudniamint az ioba t o u a b a ebben meǵ || tecik: az
iſteni bőceſegh es: mind az iok felől: mind az gonozok felől A z
i o k f e l ő l meǵ tecik: mert az iſteni bőceſegh zerent: ſenki nem
melto meǵ koronaztatni: hanem cak az: a ki tőruen zerent keſſaľ-
kodandik: mint zent pal apaſtal iria A z g o n o z o k felől meǵ
tecik az iſteni bőceſſegh Mert az iſten: az gonozbol Iot tuda ua-
laztania: meľ nem lehetőt uona: ha iſten az embőrt: az zabad-
akaratba nem terőmtőtte uona t o u a b a uǵan ebe: meǵ tecik az
iſteni ergalmaſſages Mert az iſtennek fia: bocattatek embőri nem-
zetnek ualtſagaert: es az anǵaloknak romlaſſoknak meǵ epőiteſſe-
ert A z i ſ t e n i i gaſſaǵ es. megh tecik imeben: mert az iſten fizet
kinek kinek mind: az ő miuelkődete zerent: tudnia mint. az Iok-
nak az bodokſagal: az gonozoknak kegek az őrők kennal A z
i ſ t e n i hozank uaľo zeretet es megh tecik imebe: hoǵ az embőrt
203 zabad akarattiaba hagia kiuel embőr kinen iduőzőlhetne Er||ről
monda az bőć Az iſten terőmte az embőrt: es hagia őtet az ő ke-
zenek tanaćaba: az az az zabad akaratba O azert meľ igőn dice-
rendő az iſten: es mel naǵ halaadaſſal neki tartozunk: ez ő naǵ
Iouotarol M a ſ o d o k a e r t Iob lőn embőrt: az zabad akaratba
terőmtenie: az nagob diceretert Mert naǵob tiztőſſegh: es dicere-

tőſb: mikoron ualaky uetkőzhetnek: es nem uetkőzik: hodnem
mint azert nem uetkőzik ualaky: mert nem uetkőzhetik Mint
ennek meǵ erteſſere: uegetők peldat az nemarol: Az nema nem
dićertetik: az ueztekſegh tartaſrol: mert azert tart ueztekſegőt:
hoǵ nem zolhat: de az a ky zolhatna: es nem zol: hanem veztekſe-
gőt tart: dicertetik imar az ueztekſegh tartaſrol ez Erről mongia
megh az poǵan bőc es: Azokert: melek benőnk termezet zerent
uannak ſem dicertetunk: ſem zidalmaztatunk Azert meltan dice-
rendő: az ki iſtennek parancolattiat meǵ tőrhetne: es nem tőri
megh: gonozt tehetne es nem tezőn e z m e l e a m peldank uagon
dauid kiralrol: dauit kiral dicertetik erről: hoǵ mikor || ſauoľ ki- 204
ralt: megh őlhette uona igaz kecőr: nem őle Azert Im meǵ teccik:
hoǵha az embőr bin tehetetlenől terőmtetőt uona: Nem uona dice-
retős az Iorol h a r m a d o kaert: Iob lőn embőrt az zabad aka-
ratba' terőmtenie: Az alazatoſſagnak Iozaganak okaert Hogh ma-
gat megh alazna: es az keuelſegőt el tauoztatna: es alazatoſſagal
megh eſmerne: hoǵ zikőlkődik az iſteni ſegidſegre: es az bintuľ
ualo megh otalmazaſert: iſtenhőz folamnek O azert aietatos lelők:
gondoliad megh: az iſtennek hozadualo Io uotat: es nekőd ő elene-
uaľo halalatlanſagodat: laſad meľ igőn keuan tegőd őduőzőiteni:
mikoron tegőd hadot leǵőn: az tennőn akaratodba: kiueel ha aka-
rod: az karhozatot el tauozthatod: es az menei bodokſagot megh
uehetőd Kiert aǵ halat neki: es dicered őtet Ez harom okat uetik
azert doktorok: miert kelle iſtennek az embőrt: az zabad akaratba
terőmtenie N e g e d k e r d e s m e g e s tamada az || zent harom- 205
ſagnak: tanć tartohazaba imez Hoǵ ha mind az embőrnek: es mind
az angalnak: kellee az el eſſetnek utanna: megh ualtatniok: auaǵ
nem Nemel doktoroknak lattatik hoǵ uǵ: Ez ő uelekődeſőket bizo-
nuitak imezel Mert mind az angalnak bine: mind az embőrnek
bine: eǵ modo uot: tudniamint az keuelſegh: Azert lattatik: hoǵ
az iſtennek: mind az angalt: mind az embőrt: ergalmaſſagabol
megh kellőt ualtania d e e z f o g a ſ r a rea felel az iſteni bőceſ-
ſegh: es imigen mond: hoǵ cak az embőrnek kellőt megh ualtat-
nia: es nem az anǵalnak: Imez harom okaert e l ſ ő o k uetetik az
angaloknak eſmeretők felől Mert az anǵal ertelmenek miatta: tel-
les velagoſſagba: eſmeriuala az iſtennek miuotat: Azert ő tuduan-
uetkőzek iſtennek ellene: az keuelſegben: keuanuan iſtennek haſ-
ſonlatoſſagat Az embőr keǵek: annera az iſtent megh nem eſmerte

uala: az uetkőt es: bocanatnak remenſeǵe allat teue: es iǵ calat-
206 tatek || megh: Azert illek iſtennek az embőrt megh ualtania: de
nem az anǵalt erről monǵa damaſcenus neuő doctor: mineueł
nőmőſb uała az anǵalokba: iſtennek eſmereti anneuał: nehezb
es gonozb uot őbennők az teuőłgeſnek oka: mert az zolga tuduan
uranak akarattiat: es nem teuen: meǵ uerettetik ſok uereſſegőkel
Maſodik ok uetetik Az angaloknak akarattok felől Mert az an-
galnak akarattia: Az binnek ualaztaſſa utan: fordithattatlan az
Iora. az az ſoha imar Iot nem akarhatnak Erről monǵa azon da-
maſcenus: Az anǵalok erćed az őrdőgőkről: mikepen nem uotak:
ſem uannak: ſem leznek az penitencianak el ueuői: ezőnkepen: az
bocanatnak es Mert amit tezőn embőrőknek az halal: Azt teue
[embőrőknek] az angaloknak az eſſet Az embőr kegek az peniten-
cianak el ueuőie: az az penitenciat tarthat az binről: hat őt illek iſte-
nek megh ualtania. es nem az gonoz anǵalokat ennek meǵ erteſ-
207 ſere: peldat es oluaſunk Az bodok zent ma||rton piſpőkről: ki ezt fo-
gaǵauała őrdőgnek: hoǵ ha penitenciat akarna bineiről tartania:
tehat iſtentől bocanatot ńerne De az őrdőgh azt felele: hoǵ ſemike-
pen penitenciat nem akarna tartania harmad ok uetetik: az bin
felől: mert zent agoſton doctornak mondaſa zerent Az angalok ſen-
kinek kizteteſſeből eſſenek el: azert nem illek megh ualtatniok Az
embőr kegek őrdőgnek kizteteſſeből: azert illek megh ualtatnia to-
uaba az elſő embőrnek: az az adamnak ő bine: mindőn pereput-
tiat az az telles embőri nemzetőt: meg ferteztete Azert nem illik uala:
hoǵ telles embőri nemzet az karhozatba hagattatnek Az angáli ter-
mezet keǵek: nem ugan nemzettetik egik maſſiktul: mint az em-
bőri termezet: es nem uohatta az bint egik maſiktul: de mind az kyk
el eſſenek: őnnőn akarattiok zerent uetkőzenek Azert nekik nem
illek megh ualtatniok Mit monǵak azert: az binbe meǵ uakult
binőſőkről. kik az őrdőgőkhőz haſſonlatoſſok mert tulaidon gonoſ-
ſagokbol uetkőznek: Az kik kegek garloſagbol. haſſonlatnak adam-
208 hoz hog uǵ legőn uǵmond rola: zent agoſton: || embőre az uetők:
de őrdőǵe az benneuało megh maradas őtőd kerdes meges
tamada: az zent haromſagnak tanać tarto hazaban imez: eluegez-
uen: hoǵ cak az embőrnek kellene megh ualtatnia: kerde az attya
iſten Hogha: Az embőrnek ualtſagarol: eleǵet tehetne ualaminemő
terőmtőt allat: uǵhoǵ: az iſtennek nem kellene embőrre leni Ez
kerdeſre imiǵen felele az iſteni bőceſſegh: hoǵ ez ualtſaǵara nem

uona elegh: eǵ angales: eǵ embőres: es tizta terőmtőt allates: de ſikſegh uona az iſtenek embőrre leni: es őnneki az embőrt megh ualtani: Imez harom okokert elſő okert Az alkolmas eleghtetelert Mert Iollehet uǵmond zent agoſton doctor: hoǵ az iſten maſkepenes: megh ualthattauona ez uilagot: mert mindőnők hatalmaſſaga ala uannak uettętuen: de maǵa az ualtſagnak: elegtettellel kelle leni: mert igh alkolmaſb lőn. mind iſtenfelől: mind mi felőlőnk előzőr mondan iſten felől: mert iſtennek mindőn miuel‖kődeteben: megh kel tecceni ergalmaſſaganak: es **209**
igaſſaganak Erről monda dauit: az zotar kőnbe urnak kőzőnſegős vtai: ergalmaſſagh: es igaſſagh: De ha az iſten: embőri termezetőt megh ualtottauona elegh tettelnelkil iſtennek ebbe: cak ergalmaſſaga ielőntetőt uona ki: igaſſaganal kil de az megh ualtaſnak mogiaba: mind ergalmaſſaga mind igaſſaga: ki ielőntetek Ergalmaſſaǵa: az megh ualtaſba: igaſſaǵa az megh ualtaſnak mogiaba: mert mikoron cak zinten az tizta embőr: az uetőkről eleǵet nem tehetne: Az attia iſten: az ő fiat ada az elegh tetelert: kibe iſtennek oſ ergalmaſſaǵa teccek megh: kineſ nagob ſoha nem gondolttathatik Mazor az mi ualtſagunknak: elegh tetellel kelle leni Mert iǵ alkolmaſb lőn: mi felőlőnk es: Mert mikepen az embőr iſtenőn: tiztőlletlenſegőt tőt uala az binnek miatta: ezőnkepen ‖ uizont tiztőlne: az kennak miata Mert mikepen tiztőletőſb: **210**
az menei bodokſagot erdőmel uallania: hodnem mint erdőmnel kil: ezőnkepen tiztőletőſb lőn iſtennek: az eleǵ tetellel megh engezteltetni: hodnem mint az elegtetelnel kil Maſod okaert az binnek artalmas uotaert Mert mindőn embőr: megh az anǵales: es mindőn egeb terőmtőt allat: ueǵelualo Io es erdőmős: Az iſtennek meǵ bantaſa kegek: az az az bin: iſtenfelől ueghetetlen: Azert az pogan bőcnek mondaſazerent: mikoron az uegelualonak: az ueghetetlenhőz ſemi haſonlatoſſaǵa ne leǵőn: ſemi terőmtőt allat: az vetőkről iſtennek eleǵet nem tehet uaſa: touaba cak ő maǵa az iſten. az ő termezetebe kenzenuedhetetlen Azert az elegtetelnek az az az kennak: magat ala nem uetheti: ezből kőuetkőzik azert imar. hoǵ az elegteuőnek kele leni iſtennek: es embőrnek: iſtennek: hoǵ az uekhetetlen bi‖nrőſ: eleget tenne Embőrnek: **211**
hoǵ az kı uetkőzőt uala zenuedne: es az embőri termezetbe: az iſten eſeǵet tenne mindezőkből Azert meǵ teccik: hoǵ az elſő embőrnek adamnak uetkőről. ſenki eǵebeleget nem tehetne: hanem

cak az: a ki iſten es embȏr uona harmad okaert miert kelle
iſtennek embȏre leni: az alkolmas megh ualtaſert Mert úǵmond
az zent anſelmus doctor: nem alkolmas ualа: hoǵ cak azon tiztha
embȏr tenne az ualtſagot: mert az binȏs az binȏſt: megh nem
igazithattia: vǵ mond az anǵalroles: zent tamas doctor: ha az
iſten nem ȏ maǵa: de anǵalanak miatta ualtotta uona megh: az
meǵ rontatot embȏri termezetȏt: Imez ket alkolmatlanſagh: kȏ-
uetkȏzȏt uona belȏle elſȏ hoǵ mindȏnkoron az embȏr: az ȏ megh
ualto angalanak: kȏteles uotuona: tudniamint az hala adaſſal
212 Mas hoǵ az bodokſagban: angalokhoz nem haſonlatatotuo‖na:
mel uot uona urunknak mondaſa ellen: ki uǵ monda: zent mathe
euangeliſta iria: leznek mikepen iſtennek angeli menorzagba to-
uaba'ha lehetſegȏs uot uona ez: hoǵ ualaminemȏ terȏmtȏt alat
attal: az embȏr megh ualtathatot uona: tehat az embȏr az iduȏſ-
ſegnek adoſſagaual: annak tartozot uona: es ekkepen: az iſteni
tiztȏſſegȏt annak attauona: auaǵ tulaidunitotta uona El uegezte-
tek azert codalatos iſteni buceſſegel Hoǵ az iſten lenne embȏrre:
es ergalmaſkepen ȏ attala ualtatnek megh: az embȏr: Mikoron
azert eluegeztetȏt uona: hoǵ az iſtennek embȏrre kellene leni
hatod kerdes tamada az zenth haromſagnak tanać tarto
hazaba imez Mikoron az iſten allattaba eǵ legȏn: es zȏmelebe ha-
rom. attya: fiw: zent lelȏk: kerde azert az attya iſten: hoǵ ez
213 harom zȏmelȏk kȏzȏl: meliknek ‖ kellene embȏre leni: mert az
embȏrre letel: lehetſegȏs uala: mind az attya iſtennek: mind az
fiv iſtennek: mind az zentlelȏk iſtennek Mert ualamit tehet az
attya iſten: azont megh tehety az fiv iſten: az zent lelȏk iſtenes
De ez kerdeſre imiǵen felele az iſteni bȏćeſſegh: hoǵ az attya
iſtennek: nem illenek megh teſtȏſȏlni imezert: mert nem alkol-
mas. hoǵ aki az iſtenſegbe attya: Az embȏrſegbe fiv lenne: Vǵan
ezȏnkepen: nem illek az zent lelȏknekes: hoǵ az fivnak neue:
mas zȏmelre ne harintatnek: ez vegeztetek azert: hoǵ cak az fiv
iſtennek kellene megh teſtȏſȏlnie: Imez negh okaert elſȏ oka-
ert mert az zent haromſagba: az fiat illeti az ziletes: aki azert az
zent haromſagba: attia iſtennek fia uala: alkolmas lȏn: hoǵ az
embȏrſegbe es: az ananak az lenne fia: hoǵ az zent haromſagba
tȏb fiak ne lenenek Maſod okaert imezert Mert mikoron az
214 fiv: legȏn iſtenek ‖ igeie: kiattal mindȏnȏk terȏmtettek: Alkolmas
lȏn hoǵ azon iǵe attal: ualtatnek megh embȏri nemzet harmad

okaert: mert iſten kôzôt es embôrkôzôt: az bekſegh zôrzônek:
kôzbe Iaronak keluala leni az zentharomſagba kôzep zômel: az
fivnak zômele: hat az bekeſſegh ionkab illethe ôtet: hodnem az
attiat: ki elſô zômel: es hodnem az zentlelkôt: ki harmad zômel
N e ǵ e d okaert: mert az elſô embôr adam: uetkôzôt uala fôke-
pen: az iſteni bôceſſegnek ellene: keuanuan azt Az bôceſſeg ke-
ghek: tulaidunitatik az fiv iſtennek: hat neki illek az uetôkről
eleget tenni Eluegeztetuen azert: hoǵ az fiviſtennek kellene em-
bôre leni: Monda legottan zent attianak: tudom hogh az embôr
keuanuan az bôceſſeghôt: eſek el Azert zent attiam ime en: es
bocaſel engômet: De minek elôtte el bocattatot uona ez uilagra:
az fiv iſten Heted kerdes tamada az zent haromſagnak tanać ta||-
tartohazaba imez M i k o r o n kellene az iſtennek fianak el Iônie Az **215**
binnek elôte: az artatlanſagnak allapatiaba: Auagh az binnek
megh tetelenek utanna legottan: Auagh ez uilagnak ueǵe fele
h o g h a z artatlanſagnak alapataba: kellôt legôn embôrre lení
lattatatik nemel doctoroknak: kik imigen zolnak hoźa Az iſtennek
embôrre letele: zarmazek es lôn az naǵ zeretetből: urunknak
mondaſſa zerent: zent Ianos iria: Iǵ zerethe iſten ez uilagot: hoǵ
az ô eǵ fiat ada erthe: hoǵ mindôn ki lattia: es hizôn ô benne:
el ne uezôn: de az ôrôk eletôt ualia De az zeretet: nem cak az
aiandokot: de az aiandoknak hamarſagates keuanńa: hat az iſten-
nek fianak ez nagh aiandokot: az az az embôre letelt: nem kelle
elhalaztania: de hamar tudniamint az artatlanſagnak allapattiba.
kelle tenie d e e z f o g a ſ r a Imiǵen felele az iſteni bôceſſegh Az
zeretetnek: ertelmeſegel kel: leni: hoǵ az aiandokot ne ſieſſe annak
adnia: a||kinek adattatik: minek elôtte neki zikſegh ne legôn: ez **216**
felſegôs aiandok keǵek: nem zikôlkôdik uala embôrnek: auaǵ
nem uala haznos addek: mignem meǵ tudna embôr: meľ igôn rea
zikôlkôdnek: hoǵ oztan eľ ueuen: dragabul uallattatnek Azert el
ueǵeztetek: az iſteni bôceſegh miath: hoǵ az binnek elôtte tud-
niamint: az artatlanſagnak aľapattiaba: nem kellene az iſtenek
fiannak megh teſtôſôlni: ezert hoǵ az uruoſſagnak nem kel adat-
nia: hanem cak az koroknak. urunknak mondaſa zerent: zent
Mathe euangeliſta iria Nem zikſeǵ az uruos az egeſſegbelieknek:
hanem az koroknak: Mert nem Iôue urunk hinia: az igazakat az
penitenciara: hanem az binôſôketh M i e r t k e g e k hoǵ az iſte-
nek fianak megh teſtôſſôleſe: uruoſagh uala az binôknek ellene

Azert az binnek utanna kelle embôrre leni t o u a b a nemel docto-
217 roknak || meges lattatik: ez heted kerdes melle: a hol kerdetek:
hoǵ ha az binnek megh tetelenek utanna: legh ottan kellee? megh
teſteſôlni az iſtennek fianak Ezôk azt monǵak hoǵ leghottan: ez
ô mondaſokat keǵek: bizonuttiak imellen okoſſagal: mert az kor
embôr mihelt megh korul: ottan zikôlkôdik az uruoſſagra: de em-
bôri nemzek korolkoduan: az elſô embôrnek adamnak binenek
miatta: ottan hamar zikôlkôdek az uruoſſagra: az az az megh
ualtaſra d e a z i ſ t e n i bôceſſegh ez fogaſra imigen felele: hoǵ
az iſtennek fianak: az binnek megh tetelenek utanna nem kelle
ottan hamar megh teſteſôlnie: imez harom okaert e l ſ ô o k a e r t
hoǵ az bin megh teccenek Mert az embôrnek bine eredetôt ualla:
az keuelſegbôl: es azert alkolmas uala: hoǵ elezteb megh gôzettet-
nek: mind az termezetnek tôrueneről: mind moiſeſnek tôrueneről:
es ekkepen megh alaztatuan eſmerne zikſeget leni: az megh za-
218 baditora || megh ertuen: hoǵ ſem az termezetnek tôruenenek
miatta: ſem moiſesnek tôruenenek miatta: megh nem zabadittat-
hatnek: Ha keǵek az binnek megh tetelenek utanna: legottan
urunk el Iôt uona: Az embôr ezt uelhette úona: hoǵ az termezet-
nek tôruenenek miatta: zabadittatot megh: uǵan ezônkepen: ha
moiſeſnek tôruenenek. ideebe Iôt uona el: Azt uelte uona: es eke-
pen urunknak el Iôuetet: heiabaualonak uelthe uona M a ſ o d o k a-
e r t urunknak meltoſaganak ki ielônetinek okaert: mert urunk
criſtus kiraloknak kiralia: es uraknak ura: mint zent Ianos iria:
lataſarol irt kônuebe Azert mint felſegôs kiralnak: uǵ kelſe neki el
Iôni: Mert ez uilagy kiraloknak Iôuetôket: zoktak ſokan meǵ hir-
detni: es zoktak ôket: mikoron ualamel uaraſba: auaǵ faluba men-
nek elôl uenni: es kôuetni Ezônkepen kel urunkrol es ertenônk:
219 Mert || az iſten: eluegezte uaſa: hoǵ urunknak ez uilagra Iôuetet:
ſok profetak elôluennek: es ez uilagnak hirdetnek Vgan ezônkep-
pen ſokanes kôuetnek: zent Ianoſnak mondaſa zerent: ki vǵ
monda: lattaſarol irt kônuebe: ez utan latek naǵ ſeregôt: kit ſenki
meǵ nem zamlalhat uala: mindôn nemzetkôzôl h a r m a d okaert:
urunk criſtuſnak zerelmenek buzgoſaga'ert: hoǵ tudniamint urunk-
nak zerelme: embôrôknek zyuôkbe el ne aluna: de Ionkab gerie-
dôzne Ha kegek urunk: az elſô embôrnek adamnak el eſetinek
utanna. ottan hamar el Iôt uona: urunknak embôre letelenek Io
tetemene: ellen halalatos nem uot uona h a k e g e k ez uilagnak

igaz uegen iőt uona el: rola embőrrők elfeletkőztek uona. urunk-
nak mondaſa zerent: ki uǵ monda: zent lukać euangeliſta iria: ||
mikoron el Iőuend: embőrnek ſya: Gondolode: hoǵha talal hitőt ez 220
fődőn: mert bizonnaľ ez uilagnak ueǵe fele: leznek embőrők igőn
tunak az Iora: es bőuőlkődnek mindőn gonoſſagokal: meľ Ionkab
lőt uona: ha urunk az binnek megh tetelenek utanna: ottan ha-
mar eľ Iőt uona Nem illek azert ſem az binnek megh tetelenek
utanna: ottan hamar el Iőni: ſem ezuilagnak igaz az ueǵen Ez
uilagnak ueǵen nem illek kegek el Iőni: imez harom oka'ert e l ſ ő
o k a e r t Az igaſſagert: Mert ez uilagnak uege: iteletnek es igaſ-
ſagnak ideie: dauit profetanak mondaſa zerent: ki uǵ monda
urunknak zőmelebe Mikoron időt ueendők en: igaſſagot itelők Az
iſtennek fiannak embőrre letele kegek: nezi az ergalmaſſagot: zent
palnak mondaſa zerent: Az ő ergalmaſſaǵa zerent: ualta ugmond
megh minket: hat nem kele arra halaztania M a s o k a e r t Az
embőri gonoſſagert: mert ez uila||gnak ueǵen: mind az iſteni bő- 221
ćőlet: mind az eletnek Io uota: megh zőnik: cak bőuőlkődik az
naǵ ſattallanſagh Ezt Ielőnte ki urunk: zent mathe iria: bőuől-
kődik ugmond az gonozſagh: es meǵ hidegődik az zeretet: hat
nem illek akkoron el Iőni h a r m a d Az alkolmaſſagert: mert
urunk azert Iőue ez uilagra: hoǵ iſtenkőzőt es emberkőzőt kőzbe
iaro lenne. hat az időnekes kőzepebe kelle el Iőni. Erről monda
az abakuk profeta. Az eztendőknek kőzepőtte: Ielőntőd megh azt:
az az urunknak embőrre letelet M i k o r o n Azert az iſteni bőce-
ſegnek miatta: el uegeztetőt uona: hoǵ urunknak ſem az artat-
lanſagnak allapattiaba: ſem az binnek megh tetelennek utanna:
ottan hamar: ſem ez uilagnak igaz ueǵen: nem kellene megh teſ-
tőſſőlnie: kerde azert az attya iſten Hoǵ mikoron kellene tehat
ennek leni; kire imigen felele Az iſteni bőceſſegh: hoǵ Az' időnek
telles uotaba: kiről ugh ir zent paľ apaſtal: Mikoron el Iő||ue: az 222
időnek telles uota: eľ boćatha iſten az ő fiat Az időnek telľes uota
kegek: lőn igaz az idő: mel időbe el Iőue h o ǵ k e g e k az időben
keliőt legőn eľ Iőni: meľ időben eľ Iőue: ezt megh erthettők ſok-
bol es e l ő z ő r imebből Mert mikepen adam: ez uilagnak terőm-
teſenek utanna: hatod napon terőmtetek: mint moiſes iria: elſő
kőnuenek elſő rezeben Ezőnkepen az mas adamnak: urunk criſ-
tuſnak: ez uilagnak terőmteſenek utanna: hattodeżőr eztendőbe
kelle ez uilagra Iőni. es embőrre leni M a ſ b o l imebből Mert mi-

kepen az attya iſten: ez uilagnak terȏmteſenek utanna: hattod
napon monda: tegunk embȏrt az mi kepȏnkre: es haſſonlatoſſa-
gunkr'a Vgan ezȏnkepen: az fiv iſtennek: ez uilagnak terȏmteſe-
nek utanna. az hat ezȏr eztendȏnek: hatodik pentȏken kelle em-
bȏrre leni: ki az attya iſtennek kepe: es abrazattya h a r m a d b o l
imebbȏl Mert hoǵ ezt meǵ ercetȏk. ez uilagnak terȏmteteſſerȏl
harom uelekȏdeſſȏk uannak e l ſ ȏ uelekȏdes: az eliezer otȏruen-
223 beli meſ||tȏre: ki azt monǵa: hoǵ ez uilagh terȏmtetȏt zent mihal
hoba: mikoron az gȏmȏchȏk ertȏkbe uannak: es terȏmteſreualo
magokat: magokba ualiak m a ſ o d uelekȏdes Ioſuee: o tȏruen-
beli meſtȏre: ki azt mongia: hoǵ ez uilagh terȏmtetȏt bȏt mas
hoban: mikoron az fȏd kezdy: az ueragokat terȏmtenie: ezȏnt-
tartiak ſokan az vy tȏruenbeli doctorokes h a r m a d uelekȏdes
uaǵon: ez uilagnak terȏmteſenek napiarol: kirȏl uǵ mondnak kȏ-
zȏnſegel az doctorok Hoǵ ez uilagh uaſarnap terȏmtetȏt Imar oda
teruen: a hol azt mondok: hoǵ ercetȏk ez uilagnak terȏmteteſſebȏl
ꝛc. Az elſȏ uelekȏdes zerent azert: holot uǵ mondatek: hoǵ ez
uilagh zent mihaľ hauaba terȏmtetȏt Ezȏnkepen az miualt[ſa]ſa-
gunk: zent mihaľ hauaba kezdetek el: mert azzonunk maria: ki
urunk criſtuſt az mi ualtſagunkat: fogadandȏ uala: zent mihal
hauaba zillettetek ez uilagra t o u a b a mikepen az mas uelekȏdes
224 zerent: ez uilagh || terȏmtetȏt bȏt mas hoba: ezȏnkepen urunk
criſtus: e hoba fogantatek azzonunknak mehebe Touaba ezȏn
hoba zenuede erȏttunkes e s m i k e p e n uaſarnapon kezdetek ez
uilagh terȏmtetni: ezȏnkepen uaſarnapon zillettetek urunk ez ui-
lagra Azonnapon tamada feles hallottaibol: Azon napon bociata
el az zent lelkȏt az apaſtaloknak: Azon napon iteli meǵ ez uilagot
es N e g e d b ȏ l imebbȏl: mert mikepen az elſȏ embȏrnek adam-
nak eſetiben: az gonoz anǵal megh zolaluan: az eua zizet igh
haitha az binnek engedetire: es ekepen az embȏrt megh ȏle pen-
tȏkȏn Ezȏnkepen az io anǵal: pentȏkȏn kȏzȏne az ziz marianak:
es az iſtennek fianak foganattianak rea engedetire hattya: meľ ziz
maria: az gonoz angalnak feiet megh tȏre: es megh ronta ȏ t ȏ d-
b ȏ l imebbȏl: mert mikepen pentȏkȏn az elſȏ embȏr adam: az
tyzta fȏdbȏl uriſtentȏl terȏmtetek: es az paradicomnak gȏnȏrȏſe-
225 geben helhȏztetek Ezȏnkepen pentȏkȏn: az maſo||dik adam urunk
Criſtus: az zeplȏtelen ziznek zent uerebȏl: az embȏrſegȏt fel ue-
uen: az ȏ meheben helhȏztetek h a t o d b o l imebbȏl: mert mi-

kepen az elſő embőrnek adamnak: karhozatya eredetőt uőn az azzoniallattul: ki az ő oldalanak contiabol terőmtetőt uala pentőkőn Ezőnkepen az mi iduőſſegunk eredetőt uőn pentőkőn: az azzoniallattul Azzonunktul: fogaduan urunk criſtuſt: es urunk criſtus az kőrőztfan aluuan pentőkőn: Azzonunk maria Alla neki mellete: iob odala felől: raita kőnőrőluen es iǵ tekelletek megh: ez uilagnak iduőſſeǵe hetedből imebből mert pentőkőn hatod oran adam zakazta le. az tiľtot ſanak gőmőćhet Ugan ezert Naǵ pentőkőn az zeplőtelen zyznek gőmőche: hatod oran az magas kőrőztnek faiara fel figeztetek N'oćadbol imebből: mert mikepen az elſő embőr adam. pentőkőn es az napnak hatod oraian: Az almanak el zakaztaſara ky nuitha az tiľtot ſara kezet Ezőn kepen: urunk Criſtus || azon napon: es azon oraba: az magas kőrőztfan: 226 az ket toluai kőzőt ket kezet ky teriezte kilenćőr imebből Mert adam az bint megh teuen: az pentőknek kilencedik oraian: kerdetek urtul monduan: adam holot uaǵ Ezőnkepen az artatlan Criſtus ieſus: az zent kőrőztfan kaiatuan: az naǵ kennak miatta: azon oraba zenth attyanak zent lelked meǵ ada tizeccőr imebből mert mikepen pentőkőn: az napnak hatod es kilenćed oraian: hoǵ penitenciat nem akara tartani adam: ada magat mind az ő magiual halalra: es őrdőgnek fogſagara Vǵan ezőnkepen: azon napon: es az napnak azon orain: telleſſeǵel ada urunk criſtus őnnőn magat: a mi ualtſagunra: mert mind teſtenek: mind ziuenek ueret: magabol eǵ cőpiǵ ki ſaitoltata: es lelket naǵ zernő halalra ada tizőn egeccőr imebből: mert mikepen pentőkőn killenćed ora koron: izettetek ki || adam paradicombol: es bineert 227 kőteleztetek pokolnak tőmlőćere: Ezőnkepen az artatlan Criſtus es. naǵ pentőkőn: killenced ora koron: ada megh lelket zenth attyanak: es legottan zalla limboſba az zent attyakhoz: őket meǵ latogatuan: es az ő iſtenſegenek paradicomanak kapuiat nekik meghnituan tizőn kettőcőr es utozor: illek urunknak az időbe el lőni. a mel időbe el lőue imezert: mert mikepen adam killenced ora koron: uezte eľ mind ez fődi: mind az menei paradicomot: es zanki uettetek ez ǵarlo uelagban Vǵan ezőnkepen urunk criſtus: aldozo napian killenced ora koron: mene fel menorzagba: es iǵ nita megh nekunk menorzagnak kapuiat O azert őrők mindőnhato attya iſten O ergalmaſſagnak attya: Meľ naǵ iſteni bőćeſegődel ualtal meǵ minket O edős artatlan Criſtus ieſus: meľ igőn

zeretel minket: mikoron te magad telleſſeǵel mi ertunk adad:
tenekôd azert dicôſeǵ: es tiztôſſeǵ ôrôke. Amen. ||
228 Ez predićacionak maſodik reze lezôn az lim-
boſba ualo zent attiaknak kônôrgeſſôkrôl ki melle
tudnunk keel: hoǵ mikoron az zent attiak: tartatnanak limboſnak
tômlôćebe: pokolbeli ôrdôǵ: mikepen zolgain akar uala uralkod-
nia De maǵa az profetaknak mondaſokbol: ertiuala: hogh az
zent attyak: remehlenek az iſtent az teſtbe Iôni: es embôrre leni:
embôri nemzetnek ualtſagaert: de ôrdôgh nem ertuen az iſteni
tanacot: gondoliauala hoǵ az iſten kent nem zenuedhetne Az
tyzta embôr kegek: az uetôkrôl eleget nem tehetne Azert az keuel-
ſegbe neuekôduen: Coſſoliauala az zent attyakat limboſba: es
nekik ezt mongiauala: valazatok tikôzzôletôk eǵet: ki Iôiôn en-
hozam az bayuiuaſra: Iôiônel es zabaduhon megh titôket Mongia
uala touabba: hiaba ualo az iſteni zolgalat: mit haznaltatok tyes
uele: hoǵ iſtennek zolgaltatok Ezt haluan az zent attyak: teznek
229 uala naǵ || ohaitaſokat: es ſyraſſokat: es monǵak uala Aruakka
lôttunk: Az zolgak uralkodnak raitunk: megh zônt az mi ôrô-
munk: el eſôt az mi feiônknek koronaia: Iay nekônk mert uetkôz-
tunk tehat adaam embôri nemzetnek attya: kezde ôket uigaz-
talnia: es monǵa uala Minem ôrôke eluet iſten az ô zinenek elôle:
Auaǵ minem ôrôke el uagia: az ô ergalmaſſagat mindôn nemze-
tôktul: Im fel kelôk azert: es fel megôk urhoz: es ertetôk alazatoſſon
neki kônôrgôk Ezt haluan az zent attyak: mondanak: io ez bezed
a kit zolal Fel menuen azert adam lelôkbe urnak eleibe: es le
eſuen: monda Vram az the kezeid tôttek engômet: es mindônôſtul
fogua azok zôrzôttenek: ezt haluan az iſteen monda adamnak
O adam: alitad hoǵ tehozad haſſonlatos lennek: tudniamint: mikor
keuanad az en haſſonlatoſſagomat: Megh fedlek azert tegôdet: es
velem zômbe allatlak Tehat adam megh rettenuen Monda magaba:
230 meǵ nemulek: es ueztegek: es az en ban||aton megh uitatek:
Min ez attal adam magat megh bizuan: es batorſagot ueuen: Monda
eſmeth Nem uonek meltho: az en arćamat menorzagra fel emel-
nôm: az en gonozſagimnak naǵſagaert: de maga: ergalmaz enne-
kôm vriſten ergalmaz: es az the naǵ ergalmaſſagod zerent: tôrôld
el az en gonoſſagomat Monǵa uala touabba: te benned biztam
uram: megh ne galaztaſſam ôrôke: ſyeſel hoǵ megh zabadić engô-
met: mind az en maradekimal tehat akoron ielôn leuen az igaſ-

ſagh: monda adamnak Mit zolz te adam vrnak: nemde iruan uagone: hoǵ ki tőrőlteſſenek az binőſſők az előⱪnek kőnuőkből: es az igazak kőze nem zamlaltaſſanak Ezert monda dauit teritteſſenek az binőſſők pokolra: mindőn nepek kyk el feletkőztek iſtenről: te azert mikoron binős legh: meltan hagattatol pokolba: mind az the maradekidal: kyk tőled uontak az bint e z t h a l uan adam: el futha urnak zinenek előle: es naǵ ſiraſſal imezt kezde mondani || en ſirok: es az en zőmeim uizeknek kifolaſſit aǵak: 231 mert az en fiaim el ueztenek: yai nekőm: mert az en zankiüeteſſőm megh hozult e z t h a l u a n mind az zent attyak: kezdenek naǵ ſiraſt teni: es mondania Mikepen uetőtte el: zinenek előle ur iſten iſraelnek nőmőſſit: es megh nem emlekőzik az ő labainak zamol zekiről: megh uetőtte ur iſten az ő otarat: es adot minket az ellenſegnek kezeibe M i k o r o n a z e r t az ſiraſba: ſok ideigh megh marattanak uona: előue ala kőzőttők dauit profeta: es monda nekik Mit ſirtok: nem tugatoke? mert az iſten edős mindőnőknek: es az ő ergalmaſſaga: mindőn miuelkődetinek főlőte: dauitnak ez mondaſſabol: eǵ kis batorſagot ueuen az zent attyak: tartanak tanaćot arrol: mint iſtennel bekeſſegőt zőrőzhetnenek Tehat ime ualaztanak kőzőlők neǵet: Naǵ zentőket: tudniamint: iſaiaſt: ieremiaſt: iobot: es dauitot: es mondanak Ezők az zentők: kiket ualoztot ur: nem || tettetős zeretetbe Eſaias urnak 232 ielőnteſeből: killőmb killőmb Iőuendő dolgokat megh lata Ieremias megh ananak mehebe megh zentőltetek Iob kegek uala igőn eǵ igő: kihőz haſſonlatoſt ur az időben ez fődőn nem talala Dauitrol: ſamuel profetha imeleten tanubizonſagut tőn: kereſe maganak ur: ziue zerent ualo embőrt m o n d a n a k azert keletők fel ty neǵen: es menetők urhoz: es imagatok mi ertunk Ezőnkőzbe ſirnak uala: es ezt mongak uala: halgaſſa megh ur az ty imadſagtokat: es engezteltesſegh megh tyhozatok: ſe el ne haǵon titőket ez gonoz időben: Mi uelőnk kegek ergalmazon: es algon megh minket t e h a t i m e elezteb fel mene urhoz eſaias: es imezt kezde mondania urnak előtte: nagh alazatoſſagal Vram uay zagatnadmegh az egeket: es zalanalle: hoǵ megh ielőntened az the neuedet: az the ellenſegidnek: Ime uram the megh haraguttal: mert || uetkőztunk: de maga mi attyank uagh: mi kegek ſarok uagunk te miuelkődetyd: ne haragugal azert uram reank: es touaba megh ne emlekőzel a mi gonoſſaginkrol t e h a t a z a t t y a iſten ezőket 233

haluan : elôue allatha az igaſſagot : es parancola neky hoǵ zolna :
Monda azert az igaſſaǵ O iſaias : am te magad irtad : ur monda
the attalod Tauozal el en tôlem : ne kôzelges en hozam : mert fer-
telmes uaǵ Azert az ő kelebôkbe megh fizetôm : az ő attoknak
gonoſſagokat ezôket haluan iſaias : igőn megh rettene : es
tere limboſba az tôb zent attyakhoz : es naǵ ſyraſſal monda Syra-
tok ez keuanatos tartomanon : Mert ninćen bekeſegôk az kegôtle-
nöknek monǵa vr ezt latuan Ieremias : Codalkozek iſaias pro-
fetan : Megh batorkôduan azert őes : el fel mene urhoz : es naǵ
alazatoſſagal imezt kezde mondania Vram emlekôzel megh rola :
234 mi tôrtent legőn || nekunk : tekenćed megh : es laſad az mi naua-
ľankat : Az mi attyaink uetkôzttenek : es mi uiſſeliôk az ô gonoſſa-
gokat : Iai azert nekunk : hoǵ uetkôztunk Miert feletkôzôl el ôrôke
mi rolunk : el haguan minket : kerlek uram : emlekôzel meǵ ro-
lunk : es teǵ az the ergalmaſſagod zerent miuelunk tehat az
igaſſagh iſtennek parancolattiabol eſmet elôue alla : es monda
ieremiaſnak Azt monǵa ur : Ne akar kônôrgenôd ez nepert : mert
az ô kaiataſoknak ideieben : nem halgatlak megh : de ha meegh :
moiſes es ſamuel kônôrgenenek ez nepert : Ninchen az en lelkôm
ő hozaiok : mert el uetôttem őket az en zinômnek elôle ezt hal-
uan ieremias : ôes igőn megh iede es teruen az zent attiakhoz
monda naǵ ſiraſſal Aǵattok ualaztaknak ſerge : zômôtôkbôl eiel es
napal vizeknek folaſſit : es ne zőnek ſiraſtul az thy zômôtôk : eiel ||
235 es napaľ : mert uetôt ur : az uelagoſſagrol minket ôrôk ſetetſegre
Mikoron ezôket hallottauona iob patriarka : ô es megh bato-
roduan elôue alla : es monda El fel megôk enes urhoz : ne talam-
tan haragiat meǵ engeztelhetôm : fel menuen azert urhoz : imezt
kezde ziuenek keſſerôſegeben mondani Enǵegh ennekôm uram :
mert ſemi az en napom : miert nem kônôrôlz en raitham : ſem
hagod ennekôm ńalamat eľ ńelnôm : vetkôztem : Mit tegek nekôd
O embôrôknek ôrizôie : miert zôrzôttel engômet nekôd ellenſe-
gôdôl : es lôttem magamnak nehez : miert nem uezôd el az en
binômet : es nem tôrlôdel az en gonoſſagomat ezt haľuan ur
monda kicoda ez : ki bezediuel be fôdôzi az naǵ ſentenciakat : Mi-
nem de ſemie tezôde te az en iteletômet : hoǵ meǵ igazitaſſal :
valion ki alhat az en hatalmaſſagomnak ellene : ki adot ennekôm
elezteb ualamit : hoǵ hatra aǵam neki ezôket haluan iob
236 ionkab megh batorkodek Monda naǵ || alazatoſſagaľ : hoǵ alazatoſ-

ſagaual iſtennek haragiat meǵ engeztelhetne: tudom uriſten hoǵ te mindőnőket teheć: es ſemi titok tetuled el nem eneztethetik Ezert ellenzőm magamat: es hamuba tartok penitenciat: Azert miokaert teritődel az the zinődet entőlem: es alitaz engőmet ellenſegődnek lenőm: Az leuelnek ellene: mel az zelnek miatta el ragattatik: mutatod az the hattalmaſſagodat: es azzu pozdoriat haborgać e z t h a l u a n u r parancola az igaſſagnak: hoǵ zolna: Monda azert az igaſſagh Miert zolz Iob elletenőket: minemde az iſteen el topogiae az igaz iteletőt: es az mindőnhato el fordittia azt ami igaz: es mit haznal iſtenek ha igaz leendez: es mit haznal neki ha zeplőnel kil leend az the eletőd Am iruan uaǵon te miattad: mindőnők melek eǵnek alatta uannak enimek: nem engedők: az hatalmaſoknak kőnőrgő bezedőknek M i k o r o n e z t halotta uona Iob: őes igőn megh iede: es tere az zent attiakhoz: es || naǵ 237 ſiraſſal monda nekik Eluezőt uona az nap: kibe zilettettem: es az e kibe mondatot: fogattatot az embőr: miert adattatot uelagoſſagh: es eleth azoknak: kiik lelkőknek keſſerőſegebe uannak t e h a t m i n d a z zent attiak kezdenek naǵ ſiraſt teni: es imezt kezdek egetőmbe mondani Yai: mert lőt ur ellenſegunk: el uetőtte iſraelt: az ſetetſegőkbe helhőztetőt minket: mikepen őrőke megh hotakat: es mikor kaiatan[an]k ki rekezte tőle az mi imadſagunkat Monǵak uala touaba mi uriſten gonozul celekőttunk: es tegőd haragra ingőrlőttunk azert uaǵ megh engeztelhetlen: laſſad azert uram: mert megh tatta az ellenſegh miraitunk az ő zaiat M i k o r o n a z e r t eleten ſiraſba: es ohaitaſba uonanak: olmint iſtentől el hagattak: Mondanak meges Mit tegunk Imar touaba: vrhoz imar nem boćathatunk: Mert ky őtőtte ur az ő haragiat mi reank: es nem tekent Imar megh minket Tehat eſmet || előue alla iere- 238 mias es monda Attyamfiai: ne ueztegiunk: mignem megh tekenćőn es megh laſſon vr menből: Mert am en uǵmondek kőnuemnek negedik rezeben: hertelenkődenek az vizek az en feiemre: mondam el uezek: de en hiuam az te neuedet uram: az uiznek melſeǵen: es az en zomat megh halgatad: terited az te fileidet az en kaiataſimra e z t h o g h halla dauit: ő es előue alla es monda Az zegenőknek kaiataſokat megh halgattia ur: ſőt bizatok: tuduan bizonnal hoǵ megh eſkőt ur dauitnak monduan: Az the mehednek gőmőceből helhőztetők en az the zekődre t e h a t m o n d a n a k mind egetőmbe dauitnak: Menel thees urhoz: es kőnőrőgh mier-

tunk Enneten kegek mies kaiatu*n*k urhoz : hoǵ ergalmaſſagot tegȍn
uelunk : es megh emlekȍzek az mi attyainknak zȍuetſegirȍl Tehat
239 dauit kezde men‖orzagba fel menni lelȍkbe : es imezt kezde mon-
dania : Niſſatok megh nekȍm az igaſſagnak kapuiat : es be menuen
raitha : uallast tezȍk urnak t e h a t l e g o t t a n zent mihal archan-
gal : Iarula ȍelebe : es monda neki : Ielȍnchedmegh en attalom
urnak az the uttidat : es megh aggya nekȍd az the zyuednek
keuanſagat : felele legottan dauit : es monda : buit az en ziuem Io
bezedȍt : az en dolgaimat az kiralnak mondom m o n d a e ſ m e t
neki zent mihal : laſſad dauit : hoǵ az kiralt ſok es hozu bezedel
meǵ ne banćad Mert the iol tudod : hog az nelues embȍr ede nem
boćattatik : haluan ezt dauit monda Az en ńeluem Az hamar iro
diaknak iro zerzama h a l u a n e z t az anǵalok : gabriel archan-
gallal egetȍmbe ſietenek urnak elebe : es mondanak Vram emle-
kȍzel megh dauitrol : es mind az ȍ zirigſegirȍl Ezt haluan ur
monda : meǵ talaltam dauitot az en zolgamat : az en zent olaiomal
kenthem megh ȍtet : az en igaſſagom es ergalmaſſagom ȍ uele : es
240 az en neuembe ‖ feľ magalztatik az ȍ zarua : az az neue Parancola
azert ur gabriel archangalnak : hoǵ be boćattana dauitot m i k o-
r o n azert be bocattatot uona dauit menorzagba : es az angoloknak
karit el Iartha uona : es menorzagnak edȍſſeǵet megh latta uona :
es koſtolta uona «m o n d a» : Iozagoknak ura mel zeretetȍs az the
lakodalmad : megh keuana az en lelkȍm vrnak hazanak gadorit :
bodogok uram kik lakoznak az te hazadba : mind ȍrȍke dićern-
nek tegȍd e z ȍ n k ȍ z b e mikoron Iutot uona az zentharomſag-
nak eleibe : le borula es naǵ alazatoſſagal imezt kezde mondania
Alǵon megh minket az mi iſtenȍnk : alǵon megh minket : es
feľek ȍtet ez fȍdnek mindȍn hatari t e h a t monda neki az iſten
Mit keuanz hogh tegek ueled : Monda ottan dauit urnak : Vram
holot uannak az the regy ergalmaſſaǵid : mint megh eſkȍttel
241 dauitnak bizonſagba : the mondad vr‖am : kaiat en hozam : es en
megh halgatom ȍtet : megh zabaditom ȍtet : es megh dicȍitȍm
ȍtet : napoknak hozuſagaual tȍttȍm be ȍtet : es megh ielȍntȍm
neki az en iduȍſſegh tetelȍmet Azert uram the hozad kaiatok [en
iſtenȍm] en iſtenȍm Ne ueztegh en tȍlem : ſerkenfel miert aluttal
el vram : ſerkenfel es ne ueſel mind ȍrȍke : Miert teritȍdel az the
zinȍdet mi rolunk : es el feletkȍztel az mi nomoruſagunkrol : hozd
ki az tȍmlȍćbȍl az mi lelkunket : hoǵ tegu*n*k uallaſt az the neued-

nek uram tehat urnak parancolattiara: eſmet előue alla az
igaſſaǵ es monda dauitnak Nemde e dauit: iruan uaǵon the miat-
tad: igaz az vr: es igaſſagot zeret: egeno̊ſſegőt latot az o̊ zine:
Az igaſſagnak azert to̊ruene ezt agia: hoǵ az bino̊ſſo̊k vetteſſenek
pokolra ezt haluan dauit monda: veztegh te maſt igaſſagh:
ſe legh neko̊m ellenko̊do̊m: nem tudode ‖ hoǵ iruan uaǵon: vrnak 242
ergalmaſſagy mindo̊n miuelko̊detinek fo̊lo̊tte Ebbo̊l kegek dauit
megh batorkoduan: .monda urnak Igaz uaǵ uram: es igaz ate
iteleto̊d: teǵ demaǵa az the zolgaidal: az the ergalmaſſagod
zerent: emleko̊zel megh uram az the ergalmaſſagidrol: Iuſſon
ezo̊dbe az zeǵen go̊leko̊zet: melet kezdetulfogua birtal: leǵo̊n
uram a the ergalmaſſagod miraitunk mikent biztunk te benned Az
ido̊ben kegek mind az zent attyak limboſba: naǵ ſiraſſal
ko̊no̊ro̊gnek uala uriſtenho̊z: es ezt mongakuala Ne emleko̊-
zel megh uram az mi bineinkro̊l: auagh zileinknek uetko̊k-
ro̊l: ſe al buzut az mi gonoſſaginkrol: miert veto̊ttel megh
minket uram: megh haragut az te hertelenſego̊d az the iohaidra
az mi bineinkert: de tekenć az the ergalmaſſagodra: es teǵ
miuelo̊nk a the ergalmaſſagod zerent: ‖ tehat az ergalmaſ- 243
ſagh ko̊no̊ro̊luen embo̊ri nemzeto̊n: alla urnak elebe es monda
Vram tamagh feľ: es ergalmaz ſyonnak: mert el Io̊t az o̊ uele
ergalmaſſaǵ tetelnek ideye: Nemde tulaidonode neko̊d uram
az ergalmaſſagh tetel: es ionkab illethe az the iouotodat: cele-
ko̊dno̊d ergalmaſſagod zerent: hodnem igaſſagod zerent hal-
uan ezt dauit legottan terdre eſſek: es az ergalmaſſagnak
ez mondaſarol: halakat aduan monda Vrnak ergalmaſſagit o̊ro̊ke
eno̊klo̊m: Embo̊ri nemzet es kegek: haluan hogh az ergalmaſſaǵ o̊
mellette zolna kezde ero̊ſſen kaiatania: es mondania O iſtennek
ergalmaſſaǵa O iſtennek ky ielo̊nthetetlen kego̊ſſeǵe O o̊ro̊k iſten-
nek io uota: ergalmaz nekunk uram ergalmaz: leǵo̊n az the ergal-
maſſagod mi raitunk: mikent biztunk te benned: tamaǵfel uram:
es kelfel ſegić megh minket: mikent byztunk thebenned: es zaba-
dić meǵ ‖ minket: az the neuedert: es ekepen megh engezteltetuen 244
ur monda dauitnak Menel mert megh latogatlak tito̊ket: es fel
tamaztom az eñ Io igeimet tiraitatok: es megh zabaditlak tito̊ket
ezt haluan dauit legottan le eſſek urnak elo̊the: halakat aduan
es monda Vallaſt tezo̊k te neko̊d uram: en telles zyuembo̊l: ki
ielo̊nto̊m mindo̊n the codaidad: o̊ro̊lo̊k es vigadok the benned:

enőklők felſegős iſten az the neuednek: ky Ielőntőm az the neue-
det: az en attyamfiainak: az igazak kőzőt dicerlek tegődet: es
ekken dauit teruen limboſba az zent attyakhoz monda naǵ őrőmel
kik felitők vrat: diceretők őtet: Iakobnak kőzőnſegős nem-
zethe: magaztalatok őtet: mert az zegenőknek kőnőrgeſőket megh
nem uetőtte: es megh nem utalta Megh ertőttem urtul: hoǵ őrőke
megh tartia nekőm az ő ergalmaſſaǵat ezt haluan az zent
245 attyak: || mind megh uidamulanak: es uriſtennek naǵ halakat
adanak őtet diceruen: es monduan Aldot uaǵ uram mi attyanknak
iſtenne Aldot uaǵ uram: ki neződ az melſegőket: Aldot uaǵ az
the felſegős zekődőn: es diceretős es dicőſſegős őrőke amen Mi-
koron azert dauit iſtentől el Iőt uona ezőnkőzbe
iſten előt: az iſtennek ergalmaſſaǵa kőzőt: es igaſſaga kőzőt ta-
mada naǵ uetekődes: mint az aietatos zent bernat doctor iria Az
ergalmaſſagh azert imezt mongiaualſa: Io az zeǵen embőrnek: ki
őnőn hattalmaualſ fel nem tamadhat: ergalmazni: ezt keǵek
bizonuttiaualſa neǵ tőruenbeli okoſſagal elſőuel iſteni tőruen-
nek okoſſagaulal: Mongiauala azert az ergalmaſſak: iruan uaǵon
az profetanak miatta: Iſtennek ergalmaſſaǵa őrőktul fogua: mind
őrőke: az őtet felőkőn: alkolmatlan uona azert iſtennek: az ő
246 ergalmaſſagat megh nem ielőntenie: mikepen mindőn iſteni || tőr-
uenők ualiak: es profetak monǵak Mert edős ur mindőnőknek: es
az ő ergalmaſſagy: mindőn miuelkődetinek főlőtte The azert őrők
iſten: az the nagh ergalmaſſagodat ez[t] nezi: hoǵ embőri nemzet-
nek ualtſagaert: magadat kel adnod Maſalſ ugan ezőnt bizo-
nutha tőruenkőnbeli okoſſagal Mert uǵ uagon megh irua az tőr-
uenkőnbe: A mi eccőr kellőt: touaba megh nem utalttathatik: de
tenegőd vriſten monga uala az ergalmaſſagh: kellemetős lőn az
embőrt terőmtenőd: tudniamint az bodokſagra: azert az te ergal-
maſſagodbol oda kel ő neki uitetni touaba uǵ uagon azon tőr-
uenkőnbe megh iruan: hoǵ az gőlőſegők megh zoritandok: es az
kegelmek neuelendők Az gőlőſegh uala adamnak bine: kiert er-
dőmle az kent: azert alkolmas O en iſtenőm: hoǵ az the ergal-
maſſagot zerent: neuelied ő hoza kegelmedet: megh bociatuan
247 neki: es mind az ő ma||ginak binőket harmadal uǵan ezőnt:
bizonutha poǵan bőcheknek mondaſoknak okoſſagaual Mert
uǵmond az pogan bőć: alkolmas mindőn allatnak uǵ celekődni:
ammint az ő termezeti nezi Mint pelda ez melle: az napnak tulai-

donſaǵa az meleghſegh : es uilagoſſagh : hat alkolmas neki termezet-
zerent celekődni Az iſtennek tulaidonſaga tudod igaſſaǵ hoǵ az
ergalmaſſagh : hat nekies tulaidonſaga zerent : az az ergalmaſſaga
zerent kel celekődni : hoǵ ergalmaſſagabol ez uilagot megh ualćha
Negeddel es utoſſoual : bizonuta az ergalmaſſagh : hoǵ iſtennek
keel embőri nemzettel : ergalmaſſagot tenni : Cazari tőruennek
okoſſagaual : vǵ monda azert : uǵ uaǵon megh iruan az cazari
kőnbe : valakinek nem kel calardſaganak auagh hamiſſaganak
haznoſnak leni : hoǵ tudniamint || abbol neki ualaminemő hazon : 248
auagh nereſek kőuetkőznek : de mierthogh : az kegio : adamot es
euat hamiſſagaual calia megh : hogh őket zolgalattia aľa uetne :
azert igaſſagh : az kegonak Calardſaganak nem kelle haznoſnak :
a wagh nereſegőſnek leni : hoǵ mindőnkoron az embőrt hattalmaſ-
ſaga alat uallana touaba az megh callattaknak : az cazari tőr-
uenok ſegitſeǵel leznek : vgianezőnkepen igaſſagh : az iſteni tőruen-
nekes ſegidſegel kel leni : az megh callatot embőri nemzetnek Ellen
okoſſagokal bizonuta az ergalmaſſagh : hoǵ az iſtennek kellene : az
zegen embőri nemzetőt megh ſegitteni : es ime kezde laſſan laſſan
az iſtent az ergalmazaſra haitania ezt latuan az igaſſagh
legottan fel kaiatha : az ergalmaſſagnak ellene : es ezt kezde
mondania O ergalmaſſagh : mith zolz the ? Akarode hoǵ el uezek
en : Iol tudod mit mond az iras : hoǵ urnak igaſſagha || megh 249
marad őrőke : haliad azert ergalmaſſagh : mit monda az embőr-
nek az őrők iſten : valameł oraba eztők : tudniamint az fanak
gőmőchebe : halalal haltok megh Azert zikſegh : hoǵ iſtennek ez
ſentenciaia legőn erős : es alhatatos : hoǵ az embőr őrőke az
halalba maraǵon megh ezt haluan az az ergalmaſſagh monda
eſmet : az igaſſagnak Tudode igaſſagh : hoǵ ahol irua uaǵon : az
iſtennek igaſſaga meǵ marad őrőke : uǵan ot irua uaǵon : Mert megh
erőſſitetőt az ő ergalmaſſaga mi raitunk : ez ergalmaſſagh azert megh
teendő embőrel : hoǵ megh zabadittaſſegh enertem : hoǵ az iſten er-
galmatlannak ne lattaſſek : de tenekődes ebben engednőd kel enne-
kőm hogh kegek az ſentenciaual melet mondal: hoǵ ualameł oraba
az fanak gőmőchebe eendik : az embőr[t] halalal halmegh ellenőm
ne aľ : legőn az ualtſagh ellethen modon : hoǵ az embőr[t] megh es
halon the erted : es nimodőn megh ſe halon : en ertem : hoǵ mind
nekőd mind nekőm : elegh teteſſek Megh haľon || teſteben : mert ebbe 250
eſek az iſtennek ſentenciaianak miatta : ki azt monda halalal halz

megh : tudniamint teſti halalal : de ne halion megh lelki halalal : az az őrőke : ebe kegek keľ nekőm engednőd : mert iruan uaǵon Minemde őrőke el uethie iſten ez nemzetőt : az ő zinenek előle : Auaǵ mind uegik el uagiae : az ő ergalmaſſagat [ez] őtőle : ol mint azt mondana nem e z t h a l u a n az igaſſagh monda : bizonnal nekőd nem engednőm : kemen uona : es kegőtlenſegh : mert irua uaǵon : az iſten nem vizauonaſnak de bekeſegnek iſtenne : illek azert bator iſtennek az embőrrel ergalmaſſagot tenni : de maǵa iǵ : hoǵ en iǵaſſagh helen maraǵak e z t l a t u a n a z b i z o n ſ a g h h o ǵ a z i g a ſ ſages az ergalmaſſagh melle alot uona : előue ala : es naǵ zouaľ Imezt monda Mit Celekőttők O ergalmaſſagh : es igaſſagh Minem az iſten el fordittiae az ittelletőt : mert irua
251 uaǵon : bizon az ur : es bizonſagot zereth : Nem kel azerth || iſtennek embőrrel uǵ ergalmazni : hoǵ en bizonſagh ki rekezteſſem Mert az bizonſagot ez nezi : hoǵ mint irua uaǵon : eluetteſſek az kegőtlen es binős : hoǵ ne laſſa iſtennek dicőſegeth M o n d a e n n e k e s az ergalmaſſagh O bizonſagh : ne legh en ellenkődőm : de leǵőn ergalmaſſagh az zeǵen embőrrel : akar cak enerthem : ha adamert nem lezőn Mert am iruan uaǵon : urnak ergalmaſſagy mindőn miuelkődetinek főllőtthe : ha mindőn miuelkődetinek főlőtte : hat bizonſaganak es főllőtthe Azert engegh reia the es : hogh theteſſek ergalmaſſagh az zeǵen embőri nemzettel e z t h a l u a n az bizonſagh monda : Nem engedhetők killőmben rea : hanem ha nekőmes elegh lezőn : ſem illethi az iſtent : hoǵ Cak ergalmaſſaǵa zerent cellekőgek : de bizonſaǵa zerentes Leǵőn azert nekőm elegh az embőrnek bineről : es igh rea enǵedők : hogh az embőr megh zabadittaſſek t e h a t az e r g a l m a ſ ſ a g h haǵa dolgat az attya iſtenre : az attya iſten kegek lat-
252 uan enne ellenkődeſőket : az ergalmaſſagh kőzőt : igaſſagh kőzőt || es az bizonſagh kőzőt : az ſentencianak kiadaſſat ada zenth fianak : mint urunk ő maǵa monǵa : zenth ianos iria : kőnuenek őttődik rezebe Az fiv iſten kegek : ki az atty iſtenek őrők bőceſſeǵe : megh haluan mind ez haromnak feleletőketh Monda Az igaſſagh azt monǵa : eľ uezők ha adam őrőke az halalba megh nem marad Az bizonſak touaba azt monda : el uetteſſek az binős hoǵ ne laſſa iſtennek dicőſſeget Az ergalmaſſak kegek azt monǵa. el uezők ha adam ergalmaſſagot nem nerhet : ez azert az el uegezőt ſentencia : az zenth haromſagnak tanać tartho hazaba l e ǵ ő n a d a m n a k kenńa es halala Io : es mind az igaſſak : mind az bizonſak : Mind az ergal-

maſſak: ualia azt a mit keuan Ezt haluan: mind el Codalkozanak es mondanak: Mikepen lehet ez: mikoron az ken legőn keſſerő: es az binőſſőknek halalok gonoz: Mint lehet azert Io tehat monda az biro: kereſteſſek adamnak fiay kőzől ualaki: ki mindőnőſtől fogua legőn igaz: es mindőn binnelkil: megh eredet binnel kil es: ki ne legőn melto || megh halnia: es ez halion megh az 253 zeretetből: es gőtretteſſek megh embőri nemzetert: Mikor ő ne legőn kőteles az kenra: es az halalra: es ekkepen az igaſſagnak: es bizonſagnak elegh tetetik: embőri nemzetteles ergalmaſſak tetetik ezt haluan az bizonſak: nagh ſiettetőſſegel ez uilagot mind be futha: es zeretettel kereſſe elen artatlant: es nem talaltatek ſenki tiztanak az binnek zeplőetul: megh Cak az eǵ napi germőkes Mikoron megh tert uona: az bizonſagh: folamanak elebe az ergalmaſſak es az igaſſak: es megh kerde az ergalmaſſak: ha ez artatlant megh talaltha uona: felele az es monda Mind el hailottanak: egetőmbe haznalatlanna lőttek: Ninchen kiiot teǵőn: ninchen mind egiglen tehat monda az igaſſagh es [monda] de ha igaz talaltatnekes ellen igaz: es artatlan: amelet kerez: es uona Cak tiztha embőr: mint tetethetnek iſtenek igaſſaǵa zerent: ennek kenaual es halalaual elegh az elſő embőrnek adamnak bineről: Ielőſben mert az bin tetetőt elözör: az vekhetetlen Ionak az az iſtennek ellene: Maſochor mert embőrt: az uekhetetlen Iotul foztot || megh: mindőn tiztha embőr kegek uegel ualo erdőmős: azert 254 ha ol talaltatnek: ki uekhetetlen erdőmős uona: az thehetne az uekhetetlen binről eleǵeth ezt haluan az iſteni zeretet: őes előue ala: es monda Akar mit pőrőlietők thi: cak ez az dologh: hogh ha azt akariatok: hogh az binről elegh teteſſek: az iſtenek embőrre kel leni: kinek kent es halalt kel zenuedni: es ő tehet kenaual es halalaual eleget az binről: es igh mind az igaſſagnak: Mind az bizonſagnak: Mind az ergalmaſſaknak elegh tetetik Megh ennek főlőthe: iſtennek nagh zeretethe es ki ielőntetik Mikoron igh zerette legőn az iſten embőrt: [ki] hoǵ kimoſta legőn az embőrt az ő bineiből: az ő draǵa zent uereuel ez ſentenciat haluan: mind [:] az igaſſak: mind az bizonſak: mind az ergalmaſſak: legottan megh egeſőlenek: es erre egetőmbe rea engedenek: es eǵmaſnak apolaſt adanak Tehat monda az attya iſten: Mindőnőket bőceſſegbe tőttunk: ez uilagot es bőceſſegőnk attal terőmtőttők: ezőnkepen bőceſſegunk attal: az az fiunk attal: keel ez uilagot megh epőttenunk ezt hal-

255 uan az ſiv iſten: monda legottan: ime ‖ en: bociaſ' engőmet: mert irua uagon: hoǵ tegem az the akaratodat: es igh uegeztetek el: hoǵ az iſtennek fia lenne embőrre: es kent halalt zenuedne: az embőrſegbe: es az ő kenanak halalanak miatta: ualtatnek megh az zeǵen embőri nemzeth O azert [az] hiv lelők O Criſtuſnak uereuel megh ualtot: Gondolad megh: es laſſad megh: meľ nagh zeretettel tegőd az iſten zerethe: laſſad meǵ touaba: meľ nagh lőn az ő ergalmaſaga the hozad: hoǵ ő őnnőn magaba akara erted eleget tenni: ſemie teue the erted őnnőn magat: az zolganak abrazattiat fel ueue: az the bineidnek terhet ő uiſſele: az ő teſten: hoǵ the az binnek Megh halnal: es az igaſſagnak elnel O iſteni bőćeſſegnek kedues el uegezeſe: hoǵ az iſten embőr legőn: kinek halalaual megh ualtaſſek az embőr O bodok bin: ki el meghualtot erdőmrel ualanod O edeſſegő iſten: ez te naǵ kegelméſſegődert: minemő diceretőket agunk the nekőd: ha ezőrzőr magunkat erted adnok: ſemi uona az the ioteteľődhőz kepőſth: leǵőn azert nekőd őrők halaadas: Amen ‖

256 kezdetik imar az predikacionak harmadik reze mel lezőn azzonunk marianak: az iſtennek fiatul annyaia ualaztaſarol Mikoron azert limboſba az zent attyak: megh ertőttek uona: hoǵ az iſtennek fianak erőttők embőrre kellene leni O ualion ki fokhatna megh: es ielőnthetne ki: meľ nagh őrőmbe lenek raitha Tehat ime tanaćot tartanak: mint aietatos doctorok irak: es mondanak kereſſőnk eǵ ifv es igőn zep zizet: ki alion az felſegős kiralnak előtte: es zogaľon neki: oliat ki meltan fogadhaſſa hazaba: az mi iſtenőnketh: ſe talałtaſſek ő benne oľ: meľ az ő főlſegős zőmeit megh banthatna: hoǵ mireank az aldomaſert atkot ne ueſőn tehat ime iob patriarka ő kőzőttők előue ala: es monda Nem tughatiok mi azt megh tekelletőſſegel: az iſtennek ananak mine Iozagokal keliőn fennie: de ennek ki ielőnteſe az iſteni bőćeſſegőt illethy Ezt haluan ieſus ſiraknak fia: ki az bibli-
257 aba eccleſiaſtikoſnak neueztetik: ‖ előue aľa es monda Mindőn bőćeſſegh uriſtentől uaǵon: Az tengőrnek főuen zőmeth: es az eſőnek cőpet: es ez uilagnak napit: ki zamlaltha megh: az iſtennek bőćeſſeǵet ki tudakozhatta megh: Az bőćeſſegnek gőkere kinek ielőntetőt megh: eǵ az felſegős: mindőnőknek terőmtőie: mindőnhato es vralkodo iſten: ő terőmtőtte azt tudniamint az ő ziz annat Mondanak azert kilgunk kőuetőt az iſtennek bőćeſſegehőz: hoǵ

tanuhon megh minketh: minemŏ tullaidonſagokat kelŏn uallania:
es minemŏ Iozagokal fenlek az ziz: kit keuan magannak anaul
ueni ualaztak azert dauitot: es kildek az iſteni bŏćeſſeghŏz:
az az az fiv iſtenhoz: ki elmenuen monda Vram tehozad folam-
tam: tanuć megh engŏm tenŏm az the akaratodat: mert en iſte-
nŏm uaǵ the: bizonaba az the io lelkŏd vizŏn engŏm az igaz
fŏdre: Iol tudom ezt uram: mert bodok az a kit az the tŏruenŏd-
bŏl te meǵh tanitandaz: tanućmegh azert engŏm: az te anad felŏl:
minemŏ tulaidonſagokat es lelki Iozagokat ualion Ezt haluan az
iſteni || bŏćeſſek monda: halgaſſad es meǵ tarćad azokat meleket en 258
zolok: nekŏd ma: az ziznek meľ az iſtent fogadanda: kel kŏrnŏl
uetetnie az zeretetnek napiaual: es ez uilagnak megh utalaſanak
hoganak keel labay allat leni: es az ŏ feiebe tizŏnket cillagos
koronanak kel leni Mert az nŏmŏſſegnek tizŏnket tulaidonſagiual
keel fellenie: kik kŏzŏl neǵe uetetik teſte felŏl: Nege lelke felŏl:
es neǵe teſte lelke felŏl uǵ mondek hoǵ az nŏmŏſſegnek neǵe
uetetik az ziznek teſte felŏl: mert teſtefelŏl neǵel kelle fenlenie
elſŏuel zepſeǵel Mert neki igŏn zepnek kelle leni: ualaes Ezert
monda rola az attya iſten: az bŏćnek attala mindŏnŏſtulfogua
zep uaǵ en iegŏſſŏm: es ſemi zeplŏ ninćen the benned De kerdik
ez melle az zent doctorok: hogha alkolmas ualae: hoǵ az iſtennek
annia zep uona: teſty zepſeǵel: Nemel doctoroknak lattatik: hoǵ
nem kellŏt uona zepnek leni: ezŏk ez ŏ uelekŏdeſŏket imezel bizo-
nuitiak Mert az iſtennek annyaba ſemi hiuſagnak nem kelle leni:
de az zepſegh mint az bŏć mongia || hamis es heiaba ualo malazt 259
Tehat neki nem kelle zepnek leni touaba az azzoniallatba: az zepſegh
binek es uezŏdelŏmnek oka: errŏl monda azon bŏć: az azzoni-
allatnak zepſegeert ſokan el ueztenek: de azzonunk marianak kelle
leni: mindŏnŏknek iduŏſſegŏknek oka: es nem uezŏdelmŏknek:
hat nem kelle teſte zerent zepnek lenni touaba uǵ mondnak
meges: az iſtennek: embŏrre letelebe: naǵ allazattoſſagot kelle
mutatnia: zent pal apaſtalnak mondaſa zerent: de nagob alaza-
toſſagh teſtŏt ueni ruttul: hodnem zeptul: hat ebbŏl lattattik hoǵ
az iſtennek annianak nem kelle zepnek leni hanem Ionkab rutnak
de ez kerdeſre es fogaſra rea felel az nagh albert doctor: es
vǵmond hoǵ az iſtennek annianak nem kelle rutnak leni: ſŏt igŏn
zepnek teſtebenes: Im ez harom okaiert elſŏ okaert az iegzeſ-
nek okaert: mert az iegnek haſſonlatoſſagot kel uallani ahoz:

aki raitha peldaztatik: de mind az azzoniallatok: kik peldazak
260 auaǵ iegzek az iſtennek anniat: zepők uotanak Mint pel‖dank
uaǵon az heſter azzonrol: Iuditrol: Rakhelről: es rebekarol Ha
azert ezők zepők uotanak: kikőn az iſtennek annya iegzettetőt:
ſokkal Ionkab az iſtennek annia zebuot ezőknel Maſodokaert
az haſſonlatoſſagnak okaert: mert uǵmond az pogan bőć: hoǵha
az termezeth ualamibe megh nem bantatik: az fiv haſſonlatos lezőn
attyahoz: auagh anniahoz: de urunk Criſtuſnak az zyznek eduős
gőmőcenek: zepnek kelle leni: az profetanak mondaſſa zerent Hat
az ő edős annianak es: ezt Ielőnthe ki urunk: az zent euangeli-
omba monduan: nem terőmthet az Io fa gonoz gőmőchőt har-
madokaert az belſő zepſegnek peldazaſanak okaert Mert az
kilſő zepſegnek miatta: uitetik az elme az belſő zepſeghre: mert
az Io es zep lelkőt: nőmőſb es zeb teſt illethy: enneten uagon:
hogh mikor embőr: mindőn oktalan allatoknal: zeb es nőmőſb
lelkőt uallion tudniamint okoſt: teſtőtes mindőn oktalanallatok-
nal nőmőſbet es zebet uaľ Mikoron azert az ziz mariaba lőt
legőn: erćed lelkebe az tekelletős Naǵ zepſegh: teſtebe es
261 uru‖nk Criſtuſnak utanna: mindőnőknek főlőtte nagob tekel-
letős zepſeǵel kelle fenleni: eleten okoſſagokal bizonuttia
azert az nagh albert doctor: hoǵ azzonunknak megh teſte-
ben es: urunk criſtuſnak uttana: mindőnőknel zebnek kelle
leni Maſſal az ziznek teſtefelől kelle fenleni Nőmőſſe-
gel: meľ ertetik koronaiabaualo maſod cillagon Mert azzonunk
marianak kelle leni: s ualaes nőmős ziznek Mint ezt es bizonut-
tia azon nagh albert doctor: harom nőmős okoſſagokal elſőuel
az fel magaztalaſnak okoſſagaual: Mert az bodogh ziznek kele feľ
magaztaltatnia: mind angaloknak: Mind embőrőknek főlőttők
Hat kelle mindőnőknek főllőte alazatoſbnak es iozagoſbnak leni
De mikepen zent bernat doctor monǵa: Nőmőſb es diceretőſb az
alazatoſſagh: az nőmőſbe: hodnem mint az nemtelembe: hogh
azert melto lőt legőn: mindőnőknek főllőtte fel magaztaltatni:
kellőt neki nőmős nemel fenleni: hoǵ az ő zizeſſeǵe nagob es
dićeretőſb lenne Mert uǵ mond zenth Agoſton doctor: ſoha azzo-
262 nunk maria ‖ mindőn kar angaloknak főlőtte: fel nem magalzta-
tatot uona: mint enőkli zent eǵhaz: ha urunk Criſtus uttan:
mindőn embőrőknel Ionkab: magat megh nem alaztha uona
Maſſal Az haſſonlatoſſagnak okoſſagaual Mert uǵmond az buć

mindőn lelkős allat : zerethy az hoza haſſonlatoſt : enneten uaǵon :
hoǵ az kiralok : eſmet kirali magbol : akarnak magoknak iegőſt
ueni : mert az haſſonlatos hoza : vgian ezőnkepen az nőműſek :
eſmet nőmős magbol Mikoron azert az iſten : leǵőn vekhetetlen
nőmős : hoza haſſonlatos nőmős zizet : kelle maganak anniaul
valaztania : harmadal Az kedues letelnek okoſſagabol Mert
mint zent ieronimus doctor mongia Az nőműſőknek zolgalattiok :
embőrőknek előttők kellemetősb : Ielőſben kiraloknak előttők : de
az bodogh zyz marianak : kelle zolgania az felſegős kiralnak fianak :
az az az attya iſtennek fianak Azert hoǵ az iſtennek fianal : kelleme-
tőſ[b] lőt legőn az ő zolgalattia : őnneki nőműſnek kelle lennie Ez
harom okoſſagaľ bizonuttiak doktorok : hoǵ azzonu*n*knak nőműſnek
kelle lenie || Maſod okaert keľľe azzonunknak zepnek leni : az belſő 263
zepſegnek iegzeſseert : mert az kilſő zepſegnek miatta : vitettetik az
elme az belſő zepſegre : mert az Io es zep lelkőt : illet nőműſb es zeeb
teſt : mikoron azert azzonunk maria : lelkebe urunk criſtus utan
mindőnőkneľ zeb lőtlegőn : teſtebe es tehat urunk uttan mindő-
nőknel zeb uot harmaad okaert kelle azzonunknak zepnek
leni teſtebe : az haſonlaſert Mert ha az termezet ualamibe megh
nem bantatik : az fiunak haſonlatoſnak kel·leni attyahoz : auagh
ańahoz Mint az pogan bőć monǵa *secundo libro fisicorum* de
miert hoǵ az ziz marianak edős [t]zillőte : urunk criſtus : uot es
kellőt leni igőn zepnek : dauitnak mondaſa zerent : ki uǵmonda
Zeb es ekőſb embőrőknek fiainal : Mikepen azert az fiv igőn zepuot
ezőnkepen az anaes : mert az io fa gonoz gőműćőt nem terőmt-
het : mint urunk monda *Mathei*. VII. Negęd oka'ert kelle azzo-
nunknak zepnek leni teſteben : az naǵob diceretős Iozagert : Mert
azzonu*n*k ma*r*ia uala igőn tizta : es az ő tiztaſaga igőn || diceretős : 264
de diceretőſb az tiztaſagh az zeb zizekben : hognem az rutakba :
hat ebből kőuetkőzik : hoǵ ő teſte zerentes mondhatatlan igőn
zeph uot Minemő uot keghek az ziz maria teſtebe : az ziletеſeről
ualo p*re*dikacioba megh irom iſten hoza ſegituen *secundo beata
virgo ex parte corporis debuit esse nobilissima* Maſoćor meǵes az
bodogh ziz marianak teſtefelől : kelle leni nőmős nembelinek :
meľ ertetik az ő koronaiaba ualo maſodik Cillagon : harom oka-
ert : mint az naǵ albert doktor monǵa *primo racione exaltacionis*
elſő okaert : az fel magaztalaſert Mert ő neki kelle fel magaztal-
tatnia : mind embőrőknek es mind anǵaloknak főlőttők Azert

tehat neki mindőnőknel alazatoſbnak es lelki iozagoſbnak kelle leni: demikepen zent bernat doktor mongia: nőmőſb es diceretőſb az alazatoſſagh az nőmőſbe: hodnem az nemtelembe: hoǵ azert azzonunk melto lőt leǵőn: mindőnőknek főlőttők fel magaztaltatnia: kelle nőmőſnek leni: hoǵ az ő zizeſſeǵe diceretőſb lene Mert uǵmond zent agoſton doctor: ſoha azzonunk maria: mindőn
265 kar angoloknak főlőtte fel nem || magaztaltatot uona ha mindőn embőrőknel alazatoſb nem uot uona *secundo debuit esse nobilissima racione conformacionis* Maſſoćor kelle azzonunknak nőmőſnek leni: az haſſonlatoſſagnak okaert: mert uǵ mond az bőć *eccl.* 13. *omne animal diligit sibi simile* Mindőn lelkős allat zerety az ő hoźa haſſonlatoſt: mint ennek megh erteſere: uegunk peldat ez uilagi kiralokrol es nőmőſekről: az kiralok eſmet kirali nemből: es az nőmőſek nőmőſnemből: akarnak magoknak iegőſőket uenie: mert azok ő hozaiok haſonlatoſok Vrunk criſtuſ keǵek uekhetetlen nőmős uala: Mert az nőmős attiatul: az az attia iſtentul őrőktul fogua zilettetőt: hat [attiat es] anat es nőmőſſet kelle uallania *tercio ex parte corporis debuit esse nobilissima racione gratificacionis* Harmaćor es utozor teſte felől: kelle nőmőſnek leni: az keduеſſegnek oka'ert Mert mint zent ieronimus doctor mongia: migh embőr nőmőſb: annal keduеſb zolgalattia iſtennek előtte: erćed ha lelkebe es nőmős: de azzonunk marianak kelle zolgalnia iſtennek
266 fianak: hath hogh keduеſb lenne: az ő zolgalat||tia az ő zent fianal: igőn nőmőſnek kelle leni *tercio beata virgo adhuc ex parte corporis debuit esse de dauid stirpe regia* Harmachor meges az ziz marianak teſte felől kelle leni: dauitnak kirali magabol: mel ertetik az ő koronaiaba ualo harmadik cillaǵon Mert mint az iras monǵa: dauidnak iǵertetek megh urunk criſtus főkepen az iſtentől: erről monda őnnőn maga az ſotary kőnbe Megh eſkőuek ur dauidnak bizonſaǵba: es megh nem calia őtet: az the mehednek ǵőmőćeből iltetők en: az the zekődnek főlire: vgmonda touaba eſaias es *ca*: XI. *egredietur uirga de radice iesse* zc tamad uező ieſſenek gőkereből: mel uező lőn dauidnak attya iſai: es ő belőle tamad uiragh: ki lőn urunk Criſtus Touaba vǵ monda az gabriel angales azzonunknak: Agia ő neki vr az ő attianak dauidnak zekit: Mind ezőkből azert megh teccik: hoǵ azzonunk maria uot dauid kiralnak nemeből: es iſtentől ualaztatot *Quarto beata virgo ex parte corporis: debuit nominari maria* Negeccőr meges es uto-

zor: teſtefelől kelle azzonun*k*na neuez‖tetni marianak: meſ erte- **267**
tik az ő koronaiaba ualo neǵedik cillagon Mert ez zentſegős es
meltoſagos neuőn: Ionkab ki ielőntetik az ő zizei fogadaſſa: hod-
nem mint egeb neuőn: erről monǵa zent bernat doctor *super missus
est loquar pauca de hoc nomine maria* ꝛc zolok keueſet ez maria neu-
ről: mel magaraztatik tengőri cillagnak: mel az ziz anat fölötte
igőn illeti: mert ő iol haſſonlatik az cillaghoz: mert mikepen az
cillagh: maganak romlaſanal kil bociattia uillagoſſagat es fenet:
ezőnkepen az ziz maria: mindőn zeplőnel kil: zile zent fiat Touaba
az napnak fene: megh nem kiſſebőthety az cillagnak uilagoſſagat:
ezőnkepen az fiv ananak ekez uotat: ő azert az nőmős cillagh
Iakobbol tamadot: kinek fene ez uilagot el velagoſitotta: menor-
zagot megh ekőſitőtte: es poklokat attal hatta: ezőket mongia zent
bernat: hat meltan neueztetek azzonunk ez meltoſagos neuel: ez
negh iozagal kelle azert azzonun*k*nak teſtefelől fenleni: mint
negh nőmős cillagokal t o u a b a a z b o d o k z i z m a r i a n a k
l e l k e f e l ő l e s n e g e t k e l l e u a l a n i a *Et primo debuit esse
purissima* ‖ es elezteb kelle leni lelkebe: igőn tiztanak mel ertetik **268**
koronaiaba ualo őttődik cillaǵon: mindőn bintől erről monda zent
lelők uriſten az bőćnek zaia attal: *canticorum.* IIII. *ca tota pulcra
es amica mea* ꝛc Mindőnőſtulfoga zep uaǵ en Iegőſſőm: es ſemi
zeplő ninchen the benned: tuduiamint ſem az eredetbinnek
zeplőie: ſem az boćanandő binnek zeplőie: ſem az halalos binnek
zeplőie Oka kegek ennek imez: mert nem uala alkolmas: hoǵ az
iſtennek anńa ualami binel zeplős lenne: mert az iſten nem
lakozik az binnek alaia uettetőt lelőkben: auaǵ teſtben. *sap.* I. *ca*
Erről monǵa zent anſelmus *de conceptu virginali ca.* XVIII. *decebat
vt concepcio illius hominis* ꝛc illik uala: hoǵ az embőrnek az az
criſtuſnak foganatia: lenne ol tiztaſagos anatul: kinel iſtennek
allatta nagob nem erthetik *secundo ex parte anime beata virgo debuit
esse uirtutibus adornatissima* Maſoćor az bodok ziz marianak lelke
felől kelle leni: mindőn iozagokal megh ekőſőttetnek: mel ertetik
coronaiaba ualo [őtődik] «hatodik» cillagon Mert az iſtennek
anaul oſ ziznek kelle ualaztatni: ky mindőn lelki iozagokal ekős
uona: ‖ mert ezt megh reǵőn az bőć: azzonun*k*nak zőmelebe megh **269**
montauala *eccl. vigesimo quarto ca In me omnis gracia uie et verita-
tis*: en bennem az vtnak es bizonſagnak mindőn malaztya: enben-
nem mindőn eletnek es iozagnak remenſeǵe Oka kegek ennek

imez: mert uǵmond az zent bernat doctor: akar meľ igôn gôtôr'ed
es ſanargaſſad te magad: nem agia az Iozagoknak iſtene ômagat
te nekôd: hanem ha lelki Iozagokal leendez megh ekôſitetôth Miko-
ron azert az uriſten ſenkinek ne agia magat: hanem cak az lelki
iozagoſnak: kôuetkôzik tehat: hoǵ az bodok zyz marianak: kinek
magat az iſten eluegezthe uala fiuiul adandonak: kelle mindön
lelki iozagokal fenlenie Ezert monǵa az bodok zent agoſton Az
bodok ziz maria: elezteb lelkebe fogada [lelkebe] urunkat: az hit-
nek es az remenſegnek es az zent zeretetnek miatok: hodnem
mint teſtebe: mel Iozagok ha ô benne nem uotanak uona: az
iſtennek fia az ô mehebe nem zallot uona *tercio ex parte anime beata
uirgo debuit esse sanctitate excellentissima* Harmacor azzonu*n*k ma-
rianak lelke felôl: kele leni zentſegel igôn nagnak: mel ertetik
270 koronaiaba ualo hetedik cil||lagon Mert uala iſtent fogadando: es
menorzagba mindôn kar angaloknak fôlôtte fel magaztando Az
zentſegnek nagob malaztyat kelle uallania: az iſtennek ananak:
megh ananak mehebe: hodnem mint akar meľ zentnek: eletebe:
errôl monǵa zent bernat doctor *puto inquit q. copiosior gracia sanc-
tificationis in ipsam descendit* ꝛc alitom hoǵ az megh zentôleſnek
malaztya: bôſegôſben zallot ô rea: hodnem az egeb zentôkre: mel
nem cak az ô zileteſſet zentôle megh: de ôtet mindôn binôktul
eleteben tyztan megh tartha: ha azert uriſten az zentôket: mint
Ieremiaſt: kôrôztôlô Ianoſt: es az kiſſebik zent Iakab apaſtalt:
megh anoknak mehebe meǵ zentôlte uot: Ionkab edôs anat: az
bodok ziz mariat *Quarto ex parte anime beata virgo debuit esse
dono dei perfectissima* Negećôr az bodok ziz marianak lelke felôl:
kelle leni iſtennek aiandokaua tekelletôſnek: meľ ertetik coro-
naiaba ualo ńocadik cillagon Mert olnak keluala ualaztatnia iſten-
nek anaia: ki iſtennek aiandokiual tekelletôs uona: es mindôn
271 malaztal telles: ho||ǵ mondhaſſa azt: amit az bôć mond: eǵ
kônuenek huzon negedik rezeben *eccl.* XXIIII. *transite ad me omnes
qui concupiscitis me* ꝛc Iôuetôk en hozam mind ty kik keuantok
engômeth: es az en malaztimal teleſôgetôk be Mert az en lelkôm az
meznel edôſb es az en ôrôkſegôm az lepeſmeznek fôlôtte: ol tekelle-
tôſnek kelle azert az iſtennek ananak leni: kinel tekelletôſb nem
lehetne Azert az bodok ziz marianak lelke felôl: ez neǵ nômôs
Iozagokal kelle fenlenie: mikepen neǵ nômôs fenôs cillagokal
touaba Imar mind teſte felôl: mind lelke felôl:

az bodok ziz ananak: neget kelle ualania: *Et primo debuit esse castissima* es elezteb kelle leni tiztaſagoſnak: tudniamint mind teſtebe: mind lelkebe: mel ertetik koronaiaba ualo killencedik cillagon Az ziz marianak tiztaſaǵa keǵek: mel peldaztatek elỏzỏr az egỏ bokorba: *exodi* III. *ca*: megh maſoćor: az be tỏt kapuba: kin ur mene be: es Iỏue ki raitha: *ezekhielis* XLIIII: es ſok egeb Iegỏkbe: kirỏl meg ede ala iraſt tezỏk: eth riuidſegnek okaert el mulatom *secundo ex parte corporis et anime: beata virgo debuit esse uoto Ioseph consecrata* Maſoćor az bodok ziz marianak lelke || es teſte felỏl: kelle fogadaſſaual Ioſephnek zentỏltetnie: 272 meľ ertetik coronaiaba ualo tizedik cillagon Mert annak kelle iſtennek anaia ualaztatnia: mel nem cak hoǵ fogadaſnal kil zyz uona: de aki uǵan fogadaſſal iſtennek zentỏlte uona zizeſſeǵet: Mel megh mutattatik elỏzỏr zent agoſtonnak mondaſabol: ki ugmond *libro de sancta virginitate Annunciante angelo maria respondit quomodo fiet istud* ꝛc urunknak embỏrre letelet megh hirdetuen az angal: maria felele: mikepen lezỏn ez: mert firfiat nem eſmerỏk: melet bizonal az zyz maria nem mondot uona: ha azelỏt iſtennek zizeſſegỏt nem fogadot uona Maſocor meǵ mutattatik okoſſagbol mert az zizeſſegnek az iſtennek anaba: iǵỏn kelle fenleni: de iſtennek elỏtte keduesb az zyzeſſek: mel tartatik fogadaſbol: mikepen az eǵeb miuelkỏdetỏkes: hognemfogadaſnal kil hat az iſtennek añanak fogadaſbol kellỏt: az zyzeſſegỏt tartania De monthatna ualaky. mikepen merezlỏtte uot az zyz maria: az zizeſſegỏt fogadnia: mikoron ez az o tỏruenbe megh tiltatot uot *exodi.* XXIII. *ca. Non erit infecunda nec sterilis in terra tua* Vgmonda ur || nem lezỏn magzatnal kil: az azzoniallat: ſem medỏ: az the 273 fỏdedbe: ez fogaſra rea feleltetik: hoǵ az bodok zyz maria: az zyzeſſegnek fogadaſſat: harom kepen uallotta *primo in desiderio* Elỏzỏr keuanſagaba: mert minek elỏtte: az iſtennek fianak embỏrre letelet: az anǵal megh monta uona. az zyzeſſegỏt nem fogatta uala: ezert mert nem illik uala Oka kegek ennek ez: mert az o tỏruenbe: zikſegh uala mind firfiaknak: mind azzoniallatoknak hazaſkodniok: mert az nep kỏzỏl uarattattatik uala vrunk criſtus ziletendỏnek teſte zerent: Az idỏbe azert azzonunk maria: az zyzeſſegỏt cak keuanſagaba uallotta: es azt haual fogada: ha tudniamint iſtennek kellene: Az ỏ akarattiat es keuanſagat iſtennek akarattya ala vetuen *secundo beata virgo habuit virginitatem*

in facto Maſoćor azzonunk maria az zyzeſſegȏt uallotta teteme-
nebe: mert minek utanna neki meǵ ielȏntetek: hoǵ az ȏ zyzeſſeǵe
iſtennek kellene: az zyzeſſegȏt fel fogada: megh gabriel angalnak
hoza meneſenek elȏtte: es zent ioſephnek iegzeſſenek elȏtte *tercio*
beata virgo habuit virginitattem in bn placito Harmaćor az bodok
zyz maria: tarta az zyzeſſegȏt egenlȏ akaratbol: Mert minek
274 utana: zenth || ioſephnek codalatos kepen Iegzetek: ȏ egetȏmbe az
ȏ Iegȏſſeuel ioſephel: egenlȏ akaratbol: es rea enǵedetbȏl az
zyzeſſegnek fogadaſat megh teue: ezȏket monǵa az bodok zent
tamas doktor *tercio beata uirgo ex parte corporis anime debuit esse*
uiro desponsata Harmaćor az bodok zyznek: teſte es lelke felȏl:
kelle leni Iegzettetnek firfiunak: mel ertetik koronaiaba ualo
tizȏnegedik cillagon Mert ol zyznek kelle iſtennek anaiul valaztat-
nia: hoǵ ki iegzetȏt uona Io es tiztaſagos firfiunak: Ioſeph neuȏ-
nek: Mert az ioſeph magaraztatik ȏregbȏleſnek: auagh neuekȏ-
deſnek: mel igȏn iol illeti az zyz marianak iegȏſſeth: mert ez
iegzeſnek miatta fel magaztaltatek: es neuekȏdek az bodok zent
ioſeph: az zyzeſſegnek tartaſſaba Mert mihelt azzonunk neki ieg-
zetek: ȏes ottan ȏrȏk zyzeſſegȏt fogada: mint zent agoſton monǵa
Quarto ac vltimo beata uirgo ex parte corporis et anime debuit esse
in nazareth conmorata Negećȏr es utozor: az bodok zyz marianak:
teſte es lelke felȏl kelle nazzaretbe lakoznia: mel ertetik az ȏ
275 koronaiaba ualo tyzȏn kettȏdik cil||laǵon Mert azzonunk marianak
kelle lakoznia akor: hoǵ urunkat fogada: az nȏmȏs uaraſba naza-
retbe: hoǵ be telleſȏdnek az profetanak mondaſa: *quoniam naza-*
reus uocabitur mert nazaretbelinek hiuattatik: tudniamint az
Criſtus Ez tyzȏnket iozagokat kelle az ert: az bodok zyz marianak
uallania: mikepen koronaiaban ualo tyzȏnket cillagokat: teſte felȏl-
es neǵet: lelke felȏl es neǵet: es teſte [es] lelke felȏl es neǵet:
minth im megh mondatek O azert bodok zyz maria: byzon nagh
meltoſagos uaǵ te: az the zent fiadnak az criſtus ieſuſnak elȏtte
Cum igitur dauid hec omnia audisset a diuina sapiencia Mikoron
azert dauid: mind ezȏket hallottauona az iſteni bȏćeſſegtul: Naǵ
halakat ada az ur iſtennek: es monda: byzon naǵ az mi urunk
iſten: es naǵ az ȏ hattalma: es az ȏ bȏćeſſegenek ninchen zama:
vram mindȏnȏketh bȏćeſſegbe tȏttel be tȏt az fȏd az te birodal-
madal: es megh teruen az zent attiakhoz limboſba: monda naǵ
ȏrȏmel *Cantate domino canticum nouum: quia mirabilia fecit* enȏ-

kőletők urnak uy diceretőt: mert nagh codat tőt: Megh nilatkoz-
tata || ur az ő iduőſſegteteľet: az poganoknak zynők előt: kiielőn- 276
tőtte az ő igaſſagat Ennekutanna megh monda nekik: hoǵ az
iſtennek ananak: ez főlől megh irt iozagokat kellene vallania *tunc*
sancti patres communi consilio Tehat az zent attiak eǵenlő tanac-
bol: kildek dauitot nazaretbe: hoǵ megh latna: hoǵ ha ot ellen
zyzet lathatna: es talalhatna: es megh talaluan ot azzonunkat:
iegzettet zent ioſephnek: Iǵőn zep ziznek leni: es mindőn malaz-
tal telleſnek Monda neki dauid Halgaſſad leanom: es haićadle az
the filedet: mert megh keuantha ur az the zynődet: ő az the urad
iſtenőd: ezőket haluan azzonu*n*k monda dauidnak *Paratum cor*
meum deus ꝛc kez az en lelkőm kez uriſten: enőklők es dicerlek
tegőd az en dicőſſegőmbe tehat dauid legottan folamek
vrnak elebe es naǵ őrőmel monda Talalek helt urnak:
Iakobnak iſtenenek hailakot: tamagh feľ uram az the nugodal-
madba: te es az the zenſegődnek zekrene: tehat ime legottan az
atťa iſten: bocyatta anǵalit: hoǵ megh latnak az zyzet: kit dauit
dicert || uona: kyk menuen azzonunkhoz es latuan őtet mondanak 277
hec est uirgo que nesciuit thorum in delicto ꝛc ez az zyz: mel nem
eſmert hazaſagot binbe: ual ǵőmőchőt az zent lelkőknek lataſaba:
es teruen urhoz: dicerek őtet az felſegős kiralnak [h]előtte Tehat
az attya iſtenes megh tekentuen: es megh zeretuen monda: ezt
zerettem őtet keuantam: magamnak iegőſſul venőm *Denique et dei*
filius intuens eam touaba az iſtennek fia es megh tekentuen őtet:
es megh zeretuen monda *hec requies mea in seculum seculi* ez az en
nugodalmam őrőkőn őrőke: eth lakozom mert valaztottam őtet A z
zenth lelők iſtenes monda zykſegh ennekőm őtet elől ve-
nőm: az edőſſegnek aľdomaſiba: Nugoſik azert ő raitha vrnak lelke:
bőćeſſegnek es ertelőmnek lelke Tehat ime el ueǵeze az attya iſten:
hoǵ angal boćattatnek ő hoza: ki őneki kőzőnne: es az iſtennek fia-
nak fogadaſara akarattiat haitana: ezt megh ertuen dauit: az iſten-
nek előle tere az zenth attyakhoz: es nagh őrőmel monda nekik *exul-*
tate deo || vigagatok iſtennek az mi ſegegſegunknek: őrőlietők iakob- 278
nak iſtenenek Az zent attiakes legottan mind fel kelenek: es ege-
tőmbe imezt kezdek mondania *tu gracia ierusalem: tu leticia israel*
te uaǵ ierſalomnak dicőſſeǵe: te uaǵ iſraelnek őrőme: te uag az
mi nepunknek mindőn tiztőſſeǵe zyz maria: Azert lez aldot őrőke
amen: Ig ualaztatek azert az bodok zyz maria. az zenth harom-

ſagh iſtentől: maganak iegőſſul O azert bodok ziz Maria: mikepen magaztaľonk mi fel teǵődet: minemő diceretőt mongu*n*k nekőd tiztőſſegődre O menorzagnak keralne azzona: byzonaba mindőn malaztot the attalod uallunk: te uaǵ azert azzonom az mi dicőſſegunk: te uaǵ az mi remenſegunk. eletőnk: es edőſſegunk: tenekőd tyztőſſegh es dicőſſegh amen

Ez predikacionak harmadik reze lezőn Az angalnak azzonunk mariahoz ualo iőueſeről mel imeleten kepen lőn Mikoron az bodok ziz maria: kiſdet koraban zileitől: tudniamint az bodok zent ioakhimtől: es zent anna azzon-
279 tol. ierſalembe az templomba fel uitet‖tőt uona: Maganak az templomba imelen eletőt ualaztot uala: hoǵ effelitől fogua terciaiǵ Imadſagokba: es iſtenni elmelkődeſőkbe foglalia uala maǵat Harmad oratul fogua killenćed oraigh: magat kezy munkaba foglalia uala: kilenćed ora koron: magat eſmet imadſaǵra aǵa uala: es az imadſagbol addek fel nem kel uaľa: mignem urnak anǵala: neki menorzagbol menei eleſeǵőt hoz uala *Cumque videret uirgines alias in dei laudibus agere* Mikoron azert latna az tőb zyzeket: az iſteni diceretbe: es zolgalatba magokat foglalnia ő ezőn enćőlkődik uala: hoǵ az uigazaſſokba mindőnőknel elſő lene. Az iſtennek tőruenenek tudaſſaba uala mindőniknel bőćeb: az alazatoſſagba es imadſagba aietatoſb: erkőćeben tyztőlletőſb: es mindőn lelki iozagokba tekelletőſb *hanc irascentem nemo uidit* őtet megh haraguduan ſenki nem latta: ő neki mindőn bezede malaztal telles uala: hoǵ lattatnek az ő ńeluen iſten leni Mindőnkoron iſtent alǵa uala: es az eleſegőt mellet az angalnak kezeből uezőn uala: maga megh ezy-
280 uala: Mellet keǵek az tem‖plomnak papy feiedelmi: neki zolgaltatnak uala: azt az zegenőknek oztya uala Gakorta lattatnak uala uele iſtennek anǵeli zolni: korok kőzől ualamel őtet illetheti uala: ottan egeſſegőt uezőn uaľa *visis ergo eius sacris moribus et virtutibus: quidam ex pontificibus* latuan azert az ő zent erkőćit: es iozagit: az papifeiedelmek kőzzől eǵ: abiathar neuő: Vin az tőb papifeiedelmeknek naǵ kenćőt: hoǵ őteth hazaſſagra az ő fianak adnak. De az bodok zyz: ennek ellene monduan imezt monǵa uala: Nem lehet ez hoǵ en hazaſſagra veteſſem mert zyzeſſegőmet vrnak iǵertem: az fogadas keǵek kőtelez az megh tartaſra: erről monda dauit *vouite et reddite domino* fogaǵatok es aǵatok megh vrnak Az papifeiedelmek keǵek: es azzonunknak rakonſagy: ez

ellen imezt monǵak uala: Az iſten az fiakba tyztôltetik: mikepen
mindônkoron uot iſraelnek fiay kôzôt *beata autem virgo respondens*
aiebat Az bodok zyz maria ezellen eſmet imezt monǵa uala: Az
iſten az tyztaſſagba mindônôknek fôllôtte tyztôltetik: Am vegetôk
peldat abelrôl: ky zyzeſſege‖nek miatta: iſtennek elôtte igôn kel- 281
lemetôs vaľa: es attyafiatul kaimtul megh ôlettetuen: az zyzeſ-
ſegnek koronaiat ńere es artatlanſagnak Touaba elles profeta:
miert hoǵ teſtebe az zyzeſſegôt meǵ tarta: iſtenhôz uetetek: Megh
eſmertem azert en eth ez templomba: hogh iſtennek: elôtte igôn
kedues az zyzeſſegh: ielôſben anǵaloknak ielônteſôkbôl: ez oka
hoǵ en zyzeſſegômeth iſtennek iǵertem lôn kegek hoǵ miko-
ron azzonunk uona tyzônket eztendôs zyz: Az fô papifeie-
delôm: az templomba niluan megh hirdete: hoǵ az zyzek kik az
templomba ualanak: es az hazaſſagra alkolmaſſok valanak: zyle-
iôknek hazokhoz menenek: es vrnak tôruene zerent: hazaſſagra
mennenek: kinek parancolattianak mikoron az tôb zyzek enǵettek
uona. Cak az bodok zyz maria nem akara ez parancolatnak enged-
nie Ket oka'ert elſô oka'ert mert az ô zillei ôteth telles ele-
tebe: az iſteni zolgalatra attak uala Maſſod okaert mert az ô
zizeſſeǵet urnak imar fel fogatta uala tehat az fô papifeie-
delôm ezôn megh rettenuen: Az tôb papifeiedelmeket hoza
hiua: es monda ‖ nekik: tugatok hoǵ mitôl fogua ez templom fon- 282
daltatot: Votanak ô benne kiraloknak: es profetaknak leani: kik
az zent eletbe igôn Codalatoſſok uotanak: kik Iutuan az hazaſſag-
nak alkolmas allapattiara. megh hazaſultanak: urnak tôruene
zerent Cak az mariatul Ioakhimnak leanatul: talaltatot Vy ellet-
nek zôrzete: ki az ô zyzeſſeget Vrnak igerte es fogatta: Mit tegunk
azert: hoǵ mind urnak tôruene: es mind az ô fogadaſſa hellen
alion *tunc omnium hec una fuit sentencia* tehat mindôniknek ez eǵ
lôn ſentencia'ok: hoǵ ez naǵ dologba urnak tanaćat kerdenek
Mikoron azert magokat imadſagra attak uona: es
az fô papifeiedelm az ſanctuariomba be ment uona: Vrnak megh
kerdeſere: papi ruhaba. fel ôtôztetuen: Ime naǵ hertellenſeǵel az
imadſagnak helen: mindônôknek hallaſara: imelleten zozat lôn
Hoǵ dauitnak hazaba ualamel Iſak: hazaſſagra alkolmaſok: ha-
zaſtarſnalkil uonanak. kiki mind az ô vezô'et az otarra fel vinnek:
es valameliknek vezôe megh gômôćôznek: es eſaias profetanak
mondaſa zerent «zent» lelôk galamb‖nak haſſonlatoſsagaba rea 283

zalna: az uona kinek hazaſſagra az maria adatnek *erat autem*
inter ceteros viros sine coniuge ioseph de domo dauid Vala kegek az
tőb ifiak kőzőt: dauidnak hazabol hazaſtarſnalkil ioſeph: mikoron
azert mindőnők uezőiőket az otarra fel vittek uona: Cak ő nem
uiue fel: ezt kegek teue alazatoſſagbol mint doctorok monǵak
Mert mikoron uona igaz: iteliuala magat alazatoſſagbol meltat-
lannak leni: eleten zyznek iegőſeiul: kiről nagh ſok codakat hal-
lot uaſa: ielőſben mikoron uona zegen es ach meſtőr Mikoron
az papifeiedelőm latta uona: hoǵ ſenkinek vezőie megh
nem Gőmőcőzőt uona: eſmet vrhoz kőnőrǵe Tehat ime legottan
imez feleletőt ueue: hoǵ cak az nem uitte uona fel vezőiet: kinek
az zyz maria hazaſſagra adandő uona: es ekkepen megh tudak:
hoǵ cak ioſeph nem uitte uona fel vezőieth: tehat kezőritek őteth
hoǵ az otarra vezőiet fel vinne: Mikoron azert fel vitte uona: Ime
legottan mindőnőknek lattaſara: megh veragozek: es gőmőchőt
284 terőmthe: es zent lelők iſten: galambnak || haſonlatosſagaba rea
zala: mikor azert intetnek az zyznek el uetelere. ő mentuen ma-
ǵat: Monda neki az fő papfeiedelőm Ioſeph feſed iſtent: es emlekő-
zel megh rola: mit tőn dathannak es abironnak: az enǵedet-
lenſegert: kiket az főd eleuenőn el ńele: tenekődes azert uǵan ne
tőrtennek dolgod tehat ezőket haluan az bodok zent
ioſeph urnak felelmebe azzonunkat hoza ueue: es az zent attiak-
nak moǵok zerent: uele kezeth foǵa: es ime legottan az ziz maria-
tul: az tiztaſagnak tartaſanak malaztiua: oſ igőn be telek: hoǵ
mindőn gonoz keuanſagok benne megh ottatanak *tunc pontifex visa*
tam mira ostensione tehat az fő papifeiedelőm: latuan ez naǵ co-
dat: ada azzonunknak vigaztalaſara het zep zizeket: hozaia ko-
rokba egenlőket: hoǵ őtet naǵ tiztőſſegel vinnek: ierſalombol
iſtennek templomabol nazaretbe: ioſephnek hazahoz Veue azert
ioſeph azzonunkat: es hazahoz uiue: akaruan Iőuendőbe menek-
zőt zolgaltatnia Mikoron azert azzonunk lakoznek
285 Nazeretbe Ioſephnek hazaba: megh || az menekző megh nem leuen:
es eććőr uona az ő imadkozo hazaban: cak iſtennek ot ireſkőduen:
es eſaiſnak kőnuet oluaſuan: es ielőſben az igeket: holot uǵmond
eſaias *capitulo septimo ecce uirgo concipiet et pariet filium* Ime az zyz
foǵad es zyl fiat: ime zokaſanak főlőtte: kezde az iſteni malaztnak
edőſſeget erzeni: es koſtolnia Tehat zyuenek naǵ buzgoſagabol:
imez iǵeket kezde mondania O mi attianknak: abrahamnak:

iſaaknak: es iakobnak iſtene: vayha ćak eććőr erdömlenem en latnom az zyzet: mel az the Iöuendő fiadat fogadandő: byzon en mindőnőket el hadnek: es őtet kőuetnem: es magamat neki alazatos zolgalo leanul adnam tehat ezőnkőzbe kezde melegh kőnueketes bőſegel hullatnia: es kezeit: es zőmeit menorzagra fel emeluen: imezt kezde mondania O ergalmas es kegelmes uriſten: ki minket ſemiből terőmtőttel: kőnőről az el uezőt embőri nemzetőn: Niſſad megh menorzagot es zal le: Iőuel uram es ne akar keſnőd: mikepen megh iǵerted az mi attiainknak Vram mutaſſad megh nekőnk az the ergalmaſſagodat: es az the iduőzoitődet agiad nekunk: || mikoron azert azzonunk ezőnkepen **286** kőnőrǵene: Azon oraba az zent attiakes: ohaitnakuala limboſbol uriſtenhőz: es ſiruan imezt monǵak uala *Memento nostri domine in bonoplacitu populi nostri: visita nos in salutari tuo* emlekőzel megh uram: az mi nepőnkről: az the io akaratodba latogaſ-meǵ minket: az the iduőſſegtetelődbe tehat az kegős iſten tuduan ielőn leni: az el uegezőt időt: kiben kel uala el boćattatnia az ő zent fianak: zola zent gabriel archangalnak imekepen: mint zent agoſton doctor monǵa Gabriel archangal: zikſegh minekunk kőuetőt bociatanunk az mi iegőſſőnkhőz: ki attal neki leuelet kilgunk: es az ő akarattiat keriők O gabriel te uaǵ erre alkolmas. az en titkomnak azert leǵ tudoia: es benne el iaroia: Az teuőlgő adamnak megh kereſeſere: zikſegh az en zekőmből le zallanom: akarom kegek ezt titkon tenőm: mind az menei vduartul: ez titkot ćak nekőd akarom ki ielőntenőm Az zyz mariahoz menel: az en fiamnak melto hailokahoz: es hirdeſſed megh neki az en ielőnuotomnak harmatat: es az kőzőnetnek bezedet: neki őrőmel hirdeſſed monduan iduőz legh maria malaztal telles ꝛc. halla ezt gabriel angal: es magaba || gondolia uala mond- **287** uan *stupendum est hoc miraculum quoniam deus terribilis* ꝛc. amilkodo ez choda: mert az rettenetős: es megh fokhatatlan iſten: eǵ leanzonak igere: az ő lakozaſanak ielőnuotat: es az ky euat karhoztata: az ő maradekat igekőzik megh dićőőttenie Monda azert az angal iſtennek: vram mendőhato iſten: mikepen hirdetőm en megh ez eǵ leanzonak: az te ielőnuotodat: tegődet men es főd megh nem fogh: es mint foghat megh az zyznek ő mehe: Auaǵ mint uiſelhety el az maria: az the felſegődnek tyzet es dićőſſeǵet tehat monda ur *si lesit ignis presencia rubrum in solitudine*

ledet et mea presencia uirginalem talamom ha megh ſertötte az tiznek ielönuota: az puztaba az bokrot: Megh ſerti az en ielönuotomes az zyznek ö tyzta mehet: Menel azert: es az en akaratomat tekeld megh: es mongád megh az marianak: Neki adom egetlen eǵ fiamat: hoǵ ö legön annak aňa: kinek en uagok attia: hogh keǵek ebbe ne ketölkögek: az ö mehet es lelket: zent lelök tötybe: Imar ez uezöt uilagnak ſegigſegel akarom lenöm: Az zyzet kegek imez aiandokimal akarom megh aiandokoznom *Iam non*
288 *dicetur uiuencium mater eua: sed maria* || Imar eua ne mondaſſek elöknek ananak: de maria: ö lezön byzon iſtennek es byzon embörnek anya: ö lezön angaloknak azzoňa: es menorzagnak kiralne azzonia: ö lezön az binöſſöknek zo zoloia tehat gabriel ez parancolatul meg rettenuen es az egböl maganak fenös teſtöt ueuen: Naǵ hamarſagal az zyznek imadkozo hazaba el be mene: es elötte terdre le eſuen közöne: es monda *Aue gracia plena dominus tecum* Iduözleǵh malaztal telles: ur vaǵon teueled Ez igekre az zyz megh rettenuen: Imadſagabol fel kele: es feie le hatuan: allazatoſſagual aluan: Megh haborodek az angalnak bezedere: es gondolia uala minemö uona ez közönet: Annera nem gondoluala az angallal: mert angalt gokorta zokot uala latnia: de Ionkab az halhatatlan közönetröl: es zyuebe mondhattia uala *Quid est hoc domine deus: vt tam excellenti salutacione ego paupercula meruerim salutari* Micoda ez en uram iſten: hoǵ el felſegös közönettel en zeǵen zolgalo leanod: erdömliek közöntetnöm Es ime az zemermöſſegnek miatta: kezde felnie zyzey zemermöſſegnek miattha ||
289 megh ittetuen tehat monda az anǵal *Ne timeas maria inuenisti enim graciam apud deum* Ne fel maria: mert talaltal malaztot iſtennel: Ne fel maria: mert nem felelmet de naǵ zeretetöt iöttem hirdetnöm: mert az malaztot melet az binnek miatta az elſö embörel ueztöt uala: te azt megh talalad: nem cak te magadnak: de telles emböri nemzetnek Mert im fogać mehedbe: es zilz fiat es hiad az ö neuet ieſuſnak: Ez lezön naǵ profeta: es az felſegös iſtennek fianak hiuattatik *et dabit illi dominus deus sedem dauit patris eius* es agia ö neki vriſten: az ö attianak dauitnak zeketh: Nem idözerent ualo orzagnak zeket: mert az ö orzaǵa ninch ez uilagrol: de az lelki es menei ierſalomnak zeket: mel peldaztatik dauitnak zeken: es orzagol Iakobnak hazaba öröke: es az ö orzaganak ueǵe nem lezön: mert ö nem cak aminebe

[embőr] iſten: de aminebe embőres tetőled O maria zilettetuen orzagol őrőke: nem cak embőrőkőn de megh anǵalokon es O bodok ziz maria O dicőſſegős azzonom: halgaſſad es zerettettel az the ziuedbe hanad ueſſed: minemő dicőſſegh maſt nekőd || hirdettetik 290 Mert ime egőm fogać: nem mint eǵeb azzoniallatok firfiuv magtul: de zent lelők iſtentől. nem valamel embőrt: de iſtennek byzon fiat: angaloknak es embőrnek urat tehat monda maria *Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco* Mikepen lezőn ez: mert firfiat nem eſmerők: Nem ketőlkődőm az the bezedődnek be teleſődeſeről: de akarom niluab megh ertenőm: ez zent dolgot: bizonoſuagok az megh letelről: de akarom megh tudnom az foganatnak es zileſnek mogiat Mert firfiat nem eſmerők: az az eſmernőm nem akarok: mert imar urnak iǵertem zizeſegőmeth tehat az anǵal az fogadaſnak es zileſnek moǵat megh magarázuan: monda *Spiritus sanctus super veniet in te* zent lelők iſten főlől zal te read: Ne ueled maria: hoǵ te embőrőknek mogiok zerent foǵadnal: de iſteni mod zerent: mert főlől Iőuő zent lelők iſtennek hattalmabol: ki nekőd nem cak elmedet: de mehedet es megh zentőli: es teǵőd iſtennek meltoſagos hailokaiul zőrőz Es az felſegőſnek iozaga: arnikoztatik megh te benned: es annak oka'ert a mi zilettetik tetőled zent: es az felſegőſnek fianak hiuattatik: Ne akariad azert || O bodok zyz maria velnőd: hoǵ zizeſſegődet el veztened: 291 az foganatba: de ionkab az iſtennek előtte erdőmeſitőd: es neuelőd: hogh keǵek bizonoſb legh ebbe *ecce elizabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senectute sua* Ime erſebőt azzones az the rakonſagod: fogadot fiat az ő venſegebe: es ez honaph tudniamint bőt elő: hatod az erſebőt azzonnak fogadaſſahoz Mert erſebőt azzon kiſ azzon hoba fogada. kiſ azzon haua kegek bőt elő hohoz hatodho: mel erſebőt azzon hiuattatek: gőmőcnelkil ualonak ifwſagatul fogua: tugiad azert the bodok zyz maria: hoǵ az iſten ki az termezetnek főllőtte megh ada: erſebőth azzonnak: az foganatot: tenekőd zyznek: termezetnek főllőtte megh agia Mert az iſten mindőnhato: azert nem lezőn iſtennel lehetetlen eǵ bezedes *O felicissima maria: noli morari: en seculum omne captiuum tuum expectat assensum* O bodokſagos ziz maria: ne akar keſnőd: íme ez megh fogatot vilagh: az te rea engetődet uaria: felel hamar es fogagiad iſtennek fiat tehath azzyz maria terdeire eſuen: es kezeit őzue teuen: zőmeit menorzagra fel

292 emeluen: felele monduan ‖ *ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum* Ime vrnak zolgalo leana: leǵôn ennekôm az the bezedőt zerent: ez igeket megh monduan: legottan iſteni hatalombol fogada mehebe iſtennek fiat O azert aietatos lelôk: Gondoliad megh: es hanad veſſed megh: meľ igőn naǵ lôn az the iſtenôdnek hozadualo zeretete: hoǵ meltoltatnek the erôtted: az zyznek mehebe le zallania Gondoľad megh touaba meľ igôn nagh lôn: az zyz marianakes alazatoſſaǵa Mert mikoron vona iſtennek ania: anǵaloknak azzona: alazatos zolgalo leannak monda magat O mit gondolz: minemő edőſſek akoron az ziznek elmeiet be tőttőtte uala: mikorou iſtennel telles uala: mikoron maǵat eſmeriuala az mendônhato iſtennek anianak leni: az zizeſſeknek allapatiba megh maraduan O en lelkôm: bator az ziznek akoron ualo ôrômenek: Cak mennel kiſſebik zikraiat ualhatnad Ennek utanna az anǵal eſmet menorzagba mene: kibe minketes be uigôn az Criſtus ieſus: az ô zent anianak erdômenek miatta: ky attyaual es zent lelôkel el: es orzagol mind ôrôke amen: *Anno domini Millesimo: Quingentesimo: tricesimo* ‖

Vrnak neuebe kezdetik az zyz zent eugenianak 293
elethe imellen kepen

Mikoron romaba uralkodnek az komodius neuő cazar: eǵ ielős urat kinek filőph uala neue: ez cazar romabol kilde egiptomba: hog aꝉexandriat es egiptomat birna: ez filőph ur azert mikoron feleſegeuel egieetőmbe: kinek klaudia uala neue: es ket fiaiual: kikkőzől egiknek auito uala neue: az maſiknak ſergius. es leańaual eugeniaual romabol alexandriaba ment uona: egiptomnak mindőn tartomanit romaitőruenők aꝉa haita: holot az ő zep leanat eugeniat diaki tudomanra ada: mel oꝉ igőn elős elmeyő uaꝉa. hoǵ az het zabad tudomanokat: mind diaki es mind ǵőrőgh neluőn riuid időnek allatta tekelletőſſőn el tanula Vala touaba ez eugenia zyz arcaiaba igőn zep: teſtebe igőn ekos: de elmeiebe annales ekőſb: az zyzeſegnek tartaſaba keǵek igőn erős: Mikioron azert ez eugenia zyz uona tizőnőt eztendős: eǵ ielős urnak ǵermőketől: kinek aguilinus uala neue: hazaſagra kezde ‖ keret- 294
tetni: ki megh: kerdetek attiatul: hoǵ ha ez nőmős ifvnak az hazaſſagra engedne: felele eugenia attianak es monda: az iegős erkőceert ualaztando: es nem nemzetſeǵert: Mikoron azert egebektules ſokaktul kerettetnek hazaſſagra: ő megh maraduaꝉa az tyztaſagnak tartaſaba: uegre Iuta ő hoża zenth pal apaſtalnak leuele: Iollehet azert zilei uonanak poganok: de maǵa ő lelkebe kezde kőrőztien lenie Az kőrőztenők keǵek attiatul alexandriabol ky kildettek uala: kere azert eugenia zileit: hoǵ mulatſagnak okaert hadnak megh latogatnia: az ő maiorhazokat: mel uala alexandrianak kiuőlę: Mikoron azok megh enǵettekuona: es az varaſbol eugenia ki indult uona: ket ofmeſtőriuel: protoſſal: es Iacinctuſſal: es kőzelgetne eǵ faluhoz: hala az kőrőztenőket naǵ zouaꝉ imez iǵeket enőklenie *Omnes dy gencium demonia: dominus autem celos fecit:* Az poganoknak iſtenők mind őrdőgők. ur tőtte

az eǵeket: Ezőket haluan az bodok eugenia: Naǵon ohaitta: es
295 ſira: es monda az ő ofmeſtő‖rinek: tugatok mert kiſdedſegtőktől
fogua az diaki tudomanba uelem egőt neuekőttetők: Megh oluaſ-
tok azert embőrőknek killőmb killőmb celekődetőket: az naǵbő-
ceknek tudomanokat: de akarmit monǵanak mind azok: az kőrőz-
tenőknek enőkleſſőkel az ő mondaſſok mind meǵ gőzetnek: miko-
ron mondak: az poganoknak iſtenők mind őrdőgők: es ur tőtte az
eǵeket: Vallas es zepſegh az ő zinenek előtte: zentſegh es nag-
ſagh ő felſegenek előtte parancola azert eugenia hoǵ
ez igek ottan ottan mondatnanak: es zent palnak leueleies
oluaſtatnanak: kezde azert imar eugenia azon meſtőrkődnię: mint
ofmeſtőriuel eǵetőmbe az iſteni bőčeſſegnek eſmeretire Iuthatna:
es erhetne: Monda azert nekik Iollehet az meltoſagh en-
gőmet zőrzőtleǵőn nektők azzontoka: de az bőčeſegh hugtokka
tőt: legőnk azert eǵ attiafiak: mikepen az iſteni bőceſegh zőrzőtte:
kellőnk fel es menunk az kőrőztenőkhőz: Az elenuſt mongak az
kőrőztenőkkőzőt piſpőknek leni: ki ol helőn lakik holot zőnetlen
296 az ő iſtene dicertetik: ‖ kit hallottunk mies dicernie mind anne-
zor: minezőr onnetan multunk: de ez piſpők az zent eghaznak
ſok dolgaiba mondatik foglalatoſnak leni: Azoknak kegiklen kik
az iſteni diceretőkbe ireſkődnek: előttők iaroia zőrzőt egh papot:
kinek teodor[i]us neue: kiről ol naǵ ſok čodak mondatnak: hoǵ
az ő imadſagiual vakoknak uilagot ad: ſantaknak iaraſt: ſiketők-
nek hallaſt: es őrdőngőſőknek megh zabadulaſt: ez azert a helre
a hol őtőlők iſten eiel es napal dicertetik: eǵ azzoniallatot ſem
bociat ezt ezert en megh gondoluan zikſegh az en
haiamnak ſirſy modra nirettetnőm: es magamat ſirſy ruhaba fel
őtőztetnőm: hoǵ mind harman zabadban meheſſunk az iſtennek
embőri kőźe: kelle azert eugenianak bezede protoſnak es Iacinc-
tuſnak: es mikepen monda: mind uǵan zőrze: az iſten keǵek oſ
malaſtal meltoltatek őket megh latogatnia: hoǵ azon oraba hoǵ az
monoſtorba erenek: az zent elenus piſpők oda Iutna: egiptomba
kegek zokas ez: hoǵ mikoron az piſpőkők az monoſtorokat kerőlik:
297 di‖cerőknek ſeregy kőuetyk őket: kőuetik uala azert az zent ele-
nus piſpőkőt: olmint tyz ezőrőn: diceruen uriſtent es monduan
via Iustorum recta facta est Az igazaknak utok eǵenős: es az zen-
tőknek utok megh zőrőztetőt: haluan ezt az bodok eugenia monda
tarſinak: Gondoliatok megh ez diceretnek ereiet: es megh eſme-

ritők mert ualamit ezők enőkőlnek: minket illet: touaba miko-
ron az bizon iſtenről akarna*n*k tudakoznia hallok: az kőrőztenőket
nagh zoual enőklenie: Az poganoknak iſtenők mind őrdőgők: ur
tőtte kegek az eǵeket: es ime maſt keuanuan az baluan iſtenőket
el hadnu*n*k. es az bizon iſtent kőuetnunk: Im embőrőknek ſokſaǵy
iarulnak mielenbe monduan naǵzoual: Az igazaknak utok eǵe-
nős: es az zentőknek utok megh zőrőztetőt: erćők megh azert
houa megőn ez nep: es ha az monoſtorba meǵőn az houa mi iǵe-
kőzu*n*k menunk: tarſolkottaſſok magunkat uelők *igitur cum se*
Iunxissent psallentibus: mikoron azert eǵeſitőttek uona magokat
az enőklőkhőz: kezdek tudakoznia ki uona az ven: ki cak ő maǵa
az nep kőzőt: zamarnak hatan || ilne: Megh mondatek nekik hoǵ 298
az uona az elenus neuő piſpők: ki kiſdedſeǵetőlfogua kőrőztien
uot uona: ki mikoron megh kiſded koraba az monoſtorba neue-
kődnek: oľ naǵ zentſeǵel fenlik uala: hoǵ mikoron tyznek hozaſa-
nak okaert zomzed monoſtorba kildetik uaľa: Az eleuen tyzet pa-
laſtiaba mindőn bantaſnalkil hoźa uala. Imeztes mondak
rola Mikoron ennek előtte eǵ keueſ időuel: ede Iőtuona eǵ nemi-
nemő hitőgethő: zareas neuő: ki bezedőknek uetekődeſſiuel iſten-
nek nepet igekőzik uala az igaſſagrol el teriteni: Monduan ez piſ-
pőkőt hamiſnak leni: et őtet Criſtoſtul boćattatnak leni: ez kegek
uala calard: es az zent iraſokbol hitőgety uala el az hepet: vegre
mind az kőrőztenők ǵőlenek ez zenth attiahoz: kit im lattok es
mondanak neky: Az zareas azt monǵa: hoǵ ő criſtoſtul boćatta-
tot: haǵ napot azert neky: meľ nap ueǵed őtet magadnak tarſul:
auaǵ ha tehetőd gőzed megh őtet *Igitur constituitur dies* Azert
nap haǵattatek neky: es hel neopoliſnak uaraſanak piaćan: el
Iőue zareas az napon az ő hamis tudomaniual: el Iőue ez zenth
piſpőkes az ő imadſagiual: || Mikoron azert az nepnek kőzőnt uona 299
monda: Im megh eſmeritők maidan melunk leǵőn iſtentől: es te-
rituen magat zareaſra: [monda] kezde uele bezedőknek nagh keſ-
ſalkodaſſat uallania: de miert hoǵ az zareas iǵőn calard uaľa: be-
zedőknek okoſſagiual nem kezde az zent piſpők őtet megh gőzhet-
nie: Az kőrőztennep kegek ebből kezde lelkebe igőn megh ſertet-
nie: hoǵ az zareas bezedeuel olmint ez zent piſpőknek bezedenek
fölőtte Iarna: Veztekſegőt uette es mouda *Pauli apostoli in hac*
parte monita omnino tenenda [*est*] «*sunt*» az pal apaſtalnak inteſſe
eth: minekunk mindőnőſtul fogua megh tartando: mert uǵ mo*n*da

az ő tanituananak timoteus piſpőknek: Ne akar bezedőkel uetekődnőd: merth ſemire haznos: hanem cak az nepnek el teriteſſere: Azert ez Varaſnak piaćan rakattaſſek eǵ igőn nagh tiz: es mind ketten menunk bele: es valaki kőzőlunk megh nem ek hiǵők mert azt bociatta az Criſtos: tehat ez ſentencia mindőnőknek kelle: es az tyz legottan megh rakattatek: Parancola azert ez zent piſpők
300 zareaſnak: hoǵ az tyzbe be menne: ‖ kinek monda az zareas: Menbe the elezteb ky ez dolgot inditad: tehat ez zent piſpők kezeit ki terieztuen az tizbe el be mene: es megh maradda ot oſ mint fel oraigh: ő neki ſem haia ſem ruhaia megh nem pőrſőlődnen: Intiuala azert zareaſtes hoǵ be menne: de zareas az bemeneſnek ellene kezde mondania: es el akara futnia: Ezt latuan az nep: megh ragadak őtet: es az tyznek kőzepibe el be vettek: es az tyz legottan kezde őteth megh eǵetnie: Ez zent piſpők kegek nem akaruan az gonozert gonozt adnia: de Ionkab Iot: ragada őteth. es az tyzből Iollehet hot eleuenől ky ueue: kyt oztan az nep nagh galazattal az tartomanbol el ky ize *Audiens hec beata eugenia Ingemuit* haluan ezőket az bodok eugenia fel fohazkodek: es le eſuen annak labayelőth ky neky ezőket mongia uaſa: es monda neky: kerlek tegődet hoǵ engőmet imez ket attyamfiaiual eǵetőmbe: megh ielőnć neki: mert az baluan Imadaſrol akarunk az Criſtoſhoz ternunk: eztes keuanok őtőle: hogh minket harman ſoha egmaſtul el ne zakazon A z k e g e k m o n d a: maſtan veztegletők
301 miglen be menőn az monoſtorba a melbe indult: es keueſſe ‖ nugogek: es mikoron alkolmas időt talalandok neki: Az ty akarattokat mind megh ielőntőm neki e z ő n k ő z b e m i k o r o n kőzelgetne az monoſtorhoz: a houa meǵőn uaſa: Ime az monoſtornak baraty es ky Iőuenek nagh tyztőſſeǵel ő elebe: Naǵ zoual iſtennek tyztőſſeǵere imez iǵeket monduan: *suscepimus deus misericordiam tuam: in medio templi tui:* veuők vriſten az the ergalmaſſagodat: az the templomodnak kőzepőtte: Be menuen azert az zent piſpők: mind az nepel eǵetőmbe az monoſtorba: be menenek eugenia: protus: es Iaccinctus es: Meǵ monduan azert az veterneket: keueſſe azuttan nuguek az piſpők: es ime almaba imeleten lattaſt latha: lata tehat vitetek eǵ iſten azzonnak baluana elebe: hoǵ annak aldoznek: tehat monda: hagiatok nekőm zolnom az ty iſten azzontokaſ: es mikoron neky zoltam uona mondek: eſmerieed magadat iſtennek terőmtőt allattianak lenőd: es zalle: es ne had ma-

gad imadtatnod: Az keǵek ezőket haluan le zalla: es kőuethe engőmeth monduan: tegőd addek el nem hadlak: migh nem engőmeth az en terőmtőmnek megh aé: ezőnkőzbe az zent piſpők az alombol fel ebrede: ‖ es mikoron az alomrol gondolkodnek: Iarula 302
ő hoza eutropius kinek eugenia zolt uala: es monda az zent piſpőknek: harom iffv attyafiak egetőmbe az baluan iſtenőknek imadaſokat el haguan: keuanak kőrőztenne leni: es az criſtuſth imadni: es ez monoſtorba az criſtuſt zolgalokal eǵetőmbe őtet zolgalnia: es ez mainapon teǵődet kőuetuen ede be Iőttenek: es nekőm kőnhullattaſſal kőnőrgenek: hogh te bodokſagodnak en attalom megh ielőntetnenek: tehat az bodok elenus piſpők monda: halakat adok te nekőd uram ieſus criſtus. ki enuelem ez dolgot megh eſmerteted: tehat hozaia hiuata ez iffiakat: es foguan eugenianak kezet imadkozek: Mellet mikoron el vegezőt uona: maganak viue eugeniat. es kezde őket kerdőznie: mit akarnanak: es mi dolgoſſok vonanak: kinek naǵ alazatoſſagal monda eugenia: Romabeli pologarok vagunk: ez en attyamfiai kőzől eǵiknek neue protus: maſiknak Iacinctus: ennekőm kegek neuem eugenius: kinek monda az zent piſpők: meltan neuezted magadat eugeniuſnak: ‖ mert nagh dolgot celekődől: es erőſiteſſek megh az the ziued 303
az Criſtuſnak hittiert: eztes tugiad: mert zent lelők iſtennek miatta: Iouaľ ezelőt tegődet teſtődbe eſmertunk eugenianak lenőd: es mint Iőttelleǵőn ede: es ez the tarſaid kik legenek eztes tugiok: ezt kegek meltoltatek ur nekőm megh ielőntenie ezert: mert *quia gratissimum ei habitaculum in corpore tuo preparasti* őneki az the teſtőſdbe kedues hailakot zőrzőttel: megh tartuan az zyzeſſegnek uiragath. es ez ielőn ualo eletnek hamis hizőlkődeſet megh utaluan: tugiad keǵek leanom: mert az tyztaſagert te ſokat lez zenuedendő: de az a kinek telleſsegel attad magadat: el nem hagh teǵődet: ez vttan terite magat protuſhoz es Iacinctuſhoz: es monda nekik: fiaim az teſtbe leuen: az lelőknek naǵ meltoſagat ńertetők: ty nektők monda azert az ur ieſus Criſtuſ az euangeliomba: byzon byzon mondom nektők: Imar nem mondlak titőketh zolgaimnak: de baratimnak: bodoknak mondlak azert titőketh: ‖ mert engettetők zent lelőknek: ugan ezert eǵetőmbe Iuttok 304
az dicőſegre: ezőket zola az zent elenus piſpők: es ezuttan őket megh kőrőztőle: es az monoſtorba bees helhőztette *Redeamus Iam ad illud tempus quo protus et Iacinctus auferentes eugeniam abierunt:*

teriőnk Immar az időre: kiben protus es Iacinctus ueueen eugeniat: el menenek: Mikoron megh ertőttek uona zilei: es attyafiai: es mind alexandriaba ualo nep. eugenianak el vezeſet: mind eǵetőmbe nagh ſiraſt kezdenek tennie: Az zilek ſirattiak uala leanokat: battyay őcćőcet: zolgak es zolgaloleanok azzonokat: kezdek azert kereſnie: mind az telles tartomanba: kerdettetnek az varaſlok: tudakoztatnak killőmb killőmb aldozattokal az őrdőgők az baluan iſtenőkből: hogh houa ment uona es hol uona eugenia megh ielőntenek: Mind eǵetőmbe azert ezt monǵak uala: hogh az iſtenők őtet menorzagba vittek uona: es ot őtet iſtenazzonia tőttek uona *credidit factum pater* hive ezt attya: es ſiraſat őrőmre terite. leananak kegek kepet tizta aranbol ki faraktata: es az

305 uaraſnak piaćan || fel tetete: Meĺ kepnek mind ő: mind hoza tartozok: oĺ tiztőſſegőt teznek uala: mint igaz az ő baluan iſtenőknek. de maǵa az ő ania Claudia: es az ő battiai auitus: es ſergius: ſemi vigaztalaſt nem uehetnek uala: de olmint zőnetlen ſirnak uala *Beata autem eugenia* Az bodok zent eugenia kegek: Az baratoknak monoſtorokba barati ruhaban naǵ hiuőn megh marada: holot az zent iraſoknak tanulaſaba ol igőn neuekődek: hogh ket eztendőknek alatta: az zoloſmakat mind kordera el tanula: ol nagh uala az ő lelkenek cendeſſeǵe: hogh mind eǵetőmbe monǵak uala őtet angalnak lenie: Valon ki erthette uona megh: hogh azzoniallat uona: kit az Criſtuſnak hatalma: es az zyzeſſegnek iozaga otalmaz uala? Az ő bezede uala alazatos zeretetbe: es tyzta: Mindőnőket az alazatoſsagnak iozagaba főlől mulat uala: ſenki az imadſagon nalanal elſőbnel talaltatik uala. uala mindőnőknek mindőn: Az zomorut vigaztalia uala: Az őrőlőue őrőluala: Az megh haraguttat eǵ bezedeuel le engezteli uala: Az keuelkődőt Io peldaiaual ol igőn epőty uala: hogh az farkaſbol

306 nagh hertelen||barant zőrőz uala: Vǵan ezert uriſtentől ol nagh malaztot ńere: hoǵ ualamel korſaghbeli embőrt megh latogat uala: legottan attul mindőn korſagh el tauozik uala: es tekelletős eǵeſſegőt uezőn uala: Az ő ofmeſtőri keǵek: az lelki iokban őttet kőuetik uala: es mindőnbe neki engednek uala *tercio igitur anno conuersionis eius* Az ő megh tereſenek azert harmad eztendeibe: Az feiedelm meĺ az monoſtorba uala: ki mulek ez vilagbol: kinek halalanak vtanna lattatek mind az baratoknak: hogh magoknak feiedelmől valaztanak eugeniat: tehat az bodok zent eugenia:

tuduan magat azzoniallatnak lenie: es az regula ellen feluen az ſirfiaknak ellőttők vettetnie: Monda az baratoknak: kerlek titőket: hoǵ minek előtte az feiedelőmſegőt ream vetnetők: hozatok az zent euangeliomot: Mel mikoron el hozattatot uona: monda: vala-minezőr az kőrőzten valamit akar tenie: elezteb criſtus tudako-zanda: laſsok megh azert ez thy valaztaſtokba mit ő parancolion: hoǵ az thy akarattoknak es: az [v] ő paranćolattianak es enge-gőnk: es megh nituan az euangeliomot: talala imez igeketh: Monda ieſus az ő tanituani||nak: tugiatok mert az poganoknak 307 feiedelmők: naǵobak azoknal kikőn uralkodnak: tinalatok keǵek ne leǵőn igh: de ha ualaki akarand kőzőttetők vr leni: leǵőn ty zolgatok: es touaba a ki akarand kőzőttetők elſő leni: leǵőn vtoſso: *et his dictis adiecit:* es ezőket monduan imeztes hoźa teue: Ime: attyamfiai: az thi akarattoknak es enǵeduen: el veǵeztem vaľa az feiedelőmſegőt fel uennőm: de vizonth urnak parancolattya ze-rent: alkolmaſb ennekőm magamat mindőntőknek zolgaiul zőrze-nőm: felueue azert az monoſtornak mindőn nehez terhet: vizet az monoſtorba hatan ő hord uala ſat. ő vagh uala: es az monoſ-tornak mindőn fertelmeſſeget ő el tyztittiauala Az monoſtorba ke-ǵek maganak lakozaſt ualazta ot: a hol az aitotarto lakozik uaľa: ezert hoǵ annal ſe lattatneek nagobnak lennie: Az ő Iozagos mi-uelkődetiert azert: iſtennel ol kedues kezde lenie: hoǵ embőrők-ből őrdőgőket iz uala: es uakoknak lataſt aduala *erat autem illis diebus quedam matrona alexandrina: ceteris prestancior matronis: Nomine melancia:* vala kegek az időben alexandrianak varaſaba eǵ nőmős azzon: az tőb nőmőſőknel nőmőſb: Melancia neuő: ez azert || haluan az zent eugenianak hiret: hozaia mene: mert eztendek 308 megh touab neget napy korſaǵal gőttrettetőt uala: Mellet az bodok: zent eugenia: mikoron olaial megh tőrlőt uona: legottan mindőn mergőt ki okada: es egeſſegőt veuen: tullaidon labain hazahoz mene: mel az monoſtorhoz rakon kőzel uala *ordinat interea munera* ezőnkőzbe zőrze Ielős aiandokokat: tudniamint harom aranaſ kupakat: kiket fornitokal be tőtte: es ezőket aian-dekon eugenianak kilde: Melleket az bodok zenth eugenia Melan-cianak viza kilde: es neki imezt izene: bőuőlkődőnk es főlőtte igőn bőuőlkődunk mindőn Iokaľ: Azert intlek tegőd: hoǵ ezőket ozad az zikſegh zenuedőknek h a l u a n e z ő k e t melancia: megh zomorkodek: es fel keluen eſmet hoza mene: es kezde kerni: hoǵ az

aiandokokat el venne: es ezôknel dragabakat kezde neki igernie:
kezde azert az zent eugeniat igôn gakorlania: es nem ertuen hogh
leanzo vona: az ô zepſegenek miatta az zerelômbe melancia megh
fogattatek: Latuan ôtet ifvnak: bizonſagal hyzy uala ôtet ez vila-
309 ginak: es ô magath ueliuala nem zentſegenek miatta: de || meſtôr-
ſegenek miatta megh vigaztattat: Ezônkôzbe tettete korſagat: kit
mikoron az bodok zent eugenia hiuattatuan megh latogatot uona:
Iluen eugenia melancianak agya elôt: imigen kezde neki zolnia:
El uiſelhetetlen nagh zerelôm az en lelkômet tehozad haborgattya:
mellet ſemikepen nem eſmerôk killômben megh othatnom: ha nem
hogh tegôdet mindôn en Iozagomon: es kenćômôn vrrul zôrôzelek
Quid teipsum vanis et inanibus abstinencys crucias Mit gôtrôd the
magad: heiaba ualo es hiw zenuedetôſſegôkel: Ime ôrôkſegômnek
ſokſaǵa: Ime eziſtnek arannak bôſeǵe es zolgaknak zantalanſaga:
Ez eztendôbe fivnalkil ôzueǵe marattam: legh azert az en kaz-
dakſagomba ôrôkôs: es nem cak kenćômnek de vra legh megh
magannak es *Cumque hec et his similia loqueretur:* Mikoron ezôket
es ezôkhôz haſsonlatoſſokath zolna: Monda neki eugenia: Igazan az
the neued hitetlenſegnek feketeſeǵet ualia: mert ôrdôgnek naǵ lako-
dalmat zôrzôtteľ magadba: tauozalel hittôgetô az iſtennek zolgai-
tul: Mert mi maſkepen keſſalkodunk ez teſtbe: es nem ugh amint
310 te alitod: Az the ka||zdakſagit hozad haſſonlatos vrakat valanak:
minekunk gônôrôſſegh criſtuſal kodulnunk: bizonaual igôn kazdak
az: aki az Criſtuſſal zeǵen: tauozanak el the tôled az keuanſagok-
nak: abrazaty: mert iduôſſegôdet ez nem illety: ſarkannak hailo-
kaia tôtted maǵad: uǵan ezert mergôt nemzez: de mi criſtuſnak
neuet hiuan: az the mergeidnek ereit el tauoztattyok: es urnak
ergalmaſſagat megh talaliok *tunc illa decepcioni sue pudorem non
ferens:* tehat az az ṽ megh caladkozaſanak zemermet el nem zen-
uedueen: gondola elezteb ô eugeniat hyrebe megh kiſſebôiteni: mi-
nek elôtte ô meǵ kiſſebôitetnek: be mene azert alexandrianak ua-
raſaba: es az filôph urhoz mene: mel zent eugenianak attya uala:
es monda neki Eǵ gonoz ifvt kôrôzten zôrzetôt tettetôt: megh
vruoſolaſnak okaert mikoron hozam hiuatam uona: Azok kôzôl
egiknek alituan enǵômet kikel ô uetkôzôt: Merezkôdek ektele-
nôl az binre enǵôm inteni: ha azert nem kaiattam uona: es
zolgalo leanom az kaiataſra hozam nem ſietôt uona Az gono-
zoknak mogiok zerent: enǵôm megh zeplôſitôt uona *Audiens*

hec prefectus nimio furore inflamatur : haluan ‖ ezőket az feiede- 311
lőm: Nagh haragra fel geriede: es hamar az monoſtorba kilde:
es parancola hoǵ eugeniat az tőb barattokal eǵetőmbe megh
vaſaznak: es tőmlőcbe vetnek: Megh vaſaztatanak azert: es
miert hogh egh tőmlőcbe nem fernek uala: killőmb killőmb
tőmlőcre el oztatanak ez vtan nap hagattatek neki:
mel nap nemel kőzőlők uadakal zagattatnek megh: Nemel tizbe
vettetnek: es nemel killőmb killőmb kenokal megh őlettetnek: ez
gonoz hir azert egiptomnak mindőn tartomanit be tőtte: Mindő-
nők el hiuek: Mindőnők őket karhoztattiak: es mindőnők hyzik
az melancia nőmős azzont hamiſsat nem mondhatnia: Mit bant-
lak ſok bezedel megh: Mikoron az hagot nap el Iőt uona: az
napra alexandrianak kőrnőle ualo varaſokbol: alexandriaba mind
be ǵőlenek: hoǵ latnak mint az baratok az vadaktul megh zagat-
tatnanak: az tyztől megh emeztetnenek: es nagh zőrnő halalal
megh őlettetnenek: ezőnkőzbe: az vaſakba ime elősue hozattatanak:
az bodok zent eugeniaual egetőmbe: es ſenki nem eſmeri uala
hoǵ leanzo uona: Az nepnek kaiataſa keǵek ő ellenők naǵ uala: ‖
tunk Iubetur adduci propinquus tehat parancoltatek eugenia az 312
tőbinel kőzelben hozattatnia: hoǵ az feiedelőm nem kőuetők attal
de ő magat halgatna megh: ezőn kőzbe fel cinaltatanak az cigak:
fel ǵerieztetenek az tyzek: elősue alattatanak az hoherők: es mind
azok melektől ualo felelőmbe: zokot az zyunek titka ki ielőntet-
nie: tehat az filőph feiedelőm monda zent eugenianak Mongad
meǵ kőrőztenőknek gonoza: az thi criſtoſtok parancoltae ezt
tynektők? hoǵ az teſtibinnek tetelebe ireſkőǵetők: Monǵad megh
pokolfara ualo: minemő batorſagh inte teǵőd erre: hoǵ az nőmős-
azzont Melanciat gonozſagra keuannad: es bee menuen ő hoza
huruoſnak zine allat: őtet binre intened? *Audiens hec beata eugenia*
haluan ezőket az bodok zent eugenia: feie le figeztuen: es zőmeit
le haituan: hog megh ne eſmertethetnek: Az feiedelőmnek imigen
felele: Az en uram ieſus criſtus: kinek en zolgalok: tiztaſagra
tanitha: es az zizeſſegőt megh tartoknak az őrők eletőt igerthe:
ez melanciat kegek hamis ta‖nunak erhettők: de Iob: hoǵ Ionkab 313
ideik mi zenuegunk: hodnem ő: hoǵ az mi bekeſſegunknek erdőme
el ne uezőn: de maǵa ha fel fogaǵa the vraſagod: hoǵ az halalnak
ſentenciaiat ő rea nem ualtoztatod: es ez hamis tanunak nem hać
ualamith zenuednie: Im megh bizonuttiok hoǵ az vetők kit reank

mondot: ő rea harintatik Mikoron azert az feïedelőm ezt fel fogatta uona: Monda zent eugenia O melancia: feketőſegnek es ſetetſegńek leańa: fel cinaltattad az cigakat: fel guttattad az tizeket: előue allattad az hoherőket: de tugiad hoǵ az Criſtus nem vaal olian zolgakat minemőket te mondaz: de maǵa mind ezattal hozaſd ede az leanzot: kit uallaz ez uetőknek tanuianak lenni: hogh az: ő zaiabol ielőnteſſek ki az hazugſagh *Cumque applicata fuisset in conspectum Iudicis:* Mikoron az bironak auaǵ feiedelőmnek elebe vitetőt uona: Imezt kezde az lean zent eugenia ellen mondania: Ez ektellen es zemermőſſegnel kil ualo ifiat: Az gonoz keuanſagh erre hoźa: hoǵ az en azzonomnak hazaba az napnak elſő oraia koron elbe menne: elezteb azert Ielőnte: ólmint az ő
314 egeſſegeiert || Iőt uona: ez uttan Ielőnte keuanſagat: vegre errőzak tetelet: ha azert en oda nem ertem uona: es az haznak [cabar] calargiat oda nem hittam uona: kik es ez binnek tanui: akarattiat tőtte uona: tehat az feiedelőm melancianak zolgai kőzől előue hivatta ednihanat: kik ez dolgot az leannak mondaſa zerent vallak lőtnek leni *tunc Iudex uehementer conmotus ait:* tehat az biro igőn megh induluan eugenia ellen monda: Mith felelz ezőkre pokolfara ualo: kiellen enneſok tanuk uannak: kinek monda zent eugenia: Az zolaſnak imar ideie uagon: es az veztegleſnek ideie el mult: Iollehet akarom uala: hoǵ az en ellenőm mondot bin: az vtoſo iteletbe Ielőntetik uala ky. es az en tiztaſagomat Cak annak keuanom uala kiielőntenőm: kinek [z] tartom zeretetiert: de maǵa hogh ne dicekőgiek criſtuſnak zolgai ellen az hamis vakmerő batorſagh riuid bezedel ki ielőntőm az bizonſagot: nem embőri diceretnek okaerth. de criſtuſnak diceretinek okaert *tanta enim est uirtus nominis eius:* Mert ol nagh az Criſtuſnak Neuenek Iozaǵa: hoǵ megh az azzoniallatok es az ő felelmebe
315 leuen: ferfivi meltoſagot ualanak: kiről ugh mond zent pal || apaſtal: ki mindőn kőrőztenőknek meſtőre: hoǵ urnal ninćen firfivnak es azzoniallatnak ualogataſa: mert Criſtuſba mind eǵek uagunk: ennek azert abrazattiat lelkőmbe fel ueuem: es az bizodalombol melet Criſtuſba vallek: nem akarek leanzo lenőm: de az zeplőttelen zizeſegőt telles lelkőmnek igekőzetiuel megh tartuan: alhatatoſſon Criſtuſba firfiv lők: *et hec dicens scidit a capite tunicam qua erat induta: et apparuit femina:* es ezőket monduan. ketfele nita melen ruhaiat: es ielőnek azzoniallatnak: es legottan monda az

feiedelőmnek: the ennekőm teſtőm zerent attyam wagh: Claudia ańam: es azok kik melletted ilnek bataim: auitus: es ſergius: en vaǵok azert eugenia az the leanod: ki az Criſtuſnak zeretetiert ez vilagot: es az ő gőnőrőſeget megh vtaltam: mikepen az ǵanet: Ihonot uannak protus es Iacinctus: az en oſmeſtőrim: kikel az Criſtuſnak oſkolaiaba be mentem: Az Criſtos azert ot ol nag ergalmaſſagat mutata en hozam: hoǵ az teſti binnek mindőn fertelmeſſeǵet megh gőzethe en velem: kinek tartaſaba bizom mind halalik megh maradnom *Agnoscentes itaque pater filiam: et sororem fratres:* Megh eſmeruen azert az atya leanat: az batiak őćőket: Az zolgak azzonokat: legottan ſietenek ő hoza: es kőn||ueket hullat- 316
uan: az nepnek előttők nakara eſenek: őtet őlelgetuen es apolgatuan: ezőnkőzbe megh izentetek ez dologh Claudianak ananak: mel legottan nagh hamarſagal el oda mene. Ezőnkőzbe el hozattatanak aranbol zőt ruhak: es Iollehet akarattianak ellene. azokba fel őtőztetek: es ez uttan eǵ naǵ maǵas es ekős zekbe be iltetek: es mind az kőſſegtől naǵ zoual imez kaiattatek: eǵ az Criſtus: eǵ az kőrőztenőknek iſtenők: Az papok es piſpőkes uriſtent diceruen nagh zoual imezt monǵak uala *dextera domini glorificata est* vrnak Ioǵa megh dicőőitetőt iozagba: vram az the kezednek [Ioǵa] iogya megh tőrte az ellenſegőketh. ezőnkőzbe lattattatek tyz le zallania az eǵből: mel melancianak hazat kőrnől ueue: es mindőn kazdakſagaual eǵetőmbe őtet megh emezthe: lőn azert nepnek nagh őrőme iſtennek felelmebe: Ańa zenteghaz mel olmint noć eztendek [őzuellőt] őzueglőt uala: fel nittatek: Megh hiuattatek az kőrőztien nep: kik az filőph feiedelőmtől ualo feltőkbe alexandriabol ki futot uala: Megh kőrőztőlkődek azert az philőp feiedelőm: Megh kőrőztőlkődenek az ő fiay: Megh Claudia eugenianak ania: Megh enǵede || az kőrőztenőknek az zabatſagoth 317
kőuetőket kilde az ſeuerus neuő ćazarhoz: az kőrőztenők felől: es Ielőnte az kőrőztenőket az kőſſegnek igőn haznalnia: azert haburuſagnal kil engedne nekik az fő uaraſokba lakoznia. enǵede ez kereſnek az cazar: es lőn telles alexandria olmint eǵ eghaz: vala mindőn uaraſokba nagh őrőm: es az kőrőzten neunek meltoſaǵa ueragzik uala *sed quia semper sanctitatem emulacio sequitur inimici:* de miert hoǵ az zentſegőt mindőnkoron az ellenſegnek iregſegye kőueti: es az ionak ellene keſſalkodik az gonozſagh: őrdőgnek anaćabol alexandrianak nőmőſſy kőzől nekiek: az baluan iſtenők-

nek imadoy: Nehezen ueuen hoǵ ez filőph ur: az kőrőztenőknek
zabadſagokat megh enǵette uona: Menenek titkon az cazarhoz:
es mondanak neki: Az kőſſegnek allapattya az filőph urtul igőn
megh haborittatot: ki killench eztendek az feiedelmſegbe megh
feǵelmezhetetlen lőt leǵőn: tyzed eztendőbe el vezthe mindőnő-
keth: touaba az halhatatlan iſtenőketh el hatta: es mindőn uaraſba
ualo nepeth eǵ neminemő embőrnek. kit az ſidok megh őltenek:
318 imadaſara haitot: Ninc az ty tőruentőknek || ſemi elő menete: es
az mi iſtenunk ellen mondnak killőmb killőmb karomlaſokat:
monduan őket kőueknek: es faknak: es ercből cinaltaknak ező-
ket es ezőkhőz haſſonlatoſokat ſokakat mondanak: ſeueruſnak
es antonius cazaroknak: kik az komodius cazarnak fiay ualanak:
kik megh haboroduan Imezt irak az filőph urnak *diuus pater nos-
ter comodus* Az mi felſegős attyank Comodus: ezellőt Cazar: nem
mint feiedelmől de minth kiralul zőrze tegőd egiptomba: es egip-
tomnak fő uaraſaba alexandriaba. Azert az ő io tetemenehőz ezt
mies hoza tezők: hoǵ az mendőnhato iſtenőknek zokot aldozati-
dat teged: es az meltoſagbol le uettetuen: tulaidon őrőkſegittőles
megh foztaſsal: ez kőueſegőt ueuen azert az filőph ur: az caza-
roktul tettete korſagat mind addek. mignem mindőn kenchet eǵha-
zaknak es zegenőknek oztogattata ő kegek az iſtennek felel-
mebe: es Criſtuſnak hitebe: egebeket es batorit uala: ezőnkőzbe
telles alexandria akara őteth piſpőke ualaztania: Az kőſſegh
azert ualia uala őtet feiedelmől: mert megh az el nem lőt uala:
a kit az cazarok feiedelme valaztottak uaľa: zent eghaz keǵek
319 ualia uala ol mint piſpőkől: lőn azert ez filőph ur az piſpők||ſegbe
olmint eǵ eztendek es harom honapigk: ez idő alat keǵek el Iutha
az perennius feidelőm kit az Cazarok ő helőtte feiedelme tőttek
uala. akara azert őtet megh őlnie alexandriaba: de nem tehete:
mert az nep őtet igőn zeretiuala: be kilde azert ez feiedelőm ő
hozaia nekieket: kik tettetik uala magokat kőrőztenőknek. es be
menuen talalak őtet imadkozuan: es le uerek őtet: tehat az gil-
koſſok megh fogattatanak az kőrőztenőktul: es adatanak az [kő-
rőzten feiedelmeknek] perennius feiedelőmnek: az kegek tuduan
hoǵ az ő akarattiabol tőttek uona: kep mutataſert tőmlőcbe uet-
tete: es nem ſok napoknak uttanna zabadon őket el bociatťa *beatis-
simus autem filippus* Az bodokſagos filőph feiedelőm keǵek: az
leuereſnek uttanna harmad napek enǵettetek iſtentől az teſtbe

leni: nem eǵebert: hanem hogh az felelmes zyuőket az hitben
erőſitene: harmad napra oztan ez vilagbol ky mulek: es iſtentől
az martiromſagnak coronaiat ueue. Az ziiz zent eugenia
kegek: nem meze attianak palotaiahoz: rakattatot uala eǵ mo-
noſtort: kibe maǵat az criſtuſnak zyzeiuel be rekeztőtte uala: ot
temettete azert attyanak teſtet: ezuttan || ania claudia ket fiaiual 320
eǵetőmbe: es lanaual zent eugeniaual: alexandriabol mene ro-
maba: kiket az romai urak naǵ őrőmel es tiztőſſeǵel fogadanak
Az őregbik fiat azert Claudianak auituſt: kildek karta-
gonak biraſara: Az kiſſebiket kegek ſergiuſt affrikanak bira-
ſara. Az bodok zent eugeniahoz romaba mikoron ſok azzoni-
allatok ſietnenek: vgian ezőnkepen zyzek: es az ő inteſere az
hazaſ azzonok: es őzuegők: es zyzek az tyztaſagnak tartaſaba
megh maradnak uala: es vrunk criſtuſba mind hiznek uala: vala
kegek az tőb zyzek kőzőt eǵ zyz: kirali nemből ualo: baſilla neuő:
ez keuańa uala zent eugeniaual zőmbe letet: de ő hoza nem mehet
uala: keriuala hiv kőuetők attal: hoǵ őtet az kőrőzten hitre megh
tanitana: tehat az bodok zenth eugenia hiva hoźa az ő bo-
dok tarſit: protuſt es Iacinctuſt: es monda: nekik *Accingimini
milicia ad quam vos conuocat cristus:* őuedőzetők magatokat az
uiteſſegre: kire titőket hit az Criſtus: Im adlak azert titőket aian-
doknak zyne alat: az baſille neuő zyznek. hoǵ ty őtet criſtuſba
tegetők ő zolgalo leanaia: veue azert az baſilla zyz őket olmint
zolgait: de ireſkődik uala uelők az iſteni tudomanba: olmint ||
apoſtolokal: Az Időbe romaba az papaſagot mikoron birna az zent 321
Cornelius papa: titkon az baſilla neuő zyz hoza mene: es megh
kőrőztőle őtet megh erőſitőtuen azert az zent baſilla iſtennek
felelmebe: Iſtennek ergalmaſſaǵa engeduen: olmint mindőn
etzaka eǵmaſt zent eugeniaual megh lattiak uaľa *O quantas per
eugeniam virgines saluator invenit* O mine zyzeket őduőzittenk az
zent eugenia attal talala: vgian ezőnkepen mine ſok Iegőſſőket
baſilla miat lele: Mine ſok őzuegők zabadakaratok zerent Claudia
attal őzuegſegőt tartottanak: Mine ſok Ifiak protus miat es Iacinc-
tus miat vr criſtuſba hittenek Mikoron ezuttan romaba
uralkodnanak Imez ket Cazarok: tudniamint valerianus es galie-
nus: az kőrőztenők felől haburuſak tamada: hoǵ az zent Cipria-
nus piſpők kartagoba ualo nepet urunknak hitere teritőtte uona:
es Cornelius papa az romabelieket: hatalmat adnak azert az

Cazarok paternus feiedelőmnek: hoǵ ciprianus piſpőkőt megh őlne.
Az zent Cornelius papa kegek: mierthoǵ ſokaktul megh az vrak
kőzőles zerettetik uala: uala reitőkbe: tehat az bodok zent euge-
322 nia monda az zent || baſillanak: Megh ielőntetőt ennekőm urtul:
hoǵ az zyzeſſegert kent uagh zenuedendő: Az zyz zent baſillaes
monda zent eugenianak: ennekőm es meltoltatta ur megh ielőn-
teni: hoǵ the martiromſagnak ket koronaiat veződ elſőt az hamis
hirert: melet alexandriaba zenuedel: Maſt az the uerődnek ki on-
taſaert *tunc beata eugenia expandens manus suas*: tehat az bodok
zent eugenia ki terieztuen az ő kezeit monda: vram ieſus felſegős
iſtennek fya: ki az zyznek attala az mi iduőſsegunkert Iőuel ez
vilagra: Az zyzeſegnek erdőmenek miatta: mind azokat kik enat-
talom tebenned hittek: vid az the dicőſſegődnek orzagara: le tele-
pőduen kegek az zent zyzek: kik ualanak eugeniaual es baſilla-
ual: Monda eſmet zent eugenia: Ime az zyretnek ideie uagon:
kibe az zőlő fők le mettetnek: es labakal megh nomottatnak: es
ennek vttanna kirali lakodalmakba vittettetnek: No azert ty en
zőlő uezőim: es en belſőimnek zőlő fői: leǵetők kezek urba *virgi-
nitas enim est prime virtutis indicium*: Mert az zyzeſſek az elſőb
Iozaǵnak ceǵere: Iſtenhőz igőn kőzel uaǵon: Anǵalokhoz haſſon-
latos: Az őrők eletnek zilőie: zentſegnek huga: batorſagnak vtta:
őrőmnek azzonia: Iozagoknak vezete «v e z z e r e»: hitnek coro-
323 naia: zeret||etnek ſegetſege: ſemibe nem kel nekunk vǵan mun-
kalkodnunk: minth hoǵ az zyzeſegbe előnk: es hoǵ az zyzeſſegert
megh haliunk: vallon mićodak ez vilagnak calardſagos hyzőlkő-
deſy: kik időzerent ualo őrőmel Iőnek: es őrőke ualo keſſerőſſegel
birattatnak: teznek eǵ zőmpillantaſiglan ualo őrőmet: es zőrőz-
nek őrőkkeualo ſiralmat: Iǵerik ez el mulando időnek batorſagat:
hoǵ agiak az őrőkkeualo ǵőtrelmeth *Ideoque charissime virgines:*
vǵan ezert dragalatos zyzek kik en hozam az zyzeſſegnek keſſal-
kodaſſaba folamatok: megh maraǵatok urnak zerelmebe: Ioban
hodnem eddek: Az ſiraſnak ideiet felelőmnel kil idő zerent el
zenueǵetők: hoǵ az őrők őrőmnek ideiet mindőn zeretettel veheſ-
ſetők: Mert en aianlottalak titőket zent lelőknek: es hyzőm hoǵ
titőket ő eǵezen es zeplőnelkil meǵ őriz: Ne akariatok az en teſti
zinőmeth kereſnőtők: de az lelőknek elmelkődeſenek miatta: mi-
uelkődetimeth es celekődetimet: es ezőket monduan megh apol-
gata mind őket: es őketh ſirokat vigaztalia uala: ez vttan imadſa-

got teuen: es zent eugenia zent baſillatul el bucoſek: es tőle el va-
lek *et ecce eodem die* es ime azon napon: az zolgalo lanok kőzől
egik felkele: ‖ es zent baſillanak matkaiahoz mene: kinek pom- **324**
peius uala neue: es monda neky: tugiok azt: mert the az mi
azzonunkat baſillat: az cazartul erdőmled magadnak hazaſul venőd:
hat eztendei imar ſmegh tőb: hoǵ őteth haiadonul tartod: tugiad
azert őtet kőrőztennek leni: es tehozad hazaſsagra nem meni: de
az zyzeſſegnek tartaſaba megh maradni: Az ket ofmeſtőrőketes
kegek: protuſt es Iacinctuſt: tettette eugenia v̄neki aiandokon
adnia: kiket az the iegőſſőd baſilla: vǵ tiztől minth uraith: es az
ő labokat mikepen halhatatlan iſtenőknek labokat apolgattya:
mert ők az őrdőgy meſtőrſegnek tudoſy: kiuel az kőrőztenők cele-
kődnek *his auditis pompeius* ezőket haluan pompeius: legottan
ſiette zent baſillanak Naǵ attyahoz: kinek elenus uala neue: kies
kőrőzten uala: ki az zent [baliſ] baſillat fel tartotta uala. es monda
neki: el veǵeztem az menekzők ez napokba megh zőrzenőm:
Azert ad zőmőmel latnom az en Iegőſſőmet baſillat: kit az gőzhe-
tetlen cazarok ennekőm hazaſſul iegzőttenek e z ő k e t h h a l u a n
a z e l e n u s: megh erthe hoǵ zent baſilla be arultatot uona:
Azert monda neki: Migh fel neuekődek őneki gongiat viſſelem:
Maſt imar zabad akarattya uaǵon: ha azert őtet keuanod ‖ lat- **325**
nod: ő akarattya az: es nem en parancolhatom: haluan ezt az
pompeius: annal Ionkab kezde az haragba fel ǵeriednie: es men-
uen baſillanak hazahoz: parancola az kapu tartoknak. hoǵ az ő
ielőn uotat baſillanak megh mondanak: kik attal zent baſilla
imezt izene: ſem uelem zolaſra: ſem ennekőm kőzőneſre: ninchen
nekőm zikſegőm *his auditis turbatus est uehemencius:* ezőket hal-
uan Naǵoban megh haborodek: es mind romaba ualo uraknak
tanaciaual eluen: le eſſek az cazarnak előtte: es monda neky:
leǵetők ſegitſegől gőzhetetlen feiedelmek: az romabelieknek: es
az ui iſtenőket kiket eugenia egiptombol ede romaba uele hozot:
ez uaraſbol ki iréatok: Mert ſok ideie uaǵon annak: hoǵ azok kik
kőrőztenőknek mondatnak: az kőſſegnek igőn artnak kik megh
neuetik az mi tőruenőnknek zentſegős celekődetit: es a mi min-
dőnhato iſtenunket olmint heiaba ualo baluanokat: megh utalnak.
touaba az termezetnek tőruenetes el forgattyak. Az hazaſsaktuľ
el zakaztnak: es gonoznak mongiak lenie. ha az iegős iegőſet hoza
ueǵe: Mit tegunk kegős cazarok: talaltatnake ‖ oľ iſtenők: kik ező- **326**

ket megh tilcak ha azert embőrők nem zilettetnek: tehat kikőn
uralkodhatnak *dum hec et his similia prosequeretur:* mikoron ező-
ket es ezőkhőz haſsonlatoſſokat mondana: es mind az urak őtet
ſiralmas zoual kőuetnek: Az gallienus neuő cazar: ezt uegeze: hogh
auagh baſilla urahoz pompeiuſhoz menne: auagh feguernek miatta
megh halna: vǵan ezőnkepen eugeniaes: auagh hogh az baluan
iſtenőknek aldoznek: auagh kegőtlenől megh őlettetnek: hattal-
mat ada touaba: hoǵ ualaki ualamel kőrőztent hazaba el enez-
tene: ezes megh gőtretnek: Intek azert baſillat hoǵ urahoz
menne: ki felele: kiraloknak kiraliat uallania iegőſſul: ki az bizon
iſtennek fia az criſtus: es mikoron ezőket mondotta uona: tőrel
attal ittetek: es az martiromſagnak koronaiat igh ueue *tenti sunt
statim protus et Iacinctus* Megh fogatanak legottan protus es
Iacinctus: es uitetenek az Iupiter baluan iſtennek templomaba:
es Imadſagot teuen ők: az baluan eſek az ő laboknak eleibe: es ol
327 igőn el rontatek: hoǵ megh az hele es megh nem || talaltatek: ezt
keǵek az poganok neem iſtennek: de őrdőgnek tulaidonituan: Az
nicecius feiedelőm: az varaſnak feiedelme: ſentenciat ada: hoǵ
feiők vetetnek: ez uttan zent eugeniat megh kereſtete: es elebe
uitete: es kezde az őrdőgy [d] tudomanrol őtőle tudakoznia: Az
zent eugenia kegek nagh batorſagal megh nituan az ő zaiat
monda: *policior tibi: quod ars nostra vehemencior magis est:* foga-
dom nekőd: hoǵ az mi tudomanunk naǵob az tietőknel: Mert az
mi meſtőrunk ual ańat attyanalkil: es attiat anianalkil: touaba
igh ziliőtet attya: hoǵ azzoniallatot nem eſmer. iǵ zilte ania es:
hoǵ firfiat nem eſmert: ennek iegőſſe zyz: mel neki naponked
fiakat zil: Naponked az ő teſtet teſtehőz eǵeſőity: ő nekik eǵmaſt
apolgataſſok zőnetlen: eǵmaſ zeretetibe mindőnőſtől fogua megh
maradnak: vghogh mindőn zyzeſſek: mindőn zereteth: es mindőn
tyztaſagh az ő hazaſſagokbol zarmażik: *Audiens hec nicecius
obstupuit*: haluan ezőketh nicecius feiedelőm: el codalkodek raitha:
es hogh zent eugenia az cazarnak elebe ne uitetnek: mert fel uala
328 ezőn: hogh az cazar őtet őrő||meſt halgatna: vitete őtet az diana
neuő baluan iſten azzonnak templomaba: es az hoher Ielőn leuen
monda neki: valć megh az the eletődeth es őrőkſegődet eugenia:
es aldozal az diana neuő iſten azzonnak tehat az bodok zent
eugenia: ki terieztuen az ő kezeit: kezde imadkozuan mondania:
vr iſten: ki az en zyuemnek titkat iol eſmerőd: ki az zyzeſſegőt

az the zeretetődbe en uelem megh tartatad: ki engőmet eǵeſſőtel azthe zent fiadhoz: mi urunk ieſus Criſtoſhoz: ki az the zent lelkődet en bennem lakoztatad: leǵ ſeǵetſegul maſt ennekőm: az the neuednek vallaſaba. hoǵ megh ǵalaztaſsanak mind azok: kik imagiak ez baluant: es kik dićekődnek az ő iſtenőkbe *et dum oraret* [lőn n] es mikoron Imadkoznek lőn nagh főd indulas: az helőn: es az templomnak fu*n*damentoma az baluanal eǵetőmbe oſ igőn eſ ſillede: hoǵ ſemi benne megh nem marada: hanem cak az otar. mel az templomnak aitaia előt uala: kin zent eugenia aſuala: ezők licaonienek zeǵetebe lőnek: mind azok előt: kik zent eugenianak halalat kőuetik uala: folamek azert oda ez codara nepnek ſokſaga: kik||közől nekiek őtet monǵak uala Artatlannak: Nekiet **329** ördőngőſnek: ezőnkőzbe megh izentetek ez az nicecius feiedelőmnek: es az feiedelőm attaſ az cazarnak: tehat az cazar parancola: hoǵ kőuet kőtnenek az niakara. es az tiberis uizbe uetnek: de legottan az kő el tőrek: Az bodok zent eugenia keǵek iluala az folo uiznek zinen: es iǵ meǵőn uala aſa: hoǵ mind az kőrőztenőknek megh teccenek: hoǵ az uot eugeniaual az vizőn: ki uot zent petőr apoſtollal: hoǵ el ne merittetnek A z u i z b ő l a z e r t k i u e t e t e k es eǵő kemőnćebe uettetek: kinek tyze legottan megh ottattek: ez uttan ſeteth tőmlőcre uettetek: es tyzed napek mind ettel: mind ital: mind uelagoſsak őtőle megh tagattatek: de oth naponked oſ nagh fenőſſek bőuőlkődik uala: hoǵ embőri nelu ki ne ielőntheſſe *apparuit autem illi saluator*: megh ielőnek keǵek neki iduőzőitenk: uiuen az ő kezebe hohoz haſſonlatos feier kineret: edőſſegőſt: es malaztoſt: es monda neki: eugenia ueǵed ez etket: az en kezemből: mert en uaǵok az Criſtus: kit the telles elmedel zerettel: es zerech: Azonnap uezlek tegőd menorzagba: melnap en || zallek le ez fődre: es ezőket monduan el enezek: **330** karaćon napian azert el kildetek az hoher: es neki feiet ueue: es feluetetek az ő teſte az kőrőzten rakonſagitul: es el temettetek Nem meze romatul: via latina: az ő tulaidon őrőkſeǵebe: holot ſok zentőknek teſteth temetteuala őes el *Claudia autem mater eius* Claudia keǵek az ő ania: mikoron az ő koporſoianal ſirna: Ielőnek ő neki vigazonak effelinek ideien: aranbol zőt kamukaba fől őtőztetuen: zyzeknek ſokſagaual: es monda neki: őről es vigagh: mert engőmetes be uit az criſtos az zentőknek őrőmőkre: es attyamat az patriarkaknak zamokba: Imme ez Iőuendő uaſar-

nap: tegȏdes vizȏn az ȏrȏk ȏrȏmbe: Aianliad az the fiaidnak az en batiaimnak: az zent kȏrȏztnek ieǵet: hoǵ ȏkes miuelȏnk [nez] rezeſſȏk leǵenek: ezȏket monduan ȏ: Ime lȏn nagh fenȏſſek: melet embȏri zȏm el nem zenuedhet uaſa: es az anǵalok nagh zoual iſtent dićerik uala: az ȏ dićeretȏkbe cak ertetik uala urunk ieſuſnak: es zent lelȏknek neue: dicȏſegh azert: es tyztȏſſegh: attyanak: es fivnak: es zenth lelȏknek: ȏrȏkȏn ȏrȏke: amen amen ‖

Vrnak neuebe irattatik eǵ zep pelda az edős zyz 331 mariarol

Zent bertinuſnak conuentebe: vala egh barat: kinek Ioſtio
uala neue: Mikoron azert eǵcőr eǵ neminemő erſők az zent főldre
ierſalomba ment uona zarandokſagh iarnia: ez erſők megh teruen
tőrtenek ez főlől megh mondot conuentbe megh zalnia: tehat az
erſők az baratoktul megh kerdetek: az zőrzetus embőrők az zent
főldőn : azzonunk mariat minemő imadſaǵal tyztőlnek : tehat
monda nekik az erſők: ertőttem en ieruſalembeli zőrzetőſſőktul:
hoǵ az bodok zyz mariat főkeppeen naponked imigen dicerik:
Miert hogh az ő neue őt diaki bőttőkből zőrőztetőt iſtentől: tud-
niamint emből: abol: erből: iből: es abol: vǵan ezert az elſő bőtőre
mondnak eǵ pſalmoſt: tudniamint az M a g n i f i c a t o t: es ez vttan
oluaſnak őt aue mariat: az uerſiculuſſal: *post partum virgo invio-
lata permansisti: dei genitrix intercede pro nobis. oracio: concede
nos famulos tuos quesumus domine deus noster* ꝛc,. Az maſodik
bőtőre az ara mondnak *Ad dominum cum tribulart:* es vttana az
őt aue mariat az uerſiculuſal: es oracioual: Az harmadik bőtőre
az erre: mondnak *Retribue* || *seruo tuo*t*:* az őt aue mariaual: es 332
azon uerſiculuſal: es oracioual Az neǵedik bőtőre az ire mondnak
*In conuertendo dominus*t*:* őt aue mariaual: es azon verſiculuſal:
es oracioual: Az őtődik bőtőre az ara mondnak *ad te leuauit*ot*:* őt
aue mariaual: es azon verſiculoſal: es oracioual: es eǵ aue ſanc-
tiſſimaual: Mikoron ezőket hallotta uona az erſőktul: ez főlől
meǵ mondot Iuſtio barat: kezde ez Imadſagal naponked azzonunk
mariat aietatoſſagal tyztőlnie: tőrtenek keǵek: hoǵ eǵ eccaka mi-
koron az baratok az veternen uonanak: ő nem uala ot: tehat
ueterne uttan az ſupprior mene az ő cellaiaba: es aǵan őtet halua

talala: Mikoron ezt az tŏb fratoroknak megh mondotta uona: mind oda gŏlenek: es arćiaiarol az leplet fel nituaan: latak hat ŏt nŏmŏs roſak Iŏttenek ki: egik zaiabol: kettei zŏmeibŏl: es kettei fileibŏl: ezt latuan: naǵon ŏrŏlenek raitha: tehat az teſtŏt fel ueuek: es naǵ tyztŏſſeǵel az zent eghazba uiuek: holot kezdek az roſakat zŏmlelnie: ſlatak hat mindŏn roſan aranaſ megh irattatot az maria: ez vttan heted napek tartak az teſtŏt: naǵ edŏs
333 illattal illatozot: Mel napok alat har||om piſpŏkŏk menenek oda: ſok eghazy nepekel eǵetŏmbe: kik latuan ez nagh codat: dicerek vriſtent: es az ŏ zent aniat: az bodok zyz mariat: ez vttan oztan teſtet naǵ tyztŏſſegel el temetek O azert meltoſagos neu O kegŏs neu O edŏs neu: ziz marianak neue: Mint magaztalialak tegŏdet: byzon az the neued haznos: es ǵŏmŏchŏs: Mert eth ez vilagon malaztot ad az binŏſŏknek: es Iŏuendŏbe az nagh bodokſagot: Intlek azert en es titŏket: kik ez peldat haliatok: es oluaſsatok: hoǵ ez imadſagot az zyz marianak tyztŏſſeǵere gakoriatok: Mert neki igŏn kedues: es nektŏk lezŏn bizon igŏn haznos: es erdŏmŏs: es iduŏſſégŏs: Amen

---

Irattatik meǵes eǵ pelda mel igŏn haznos embŏrnek iduŏſſegere az oraciot naponked megh mondania aietatoſſagal az zyz marianak tiztŏſſegere:

Mel imigeen kezdetik el *O intemerata et ineternum benedicta: singularis: et inconperabilis dei genitrix virgo maria* ꝛc. eǵ idŏbe: uala eǵ neminemŏ nŏmŏs embŏr: ez halalos binbe el uala: de maǵa azzonunknak aietatoſa vala: es neki tiztŏſſegere ez oraciot
334 mindŏnnap megh mongia uala: kit megh || bozuluan az agh ellenſegh: az ŏrdŏk: egh hot karhozot embŏrnek teſteth fel ueue: es ez nŏmŏs embŏrnek vduaraba mene: es zolgalatra ŏ hoźa aſſa: kinek az ŏrdŏk mindŏnŏkbe nagh hiuen zolgal uala: latuan azert az nŏmŏſembŏr az ŏ hiuſeǵet: de nem tugia uala hogh ŏrdŏk uona: ada ŏtet iſpotaliaba: melet tulaidon kenćeuel cinaltatot uaſa: hoǵh ot az koroknak hiuen zolgalna: ŏkeǵek uranak parancolattyat nagh hiuen teziuala: Az korokal nagh zerettetel

banik uaľa: vǵhoǵ az hiuſegből mindőnők őtet az urnak előtte dicerik uaľa: *Accidit ut semel uenisset ad dominum suum:* tőrtenek hogh ećőr mene az ő vrahoz: es kezde nemel korok zauaual tőle halat kernie: ezert mert eǵebet nem ehetnenek: tehat az vr kilde az vaſarra erthe: es mikor ot nem talalhattak uona: Ime ez vr ő maǵa ez zolgaua: haioba ile: es halaznia kezde: Mikoron azert uonanak az viznek kőzepen: az őrdők akaria uala őtet el meritenie: es az vizbe őlnie: de nem tehete: Mert az ekből egh aranbol zőt kőttel bocattatek ala: mel az haiot ol igőn megh kőte: hogh cak meghſem indithata: es halat eleget foguan: eſmeth haza terenek *altera* || *autem die* Maſod napon kegek: eſmeth keuana ura- 335
tul: hoǵ az korokert uadaznia menenek: mert az korok kilőmben megh halnanak: tehat ez ur fel kele cak ez zolgaual: lanciait: nilait: beſteit es madarit ueuen. es eǵ naǵ erdőben el be menenek. Mikoron azert az uadat megh talaltak uona: es ez ur igőn izne: ez zolǵa akaria uala őtet megh őlnie: bociatuan az nilat nem az vadra hatul. de az ő vrara: de legottan az vr kőzőt es ez zolga kőzőt: eǵ igőn zep pozta vettetik uala: mel az nilat el vezy vala. Mert az napes az imadſagot megh monta uala: Az uadal azert melet fokhatanak esmeth haza menenek eǵ neminemő napon keǵek mikoron ez vr eǵ iambor piſpőkőt hituona uendeǵe: Az ebednek utanna ez vr ueue az piſpőkőt: es megh latogataſnak okaert vele iſpotaliaba mene: Mikoron azert az zent piſpők ez zolgat ot lattauona: kezde az koroktul őtet kerdőznie: Azok keǵek ez zolgat codalatos kepen dicerik uala es magaztaliak uala: tehat Ime ez piſpők urnak ielőnteſeből: eſmere őteth őrdőgnek leni: Parancola azert neki mindőnőknek hallaſara: iſten||nek 336
hatalmaual hoǵ megh mondana ki uona: Miert az vrhoz ment uona. tehat az őrdők fel kaitha es nagh zoual imezt monda: őrdők uaǵok ſetetſegőknek feiedelmenek tarſa: Iőttem azert ede előzőr ezert: hoǵ eth az korokat megh fozam az zent gonaſtul: es az zent kenetnek fel veteletul: es az otari zentſegtul Maſocor Iőttem ezert: hoǵ megh őlnem ez vrat: mert az binnek miatta eletebe mienk: de celekődeteuel ellenſegunk: mert az nagh meſtőrnek anianak zolgal: eǵ imadſaǵal: mel imadſagnak ereienek miatta: mind ez ketőtől megh tiltattam: Ezőket monduan az őrdők nagh galazattal es ſiuaſſal Iaigataſſal onnan el enezek: ezt haluan es latuan az zent piſpők: az vr: es mind azok akik ielőn

ualanak: dicerek vriſtent es az ő aniat: az zyz mariath ez vtan az zent piſpők megh kerde az vrat: hoǵ miuot uona az Imadſagh Melet az vr: iſtennek tyztőſſegere es az bodok zyz marianak diceretire megh monda: Az imadſagk vgmond imez *O intemerata et in eternum benedicta* ꝛc Intlek azert en es titőket hogha az gonoz ellenſegnek calardſagat el akariatok tauoztatnotok: ez imadſagot igőn oluaſſatok ||

Incipit sermo pulcerimus de assumcione beate virginis marie **337**

kezdetik naǵ zep predikacio:azzonunk marianak halalarol:

Ez predikacionak kegek harom reze lezőn *primum erit de graciarum eius honore Secundum erit de eius felicissima Corporis et anime glorificacione tercium erit de eius mortis modificacione* Elſő reze lezőn: halalanak ideien ualo tiztőſsegről: Maſod reze lezőn: az ő teſtenek es lelkenek bodokſagos dicőſsegeről Harmadik reze lezőn: az ő zent halalanak modiſsagarol

Mondam: hoǵ ez predikacionak elſő reze lezőn: azzonunk marianak halalanak ideienualo tiztőſsegről Mel melle tudnunk keel: hoǵ embőrők kőzőnſegel halaloknak ideien: zenuednek: harom rendbeli keſerőſegőt *primo amarissimum dolorem* Elſőt nagh ‖ keſerues faidalmat Maſt naǵ zomuruſagos felelmet Harmadot **338** nagh rettenetős kent: ezről mongia egh zent iraſbeli meſtőr haymo ſemi akarminemő kennak Naǵob keſserőſeǵe: mint embőrnek halala: ielőſben halaloſbinbe megh halonak: Mert akoron tamad embőrbe keſserues faidalom: meľ kezőrithy a lelkőt a teſtből ki meny: ki az zyuet attalfolia: es meǵ zagattia: es mindőn erzekőnſegőket az ő eleuenſegitől: megh foztya Touaba: akoron az lelőkbe tamad nagh zomuruſagos keſserőſegh: az haborgo gondolatokert: es keſertetőkert: mert latta embőr ő magat megh foztatnia ez ielőnualo elettől melet termezet zerent mindőn embőr keuan touaba latia hogh ez vilagnak mindőn Iauat el hagan[g]do: teſte az ferǵektul meǵ ragando: es ſemibe magat meǵ nem ſegelhető: erről monda az bőć *o mors quam amara est memoria tua* o halal mel keſerues az the emlekőzetőd: vgmond az pogan bőć ‖ es *terribilissimum omnium mors est* mindőn rettenetős **339** allatnal: rettenetőſb az halal: touaba akoron lezőn embőrnek naǵ felelme: kiről vǵ mond zent gergől doctor Maſt igőn megh

kel nekőnk gondolnunk: meł igőn rettenetős lezőn minekunk
halalunknak oraia: elmenknek minemő felelme? mikoron mielőt-
tunk lezőn mindőn gonozſagunknak emlekőzeti: Miellenunk fel
feguerkőznek őrdőgőknek gonoſagy: vtannunk lezőn ez uilagi gőnő-
rőſegnek megh foztaſsa: főllőttunk kegek az rettenetős bironak
felelme O mel igőn nagh felelőm lezőn akoron: mert ielőn leznek
őrdőgőknek ſokſagy: akaruan az lelkőt el ragadnia: kiknek zynők
rettenetős: mert vgmond az tyztőletős b e d a d o c t o r hoǵ urunk
criſtos az kőrőztfan zenueduen: Ielőn uala az őrdők: hoǵha uala-
mit talalhatna őbene: vǵan ezőnkepen ſok zentőkről oluaſtatik:
340 halaloknak Ideien ielőn lőtnek leni Ha azert || urunk Criſtuſnak:
es az zentőknek halalokon őrdők ielőn uot: mineuel Ionkab az mi
halalunkon ielőn lezőn O en edős iſtenőm: meł naǵ felelőm ako-
ron lezőn: mert mennel kiſsebik gondolatunkrol es zamot lezunk
adandok: es megh hihatatlan ſenteneiat lezunk veendők: Iay
azert: es Iay az binőſőknek: ez oka miert azok akik feltamaztat-
tak: ſoha nem neuetek: de Ionkab olmint zőnetlen ſirtanak
A z e r t m o n ǵ a a z z e n t c i r i l l u s patriarka: zent agoſtonak
irt leuelebe: zent Ieronimoſnak coda teteliről: hoǵ mikoron harom
halottak tamaztattak vona fel: zent ieronimusnak koporſoia mellet:
migh oztan elenek mind zőnetlen ſiranak: es egiket kőzőlők az
tőby ielőn leuen: meǵ kerde zent Cirillus: mi okaert ſirna ollian
gakorta: tehat az felele: ha Cirillus azokrol bizonſagot vőttel-
uona melekről en teǵitlen: te es ſirnal: Monda' neki zent ciril-||
341 lus: micoda az: akegek monda: az en lelkőm el zakada az en
teſtőmtul ol nehezen: hoǵ embőri elme megh nem fokhattia: enes
ha rola bizonſagot nem uőttem uona: ſoha nem hihettemuona: mert
mindőn kenok kiket gondolhatna embőr: ſemiek ahoz kepőſt
v g m o n d u a l a t o u a b a: h a l a l o m n a k oraia el Iőuen: őrdő-
gőknek ol ſokſaǵa ielőnek kőrnőlőm: hoǵ zamok nem uala: zinők
keǵek oł igőn rettenetős uala: es ruth: hoǵ ſemi annal rutab nem
gondoltathatik: Ionkab adna magat iteletnek napiaigh: eǵeteſre
embőr: hodnem Cak eǵ zőm pillantaſik az ő zinőknek lataſara.
kik en kőrnőlem gőluen: mindőnőket meleket iſten ellen tőttem
uala: emlekőzetőmre hozakuala: Intuen engőmet erre: hoǵ az
iſtennek naǵ ergalmaſsagaba ketſegbe eſnem O iai azert: miert
nem uezik ezt ezőkbe embőrők: kiknek igaz ugan tőrtenik dolgok
342 mint nekőnk: ha azert az en ſiraſomnak || okat kerdőd: az ke-

noknak felelme. meľ meltan adattatik az binőſőknek: Ne codald azert ha ſirok: ſőt Ionkab azt kellene codalnod ha nem ſirnek Imar teriőnkazzonunk mariara: *Contra hanc triplicem anxietatem in morte hominum: deus contulit beate virgini in sua morte: triplicem maximam graciam: quibus eam honorificauit Prima gracia: quod ipsammori uoluit sine dolore: cum suauissima dulcoracione Secunda gracia: quod ipsam mori uoluit: sine merore: cum letissima consolacione tercia gracia quod ipsam mori uoluit sine timore: cum certissima assecuracione:* Ez harom keſerőſegnek ellene: mellek leznek embőrnek halalanak ideien: az iſten azzonunknak halala kor: ada harom rendbeli malaztot: kikel őteth tiztőle Elſő malazt imez: hoǵ őtet akara megh halnia: mindőn faidalomnal kil: naǵ gőnőrőſegős edőſsegel Maſod malazt imez: hoǵ || őtet akara megh 343
halnia: mindőn keſserőſegnel kil: nagh őrundetus vigaztalaſsal Harmad malazt imez: hoǵ őtet akara meǵ halnia: mindőn felelőmnel kil: bizonſagos batorſagal elſő malazt kiuel uriſten azzonunkat halalanak ideien zerethe imez. hoǵ meǵ halna mindőn faidalomnal kil: naǵ gőnőrőſsegős edőſsegel: hoǵ mikepen az binnek zeplőietől uot idegőn: ezőnkepen az halalnak kenatules idegőn uona. vgmond keǵek az profeta: az iſten eǵ binert kecőr embőrt nem gőttőr: mint ennek meǵ erteſere pelda: Ammel embőr ezuilagon ualamel bineről eleǵ penitenciat tart: Iőuendőbe oztan iſten azon binert nem gőtri őtet *sed beata virgo in fily sui passione percussa est gladio doloris et* ꝛc de az bodok ziz maria: fianak kenzenuedeſenek ideien: attal verettettek az faidalomnak tőreuel: vǵannera hoǵ az halalnak mindőn kenanal: melet ualamel martir zenuedőt: nagob uot az ő kennia: Azert akkoron meǵ fizethe az halalnak kenat: hat nem kelle vizont eſmet halala||nak ideien meǵ zenuedni: eről monǵa az damaſcе- 344
nus neuő doctor az bodokoknak bodoka: az az az zyz maria: mel az angeli termezetnek főlőtte fel magaztatot menorzagba. az faidalmakat meleket[:] el tauoztatta zileſenek: es halalanak ideien: ezőket meg zenuede fianak kenzenuedeſenek: es halalanak ideien: raitha kőnőrőluen de mondhatna ualaky mint lehetőt ez: hoǵ lelkenek teſtetől ualo elualaſba: kent nem zenuedőt: mikoron az lelőknek: termezetzerent ualo hailandoſaǵa legőn az teſthőz: miert keǵek hoǵ az ő lelke igőn nőmőſsegős uala: es nőmős es igőn zep teſtehőz egeſőtetőt uala: azert mikepen az ő

egeſőleſőkbe: nagobtermezetzerent ualo gőnőrkődes uot: ezőn-
kepen egmaſtulualo el valaſokba: lattattatik nagob kent zenuet-
nek leni: mikepen vrunknak halalanak ideienes: igőn ſanaruſagos
len az ken: erről monda az ő zőmelebe Ieremias profeta *trenorum*
tercio Ca: Quos omnes qui transitis per uiam ꝛc ſiralmarol zőrzőt
345 kőnuenek harmadik rezeben O mind ty kik iariatok || ez uilagnak
utat: iǵekőzetők rea. es laſsatok: ha uaǵon haſonlatos keen az en
kenomhoz: ez fogaſra reea felel az nagh albert doctor: es uǵ
mond: hoǵ az bodok zyz maria az zeretetnek naǵuotaert: es az
elmelkődeſnek edőſsegeert: kibe akoron uala: lelkenek teſtetul el
valaſaba ſemikent nem zenuede: Mikepen azert az termezet haitya
az lelkőt az teſthőz: hoǵ eǵmaſtul el nem zakadhatnanak: ezőn-
kepen az zeretet: ſokal Ionkab haithia az lelkőt: urunk criſtoſhoz
erről monda zent pal apaſtal eǵ leuelebe *Cupio dissolui es esse cum*
cristo keuanok el feſőlnőm: tudniamint az teſtől: es criſtuſsal
lenőm: ennek kegek Iobanualo megh erteſere. hozunk peldat az
zentőkről: ame moiſes profeta: es illes profeta: neguen nap bői-
tőluen: nem erzek az eſegnek es zomiuſagnak fogatkozaſat: az
346 iſteni elmelkődeſnek || edőſsegenek miatta: vǵan ezőnkepen az
bodogh zent lőrinc es: az tőb zentők: kik naǵ kenokat zenuette-
nek: urunk criſtuſhoz ualo nagh zeretetőknek miatta: az kenokat
edős es gőnőrſegős lakodalomnak mongak uala: erről monǵa zent
agoſton doctor *Omnia immania dulcia et leuia ac prope nulla facit*
amor Mindőn nagokat: edőſse: es kinőie: es ol mint ſemie tezőn
az zeretet: mind ezőkből imar Neǵ nőmős tanuſagok adatnak
Primum elſő: hoǵ azzonunk maria nem mulek ki ez uilagbol kor-
ſagal: mint eǵeb embőrők zoktak megh halnia *secundum documen-*
tum maſod tanuſagh imez: hoǵ azzonunknak elmeie halalanak
oraianak ideien: uot fel figeztetőt: edős elmelkődeſeben zent fia-
nak: es edős zeretetiben: es laſsan laſſan ezőnkőzbe az ő elete:
el fogatkozek: uegre az ő lelke zent fiaba ualo elmelkődeſbe meg
347 maraduan: mindőn fa||idalomnal kil lelke teſtet el haǵa *tercium*
documentum harmad tanuſagh imez: hoǵ ő nem agba fekőuen: de
terdőn aluan: es kezeit őzue kucoluan: es zőmeit menorzagra fel
emeluen hala megh *Quartum documentum* Neǵed tanuſagh imez:
hoǵ urunk Criſtuſnak kelle: az nagh kenokat fel vennie embőrſe-
ǵebe ezert: hoǵ eleǵet tenne embőri nemzetnek bineről: erről
monda zent petőr apaſtal elſő leuelenek maſodik rezebe *Qui pec-*

cata nostra ipse pertulit in suo corpore ki az mi bineinket: az az a
mi bineinkrȣl elegh teuȣ kenokat: ȣ uiſsele az ȣ teſten: Azzonunk
maria keǵek: nem embȣri nemzetnek ualtſaǵaert hala megh:
azert nem lȣn zikſegh hoǵ ȣ az halalnak kenait zenuedne: ſȣt az
kiualtkepenualo kegelȣmnek miatta: kelle leni az halalnak kena-
tol idegȣnnek *Secunda gracia quod ipsam mori uoluit deus sine me-
rore: Cum letissima consolacione* Maſod ma‖lazt meſſet tȣn urunk: 348
edȣs anniaual halalanak ideien: imez hoǵ ȣtet akara megh hal-
nia: mindȣn keſerȣſsegnel kil: nagh ȣruȣndetȣs uigaztalaſal: Mert
az bodok zyz maria halalanak ideien: ſokkepen ualo uigaztalaſt
ualla *primo ab angelis* elȣzȣr az angaloktul: kik az ȣ halalanak
ideien ielȣn uotak: Mert ha az zentȣk kȣzȣl nemeſek oluaſtatnak:
halaloknak ideien angali uigaztalaſt vȣtnek lenni: mint az bodok
zent ferench attiank: zent marton piſpȣk: es zent miklos piſpȣk:
ſokal Ionkab az bodok zyz maria: halalanak ideien uigaztaltatot
iſtennek angelitul: *secundo ab apostolis* Mazor az apaſtoloktul: mert
az apaſtolok mind ielȣn lunek: az ȣ halalanak ideien: mint zent ǵe-
nis doctor monǵa eǵ leuelebe: kik ȣtet iſteni diceretȣkel vigaztalak
tercio a domino ihu harmachor vigalztatek urunk ieſuſtul: ky ȣtet
edȣſȣn hiua az menei ȣrȣmre ‖ errȣl monǵa zent Ieronimus doc- 349
tor *in sermone de assumpcione*: oluaſok az zentȣknek temeteſȣkre:
gakortha iſtennek angelit Iȣtteknek leni: es zolgalatot tȣtteknek
leni es az ȣ lelkȣket mind menorzagik: diceretȣkel fel vitnek leni
es azon zentȣket naǵ fenȣſsegel fenlȣtnek leni: es naǵ edȣs illat-
tal illatoznia: ha azert uriſten eletenȣket az zentȣkhȣz meltoltatot
ielȣntenie: Mineuel Ionkab az ȣ zileienek halalanak napian:
hiendȣ az menei uduart hoza mentnek lenie: es ȣtet ki ielȣnthe-
tetlen uilagoſsagal kȣrnȣl uȣtnek lenie: es mind az zent harom-
ſagnak zekiglen: diceretȣkel es enȣkleſȣkel fel vitnek lenie v a l-
i o n k i g o n d o l h a t i a m e g h minemȣ dicȣſeǵel ez uilagnak
azzona: ment leǵȣn ki ez uilagbol: mel kedues arcaual: mel vig
keduel: minemȣ iſteni tiztȣſsegel: fiatul fogattatek: es mindȣn kar
angaloknak fȣlȣttȣk menorzagba fel magaztattek: ezȣket monǵa
zent Ieronimus ‖ uǵan ezert mongak nemel doctorok: hoǵ az tizes 350
[eǵ] ek: az az menorzagh imar kecȣr ireſittetȣt megh: elȣzȣr
aldozo napian: mikoron mind az anǵalok urunknak elebe Iȣue-
nek: Mazor azzonunk marianak menbe uetethe napian: harmaćor
oztan megh ireſȣl iteletnek napian: mikoron mind az anǵalok: es

zentők ki iőnek menorzagbol: az iteletre az itelő biroual eǵetőmbe
Sed forte uis scire qualibus meritis de netalamtan akarod megh
tudnod: minemő erdőmeiuel erdőmle az bodok zyz maria: hala-
lanak ideien: az menei vigaztalaſt: erre rea felelhetunk az doc-
toroknak mondaſok zerent: hoǵ ezt az bodok zyz maria erdőmle
imez harombol: ebből erdőmlőttek az zentők kőzőles nekiek
Primo per feruentem Cristi dileccionem elżőr: az Criſtuſnak buz-
351 goſagos zeretetinek miatta: || mert az bodok zyz maria: [ ] urunk
criſtuſt igőn zerethe: ſoha nem uot olana: ki ǵermőket uǵ zerette
uona: mint azzonunk maria edős fiat: ennek miatta erdőmlek
halaloknak nap'an az iſteni uigaztalaſt: az bodok zenth petőr
apaſtales: zent Ianos euangeliſta: zent lőrinch: es tőb ſok zen-
tők *secundo aly hoc meruerunt per castitatis nitide obseruaciam*
Maſoćor: nemel zentők ezt erdőmlőttek: az zent tiztaſagnak tar-
taſanak miatta: mint peldank uaǵon zent katerin azzonrol: zent
margit azzonrol: zent kalara azzonrol: es tőb ſok zent zizekről
tercio aly hoc meruerunt per misericordie et pietatis exhibicionem
harmachor: uǵan ezőnt nemel zentők erdőmlőttek: az ergalmas
dolognak miatta: mint az bodok zent erſebőt azzon: zent martha:
es zent magdolna: Miert kegek hogh azzonunk zyz maria: mind
ez harom Iozagokat: mindőn zentőknel meltoſagoſban ualla: hat
352 mindőn || zentőknel Ionkab kelle: halalanak ideien megh uigaz-
taltatnia: ez harom nőműs Iozagokat ha mies tezők: az edős urif-
tentől halalunknak ideien megh uigaztatunk: *tercia gracia collata
beate virgini in sua morte est quod ipsa mortua est sine omni timore:
cum certissima assecuracione* harmad malazt: melet tőn urunk
criſtus edős anaual halalanak ideien imez: hoǵ akara őtet megh
halnia: mindőn felelőmnel kil: bizonſagos batorſagal: hoǵ keǵek
Ionkab meǵ erteſek nemel embőrők felik az halalt: ugan terme-
zetből: Nemelek felik az gonoſsagert melet tőttenek: Nemelek
felik touaba halaloknak ideien őrdőgőknek gonoſsagokat: Nemelek
felik meges az halalt az bizontalanſagert: mert nem tugia embőr:
hogh ha zeretetre auagh [d] gilőſegre meltho leǵőn: mint az ~~bőc~~
monǵa azert felik iſtennek iteletit *sed in beata uirgine nullum
horum locum habuit* de az bodok zyz mariaba: ezők helt nem ual-
353 nak: Mert az halalt || nem feliuaľa: mert az ő fianak keuanſaga-
nak zeretetiuel ǵeriedőzuen: es malaztnak edőſſegeuel telles
leuen. keuanuala az teſtől el feſőlnie: es Criſtuſsal lenie touaba

tugia uala ő hoǵ iſtennek ellene cak bocianandő kepen ſem
uetkőzőt: azert ſemi gonoztul ő nem felt: Az iteletnek ſenten-
ciaiat ſem felthe: mert tugiauala hogh az iſtennek anianak lehe-
tetlen uona karhoznia: ſőt zykſegh uona iduőzőlnie: es mindő-
nőknek főlőtte fel magaztaltatnia *Denique ipsa a filio impetrauit:*
uegre zent fiatul ő ezt megh neiere: hoǵ az ő lelke teſteből ki
menuen: eǵ őrdőgőt ſe latna es eǵes neki ne arthatna: Mind
ezőkből azert megh tecik: hoǵ az bodok ziz maria mindőn felelőm-
nel kil: ſőt nagh batorſagal es lelki: teſti: iſteni edőſſeǵel hala
megh O mel bodok uot az zyz marianak ez ellen teſtből ualo ki
menety O en edős iſtenőm: ha akoron en ielőn uotam uona: mel
nagh aietatoſſaǵal: mel nagh alazatos kőnőrǵeſſel: es mel nagh
ſiraſsal: ennőn magamat neki aianlottam uona: hoǵ menorzagba
zent fia előt: rolam binőſről el ne feledkőzőt uona O hiu lelők:
gondoliad megh: az zyz marianak || meltoſagat es zentſeget: es 354
magadat mindőn aietatoſsagal aianliad ő neki es őtet keried:
ſgakorta hyad: hoǵ az ő zent fianak zeretetiert: meltoltaſsek
nekőd malaztot es dicőſegőt niernie amen

*secundum erit de eius felicissima Corporis at anime Glorifica-
cione* Maſod lelky tanuſagtok lezőn: az bodok zyz marianak teſte-
nek es lelkenek bodokſagos megh dicőiteſeről: Mel melle ſokan
ketőlkődnek ebbe: hoǵha az bodok zyz maria: mind teſtebe es
lelkebe fel uetetőt legőn menorzagba: es tekelletőſſeǵel megh
dicőitetőt leǵőn: mikepen zent fia urunk ieſus criſtus: Ielőſben
mert az bodok zent ieronimus azzonunknak ez napiarol tőt pre-
dicacioiaba: ezt hatta leǵőn ketſegbe: de maǵa ania zent eǵhaztul
ez keǵőſſőn hitetik: es vallattatik: Vgian ezert az bodok zent ago-
ſton doctor ſok okoſſagokal byzonuithia. hoǵ mikepen urunk ieſus
Criſtus teſtben lelőkben az bodokſagba uaǵon: ezőnkepen az ő
zent ania es azzonu*n*k zyz maria ennek keǵek bizonſa-
gara tyzőnket okoſſagokat uehetunk: olmint tyzőnket cillagokat:
kikel az bodok zyz maria dicekődik menorzagba. kegőſſőn elmel-
kődhetők azert: hoǵ azzonunknak menbe uetelenek napian. ||
akaruan urunk Criſtus edős anianak naǵ tyztőſſegőt tenie: em- 355
bőri elmelkődes zerent tanaćot tartha az anǵalokal: es az zentő-
kel: es monda nekik: Im ielőn uagon az idő: kibe az en zent
aniamnak lelke az teſtből ki iőuendő: es menorzagba nagh tyz-
tőſſegel helhőztetendő: Minemő tiztőſſegőt ilek azert az ő zent

lelkenek es teſtenek tenôm? kinek meheből ueuem en fel ez zent teſtôt: holot kilené honapik nugouam: ezutan engômet ez vilagra zile: zyzei teieuel fel tartha neuele: Nekôm telles eletômbe zeretetel zolgala: es en ritham kenzenuedôn es megh halon igôn kônôrôle *tunc omnes sancti et angeli* tehat mind az zentôk es angalok: vrunk elôt le eſuen: es ôtet diéeruen mondanak: Nagh ur: es nagh az ô hatalmaſſaǵa: es az ô bôéeſſegenek ninchen zama: Mondanak touaba: Vram te ueled uagon az bôéeſſegh: Meľ iol tugia az the miuelkôdetôdet: meł Ielôn lôn mikoron ez fôdet es terômted: es tugia uala mi uona kellemetôs az the zômeidnek elôtte: Az the vekhetetlen bôéeſegôd azert ueǵezeel: Mert igaznak lattatik
356 the zolgaidnak: hoǵ az the zent aniad mindôn tiztôſſegel ‖ es dicerettel teſtbe es lelôkbe megh dicôittetuen: menorzagba fel ueteſſek: nekôd iogodra helhôzteſſek: hoǵ ueled eǵetômbe orzagolion mind ôrôkun ôrôke: es iǵ ekkepen az mendônhato iſten: el veǵeze: hoǵ ôtet teſtbe lelôkbe az diéôſegre fel vinne: es teſtebe lelkebe megh bodugutana: ezth keǵek igh akara: hoǵ az fel vitelbe menorzagba: mindôn kar ôtet tyztôlne. es mindôn karbaualok okoſſagokal byzonutanak: meltan menorzagba ualo ueteleth *Primo ergo angeli probauerunt eius dignam assumpcionem: racione perfeccionis* Elôzôr azert az angalok bizonutak az ô meltan menorzagba ualo uetelet: az tekelletôſſegnek okoſſagaual: imelleten kepen Az iſtennek ania mikepen hoǵ mindôn anǵaloknal es zentôknel naǵob zent: Mel ol tiztaſagos: hoǵ zenth anſelmusnak mondaſa zerent: iſtennek alatta az ô tyztaſaganal nagob nem ertehettetik: ezônkepen tekelletôs bodokſagot kel uallania: mindôn angaloknak es zentôknek fôlôttôk: de az angalok ol tekelletôs bodokſagot ualnak. hoǵ az dicôſſegtul: cak eǵ zômpillantaſiglanes
357 megh nem foztatnak: Ezônkep‖pen az zyz marianak lelkenek es: nem kelle az tekelletôs bodokſagtul cak eǵ zômpillantaſigh es megh foztatnia. de ha azzonunknak lelke teſtenelkil uetetôt uona az bodokſagra: mierthogh mindôn lelôk: termezet zerent ualo hailandoſagot ual az ô teſtehôz: ebből ez kôuetkôznek: hoǵ azzonunk marianak lelke: mikepen az tôb zentôknek lelkôk es: az tekelletôs bodokſagtul megh foztatot uona enneben: mert az ô lelke keuanſagot uallot uona az ô teſtehôz: es nem uallana az tekelletôs bodokſagot annera: mint az angalok. melet tartanunk alkolmatlan: Mert ugh enôkôl ania zent eǵhaz rola *exaltata est*

sancta dei genitrix super choros angelorum ꝛc. fel magaztaltatek iſtennek zent ania: menorzagba az angaloknak karok fȍlȍt: vgmond zent agoſton doctores: tekelletȍſſegel az a bodok: a ki mind ualia azt a mit akar: de az edȍs zyz marianak lelke termezetzerent keuania: az ȍ [k] teſtenek megh bodogulaſſat: tehat ebbȍl kȍuetkȍzik: hoǵ ȍ neki teſtebe lelkebe megh kelle bodogulnia *secundo primi parentes probauerunt eius dignam assumpcionem: racione exempcionis:* Maſoćor az mi elſȍ zileink: bizo‖nutak azzo- 358
nunknak meltan menorzagba ualo uetelet: az ki uetelnek okaſſagaual: Imelleten kepen M i n d ȍ n h a t o r e t t e n e t ȍ s e s f e l e n d ȍ vr iſten. aldot uaǵ the: es aldot az the zent aniad: byzon ȍ meltho teſteben es lelkebe megh bodugutatnia: ezert mert az iſtennek ania: ki uetetek euanak atk'abol: melet ur iſten ȍ re'a ada az binert: ſȍt euanak mindȍn atkia: ziz marianak aldomaſara valtoztatek. ezert monda vriſten euanak: moiſes iria elſȍ kȍnuenek harmadikrezeben: Megh ſokaſitom az the keſſerȍſegidet: faidalomba zilȍd az the fiaidat: es az firfivnak hattalmaſſaǵa alat lez: es ȍ vralkodik the raittad *sed ab his beata virgo exempta fuit:* de ezȍkbȍl azzonunk ki uetettek. mert ȍ uala zeplȍtellen zyz ki faidalomnal kil foǵada zent fiat: neheſſegnel kil viſſele. kennal kil zyle: es azzoniallatoknak mindȍn kenzenuedeſſȍkbȍl ki uetetek: ezt ielȍnthe zenth lelȍk iſten: az bȍchnek zaia attal monduan: *tota pulcra es amica mea* Mindȍnȍſtul fogua zep uagh en iegȍſſȍm. es zeplȍ ninchen the benned: mert az ziz mariaba: ſem lelki: ſem teſti zeplȍ nem uala: touaba firfiunak hattal‖maſſaǵa alá ſem uet- 359
tetek: mert ȍ mind firfiaknak: mind azzoniallatoknak azzona: ȍ ki megh rontha az kegonak feieth: igaz azert es melto hoǵ ki uetetȍt leǵȍn: amaz kȍzȍnſeǵȍs atokbol: por uagh es porra lez: Monda uegre adam: Melto uram iſten hoǵ mikepen the enǵȍmet: es az en iegȍſſȍmeth euat: helhȍztettel uala ez fȍdi paradicomba: az artatlanſagnak nȍmȍs alapatiaba: vghoǵ ha az the parancolatodat megh tartottok uona: ſoha porra es hamuia lȍttȍnk uona: ezȍnkepen az the aniad: az bodok zyz maria: ki mindȍn the parancolatidat tekelletȍſſȍn megh tartotta: ez meltoſagot ualia: hoǵ ueled eǵetȍmbe az menei paradicomba helhȍzteſſek teſtbe es lelȍkbe *tercio sancti patriarche* harmachor az zent patriarkak byzonutat: az ȍ menorzagba ualo veteleth: az tyztȍſſegnek zalaſanak okoſſagaual: imelleten kepen: Az ańanak tyztȍſſeǵe zal az fivra:

Enneten vagon hoǵ ualami tiztőſſegőt az iſtennek anianak
tezunk: ezt az iſtennek tetetik: ki ő tőle zilettetőt: hoǵ azert
az vr ieſus Criſtus: az ő aniaba dicerteſſek mikepen ő dicőſ-
360 ſegenek zekibe: melto hoǵ iſten utan Mennel nagob tyztőſ‖ſegőt
aǵon neki menorzagba: mind teſtbe mind lelőkbe: erről monda
zenth agoſton doctor: az zyz mariarol: Iſtennek zekinek:
vrnak hazanak: Criſtuſnak hailokanak: melto teſtbe es lelőkbe
ot leni: a hol ur Criſtus uaǵon *Quarto sancti profete* Neǵećőr
az zent profetak bizonutak azzonunknak meltan menorzagba
ualo uetelet: az Iőuendő mondaſnak okoſſagaual: mert az pro-
fetak zent lelők iſtentől zoltanak Iőuendőket: vrunk Criſtoſrol:
es az ő zent ańarol: melto azert: hoǵ az ő mondaſokba hiuek-
nek talaltaſsanak: de ſok profetaknak mondaſi illetik azzo-
nunknak teſtebe lelkebe menorzagba ualo vetelet *vnde dauit ait*
Astit regina a dextris tuis ꝛc kiről ugmonda dauit: al az ke-
ralne azzon: az the Iogodra aranas őtőzetbe: kőrnől uetetuen
killőmb killőmb zinőkel: Az arannak keǵek imelleten tulai-
donſaǵa uagon: hoǵ ő megh nem roſdaſodik: ſem megh nem
rotad: ezőnkepen az zyz marianak teſtenek ſem kelle megh
rotadnia: touaba vǵ monda az bőćes *surge propera amica mea*
kelfel: ſies en Iegőſſőm: kiben ielőnthi azzonunknak teſtebe-
361 ualo fel tamadaſat ‖ Az bodok zent Ianos euangeliſta es ira
azzonunkat: lataſarol irt kőnuebe Napal kőrnől uetetőt azzon-
nak: mel mondas nem illeti az lelkőt: hanem az teſtőt: Monda
azert moyſes profeta urnak: emlekőzel megh vram. mert enne-
kőm parancolal hoǵ nekőd zőuetſegnek zekrenet cinalnek: mel
zekrent akarad hoǵ az ſetim neuő ſabol cinalnam: mel ſanak
eleten tulaidonſaǵa uaǵon: hoǵ megh nem rotad: ſem az ſer-
gektul megh nem ragathatik: ez ſa azert uram iſten peldazia
az the zent ańadat: mikepen azert az zőuetſegnek zekrenebe
lakozal: es feleletőt onnan ać uala: ezőnkepen zent ańadnak
mehebe: touaba mikepen az ſa: kiből az zőuetſegnek zek-
rene cinaltatot uala: rothatatlan: ezőnkepen zent ańadnak
teſtenekes rothatatlannak kel leni: azert teſtbe lelőkbe fel kel
tamaztatnia: es menorzagba mindőn kar angaloknak főlőtte fel
kel magaztatnia *Quinto discipuli beati* őttőćőr bizonutak azzonunk-
nak meltan menorzagba ualo uetelet: az zent tanituanok: Az zol-
galatnak okoſsagaual: Mert vrunk Criſtus zoluan az tanituanok-

nak vǵ monda : zent Ianos euangeliſta iria *qui mihi ministrat me
sequitur ‖ a ki ennekőm zolgal : engőm kőueſőn : es aholot en ua- 362
gok : ot lezőn az en zolgames : de az iſtennek ania : mindőnőknek
főlőtte zolgalt urunknak előzőr : meheben zolgaltata tyztaſagos
uert : Maſoćor zilettetuen zolgaltata zyzei teiet : harmaćor telles
eletebe zolgala killőmb killőmb keppen : azert melto hoǵ ahol Criſ-
tus uaǵon : az ő zolgaloiaes tudniamint edős ania : teſtebe es lel-
kebe leǵőn *sexto sancti martires* hatocor az zent martiromok : bi-
zonutak azzonunknak melttan menorzagba ualo uetelet : az megh
bőćőleſnek okoſſagaual : imez keppen : Iruan uaǵon az martiro-
mokrol dauid profeta miat *Preciosa in conspectu domini mors san-
ctorum eius* dragalatos urnak zine elől : az ő zentinek halala : ha
azert az zentőknek halalok dragalatos : Az ő ańanak halala ſokal
dragalatoſbnak kel leni : mert ő mindőnőknel dragalatoſb es zent-
ſegőſb : Nem uona kegek az ő halala dragalatos : ha teſtbe es le-
lőkbe nem elne : hat ebből kőuetkőzik hoǵ teſtbe es lelőkbe men-
orzagba kel vitetnie : es az ő zent teſtenek az vtoſo kőzőnſegős
fel tamadaſt nem kel uarnia *septimo sancti confessores* hetećőr bi-
zonutak azzonunknak ‖ meltan teſtbe lelkebe menbe uetelet az 363
zent confeſſorok : Az megh mereſnek okoſſagaual : Imelleten ke-
pen : Iruan uaǵon zent lukać euangeliomaba *qnacumque mensura
[mensura] mensi fueritis : remecietur vobis :* valaminemő mertekel
merenditők vizont aual merik nektők : Vguaǵon touaba irua : zent
mathe euangeliomaba *Reddet unicuique secundum opera sua* megh
fizet tudniamint az iſten : kinek kinek mind az ő miuelkődete ze-
rent : urunknak mondaſa. de az bodok zyz maria : teue az Ioth es
mertekle az ő erdőmet : mindőn embőrőknek erdőmőknek főlőtte :
Az erdőmhőz keǵek kel az Iutalomnak haſſonlatoſnak lenie : mert
dauit profetanak mondaſa zerent : malaztot es dićőſſegőt ad ur :
Az iſtennekes azert az bodokſagot kelle azzonunknak erdőmeze-
rent mertekleni : Mel killőmben nem lehethe : hanem iǵ : hoǵ teſ-
tebe es lelkebe megh bodugutatnek *Octauo sancte uirgines* Nioćaćor
byzonutak azzonunknak meltan teſtebe lelkebe menbe uetelet : az
zenth zyzek : az romhatatlanſagnak okoſſagaual : imelleten kepen :
Miert hoǵ az bodok zyz maria : eǵez zyz uala. ‖ nem kelle az ő 364
teſtenek megh rothadnia : de menorzagba zent fia melle helhőztet-
nie : Mert am zent lelők iſten monda az bőćnek zaia attal *Incor-
rupcio facit proximum deo :* Az egezſegh az az az tyztaſak. kőzel

tezőn iſtenhőz: kezdek touaba eǵetőmbe az zent zyzek azzonuk-
nak tyztőſſegere enőklőnie: Az bőćnek mondaſat *hec est que nesci-
uit thorum in delicto* ez mel nem eſmert bint hazaſsagba: vaľ ǵő-
mőćőt az zent lelőknek nezeſebe *Nono omnes generaliter electi*
killenćőr bizonutak azzonunknak meltan menbe vetelet: kőzőn-
ſeǵel mind az valaztattak es zentők: az valaztaſnak okoſſagaual.
monǵak uala azert: aniazent eǵhaznak diceretet: valazta őtet
iſten: es őrőktul fogua valazta: az ő hailokaba lakoztattia őtet:
melto azert hogh ha az zentők: es az ő teſtők ſok keppen tyztőltet-
nek ez fődőn iſtennek zőrzeſſeből: ſokkal Ionkab az iſtennek ania-
nak teſtenek kel tyztőltetnie menorzagba: touaba nemel zentőknek
teſtők megh maſtes eǵezzen tartatnak: ſokaknak touaba teſtők
365 Coda tettellel aiandokoztattak megh || Iſtentől: Nekieknek keǵek
koporſoIok anǵali keztől cinaltattak: mint zent kelemene: es
zent katherina'e: Mikoron azert az bodok zyz Marianak teſte:
leǵőn mindőn zentőknek teſtőknel meltoſagoſb: hat mindőn zen-
tőknek teſtőknel Ionkab kelle tyztőltenie: de lattiok hoǵ teſte ez
fődőn nem tiztőltetik: hat menorzagba kel tiztőltetnie: houa
teſtbe lelőkbe felkel vetetnie *decimo deus spiritussanctus* tyzećőr
byzonuta azzonunknak meltan menorzagba vetelet: zent lelők iſten
az telles letelnek okoſſagaual. Imelleten kepen: Az iſtennek zent
ania: mindőnőknek főlőtte telles malaztal: ezert monda az anǵal
neki *spiritus sanctus super veniet in te* Az zent lelők iſten főlől Iő
the reiad: az az mindőnőknek főlőtte bőſſegőſben Iő the read: nem
cak lelkődbe de meg teſtődbe es: azert neki tellesnek kelle leni
malaztal: mind teſtebe mind lelkebe: byzon telles uala azzonu*n*k
marianak arcaia malaztal: vǵannera hoǵ cak eǵ tekenteteuel. az
gonoz keuanſagot maſba megh ottya uaľa: feiees telles uala ma-
laztal. agakartaualo iſteni elmelkődeſnek miatta: telles uala mind
366 zaia: mind || aiaki: dauit profetanak mondaſa zerent: őntetek
malazt az the aiakidra: ol igőn telleſſők ualanak kegek malaztal
az ő aiaky: hoǵ ő neki mindőn igeire: mint az zent euangeliom
ualia: codak tetetenek: ő neki eǵ kőzőnetire erſebőt azzon malazt-
tal be telleſődek: es neki őt igeire tudniamint leǵőn nekőm az the
bezedőt zerent. Iſtennek fia le zalla menorzagbol *Item aures eius
plena erant gracia* touaba az ő fileies telleſſők ualanak malaztal:
mellek erdőmlek halania nem Cak anǵaloknak bezedőket: de
megh az iſtenek fianak Criſtuſnak bezedet es: kezeies telleſſők

ualanak malaztal: mert erdőmlek illetnie az iſtennek fianak zent teſtet: ezőnkepen melle es emlei. kyk erdőmlek emtetnie az iſtenek fiat: Melto azert hog az ő zentſegős teſtenek tagay: legenek menorzagba telleſſők dicőſſegel: mikepen hogh ez vilagba es telleſſők uotanak malaztal *vndecimo dei filius* tyzőn egećőr byzonuta azzonunknak meltan menorzagba ualo vetelet: az iſtennek fia vrunk ieſus. az egeſſőleſnek okoſſagaual imig‖en: 367
Az teſt mel éǵeſſőtetek az iſteni termezethőz: nem kelle megh rothadnia: de az kőzőnſegős fel tamadas előt fel kelle tamadnia: es dicőittetnie: dauit profetanak mondaſa zerent: ki ugh monda *Non dabis sanctum tuum videre corrupcionem:* nem ać az the zentődnek romlaſt latnia: Miert kegek hoǵ az en teſtőm eredetőt vőt az en zenth anamnak teſtetől: Azert mikepen az en teſtőmnek nem kelle megh rothadnia: ezőnkepen az ő teſtenek es: es az kőzőnſegős itelet előt fel kelle tamaztatnia: es menorzagba teſtbe lelőkbe fel magaztaltatnia *duodecimo dei patris potencia* tizőn kettőćőr bizonuta azzonunknak meltan teſtbe lelőkbe menorzagba ualo vetelet: az attya iſtennek hatalmaſſaǵa: az fel magaztalaſnak okoſſagaual: imelleten kepen: melto uala hoǵ en attya iſten az en zent fiamnak aniat: mindőn terőmtőt allatoknak főlőtte fel magaztalnam: mind az en fiamnak fogadaſaba: mind zileſebe: es mindőn malaztoknak adaſaba: hoǵ be telleſődnek az ő mondaſa ki uǵ monda *fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen eius:* ‖ thőn ennekőm naǵot: a ki hattalmas: es zent az ő neue: 368
ezőnkepen melto lőn hoǵ kiualtkepen ualo malaztombol: teſtebe lelkebe menorzagba fel ueteſſek: es ot mindőnőknek főlőtte fel magaztaltaſsek Ennek keǵek Ioban ualo hitelere peldaes oluaſtatik *dum enim beatus anthonius ordinis fratrum minorum:* Mikoron az bodok zenth antal: ki kiſſeb attifiaknak zőrzeteből ualo uala: megh elne: zent Ieronimus doctornak innepe előue Iőuen: nem akara az veterniere be menie: megh haboroduan zent Ieronimuſnak ellene: ezert hoǵ zent ieronimus az aſſumpciorol irt predicacioiaba: azzonunknak teſtebe menbe uetelet ketſegbe hattauona: Ime azon etzaka iſtennek anǵala zent antalnak ielőnek az cellaba: es monda neky M i o k a e r t n e m a k a r z antal menőd az veterniere: tehat ő moda megh haragutnak magat zent ieronimus ellen: ez főlől megh mondot okert: es Ime nem ſok idő el muluan: Azzonunk maria es naǵ fenőſſegel: es angaloknak ſokſagaual neki

ielőnek: es zenth antal legottan terdre eſuen: kere azzonunkat:
369 hoǵ őtet erről byzonoſſa tenne: hoǵ ezt ő batorſagal pre‖dikalhatna: tehat az bodok zyz maria erről őtet byzonoſſa teue: es parancola neki hoǵ batorſagal p*re*dikallana: ezőnkőzbe az bodok zenth ieronimus es naǵ fenőſſegbe ot ielőnek: es monda zent antalnak: Azert nem uallottam en ez főlől megh irt p*re*dikacioba: azzonunknak teſtebe menbe uetelet: mert en erről byzonos nem uotam: haǵam kegek ketſegbe ezert: hoǵ az bodok zyz maria ſokaknak magat megh ielőntene: es erről őket byzonoſſa tenne. ezt megh monduan: mind azzonunk. mind zent ieronimus: es mind az angalok menorzagba menenek: zent antal keǵek marada naǵ lelki vigaſagba: es ezutan migh ele: azzonunknak mind teſtebe: mind lelkebe menorzagba ualo uetelet batorſagal p*re*dikalla *Ad propositum itaque redeundo* Az el kezdőt mondaſra azert teruen: kegőſſőn megh gondolhattiok: hoǵ mikoron mind az zentők ez főlől megh mondot keppen: azzonunkat dicertek uona. es okoſſagokal őtet teſtebe menorzagba fel vetetnie bizonutottak uona: tehat az zent haromſagh iſten parancola: monduan az
370 dauit ‖ profetanak mondaſat *Sumite psalmum et date tympanum* ꝛc vegetők az diceretőt: es agiatok az dobot: őruőndetős enőkőt hegedőuel: enőkőletők kirtel: ez fel uetelnek napian: tehat Ime vrunk ieſus mind az angalokal es zentőkel: azzonunknak teſtehőz mene es imezt kezde mondania *surge propera amica mea* ꝛc kel fel ſyes en Iegőſſőm: en zepſegőm: es Iőuel. Iőuel ez vilagbol es Im megh koronaztatol: es ekkepen fel tamada az bodok zyz maria naǵ dićőſſegős teſtel: es menorzagba fel vitetek: es ot mindőn kar angaloknak főlőte fel helhőztetek O Azert hiv lelők: gondoliad megh menorzagba ez mai napon mel nagh őrőm es vigaſſak lőn O az bodok zyznek es mel igőn nagh őrőme lőn O mel kiielőnthetetlen dićőſege lőn: the es O aietatos lelők: ez őruőndetős napon az zyz mariaual őrőluen: maǵad neki aianľad: es őtet nagh keuanſagal hiaiad: ő hoźa kaiaćh. ő hozia ohać: hoǵ az bodokſagba rolad megh emlekőzek: es az ki ielőnthetetlen Nagh bodokſagba: tegődes rezeſſe tegőn amen ‖

371 *tercium erit de eius mortis modificacione* harmad tanuſagtok lezőn az zyz marianak halalanak modiſsagarol: Mel melle tudnu*n*k kel, hoǵ az apaſtolok mikoron az zenth lelők iſtennek el vetelenek vtanna ez vilagnak killőmb killőmb zeǵeletire: predikalaſnak

okaert el ozlottanak uona: Azzonunk maria marada ieruſalembe: a
hazba a hol zent*fia az vek uaćorat tőtte uala: adek azert azzo-
nunk eǵ nap ſem ezik uala. mignem zent fianak ken zenuediſenek
helit el Iaria uala: el meǵőn uala azert oda: a hol imadkozek: a hol
megh fogatek: es kőtőztetek: annaſnal hol arcul verettetek: ennen
meǵőnuala kaifaſhoz: hol hamiſſan vadoltatek: ennen pilatoſ-
hoz: hol megh oſtoroztatek: es koronaztatek: es halalra ſenten-
ciaztatek: ennen erodeſhőz hol megh cufoltatek: ennen az kopazto
hegre: hol megh fezittetek: es vegre az koporſohooz holot el
temettetek: es mind ez helőkőn tezőn uala naǵ edős elmelkődeſő-
keth: es ezutan ezy uala oztan iſtenek anǵalatul hozt eleſegőt
quadam igitur die cum In fily desiderium eǵ neminemő napon
azert: mikoron az zyz||nek zyue: fiahoz ualo keuanſagba zokaſa- 372
nak főlőtte Ionkab fel ǵeriedőt uona: kezde naǵ aietatoſſaǵal: naǵ
ohaitaſſal: es naǵ ſiraſſal imezőket mondania O en edős fiam O en
edős zilőttem ieſus! bizonal keuannek Imar az teſtől el feſlenőm:
es ueled eǵőt lenőm. vay uona Ielőn az ora: kiben az dicőſſegben
teǵődet lathatnalak: ezőket es ezőkhőz haſſonlatoſſokat monduan
az bodok zyz maria *ecce mox angelus cum multo lumine eidem astitit:*
Im legottan iſtennek anǵala: naǵ fenőſſeǵel neki ielőnek: es naǵ
tiztőſſegel mint iſtennek anianak neki kőzőnne: es monda: Iduőz
legh aldot zyz maria: veǵed annak kőzőnetit: ki iduőſſegőt ada
Iakobnak: Ime az the zent fiad az vr ieſus criſtus: teǵődet tiztő-
letős aniat uar: harmad napon azert az teſtből ki uetetől: es az
bodokſagra vitetől: hoǵ az the ielőn uotodal az menei karokat
megh vidamućad: es az zent lelkőket megh vigaztaliad *ecce autem
ramum palme* Ime kegek paradicombol hoztam nekőd eǵ palmafa
akat: melet halalodnak vtanna előtted viteſ: ez vtan ada neki eǵ
giaz ruhat es: hoǵ halalanak vtanna || teſtet abba őtőztetne: tehat 373
az bodok zyz maria terdre eſuen: zent fianak naǵ halakat ada: es
zent fiatul ket kereſt kere e l ſ ő t i m e z t hoǵ minekelőtte megh
halna: zőmeiuel lathatna az apaſtalokat: hoǵ ők ielőn leuen adna
megh lelket: es ők temetnek eles teſtet M a ſ t i m e z t: hogh ha-
lalanak ideien őrdőgőknek [z] rettenetős zinőket ne latna: kinek
monda az anǵal: Mioka'ert felőd azzonom latnod az ǵonoz lelkő-
ket: Mikoron the rontottad leǵőn megh az ő hattalmaſsagokat: de
maǵa leǵőn az the kereſſőd zerent: ezőket monduan az anǵal:
menorzagba mene: Az palma fanak keǵek leuele: iǵőn fenlik uala:

es fenőſſeǵebe az eziſtnek haſſonlatoſſagat ualia uala: es az őtet
latoknak aietatoſſagot aduala *at beata virgo in magna consolacione
spiritus relicta:* Az bodok zyz maria keǵek: naǵ lelki vidamſagba
maraduan: legottan hoza hiua az zent zyzeket: es zent azzono-
kat: kik uele valanak: es nekik megh ielőnthe zent fianak akarat-
374 tiat: tehat azok egetőmbe nagh ſiraſſal kezdek monda||nia O zent-
ſegős O midőn azzonoknak fölöttök aldot: ne haǵ minketh
aruaiul: Azzonunk maria kegek megh vigaztaluan őket monda:
ha thi az thi teſti fiatoktul nem keuantok Cak keueſſe es el zakad-
notok. miert nem kel tehat ennekőm: ananak es zyznek keuanom:
az en zent fia*m*hoz mentőmet: ki mindőnőknek elethe: es az Ioknak
Iutalma *hec cum agerentur* Mikoron ezők celekőttetnenek: lőn hoǵ
mikoron zent Ianos p*re*dikallana efeſſomba: Nagh hertellenſeǵel
az ek megh dőrdőle. es őtet fenős kőd kőrnől ueuen fel ueue: es
azzonunknak cellaianak aitoia előt le teue: es az aiton cerǵetueen
be mene: es nagh bőćőllettel zyz zyznek kőzőne: kit az bodok zyz
maria latuan: az nagh őrőmnek miatta magat kőnhullataſtul
megh nem tarthata: es monda zent Ianoſnak *fily Iohannes memor
esto verborum* zerető fiam ianos: emlekőzel megh az the meſtőrőd-
nek bezederől: kiuel engőm nekőd anaiul aianla: es tegőd nekőm
fiuiul: Ime vrtul el hiuattat[u]am: az embőri termezetnek adoſ||-
375 ſagat megh fizetőm: Az en teſtőmet azert az el temeteſre nekőd
aianlom *tunc ille* tehat az bodok zent ianos: az fődre le eſuen
nagh ſiraſſal kezde mondania O Iay ennekőm en iſtenőm: Miert
ać mi reank el nagh keſſerőſſegőt: hoǵ ez mi zőrzetunknek meſtő-
ret: zentſegnek tikőreth: minekunk eǵetlen egh őrőmunketh el
ueǵed maſt kőzőlunk? Az bodok zent Ianos azert ezőnkepen ſir-
uan: megh mutata neki azzonunk az palmanak aǵat: es az gyaz
ruhat *dixit quoque uirgo ad iohannem* es monda zent ianoſnak: ez
palma aǵat viteſſed en előttem: mikoron az en teſtőmet el teme-
teſre vizitők. tehat monda zent ianos O vaiha eth uonanak mind
az apaſtalok: es attyamfiai: hogh nekőd azzonom maſth alkolmaſ
zolgalatot es tyztőſſegőt tehetnenk: Ezőket monduan zent Ianos:
mind az apaſtalok aholot predikalnak uala: fenős kődtul fel uete-
tenek: es azzonunknak cellaia előth le tetetenek: kik mikoron
eǵmaſnak kőzőntenek uona: es ez dolgon iǵőn codalkoznanak
mo*n*giak uala valion mi oka'ert hozot minket ur: el nagh herte-
376 len||ſeǵel ede: zent Ianos haluan oda be az ő bezedőket: el ki

mene hozaiok. es nagh ſiraſſal megh monda: azzonunkat ez vilag-
bol ki mulandonak leni: melet ők haluan: kezdenek nagh ſiraſt
tenie: vegre azzonukhoz be menenek: es neki naagh tiztőſſeǵel
imigen kőzőnenek *Aue dei mater: gracia plena:* Iduőz legh iſten-
nek ania: malaztal telles: vr uaǵon the ueled: teuagh aldot azzo-
noknak kőzőtte: es aldot the mehednek ǵőmőlche: kiknek kőző-
netőket azzonunk imigen fogada: iduőzlegetők thies zenth fiam-
nak valaztot tanituani: es mikoron az ő oda meneſőknek mogiat
tőlők hallottauona: vr iſtenth dicere: es ez vtan halalanak
mogiat nekik megh monda: es az vtan az palma akat: es az gyaz-
ruhat nekik megh mutata: Az apaſtalok kőzőt kegek latuan zent
palt: őtet kiualtkepen tyztőle: tehath zent pal azzonunk előt
terdre eſuen monda *Aue impetracio mei solaminis* Iduőzlegh en
vigaſagomnak megh nierőie: Iollehet hoǵ || az criſtuſt az the zent 377
fiadat teſtebe nem lattam legőn: de maǵa mikoron tegőd latlak:
nem killőmb mint ha őtet latnam: az napek poganoknak hirdet-
telek tegőd iſtent ziltnek lenőd: ennapſagtul fogua Imar tanutom
őket: tegődet teſtbe lelőkbe menorzagba fel vetetnek lenőd: tehat
ezvtan kezdek az apaſtalok azzonunkat egenked dicernie: elezteb
azert az bodok zent petőr apaſtal monda *Gaude celestium talamorum*
sponsa: őről menei haznak iegőſſe: menei vilagoſſagnak giertia-
tartoia: ki attal az őrők vilagoſſak ki ielőntetek: Az thőb apaſta-
lok es eǵetőmbe mondanak: Iduőzlegh menorzagnak kiralne
azzońa: iduőzlegh anǵaloknak azzońa: Iduőzlegh zent gőker:
kiből ez vilagnak vilagoſſak tamada: őről dicőſſegős: mindőnőknel
zepſegőſb: es miertunk mindőnkoron criſtuſt Imaǵad *tunc virgo*
in medio eorum tehat az bodok zyz es őkőzőttők iſtent alda: ez
vttan mint az naǵ albert doctor mongia Megh gonek: az ő || con- 378
feſſorahoz: az zent Ianos euangeliſtahoz: de ualion mit gont az
bodok zyz maria? ha ſoha ſem halalos bint: ſem bocianando bint
nem tőt uala: vǵ mondnak doctorok hoǵ az gonaſt tőtte: az hala-
latlanſagrol: hoǵ vriſtennek az anai meltoſakrol: anne halat nem
adhatot: minet kellőt uona: ez vtan conmunicalaes: es vegre az
vtoſo kenetőt es fel ueue *deinde vestimenta funebria induens* ez vtan
az giaz ruhaba maǵat fel őtőztetuen: inte az zyzeket kik vele vala-
nak: hoǵ az lampaſokhoz es zőuendőkőkhőz viǵaznanak: Azok keǵek
eǵetőmbe ſirnak uala: es imezt monǵak uala O mi vigaztalunk: miert
hać minket aruaiul: te uotal munkankba vigaztalunk: teueled azert

előuel elnőnk dićőſſegős: Ne haǵel minket O iſtennek bodok ania: de nieried az the zent fiadtul: hoǵ veled megh haloual megh haliunk: es veled orzagloual orzaglunk *tunc illa ad filium conuersa*
379 tehat || az bodok zyz maria fiahoz terituen maǵat: terdőn alua monda the en zerető fiam ieſus: ezőknek kik az en halalomrol bankodnak legh vigaztaloiok: es veſſed az the aldomaſodat ő reaiok: ezőket monduan ki teriezthe kezeit: es megh alda őketh: monda touaba *In manus tuas commendo spiritum meum* az the kezedbe aianlom fiam az en lelkőmeth: veǵed őtet tőled zerettet melet mindőn bintől megh tartoztatal: Nekőd es nem az fődnek aianlom az en teſtőmeth: tarch megh ekezen őtet: kibe kellemetős lőn nekőd nugodnod: viǵ enǵőm the hozad: hoǵ a hol te uagh enes ot leǵek: ez vtan mindőnőktől bućot veuen: zőrze magat az halalhoz *circa vero horam terciam noctis* az enek keǵek harmadik oraian: az haz naǵ edős illattal be telek: Mert vr ieſus criſtus mind az anǵalokal es patriarkakal: profetakal: Martiromokal: confeſſorokal: zyzekel: őzuegőkel: hazaſokal: es telles menei uduarral: Menorzagbol le zalla. es ſereǵenked azzonunknak ellőtte
380 megh allanak: es kezdek őtet || killőmb killőmb kepen dićernie elezteb azert el kezde vrunk: es monda *veni electa mea* Iőuel en valaztottam: es vetőm the read az en zekőmet: mert megh keuantha az kiral az the zinődet: kinek monda azzonunk: kez az en ziuem iſtenőm kez: Mind az zentők ezt haluan mondanak: ez az ki binth nem eſmert az hazaſſagba: val Iottalmat az zent lelkőknek nezeſſebe e z v t a n v r u n k i e ſ u s Nagob zoual monda: Iőuel ez vilagbol Iegőſſőm Iőuel: megh koronaztatol. kinek monda eſmet azzonunk: Imel megők: mert az kőnuenek feiebe irua vaǵon enrolam: hoǵ teǵem az the akaratodat en iſtenőm: es iǵ ekkepen az bodok zyz marianak lelke: teſteből mindőn faidalomnalkil ki mene: es zent fianak kebelebe mene: legottan kegek kőrnől ueuek őtet zentőknek es anǵaloknak ſeregy: latak touaba az apaſtalok azzonunknak lelketh: ol nagh fenőſſegbe: hoǵ embőri nielu ki nem ielőntheti: kezdenek azert ő vtanna kaiatania: es monǵak uala *virgo prudentissima quo progrederis* bőćeſſegős zyz: ||
381 houa meǵy: főlőtte fenuen: emlekőzel megh rolunk O azzonom: Monda ez vtan vrunk az apaſtaloknak. Az en zyz anamnak teſtet vigetők az Ioſafatnak vőǵere: es eǵ vy koporſoba melet ot talaltok helhőzteſſetők: es enǵőmeth harmad napik ot variatok: vrunk

Criſtus ez vtan mind az zentőkel eǵetőmbe: zenth ańanak lelket naǵ iſteni dićerettel menorzagba viue: holot az dicőſſegnek zekibe zent Iogiara helhőztete *tanta quoque statim corpus eius claritate resplenduit* legottan keǵek az ő zent teſte ol nagh fenőſſeǵel fenlek: hoǵ az zyzektől az megh moſaſra illethetnek. de tőlők nem latathatnek: Az fenőſſek azert mind addek megh marada: mik az zent teſth az zyzektől megh moſattatek: de az zent teſth nem tiztutatek megh az viztől. de Ionkab az viz zentőltetek megh az zenth teſtől: ez vtan az zent teſtőt tizta ǵocba takarak: es eǵ tiztőlletős niozolaba helhőztetek *et post quam hec gesta sunt* es minek utanna ezők lenek. kezdenek az apaſtolok ebbe celekődnie: hoǵ azzonu*n*knak zent teſtet urnak parancolattya zerent: az ſyonnak heǵeről: vit||etnek az 382 Ioſafatnak vőǵere: az el temeteſre: tehat monda zent Ianos zent petőrnek: ez palma akat iſtennek angalatul hozattat: viǵed ez zyz ańanak ńozolaya előt: mert ur tegőd nekunk feiedelmunkul zőrzőt: es az ő Iohainak paztoraiul kinek monda zent petőr ez palma aknak viſeleſe Ionkab tegődet illet: mert vrtul zyzen valaztattal: melto azert hoǵ az zyznek palmait zyz viǵe. en keǵek az zent teſtel vizőm az nyozolat: az tőb apoſtolok keǵek veǵek kőrnől az zent teſtőt: es monǵanak vrnak diceretőt: ezt haluan az bodok zent pal apaſtal: monda naǵ ſirua zent petőrnek: enes ki az apaſtalok kőzőt leg kiſſeb vagok: veled egetőmbe viſőm *tunc eleuantes feretrum* tehat fel emeluen az Nyozolat zent petőr el kezde ama diceretőt: *In exitu israel de egipto:* iſraelnek fiainak egiptombol ualo ki Iőuetibe ꝛc az tőb apoſtolok vele eǵetőmbe naǵ zoual kezdek mondania: vr keǵek az nyozolat es az apaſtalokat kődel kőrnől ueue: vǵ hoǵ ſenki őket nem lathatia uala: de zauokat haliak uala: ez enőkleſt az ſydok megh haluan mind fel tamadanak: es megh ertuen hoǵ az apaſtalok vinnek Azzonunknak teſtet: az temeteſre: Mynd feguert ragadozanak: es egmaſt intik uala monduan Gerőnkel: es az apaſtalokat őliők megh || mind: 383 es ez teſtőt mel az hitőgetőt viſelte eǵeſſők megh *princeps autem sacerdotum* Az papy feiedelőm kegek igőn megh haraguduan monda: Ime annak anianak teſte: ki minket es az mi nemzetunket igőn megh haboritha: es ezőket monduan: az fenős kődbe be futamkodek: es mikoron kezeit vetőtte uona az niozolara: hoǵ miuel le rantana: legottan kezei az niozolahoz ragadanak: es kariai telleſſeǵel megh azanak: kiből kezde nagh kent zenuednie. es az

naǵ kennak miatta naǵ ſiraſth tenie: Az tŏb nep keǵek iſtennek
anǵalatul mind vakſagal verettetek megh *tunc princeps sacerdotum*
tehat az papy feiedelŏm kaiatuan zent petŏrhŏz: [monda]bocianatot
kere: es eletenek megh Iobitaſat fogada: kinek monda zent petŏr
killŏmben ergalmaſsagot nem ńerheć. hanemha az niozolat megh
apolod: es imezt mondod: hizŏk az vr ieſus criſtuſba. kit ez zyz
mehebe viſſelt: es az zileſnek vttanna zyzen megh maradot: Mellet
mikoron megh tŏt uona: legottan eǵeſſegŏt vŏn *accipiensque petrus*
vnum dactilum es veuen zent petŏr az palmanak eǵ gŏmŏchet: ada
neki: es monda: veǵet ez palmanak ǵŏmŏchet: es illeſſed vele az
384 megh vakult nepnek zŏmŏket: valaki azert hiend: || egeſſegŏt
vezŏn: az ki kegek nem hiend az vakſagba megh marad eruen
azert az apaſtalok az ioſafatnak vŏǵere: talalanak ot eǵ kopor-
ſot: vrunk Criſtuſnak koporſoiahoz haſonlatoſt: Melbe azzonunk-
nak teſtet nagh tiztŏſſeǵel helhŏztetek: holot vrnak parancolattya
«zerent» harmad napik iſteni diceretbe megh maradanak *ecce*
vero die tercio Ime kegek harmad napra. az koporſot nagh fenŏs
kŏd kŏrnŏl veue: es angali enŏkleſſŏk halattatanak. es edŏs illat
erŏztetek: es Ime vrunk ieſus le zaluan anǵaloknak ſokſagaual: az
apaſtaloknak kŏzŏne monduan. bekeſſek ty nektŏk: kik terdŏkre
eſuen felelenek: dicŏſſek nekŏd vram: ki cak te tez nagh codakat:
Monda eſmet nekik vrunk: mi lattatik thi nektŏk: hoǵ minemŏ
tiztŏſſegŏd teǵek eſmet az en zent ańamnak: kinek ŏk felelenek:
vram igaznak lattatik the zolgaidnak: hoǵ mikepen the az halalt
megh gŏzuen orzaglaſ ŏrŏke: ezŏnkepen aniadnak zent teſtet fel
tamaztuan: menorzagba helhŏzteſſed az the Iogodra *ecce autem*
continuo Ime keǵek legottan Azzonunknak lelke ielŏn lattatek
leni: tehat vrunk zola monduan: kelfel Iŏuel en zeretŏm: dicŏſ-
ſegnek hailoka: eletnek edene: zep uaǵ en Iegŏſſŏm: es zeplŏ
nicen the benned: mikepen azert binth nem uallal: ezŏnkepen
385 rothatatoſſagot || ſem val: az the teſtŏd: es ime legottan azzo-
nunknak lelke Iarula zent teſtehŏz: es az koporſobol ky Iŏue megh
dicŏŏlt teſtbe: Az apaſtalok azert fel nituan az koporſot: ireſſŏn
talalak: cak talalak benne az giaz ruhat: es az goćot: kibe azzo-
nunknak teſtet takartak uala *igitur apostoli osculantes sepulcrum*
azert az apaſtalok megh apolgatuan az koporſot: es vrat diceruen
terenek ieruſalembe: hirdetuen ezt: hoǵ azzonunk teſtbe es
lelŏkbe fel vetetŏt menorzagba Tyes azert zyz marianak kŏuetŏi:

az zent apaſtalokal eǵetômbe ezt hygetôk : es ezt valiatok : hoǵ az
zyz an̄aual eǵetômbe menorzagba megh koronaztaſſatok : De tanul-
iatok meǵ imar iſtenbe zeretetôs hugaim : mint az bodok zyz
maria teſtebe lelkebe menorzagba fel vitetek : zent fiatul : es ot
houa helhôztetek *aduertendum igitur quod cum beata virgo celum*
empireum per petrasset: vbi beatorum est mansio Illic azert tudno-
tok : hoǵ mikoron az bodok zyz maria az tyzes ekbe Iutot uona :
dicôſſegôs teſtbe es lelôkbe : holot uaǵon iſtennek es az zentôknek
lakozaſſok : es latta uona az benne ualo naǵ dicôſſegôt : es edôſſe-
gôt monda : || *quam dilecta tabernacula tua* Iozagoknak vra : mel' 386
zeretetôs az the hailakod : kenuania az en lelkôm : es el foǵatko-
zik az the hailakodba : byzonaual Iob az the hazadba eǵ nap
ezôrneel. tehat az ô zerelmes fia monda neki. Ime en edôs zilem
laſad menorzagnak zelôſſegeth : es zepſegeth : meleth en [melet en]
zôrzôttem az en valaztotimnak lakozaſokra : Im latod imar az
napnak : hodnak : es cillagoknak nagh votokat : melek tegôd az
zenth iraſſokba ſok kepen peldaztanak : Im latod touaba ez tyzes
eketh : mel zep. mel edôs : es mel gônôrôſſegôs : kibe lezôn Imar
nekôd ôrôk lakodalmad : es velem valo orzaglaſſod : mind ezôket
az en kezeim zôrzôttek : iſtenſegômnek dicôſſegere : es ôrôk dicere-
tômre *tunc ait maria* tehat monda az zyz maria : bizonaual vallom
mert naǵ vr : es igôn diceretôs az mi iſtenônknek hazaba : az ô
zent heǵen M i k o r o n a z e r t i m a r Ment vona menorzagba : az
legh alſo karba. holot uannak az kiſdet ǵermôkôk : kik az kôrôſt-
ſegnek vttana ottan hamar ki multanak ez vilagbol : es az koroſ
embôrôk : kik cak halaloknak ideien tartottanak penitenciat binôk-
rôl : kezdek || azert ez karba ualok dicernie azzonunkat : es mon- 387
dania : tegôdet O azzonom ki erdômel' mindônôket fôlôl mulach :
illet es alkolmas feleb menôd. mert mi mindôn erdômônknel kil
idvôzôltunk : cak az the zent fiadnak halalanak es vere hullaſſa-
nak erdômenek miatta : azert vagunk ez alſo karba. tôlunk azert
el menuen hagiad nekunk az the aldomaſodat : eth azert azzonunk
megh koronaztatek : az zent haromſagtul : ez karba ualo zentôk-
nek koronaiokal olmint elſô cillagal *secundo ad chorum angelorum*
veniendo Maſoćor mikoron Iutot uona az angaloknak karaba :
kezde codalnia az karba valo angaloknak naǵ dicôſſegôket : hoǵ
vallanak az alattok ualo zentôknek dicôſſegôketh : es megh annal
nagobath wallananak : kezde touaba codalnia az ô ſokſagokat :

kiknek zamok mindőn zamlalhato allatoknak zamokat főlől mulat:
kiről vǵ ira zent Ianos lataſarol irt kőnuebe: ezőrzőr walo ezőrőn
alnak wala vduart neki: es tyzőr zaz ezőrőn zolgalnak uala neki:
tehat ez karba ualo anǵalokes kezdek azzonunkat dicernie mond-
uan *O regina angelorum* O angaloknak azzona: meltan the mi
388 főlőttunk fel magaztattal: mert mikepen || mi embőrőkőn vralko-
dunk őket őrizueen: ezőnkepen the vaǵ mindőn embőrőknek otal-
mazoia: es azzonia: men felleb azert: es had nekunk az the aldo-
maſodat: ethes azzonunk megh koronaztatek: ez karba ualo
angaloknak koronaiokal: olmint maſod cillagal *tercio ad chorum*
archangelorum veniendo harmachor mikoron Iutot uona az ar-
changeloknak karokba: kezde azoknak es naǵ dicőſſegőket codal-
nia: hoǵ mind az alattok ualoknak dicőſſegőket vallanak: es megh
annal nagobat vallananak: kezde touaba codalnia az ő ſokſagokat:
mert az maſkarba az angalok: tyz annen vannak mint az alſoba:
tehat azokes kezdek azzonunkat dicernie es monǵak vala *o felix*
maria O bodok zyz maria: Minket illet az: hoǵ iſtennek ielős
dolgait mi hirdettiők megh ez vilaknak: the ziled keǵek az min-
dőnnel naǵobat: az az az iſtennek fiat ez vilakra: meltan azert
magaztattalfel mi főlőttunk: kerőnk hagiad nekunk az the aldo-
maſodat: ethes azzonunk megh koronaztatek: ez karba valo
angaloknak koronaiokal: olmint harmadik cillagal *Quarto ad cho-*
rum virtutum veniendo: Negećőr mikoron Iutot uona az Iozagos
angaloknak karokba. kezde azoknak es naǵ dicőſſegőket codalnia ||
389 hoǵ tudniamint mind az allatok valoknak dićőſſegőket vallanak es
meǵ annal nagobat vallananak Codalia uala touaba az ő ſokſago-
kates mert az neǵed karba ualo angalok zazor tőben wannak hod-
nem mint az harmadkarbaualok Mondanak azert ezőkes azzo-
nunknak *O virgo maria* o zyz maria minket illet az coda tetel de
the kiielőnthetetlen coda kepen az iſtent mehedbe be rekezted es
teſtbe őtőzteted melto azert hoǵ nalunknal felieb men es nekunk
hagiad az the aldomaſodat ethes az bodok zyz maria megh koro-
naztatek ez angaloknak koronaiokal olmint negedik cillagal *Quinto*
ad chorum potestatum veniendo őttőchőr mikoron Iutot uona az hat-
talmas anǵaloknak karaba kezde azoknak es Naǵ dićőſegőketh co-
dalnia es touaba az ő ſokſagokat mert az őtőd karba walo anǵalok
az alattok ualoknak dicőſegőketh mind valiak es megh anńal na-
gobat walnak zamales főlől mullattak őket mert ezőrzőr tőben wan-

nak hodnem az neged karba ualok Mondanak azert ezőkes azzo-
nunknak *O benedicta femina* o aldot azzoni allat minket illet az
őrdő||gőknek hattalmaſſagokat megh enhittenunk de the az ő feiő- 390
ket vgian megh tőred meltho azert hoǵ nalunknal felieb men es
hagiad nekunk az the aldomaſodat ethes azzonunk meǵ koronaz-
tatek ez anǵaloknak koronaiokal olminth őtődik cillakal *sexto ad
chorum principatuum veniendo* hatochor mikoron Iutot uona az
feiedelmkődő anǵaloknak karaba Azoknakes kezde nagh dićőſegő-
keth codalnia mert ezőkes az allattokualoknak dicőſegőket mind
valliaks megh annal nagobat es valnak kezde touaba codal-
nia az ő ſokſagokat mert ez karba valok tyz ezőrzőr tőben
wannak hodnem mint az őtődik karbeliek Mondanak azert ezőkes
azzonunknak *o imperatrix omnium* o mindőnőknek chazarne azzońa
mi vralkodunk az anǵalokon the keǵek mindőn terőmtőt allaton
meltho waǵ azert nalunknal feleb meńőd es hagiad nekunk az the
aldomaſodat ethes azzonunk megh koronaztatek ezőknek koro-
naiokal olmint hattodik cillakal *septimo ad chorum dominacionum
veniendo* hetećőr mikoron Iutot uona az wralkodo anǵaloknak
karaba azoknakes kezde ő nagh bodoſagokat codalnia hoǵ az
alattok ualoknak bod||okſagokat wallanak es megh ańal nagobat 391
wallananak kezde touaba codalnia az ő ſokſagokat es mert ez
karba ualo anǵalok zaz ezőrzőr tőben wannak hodnem mint az
hatod karba walok Mondanak azert ezőkes azzonunknak *o domina
inclita* o dicőſegős azzonunk mi az feiedmkődő angalokon vralko-
dunk the kegek mint edős ania parancolhać meǵ zent fiadnakes
azert melto waǵ nalunknal felieb menőd hagiad nekunk az the
aldomaſodat ethes azzonunk megh koronaztatek ez angaloknak
koronaiokal olmint hetedik cillakkal *octauo ad chorum thronorum
veniendo* Nocachor mikoron Iutot uona az zekős angaloknak ka-
raba kezde ezőknekes naǵ iſteni dicőſegőket codalnia hoǵ az alat-
tok ualoknak dicőſſegőket vallanak es megh annales nagobat val-
lananak kezde touaba codalnia az ő ſokſagokates Mert ez ńociad
karba ualo anǵalok tyz zaz ezőrzőr tőben vannak hodnem az hetted
karba ualok Mondanak ezőkes azzonunknak *o vere Iocunditas elec-
torum* o valaztattaknak byzon őruőndetőſſege melto vaǵ mi főlőt-
tunk || fel magaztaltadnod mert vriſten mi raitunk tezy az vtoſo 392
iteletőt raitunk nugoduan te benned kegek az iſtennek fia az em-
bőrſegőt fel veuen kibe megh itelendő leezőn ez vilagot nuguek

azert fēl menuen hagiad nekunk az the aldomaſodat ethes azzonunk megh koronaztatek ez karba valo angaloknak koronaiokal olmint niocadik cillagal *Nono ad chorum cherubim veniendo* killencôr mikoron Iutot uona az kerubin Anǵaloknak karokba ezôknek es naǵ iſteni dicôſſegôket kezde codalnia hoǵ az alattok ualoknak dicôſſegôket mind wallanak es megh annal nagobat wallananak kezde touaba codalnia az ô ſokſagokat es mert ez karba ualo anǵalok zazzorzaz ezôrzôr tôben vannak hodnem az nioćad karba walok Mondanak azert ezôkes azzonunknak *o diuine sapiencie vas* o iſteni bôćeſſeknek edenie mi az iſteni bôćeſſegbe ôruôndôzunk the keǵek az iſtennek bôceſſegenek ania vaǵ es zileie azert meltho hoǵ nalunknal felieb magaztaltaſſal menorzagba hagad azert nekunk az the aldomaſodat ethes azzonunk megh koronaztatek ez karba valo angaloknak koro-
393 naia‖ual olmint killencedik cillagaal *decimo ad chorum seraphin veniendo* tyzećôr mikoron Iutot uona az ſerafin angaloknak karokba kezde az edôs zyz maria ezôknek kiielônthetetlen naǵ bodokſagokates codalnia hoǵ mind az alattok ualoknak dicôſſegôket mind wallanak es megh annales nagob dicôſſegôt wallananak touaba codalia uala az ô ſokſagokat es mert az tyzed karba ualo angalok ezôrzôr ezôr ezôrannen vannak mint zent gienis doctor iria Mondanak azert ezôkes azzonunknak *o mater pulchre dileccionis* o zep zeretetnek ania mi gyriedôzunk az iſteni zeretetbe the az zeretetnek telles votaual zent fiadad mindônôknek fôlôtte zereted Melto azert nekôd mi fôlôttunk fel magaztaltadnod az iſtentôl nekôd zôrzôt dicôſſegôs zekbe Az zyz maria azert ezôknek koronaiokal es megh koronaztatek az zent haromſak iſtentôl olmint tyzedik cillakal eth azert mind ezôkrôl kezde azzonunk vriſtennek Nagh halakat adnia es mongia vala *Benedictus dominus deus israel* Aldot iſraelnek vra iſtene ki cak maǵa tezôn naǵ codat
394 es legôn az ô neue aldot ôrôke tehat ‖ mondanak mind az angalok es zentôk amen Mikoron azert az bodok züz maria az angaloknak mindôn karoknak fôlôttôk ment uona tehat vrunk criſtus ieſus zent fia ôtet helhôztete Iogiara az ô dicôſegenek zekibe ez kegek megh peldaztatek otôruenbe ſalamon kiralba mint irattatik harmad kirali kônuenek maſodik rezebe letetetek vgmond eǵ kirali zek ſalamon kiralnak anianak ki ile ôneki iogiara tehat az attyamendônhato iſten megh alduan ôtet monda Aldot uaǵ the

azzonoknak kőzőtte mikepen az angalnak miatta nekőd megh izenem megh aldottalak teǵőd es aldot lez őrőke es fel magaztalom az the neuedeth ez napon tegődet [fi] azzonul zőrőzlek mindőn terőmtőt allatokon the waǵ angaloknak azzona ez vilaknak keralne azzona orzaǵoI azert es őről az en diǵőſſegőmbe mind őrőke *filius quoque dei patris* Az attya iſtennek ő fiaes vr ieſus Criſtus megh alda őtet monduan Aldot legh the en edős aniam zyz maria Aldot az the mehed kibe engőmet iſtennek fiat viſelel es aldottak az the emlőid kikel engőmet emtetel őről maſt azert es vigaǵ en welem az őrők dicőſſegnek ő zekibe Miert kegek hoǵ ennek||őm hiuen zolgalal es aietatoſſon Az the zolgalatodert megh 395
akarok nekőd fizetnőm mikepen azert the engőm fogadal az the tiztaſagos mehedbe ezőnkepen enes fogadlak moſtan tegőd az menei dicőſegbe touaba mikepen teengőmeth eltetel ez főldőn ezőnkepen enes eltetlek tegőd az en iſtenſegőmnek dicőſſegeuel es edőſſegeuel t o u a b a mikepen the engőmeth fel őtőztetel ez embőri teſtel ezőnkepen enes fel őtőztetlek tegőd maſtan lelki es teſti dicőſſegel t o u a b a mikoron en embőri nemzetnek iduőſſegeert az magas kőrőztfan cuppa mezitelen pironganek akoron the ennekőm edős aniam Ioǵom felől alal ezőnkepen az diǵőſegnek zekibe melet en nekőd zőrzőttem leǵ helhőztetőt en Iogomra mind őrőkőn őrőke Akarom touaba eztes hoǵ mikepen engőmeth mindőnőknek kiraliat imad tiztől es diǵer az angaloknak es zentőknek mindőn ſeregy ezőnkepen tegődet mindőnőknek keralne azzonath tiztőlliőn zentőknek mindőn ſeregy *Item spiritussanctus eam benedicendo ait* touaba az zent lelők iſtenes őtet megh alduan monda bodok waǵ zyz maria ki az wr ieſuſt wyſſeled ez wilaknak || terőmteieth ziled azt 396
a ki tegődet terőmte es őrőke zyzen megh maradal Aldot waǵ en zerető iegőſſőm ki entőlem megh aṅadnak mehebe megh zentőltetel es az iſtennek fianak fogadaſodba en velem telleſſeǵel be tőtetel Iozagokal es en aiandokimal telles lől Ime azert adattatot the nekőd hoǵ mikepen ez vilakba nugodoth the benned az malaztnak mindőn telles uotha ezőnkepen eth menorzagba en the benned nugogiam az diǵőſſeknek mindőn telles uotaual *tu itaque sis mater gracie* the legh azert az malaztnak ania the legh az ergalmaſſaknak ania the legh az bocianatnak es ania teǵődet be tőtőth vriſten mindőn Ionak telles votaual vǵhoǵ mind az bocianat mind az malazth the attalod adatik ez vtan ez wilaknak Maſt azert őről zyz

maria es az eǵ byzon iſtent elmelkőǵed az zenth haromſakba
orzagoluan az the edős fiaddal weknel kil *tunc ait maria* tehat
monda az zyz maria Magaztalia az en lelkőm vrat es vigada az en
lelkőm az en iduőzőthő iſtenőmbe Merth megh tekenthe az ő zol-
galo leananak alazatoſſakat Monda touaba Magaztaliatok enuelem
wrat es fel maǵaztaliok az ő neueth ő magaba őrőlietők en velem ||
397 mind thy kik zeretitők wrat Mert mikoron kiſded uonek kelleme-
tős lők az felſegőſnek es az en mehemtől zilem iſtent es embőrt
Mox autem omnes sancti Ime keǵek legottan mind az zentők kez-
dek vriſtent Naǵ zoual dicernie Monduan Melto uagh vram men-
dőnhato iſten venőd dicőſſekőt tyztőſſekőt es Iozagot tudniamint
az zyz anatul Mert megh őlettetel es megh valtal minket az the
werődnek miatta meleth zyz anadtul fel weuel *et iterum* Monǵak
wala touaba őrőlJőnk es vigagiunk es agunk dicőſſekőth vriſten-
nek mert eľ Iőttenek az barannak menekzői Azert aldomas es
dicőſek es halaadas tiztőſſek es erőſſek az mi iſtenunknek mind
őrőkőn őrőke amen *ad virginem quoque* mondanak touaba az zwz
marianak bizonaual bodok uagh zyz maria es mindőn dićeretre
meltho mert the tőled tamada az igaſſaknak napia criſtus mi iſte-
nunk mongiak uala touaba the wagh ierſalomnak dicőſſeke the
waǵ minekunk tiztőſſekunk the uaǵ iſraelnek őrőme ezert hoǵ az
tiztaſagot zeretted leǵőn vǵan ezert leez aldot mind őrőke es igh
ekkepen az bodok zyz maria menorzagba nagh őrőmel · mindőn
398 karangaloknak || főlőttők fel magaztaltatek zent fianak Iogiara az
ő neki zőrzőt dicőſſeknek zekibe thies azert iſtenbe zeretetős
hwgaim hogh az ő erdőmenek miatta malaztot es dićőſſekőt er-
dőmleietők Az anǵalokal eǵetőmbe dićerietők es ő neki kőnőrekie-
tők es aniazenth eǵhazal az ő ſekitſeketh hyattok monduan *Salue*
regina misericordie vita: dulcedo es spes nostra Iduőzlegh ergalmaſ-
saknak keralne azzonia eleth edőſſek es mi remenſekunk iduőzlegh
the hozad kaiatunk euanak zanki wetőt fiay the hozad fohazko-
dunk ohaituan es ſiruan ez [ſir] kőnhullataſnak wőlǵeben No azert
mi zozolunk az the ergalmaſsagos zőmeideth mi reank terihed es
az ieſuſt the mehednek aldot gőmőcheth ez zankiueteſnek wttanna
minekunk megh mutaſad o kegelmes o kegős o edős maria amen.

K ŏ u e t k ő z i k a z o r a c i o k i n e k h a z n a t e s a z z y z m a-
r i a n a k e l ŏ t t e k e l l e m e t ŏ s u o t a t e d e f e l e ǵ p e l d a b a
m e g h i r a m

O Intemerata et in eternum benedicta ſingularis et in con-
perabilis virgo dei genitrix maria Gratiſsimum dei templum ſpiri-
tuſsancti ſacrarium Ianua regni Celeſtis per quam poſt deum totus
viuit orbis terrarum Inclina aures tue pietatis indignis ſupplica-
cionibus meis et eſto mihi pia in omnibus auxiliatrix o Iohannes
beatiſſime || xpi familiaris amice qui ab eodem domino noſtro 399
virgo electus et inter ceteros magis dilectus atque miſterys ſaluta-
ribus vtra omnes imbutus apoſtolus et ewangeliſta eius factus es
preclariſsimus te inuoca cum matre eiuſdem ſaluatoris vt opem
tuam mihi cum illa ferre digneris O duo gemme celeſtes maria et
iohannes o duo luminaria diuinitus ante deum lucencia veſtris
radys effugate ſcelerum meorum nubila vos eſtis illi duo in quibus
ipſe deus pater per filium ſpecialiter edificauit ſibi domum et in
quibus ipſe filius dei patris vnigenitus ob ſinceriſſime veritatis
meritum dileccionis ſue confirmauit priuilegium in cruce pendens
vni veſtrum ita dicens mulier ecce filius tuus deinde ad alterum
ecce mater tua In huius ſacratiſſimi amoris dulcedine qua ita ore
dominico velud mater et filius invicem coniuncti eſtis vobis duo-
bus ego peccatrix hodie corpus et animam conmendo vt omnibus
horis atque momentis intus et exterius firmi Cuſtodes et py apud
deum interceſſores exiſtere dignemini credo enim firmiter et fateor
et indubitanter ſcio quod velle veſtrum velle dei. eſt vnde quitquid
ab illo petitis ſine mora obtinebitis per hanc igitur tam potiſsimum
veſtre dignitatis virtutem poſcite mihi corporis et anime ſalutem et
a deo indulgenciam omnium peccatorum meorum || atque in extrema 400
hora huius vite venite mihi in adiutorium contra omnes laqueos
inimici et in die Iudicy quando redditurus ſum racionem de pec-

catis meis ſuccurite mihi ante tribunal Criſti vt no de puter cum Impys ad penam ſed cum Iuſtis ad gaudium et ad gloriam Agite queſo agite glorioſis veſtris oracionibus vt cor meum inviſere et inhabitare dignetur ſpiritus almus Graciarum largitur optimus qui me cunctis viciorum ſordibus expurget ſacris virtutibus exornet in dilectione dei et proximi perſeuerare faciat vt poſt huius vite curſum ad gaudia ducat electorum ſuorum benigniſsimus paracletus qui cum patre et filio coeternus viuit et regnat in ſecula ſeculorum amen Imez oracioes oda ualo Sancta Maria illuminatrix tocius mundi illumina cor meum et fac me agnoſcere pium filium tuum O dulciſsima ſponſa ieſu Criſti eſto mihi adiutrix in omni hora et precipue in illa quando anima mea egredietur de corpore meo et perduc in vitam eternam Amen Ko̊uetko̊zik Imar ez Imadſagoknak magarſaka

KAZINCZY CODEX.

Urnak zenth neuebe kezdetik azzonunk marianak halalarol ualo zep predicacio 1.5.26.

Azonunk maria az iob rezet uaľazta: meľ el nem uetetik
v̈tőľe őrőke: ez igeket monda: az mi nőmős iduőzőitenk ur criſtus
ieſus: zent lukać iria: euangeliomy kőnuenek tyzedik rezeben: Meľ
iǵeket uehetunk: az edős zyz marianak diceretire Ez iǵek melle az-
ert: doktorok imelleten kerdeſt tamaztnak Hoǵ minemő'tyztőſſeǵel
aiandokoza urunk criſtus: edős anat megh: halalanak ideien Meľ
kerdeſnek megh erteſenek előte: imezt ueǵetők ezőtőkbe: hoǵ kő-
zőnſegel embőrők: halaloknak ideien: harom rendbely zomoruſagot
ualnak Elſőt: keſſerues halalt Maſt zomuruſagos keſſerőſegőt Har-
madot Rettenetős felelmet: ezert mongya eǵ doctor «haymo» hoǵ
ſemy faidalomnak naǵob || keſſeruſſeǵe nem lehet: mint embőrnek ha- 2
lala: es ielőſben halalos binbe megh halandő embőrnek halala Mert
akkoron tamad embőrbe: keſſerues [banat] faydalom: ky kezőrity az
lelkőt az teſttul el ualnia: es embőrnek zyuet attal folya: es megh
zakattya mindőn tagokat erőtul megh fozt: es mindőn erzekőnſe-
gőketh eleuenſegetől Akoron az lelőkben tamad naǵ zomuruſagos
keſſeruſegh: az haborgato gondolatokert: es keſſertetőkert: mert
az lelők lattya hoǵ megh foztatik ez ielőnualo elettől: melleth ter-
mezet zerent igőn zeretőt Touaba lattya hoǵ ez uilagnak mindőn
iauat eľ hagando: es hoǵ teſthe az ferǵektul megh emeztendő: es
hoǵ maǵat ſemibe nem ſegithety Erről monǵa uala az bőć O halal
meľ keſſerues az te emlekőzetőd: bizonaual az pogan bőcnek mon-
daſſa || zerent: mindőn rettenetős allatok kőzőt rettenetőſb az halal: 3
Touaba akoron tamad embőrnek naǵ felelme: kyről uǵmond zent
ǵergől Maſtan meǵ keel minekunk gondolnunk: mel rettenetős le-
zőn nekunk a mi halalunknak oraya: elmenknek minemő felelme
lezőn: mikoron előttunk lezőn mindőőn mi bineinknek emlekőzety:

mi ellenunk ŏrdŏgŏknek gonoſſagy: hatunk mŏgŏt ez uilagnak gŏ-
nŏrŏſſegenek el mult dicŏſſeǵe: fŏlŏttunk kegek az rettenetŏs itel-
letnek felelme O uallion minemŏ felelŏm es rettŏges lezŏn akkoron:
mikoron ielŏn lezŏn ŏrdŏgŏknek ſokſaǵa: akaruan az lelkŏt el ra-
gadnia: kyknek ṽ abrazattyok rettenetŏs Uǵ mond keǵek az tyz-
tŏlletes beda doctor: hoǵ urunk criſtus az kŏrŏztfan kent zenued-
uen: ielŏn uala pokolbely ŏrdŏǵ: hoǵ ha ualamit talalhatna benne:
tŏb zentŏkrŏl es oluaſtatik: kyknek halalokon ielŏn uot: mint zent
4 martonnak: zent erſebŏt azzonnak: || ha azert urunknak: es az zen-
tŏknek halalokon ielŏn uot: ſokkal ionkab az mi halalunkon ielŏn
lezŏn O en edŏs iſtenŏm: uallion minemŏ felelŏm lezŏn akoron: mi-
koron mindŏn bineinkrŏl zamot lezunk adandok: es megh hihatat-
lan ſentenciat lezunk ueendŏk: yai azert akoron ez binŏſſŏknek
yay Ezert oluaſtatik azokrol: kyk halaloknak utanna eſmet feel
tamaztattanak: hoǵ ſoha oztan nem neuettenek: de ionkab olmint
zŏnetlen ſyrtanak Ezert monǵa zent cyrillus: az harom halottak-
rol: kyk zent ieronimus doctor koporſoianal fel tamaztatanak: hoǵ
azutan miǵ ez uilagba elenek: zŏnetlen ſyrnakuala: es egiket kŏ-
zŏlŏk az tŏby ielŏn leuen: zent cirillus piſpŏk megh kerde: mioka-
'ert ſyrna zŏnetlen: imezt monda neky: O uayha tudnad cirillus
azokat: melleket en tudok: tees byzonńal ſyrnal Mert az en lel-
kŏm oligŏn nehezen zakada ky teſtŏmbŏl: hoǵ embŏry elme megh
5 nem fokhattya: en es in||ǵen ſem hyhetnem: ha rola byzonſagot
nem uŏttem uona: mert ez uilagy keſſeruſegŏk: ſemiek ahoz ke-
pŏſt Monda touaba Az en halalom el kŏzelgetuen: ŏrdŏgŏknek
ſokſagy legottan ielŏn lŏnek: kyknek zynŏk oly rettenetŏs uala: ky-
nel ſoha utalatoſb neem gondoltattathatik Ionkab adna embŏr magat
mindŏn kenokra: hodnem mint: cak eǵ zŏmpillantaſik latna az ṽ
zynŏket: kyk en kŏrnŏlem aluan: ennekŏm mindŏn bineimet em-
lekŏzetre hoźakuala: intuen hoǵ iſtennek irgalmaſſagaba ketſeǵbe
eſnem: es ne remellenem O yay hoǵ nem gondoliak megh ezt az
halando embŏrŏk: kyknek es vǵ tŏrtenik dolgok: mint igaz enne-
kŏm: es ne uetkŏznenek: ha azert az en ſyraſſomnak okat kerdŏd
cyrille: az kenoknak felelme: mel igazan adatik az binŏſſŏknek
Azert ne codalliad ha ſyrok: Ionkab azt kellene codalnod ha nem
ſyrnek Azert mind ezŏkbŏl megh teccik: mert embŏrŏk halaloknak
ideien: ez harom keſſerues zomuruſagokat ualiak: de ezŏknek el-
lenŏk urunk criſtus ieſus: edŏs zileiet halalanak ideien harom nŏ-

mo̊s tyztőſſeǵel aiandokoza || megh Elſo̊uel imezel : mert azt akara : 6 hoǵ faidalomnal kyl halna megh ; naǵ iſteny edo̊ſſeǵel : hoǵ mikepen mindo̊n bintul idego̊n uot : ezo̊nkepen ideǵo̊n lo̊n : az halalnak faidalmatul es Ezt keǵek bizonuith'a az naǵ albert doctor eǵ ko̊nuebe : ha azert uriſten ezt megh enǵette : az zent ianos euangeliſtanak : vay ſokkal ionkab azzonunk marianak Ezert monǵa damaſcenus neuo̊ ianos doctor : Az bodogh zyz maria : ky anǵaloknak kary fo̊lo̊t fel magaztaltatek : az faydalmakat : melleket megh nem zenuede zyleſeben : es halalaba : ezo̊ket fyanak halalanak ideien zenuede megh Maſſal aiandokoza megh : urunk ieſus azzonunk mariat : halalanak ideien ezel : hoǵ azt akara : hoǵ keſſero̊ſſegnel kyl halna megh : naǵ iſteny uigaztalaſſal : mert halalanak ideien : ſok keppen ualo uigaztalaſt ualla : mind az zent apaſtoloktul : kyk halalanak ideien mind ielo̊n ualanak : Mind az angaloktul : kyk v̊tet ko̊rno̊l alliakuala : es edo̊ſſo̊n uigaztalliak uala : azert monǵak nemel || aitatos doctorok : hoǵ az tyzes eǵ : az az menorzagh : 7 imar keccőr ireſo̊ttető̊t megh Elo̊zo̊r urunknak menbe menete napian : az az aldozo napian Maſſoćor azzonunk marianak halala napian Megh harmaćores megh ireſſo̊l : az vtoſſo itelet napian : mert akkoron urunkal eǵeto̊mbe ky io̊nek menorzagbol : iſtennek angely De netalamtan akarnatok megh tudnotok : minemo̊ erdo̊mebo̊l erdo̊mle azzonunk maria : es uele eǵeto̊mbe erdo̊mlo̊tek eǵeb ſok zento̊kes : halaloknak ideien : az iſteny uigaztalalaſth : ha ezt keuanatok megh tudnotok : im megh irom en nekto̊k : es kerlek hoǵ megh tanuliatok harom iozagos miuelko̊deto̊kbo̊l : erdo̊mlo̊ttek nemel zento̊k ezt Elſo̊bo̊l : az iſteny buzgo zeretetbo̊l : mint peldank uaǵon zent peto̊rro̊l : zent ianos euangeliſtarol : zent lo̊rinć martirrol kyk ur iſtent iǵo̊n zerettek : uǵan ezert halaloknak ideien : iſtentul v̊kes megh uigaztaltattak Maſbol meǵes nemel zento̊k : erdo̊mlo̊ttek halaloknak ideien : az lelky uigaztalaſth : az zent tyztaſſagnak || hiuen ualo tartaſſabol Mint uegeto̊k peldat az zyz zent Katherina- 8 rol : zent margit azzonrol : es az to̊b zenth zyzekro̊l : kyk oligo̊n tartottak az zent tyztaſſagot : hoǵ halalt zenuettenek ero̊tte : uǵan ezert : v̊kes iſtento̊l halaloknak ideien : megh uigaztaltattak Harmadbol meǵes nemel zento̊k : erdo̊mlo̊ttek az lelky uigaztalaſth : az ergalmaſſagnak dolgabol : mint peldatok uaǵon az zent martha azzonrol : zent erſebo̊tro̊l : es to̊b zent azzonokrol : kyk ez uilagon iǵo̊n irgalmaſſok uotanak : azert halaloknak ideien iſtento̊l megh

uigaztaltattak Vǵan ezőn keppen ha tyes: az iſteny zent ze-
retetbe buzgok leendőtők: es az zent tyztaſagnak tartaſſaba
hiuek: es az erǵalmaſſagnak dolgaiba foglalatoſſok: egitők maſ-
tokat ſegituen: byzon mondom halaltoknak ideien: iſtentől
megh uigaztaltattatok Myert kegek hoǵ azzonunk maria: ez
harom nőmős iozagokat iǵőn ualla: ṽes erdőmle az ṽ zent fya-
tul: halalanak ideien megh uigaztaltattatni Harmadal aiandokoza
9 megh az edős || ieſus: az ṽ zent zileiet: halalanak ideien: imezel:
hoǵ ṽ megh hala mindőn felelőmnel kyl: naǵ batorſagal: mint im
az ṽ zent halalanak rendeből megh teććik: vǵ oluaſtatik azert az
ṽ zent halalarol Mikoron az apaſtolok: az hitnek predikallaſanak
oka'ert: ez uilagnak tyzőnket zegere el ozlottanak uona: azonunk
maria marada ierſalomba: az ſyonnak heǵen: az az az hazba:
holot az ṽ edős fya az ueeǵ uaćorat tőtteuala: ṽneky kegek elſe-
ten zokaſſa uala: naponked urunknak kenzenuedeſſenek helit:
Tudniamint: holot megh kőrőztőltetek: holot bőitőle: holot az
kerben uerős ueritekőt hullatuan imadkozek: holot megh fogat-
tatek: holot annaſnal arcul uerettettetek: holot kaifaſnal hamiſſan
uadoltatek: holot pilatoſnal megh oſtoroztatek: es koronazta-
tek: holot erodeſnel megh cufoltatek: holot halalra ſentenci-
aztatek: holot megh fezittettetek: es holot el temettettetek Ezőket
el iarya uala: es ezőknek mindőn helin: naǵ edős elmelkődeſőket
10 tezőnuala: es ennekutana: az || anǵaltul hozot eleſegőt: vǵ uezy-
uala hozya Eǵ neminemő napon azert: mikoron zokaſſa zerent:
fyanak kenzenuedeſenek helit el iarta uona: zokaſſanak fő-
lőtte kezde naǵ edőſſegőt erőznie: fyanak zeretetiben fel ǵer-
ieduen: es naǵ ſyraſſal imezt kezde mondania O en edős fyam
ieſus: en lelkőmnek uigaztaloya: vay keuannek en az teſtul
megh feſőlnőm: es ueled lenőm: bator ielőn uona az ora: kyben
en az őrők hazaban tegőd lathatnalak Mikoron eſeten kőnőrgeſőket
tenne az bodogh zyz maria zent fyahoz Ime legottan iſtennek an-
ǵala: zenth gabriel archangal: naǵ fenőſſegbe neky ielőnek: es
mikepen iſtenek ananak tyztőſſeǵel kőzőne monduan Iduőzleǵ iſ-
tennek edős ana: ueǵed annak aldomaſat: ky megh alda iakobnak
hazat: Im az te zent fyad vr ieſus Criſtus: tegődet tyztőlletős aňat
uar: mert harmad napon az teſtből ky vetettől: es az meňey bo-
dogſagba uitettől: holot őrőke az zentőkel uigaztaltatol Ime kegek
11 az meney paradicombol: hoztam nekőd en azonomnak: eǵ pal||ma

fanak agat: meľet halalo̊dnak utanna elo̊tted uites: ennek fo̊lo̊te eǵ ǵaz ruhat es ada neky Tehat azzonunk maria mikepen alazatos zyz: terdre le eſuen: az aiandokokat el ueuen: naǵ halakat ada zent fyanak rola: ennek utana zenth fiatul harom kereſo̊ket kere Elſo̊t imezt: hoǵ halalanak ideien az apaſtalok ielo̊n lennenek: hoǵ minek elo̊tte megh halna: v̊ket zo̊meyuel lathatna: es lelket v̊ elo̊tto̊k adna megh Maſth imezt: hoǵ halalanak ideien: o̊rdo̊go̊knek rettenetös lattaſitul megh mentene Harmadot: hoǵ az halalnak kenat ne zenuedne Haluan ezt az anǵal monda neky: Azzonom miert felo̊d the latnod az o̊rdo̊go̊ket: mikoron az v̊ hatalmaſſagokat telleſſeǵel megh rontottad lego̊n: de maǵa azzonom lego̊n az the akaratod Ezt megh monduan iſtennek anǵala: menorzagba el fel mene Az palma aǵ keǵek iǵo̊n feno̊s uala: es uala az zo̊d uezo̊ho̊z haſſonlatos: de az v̊ leuely [fel]fennek uala mikepen az cillagok Azzonunk maria keǵek: lelkenek naǵ édo̊ſſege||be marada: **12** es ime az zent zyzeket legottan o̊zue hiua: es v̊ nekyk megh ielo̊nte zent fyanak akarattyat: ennek fo̊lo̊te az palma agat: es az ǵazruhat es v̊ nekyk megh mutatta Azok keǵek ezt haluan: kezdenek naǵ ſyraſt tennie: es imezt mondania O mindo̊n azzonoknak fo̊lo̊te aldot: miert hać imar minket aruaiul Azzonunk keǵek akaruan v̊ket megh uigaztalnia: monda: ha ty nem keuannatok fyatoktul ſokideigh el zakadnotok: miert nem kellene enneko̊m fyamhoz ualo meneſo̊met o̊ro̊lno̊m: ky mindo̊no̊knek eletek: es az bodogoknak iutalma: Ezo̊nko̊zbe kegek az bodogh zent ianos euangeliſta: predikal uala efeſomba: es ime v̊tet eǵ feno̊s ko̊d: naǵ hertelenſegel ko̊rno̊l ueue: es azzonunk marianak cellaianak aitoia elo̊t le teue Ezt latuan zent ianos: el codalkozek raitha: es az aiton cergetuen: azzonunkhoz el be mene: es naǵ tyzto̊ſſeǵel az zyz zyznek ko̊zo̊be Kyt mikoron azzonunk megh latot uona: o̊ro̊mebe el fakada ſyral: es monda || zent ianoſnak En zereto̊ fyam **13** ianos: emleko̊zel megh az en zereto̊ fiamnak: es az the edo̊s meſto̊ro̊dnek bezedero̊l: kykel engo̊met theneko̊d anaiul aianľa: es tego̊det enneko̊m fyviul: en azert fyam ianos megh halok harmad napon: es az en teſto̊met el temeteſre neko̊d aianlom Haluan ezt az bodogh zent ianos: legottan ol mint hot eleueno̊l: az fo̊dre le eſſek: ennekutana olminth eǵ keues ero̊t ueuen: az fo̊dro̊l fel kele: es kezde naǵ ſyraſſal imezt mondania O yay enneko̊m en iſteno̊m: miert hoz maſt mireank el naǵ haburuſſagot: hoǵ ez mi

zerzetunknek meſtôret: zentſegnek tykôrêt: minekunk eǵetlen eǵ
uigaztalonkat: tulunk el ueǵed mikoron az bodogh zenth Ianos
ekepen ſyrankoznek: ezônkôzbe azzonunk az palma agat neky
megh mutata: uele eǵetômbe az ǵaz ruhat es Es monda zent Ia-
noſnak Ez palma agat halalomnak utanna: elôttem uiteſſed az te-
meteſre: Tehat az bodogh zent ianos: naǵ ohhaitaſſal monda O
14 vayha et uonanak maſtan: az apaſtolok: az en at‖tam fyay: hoǵ
nekôd. azzonom alkolmas zolgalatot tehetnenk: ezôket mikoron
mondana az bodok zent ianos: az apoſtolok ahol ot predikalnak
uala: fenôs kôdtul mind fel uetetenek: es azzonunknak cellaianak
aitoia elôt: le tetetenek Kyk mikoron eǵ maſt lattak uona: es eǵ
maſnak kôzôntenek uona: igôn codalkoznak uala: es eǵ maſnak
imezt monǵak uala Valľon mi oka: hoǵ minket maſt uriſten ôzue
gôitôt: onnetan belôl kegek zent ianos: megh haluan az v̊ zauokat:
el ky mene hozaiok: es latuan v̊ket: el fakada ſyrral: es megh monda
nekyk: hoǵ azzonok harmad napra ez uilagbol ky uona mulanda:
mellet azok haluan: mind naǵ ſyraſra induttatanak: es ekkepen
azzonunkhoz el be menenek: es v̊ neky ekôſſôn kôzônenek monduan
Iduôzleǵ iſtennek ańa: malaztal telľes: ur uaǵon ueled: te uaǵ al-
dot azzonoknak kôzôtte ôes aldot az the mehednek ǵômôlće: kyk-
nek kôzônetôket azzonunk maria es el foǵada monduan Iduôzleǵe-
15 tôk‖ ties mind en fyamnak zerettetôs tanituany Es mikoron v̊ tôlôk
az v̊ oda meneſôknek [okat] moǵat megh ertôtte uona: vr iſtent
magaztaľa. Az apaſtolok kôzôt keǵek latuan zent palt: v̊tet kyualt
keppen iduôzle monduan Iduôzleǵ ańa zent eǵhaznak fondamen-
toma: melet haluan zent pal: ottan terdeyre eſſek: es monda:
Iduôzleǵ en Iduôſſegômnek nerôie: iollehet hoǵ ur criſtuſt az teſtbe
nem lattam legôn: de maǵa mikoron teǵôdet latlak: nem kylômb
minth ha v̊tet latnam: eddegh tegôdet az poganoknak iſtent zilô-
nek predikaltalak: ezutan tegôdet v̊ hoza fel uetettet predikallak
Tehat kezdek az apaſtalok eǵenked azzonunkat dicernie: zent petôr
el kezduen [Jan]ôrôl meńey iegôs: iſteny uilagoſſagnak gertyatar-
toia: kynek attala az ôrôk uilagoſſak ky ielôntetek: Az tôbyes mon-
ǵak uala: Iduôzleǵ menorzagnak kyralne azzona Iduôzleǵ anǵa-
loknak azzona Iduôzleǵ zent ǵôker: kytul ez uilagnak uillagoſſak
16 tamada: ôrôl dićôſſegôs zyz: mindônôknel ekôſb: ‖ es miertunk
mindônkoron iſtent imaǵad Azzonunk mariaes: velôk eǵetômbe
iſtent dicery uaľa Ennek utanna mint az naǵ albert doctor monǵa:

[az] megh gonek: nem bint: mert ṽ ſoha bint nem tȏt uala: ha-
nem az gonaſt teue az halalatlanſagrol: Megh es kenete magat
zent ianos euangeliſtanak attala: es ṽtule az otary zentſegȏt is
hozya·ueue: ennek utana az ǵaz ruhat re'aüeue: es inte az zyze-
ket hoǵ az lampaſoknak megh ne hadnanak alunia mind halalaig-
lan Az apaſtalok keǵek: az zyzekkel eǵetȏmbe kȏrnȏle ſyrnak uala:
es ezt monǵa uala: miert hać el minket O mi uigaztalonk? the ua-
lal ez vilagon az mi munkanknak iutalma: the ueled eǵetȏmbe
minekunk elnunk orzaglas: Ne haǵel azert minket iſtennek O
bodogh annya: O meľ igȏn keſſerues minekunk: the tȏled el zakad-
nunk: es el ualnunk: ky uaǵ telles meney uduarnak ȏrȏ‖me: es **17**
uigaſſaǵa Tehat azzonunk terdeire le eſuen: es magat zenth fyahoz
terituen monda En zeretȏ fyam ieſus: ezȏknek kyk az en halalom-
rol bankodnak: te leǵ uigaztaloyok: es aǵad az the aldomaſſodat
ṽnekyk Ezȏket monduan ky teriezte kezeit: es mind megh alda ṽket
ennek vtanna ṽtȏlȏk feyenked bucut vȏn: es zȏrze oztan maǵat az
halalhóz: es monda En zeretȏ fyam: az te kezeidbe aianlom az en
lelkȏmeth: veǵed az en lelkȏmet: zeretetȏſt: mellet mindȏn bintȏl`
tyztan megh tartal: az en teſtȏmet es [nem] nekȏd: es nem az fȏd-
nek aianlom: tarćad megh fyam ṽtet eǵezen: melben kedues lȏn
nekȏd nugodnod: vigh engȏmet tehozad: hoǵ a holot te uaǵ enes
ot leǵek Ennekutana elmeiet feel emele zent fyahoz: ṽǵ hoǵ az naǵ
elmelkȏdeſnek [egȏſ] edȏſſegenek miatta: ſemy faidalmat neem erȏz-
uala Az enek azert harmad oraian: az haz naǵ edȏſſegel ‖ be telek: **18**
mert urunk ieſus mind az angalokal: es az patriarkaknak es profe-
taknak ſeregiuel: telles menei uduarral: menorzagbol ky iȏue: es
azzonunkat ſeregȏnked kȏrnȏl allak: naǵ edȏſſȏn enȏkȏluen Elezteb
keǵek urunk kezde el monduan Iȏuel en ualaztottam: es az en ze-
kȏmet helhȏztetȏm tebenned: mert megh keduelte az kyral az the
zynȏdet Azzonunk maria kegek monǵa uala: keez uram az en zyuem
keez Tehat mind az zentȏk eǵetȏmbe mondanak: ez az zyz: mel nem
eſmert hazaſſagot binbe: uaľ ǵȏmȏćȏt az zent lelkȏknek lataſſaba
Tehat eſmet urunk ieſus felieb kezduen monda Iȏuel ez uilagbol en
zeretȏ iegȏſſȏm Iȏuel: im megh koronaztatol Monda eſmet azzonunk:
im el megȏk: mert iruan uaǵon en rolam: hoǵ teǵem az te akarato-
dat en iſtenȏm: es ezȏnkȏzbe: az naǵ edȏſſegbe: azzonunknak lelke
zent teſtebȏl ky mene zenth fyanak kebelebe es ime legottan kȏrnȏl
ueuek az ṽ zent lelket az angalok: es kezdek naǵ iſteny edȏs‖ſeǵel **19**

menorzagba fel uinie Latak keǵek az apaſtalok az ỽ lelket olnagh fenőſnek leny: hoǵ embőri ńelu ky nem ielőnthety: kezdenek azert az apaſtalok naǵ ſyraſſal uttana kayattania monduan Bőćeſſegős zyz: houa megy: iǵőn fenuen: emlekőzel megh mi rolunk O azzonunk az the zent fyadnal: tehat monda urunk az apaſtaloknak Az en zyz anamnak ỽ teſtet uigetők az ioſafatnak vőgere: es eǵ uy koporſoba meleth ot talaltok helhőzteſſetők: es harmadnapra engőmet oda uariatok: es ezőket megh monduan urunk: zent ananak lelkeuel: es mind az meney telles uduarral: menorzagba mene fel: es zent fianak ioᷝgiara: az dićőſegnek ſekiben helhőztetek Az ỽ zent teſte keǵek: oſ iǵőn naǵ fenőſſeǵel fenlek: hoǵ az zyzek kyk ỽtet megh fyrőztek: illethetik uala: de maǵa nem lattathatik uala: az fenőſſek keǵek mind addek megh marada: migh nem megh fyrőztek: nem hoǵ az viz ỽtet megh tyztutotta uona: de ionkab az vyz zentőltetek megh az zent teſtől: ‖
20 mikoron azert megh fyrőztőttekuona az zent teſtőt: tyzta goćban takarak be: es ńozolaba helhőztetek Az apaſtalok keǵek: mikepen iſtennek ananak teſtenel: naǵ iſteny diceretőket tunek Mikoron azert akarnak imar az zent teſtőt az temeteſre uiny: monda zent ianos petőrnek: ez palma aǵat petőr the uiget azzonunknak előtte Haluan ezt zent petőr monda: fyam ianos: uay ionkab tegődet illet: mert urtul zyzen ualaztatal: azert melto: hoǵ az zyznek palmaiat zyz uiſſelye: En kegek az ńozoſaba uizőn: az zent teſtőt: az tőb apaſtalok kegek kőrnől ueuen ez ńozolat: monganak diceretőt iſtennek Haluan ezt zent pal: monda zenth petőrnek: enes ky mindőntőknel kyſſeb uagok: ueled uizőm az ńozolat: elleten nőmős uetekődeſſők ualanak kőzőttők Tehat zent petőr zent palal fel emelek az ńozolat: zent ianos kegek ueue az palma agat: az tőb apaſtalok az ńozolat kőrnől ueuen: es ekkepen az dauid profetanak diceretiuel: tudniamint: az in exitu iſraelel: el indu-
21 lanak: az ńozolat kegek ‖ uriſten fenős kőduel kőrnől ueue az apaſtalokates: uǵhoǵ az apaſtalok nem lathattatnak uala: de zauok halathatik uala: ielőn lőnek az apaſtalokal eǵetőmbe az anǵalok es: iſtent naǵ zoual diceruen: es edős zileiet magaztaluan Az uaraſba ualo ſydok kegek: ez diceretőt megh haluan: es megh ertuen: hoǵ urunknak tanituany edős ananak teſtet uinnek temeteſre: mind feguert ragadozanak: es kezdek eǵmaſt intenie monduan Gertőkel: es az calardnak tanituanit őliők mind megh: es ananak teſtet egeſ-

ſők megh Tehat el ky hertelenkődenek reayok Ierſalombol: es az fő pap folamek az ńozolahoz: es ket kezeit rea uete: hoǵ azzonunknak zent teſtet le ranthana: ky miert hoǵ az zent teſtőt meltatlan akaryauala illetnye: v̄neky mind keet keze az ńozolahoz ragada: es kőnőkbe megh azanak: es az kennak myatta kezde naǵ ſyraſſokat teny: az tőb nep kegek iſtennek anǵalatul: vakſagal uerettetek || megh Tehat az papyfeiedelőm: kezde zent petőrnek 22
kőnőrgenie az egeſſegert Kynek monda zent petőr: ſemikepen egeſſegőt nem veheć: hanemha: megh apolandot ez ńozolat: es ezt mondandot: hyzők vr ieſus criſtuſba: kyt ez zyz mehebe uiſſele: ez uilagra zyle: es az zyleſnek utana zyzen megh marada Mellet mikoron megh tőt uona: legottan egeſſegőt uőn Uőue kegek zent petőr: az palma agnak egik leuelet: es neky ada monduan: veǵed ezt: es illeſſed az megh uakult nepnek zőmöket uele: es ualakyk hyendnek: egeſſegőt ueznek: akyk keǵek az hitőtlenſegbe megh maradnak: ſoha nem latnak Mikoron azert: az apaſtalok az ioſafatnak uőgere ertenek uona: talalanak ot eǵ koporſot: urunk Criſtus koporſoiahoz haſſonlatoſt: melbe azzonunknak zent teſtet naǵ tiztőſſeǵel be helhőztetek: es harmad napegh: mint urunk parancolta uala: iſteny diceretbe az koporſonal megh maradanak Harmadnapra kegek: eǵ fenős kőd az koporſot kőrnől ueue: Angaloknak || zauok zengődőz: codalatos io illat erőztetik: kyn az apaſta- 23
lok igőn codalkoznak Es ime urunk ieſus: angaloknak ſokſagaual: le zaluan menorzagbol: mene az apaſtalokhoz: es kőzőne nekyk monduan: bekeſegh nektők Azok keǵek terdőkre eſuen: mondanak Dicőſſegh te nekőd uram: ky cak the maǵad teheć codat: kyknek eſmet monda urunk: Mi lattatik ty nektők: az en anam felől: hoǵ maſtan minemő tyztőſſegőt teǵek v̄ neky Kynek mondanak az apaſtalok: lattattatik minekunk te zolgaidnak: hoǵ mikepen te: az halalt megh ǵőzuen orzaglas őrőke: ezőnkepen edős anadnak teſtet: fel tamazad: es az te ioǵodra helhőzteſſed: őrőke orzaglandoiul Es ime legottan azzonunk marianak lelke: ielőn lattatek leny: es urunk zola monduan: tamagy fel en zeretőm: menorzagnak dicőſſeǵe: es őrők eletnek edeńe: zep uaǵ en zeretőm: es zeplő nićen te benned: mikepen azert az te lelkőd: ſemy zeplőt nem uallot: ezőnkepen az the teſtődes: nem ualľa: az rothatatosſagnak zeplőiet Es Ime leǵ||ottan azzonunk marianak lelke: zent teſtehőz iaru- 24
la: es az koporſobol: megh dicőiőlt teſtel iőue ky: es zent fiaual

eǵetőmbe: es telles meney uduaral: menorzagnak bodoghſagaba el fel mene: Holot zent fyatul: miert hoǵ ez uilagon mindőnőknel alazatoſb uala: mindőn angaloknak kary főlőt helhőztetek: mínt zent eǵhaz enőkly Az apaſtalok kegek: az koporſot fel nituan: az zent teſtőt benne nem talalhatak: hanem cak az ǵaz ruhat: es az ǵocyot: kyben zent teſtet be takartak uala Megh apolgatuan azert az apaſtalok az koporſot: es iſtent diceruen: az vͦ zent ańaba: terenek ierſalomba: hyrdetuen es predikaluan: mert teſtőſtől: es lelkőſtől fel uitettetőt azzonunk maria menorzaǵba O azert bodogh zyz maria: iſtennek ańa: Menorzagnak kyralne azzona: Angaloknak azzona: binőſſőknek remenſeǵe: purtagoriumba ualo zegen halottaknak kyedelme: ördőgőknek tőredelme: poganoknak megh rontoya: kerlek tegődet en zeǵen binős: alazatoſon: kegős elmeuel: hoǵ ez keues diceretődet: iollehet enfelőlem elektelent: meltoltas el uenőd: es ennekőm: malaztnak es ergalmaſſagnak ańa: ńeried
25 az dicőſeǵőt: kyben ueled: dicerheſſem az the || aldot zent fyadat: őrőkun őrőke: ame*n*.

Mel igőn io legőn: az zyz marianak zolgalnia: imez peldabol megh tećik: zent anſelmus doctor irya Vala franciabely karol kyralnak ideieben: ezőn kyralnak uduaraba: eǵ iffv: ky uala az maǵary kyralnak attyaffya: ez ifv: azzonunk marianak iǵőn aietatos zolgaya uala: mert az ů het uigiliait: mindőnkoron uizel bőitőly uala ennekfőlőte: az ů zoloſmait naponked aietatoſſagal megh oluaſſa uala: addek nem ezik uala Tőrtenek idő mulua: hoǵ ez ifv: korſagba eſſek: mel korſagba ez ifv fel fogada: hoǵ ha azzonunk maria: az korſagbol ůtet fel tamaztana: tehat az ů zeretetyert: őrők tyzthaſagot tartana: mert ez ifv zyz vala Es ime eǵ nap: mikoron ez ifv aǵaban fekunnek: lata az hazat: kyben fekzykuala naǵ uellagoſſaǵal megh uelagoſodnia: es magat naǵ codakepen talala egeſſegbe lenye: kyről az edős zyz marianak naǵ halakat ada Ennek utana: nem ſok napok el muluan: megh hala maǵarorzagnak kyralya: magzatnal kyl: es az urak ez ifyat franciabol el ky hozak: hoǵ ůtet kyralya koro||naznak: 26 ualaztanak keǵek ůneky kyraly nemből: eǵ iǵőn zep zyzet iegőſſől: hoǵ az orzagh: az az ez maǵarorzagh: kyraly magtul megh ne foztatnek: Mikoron azert ez ifiv: iegőſſeuel egetőmbe: es mind ez orzagh bely urakal: az zent eǵhazhoz fel mentenek uona: az megh eſkeſnek okaiert: ezőn kőzbe: az ifiunak ezebe iutha: hoǵ az napon azzonunknak zoloſmaiat: megh nem oluaſtauona: es az zent eǵhaznak egik zeǵebe: megh uona maǵat: es kezde az zenth zoloſmat: azzonunknak tyztőſſegere nagh aietatoſſagal oluaſnia: es oluaſuan mikoron mondana az diceretőt *Quam pulcra es: et quam decora charissima* Meľ zeep uaǵ es mel ekős dragalatos iegőſſőm: Ime leǵottan az zepſegős zyz: azzonunk maria ez ifvnak neky ielőnek: ket angalok ielőn leuen: es monda neky: ha zep uagok es ekős: a mint mondod: miert hattal el engőmet: mas iegőſt magadnak ualaztuan: haluan ezt az ifv: megh

iede es monda: Azzonom mit parancolz ennekőm hoǵ teǵek Kynek monda azzonunk: ha ez the iegőſſődet enerőttem ez uilaǵon el hagod: az menorzagba engőmet uallaz iegőſſől: es ha az en fogantataſſomnak napiat: eztendőnked illendőd: menorzagba megh
27 koronaztatol: ezőket meǵ || monduan: el enezek elől[ők]e Tehat ime ez ifv titkon az zent eǵhazbol ky uona magat: es ez orzagbol: el be futha aquilegiaba: es ot ſok ideiglen remőte eletőt uiſſele: vegre az v̊ zent elete ky hyrhőduen: aquilegiaba patriarkaya ualaztatek: es oztan azzonunknak fogantataſſat niluan predikalla: es illenye zőrze Azert ez peldabol megh tećcik: mel igőn kedues az edős zyz marianal: az zyzeknek imadſagok

Kezdetik imar az zyz zent margit azzonnak elete ur criſtuſnak diceretire

Az margareta: mondattatik eǵ neminemő draǵalatos ǵőngh zőmnek: mel gőngh igőn fenős: kyſded: es haznos: vǵan ezőn kepen ez bodogh zyz: meltan neueztetek margaretanak: mert ṽ uala fenős: az zyzeſſegnek tartaſſaba: kyſded az naǵ alazatoſſagnak miatta: es haznos az coda tetelőknek miatta Ez margareta ǵőngh zőmnek keǵek imelleten tullaidonſaǵa uaǵon: hoǵ ṽ haznos az ver korſagnak elene: touaba az zyuy faydalombely korſagnak elenees: ha embőr rola izik: harmacor haznos az felelmes embőrnek: megh batoritaſara es: ha embőr ṽtet nala uiſſely Ezőnkepen ez bodogh zyz zent margit azzones: haznos lőn: az ṽ zent uerenek ky ontaſanak elene: az alhatatoſſagnak miatta: mert az martiromſagnak zenuedeſebe: igőn alha||tatos lun: Az zyvy faydalombely korſag- 28
nak elenees haznos lőn: az az őrdőgnek keſſertetinek elene: az gőződelőm uetelnek miatta: mert ṽ őrdőgőt megh gőźe: Haznos lőn utozor: embőrőknek megh batoritaſſokraes: tudomananak miatta: mert tudomanianak miatta ſokakat az kőrőztien hitre terythe: mint im az ṽ eleteből megh teccik: kynek eletet az zent teotimus doctor irta megh imekepen

Az Zent margit azzon: antiochia neuő uaraſbol tamada: es az teodoſius neuő poǵan patriarkanak leana uala: ez zent margit azzon mikoron neuekődőt uona: adak ṽtet eǵ daikanak fel neuelnie: es az koros eztendőre iutuan: megh kőrőztőlkődek attyanak baluanistenit megh utaluan Eǵ neminemő napon azert: mikoron imar tizőnőt eztendős zyz uona: Az tőb zyzekkel eǵetőmbe: az ṽ daikaianak iohait őryzne: Antiokhianak feyedelme: kynek olibrius uala neue: az zyzek mellől muluan zolgaiual: Az tőb zyzek kőzőt megh latuan: ez zyz zent margitat: ottan iǵőn megh keduele ṽtet: es zolgainak parancola monduan Menetőkel es foǵiatok megh ṽtet: es hozatok enhozam: es ha nőmős nemből ualo leend: ṽtet en ma-

gamnak hazaſſul vezo̊m: ka keǵek parazt nembo̊l ualo leend: zeretôméől uallom v̊tet Mikoron azert az zolgak megh fogtak uona v̊tet:
29 es olibruſnak || eleibe uittek uona: haromrol kerde v̊tet megh olibrius Elo̊zo̊r nemzetſegero̊l: minemo̊ nemzetbely uona Maſſocor nevero̊l: hoǵ kyuona neue Harmacor hitiro̊l: hoǵ minemo̊ hito̊n uona Kynek no̊mo̊ſſen megh felele az zent marit azzon monduan: ha azt kerdo̊t: minemó nembo̊l ualo en uagok? en no̊mo̊s uaǵok: mert az teodoſius patriarkanak leana uaǵok: Touaba: ha azt kerdo̊d ky neko̊m neuem: enneko̊m margareta neuem: ha azt kerdo̊d touaba: minemo̊ hito̊n ualo uaǵok: en ko̊ro̊ztien uaǵok: es az megh fezult criſtuſt imadom Kynek monda olibrius: az ket elſo̊k igo̊n illetnek tego̊d: tudniamint: az no̊mo̊ſſegh: es az margareta neu: mert zep uaǵ mint az no̊mo̊s margareta go̊ngh zo̊m: de az harmadik ſemikepen nem illet tego̊d: hoǵ el zep: es genǵe leanzo: iſteno̊l ualya az megh fezult embo̊rt Kynek monda zent margit azzon: honnetan tudod az criſtuſt megh fezultnek leny Kynek felele az feiedelo̊m Az ko̊ro̊ztieno̊knek ko̊nuo̊kbo̊l Monda neky eſmet zent margit azzon: mikoron azonko̊nbe oluaſtaſſek az criſtuſnak feel tamadaſſanak dico̊ſſeǵe es: melbe oluaſtatik keńa: minemo̊ arcya tytuleto̊k: hoǵ egiket hyzito̊k: es az maſſikat nem Mikoron azert ez bodogh zyz: byzonuitana urunkat az halalt zabadakarattya zerent feel ||
30 uo̊tnek lenie az mi ualtſagunkert: es maſt o̊ro̊k elni uallana Megh haraguek raitha olibrius: es haragiaba v̊tet to̊mlo̊cbe uettete Maſſod napon v̊tet elebe uitete: es monda neky: o̊rdo̊gel to̊t lean: ko̊no̊ro̊l az te zepſego̊do̊n: es az en iſtenimet imaǵad: hoǵ teneko̊d iol leǵo̊n dolgod Kynek felele zent margit azzon es monda: azt imadom: kyt ez fo̊d retto̊gh: az tengo̊r fel: es mindo̊n tero̊mto̊t allatok uralnak Monda eſmet az feiedelöm: ha enneko̊m margit nem engedendez: az te teſto̊det en mind el zagattattatom Felele neky zent margit azzon: az en Criſtoſom ero̊ttem halalra atta maǵat: azert en es keuanok v̊ero̊te megh halnom Tehat az feiedelo̊m: cupa mezitelen uzturura v̊tet fel uońata: es kemen uezo̊kel ero̊ſſen meǵ verettete Ennek utana vas ǵerebeno̊kel: zyzey huſſat mind le zagattata: vghoǵ az v̊tetemy niluan lacnak uala Az zenth ver keǵek az v̊ teſtebo̊l: mint az kutfo̊bo̊l naǵ bo̊ſeǵel ky zarmazik uala: az ko̊rno̊l allok keǵek ſyrnak uala: ez bodogh zyzo̊n: es ezt monǵak uala O margita: byzon teraitad igo̊n bankodunk: hoǵ im lattok az te teſto̊det el keǵo̊tleno̊l zagattatny O mel zepſego̊t ueztel el:

az te hitőtlenſegődert: azert auaǵ cak maſt enǵegh imar az feiede-
lőmnek: hoǵ ely Kyknek zent ma||rgit azzon monda O gonoz tanać **31**
adok: tauozatok el entőlem: nem tuǵatoke? mert ez teſtnek ǵőtrelme
az lelőknek iduőſſege Monda touaba olibriuſnak: ektelen beſtye:
es elekhetetlen orozlan: teſtőmőn hatalmat uallaz: de lelkőmet
az en criſtoſſom megh oltalmaźa Olibrius keǵek palaſtiaual arcyaiat
be fődőzte uala: mert zent margit azzonnak uerenek bőſſeǵel
ualo ky folaſſat: nem lathattya uala Ennekutana az vztururol
le uetete: es tőmlőcbe uettete: holot naǵ uilagoſſak fenlek:
es az v̊ teſtenek egeſſeǵe megh adatek Tehat ez bodogh zyz:
imadkozek urunk criſtuſhoz: hoǵ az v̊ ellenſegek: ky v̊uele
uiaſkodik uala: neky zőmeſe zerent megh ielőntene Es ime
az tőmlőcbe ielőnek neky: eǵ igőn naǵ ſarkan: ky akaruan
v̊tet megh marnia: zenth margit azzon: zent kőrőztnek
ieǵet uete reya: es az ottan el enezek Ennek utanna pokolbely
ellenſegh: akaruan v̊tet megh calnia: eǵ zep ifvnak abra-
zattyat fel ueue: es tauol tőle megh allapek Melet mikoron
latotuona zent margit azzon: v̊magat ottan imadſagra ada: es
az imadſagbol fel keluen: hozaya iarula: az ellenſegh: es kezet
foguan monda neky: || margit hugom: elegőǵel megh uele ammit **32**
raitunk tőttel: zőńel megh azert imar touab minket haborgatnod
Tehaat legottan zent margit azzon: v̊tet iſtőkőn ragada: es az fődhőz
ite: iob labaual keǵek torkara haǵa: es monda neky Főrtőǵy keuel
őrdőgh: ez eǵ leanzonak labay alat: az őrdőgh kegek kayat uala
monduan O bodogh margita: megh gőzettetem tuled: ha ualamel
fyrfiv attal gőzettettem uona megh: aual annera neem gondolnek:
mint hoǵ te tuled'ǵengeſegős zyztuſ: ielőſben erről ionkab banko-
dom: mert az te attyad es ańad: ennekőm hiv baratim ualanak:
zent margit azzon keǵek: kezőrithe hoǵ megh mondana mit iartuona
Ky monda: hoǵ azert ment uona: hoǵ v̊tet intene: hoǵ az feiedelőm-
nek akarattianak enǵedne: eztes megh kerde tőle: mioka'ert keſ-
ſertene el ſok keppen az kőrőztenőket Kynek felele az ellenſegh:
ennekőm termezet zerent ualo ǵőlőſegőm uaǵon: az lelky embőrők
ellen: es iollehet gakorta tulők el izetteſſem: de maga el calaſom-
nak keuanſaganak miatta: el farathatatlan lezők: es iregkődőm
az bodoghſagrol: melet en el ueztek embőrőkre: || iol lehet imar **33**
ſoha megh ne ńerheſſem: de meges igekőznem embőrőket attul megh
foztanom Eztes hoźa teue az elenſegh: az bőc ſalamon: eǵ nemi-

nemoͤ edenbe: oͤrdoͤgoͤknek ſokſagat rekeztoͤtte uala: az vͤ halala-
nak utanna kegek: mikoron az oͤrdoͤgoͤk az edenboͤl tyzet bocyatna-
nak gakorta: az ot lakozo emboͤroͤk uelenek ot kencoͤt lenye: es az
edent fel toͤrek: kyboͤl az oͤrdoͤgoͤk ky menuen auaǵ zaladuan: az
eǵet be toͤtek: ezoͤket az oͤrdoͤgh megh monduan: labat torkarol fel
emele: es monda neky zenth [erſe] margit azzon Fuſel nyaualas oͤr-
doͤgh: es ime eloͤle az ottan el enezek: kyboͤl zent margit azzon naǵ
batorſagot uoͤn: mert az ſetetſegnek feyedelmet megh ǵoͤzuen: az
vͤ zolgaiat az az olibriuſt ionkab megh ǵoͤzne Az koͤuetkoͤzoͤ nap
mind az nep fel goͤluen: az bodogh zent margit azzon: az toͤmloͤc-
boͤl olibriuſnak elebe uitettetek: ky kezde vͤtet eſmet az baluan
imadaſra intenye Kynek alhatatoſſagat mikoron latta uona olibrius:
megh haraguek: es vͤtet mezitelen uetkoͤztete: es az vͤ zyzey zent
teſtet: egoͤ fakľakal eroͤſſen egettete: vǵhoǵ az koͤrnoͤl allok: mind
codallyak uala: hoǵ el naǵ ǵenge zyz: el naǵ kenokat zenuedhetne
34 Ennekutanna vͤtet eǵ edenbe: ky teľ||ľes uala hydegh uizel: be uet-
tettete: es be koͤtoͤztettete: hoǵ ionkab az egeteſnek faydalma benne
neuekoͤdek: de ime leghottan naǵ foͤd indulas loͤn: es ez bodogh
zyz mindoͤnoͤknek lataſara: az ede*n*boͤl egeſſegben ky mene Ezt lat-
uan az nep: oͤt ezoͤroͤn hynek urunkba: es az hyt melet mind halalt
zenuedenek Olibrius kegek megh ieduen: hoǵ az toͤb nepes az
hitre ne terne: ſentenciat ada: hoǵ ez bodogh zyznek: zent margit
azzonnak feyet uennek Mikoron azert ez Criſtoſnak iegoͤſſet: az ńak
uago helre ky uittek uona: imadſagnak tetelere az hohertul hala-
dekot kere: Imadkozek azert eloͤzoͤr magaert: maſſocor az vͤtet ha-
borgatokert: ennek utanna az vͤ hoza aietatoſſokert: eztes hoźa teue:
hoǵ az germoͤk zyloͤ azzonialat: vͤtet aietatoſſagal hywan: magzat-
tyat egeſſegben zylne Zo lun kegek az eǵboͤl hoza mondan: zeretoͤ
iegoͤſſoͤm: az the imadſagidba megh halgattattal: Ioͤuel azert: es
ueǵed az nekoͤd zoͤrzoͤttem coronat Tehat az imadſagbol zent mar-
git azzon fel keluen: monda az hohernek: Attiamfya uedfel imar
35 fegueroͤdet: es uedel bator feyemet Az hoher keǵek: eǵ uagaſſa||ual
ez noͤmoͤs zyznek: zent margit azzonnak feyet el ueue: es ueue az
martiromſagnak koronaiat: es ime legottan angaly enoͤkleſſoͤk hal-
lattatanak: monduan: oͤroͤliunk es vigagunk: es aǵunk diceretoͤt
iſtennek Es naǵ iſteni dicerettel: anǵalok lelket az bodoghſaǵra
uiuek: kyt agon nekunkes az dicoͤſſegoͤs zent haromſagh iſten: ky
oͤroͤke eľ: es orzagol: Amen: ihs, maria, zent ferenć.

———————

Oluaſtatik eǵ igőn zep pelda meľ iǵőn io az zent Ieronimuſnak aietatoſſaǵal zolgalnia es v̊ kepet az zyzeknek cellaiokba tartania

Eǵ neminemő monoſtorba: lakozik uala eǵ zyz apaća: ez az tőbinel koraba ifyab uala: zepſegeueles az tőbit főlől halatta- uaľa: erkőceben tekelletős uala: eletebe keǵek zent uala Ez az v̊ zyzeſſeget oligőn naǵ zorgalmatoſſagal tartya uala: es őrizy uala: hoǵ az tőb zyzeknek mind tikőrők uala: zőnetlen cellaiaban iluaľa: holot zőnetlen auaǵ zent iraſt oluaſuala: auaǵ imadkozik uala: auaǵ keǵek kezy munkat tezőn uala ez zyznek io eletet meǵ irel- uen || az mindőn ionak ellenſeǵe: pokolbely őrdőgh: es eǵ nőmős 36
nemből ualo ifiat az v̊ zerelmere fel ǵeryezte Mel ifiv zeretetnek ol naǵ zykraiaua gőtrettetik uala: hoǵ ſem eiel: ſem napal neem nukhatik uala: de mindőnkoron azon gondolkodik uala: mint az zyzet gonoſſagra ualhatna Gakorta keǵek: az v̊ naǵ zerelmet akarya uala az zyznek megh nilatkoztatnia: de az v̊ naǵ iambor- ſagaert nem merezkydik uala Az zerelemnek oľ igőn naǵ zykra- iaual guitattatot uala fel ez ifv: hoǵ ketſegbe eſuen: akarattianak megh nem telleſitheteſſeről: ſokzor akarya uala maǵat: kyllőmb kyl- lőmb halallal megh őlnie Mikoron azert ſemy kepen ez ifv az zyz- hőz nem ferhetne: eǵ őrdőngős embőrt hoźa hywa: es v̊neky kenć- nek ſokſagat iǵere: hoǵha őrdőǵy meſtőrſegeuel: ez zyzet akarat- tyara hathatna. Ez őrdőngős azert az v̊ őrdőǵy meſtőrſeǵeue: eǵ őrdőgőt hoźa hiua: es v̊tet enek ideien: ez apacanak cellaiara bocyatta: az őrdőgh kegek: ez apacanak cellaianak kőzőbet atal nem mehete: az cellaba ualo zent ieronimusnak kepetul meegh ieduen: es eſmet az v̊tet bocyatohoz tere: megh ielőntuen neki: az v̊ el futaſſanak okat: kyt az őrdőngős megh cuſſoluan || maſt hyva kyt 37
es az zyznek cellaiara kylde: kynek es vǵ tőrtenek dolga: mint az

elſŏnek Harmadikat es el kylde: az tŏbinel okoſbat es rauazbat:
ky mikoron az zyznek cellaiahoz kŏzelgetŏt uona: ime kezde na-
ǵon kayattania: es mondania: ha ennekŏm ieronimus enneten el
hać menŏm: en touaba ſoha ede nem Iŏuŏk Ez kaiataſra az apa-
ch'a: ky akoron imadſagba ireſkŏdik uala: es az tŏb apacak es:
fel kelenek: es naǵ felelŏmel az helre holot az ŏrdŏgh kayat uala
menenek Es legottan eſmerek v̄tet ŏrdŏgnek leny: kyt kezeritenek:
hoǵ megh mondana mioka'ert ment uona Kyknek meneſenek okat
mikoron meg mondotta uona: monda magat zent ieronimoſtul:
tyzes lancokal megh kŏtŏztetnek leny: keruen v̄ket: hoǵ az v̄
imadſagoknak miatta: zabadittathatnek el: ſoha touaba hozaiok
neem menuen Kyk mikoron imadkoztanak uona: es az bodogh
zent ieronimoſt magaztaltak uona: Az ŏrdŏgh legottan naǵ kayat-
taſſal kŏzŏlŏk el enezek: es mene az ŏrdŏngŏſhŏz: kyt oľ iǵŏn
uere: hoǵ ſok ideiǵ lelkŏt nem erŏzhetnek uala bene Ezt monduan
38 neky: az en kenomnak || te uaǵ oka: kylduen engŏmet az apaćahoz
Azert ez uereſegŏkel allok maſtan buzut the raitad Az ŏrdŏngŏs
azert eľleten uezŏdelŏmbe leuen: lata hoǵ az v̄ ŏrdŏǵy meſtŏrſe-
geue magat megh nem ſegethety: kezde ſeǵetſegŏl zent ieronimoſt
hynia: monduan Zent ieronimus: fel fogadom en tenekŏd: hoǵ
ha ŏrdŏgtul en megh nem ŏlettetendŏm: te engŏmet megh ſegituen:
mindŏn ŏrdŏgy meſtŏrſegnek ellene mondok es az te zolgalatodtul
ſoha el nem zakadok: ezŏket megh monduan: az ŏrdŏgh legottan
mint az fyſt: el enezek: egez eztendek fekuek azert az uereſegbe:
kybŏl fel tamaduan: ŏrdŏngŏs kŏnueit mind megh egete es min-
dŏn iozagat zegenŏknek oztogatuan: az cellaba: kybe zent iero-
nimus neǵuen eztendek tartot uala penitenciat: magat be rekezte:
holot bineirŏl penitenciat tartuan: Naǵ zentſeǵel fenlek Amaz
bodogtalan ifv kegek az buiaſagnak tyzet megh nem gŏzhetuen:
es az v̄ akarattyanak megh tekelleſſerŏl ketſegbe eſuen: eǵ etzaka:
magat fel akazta es v̄ magat: ez bodogtalan: mind ez elettul: mind
az iŏuendŏ bodogh elettul [magat] megh fozta: ez peldabol azert el
erthetitŏk: mel iǵŏn Io: ez dicŏſſegŏs zent ieronimoſnak zolgalno-
tok: es kepet cellatokba tartanotok: Az ky i r t a e ǵ a u e m a r i a t
k e e r

1.5.26. ||

Vrnak neuebe kezdetik az dicôſſegôs zent Anna 39
azzonnak elete ky uala edôs marianak annya es
criſtuſnak ikeye

Uala ſidôſagnak eǵ uaraſaba: tudniamint betlehembe Mint zent cirillus piſpôk iria: eǵ zyz: kynek neue uala emerencia Ez zyz nemebe nômôs uala: koraba yffyv: termetebe zeep: es tekentetebe ekôs: Iſtenhôz uala igôn aietatos: Az tôruennek tartaſaban igôn buzgo: es mindôn miuelkôdetebe igôn tyztha Ky az hazaſſagot igôn keuannya uala el tauoztatnia: de maǵa az iſtennek tôrueńenek ellene nem: es akaruala az iſtennek zolgalattyaba: telľes eleteben zyzen meegh maradnia: Ielôſben mert az profetaknak kônuôkbe oluaſta uala: hooǵ ez uilagnak megh ualtoia: zyztul uona ziletendô: hoǵ azert az ṽ lelket: ualami zeplô megh ne zeplôſithetne az gonoz tarſaſagot: igôn zorgalmatoſſon el tauoztattyauala Enneten lôn: hogh zent lelôknek ihleſebôl: az profetaknak ṽ fyokat: kyk az karmelus neuô heǵôn || lakoznak uala: es uriſten zy- 40
zeſegbe zolgaliakuala Neha neha ezôket meegh latogattia uala: kyktul nem cak az profetaknak kônuôket tanula megh: de megh iduſſegenek moǵat es megh tanuľa Azoknak azert tanacoknal kyl: az zyzeſſegnek allapattyat: nem akara el ualtoztatnia Mikoron azert ez nômôs zyz neuekôdôt uona: es imar az hazaſſagra alkolmas uona: ziley zandokozak ṽtet hazaſſagra adnia: moyſeſnek tôrueńe zerent Kezdek keǵek erre ṽtet ziley gakorta zorgalmaztatny: ṽ kegek neminemô zyzey zômermôſſegbôl: ingen nem akaryauala hallania: de azok az ṽ zandokokba megh maraduan: haladekot uôn: es titkon az carmeluſnak heǵere: az profetaknak fyokhoz el feel futha: es az ṽ io zandokat nekyk megh monda: hoǵ telľes eleteben zyzeſſegôt keuanna tartania: de zilei ennek ellene moyſeſnek tôruene zerent: akarnak hazaſſagra adnia Ez kettô kôzzôl melliket ualaztana ionkab: kezde naǵ ſiraſſal az

41 zent embőrőktől tudakozny: es megh erteny Az profetak‖nak fyay keǵek: ezt haluan: el codalkozanak raita: es uigazaſſokal: es imadſagokkal: akarak ezt iſtentul megh tudnia Mikoron azert harmadnapek az zenth emerencia zyzel: az imadſagba megh marattanak uona: az profetaknak fyay kőzől: kyk az regulay tartaſaba tekkelletőſbek ualanak: uriſten codalatos lataſth mutata: harmad nap azert be teluen: őzue gőlenek: es az feiedelmők kezde tudakoznia: hoǵ ha vallamellik ez dologrol erdőmlőtteuona: iſtennek ergalmaſſagat uenie Tehat eǵ kőzőlők előue ala: ky az tőbinel ideieben koroſbuala: az imadſagba aietatob: es allapattyaba meltoſagoſb es monda: mind ez harom eiel imadſagomnak utanna: latek eǵ codallattos zepſegő fat: mel ſok zep agakkal ekőſitettőt uala megh: mel fanak agaikőzzől: latam az egiket az tőbinel zebneek lenny: es magaſbnak: mel megh ueragozot uala: es terőmtőt uala lataſra gőnőrőſſegős gőmőcőt: de mit peldazanak mind ezők: nem kynnen magarazhatom megh Ezt ez megh monduan: az ketteies előue allanak: es ezőn lataſt mondak Eſmet eǵmas akka-
42 r‖attiaboľ imadſagra adak magokat: hoǵ meltoltatnek uriſten ez lataſnak ertelmet megh ielőntenie Tehat ime menorzagbol erdőmlenek menei zolt hallani monduan Az naǵ es zep fa: kyt latatok: az emerencia zyznek tyztaſſagos zyzeſſeget peldaza: Az fanak kegek magaſb es nőmőſb aga: peldaza az zenth leanzot: ky v̊tőle zilletendő: kynek anna lezőn neue: kytul eſmet nemzettetik eǵ nőmős viragh: Az zyz maria: ky malaztal telles lezőn: es őrőke ez zyzeſſegőt lezőn tartando Ez uiragtul oztan' eſmet zillettetik eǵ nőmős es edőſſegős gőmőc: Criſtus ihs: iſtennek fya: ky lezőn ez uilagnak megh ualtoia. Az fanak kegek tőb agay: az v̊ uiragiual es gőmőlceue: peldazak az zenth magokat: kyk ez zenth emerencia zyztul: tamadandok Mikoron azert ez zent emerencia: iſtennek akaratťat megh ertőtteuona: naǵ halakat ada iſtennek rola: es ekkeppen alazattoſſagal: az zenth embőrőktul zileinek hazahoz terre Ky ẓileienek hazanal kezde iſtennek templomat gakorlania: es naponked zőmeit menorzagra feel emeluen: kezeit őzue kucol-
43 uan: elme'et iſtenbe ireſkőttetuen: kőnőrőgh uala naǵ ‖ ſyraſſal iſtenhőz: hoǵ v̊tet hazaſſagra oly embőrnek birna: ky v̊tet telles zyueuel felne: parancolatit hyuen tartana: es kytul iſten felő magzatokat zilhetne Ez zenth emerencia keǵek: miert hoǵ termetebe ekős uala: es arcyayaban igőn zeep: erkőceben ert: es mindőn

ioual megh ekőſitetőt: ſokaktul ṽ keuantatek: es hazaſſagra kerettetek: de ṽ zenth lelőknek attala megh eſmeruen: hoǵ ionkab teſty zeretetből keuantatnek: hog neem iſteny zeretetből: ſokaknak kerelmeſőket megh utala: es megh uete Mynt am oluaſtatik az zenth tobiasnak kőnuebe: az zyz zenth ſara azzonrol: ky het embőrőktul kerettetek hazaſſagra: kyk ṽtet nem iſteny zeretetből: de teſty zeretetből keuana'k uala: vǵan ezert mihel ő uele az aǵaſhazba be mennek uala: az aſmodeus neuő őrdőgh: ṽket ottan meg őlyuala: hoǵ ez nőmős zyz: az kyſſeb zenth tobiaſnak iſtenth felőnek tartatnek: es az zenth rafael anǵal attal: hazaſittatnek eł: ſokkal ionkab ez zenth emerencianak: kelle az iſtenth nem felőktul megh tartatnia: kytul el nőmős plantak: vall||anak tamadandok Hat embőrő- 44
ket azert emerencia zent lelőknek ihleſeből: mikepen gonozokat megh uetuen: Az hetediknek: kynek neue uala ſtollanus birattattatek: kyes uala dauidnak nemzeteből ualo: iſtent felőnek: es az ṽ parancolattyat hiuen tartonak Kezdenek keǵek hazaſſagokban iſtennek felelmeben elnie: az zegenőknek alamiſnaiokat bőſſeǵel oztogattiak uala: Az iſtenek templomat gakorta megh latogattyak uala: Az templomnak zolgaloit iozagokkal ſegitik uala Vegre oztan az iſteny keǵelmeſſegh: az megh mondot lataſth akaruan megh tekellenie: Nem ſok idő el muluan: ez bodogh emerencia: az zenth ſtollanoſtul terőben eſſek: es idő rea teluen zille eǵ kednap: elſő zillőttet: kyt annanak neueztete Ez zenth annanak utanna: azon ſtollanuſtul zyle mas leanzo magzatot: kyt neueztete eſmerianak: ez eſmeria neuekőduen hazaſſagra adattatek: az tőruennek kőtelezetiből: az ṽ nemzetiből ualo nőmős iambor yffiunak: kynek neue uala aſra Ez aſratul az eſmeria zile idő rea teluen eǵ nőmős leanzo magzatot: kyt neuezenek erſebőtnek: ez erſebőt azzon aztan neuekőduen: hazaſſagra adattatek zakariaſ||nak: ez 45
zakariastul az erſebőt azzon az zenth hazaſſagbol zile: kőrőztőlő zent ianoſth Ennek utanna eſmeria eſmet aſratul zille: eǵ firfiv magzattot: kyt neuezenek eliudnak: ez eliud hazaſſul ueue maganak: amaz őzueǵ azzonth: kynek fya halua vittettetik ky naimnak kapuian: kyt oztan vrunk fel tamaztha: minth zenth lukać euangeliſta irya: kőnuenek heted rezeben Ez őzueǵ azzon kegek: betſaidabol ualo uala: es zent petőrnek: es zenth andraſnak rakonſaǵa uala Ez keǵek eliudtul zile keeth fyrfiv magzatot: marcialiſt: es eminemőt: az marcialis vittettetik uaľa halua ky: kyt mondam

[halua] vrunk halottat fel tamazta: es anńanak megh ada: ezt oztan uegre zent petőr apoſtol piſpőkke zentőle: es zentől bira: harom ielős uaraſoknak piſpőkſeget Vegre oztan bodogſaguſſul urban el nugouek: Eminen kegek ez marciallisnek őcće: attya eliud meg haľuan: zarandokul mene armeniaba: holot lakozandoywl megh marada: es uenſegebe maganak hazaſul vőn: eǵ nőmős ɫeanzot: kynek neue uala memelia: ez memelia eminemtul zile: eǵ nőmős firfiv magzatot: kyt neuezenek ſeruaciuſnak: ky
46 oztan naǵ || zent embőꝛ lőn: uegre az tungrorum neuő uaraſba piſpőke tetetek: lelket uǵan ot bodogſaguſſul iſtennek megh ada: tetemy kegek tartatnak traiektenſi neuő uaraſba: naǵ tiztőſſegbe: az ſegedſegőkert: meľľeket tezőn naponked az ꝟ aietatoſiual Ez zent ſeruaciuſnak attya eminem: ky muluan ez uilagbol: anńa memelia őzueǵe marada: kyes az őzueǵſegbe telles leuen iozagos miuelkődetőkkeľ: iſtenbe el nugouek Mind ezőkből azert megh teccik: minemő nőmős plantak tamadanak az zent eſmeriabol: zent anna azzonnak hugabol: kyknek Naǵ annyok lőn az zent emerencia: teriőnk imar az zent annara

Az bodogh zent anna azzonńak dićeretős ńaiaſkodaſarol es zent eleteről

Az zent anna azzon azert: zilettetuen: az zent emerenciatul: kyſded koraba ſemy ǵermőky dolgot nem celekődek: de az iſtennek vtan az ꝟ zent eleteben kezde naponked iobrol iobra neuekődnie Az feſlőt leanzoknak gonoz ńaiaſkodaſſokat: minth az mergős kegot zorgalmatoſſon el tauoztattyauala: Ionkab keuana
47 zileinek hazokba ben' iſtenbe elmelkődnie: hod||nem minth magat kyuől ez uilagnak mutogatnia Mikoron azert ez bodogh zenth anna azzon: neuekődőt uona: es tyzőn őt eztendős korra iotot uona: az hazaſſagra keǵek alkolmas uona: hazaſſul iſtennek akarattiabol adattatek az nőmős es zenth ioakhimnak: nem teſty keuanſagbol: de moyſeſnek tőruenenek kezőlitteſſeből Ez zenth Ioachim keǵek: dauidnak nemzeteből ualo uala: es az zenth hazaſſagot zenth anna azzonńal: huz eztendős koraba kezde el Vala kegek nazaretből ualo: zenth anna betlehemből ualo: es eǵetőmbe lakozanak nazaretbe: zenth ioakhimnak hazanal: az zent hazaſ-

ſagh megh leueń: vala kegek ez zenth ioakhim zanto fődekbe:
Iohokba: es eǵeb barmokkal igőn kazdak: eletebe uala zenth:
eǵigő: iſtent felő: egebeknek őrőkſegőknek el foglalaſaba: magat
be nem bocyattyauala: mindőnőkel bękeſſegősuala: az zegenők-
hőz ergalmasuala: es az iſtenth felőkhőz igőn kegelmes: az v̊
iozagabol igekőzikuala ſegeteni az zeǵenőketh: || aruąkat: megh 48
nomorult őzuegőket: es mineuel az ergalmas dolgot ionkab tezy
uala: anneual iozaga iobban naprol napra zaporodikuala Az
zenth hazaſſagba keǵek zent anna azzon ez zenth ioachimot
tyztőlyuala: mint vrat: es zeretyuala mint edős attyat Az
zent ioachimes uizont tyztőli uala zenth ańat: minth ioha-
zaſſat: es zeretyuala minth edős ańat Eǵmas akarattianal
kyl ſemyt nem keuannak uala tenny: Gakorta eǵ maſth intik
uala: azoknak kőueteſere: mellek iſtene De miert hoǵ az iſtenek
itelete melſegős tengőrnek mondattatik: ez nőmős zenth iambo-
rok: az zenth hazaſſagba magzatnal kyl huz eztendek elenek: es
mikepen meduk: moiſeſnek tőrueńetul megh uettettek: marade-
koknak gőmőlcet ez huz eztendők alat nem uehetek Vǵan ezert
iſtennek: előtte ǵakorlatos ſyraſokat: es kőnőrgeſſőket teznek uala:
hoǵ amit az termezet őtőlők megh tagadoth uala: azt az vriſten:
kynek mindőnők lehetſegőſſők: ergalmaſſagabol megh adna:
Harom vton kezdek kegek: iſtennek ergalmaſſagat kereſnie Először
az v̊ es ||*)

hoǵ kegek az zent anna azzon az v̊ aietatoſit 49
megh ſegiće imez peldabol megh teccik es megh
erthetitők

Eǵ neminemő uaraſba: lakozik uala eǵ ielős urnak eǵetlen eǵ ǵermőke: ez zileitől az mirigh halalnak miatta megh foztatuan: zileinek temerdők kincők rea zalla: de az byzonſagh uetelnel kyl ualo yfyaknak modok zerenth: tekozlo lőn: es feſlőt elető: Vǵ hoǵ: huz eztendős koraba: mikepen az napnak fene az hot: az melegh uiz az ſot: az tyz az ieget: es az zen az cőppőt zoktak megh emeztenie: ezőnkepen ez ifv: nagh hamarſagal attyanak temerdők kencet mind el tekozla: es vegre iutha naǵ zegenſegre

*) Itt az eredetiben két levélnyi hézag van.

Legottan el hagak ṽtet az ṽ baraty : el hagak rokonſaǵy : vǵhoǵ lat-
tatik uala megh iſtentôl es el haitnak leny : mert mindôn terômtôt
allatok lattatnak uala ṽ elene elenkôdny Az ṽ hazat : ky naǵ kaz-
dagſagokal telles uala : eǵ forgozel le zakazta : vetemenit az kô
mind el uere : barmit mind el ôle : enne ſok haburuſagokba azert
leuen : nem uala ky ṽtet megh uigaztalia : ſôt minth az mas iobot :
baraty bozontak uala Mikoron azert : elieten naǵ ńaualaba uona ||
50 magaba tere : es naǵ ſiraſſal imezt kezde mondania Mit teǵek min-
dôn ńaualaſnal ńaualaſb ? houa terichem magamat : houa foǵam
feiemet : Im latom : mert cak az kené tiztôltetik uôt : annalkyl
ſenky nem zerettetik Az kapalaſt nem tehetôm : mert nem zok-
tam : az kodulaſt kegek igôn zegônlôm : azert kyhôz folamiam : ha
ime mind az men[i] mind az fôd : es mindôn alatok : enelenôm lat-
tatnak ellenkôdnie : megh ńeuettetôm baratimtul : es el haǵattat-
tam tanac adoimtul : Iob azert ennekôm : hoǵ kodulua zarandokul
menek az zenth iakab eǵhazahoz : hognem minth : el ǵakorta
zomorkottaſſam azoktul : kyknek ados uagok Fel ueue azert iſta-
piat : es az uaraſbol tytkon el ky mene : es az varaſnak mezôien
terdeire eſuen : es magat iſtenhôz terituen : naǵ ſyraſſal imezt
kezde mondania O irgalmas es kegelmes vr iſten : uallom en zegen
bönös te felſegôdet nehezen megh bantottam leny : de kerlek en
mindônnel naǵob binôs : ky nem uaǵok melto tüled megh halgat-
tatnom : hoǵ meltoltaſſad ennekôm megh ielôntenôd : hoǵ ha vagon
az zentôk kôzôl ualaky : ky illeten zegent meltoltatnek megh hal-
51 gatni : es megh ſegitenie : || Mikoron ez ifiv eleten kônôrgeſôket
tene : ime zent iakab apaſtal : kyt regôn maganak zeretô zentul
valaztot uala : eǵi zarandoknak abrazattyaba neky ielônek : es
monda neky Mit ſirz O ifv es az te keſſeruſſegôdnek mićoda oka ?
es maſt houa indultal ? akarnam megh ertenôm Kynek az ifv mi-
coron mindôn dolgait megh mondotta uona Monda eſmet zenth
iakab neky : ha ſeǵetſegôt keuanz uenôd : folamial az zenth an-
nahoz : ezt tyztôlled : az ṽ leanaual : az edôs mariaual : es az ṽ
onokaiaual : az criſtus ieſuſſal : ez az numurultaknak uigaztaloia :
ez az bankodokat megh uidamuttya : Az zegenôket megh kazda-
kuttya : es ſenkyt benne byzokat megh nem utal[ia] : ez az ṽ kônôr-
geſenek miatta : ńer tenekôd az ṽ onokaiatul uigaztalaſth : haluan
ezt az ifv : megh batorodek es monda eſmet Kerlek tegôdet zeretô
uram : monǵad megh ennekôm : minth tehetnek en ṽneky alkolmas

es melto diceretôt: es zolgalatot Kynek monda eſmet zenth iakab:
mindôn hetben: az kednap: az v̊ diceretyre Aye||tatoſſon oluas: **52**
harom pater noſtert: es harom aue mariat: es ezôket oluaſuan:
igekôziel adik az v̊ kepe elôt: egô gerťat tartanod: ha ezôket aieta-
toſſon teendôd: ketſeǵnel kyl io zerenćaz leez: es amit keuanz
v̊tôle megh ńerôd Haluan ezt az ifv monda eſmet: miert keel ezô-
ket kedôn teny: es nem eǵeb napon Felele zent iakab: Mert az bo-
dogh zent anna: kedôn fogantatek anianak meheben: kedôn zilet-
tettetek: az Criſtuſnak annyat es kedôn zile: es kedôn hala megh
Haluan ezt[:]az ifv monda: de kerlek tegôdet zeretô uram: honnetan
tudot te ezôket Monda neky zent iakab: en az v̊ harmadik leananak
fya uagok: azert v̊ ennekem naǵi ańam: te azert iollehet ſemy iot
ne tôttel legôn: de mert hoǵ enhozam: kiualtkepen ualo aietatoſ-
ſagot ualottal: ky uagok iakab apaſtal: ezert akaram magamat ne-
kôd ez oraban megh ielôntenôm Ted megh azert azokat kykre inte-
lek: es iol lezôn dolgod: melet megh monduan el enezek: az v̊
zômeinek elôle Az ifv keǵek: lelôkbe megh batoroduan: vtan eſmet
el indula: es iutha eǵ meźeualo tartomanba: holot az tartomannak
fô varaſaba: kyben az tartomannak kyralia lakozik uala: el be mene:
es eǵ papnal zent||anna azzonnak celekôdetibôl: zalaſt kere mel pap **53**
ez ifyat iobban megh tanyta [v̊tet] zent annanak tyztôletire: vǵan
ezert ez ifv: az keues iozagbol kyt uele uituala: zent annanak ke-
pet naǵ zepôn megh iratha: es igekôzik uala az kep elôt napon-
ked ǵertat eǵetny: es ekkepen az zent anna azzonhozualo aieta-
toſſagba: naprol napra neuekôduen: Megh tanula iollehet ne
tudna diakul: imez harom neueket megh irnia: ihs: maria: anna:
ennel tôbet nem tanulhata Ez harom meltoſagos neueket keǵek:
ualahol iaruala: mind falra: es mind eǵebre ottan fel irya uala:
es mikepen ez harom neueket iriauala embôrôknek lataſokra:
ezônkepen ez harmaknak zolgalattokra: igekôzik uala embôrôket
ǵerieztenie inteſiuel Ezônkôzbe az tartomannak kyralia: akara za-
randokul romaba mennie: es eǵi megh mondot papot akara uele
el uinie: tôrtenek hoǵ ez ifv es: az v̊ ǵazdaiaual el menne Miko-
ron azert az tengôrôn el indultanak uona: ime naǵ uez tamada:
es eǵetômbe urhoz naǵ ſiraſſal kôńôrôguen: ſemy ſeǵetſegôt nem
uehetnekuala: || tehat ez zent anna azonnak zolgaia: kôńôrôg- **54**
uen aietatoſſon az v̊ azzonahoz: amit eǵebek megh nem ńerhete-
nek: v̊ hertelen megh ńere Megh zonenek azert hertelen az ten-

gôrnek habay: az zeleknek fuuaſy: es az habnak megh cendezôleſſe mindônôket ôrômre: es el codalkozaſra indutha Az kyral keǵek megh ertuen ez ifvnak aietatoſſagat: ṽnôn maganak naiaſul ueue: es ruhazattarol: es eleſſegrôl: ṽtet batorſagoſſa teue Kyrôl zenth annanak aietatoſſa: azzońanak naǵ halaado lôn: ennek vtana idô muluan ez ifv: eǵ napon megh emlekôzek az ṽ naǵ kazdaǵſagarol Kyrôl naǵ zeǵenſegre iotot uala: el be mene eǵ zenth eǵhazba: es az ṽ ualaztot azzonanak kepe elôt le eſuen: kônôrôgh uala neky: hoǵ ṽerôtte urunkhoz eſſedôznek: ez uilagy iozagnak adaſaert Ime legottan urunk ieſuſnak kepe: kyt zenth annanak balya felôl kebelebe iratotuala: az naǵ zeretetnek ieǵeert: mert embôrnek zyue bal felôl uagon: kybôl az zeretet ky zarmazik: iobia felôl kegek: kebelebe irattauala azzonunkat: megh zolala ṽneky es monda: The naponked az en ikômnek *) tyztôlletôt tez: egô gertyaual: de nem ennekôm: ſem az en zilemnek: azert miert aǵam
55 en megh || amit en tulem keuanz? ezt haluan ez ifv: eľ codalkozek raitha: es batorſagot ueuen: naǵ pirongaſſal felele es monda O yo es edôs ieſus: iǵol (?) tudod: mert en iǵôn zeǵen uagok: es ideǵôn fôdôn vaǵok: ez oka miert eny ǵerťat nem eǵethetôk Mind ezatal urunknak mondaſſat heiaba nem ueue: de ame leǵottan az zent eǵhazbol el ky mene: es amy keues morhackat ualuala: eľ aduan kezde abbol urunk elôtes gertyat eǵetnie Kynek eſmet eǵ nap urunknak kepe megh [felele] zolala: es monda: zeretô fyam: ha engôm es az en ikômet **) ǵertyaual tyztôlz: alkolmas hoǵ az en ańamath es tyztôlľed Kynek eſmet az ifv monda O io ieſus: oztozattok harman ez ket ǵertyaual: mert tôbet ninć miuel uenôm: [demaga] mind ezatal: el ky mene az kep elôl: es ôuet: erzenet: ſaruit: ſyueǵet: el aruluan: mert imar tôbet nem ualuala: azzonunknak eleibe es egô ǵerťat zôrze Mikoron azert eǵćôr mind az harom ǵertyat az kep elebe fel ragaztottauona: mond urunk neky: menel imar: es te rolad gondot uiſſelônk: es ekkepen az ifv az eǵhazbol el ky fordula: es az ṽ gazdaia az pap iambor: elôl talaluan: monda neky Zeretô fyam: te az zenth anna azzonth igôn predikalod: azert ez zent eǵhaznak
56 nagobik tornara: napeſſet||re: iriad feel az ṽ kepet: hoǵ mindô-

*) Más kéz e szót kitörölte s a lap szélére azt irta: Nagi Aniamnak.
**) E helyett is a lap szélén: Nagy Aniamot.

nȍktuľ lathattaſſek: es tyztȍlteſſek: ky legottan az eghaznak nagobik tornara alaſth cinaltata: ol minth hatuan ſengnire fel: es zepȍn zenth annanak kepet megh ira: bal ȍlebe ira urunkat: es iob ȍlebe azzonunkat: es az kepnek fȍlȍte imezt ira aran bȍttȍkel: zent anna: mind harmad magadal ſegić megh engȍmet Melet mikoron el vegezȍt uona: es akarna le zalania: pokolbely ȍrdȍgh naǵ zelet tamazta reaya: mel zel az alaſth el ite labay alol: ṽ kegek byzuan az ṽ azzońaba: megh ragada az kepnek palaſtyat: es naǵ zoual imezt kayata O zenth anna mind harmad magatdal: ſegić megh enǵȍm: es ime codalatos dologh: ez ifv olminth mind fel napik: az kepnek palaſtan fige: mig nem hyre lȍn benne az kyralnak: ky ṽtet onnetan le uetete: es tytkon hozya hyuata: es monda neky Miert hoǵ imar keććȍr ſegitȍt megh tegȍdet az zent anna: en lataſſomra: azert en tegȍdet naǵ tyztȍſſegre feel uezlek: es ez vilaǵy kazdagſagal megh kazdagitlak: ky az kyraltul naǵ kenćȍt ueuen: hazaiaba tere: es adoſinak megh fyzete: es eſmet az kyralhoz tere : || kyt oztan az kyral maganak fȍ tanaćuľ vȍn: kynek 57
inteſſebȍl az kyral orzagabanualo eǵhazakat: zenth anna azzonnak kepeiuel: megh ekȍſite: es hoǵ az ṽ innepet eztendȍnked aietatoſſagal illene: ez zenth annanak keǵek megh mondot zolgaya: zenth annanak zolgalattyaba mind halalik megh marada Halalanak ideien keǵek: Azzonunk maria naǵ fenȍſſegben neky ielȍnek: es monda neky Zerethȍ battyam: ammynt latom erȍttul megh foǵatkoztal: kynek az ifv monda: ennekȍm hugom ninćen: azert miert mondal batadnak Kynek monda azonunk: Nam zenth annat anaiul ualaztottad magadnak: en keǵek ṽ neky leana vaǵok: te azert ennekȍm batyam uaǵ: az en edȍs fyam ihs kegek nekȍd onokad: ezȍket haluan megh ȍruȍnde raitha: es naǵ ȍrȍmel imezt kezde mondania: O maria ergalmaſſagnak: es malaztnak annya: fogaǵ engȍm az the otalmad ala O dycȍſſegȍs zenth anna azzon: mind harmad magadal ez oraban ſegić megh engȍmeth Kynek monda zent anna: zeretȍ fyam ne fely ſemyt: mert iſtentul malaztot ńertel ez uilagon: es uitetȍl az bodogſagra: mert valakyk engȍmet alkolmas dice rettel tyztȍlnek: ez||ȍket en io zerenceſſe tezȍm lelkȍkben: es orza- 58
goltatom az bodogſagban Ime az en zeretȍ onokam menorzagnak kapuiat nekȍd megh nittya: ȍrdȍgȍt ellenȍd megh nomoritotta: es poklot be rekeztȍtte: ezȍket haluan az kor monda: Az te kezeidbe aianlom vram az en lelkȍmet: ezȍket megh monduan: lelket bo-

dogſaguſſul urnak megh ada: kyt vrunk az v̊ zent annyaual: es az v̊ naǵ annyaual: az o̊ro̊k bodogſagra vo̊n: Mel bodogſagot agon neko̊nk·attya: fyv: zenth lelo̊k iſten: amen: bathor: vǵ leǵo̊n:

Iduo̊zleǵ maria malaztal lelſes ur uagon teueled az the malaztod leǵo̊n en uelem the uaǵ aldot azzonoknak ko̊zo̊tte es aldot az te annyad zenth anna azon kytul fogantatek az the zenth es iſteno̊s teſto̊d kytul zilettetek en vram ihs criſtus amen.

Ez imadſagot ualaky haromzor zenth annanak kepe elo̊t megh oluaſſa tyz ezo̊r halalos bineinek es hwz ezo̊r bocyanando byneinek kennyat ottya megh vele alexander papa engette 6 finis 1.5.26.

eǵ aue mariat ker aky irtha ||

Kezdetik az edős zyz marianak neuebe ualo diaky 59 bőtőkről eǵ kyſded predikacio: kyſded de igőn zeep

uǵ monda zenth lukać euangeliſta: euangeliomy kőnuenek elſő rezeben Azzonunkrol: Az zyznek neue maria: ez zenth lukaćnak mondaſſa melle Iſtenbe tyztőlletős hugaim: akarom hoǵ tuǵatok: mert Azzonunknak neue őt diaky bőttőketh ualnak: kykőn peldaztatnak: őt draǵa kőueknek tullaidonſaǵy

Elſő bőttő azzonunknak neuebe az M: kyn peldaztatik az nőmős: es dragalatos margaretha neuő kő: ez kőnek kegek imelleten tullaidonſaga uaǵon: hoǵ az meel embőr őtet nala uiſſely: felelmes helőn v̊tet batorſagoſſa tezy Ezőnkeppen azzonunk zyz maria: az v̊ zolgainak: es zolgalo leaninak zyuőketh mindőn gonoz felelőmbe megh batorittya: erről enőkly annya zent eǵhaz Az the otalmad ala folamunk O edős maria: az my kőnőrgeſunket zykſegunkbe megh || ne utaliad: de mindőn ueződelőmtől: es gonoz felelőmtől: 60
otaĺmaaz megh minket: dicőſegős zyz: es mindőnkoron aldot

Maſſod bőttő meǵes azzonunknak neuebe az A: kyn peldaztatik az nőmős es dragalatos adamas neuő kő: ez kőnek es imelieten tullaidonſaǵa vaǵon: hoǵ az meel embőr v̊tet nala uiſſely: őzue haborodot embőrőkkőzőt: kynnen bekeſegőt zőrőzhet Ez kőnek ereiet: es tullaidonſagat azzonunk maria es uallya: mert ő iſtenkőzőt es embőrők kőzőt: kyk őzue haborottanak uala: bekeſegőt zőrze: mert iſtennek haraǵa ſenky atal megh nem engezteltethetik embőry nemzethőz: hanem cak ő attala: meltan monda azert v̊ rola az bőć: eǵ kőnuenek neǵuen negedik rezeben Az haburuſagnak ideien megh engeztelő lőn

Harmad bőttő az edős marianak neuebe az R: kin peldaztatik: az nőmős es dragalatos rubinus neuő kő: ez kőnek es imelleten

61 tullaidonſaga uagon: hoǵ ő igőn || fenős: es ſetetſegőket uelagoſ-
ſagra ualtoztat: ez kőnek es iozagat es tullaidonſagat uallia azzo-
nunk: mert ő az zyz: kynek zenth elete el uilagoſita mind menet:
es mind fődet|: mint zent eǵhaz enőkli

Neged bőtő az Criſtusnak edős ańanak neuebe: az I kyn pel-
daztatik az nőmős es dragalatos iaſpis neuőkő: ez kőnekes imelle-
ten tullaidonſaga uaǵon: hoǵ az meel embőr őtet naľa uiſſely: az
ellenſegők kőzőt ṽtet: batorſagoſſa tezy: ezőnkeppen azzonunk
maria es: az ṽ hyueyt: őrdőgők ellen megh batorittya: mert ṽ ret-
tenetős őrdőgőknel: my*n*t az iol megh zőrzőt ſeregőknek orozattya
az ellenſegőknel:

Őtőd es vtoſſo bőttő az iſtennek annianak neuebe az A ezőn
kegek peldaztatik az allektorius neuő nőmős es dragalatos kő: ez
kőnek es elleten tullaidonſaga uaǵon: hoǵ ṽ az ṽttet uiſſelőket:
naǵ tyztőſſegre emeli fel: ez kőnekes ereet es tullaidonſagat ualya
azzonunk: mert ṽ az ő aietatoſit Iőuendőbe: az meney tyztőſſegre
62 emeli || feeľ: ime azert Criſtuſnak iegőſſy: megh teccyk: mert ez őt
nőmős kőueknek tulaidonſagit: uallya azzonunk edős zyz maria
Ha kegiglen ez őt kőueknek elſő bőtőit eǵmaſtul el zedittők: es
őzue rakyatok: maria lezőn benne: hoǵ kegik azzonunk az ő hyueyt
zykſegőkben eľ nem hagia: de megh ſegity: imez peldabol megh
teccik

«z e e p p e l d a» Eǵ neminemő uaraſba ualanak keet monoſ-
torok: az egikben lakoznak uala baratok: Az maſikba zyzek: mind
keetten keǵek zent bernat zőrzeteből ualok ualanak Az baratoknak
monoſtorokbaualo ſegőſtieſnek: neue uala ieronimus Az zyzeknek
monoſtorokba ualo cuſtoſnak keǵek: neue uala borbala: ezők
mind keetten az edős zyz marianak naǵ aietatoſy ualanak: es
ketten eǵmaſth iſtenbe igőn zeretik uala: es eǵmaſſal ritkan bezel-
nek uala: de maǵa az bezednek ideien: egik maſiknak lataſra
[magat] z y n e t nem agyauala: egik maſſikat keǵek az ṽ tyzte-
ben amminere tehetyuala: ſegetyuala: mert az frater Ieroni-
63 mus: az zyznek gakorta || zeep imadſagokat iruala: es zentőknek
eletet: neha kegiglen zőuendőkőket cinaluala neky: es egebbeles
amy az ṽ tyztet illetyuala ſegittyuala Az zyz es keǵek: ez frater
ieronimuſnak gakorta zeep kezkenőket cinaluala: es neha zeep
kooporałokat: es ṽes az frater ieronimuſth az ṽ tyztyben: ammynere
tehetyuala igőn ſegittiuala: es ekkeppen eǵmaſhoz az iſteny zere-

tetben naprol napra neuekôdnek uala Az frater ieronimus kegek: cellaiaban azzonunk marianak keepet: iǵôn zeepôn feel irattauala: es ôrdôgńek keepet azzonunknak labay alla: naǵ ruth abrazatban eztes megh irattauala Et ez keep elôt ez frater ieronimos azzonunknak gakorta imadkozik uala Megh iregle kegek ezt pokolbely ôrdôgh: es ime eǵ etzaka: mikoron az keep elôt imadkoznek: az abrazatban kyben cellaiba feel irattauala: neky ielônek: es ṽtet megh fenithe: hoǵ ha el nem tôrôltetne azzonunknak labay alol: tehat ṽ raitha iôuendôbe bozuth allana: de Az frater Ieronimos aua ſemyt ſem gondola: || Nem ſok idô el muluan: Ime eǵ 64
etzaka ueterńenek elôtte: pokolbely ôrdôgh: az borbala zyznek abrazattyat felueue: es ez frater ieronimuſnak cellaiara mene: es kezde az cellanak aitaian be cergetnïe Mikoron ezt megh hallottauona az frater ieronimus: aǵabol ottan fel zôkek: es miert hoǵ nem tugiauala ky uona: az cellanak aitat ottan feel nita Am az kegek onnetan kyuôl az cellaba magat gorſon be uete es ez frater ieronimoſnak elôte: az borbala zyznek abrazattyaba megh allapek Monda keǵek neky: en lelkômnek uigaztaloia: ſok idôtôl fogua ǵeriedôztem en az te hozadualo zeretetbe: es mind eddegh el uiſſeltem: de imar maſtan az naǵ zeretetnek miatta megh gôzettetuen: iôttem tehozad: hoǵ az te ielônuotodbol uigaztaltaſſek az en lelkôm: eztes mondom the nekôd: hoǵ en hozadualo byztomba: az en eǵhazamńak ſegôſtieebe ualo aran es eziſth edenôket: mind ôzue tôrtem: es im ede hozad hoztam: kerlek azert tegôdeth: hoǵ tees az the eghazadnak ſegôſtyeiebe ualo aran: es eziſth kel||hôket 65
es kôrôztôket: tôry mind ôzue: es uelôk egetômbe menônk ky ez monoſtorbol: es fuſſunk eſmeretlen fôdre: holot lakozhaſſunk mind halaligh: kedunkre naǵ gônôrôſegbe Ezôket monduan pokolbeli ôrdôgh: kyuôl teſteben ǵerieztyuala: bezedeuel: belôl keǵek lelkeben gonoz keuanſagal Es ime ez Criſtuſnak uiteze: megh gôzettetek: uǵannera hoǵ ſemyt nem tuda ellene zolnia Elbe mene azert naǵ hamarſagal az ſegôſtiebe: es az aran es eziſth kelhôketh: es kôrôztôketh ôzue tôruen: eǵ zakba raka: es az cellaba menuen az ôrdôgel az monoſtorbol el ky zôkek: Mikoron eǵ keueſſe az monoſtort el halattak uona: monda az ôrdôǵ frater ieronimoſnak O yay ennekôm en edôs zeretôm: meel igôn draga kencôth felettem en el: az en monoſtoromba: ky utan ſok eztendeigh el elhettunk vona: kerlek azert tegôdet: ho ǵ

iſle eth: es uar megh: imbe terôk utana: es el hozuan menunk el oztan utunkon: ezt monduan frater ieronimos ot le iſſe: es ôrdôgh
66 frater ieronimosnak monoſtoraba el be tere Tehat ime az ‖ monoſtorba kezde naǵ kaiataſth tennie: es imezt kezde mondania Kelyetôk fel hamar: mit aluztok: mert az frater ieronimus eǵhaztoknak kenceth mind el lopa: es uele el zôkek: ha azert utanna leendôtôk: ṽtet eth ez helôn megh talaliatok Haluan ezt az baratok: raitha mind eſ Codalkozanak: es hamar folamanak frater ieronimuſnak cellaiaba: hat oth ninć: onnetan az eǵhaznak ſegôſtieebe: es az kelhôketh es kôrôztôket oth nem talalak: kin igôn el iedenek: ſietenek azert ô utanna: es az helôn a hol ôrdôgh mondottauala: ṽtet megh talalak: az monoſtornak iozagaual eǵetômbe Kyt az baratok ottan megh foganak: es ṽtet eſmeth uizza uiuek Ezôn kegek az frater ieronimos igôn Codalkozik uala: mert neky vǵ teccyk uala: hoǵ miuel almadoznek Mikoron azert az monoſtorba be uïttek uona: ot ṽtet erôſſen megh kôtôzek: es eǵ tômlôcbe el be uetek: labayth kalodaba uerek: es ekkeppen az tômlôcnek aytoyat reya rekeztek: hoǵ oztan regel: megh latnak mi dologh uona ez
67 Mikoron azert frater ieronimos ‖ az tômlôcbe az kalodaba megh kôtôzue ildôgelne: megh erthe hoǵ ôrdôgy dologh uona: es magaba teruen: kezde azzonunk mariahoz naǵ ſyraſſal oḫaitania: es kayatania es imekeppen kezde ṽ hozya fohazkodnia: O binôſſôknek naǵ remenſege O megh nomurultaknak otalma: emlekôźel megh: mert the uaǵ az ergalmaſſagnak annya: azert imad en erôttem az te zenth fyadad: iol lehet hoǵ nem uagok melto az ṽ zenth ergalmaſſagara: de maga tegôn en uelem az ṽ iouota zerenth Mikoron iǵ ſirankoznek frater ieronimus az kalodaba: ezôn kôzbe pokolbely ôrdôgh neky ielônek: es kezde ṽtet bozontania: es imezt mondania Nam mondam nekôd: hoǵ az the azzonodnak laba allol engômeth el tôrôltes: kyt te nem teuen: im bozuth allottam imar raytad gonoz frater Ezt monduan frater ieronimuſnak labayt az kalodabol ky ueue: es eǵeſſegben az tômlôcbô: ki bocyata: ṽ kegek Azzonunk marianak parancolattyara: frater ieronimuſnak abrazattyaba az kalodaba be iſſe Amonnan fra-
68 ter ieronimos: hamar az zent ‖ eǵhazba eſ be mene: es az ṽ helen holot zokot uala alnia ueternienek ideien: magat imadſagra ada: es kezde kônhullataſſal azonunknak naǵ halakat adnia Az baratok kegek kôzôlôk ualaztottak uala eǵet: hoǵ ky az ueternie kor el Iô-

uen: vͤket feel koͤtene: ez azert az ueternienek eloͤtte eǵ keueſſe: az
eǵhazba menuen: frater ieronimuſt az zenth eǵhazba talala: mert
vͤes uariauala az oranak megh eſetit: hoǵ az baratokat az ueter-
niere feel koͤtene: Latuan azert frater ieronimuſth: az zent eǵhazba:
kyt az toͤmloͤcbe az kalodaba megh koͤtoͤzue hagot uala: el Codal-
kozek raitha: es hamar az monoſtornak feyedelmeth feel koͤte: es
vͤneky: megh monda: hoǵ frater ieronimus az toͤmloͤcboͤl ky zabadult
uona Tehat az feiedelm: eǵnihan fratorokkal az zent eǵhazba el be
mene: es frater ieronimuſt oth helen talala: uele kegek az feidelm
hoǵ oͤrdoͤgy cállardſagh uona: es ueue az zentoͤlt uizeth: es vͤtet
uele megh zentoͤle Az frater ieronimos kegek: az zentoͤlt uizet naǵ
allazatoſſagal ueue: Onnetan az feiedelm azon fratorokkal || ſyethe 69
az toͤmloͤcbe: es ot es az kalodaba latta frater ieronimuſth lennie:
eztes megh zentoͤle az feiedelm: es oͤrdoͤgh az zentoͤlt uiznek ere-
yet el nem zeuedhetuen: mikeppen az fyſth el enezek vͤ eloͤloͤk Lat-
uan ezth az feyedelm monda az fratoroknak: byzon mondom ty-
nektoͤk attyamfyay: hoǵ ez etzaka oͤrdoͤgy calartſagh loͤt mi raitunk
Ennek utanna az ueterniet megh monduan: Iutanak hota keluere:
es az feiedelm az fratorokat mind be goͤttete: es ez frater ieroni-
mus eloͤue aluan: naǵ alazatoſſagal megh monda: minth oͤrdoͤgtul
megh calattatot uoth: es minth az ergalmaſſagnak annyatul megh
otalmaztatek: ezt haluan az fratorok: dycerek az bodogh zyz ma-
riath: ky az vͤ benne byzokath el neem hagy Ennekutanna az ſegoͤſ-
tyebe el be menenek: es az zenth eǵhaznak edenith: kyket frater
ieronimus el toͤrdelthuala: mynd eǵezen talalak Ime azert iſtenbe
tyztoͤlletoͤs hugaim: ez peldabol megh teccik mel igoͤn Io: az edoͤs ||
marianak zolgalnia: ky zille az edoͤs criſtuſth ky attyaual es zenth 70
leloͤkkel eǵ byzon iſten Amen

Kezdetik az bodogh zenth eľeknek elethe: kyt nektők peldaiul vetők zyzek

Az bodogh zent elek: zyllettetetek romabely nőmős zillektuľ
Attyanak neue uala eufemianus: Annianak kegek neue uala Aglaes:
ez eufemianus az romay cazarnak uduraba elſő uala: Ky olygőn
nağ uruala: hoğ mindőn nap harom ezőr uitezők alnak uaľa neky
uduart: kyk naponked aranas barſonńal őtőztetnek uala: es par-
thaőuekkel őuedőztetnek uala Vala keğek ez eufemianus mond-
hatatlan igőn ergalmas embőr: es naponkeed az ṽ hazaban: az
zegenőknek: aruaknak: őzuegőknek: es zarandokoknak harom
aztalok zőrőztetnek uala: kyknek ez eufemianus nağ zeretettel ele-
őkben zolgaluala Annakutanna: azokath hazatul el bocyatuan:
őes kyllenced ora koron: zőrzetős iamborokkal: es eğhazy embőrők-
kel: iſtennek felelmebe eleſegőt uezőnuala Az ő iegőſſe kegek ag-
71 laes: az es haſſonlatos nőmős || Iozagal fenlik uala De mağa ṽ ne-
kyk magzattyok nem uaľa: vegre az ſok iambornak kőnőrgeſſőkre
ṽket iſten mağzattal zerette: kyt eleknek neuezennek Mikoron azert
ez nőmős magzat zillettetetőtuona: feel fogadak eznőmős iamborok:
hoğ telles eletőkbe őrők tyztaſſagoth tartananak Az ğermők kegek
neueköduen: adak ṽtet diaky tudomanra: ky az pogan bőćeknek
kőnuőket: ryuid időn mind el tanula. Az hőſkorſagra azert Iotuan:
attya az cazarnak uduarabol ṽneky iegőſth iegze Az menekőzőnek
napya es mikoron előue Iőt uona: ez bodogh zenth elek iegőſſeuel
agiaſhazokba el be menne: ol minth el nugouaſra Tehat ez zenth
iffiv: kezde iegőſſeth az iſtennek felelmere intenie: es kezde ṽellőtte
az zenth zyzeſſegnek nőmős iozagat predikalnia Ennekutanna via-
bol aran ieğ gőrőieth ky ueue: es parthaőuenek ſarkuaſſat el
mecce: es iegőſſenek ada: es monda neky Ueğed ezőketh en zerető
iegőſſőm: es tarcy megh migh iſten akaria: es legőn iſten teueled

es enuelem : Iegőſſetől azert el bucuzuan : vőn attianak || kenceből 72
annet : mynet eſmere zikſegőſnek lenny : es ekkeppen etzaka attya-
nak udurabol el ky mene Et titkon eǵ haioba el be mene : es az
tengőrőn laodiciaba mene : ennenes felkele : es ſyrianak ez tartoman-
nak eǵ uaraſſaba : kynek ediſſa uala neue : el be mene : ez uaraſba-
ualo zenth eǵhazba : vrunk Criſtoſnak kepe embőry keznel kyl irat-
tattatot : gocyon tartatik uala Mikoron azert az uaraſba iutot uona :
attyannak temerdők kencet : kyt hazol uit uala : mind az zegenők-
nek oztogatta : es draga ruhaiat rola le hanyuan : zyrben őtőzek :
es az tőb zegenőkkeel eǵetőmbe : az zenth eǵhaznak portikoſſaba
le ille : es az be menőktul : es az ky Iőuőktul : kezde iſtennek zere-
tetyert alamiſnat kudolnia Az alamiſnabol keǵek : ammynet eſmer
uala maganak zykſegnek lennie : azt maganak tartyauala : az fől-
lőtte ualoiat zeǵen tarſainak oztogattyauala Onnetan hazol keǵek :
hyre lőn benne eufemianuſnak : hoǵ fya elek el futot uona : es
raitha igőn || el keſſerődegh : es ime ez uilagnak mindőn orzagira : 73
es tartomanira zolgait kilde : hoǵ az ꝟ zerető fyat zeretettel megh
kereſnek : es uizont romaba uinnek Megh hattauala kegek eufemi-
anus : az ꝟ zolgainak : hoǵ uallamel uaraſba : auaǵ falukba ernenek :
tehath az zegenőknek alamiſnath oztogatnanak : hoǵ az edős
iſten az ꝟ imadſagoknak miatta : meltoltatnek megh illőnteny
fyat holot uona Az zolgak kőzzől keǵek nikiek menenek az
ediſſa neuő uaraſba : holot zenth elek naǵ zegenſegbe lakozik
uala : es zenth elektől az zolgak megh eſmertetenek : de zent
elek ꝟtőlők megh nem eſmertetek : es az tőb zegenőkkel eǵetőmbe :
az zolgak zenth eleknekes alamiſnat adanak Kyt az zenth elek
naǵ halaadaſſal ueuen : imezt monǵauala : halakat adok tenekőd
en edős iſtenőm : hoǵ en erdőmlőtem az en zolgaimtul [erdőmlőt-
tem] alamiſnat uenőm Ezőnkőzbe az zolgak mind megh terenek :
es eufemianuſnak megh mondak : hoǵ fyat : ſohol megh nem talal-
hat||tak uona Ez zenth eleknek annya keǵek fel őtőztete : ꝟmagat 74
gaz ruhaba : es agaſhazanak egik zegeben : zakoth terithe le : az
főldre : es imezt monda : eth ez helőn ſyraſba es ohaitaſba megh ma-
radok : mignem az en zerető fyamat zőmeimel lattom Az zenth
eleknek iegőſſe azes : monda : napanak : ueled eǵetőmbe enes et ez
helőn [ueled] ſyraſba megh maradok : az ǵerlicenek mogia zerenth :
mignem ualamit hallok az en zerető iegőſſőmről Amonnetan ke-
gek zenth elek : tyzőnhet egez eztendek : az főlől megh mondot zenth

eǵhaznak portikoſſaba megh marada: Eǵ neminemő napon kegek:
Azzonunk marianak kepe: melet az zenth eǵhaznak naǵ otaran feel
faraktanak uala: az eǵhaznak kuſtoſanak megh zolala: es monda
neky: hozbe onnetan kyuől az iſtennek embőret: mert melto iſten-
nek orzagara: mert iſtennek lelke nugozyk ṽ raytha: es az ṽ imad-
ſaga mikeppen az tőmiennek fyſte: fel megőn iſtennek eleibe
75 Haluan ezt az cuſtos: nem erthetyuala kyről mon||dana: monda
eſmet neky azzonunknak kepe: Amaz zeǵen az iſtennek embőre:
aky az portikuſba az zegenők kőzőt legh utoſ iſ Tehat az cuſtus
legottan ky mene: es zenth elekőt kezőn fogua: az zent eǵhazba
naǵ tyztőſſegel el be uiue: Ezben keǵek hyre lőn: mind az tarto-
manba lakozo embőrőknek: es ielőſben az uaraſba lakozoknak: es
kezdek ez zenth elekőth minth iſtennek zentet tyztőlnie: zenth
elek keǵek akaruan az hyw dicőſſegőt el tauoztatnia: tytkoon az
uaraſbol ky futha: es eſmet laodiciaba mene holot haiora iſſe:
hoǵ ſicilianak tarſomaba menne: de iſteny akaratbol: az tengőrőn
uez tamada es zenth eleknek haioiat: az uez romanak partiara
uete ky Latuan ezt zenth elek: kezde magaba gondolkodnia houa
menne: tehat monda magaba: el megők attyamnak hazahoz: es
nala eſmeretlen megh maradok: es eǵebnek terő megh ſem lezők
Mikoron azert zent elek romanak egik piacćan előue indultuona:
latta: tehat attya az cazaroknak uduarokbol naǵ ſereǵel ky iődő-
76 ǵel: mikoron zenth elekőt el halatta uona: kezde || zenth elek naǵ
torokkal utanna kaiatania: es imezt mondania Iſtennek zolgaia
eufemianus: engőmet zeǵen zarandokot fogaǵ be az the hazadba:
es tarćel aztalodnak morſalekyaua: hoǵ az uriſtenes meltoltaſſon
ergalmaſſagot tenny: az the eǵetlen eǵ zarandok fyaddal Ezt hal-
uan attya: hatra tekenthe: es zőmeiből az kőn ottan ky indula: es
ez zeǵen zarandokot: hazaban be fogada fyanak zeretetiert: es
ṽneky tullaidon hazat ada: es tullaidon zolgat zőrze: ky neky
hyuen zolgalna: es kezde ṽtet aztalarol zerettettel tartania Ez bo-
dogh zenth elek kegek: attyanak hazanal: az zenth imadſagokba
ireſkődik uala: es az ṽ zent teſtet uiǵazaſſokkal es bőttőleſőkkel
gőtryuala Az uduarnak ifyay kegek: ṽtet ſokkeppen cuſolyak
uala: Mert nekyek ṽtet arcul uerik uala: Nekyek zakalat zagatſak
uala: es nekyek az moſdo uizet niakaba őntikuala: de ṽ mind
ezőkket iſtenert naǵ bekeſeǵel el zenuedyuala: Attyanakes hazanal:
ez bodogh zenth elek: eſmeretlen tyzőn het eǵez eztendek megh

marada: uegre megh eſmere: hoǵ uriſten ky akarna ez uilagbol
uenny Az zolgatul ky v̂neky zolgaluala: tentat es pap||iroſt kere: 77
es eletennek mindőn rendet megh ira: ennekutanna az papiroſth
markaba be zoritha: es lelketh uriſtennek naǵ bodoghſagoſſul
megh ada Az Iőuendő uaſſarnapra keǵek: az papa innocencios az
ket cazarokkal: tudniaminth archadioſſal: es honorioſſal: es
mind az kőſſegel: feel gőlt uala az zenth petőrnek eǵhazaba: es
ime az naǵ miſſenek uttanna: az zenth eǵhazba zozat lőn az eǵből
monduan Iőietők en hoźam: mind ty kyk munkalkottok: es megh
uattok terheltetuen: es en megh elegitlek titőketh Haluan ezt:
ottan mind fődre hullanak: es ime eſmeth az zozat maſſoccor
monda: kereſſetők megh iſtennek embőret: hoǵ imagon romaert
Mikoron azert kereſtekuona: es ſohol megh nem talalhattakuona:
harmaccor imez mondatek nekyk Az eufemiuſnak hazaba kereſſe-
tők Tehat az papa az cazarokkal megh kerdek: hoǵ ky uona az v̂
hazaban: az iſtennek embőre: eufemianus keǵek kezde magat
menteny: hoǵ miuel nem tudna: felkele azert az papa az Caza-
rokkal: es mind az kőſſeǵel: es eufemianuſnak hazahoz menenek:
ezőnkőzbe az zenth eleknek zolgaloya: alla ura||anak elebe: es 78
monda neky Laſſad uram netalamtan az zeǵen embőr az iſtennek
embőre: kyt the fyadnak zeretetiert uduarodba be fogattaluala:
es engőmet v̂neky zolgaiul attaluala: ez embőr igőn bekeſſegős
uala: es naǵ imadſaguuala: Ezt haluan eufemianus: zenth eleknek
cellaiaba el be mene: es v̂tet halua talala: es latta az v̂ arcyaiat
fenleni: mikeppen anǵalnak arcyaiat: es akara az leuelet kezeből
ky uenny: de nem tehete Tehat hamar az cellabol ky fordula: es
az papanak es az ćazaroknak ezt megh monda Azokes az cellaba
ottan eſ be menenek: es v̂neky ekkeppen zolanak Iſtennek embőre:
iollehet hoǵ binőſſők legőnk: de maga ez orzagnak birodalmath
uallok: es az lelky paſtorſagnak tyztet: kerunk azert tegődet: hoǵ
engeǵed minekunk ez leueleth: hoǵ laſſok es ercők miuagon benne
Ezth monduan az papa: iarula es az leuelhőz ńula: es az leuelet
zent elek neky enǵede Tehat ime az papa: az leuelet mind az
ſokſagh előt es attya előt el oluaſtata: haluan keǵek eufemianus:
hoǵ az v̂ fya uona: legottan el keſſerődek: es az naǵ keſſerőſſegnek
miatta ottan fődre le eſſek Ennekutanna eǵ keues erőt ueuen: az
zolgak az fődről fel emelek: es eufemianos kezde ruha||iath zagat- 79
nia: ven zakalat es haiat tepnie: v̂nnőn magat őkőllel arcul

vernie: es zenth fyanak teſtere le buruluan: elľeten ſyraſth tennie O yay ennekôm en zeretô fyam: mi oka'ert haborital el igôn megh engômet: es enne ſok eztendôtul fogua neueled keſſerôſſegômeth: yay ennekôm niaualaſnak: mert im latlak tegôdet: en uenſegômnek eſtapiat: enelôttem az nozolaba fekôdnôd: es ennekôm nem zolhatnod O yay ennekôm: minemô uigaztalaſth uehetôk imar ezutan Ezőnkôzbe hyre lôn benne anńanak es: es ime az mikeppen az tenezô orozlan: megh zagatuan az halot: es ſyet az ṽ kôlkeihôz: ezőnkeppen zenth eleknek anńa: ruhay megh zaggatuan: haiat meg bocyatuan: kezeit feyere fel kućoluan: es zômeit menorzagra feel emeluen kezde az zenth teſthôz ſietnie De mikoron az ſokſagtul hoźa nem iothatna: kezde nağ kaiataſſal imezt mondania Agiatok utat ennekôm romay fyrfyak: hoğ lathaſſam az en zeretô fyamat: es azt: ky emlôtte az en emleimeth Ezônkôzbe nağ erôue
80 Iutha az zent teſthôz: es legottan eſſek rea: es nağ ſyraſſal || imezt kezde mondania O yay ennekôm en zeretô fyam: en zômeimnek uillagoſſaga: lelkômnek wygaztaloia: mehemnek edôs gômôće: es telles eletômnek eğetlen eğ remenſege: miert celekôdel el kegőtlenôl miuelônk: latoduala attyadat es engômet: niaualaſth: naponked ſyrankoznunk: es nem ielônted magadat minekunk megh: ezôket monduan: ottan ottan el teryeztyuala magat az zent teſtôn: es neha arcyaiat apolyauala: ne ayakyt: neha zômeit: es neha homlokath: zenth eleknek arcyaya kegek: fenlik uala mint az napa: Neha kegek anńa terityuala magat az kôſſegre: es nağ ſiraſſal imezt mongauala O mind ty kyk maſt ielôn uattok: ſyriatok enuelem: ezen zeretô fyam tyzônhet eğez eztendek eſmeretlen lakozot az en hazamnal: az ṽ zolgay ſok buzuſagot teznekuala raita: es mind bekeſſegel el zenuedy uala: Iay azert ennekôm en edôs fyam eľek: ezôket monduan: az angeli arćat kezeiuel megh illetyuala Azonba hyre lôn benne iegôſſenek es: ky mağat ğaz ruhaban feel ötöztete: es nağ ſiraſſal ṽes folamek edôs iegôſſehôz: kinek zenth teſtere eſuen imezt kezde mondania O yay en nekôm: en zeretô ||
81 iegőſſôm: mert ez mày nap ôzueğe marattam: ma tôrettetôt el az en tykôrôm: es imar nyncen kyre feel emelnôm az en zômeimeth: ma kezdetöt el az en ſyraſſom: kynek ſoha ueğe nem lezőn Az kôſſegh azert ezôket haluan es latuan: hozaiok kepôſt nağ ſyraſth teznek uala: Latuan ezt az papa es az cazarok: az zenth teſtôt tyztôletôs ńozolaba helhôztetek: es eufemianuſnak uduarabol: ro-

manak pyaccara ky emeltetek : es feel kayattatak : hoǵ az iſtennek
embôre megh talaltatot uona : kyt egez romaſagh keres uala : tehat
az nep az zenth teſtnek lataſara feel todula : valamel kor ez zenth
teſtôt illetyuala : ottan egeſſegôt uezőn uala. az vakok lataſt : az
ſantak iaraſth : es az ôrdôngôſſôk megh zabadullaſth ueznek uala :
Az papa kegek az cazarokkal ez naǵ coddat latuan : ṽnnôn magok
kezdek vallokon az ńozolaba ez zent teſtôt uinnie : hoǵ ṽkes az
zenth teſtől megh zentôltetnenek : tehat az papa az cazarokkal pa-
rańcolanak : hoǵ az vccakra kencôt hintenenek : hoǵ az kôſſegh arra
eſuen : az zenth teſtôt kineben uihetnek : de az nep az kencőt
hatra uetuen : Ionkab ſyet uala az zenth teſtnek lataſara es illete-
ſere : Nem uihetek azert touab : zenth || elekőt naǵ faratſagal be ui- 82
uek zent bonifaciuſnak eghazaba : es oth ez teſtel egetômhe : heted
napigh iſtennek diceretiben megh maradanak : es ez zenth eleknek
aranbol : es eziſbôl : es draga kôuekbôl Nômôs koporſot alkotanak :
kyben zenth eleknek teſteth naǵ tyztôſſegel be alkotak Az kopor-
ſobol kegek : mind eddegh nômôs illath zarmazik ky : ky mulek
azert ez bodogh zenth elek ez uilagbol : es vrban el ńugouek : urunk-
nak ziletefenek utanna : mikoron irnanak ezőr haromzaz kyllenć-
uen ńoc eztendôben : Az mi urunk Criſtuſnak dyceretyre : ky at-
tyaual : es zenth lelôkkel el : es orzagol mind ôrôke amen ||

83 Vrnak neuebe kezdetik az zenth barlaamnak elethe

kerőm azert en ky ezt irtam mind azokat kyk ez kőnuecket oluaſandok hoǵ zeretetteľ oluaſak mert igőn zep

Az zenth barlaam: kynek eletet az tyztőllettős damaſcenus Ianos doctor: zerettettel őzue' zedőgette: es megh irtha: az zenth ioſafath kyralth: iſteny malazth ṽ benne cellekkőduen: az poganſagnak allapatťarol: az kőrőztien hytre terithe imelletten kepen: Mikoron kőzőnſegős india: kőrőztien baratokkaľ tellies uona: fel tamada eǵ neminemő hattalmas kyral: kynek neueuaľa auennir:
84 ky az kőrőztienőketh: ielőſben || az baratokath: igőn haborgattyauala Tőrtenek kegiglen: hoǵ az kyralnak eǵ neminemő barattya: ky az ṽ uduaraba elſőuala: iſteny malaztbol az kyrali palotat eľ haǵa: es baratta lőn Melleth mikoron az kyraľ megh hallotuona: az naǵ haragnak miatta dihőſkődny kezde: es ṽteth az puztanak belſőibe zorgalmatosſagal megh kereſtete: Mikoron megh talaltak uona nehezen: eleben uitete: latuan kegiglen aľaualo ruhauaľ feeľ őtőzteth: ky annakelőte zokotuala draǵa ruhakba iarnia: es az ſok bőitőknek miatta megh heruatnak leny: ky annak előte ſok kencőkkel: es draga etkekkel zokotuala elnie Monda neky O balga
85 tagh es eľuezőt elmeyő: mi||okaiert ualtoztattad az tyztőſſegőt zydalmaſſagra: es te magad ǵermőkőknek iatekuľ zőrzőted: kynek az monda: Ha ennek okat keuanod entulem meghertenőd: az te ellenſegidet tauol tőled eľ tauoztaſſad Az kyral kegegh megh kerduen: hoǵ kyk uonanak az ṽ ellenſegy Monda amaz: Az haragh es az keuanſagh: mert ezők bantiak megh: hogh az bizonſagh megh ne eſmerttetheſſegh: ielőn legenek keǵek az mondaſoknak hallaſſara: az bőceſſegh: es az igaſſagh: kynek monda az kyraľ Legőn

uǵ amynt mondad: Tehat az monda Az balgatagok: azokat mel-
lek uannak megh utalliak: olminth nem uonanak: Azokat kegig-
len mellek nincek: iǵekőznek hozyaiok őlelnie: ualaky azerth
m||egh nem koſtolanǵa azoknak edőſſegit: mellek uannak: nem ta- 86
nulhattia megh azoknak byzonſagit: melľek nincek Ennekutana:
ſokat zoľa az kyralnak előte: urunknak embőrre leteleről: es az
hitről: Tehat monda neky az kyral: ha tenekőd elezteb feel nem
fogattamuona: hoǵ az haragut eľ tauoztatnam: az te teſtődet in-
gen maid tyzre uettetnem: keelfel azert hamar: es fuſel az en
zőmeimnek előle: hoǵ tegőd touaba ne laſſalak: es gonozul el ne'
uezeſſelek Az iſtenek embőre kegiglen: nagh zomuruſagaľ mene'
eľ az kyralnak elöle: ezert hoǵ martiromſagot nem zenuedhete
Ezőnkőzbe mikoron az kyralnak magzatya nem uona: zillettette-
tek ṽneky eǵ igőn zeep firfiw maǵzat: kyt ioſafat||nak neueztete 87
Özue guituen keǵek az kyraľ őrőmeben: naǵ ſok nepet: hoǵ az zi-
letőt ǵermőkert: az iſtenőknek aldoznanak: őtueu eǵbe nező bőce-
ketes hiuata hozya: hoǵ minth lene Iőuendőbe az ṽ maǵzatianak
dolǵa: zeretettel megh tudakoznak: es ṽneky megh ielőntenek So-
kan azert kőzőlők mondak az ǵermőkőt iőuendőben naǵnak lenny:
hatalmaſſagban: es kazdaǵſagban: de eǵk ky az tőbinel bőćeb
uala: az kyralnak imezt felele Ez ǵermők ky tenekőd zillettettetőt
O kyraľ: nem leźőn az te orzagodba kyraľ: de ez te orzagodnaľ
haſſonhatatlan iobba: mert az kőrőztien hitnek: melľet te habor-
gac: ez ǵermők iővendőbe tyztőllőie lezőn: ezt kegiglen ez bőć ṽ
magatul nem monda: hanem iſteny ihles||ből Haluan keǵek ezt az 88
kyraľ: igőn megh rettene raitha: az uaraſban maganak eǵ igőn
zeep palotat rakattata: es az ǵermőkőt az palotaba be helhőztete:
zőrze keǵek ṽ melľe nőmős ifyakkat zolgalatra: es parancola ṽne-
kyk: hoǵ az ǵermők előth ſe korſagot: ſe uenſegőt: ſe halalt: ſe
kegiglen zeǵenſegőth ne emlőtenenek: ſe eǵebet ualamit: ky ṽneky
ualamy zomoruſagoth hozhatna: de mindőnőket gőnőruſegőſſőket
mondananak: ṽ előtte: hoǵ az ṽ elmeie gőnőrőſegőkben foglaltat-
uan: ſemyt az iőuendőkről ne gondolhatna Ez yfyak kőzől kegeg-
len haa ualamelliknek tőrtenikuala megh korulnia: az kyral azt
onnetan ottan ky uitetyuaľa: es mas ifyat allatuala helebe Paran-
cola touaba az kyral: hoǵ ez ǵe||rmőknek előtte: ualamy emlekő- 89
zetőt urunk Criſtoſrol ne tennenek Azon időben az kyralnak udua-
raba uaľa eǵ uitez: ky titkon kőrőztien uala: ez az kyralnak naǵ

zeretetibe uala: es az ṽ uduaraba elſőuala: ez eǵ időben mikoron
az kyrallyal uadaznia mentuona: talalla eǵ zeǵen embőrt az fődőn
fekuuen: ky az ṽ lababa beſtietul megh ſertettetőt uala: ky kezde
az uitezt kernie: hoǵ ṽtet feluetetne: hazahoz uitetne: es gonǵat
uiſſelne: es netalamtan ṽneky időiartaba valamibe haznalhatna
Kynek monda az uitez: en tegődet őrőmeſt fel uetetlek: de mibe
haznalhatnal ennekőm: nem̧ gondolhatom: az zeǵen embőr kegik
monda En bezednek uruoſa uagok: hȧ ualaky azerth: bezedel
90 megh bantatta‖tik alkolmas uruoſſagot tudok ṽ neky adnom Az
uitez kegiglen az zegennek mondaſſat ſemynek alitha: de maǵa
iſtenert ṽtet feel uetete: hazahoz uitete: es ṽneky zeretettel gonǵat
uiſſele Neminemő uduar hazugy kegiglen: latuan ez uitezt: az ky-
ralnak eľ naǵ zeretetibe: megh iriglek: es ṽtet az kyralnal be uad-
lak: hoǵ nem cak kőrőztienuona: de megh az orzagnak byrodal-
mates maganak akarna tytkon foglalnia: ha kegiglen kyral ennek
uegere akarz menőd: titkon uǵmond ṽtet hyad te hoźad: es mon-
ǵad ṽelőtte ez ielőnualo eletőt hamar eľ uegezendőnek: es ez te
orzagodnak dicőſſeǵeth hamar eľ hadnod: es az baratoknak ruha-
iokat es eletőketh fel uenőd: kyket edegh tudatlan haborgattal: es
megh latod myt felel tenekőd Mellet mikoron mind megh tőtuona:
91 az uitez ‖ az aruloknak rauaſſagokat neem tuduan: az kyralnak io
zandokat kőnueket hullatuan dicere: es ez uillagnak hyuſagat em-
lekőzetre hozuan: inte az kyralt az io zandokoth hamar megh te-
kellenie Mellet az kyraľ haluan igaznak hyue az aruloknak mon-
daſokat: es nagh haragra feel gerieduen: az uiteznek demaga
ſemit nem feľeľe Az vitez kegek: ezeben ueuen hoǵ az kyral az
ṽ bezedet nehezen uőtteuona: Naǵon megh iede: es iǵe mene eľ
az kyralnak előle: es folamek az bezednek uruoſahoz: es minth
az kyralial iartuona: ṽneky megh ielőnte Tehat monda neky az
bezedőknek uruoſa: tugiad azt uitez: hoǵ az kyraľ te hoziad ketől-
kődigh: hoǵ ezert mondottad legőn: hoǵ orzagat magadnak aka-
92 rod foglalnod Kelfel azerth hamar: es az the haiadat niresd‖el
draga ruhaidat hańad le rolad: es őtőzel fel zyr ruhaban: es igőn
reǵel menelbe az kyralnak eleiben: mikoron kegiglen megh ker-
dendi az kyral: mith peldaz az te őtőzetőd: imezt felelied ṽneky
Ime kyraľ kezuagok tegődet kőuetnőm: nohat azert az uth az kyn
akarz iarnod igőn nehez legőn: demaǵa ennekőm teueled lenőm:
kynő lezőn Mikeppen azerth az gőnőrőſegőkben tarſul uallottal

engôm: az nehez eletbenes tarſod akarok lenôm Melleth mikoron
az uitez megh tôtuona Az kyraľ el codalkozek raita: es az hamis
uadolokat alkolmas kenok ala uethe: es ez uitezt naǵob tiztôſſegre
ueue Az kyralnak fia keǵek: az palotaba feel neueltetuen: az hôs
korſagnak alapatiara iutha: es mindôn bôceſſegben megh tanitat-
tek: Kezde kegek codalnia: miokaiert rekeztôtteuona be az palo-
taba || az v̊ attya Tehat egiketh zolgay kôzôl kyuel az tôbinel 93
ionkab ńaiaſkodik uala: titkon hozia hiua: es ez dologrol v̊tet
megh kerde: es mońgauala v̊magat Nagh zomoruľagban leni: ezert
hoǵ v̊neky zabad nem uona az palotabul ky meny: uǵhoǵ ſem az
etôk: ſem az ital: v̊neky izes nem uona Mellet mikoron az attya az
kyral megh hallot uona: bankodek raita: es ime hamar az uaraſ-
nak ućait nômôſem el ekôſitete: es mindôn ućakra killômbkillômb
tanćokath zôrôztete: es az kinnen tartot io louakat az ućakra ky
uitete: paranćola kegiglen: hoǵ ſemy oly hoǵ ky v̊neky ualami-
nemô zomoruſagot tehetne: auaǵ adhatna: eleben ne bociattatnek:
es ekkeppeen ez kyralnak fya ioſafat: az palotabol ky bocyattat-
uan: Naǵ pompaſaǵal az uaraſnak ucyaian elôue indula Tehat ime
tortenet||zerenth: eǵ poklos: es eǵ uak v̊neky elebe iarulanak Kyket 94
mikoron ioſafat latot uona: codalkozek raitok: es megh kerde kyk
uonanak: es mi dolgok uona Az zolgak keǵek mondanak: ezôkes
embôrôk mikeppen mi: es az niauaľak kyk v̊ raithok uannak: az
korſagok kyk zoktanak embôrôkôn tôrtennie Monda eſmeth ioſa-
fat: mindôn embôrôkre zalhatnak e? ez korſagok: auaǵ cak ne-
kiekre Mikoron azok tagadnak: ioſafath naǵ zomurukezde lenny:
ez dologńak lataſſabol: es ekkeppen az palotaba eſmet el be tere
Mas nap eſmeth az uaraſnak ućaian elôue induľa: es ime iaruľa
v̊ elebe: eǵ uen: ky az v̊ hataban megh horgatuala: arciaiaban
megh ſômôrkôzôt uala: labaiban megh ſantultuala: es ńeluebe
megh pôlpôltuala: ezt latuan ioſafat: el codalkozek raitha: es ez
codanak akara ueǵere menny Mikoron megh ertôt||teuona: hoǵ 95
az ſok eztendôknek utanna: ez alapatra kellene embôrnek iutnia:
Monda mi lezôn aztan ennek ueǵe Mondanak az zolgak: az halal
Monda eſmeth ioſafat: az halal cak nekieketh illete? auaǵ mindô-
nôket: mikoron megh ertôtteuona hoǵ mindônôknek: megh kel-
lene halniok Monda eſmeth: han eztendôkbe zal az uenſegh em-
bôrôkre Mondanak az zolgaak: noćuan auaǵ kyllenćuen auaǵ zaz
eztendôkbe: es uǵ kôuetkôzik oztan az halal: ezôketh azert az

yfiv igőn ezebe zeduen: es gakorta rola megh emlekőzuen: naǵ
zomuruſagban uala uettetuen: de maǵa attyanak előtte: io ked-
ueth mutatuala Lakkozik uala kegiglen: az időben ſennaarnak
puztaiaba eǵ barath: ky az ṽ eletebe tekelletős uala: [eleteben ze]
96 hireben zenth: || uala: kynek neueuala barlaam: ez lelőkben megh
eſmere az kyral fyanak ekkeppen ualo cellekődeteth: es eǵ kereſ-
kődő embőrnek ruhaiat hamar re'a ueue: es az uaraſba el be
mene Megh talaluan kegek az kyral fianak oſmeſtőreth: monda
neky En mikoron kereſkődő embőr legek: uallok eǵ el ado draga
kőuet: meľ kő az uakoknak uilagot ad: az ſiketőknek hallaſt: az
nemaknak zolaſth: es az tudatlanoknak bőlceſſegőth: uiǵ be azert
engőmeth az kyralnak fyahoz: es ez draga kőueth neky adom.
Kynek az oſmeſtőr monda: Lattattatol te bőch embőrnek lenőd:
de az the bezedid bőlceſſegődhőz neem hordnak: de maǵa miko-
ron en ualliam az kőueknek eſmeretit: az kőueth ennekőm megh
97 mutaſſad: es ha az kőueth olleta||nnak eſmerendőm lenny: ammi-
nemőnek mondod: az kyralnak fyatul naǵ tyztőſſegőketh ueez
Haluan ezt barlaam monda eſmet: Az en kőuemnek megh elľetten
ereiees uaǵon: hoǵ az ky eǵez zőmőketh nem ual: es az ky zyzeſ-
ſegőth nem tart: mihelt ez kőueth lattia: az kő az ṽ ereieth ottan
eľ uezty: en kegiglen uruos meſtőr nem leuen: latlak tegődeth
eǵez zőmőketh nem uallanod Az kyralnak fyat kegiglen hallottam
zyznek lenny: es eǵez zőmőketh uallania Kynek monda az oſmeſ-
tőr: ha iǵ uaǵon aminth mondod: az kőuet ennekőm bator megh
ne mutaſſad: merth en eǵez zőmőketh ſem uallok: es telleſſeǵel
teſty binőkbe uaǵok Megh monduaan azerth ezőketh az oſmeſtőr
98 az kyralnak fyanak: naǵ hamarſaǵal barlaamoth az kyral||fyanak
eleibe el be uiue Mikoron azerth beuitetőt uona: es az kyralnak fya
ṽtet naǵ tyztőſſeǵel fogatta uona Monda barlaam: Kyral ezt igőn
iol teued: hoǵ engőmeth ellen naǵ tiztőſſeǵel fogadal: es az en
kyuől ielőnő kyſdedſegőmel nem gondolal Merth ame eǵ időben:
eǵ hattalmas kyral aranas zekereben utan el induluan: mikoron
elől talalt uona neminemő zakadozot ruha'u embőrőket: kyk ar-
cia'okba es megh heruattanak uala: Leǵottan zekereből ky zalla:
labokhoz eſſek: es ṽket iǵ tiztőlle Ennek utanna feel keluen: N'a-
kokra eſek ṽket apolgatuan Az orzagbaanualo iobbagok keǵek:
kyk az kyrallial ualanak: az kyraltul ezt nehezen ueuek: merth
az kyrali meltoſagnak tyztőlletlenſegőt tőt uona: de maga az ky-

ralt || erről nem merik uala ṽk megh ellenzenie: mondak az ky- 99
ralnak attyafianak: ki az kyralt ez dologrol megh ellenze: es
megh fedde Az kyralnak keǵek imelľeten zokaſſauala: hoǵ miko-
ron tulle «ualaky» halalra iteltetik uala: az kyral az hoherth ahoz-
ualo trombitaual: annak aitoia elebe kyldiualľa Az eſtue azert el iő-
uen: az ṽ attyafianak aitoia előt az kyral az porozloua auaǵ hohe-
rel az trombitat feel futata Melleth az kyralnak attyafia mikoron
megh halloth uona: eľ iede raitha: eleteről ketſegben eſuen: az
etzaka ſemit nem nukhatek: es teſtamontomot tőn: Reǵelre keluen
feel őtőzek fekete ǵaz ruhaba: feleſſeǵenek es ǵermőkinek kezőketh
foguan: naǵ ſiraſſal az kyralnak palotaianak elebe mene Kyt az
kyral hozya be uitetuen monda neky O balgatagh: ha az the
attyadfianak hoheretul el igőn megh rettentel: || ky ellen ſemyt 100
nem uetőttel: mierth ne kellőn ennekőm az en uramnak: az az
iſtennek porozloit neem felnőm: es rettőgnőm: ky ellen igőn uet-
kőztem: meľ porozlok az az anǵalok: az rettenetős vtoſſo kyrt-
nek zauaual: az itelő bironak rettenetős eľ Iőuetit ielőntik Ezőn
kőzben keǵegh az kiral cinaltata neǵ ladakath: es ketteit az la-
daknak kyuől arańal be borittata: es belől hot embőrőknek dohoſ-
ſagos tetemőkkel be tőttettete Az ketteit kegiglen zirrel kyuől be
uonattattata: es belől draǵa gőnǵel be tőtete Es az iobbaǵ ura-
kath: kyk panazoltanakuala rea attya fyanak: előue hiuata: es ez
neǵ ladakat ṽ nekik eleiőkben tetete: es azok kőzzől melľek uona-
nak dragabak megh kerde Azok keǵek az aranaſſokat igőn dragak-
nak itelek: az zirrel be uontakat keues iutalmuknak mondak Pa-
ranco||la tehat az kiral: hoǵ az aranas laddak feel nittatnanak: 101
es ime legottan el uiſſelhetetlen dohoſaǵ ite ky belőlők: kyknek
monda az kyral Ez ladak azokhoz haſonlatoſſok: kyk kiuől draga
ruhakkal őtőztetnek: belől kegek binőknek dohoſſagaual telleſſők
Ennek utanna az zirrel be uonth ladakates: feel nittata: es ime
legottan codalatos io illat ithe ky belőlők: Monda eſmet az kyral:
ez ladak az zeǵenőkhőz: haſſonlatoſſok: kyket en tyztőlek: kyk
kyuől iol leheth hoǵ allaualo ruhakkal őtőzteſſenenk: de maǵa be-
lől mindőn lelky iozagoknak illattiaual [felnek] fennek: ty azert cak
az kylſőkre iǵekőztők: es az belſőketh iol megh nem gondoliatok
Vǵan ezőn keppen tees kyral: igőn iol tud: hoǵ engőmeth ky hit-
uan őtőzetőt uallok: tyztőſſeǵel fogadal Tehat ime barlaam kezde
az kyral fy előth: Naǵ edős predicacioth tenny: ez uillagh||nak te- 102

römteſſerȯl: Az elſȯ zilenknek eĺ eſſeſȯkrȯl: iſtennek fyanak megh
teſtöſȯleſerȯl: kenzenuedeſerȯl: es feel tamadaſarol: es touabba
az utoſſo iteletrȯl: es az rettenetȯs ſentencianak ky adaſſarol: Az
baluan imadokat kegek kezde igȯn zidalmaznia: es az v̊ balga-
tagh ſagokrol imellen peldat kezde mondania Eǵ neminemȯ ma-
daraz eǵ kyſdet madarat: kynek filemile uala neue: mikoron megh
fogotuona: akara v̊tet megh ȯlni: es ime megh zolala v̊neky az
madar: es monda Mit haznal te nekȯd o embȯr ha engem megh
ȯlendez: enuelem gomrodat be nem tȯthetȯd: de ha engȯmet eĺ
bociatnal: tenekȯd harom tanuſagokath mondanek: melleket ha
megh tartannal: tenekȯd belȯlȯk naǵ haznod kȯuetkȯznek Az ma-
daraz kegek ez madarnak zolaſſarol el codalkozuan: feel fogada:
103 hoǵ v̊tet || eĺ bociatna: hoǵha v̊neky az harom tanuſagokat megh
mondana Tehat monda neky az filemile Elſȯ imez: ſoha oĺy alatot
ky megh nem fogathatik: iǵekȯźel˙ megh fognod az maſſik: Az
megh talalhatatlan Iozagrol: ſoha ne bankoǵal Harmadik hihetet-
len bezedȯt ſoha ne hiǵ: ez harmakat tarcy megh: es haznalz
uele Az madaraz minth feel fogatta uala: az madarat el bocyata:
az filemile keǵek az egben rȯpȯſuen: Monda az madaraznak Iay
tenekȯd embȯr: meel gonoz tanac adot uallal ma: es meel naǵ
kenćȯt ueztel el Mert uaǵon az en ǵomromba eǵ draǵalatos mar-
gareta gȯnǵ zȯm: ky az v̊ naǵſagaual: az uzturuc madarnagh haz-
nat fȯlȯl mulatta Mellet mikoron hallot uonna az madaraz: megh
zomorkodek raitha hoǵ eĺ bocyatta uona v̊tet: es igekȯzik uala eſ-
met v̊tet uizont megh fognia: es monǵauala Iȯuel az en hazam-
104 hoz: es tegȯd || en naǵ ioĺ tartlak: es ennekutanna en tegȯd el
bociatlak Kynek monda az filemile: Maſtan byzonſaǵal megh eſ-
mertelek tegȯd: balgatagnak lenȯd: mert azokbol melĺeket nekȯd
mondek ſemi haznokat nem uallal: merth en rolam el ueztȯtrȯl
es megh foghatatlanrol bankodol: merth engȯmeth keſertez
megh fognod mikoron ne teheſſed Es touaba hiz elĺeten naǵ mar-
garita kȯueth: az en gomromba lenny: mikoron mindȯnȯſtȯl fogua
ſe leǵek akkora Uǵan ezȯnkeppen balgatagok azok: kyk byznak az
baluanokba: es v̊tȯllȯk zȯrzȯttȯketh imadnak Touaba kezde ez uil-
laǵy hamis gȯnȯrȯſſegȯk ellen: es hyuſagok ellen: ſokakath zol-
nia: Imelĺeten peldakkal bizonuituan Az kyk az teſty gȯnȯrȯſſegȯk-
keth keuanńak: es az v̊ lelkȯketh ehel haǵak megh halnia: ezȯk
105 haſſonlatoſſok az eǵ embȯrhȯz: ky || mikoron futna az unikornis

uad elôth: hoǵ ṽtule megh ne marattatnek: eǵ naǵ uerômbe el be
eſſek: es hoǵ az uerômnek fenekere ne eſhetnek: eǵ kys bokrot
kezeiuel megh ragada: es labait eľ omlot likakba el be uete Te-
kentuen keǵek az bokornak gôkerere: lata keet egereketh: kyknek
egik feieruaľa: a maſik fekethe: az bokornak gôkeret zônetlen
ragnia: uǵhoǵ imar az bokor rakon kôzel uala az el zakadaſhoz
Az uerômnek feneken keǵek latta eǵ rettenetôs ſarkant: tyzes le-
helletôt torkabol bociatuan: es megh tatot zaual ṽtet meǵ marnia
keuanuan Az likakbol kegeglen: kykben labait uetôtteuala: lata
neǵ mergôs kegokat ky tekerôduen: feel uetuen kegek zômeit az
bokornak teteire: meľľet megh ragadothuala: lata onnetan eǵ
kyſded mezeth le côpôgnie Es ime ez bollond embôr: el feletkôz-
uen az ſok ńaualakrol: kykben vettetuenuala: ada ṽ || magat tel- **106**
leſſeǵel az kyſded meznek megh coſtolaſſara Megh maǵaraza ez pel-
dates barlaam az kyral fy elôt: monduan Az unikornis uad kyral:
peldaźa az haľalt: meľ embôrt mindônkoron iz: auaǵ kôueth: es
iǵekôzik ṽtet megh fognia Az naǵ uerôm keǵek ez uilagh: meľ
mindôn gonozſagokkal telľes Az kyſded bokor kegek embôrnek
elethe: meľ az napba es ebe ualo oraknak miattok: zônetlen ra-
gattattatik: mikeppen az feyer es fekethe egereknek miattok: es
kôzelget az el zakadaſhoz: az az az halalhoz Az neǵ mergôs
kegoknak el omloth likok: az neǵ eltetô allatokbol zôrzôt teſth:
kyknek zertellen uotokbol: az teſt naprol napra kôzelget az el feſ-
eſhôz Az rettenetôs ſarkan pokolnak torka: ky keuan mindônô-
lketh meǵ marnia es emeztenie Az kyſded bokornak teteinualo
mezeſcke: ez uilagnak hamis gônôrôſſeǵe: kynek miatta em-
bôr megh calattatik: hoǵ az ṽ uezôdelmeth ne lathaſſa ezt-
es hoźa || teue barlaam Monduan haſſonlatoſſok meges ez **107**
uilagnak zeretôi: az eǵ embôrhôz: ky harom baratokat ual
uala: kyk kôzôl Egiket Ionkab hognem magat Az maſſikat minth
magat Az harmadikat maganal keueſebbe: es olminth ingen
nem zeretyuala Az kyraltul azert eleben ideztetuen: folamek
ez embôr az elſô barattiahoz: ṽneky ſegetſegeth keuanuan:
es minth ṽtet zerette leǵôn emlekôzetre hozuan Kynek az monda:
az kiralnak eleben ueled en el nem mehetôk: iǵen ſem tudom ky
uaǵ: uallok en maſth mas baratokath: kykkel zikſegh ennekôm
ôruôndôznôm: demaga immeges harom ſengh uaznat adok: kyk-
ben teſtôd halalodnak utana be fôdôztetheſſek Ez barattianal

azert megh galaztatuan folamek az maſſikhoz: haſſonlatoſkepen
ennekes ſegedſeget keuanuan: kynek ezes monda Az kyralnak
elebe ueled en el nem mehetők: mert ſok gondokkal uetettem kőr-
108 nől: de||maǵa az kyralnak palotaiglan tegőd el kőuetlegh: es
onnan haźa teruen: dolgaimba ireſkődőm Ketſegben eſuen azerth
ez embőr: naǵ zomoruſaǵal folamek az harmadik barattyahoz: es
ṽneky maǵa megh alazuan monda Nem uallanek battorſagot zol-
nom tehozad: mert tegődet minth baratomath nem zerettelek: de
Niaualaua kőrnul uetetuen: es az thőb baratimtul eľ hagattatuan:
kerlek bocyaſmegh ennekőm: es maſtany niaualamba leǵ enne-
kőm ſegegſegul Kynek az naǵ uidam arciaual monda: byzon ual-
lak tegőd en byzon baratomnak: es az the kyſded io teteme-
nődről el nem feletkőzuen: az kyral eleebbe ueled el megők: meǵ
elől uezlek tegődeth: es az kyralnal kőnőrgők erőtted: hoǵ az el-
lenſegőknek kezőkben ne aǵon tegődeth O uayha ez uilagnak
zeretőy ezőkbe uennek ez peldath: byzon nem ragazkodna-
109 nak || elleten igőn ez uilaghoz Ez peldates megh magaraza
barlaam az kyral fianak előtte: monduan Embőrnek elſő ba-
rattya ez uilaǵy kazdagſagh: kyert embőr kyllőmb kyllőmb
uezedelmekre uety ṽnnőn magat: mert ionkab zerety maga-
naľ: de az halalnak oraya el iőuen: ſemmit embőr belőle ky nem
uiheth: hanem cak az harom ſengh uaznath: meľ zemfedelől uet-
tetik embőrnek teſtere Maſſod barattya embőrnek: feleſeǵe: fyay:
es zilely kyk embőrt cak az ſyrigh kőuetnek: es onnetan hazokhoz
teruen: tullaidon dolgokba ireſkődnek Harmad barattya embőr-
nek: az hyt: remenſegh: es zenth zeretet: es az alamiſnak: es eǵeb
iozagos miuelkődetők: kyk kőzől egik Az zeplőtelen zenth tyztaſ-
ſagh: ezők embőrt halalanak ideien elől uezik: es iſtennel em-
bőrert kőnőrőgnek: es az ellenſegtől őrdőgtől megh otalmaznak
110 Imeztes || hozya teue barlaam: monduan Eǵ neminemő naǵ ua-
raſban lakozo pologaroknak: imelľeten zokaſſok uala: hoǵ mindőn
eztendőben: uy eſmeretlen embőrt ualaznak uala magoknak feie-
delmől Az eǵ eztendőben ualamit akaruaľa: azt tehetiuaľa: es
az uaraſt fődeuel eǵetőmbe byria uala Az feiedelőm azert naǵ gő-
nőrőſegben lakozuan: az eztendő be teluen: Naǵ hertellenſegeľ fel
tamadnak uala az pologarok ṽ reya: es megh foguan: az uaraſnak
uciain loſarkon meźtellen megh hordozuan: Naǵ meźee ualo puzta
zigetben: zanky uetik uala Holot ſem ruhat: ſem eleſſegőt: nem ta-

laluan: mezitelen es eheľ keluala megh halnia De ame uegre mikoron eǵet az orzagba feel magaztaltanak uona: titkon az pologaroknak zokaſſokat megh erte: es az eztendő allat: az zyget‖be temerdők kenćőt kilde: houa az eztendő be teluen: mikoron 111 zanky uettetőtuona: eǵebek eſſegnek miatta el fogatkozuan: ṽ naǵ gőnőrőſegőkkel bőuőlkődik uala Eztes megh magaraza barlaam ioſafath előt: monduan Ez uaras kyral: ez uilagh: ez uaraſnak pologary: pokolbely feiedelmek: kyk embőrőket ez uilagnak hamis gőnőrőſegeuel: el hitőgetik: es embőrők inǵen nem ueluen: az halal el iő: es ez feiedelmek: embőrőket az ſetetſegnek helere ſilleznek el ala: Az zigetbe kyldőt kazdakſagh keǵek: nem eǵeb: hanem az zenth alamiſna: kyuel embőrők őrőkke elnek: oztan Iőuendőbe Mikoron azert barlaam az kyralnak fyat tekelletőſſeǵel megh tanutotta uona: es Ioſafat attya eľ haguan: akar‖na ṽtet 112 barlaamot kőuetnie: monda neky barlaam Ha ezt teendőd eǵ yfywhoz haſſonlatos leez: kynek zilley mikoron hazaſſagra akarnanak eǵ nőmős zyzet uenie :̦ ṽ nem akara: es feel keluen titkon: el futha Eǵ uaraſban azert eruen: lata az uaraſba eǵ zeǵen embőrnek zyz leanat: ky az ṽ kezeiuel munkalkodik uala: zaiaual kegek iſtenth dicery uala Kynek monda az ifiv: Mith cinalz O azzoniallat? mert mikoron igőn zeǵen leǵ: de maga megees halakat aćy iſtennek: oľ minth ſokakat uőtteluona iſtentul Kynek monda az zyz: mikeppen az kyſded uruoſſagh: gakorta az nagh korſagbol megh zabaduth: ezőnkeppen az kyſdedőkben az halaadas: naǵ aiandokoknak neuelőie lezőn: hezők keǵek mellek kyuől ‖ uannak: 113 az az ez teſtyek: nem mieink: de az belſők: az az az lelky iozagok: mert azokkal ődőzőlhetunk: es őrőke elhetunk Az iſtentul kegek nagokat uőtem: mert engőmet az ṽ kepere terőmtőth: ennekőm ertelmet adoth: engőmet az ṽ dićőſeǵere hyt: es imar az bodogſagnak kapuiath ennekőm megh nitta: enne ſok aiandokiert azert alkolmas ṽtet dićernőm Latuan az ifiv az zyznek naǵ bőlceſſeget: ṽtet megh zerete: es zyleytől kezde maganak hazaſſagra kernie Kynek monda az zyznek attya: az en leanomath nekőd nem adhattom: merth te nőmős es kazdagoknak waǵ fya: en keǵek zeǵen uagok: de mikoron az yfiw zorgalmaztatna Monda az zyznek attya: Nem adhatom ṽtet ‖ tenekőd: hoǵ az te attyadnak 114 hazahoz uiged: mikoron ennekőm eǵetlen eǵ legőn Haluan az iffyw ezt monda: tynalatok lakozom: es magamat mindőnőkben

hozzatok zabom: Leuetuen az ert ez ifiv az ṽ draǵa őtőzetit: az
vennek zeǵen ruhaiat feel ueue: es ṽuelők lakozuan: az zyz az ifiv-
nak hazaſul adattatek Mikoron azert az uen ṽtet ſokaiglan megh
byzonutotta uona: be uiue ṽtet az ṽ aǵas hazaba: es mutata ṽneky
kencnek ſokſagat: melľek ſoha nem latotuala: es mind neky ada
Haluan ezt ioſafat monda: ez pelda attyaam igaz engőmet illet:
es uelőm en rolam mondanod: de kerlek zerető attyam: monǵad
megh ennekőm: han eztendős uaǵ: es holot lakozol: mert tetőlled
ſoha nem akarok el zakadnom: haluan ezt barlaam monda Neǵ-
115 uen őt eztendős || uagok: es lakozom ſennarnak fődenek puztaiaba
Kynek monda ioſafat: ennekőm attyam igaz hetuen eztendőſnek
teććől Monda eſmet barlaam: ha ziletesőmtul fogua kerdőd az en
eletőmnek eztendeit: igaz megh talalad: de az eztendők: melľek
entőlem ez uilagnak hyuſagaban kőttettek el: eletőmnek eztendey
kőźe nem zamlaltatnak: merth akkoron az belſő embőrbe: az az
az lelőkbe megh hotam uot: es az halalnak eztendeit: eletnek ez-
tendeinek nem mondom Mikoron azerth ioſafat ez nőmős uiragh:
akarna ṽtet az puztaba kőuetnie Monda neky barlaam: ha ezt
teendőd: az the tarſaſagottul es megh foztatom en: es az en
attyamfiainak habaruſagoknak es oka lezők: de mikoron alkolmas
ide'et talalandod: akkoron Ióy en hoźam Ennek utanna barlaam
116 az kyralnak fyat megh kőrőztőle: || az kőrőztien hytben nőmőſen
megh tanita: es eǵmaſth naǵ ſiraſſal: zeretettel megh apolgatuan:
az kyralnak fyatul el bucozek: es ekkeppen az puztaba el be tere
az ṽ cellaiaba Ezőnkőzben az kyralnak hyre lőn benne: hoǵ fya
az kőrőztien hitőt feel uőtte uona: es ime nagon el buſſula raitha
Kyt egy fő zolgaia akaruan megh uigaztalnia monda: kyral ne
bankoǵal ſemith: tudok en eth ez puztaba eǵ uenth: ky az mi
hitőnketh tartia: ky az barlaamhoz mindőnőkben haſſonlatos:
ezth azert en ma'd meg kereſſőm: es ez elezteb tetteſſe az kőrőz-
tenőknek hitőketh erőſſen otalmazni: ennek utanna haǵa magat
meegh gőznie: es ualamire az ifiat tanutotta mind megh hya: es
117 ekkeppen kyral az te fiad eſmeth az iſtenőkhőz ter Tehath || ime
ez feiedelm: az kyralnak ereieth felueue: es barlaamnak kereſeſ-
ſere mene: es az uent megh foguan: hazuda azt: hogh barlaamot
fogtauona megh Mellet az kyralnak fya haluan: naǵ ſiraſt kezde
raitha tennie: hoǵ az ṽ meſtőre megh fogattatot uona: de uegre
iſteny ielőnetből megh eſmere: hoǵ nem az uona: be menuen

azert az kyral fyahoz monda En zerető fiam: naǵ zomuruſagban uetőttel engőmet: Mert az en uenſegőmőn tiztőletlenſegőt tőttel: es az en zőmeimnek uillaǵat el uőtted Miert tőtted azert ezt zerető fyam: hoǵ az en iſtenimet el hattad: es hatra uetőtted Kynek monda ioſafat: attyam: az ſetetſegőkket el tauoztattam: es az uelagoſſagot megh talaltam Az teuőlgeſt el hattam: es az byzonſagot megh eſmertem: || Azert attyam ne akary heiaba tőrekődnőd: mert **118** ſoha engőmet az Criſtoſtul el nem zakazthac Mert mikepen tenekőd lehetetlen doloǵ: kezedel az eǵnek maǵaſſagat megh illetnőd: es az tengőrnek uizet megh zaraztanod: vǵan ezőnkepen: lehetetlen dologh engőmet az criſtus mellől el uenőd Tehat az kyral monda: ez the dagaloſſagodnaak en maǵam uagok oka: ky teǵőd naǵ ǵengeſſeǵel barſonba byborba feel neuelelek: es teueled olliakat tők: kyt ſoha eǵ kyral ſem tőt fyaual Azert az te gonoz akaratod: es az te dagaloſſagod: tamaztot fel tegőd en ellenőm Meltan az eǵbe nező meſtőrők: az te ziletesődnek ideien: mondanak tegődet tyztőſſegh keuanonak: dagaloſnak: es zileidnek engedetlennek: ha azert ennekőm nem engedendez: en tegőd tőllem el uetlek: es attyad helőt lezők ellenſegőd: es teraitad azt tez||őm: **119** ky ellenſegőmel ſem tőttem Haluan ezt ioſafat monda attyanak Mith keſſergez ezőn kyral: hoǵ az iob rezt ualaztottam; magamnak: uallon mel attya bankodot ualaha az ꝟ fyanak előmenten Azert imar en tegőd atiamnak nem mondlak: de ha en ellenőm ellenkődől: te tőlled mikeppen az mergős kegotul el futok Tehat ime az kyral nagh haraǵal fiatul ky lőue: es arachinak az főembőrenek: meǵ ielőnte fyanak az kőrőztien hitbe ualo alhatatoſſagat Ky inte az kyralt: hoǵ kemen bezedőkkel ne zolna ꝟneky: de ionkab hizőlkődőkel: mert az ifiak aual Ionkab el haitathatnak: Az kőuetkőző riǵel: az kyral eſmet be mene fiahoz: es kezde ꝟtet őlelgetuen apolgatnia: es mondania En zerető fiam: tiztőlled az the attiadnak uenſeget: felied fyam attiadat: || auaǵ nem tudode **120** fyam? mel igőn Io az fyaknak zileiőknek enǵedniők: es ꝟket uigaztalniok: uizonth mel igőn gonoz: ꝟket neem halgatniok: mert ualameel fyak: zileiőket nem tyztőltek: azok mind [mind] el ueztenek Kynek monda ioſafat: Ideie uagon mind az zeretetnek: Mind az gőlőſegnek: mind az engődelmeſſegnek: Mind az bekeſſegnek: mind az haburuſagnak: akkyk azert igekőznek minket iſtentől el zakaztania: azoknak ſemikepen nem illik engedńők: akar attiank

leǵôn: akar anank Latuan azert attya az ꝟ alhatatoſſagat monda
Im Iol latom az te uak merô batorſagodat: Mert ennekôm nem
akarz enǵednôd: Iôuel azert es eǵetômbe hygônk az igaſſagnak:
121 Mert az barlaam ky tegôd el hitôǵetôt: en tôlem fo‖gua tartatik
Im feel kaiattatom kegek: hoǵ az en hitômôn ualok: es az the
hitôdôn ualok: barlaamal felgôlienek: es mind az galileabeliek es:
felelômnel kyl be iôienek: es megh uetekôduen: ha barlaam ńe-
reendy: hyzônk nektôk: ha kegek mi nerendôk: tyes higetôk ne-
kunk Meel mikoron az kyralnak fianak kellôtuona: zôrze az kyral
az tettetôs barlaamal: hoǵ elezteb tettetne: az kôrôztienôknek
hitôket otalmaznia: vegre oztan hadna magat megh gôznie Tehat
ime az hagot napra es helre mind ôzue gôlenek: terite kegek ma-
gat ioſafat nakorhoz: kyt mondnak uala barlaamnak lenny: es
monda neky Tudode O barlaam? minth engômeth tanutal: ha
122 azert az hitôt kyre engômet tanutal: megh otal‖mazandod: az te
tanuſagodba mind uegigh megh maradok: ha kegek megh gôzet-
tetendôl: en te raitad ottan buzumath megh allom: es tenekôd
zyuedeth ńelueddel eǵetômbe: tullaidon kezeimel ky uezôm: es az
beſtiknek adom: hoǵ eǵebekes megh tanuliak: hoǵ el felſegôs
kyraloknak fyait: teuôlgesbe ſenky ne merie e'teny Mikoron ezt
hallottauona ńakor: fôllôtte igôn megh iede: latuan magat az
uerômbe eſôtnek lenny: kyt zôrzôtuala: Gondola azert hoǵ iob-
uona az kyralfyahoz alnia: hoǵ az halalnak uezôdelmeth el tauoz-
tathatna: hoǵnem az kyralhoz Tehat ime az pogan bôlćek kôzôl
egik elôue ala es monda Te uaǵe az barlaam? ky az kyralnak fyat
el hitôgetted Nakor haluan monda: en uagok az barlaam: ky az
kyralnak fyat teuôlgeſbe nem eitôttem: de ionkab az teuôlgeſbôl
kyuôttem Monda eſmeth az bôlć: Mikoron Naǵ hatalmas kyralok:
123 es ‖ bôlcek imadtak legôn az mi iſteninket: mikepen merezlek te
ꝟ elenôk feel tamadnod Monda nakor Az kaldeoſok: gôrôgôk es az
egiptombeliek: teuôlôguen az terômtôt allatokat mondottak iſte-
nôknek lenny Mert az kaldeoſok ueltek ꝟ iſtenôknek lenny: az
neǵ eltetô allatokat: minth az eǵet: az tyzeth: az fôdet: es az uizet
Az gôrôgôk es: gonoz embôrôketh ueltenek iſtenôknek lenny: mi-
kepen az ſaturnoſth: kyrôl azt ualliak: hoǵ fiait megh ôtteuona:
es touabba hoǵ az ꝟ zemerôm teſtet el uaktauona: es az tengôrbe
haitotta uona: es az uenos iſten azzon abbol terômtettetôt uona:
es hoǵ az ꝟ fiatul az iupiter iſtentul: megh kôtôztetôt uona: es

pokolra uettettőth uona Touaba az iupiter iſteen az tőb iſtenők-
nek: kyraloknak neueztettetik: kyről maǵa ezt ualiak: hoǵ ga-
korta oktalan allatok||nak haſſonlatoſſagokba: abraztattauona ma- 124
gat: hoǵ cak az teſty binth megh tekelhetteuona: Mert neha az
gonozſagot megh tekellőtte: marſal: neha adonidemel Az egiptom-
beliek es oktalan allatokat imadtanak: minth: Iohot: buriut: diſ-
not: es ezőkhőz haſonlatoſokath Az kőrőztienők kegiglen: az fel-
ſegős iſtennek fyat imaǵak: ky menorzagbol le zalla: es az teſtőt
az zyztul feel ueue Kezde tehat nakor az kőrőztien hitőt killőmb
kyllőmb okoſſagokkal igaznak byzonutania: vǵhoǵ az bőlcek:
mind el nemulanak: es ſemit nem kezdenek zolhatnia Ioſafat ke-
gek iǵőn őről uala: hoǵ uriſten az byzonſagnak ellenſegenek
miatta: otalmaztauona megh: az byzonſagot Az kyral kegek nag
haragra feel ǵerieduen: az uetekődeſth el haǵattata: hoǵ eſmeth
az kőuetkőző rigel: uionnan megh uetegőtnenek Tehath || monda 125
ioſafat: attyanak Auaǵ hoǵ az en meſtőrőmet ez etzakara engeǵed
ennekőm: hoǵ az uetekődeſőkről eǵetőmbe zoliunk: es tees az
tyeided marazd maǵadal Auaǵ az tieided enǵeged ennekőm: es
ez en meſtőrőmeth ueǵed hozad: ha kegek egiket ſem akarod te-
nőd: tehat nem igaſſagot teez: hanem Ionkab erőſſakot Tehat az
kyral engede fyanak nakort: remenſegőt ualuan hoǵ megh fyat el
hitőgetne Mikoron azerth ioſafat nakorral hazahoz tert uona:
monda neky: Ne uellid azt hoǵ nem tudnam en ky leǵ te: mert
nem uaǵ te az [nakor] barlaam: hanem nakor uaǵ Tehat im●
Ioſafat kezde ṽ előtte az iduőſſegnek utat predikalnia: es az hitre
terituen: reǵel az puztaba be bociatta: holot az kőrőztſegőt fel ||
ueuen remőthe eletőt uiſele: es eletet ioba uegeze Eǵ neminemő 126
őrdőngős kegek: kynek neue uala teodas: mikoron ez dolgot megh
ertőtte uona: fel kele es az kyralhoz mene: es az kyralnak fel
fogada: hoǵ fiat akarattyara haitana Kynek monda az kyral: ha
azt tehetendőd: tenekőd tyztőſſegődre eǵ aranozlopot cinaltatok:
es nekőd mikepen iſtennek aldozatot tezők Tehat monda neky
teodas Az the fyadtul mindőnőketh ky ueǵ: es zőrőz ṽ melle zeep
zyzeketh: draga ruhakal megh ekőſittetteketh: hoǵ mindőnkoron
ṽuele leǵenek: Neky zolgalianak: es ṽuele ńaiaſkogianak: merth
ſemy az ifiakath uǵan el nem haithattya: minth az azzoniallatok-
nak ekős arcyok Hoǵ ez vǵ legőn: imelleten peldat mondok ez
melle kyral en the előtted Eǵ kyralnak mikoron ſok eztendők utan

magzattya lőtuona: az bőlćek az magzat felől imezth mondak az
127 kyralnak: ‖ hoǵ ha tyz eztendőnek allatta: az germők az napnak
auaǵ az hodnak feneth lathatna: zőmeinek uillagatul megh foz-
tatnek Haluan ezt az kyral: felfele eǵ kő ziklabol eǵ palotat ky
faraktata: houa ſem az napnak ſem az hodnak fene nem erhet-
uala: es tyz eztendek fyat ot tartha Az eztendők kegek be telueen
mindőn allatoknak nemyt elebe uitete: az kyral fyanak: hoǵ min-
dőn allatoknak eſmeretet es neueth tudhatna: viuenek azert ṽele-
ben: aranath: es eziſtőt: draga kőueketh: Io louakath: es draga
ruhakath: ezőknek neuőketh mind megh kerdyuala: es az zolǵak
rea felelnek uala Mikoron kegek az azzoniallatokes elleben uitet-
tekuona: kezde azoknak neuőket zorgalmatoſſaǵal tudakoznia: te-
hat az kyralnak zablia uiſſelő zolgaia monda: ṽket cuſſagbol őrdő-
128 gőknek lenny: kyk embőrőket eſ calnak: Az kyral ‖ keǵek megh
kerduen fyatul: hoǵ azokkőzől melleketh latotuala: mith keduelt-
uona: es zeretőtuona: Ionkab: Monda: ſemyt nem uǵan attyam
minth az őrdőgőketh: mert ſemire uǵan fel nem ǵeriede az en
keuanſagom: minth ṽreaiok Azert tugad kyral: hoǵ ſemiuel hama-
rab fyadad el nem haithatod: mynth zeep azzonokal Tehat imme
az kyral naǵ hamarſagal: az zolgakath fya mellől ioſafat mellől
mind ky ueue: es zőrze ṽmelle Igőn zeep zyzeketh: kyk ṽtet min-
dőnkoron az gonoſſagra intik uala: merth nem ualuala ſenkyt:
hoǵ kyre nezne: kyuel zolna: es kyuel naiaſkodnek: hanem cak
az zyzeketh Az őrdőngőſtul keǵek az buiaſagnak lelke el bocyat-
tatek: es hertellenkődek az yfiura: es ṽtet az gonozſagnak tyzeuel
belől feel geriezte: belől az őrdőgh gerieztyuala: kyuől kegek az
zyzek: ky mikoron eſmerne magat igőn haborgattatnia: folamek
129 az iſtenny ſegidſegre: es magath tel‖leſſeǵel iſtennek aiaſ[illegible]an:
iſteny uigaztalaſth uőn: merth az gonoz keuanſagh ṽbenne tel-
leſſegel me ottatek: es keſſertet tőle el tauoztatek Ennekutanna
kilde be ṽ hozya attya [ez] megh hot kyralnak eǵ igőn zeep zyz lea-
nat: es parancola ṽneky: hoǵ [ha] ioſafatot az ṽ akkarattyara hai-
tana: mert killőmben megh őlettetnek: kezde azert ez leanzo ṽtet
az gonozſagra zolgalmaztatnia Monduan ha engőmeth az baluan
iſtenőktul el akarz zakaztanod: tehath hazaſul ueǵ hozad engő-
meth: Mert megh az kőrőztienőkes dicerik az hazaſſagoth: merth
az ṽ patriarkaiok: es profetaiok: hazaſſok uotanak: megh az pe-
tőr apaſtales Kynek monda ioſafat: heyaban mondod ezőketh en-

előttem: merth iolleheth hoǵ az hazaſſagh: az köröztienők kőzőth megh leheth: de nem azok kőzőth: kyk Criſtoſnak fogattak az zyzeſſegőt megh || tartania O zyzeknek uiraga O tyztaſagh tartok- 130
nak ǵőnǵe: es tykőre: uallion kycoda maſth az? aky az zyzeſegőth elleten naǵ zorgalmatoſſagal tarcy: gerőnkel es dićerők v̊teth Monda eſmeth neky az leanzo: leǵőn vǵ aminth akarod: de ha az en lelkőmeth keuanod megh ńernőd Auaǵ cak ez eǵ kerelmeſőmbe enǵeǵ ennekőm: ez eǵ eiel leǵ en uelem: es im fel fogadom tenekőd: hoǵ reǵel feel uezőm az kőrőſtſegőt: mert ha iſtennek anǵalinak őrőmők uaǵon: eǵ binős penitencia tarto binőſőn: ſokkal ionkab az megh teritőnnek őrőme neuekődik menorzagba: engegh azert cak ez eccőr ennekőm: es engőm megh ńerz Tehath kezdè ez leanzo az v̊ lelkenek torniat erőſſen haborgatnia Mellet őrdőgh latuan: monda az v̊ tarſainak: lattiatoke? az eǵ leanzo meľ igőn megh indita azt: kyt mi megh nem indithatunk uala: mindőn meſ||tőrſegunkel: Gerunkel azert: es hertellenkőgunk v̊ reya: mert 131
im alkolmas utat talaltunk az keſerteſre. Latuan keǵek ez zenth ifiw magat ez eǵ leanzotul igőn megh fogatnak lenny Merth az gonoz keuanſages geriezty uala: es őrdőgőknek kyzteteſőkből az binre ualo engedetre az leannak iduőſſegees uonza uala Ime legottan folamek az zent Imadſagra: kibe peldat ada tynektők zyzek: hoǵ mikoron keſertettők: ielőſben az harom fő ellenſegtul tudniaminth: teſtőttőktul: őrdőgtul es ez uilagtul: ha gőződelmeth akkartok raitok uennőtők: az zent imadſagnak paiſat auaǵ uertet uegetők v̊ ellenők: merth killőmben v̊keth megh nem gőzhetitők O zenth imadſagh: the megh fogod az foghatatlan iſtenth: Megh gőződ az gőzhetetlen iſtenth: es megh kőtőződ az hatalmas iſtenth: teuőlőgh azert mindőn az ualaky azt monǵa: hoǵ naladnal kyl zyzeſſegőd tarhat: Valamel || zyz tetőlled el zakadot: Az el 132
eſőt: es uallamel tegődet gakarlot: az megh koronaztatot Gakarľatok azert az zenth imadſagot: ha az ty iegőſtőknek: az edős criſtoſnak zyzeſegtőketh tyztan megh akariatok adnotok O vay ha tudnatok az zyzeſſegnek erdőmeth: edős uona nektők az v̊ gőmőće es keuanatos az v̊ tartaſſa: kynek erdőmeről talam megh ualaha iraſth tezők: [Az] terők az zenthnek eletere Az imadſagba azerth ioſafat el zendőrődek: es ime latha: tehat uitettetőt eǵ igőn zep mezőre: mel naǵ zeep uiragokkal megh ekőſittetőtuala: holot az faknak leueley neminemő hyuős zelnek fuuaſſara: edős zozattot adnak

uala: mel faknak gômôcy: lataſra igôn zepôk ualanak: es megh
koſtolaſra edôſſôk: ualanak kegek ottollian aranbolt cinalt zekôk: es
gôngel megh ekôſittek: es zep megh uetôt aǵak: ez mezôt laſſan
133 folo zep uizek attal follyak uala: ennet ez zep mezô||rôl be uiuek
v̂tet eǵ igôn zeep uaraſba: kynek falay ſarga aranbol faraktattanak
uala: fenlik uala kegek ez uaraſ codalatoſ fenôſſeǵel: holoth halla
ioſafat: naǵ edôs enôkleſôketh: meleth halando embôrnek file ſoha
nem hallot Tehat imez mondatek neky: ez az bodogoknak helôk:
Mikoron kegek azok akyk uiſſelik uala: akarnak v̂tet uiza hoznia:
kônôrôgh uala: hoǵ hadnanak ot lakoznia: kyk mondanak neky:
ſok munkaknak utana Iôhet ede Ennek utanna uiuek v̂tet eǵ ſytet
helre: honnet naǵ dohoſſagh zarmazik uala ky: es imez mondatek
neky: ez az karhoztaknak helôk: Ezôn kôzbe mikoron ez alombol
feel ebredôtuona: az kyrallianak es az tôbinek zepſegôketh azon-
kepen el utala: minth az ganeth Az ôrdôgôk kegek mikoron teo-
daſhoz tertekuona: kezde ŭketh teodas zidalmaznia: hoǵ ez eǵ ifiv-
nak ſemit nem tehettek uona: azok kegek mondanak: migh az
134 kôrôzt||nek ieget rea nem uete: ôtet erôſſen megh indutok De mihel
azt reya uete: ottan naǵ haraǵal tôle el ize: tehat teodas az kyral-
lial el be mene v̂ hozya: remeluen hoǵ v̂tet el ha'thatna es ez te-
odas ôrdôngôs az tôl fogattatek megh: kyt v̂ akaruala megh fog-
nia: merth ioſafattul megh terittetuen: az kôrôztſegôt feel ueue es
annakutanna Iol ele Az kyral keǵek ketſegben eſuen ô felôle: bara-
tinak tanacibol: megh ozta orzagat: es feleth ada ioſafatnak: Io-
ſafat kegek iollehet az puztat igôn keuanńa uala: de maga az
hitnek iobanualo ky terieztéſeert: ideiglen orzagaba megh ma-
rada es az v̂ uaraſiban templomokat rakattata: es mind allatta
ualo nepeth az hitre terithe Attya es uegre megh eſmeruen az
igaſſagot: fianak predikacioia miath: az kôrôztſegôt feel ueue: et
orzagat telleſſeǵel fianak kezeben bocyatuan: v̂ maga ergalmaſ do-
135 logban ireſkôdighuala: es ennek || utanna eleteth ioban uegeze Ioſa-
fat keǵek orzagat aianla eǵ ielôs urnak: kynek barakhya uala neue:
es v̂maga tytkon az puztaba el ky futha Mikoron kegek az puztaba
tetoua teuôlôgne talala eǵ: zeǵen condoras embôrt: tehath kyraly
ruhaiat rola leuetuen: ada ez zegen embôrre: es annak ruhaiat
ueue magara Pokolbely ôrdôǵ kegek: ſokkepen akarya uala v̂tet
az iſtenny zolgalattul megh uonnya: mert neha azuton meziteleen
tôrrel aluala v̂elebe: Neha kegek kegôtlen uadaknak haſſonlatoſ-

ſagiban : de ioſafat zenth kŏrŏztnek ieǵeth reauetuen : imezt monǵa
uala Ur ennekŏm ſegitſegŏm nem felŏk mit tegŏn ennekŏm
embŏr : ket eztendek azert ioſafat az puztaba teuŏlgŏlŏn : uegre
oztan talala eǵ barlangoth : es annak aitoya elŏt megh aluan : monǵa
uala Alǵ meǵ atyam alǵ megh : kynek zauat haluaan belŏl barlaam :
el ky mene kezdek || egmaſth naǵ edŏſdedŏn apolgatnia : minth iſten- **136**
nek keth anǵaly Megh monda oztan ioſafat barlaamnak minth :
iart uona attyaual : es barlaam naǵ halakath ada iſtennek rola :
lakozek kegek ioſafat barlaamal : ot ſok eztendek naǵ zenthſegbe
Mikoron kegek irnanak urnak ziletefenek utanna : haromzaz noć-
uan eztendŏkbe : tellies leuen Iozagos miuelkodetŏkel : barlaam ky
mulek ez uilagbol : Ioſafat kegek huzonŏt eztendŏs koraba haǵa el
orzagath : es harminchŏt eztendek lakozek az puztaba : es iozagos
miuelkŏdetŏkel telles leuen : v̊es ky mulek ez uilagbol Mellet hal-
uan barakhias kyral : kynek ioſafat orzagat hattauala : el oda
mene naǵ ſeregel : es barlaamnak es ioſafatnak teſtŏket feel ueuen :
az v̊ uaraſaba viue : es ot naǵ tyztŏſſegel el temettete : kyknek
koporſoioknal mind eddek ſok codak leznek : az mi urunk criſtuſnak
diceretyre : ky attyaual es zent lelŏkel eǵ byzon iſten : Ame*n*

Akky ez iraſth irta eǵ aue mariath keer
1.5.26. ||

139 Kezdetik eǵ zep predicacio Az zent tyztaſagrol
ees yeleſben ylleti azokat kyk magokat yſtennek
kőtelezteek az zyzeſegnek tartaſaual:

Az zent ľeľőktuľ megh uelaguſutatot bőć uǵ mond eǵik kőn-
uenek maſodik rezeben «*Cantikor secundo*» Mikepen az lilium az
tőuiſkek kőzőt ezőnkepen az en matkam auaǵ iegőſőm az lianok
kőzőt ez iǵekben az bőć az zent tyztaſſagot haſſonlia az zep lilium-
hoz az liliumnak hat tulaidonſagaiert Mert az liliumnak hat nő-
mős tullaidonſaga uaǵon Elſő tullaidonſaga az zeep liliumnak
140 imez || hoǵ v̊ főlől ky uaǵon nitua: az az ky nilik: alol keǵek be
uaǵon teue Ezőnkepen az zyznek elmeiet be keľ teny ez főďiekre:
es az teſtyekre: hoǵ ez főďiekre: es az teſty gőnőrőſegőkre ne ua-
goǵek: es elmeienek nitua kel leny: az meneiekre: hoǵ mondhaſſa
az zent pal apaſtallal egetőmbe: az mi niaiaſkodaſunk: menekbe
uaǵon Erről iria uala zent ieronimus eǵ zyznek: «*Ad demetriadem vir-
ginem*» O mel bodogh lelky eſmeret: mel bodogh zyzeſegh az: kynek
elmeiebe ſemy egeb zeretet nem forogh: hanem cak az criſtuſnak
zeretety E r ő l ira zent pal apaſtales: eǵ leuelenek hetedik rezeben
«*Paulj ad chorinteos secundo*» Az hazaſſagnal kiil ualo azzonialat:
141 es az zyz gon||dolia azokat: meľek iſtene: hoǵ legőn zent: mind
teſtebe: es mind lelkebe M a ſ o d tullaidonſaǵa az zeep liliumnak
imez: hoǵ v̊ eǵez uotaba io illatu: de megh tőrdeltetuen dohoſſa
lezőn Uǵan ezőnkepen az zyz: ky zyzeſſegeth lelkeben es teſteben
egezen megh tartya: io illatu iſtennek es az v̊ anǵalinak előttők
Eről monda az aran zayv zent ianos: Iſtennek es az v̊ angelinak
előttők: oli kedueſők az zyzeſſegh tartho embőrők: mikepen mi
előttunk az io es gőnőruſſegős illatu uiragok De ha megh rontya az
zyz zyzeſſeget lelkebe: auaǵ teſtebe: ottan dohoſſa lezőn: az az uta-
latos iſtennek es az v̊ anǵelinak: eről monǵa zent ǵergől doctor:
ſemy oľetan utalattos embőrőknek zőmők előt: mint iſtennek előtte:

az halalos binbe elȍk H a r m a d tulſaidonſaǵa || az zep liliumnak 142
imez: hoǵ ṽ egȍt ſebȍknek megh uigaztoya Ezert monǵak termezet
tudo meſtȍrȍk: hoǵ ha embȍr az liliomnak leuelet megh zedy: es
megh fȍzy: ennekutanna az megh egȍt ſebre kȍty: az ſebbȍl az
merget ky uonzya: es az ſebȍt megh uigaztya Ezȍn kepen: az zy-
zeſſek az gonoz keuanſagnak tyzenek megh uigaztoia: es az zyznek
zyuebȍl az gonoz keuanſagnak merǵenek kyuonoya: Errȍl mongia
zent agoſton doctor: ſenky teſteben iſtennek kedues zyzeſſegȍt nem
tarthat: hanem ha elezteb lelkebe leend zyyz: az az tyztha az fer-
telmes gondolatoktul N e ǵ e d tullaidonſaǵa meges az zep liliumnak
imez: hoǵ ṽ zeplȍknek eſ ueuȍye: mert az termezet tudo docto-
roknak mondaſſok zerent: ha || embȍr az liliumnak gȍkeret ky 143
aſſa: es megh azalya: ennek utanna megh tȍry: es roſa uizel ele-
gȍtuen: uele [es] arcyaianualo es eǵeb taǵanualo zeplȍt megh
tȍrly: az zeplȍt el uezty: es az zeplȍnek helet feierre tezy Ezȍnke-
pen az zent zyzeſſegnek: az zyznek lelkebȍl ky kel tȍrleny binnek
mindȍn zeplȍiet Errȍl mongia zent agoſton doctor: az zyzeſſegrȍl
irt kȍnuebe: Mikoron mindȍn te cellekȍdetidet: megh tyztitandot
binnek mindȍn zeplȍitul: iǵ eré zyzeſegȍt tartanod: es iǵ uaryad
Iſtentul az zyzeſſegnek coronayat: az mondattatyk azert iſten elȍt
io zyznek: a ky lelketes tyztan tartya: az binnek zeploietul Ȯ t ȍ d
tullaidonſaǵa meges az zep liliumnak imez: || hoǵ ṽ megh horgat 144
leueleket uaſ: mint iol latťok Az zep liliumnak horgas leuelein: erte-
tik az zent alazatoſſagh: mert az zyznek iǵȍn alăzatoſnak kel leny
Ezert monǵa zent amborus doctor: alkolmaſb: hoǵ az zyz mine-
uel tyztab: anneual alazatoſb leǵȍn Vǵmond touaba zent agoſton
doctores: keduesb iſtennek elȍte az alazatos hazaſſagh: hodnem az
keuel zyzeſſegh: mert iſten ellenȍk aſ az keuelȍknek es az alaza-
toſſoknak agya malaztyat H a t o d es u t o ſ ſ o tullaidonſaǵa az
liliumnak imez: hoǵ ṽ belȍl harom aran zynȍ magokkal ekȍſitte-
tȍt megh: kyn ertetik az iſteny aranas zerettet: Mert az zyznek
iſteny zent zeretetbe kel elnie: ha azt akarya: hoǵ zyzeſſeǵe iſten-
nel kedues: es kellemetȍs leǵȍn Errȍl mongia zent bernat doctor
Az zyzeſſegh || az zeretetneſ kyſ: oſetan mint az lampas az olaynal 145
kyl: az lampas az olaynal kyl nem uelaguſut: uǵan ezȍnkepen a
zyzeſſegh az zent zeretetnel kyl: iſten elȍt nem kellemetȍs Az lili-
umnak harom aran zynȍ maǵan: keǵek: ertettetik ez: hoǵ az zyz-
nek harom kepen kel iſtenet zeretnye Elȍzȍr bućen: hoǵ meǵ ne

calattaſſek az teſtől Maſſoćor edőſſőn: hoǵ edőſſőn elmelkőǵe iſte-
net·Harmacor erőſſen: hoǵ tőle ſoha eľ ne zakaǵon: Iǵ zerete az
bodog zyz zent urſula azzon: uǵan ezert mind halaligh megh ma-
rada az iſteny zent zeretetben: mint az ꝟ eleteből megh erthetitők
Az liliumnak azert: ez hat tullaidonſagaiert: haſſonlia az bőć: az
zent zyzeſſegőt az liliumhoz: de kerdeſt tamaztnak imar doc-
torok ‖

146 Mikepen tarthatna megh az zyz az ꝟ zyzeſ-
ſeget zeplőnelkyl

hoǵ mind halaligh: az ꝟ iegőſenek urunk criſtuſnak: zerete-
tibe: es maľaztaba megh maradhatna Meľ kerdeſre az zent doc-
torok rea felelnek: es vǵ mondnak: hoǵ mikepen az zep liliumnak
hat zep feyer leuely uannak Ezőnkepen az zent zyzeſſegnek hat
tarſokat keel uallanya: kykel ꝟ iol megh tartatyk Elſő tarſa az
zent zyzeſſegnek: kyuel ő iol megh tartatik: az teſtnek megh ſa-
nargataſſa: mert az zyznek: igőn megh kel teſtet ſanargatnia:
hogh az lelők ellen ne rugodozek Erről iriauala zent ieronimus eǵ
zyznek: ſenky az zyzeſſegnek tartaſſaba: megh nem maradhat: ha-
nem cak az: aky teſtet megh enhity: uǵmond touaba: ha az őz-
147 uegh gőnőrőſegben ‖ eluen: megh haľ: myt tezőn tehat az leanzo
gőnőrőſſegbe eluen: mikepen azert monǵa ieronimos: az ho: migh
naǵob der uagon: annal ionkab fenlik: es feyerb: ugian ezőnkepen
migh ionkab az zyz: teſtet naǵob ſanaruſagba tartya: annal fenőſb
zyzeſſeǵe iſtennek előtte: ez ertetik azert az liliumnak elſő feyer
leuelen Maſod tarſa meges az zent zyzeſſegnek: az zenth
iozanſagh: mel ertetik az zep liliumnak maſſod feyer leuelen: mert
az zyznek igőn iozannak keel leny: mind etelebe: mind italaba:
mind almaba: ezert monǵa zent ieronimus az teſty bin: az
torkoſſagbol tamad embőrben: zent bernad doctor es vǵ mond:
ueződelmet zenued az zyzeſſegh: az io lakaſba Ezert monǵa
148 az aranzayv zent ianoſes: az zyzeſſegh az ‖ ꝟ tarſainal kyl:
tudnia mint az buitnel kyl: es mertekletőſſegnel kyl: hamar
el izamik: dee ha azokal tarſolkottatandik: kynen megh ko-
ronaztatik harmad tarſa meges az zent zyzeſſegnek: az hiuolko-
daſnak el tauoztataſſa: ez ertetik az zep liliumnak harmad feyer
leuelen: mert az zyznek: igőn el keel tauoztatny az hyuolkodaſt
Erről mongya az iſodorus neuő meſtőr «*Isodorus de summo bono*»
Az iſtennek zolgaianak: es zolgalo leananak: zőnetlen keel auaǵ

oluaſny: auaǵ imadkoznia: auaǵ munkalkodnia: hoǵ elmeiet az
buiaſagnak lelke megh ne oſtromhaſſa: mert enǵed az munkanak
az gonoz gŏnŏruſſegh: az hyuolkodo lelkŏt kegek hamar megh oſt-
romlia Vǵ mond zent ieronimus es: eǵ barattianak iruan: «*Iero-
nimos ad rusticum monachum*» Mindŏnkoron ‖ ualamy iot teǵ: hoǵ 149
ŏrdŏgh tegŏdet mindŏnkoron foglalatoſſon talalion Uǵmond to-
uaba: zereſed az iras oluaſaſt es az teſty binŏket nem zeretŏd Ezert
irya ualerius az naǵ octauianos ćazarrol: hoǵ az ꝟ leanyt az fonaſra
es zŏueſre megh tanittattauala: hoǵ ſoha ne hyuolkodnanak: de
zŏnetlen munkalkodnanak: es euuel mindŏn binŏket el tauoztatna-
nak Mit monǵon keǵek zent agoſton doctor az hiuolkodaſrol: halia-
tok Az hiuolkodaſnak miatta attyamfyay: keſſertetnek ſok zŏrze-
tŏſſŏk zŏrzetyŏkbŏl ky meny: ennek miatta gerieztetnek ſokak
fel az buiaſagra: batoritatnak az keuelſegre: ennek miatta emeltet-
nek feel az hyv dićŏſegre: ennek miatta uonattattatunk az hozu
alomra es ez uilaǵy bezedŏknek edŏſſŏn ‖ halgataſara Ez azert 150
zeretŏ hugaim az hiuolkodas: mel az zentŏknek gŏlekŏzetŏket megh
haborittya nemzeuen ꝟ bennŏk buiaſagot: Neueluen torkoſſagot:
hintuen kŏzikben haburuſagnak konkoĺat: es mind az teſtnek mi-
uelkŏdetet Ez hiuolkodaſt: keuanuan az naǵ zent antal el tauoz-
tatnia: az puztaban kayatuala uriſtenhŏz monduan O en uram iſ-
ten O lelkŏknek es teſtŏknek byzon ŏrizŏie: tamazt fel en bennem
az the malaztodat: es ŏnćed ergalmaſſagodad: hoǵ ez puztaban
az the zinŏdnek elŏtte: hyuolkoduan ne talaltaſſam. Kynek imez
feleltetek: antaĺ keuanze iſtennel kellemetŏs lenŏd: Imadkoźal: es
mikoron nem imadkozhatol: kezeidel munkalkoǵal: es mindŏnko-
ron teǵ uala‖mit: enes ezt mondom ty nektŏk: hoǵ mindŏn hyuol- 151
kodaſt el tauoztattaſſatok: es mindŏnkoron valamy iot teǵetŏk: es
aky kŏzŏletŏk megh unya az imadſagot: ottan iraſt oluaſſon: ha azt-
es eĺ unya ottan uarion Megh gondoluan mert miǵ dauid kyral az
uitezſegben magat ſerkŏǵete: nem oſtromhatha megh az buiaſag[ak]:
de mihelt az hiuolkodaſra ada maǵat: buiaſagot tŏn es gilkoſſagot
Ezŏnkepen ſanſon: migh az iazokkal uiaſkodek: ellenſegitul megh
nem fogathatek: de minek utanna az dalida gonoz azzonnak kele-
bebe nuguek: es hyuolkoduan uele megh marada: megh fogattatek
es az ellenſegtul zŏmey ky nomattatek Myt monǵak touaba dina-
rol: iakobnak leanarol: ky miglen attyanak ‖ hazaban munkaba 152
megh marada zyzeſſeǵet tyztan megh tartha: de hoǵ kymene

attyanak hazabol az mas tartomanba ualo nepeknek megh lata-
ſara es hyuolkodaſra bocyata magat: zyzeſſeǵet ottan el ¡uezte:
mert el ragadak: es v̄tet megh rontak Neem uattok azert zentőbet
dauidnal? ſem erőſbek ſanſonnal? ſem tyztabak dinanal? kyk mind
az hiuolkodas miat eſſenek Ez azert atkozot hyuolkodas: mel az
iſtennek zolgait: es zolgalo leanit mindőn iotul el poztit: es min-
dőn iozagos miuelkődetőknek ekőſſeǵetul megh fozt Azert az zenth
zyzeſſegnek harmadik tarſa: az hyuolkodaſnak el tauoztataſſa
N e ǵ e d tarſa meǵes az zent zyzeſſegnek: kyuel v̄ iol megh tarta-
tik az aietatos imadſagh: kyről uǵ mond az bőć: tudom hoǵ en
153 tyztaſagh tartho nem lehetők: hanem || ha iſten adangia ennekőm:
euel tarta megh zyzeſſeǵet az bodogh zent imrő herćegh: kyről
uǵ oluaſtatik: hoǵ ećőr byzprimőt efelikor eǵ komornikiaual: mi-
koron imadſagnak okaier: az zent ǵőrgh martirnak eǵhazaba ment
uona: imadſagaba urunkhoz kőnőrőgh uala ezőn: hoǵ neky megh
ielőntene: minemő zolgalattya uona keduesb ő felſegenek előtte
Tehat ime naǵ fenőſſegh az zent eǵhazat be tőte: es az fenőſſeg-
ből urunk megh zolala neky monduan Imrő: lelkődnek es teſtőd-
nek tyztaſagat keuanom en the tuled Melet haluan az bodogh zyz
zent imrő herćegh: nem byzek magaba: de legottan folamek az
iſteny ſegećſegre: es imezt monda En edős iſtenőm es uram: ha
154 ezt keuanod en tulem: ke||rőm te felſegődet: oććad megh en ben-
nen: az gonoz keuanſagokath: melek keſſalkodnak az en lelkőmnek
tyztaſaganak ellene: az the zent malaztodnak harmattyaua: kybe
az imadſagnak iozaganak miatta: az gonoz keuanſagh oľ iǵőn
megh otatek: hoǵ az tyzet kebelebe uiſſelye de azert nem ſertetek
megh tulye: ez peldaztatik azert az liliumnak neǵedik feyer leuelen
h ő t ő d tarſa meges az zent zyzeſſegnek: az ert erkuć: meľ ertetik
az zeep liliumnak őtőd feier leuelen Mert az zyznek: iǵőn ert er-
kućnek keel leny: mindőn dolgaiban ielőſben bezedeben Mert am
zent pal apaſtal irya: Meǵ rontiak az io erkućőket az gonoz zolaſ-
ſok Ezert irya uala zent ieronimuses eǵ zyznek: az ſok zolaſſok:
155 iǵőn ektelen az hazas || a z z o n o k b a: annales ektelenb az őzue-
gőkbe: de annales ektelenb oztaan az zyzekben Azert zyzek intlek
titőket: hoǵ keues zolok legetők: mert ez az zyzeſſegnek őtődik
tarſa: kyuel ő iol megh tartattathatik h a t o d es u t o ſ o tarſa
az zyzeſegnek: kiuel ő iol megh tartattathatik: urunk criſtuſnak
kenanak: es halalanak aietatoſſaǵaľualo gondolattya: meľ ertettetik

az zep liliumnak hatodik feier leuelen: mert az io zyznek iǵőn gakorta megh kel az ő zerető iegőſenek kenarol: es halalarol emlekőznie: es megh es keel ſyratnia Mert uǵ mond zenth bernat doctor: ninchen az binők ellen haznoſb uruoſſagh: mint urunknak keńanak: es halalanak aietatoſſaǵal uaľo gondolattya: Ez hat nőmős iozagokkal: tartha azert megh tyzthan zyzeſſeǵet: az || zyz zent 156
urſuľa azzon mint im az ő eleteből megh erthetitők.

Britania neuő orzagba: uala eǵ iambor kőrőzťen kyraľ: kynek nochus uala neue: ez kyraltul az kyralne azzon: zyle eǵ iǵőn zeep leanzot: kyt urſulanak neueztete Ez zyz azert neuekőduen koraba: neuekődikuala zepſegebenes: mert codalatos zepſeǵel ekősitőtteuaľa megh őtet urіſten: de meľ meǵ ennel naǵob: neuekődikuala bőćeſegben: es io erkőćben: uǵannera: [hoǵ annera] hoǵ az ő io hyre neue es naǵ zepſeǵe: ſok orzagokra ky teriedőt uala Az anglia neuő orzagnak kyralia: mikoron iǵőn hatalmas uoña: es ſok orzagokat byrodaľma aľa haitotuona: halv||an ez nőmős zyznek hyret: bodognak 157
uely uala maǵat: hoǵha ez zyzet hazaſſagra: az ő eǵetlen eǵ fyanak uehetne Az kyralnak fyaes ezt iǵőn keuańa uaľa es ahittyauala: attyat keǵek ez dologrol iǵőn zorgalmaztattya uala Az anglia bely kyral azert britaniaba zent urſula azzonnak attyahoz: kylde ielős kőuetőket: naǵ kyraly aiandokokal kyk atal: kezde zent urſula azzont attyatul: fyanak hazaſſagra kernie: meghes fenituen zent urſula azzonnak attyat: hoǵ ha akarattyanak ellene merezkődnek tenye: es az kőuetőket merezkődnek ireſſőn megh boćatnia: Tehat az kyral: zenth urſula azzonnak attya: iǵőn kezde bankodnia Előzőr imezőn: mert urunknak hyteueľ megh |
ieǵzettet nem akaryauala: baluan imadonak adnia Maſoćor imezőn: mert tuǵauala leanat: az hazaſſagra nem engednie Harmaćor imezőn: mert az kyralnak keǵőtlenſeǵet: es kemenſeǵet: iǵőn felyuala Az zent urſuľa azzon keǵek: az angliabely kyralnak akarattyat megh ertuen: iſteny ihleſből: inte attyat: hoǵ az kyralnak akarattyanak engedne: es őtet az kyralfianak hazaſſagra iǵerne: de maǵa igh: hoǵ az kyral fyaual: ṽneky tyz zeep ualaztot zyzeket uigaztalaſara kyldene: es mind őneky: mind az tyz zyzeknek: ezőr ezőr zyzeket zőrzene Es hoǵ harom eztendő haľadekot adna neky: kykben az ṽ zyzeſſeǵet iſtennek aldozhatna: es hoǵ az kyralnak fya es megh kőrőztőlkődnek: es ez ha||rom eztendőkben: 159

az kőrőztien hitben megh tanittatnek Ez ualazt keǵek attya attal
ezert tetete ekkepen: hoǵ auaǵ ez nehez dologal: az kyralnak aka-
rattyat az hazaſſagra uetelnek zandokatul el terithene Auaǵ ke-
ǵek az zyzeket uele eǵetőmbe az martiromſagnak attala iſtennek
aldozna A z ifv keǵek ez ualazt megh ertuen: attianak kőnőrǵe:
hoǵ ez ualazt fel uenne: es amit keuant uona: az zyz meegh zőr-
zene Tehat ime az zyzek: kezdenek ez naǵ codara zent urſula
azzonhoz ǵulnie: uǵian ezőnkepen ſok kőrőztienők: kykel ſok zent
piſpőkők: Iſteny ihleſből az martiromſagagnak zenuedeſebe őma-
160 gokat tarſul adak Sycilianak kyralne azzonaes: kynek ǵer||aſina
uaľa neue: iſteny ihleſből: orzaǵat eǵ kys fyanak haguan: harom
zyz leanyual egetőmbe: kyk kőzől: egiknek neue uaľa babilla: Az
maſiknak iuliana: harmadiknak uictoria: es az kyſſebiknek aurea
Ezőkel eǵetőmbe: es mas kys fyaual: kynek adorian uala neue:
britaniaba mene zent urſula azzonhoz: mel kiralni azzonnak tana-
ćabol: kezdenek kylőmb kylőmb orzagokbol: zenth urſula azzon-
nak zyzek hozattatnia: meľ zyzekel az ǵeraſina neuő kyraľne
azzones: martiromſagot zenuede Az zyzeknek azert galiat cinal-
uan: es kőtſegőt zőrőzuen: az zyzeket zent urſuľa azzon mind az
kőrőztieen hitre terithe: es ennekutanna: az v̇ zyuenek tytk'at
161 nekyk megh ielőnthe: es ekkepen egy || nap az gaľiaba be iľuen:
io zelők leuen: menenek az tengőrőn eǵ uaraſba: kynek tyella
uala neue: es onnetan menenek koloniaba Holot zent urſula az-
zonnak: iſtennek anǵala megh ielőnek: es megh monda ő neky:
hoǵ ot kolońaba uona az tőb zyzekel egetőmbe: martiromſagot
zenuedendő Kołońabol eſmet az anǵalnak inteſere: indulanak
romaba: es mikoron iutottanak uona eǵ uaraſba: kynek baſilia
uala neue Holot galliaiok megh haguan: romaba ǵalogh menenek
Kyknek oda meneſőkőn: az Ciriakos neuő papa igőn megh őrőle:
ielőſben mert őes britaniabol ualo uala: es az zyzek kőzőt ſokakat
rakonſagy kőzől eſmere leny: uǵan ezert az papa: az tőb eǵhazy
162 nepekkel || eǵetőmbe naǵ tyztőſſeǵel ueue Azon etzaka iſtentul az
papanak megh ielőntetek: hoǵ az zyzekkel egetőmbe: martiromſag-
nak coronaiat uona ueendő Tehat az papa: az papaſagot: az gar-
dinalok előt megh haǵa De mikoron az gardinalok ellene monda-
nanak: es mondanak v̇tet eztelennek: hoǵ eľ meltoſagh el haguan:
akarna az garlo zőmelőket: az az zyzeket kőuetnie Az papa ke-
ǵek: ſemikepen nekyk nem engede: de eǵ zent embőrt kynek

ametos uala neue: ŏhelŏtte papaya zentŏle Miert keǵek hoǵ az papaſagot: az gardinalok akarattyok ellen haǵa el: az gardinalok az ŏ neuet: az papaknak neuŏk kŏzŏl ky uakarak tehat ket romabely feyedelmek: miert hoǵ poganok ualanak: latuan az zyz||eknek ſokſagokat: es hoǵ naprol napra tŏben tŏben neuekŏdne- 163
nek: hoǵ az kŏrŏztien zŏrzet: ŏ attalok ionkab ne neuekŏdnek: kezdenek utanok leſelkŏdnie Kŏuetŏket kyldenek attillanak fŏ hadnagyahez: kynek iulius uala «n e u e» ky ŏnekyk rokonſagok uala: ky imar ſok maǵarokkal eǵetŏmbe: kolonat megh zalottauaľa: hoǵ mikoron ez zyzek kolonaba iutnanak Tehat ŏket mind le uagatna A z bodogh zent Ciriakus papa azert: romabol az zyzekkel eǵetŏmbe el ky indula: kyt kŏuetenek ſok pyſpŏkŏk: az zent uince neuŏ gardinallal eǵetŏmbe A z o n k ŏ z b e ethereus: zent urſula azzonnak iegŏſſe: urunk Criſtuſtuľ anǵalanak attala intetek: hoǵ anat megh kŏrŏztŏltetne: mert attya imar ez uilagbol ky muluan: az || orzagot imar etereus byrya uala Intetek touaba iſtennek 164
anǵalatul hoǵ az ŏ iegŏſſenek zent urſuľa azzonnak elebe menŏn es ŏuele egetŏmbe Colonaba martiromſagnak coronaiat ueǵe ky az iſteny inteſnek enǵeduen Annyat megh kŏrŏztŏltete es annyaual egetŏmbe es eǵ kys hugaual kynek florencia uala neue es eǵ zent piſpŏkkeel kynek kelemen uala neue zent urſula azzonhoz mene Azert zent urſula azzon iegŏſſeuel es az etereuſſal es az zent ciriakus papaual az zent piſpŏkkŏkel kolonaba menenek meľet imar az poganok megh zaltanak uala az az az magarok kyket az pogan magarok mikoron lattan||ak uona naǵ ŏuŏteſſel reaiok hertelľen- 165
kŏdenek es ŏket mind le uagak Mikoron azert az tŏbit megh ŏluen Iutottanak uona az zent urſula azzonra latuan az feyedelŏm az ŏ zepſeget el codalkozek raytha es kezde az tŏb zyzeknek halalokrol ŏtet uigaztalnia iǵ hoǵ ŏtet maganak hazaſſul venne kyre zent urſula azzon mikoron ſemykepen nem engedŏt uona Meg haraguduan az feiedelŏm ŏtet torkon attal lŏue es az martiromſagnak coronaiat zent urſula azzon iǵ ueue eǵ zyz kegek kŏzŏlŏk kynek Cordula uala neue az halaltul ualo feltebe magat az etzaka az haioba || el reythe de hotakelue zabadakaratya zerent magat 166
az halalra aduan ezes az martiromſagnak coronayat ueue Martiromſagot zenuede azert az zyz zenth urſula azzon urunknak zyleteſſenek utanna mikoron irnanak. Neǵ zaz ŏtuen ket eztendŏben Amen finis Anno d. 1.5.2.7.

Mind e Parančolatokrol e keppen zol Isten En uagok te Vrad Iſtened, erőſſ, igőn zerető meg latogatuan atťaknak bőnőket az ő fyokra, azoknak harmad es neǵed nőmzedčegiglen kyk engőm győlőlnek. es irgalmazuan mind ezeriglen azokual kyk zeretnek engőm, es őrizik az en parančolatimat. Erőſs fenegeteſt tezen az Vr iſten mind azoknak kyk e parančolatokat meg tőrik es el hagyak. Kel azert felnőnk haragyat es è parančolatokat meg tarčuk. ||

167 A tyz Parančolat kőzőt

elſő

Ne leǵenek idegen Istenid, azaz, felyők es zereſſők az Istent, es čak ő bènnè byz[ő]unk.

Maſod.

Ne ueǵed a te Vradnak Istenednek nèuét heyaba, azaz, felyők es zereſſők az Istent, Senkit az ő nèuè altal nè atkozzunk, nè eſkeǵőnk, ne bayolyunk, ne hazuǵunk, ne čalyunk, dè inkab mindőn ńomoruſagonba Iſtennek neuet ſegetſegől hyuk, neky kőńőrőgyőnk, őtet dičeryők, neky halat adyonk.

Harmad.

Emlekezzel mèg hoǵ Innepet ſcentőľ, azaz, felyők es zereſ-
168 ſők || az Iſtent, [S] Az ő Isteny igyet-meg ne utalyuk el ſe mulaſſuk,
Inkab azt fel magaztalyuk, tiztelyők őrőmeſt eǵebektőlis halgaſſuk es eǵebeketis tanečonk reya.

Negyed.

Tiztőlyed atťadat es ańadat, azaz, felyők es zereſſők az

Iſtent, a mi zileinket es azokat kyk mi uelőnk byrnak meg ne utalyuk, ellenekſe uečőnk: Incab őket tiztelyők, zolgalyunk nekyk, engedelmeſek legyőnk, tiztelyők őket, es felyők.

Ő t ő d.

Ne őI, azaz, felyők es zereſſők az Iſtent, a mi felebaratonknak teſtet mèg ne ſerčők, bozzuſagual ſe illeſſők: Inkab ſegečők es mindőn eletenek uezedelmeben yelen legyőnk. ||

H a t o d. 169

Ne Paraznalkodyal, az az, felyők es zereſſők az Iſtent, tizta es mertekletős eletben elyőnk, ſemmit mertekletlen ſe zolyunk ſe tegőnk.

H e t e d.

Ne orozz, azaz, felyők es zereſſők az Iſtent, egebeknek marhayat erőuel el ne uegők, es ualami alnak aruual, a uag čalarčaggal myenké ne tegők: Inkab egebeknek iauayt őregbičők, gongyat uiſelyők es otalmazzuk.

N' o l c z a d.

Felebaratod ellen hamos tanoh ne leg, azaz, felyők es zereſſők az Iſtent, Egebeket hamoſſan be ne aggonk, ſenkyt el ne arolyonk, ne ragalmazzonk, egebek hiret neuet mèg ne kiſſebičők: Incab menčők őket, iot gondolyunk felőlők, mindőnőket io uegre magyarazonk

K y l e n c z e d. ||

Felebaratodnak hazat ne keuanńad, azaz, felyők es zereſſők az Iſtent, a mi felebaratonknak őrőkſegebe a uag io zerenčes marhayban ne zalyunk, ualami čalarčaggal a uag alnokſaggal, meeg ha a tőruennek ualameI rezeis nekőnk engedne myenke ne tegyők: Sőt inkab őtet ſegetčők, hog az ő iozagaban eppen meg maragon. 170

T y z e d.

Ne keuanńad neky feleſeget, ſe zolgayat, ſe zolgaloleyańat,

ſe o̊kret, ſe zamarat, ſem eǵeb iozagat, azaz, felyők es zereſſők az Iſtent, felebaratonknak ſe feleſeget, ſe zolgayt, ſe barmayt ualami čalarčaggal myenke ne tegyők, tőlőkis ualami erőuel, uaǵ rauaſſagual el ne idegeničők: Sőt inkab inčők es onzolyuk, hoǵ az ő vroknak ualo zolgalatba meg maraggyanak.

V e g e. ||

Az dićőſegős zenth haromſaghnak tyztőſſeghere: es dychere- 173
tire: ky allattyaba egh byzzon iſthen: zőmelebe keǵek harom tud-
nya minth: az atthya iſtennek zőmele: az fyw iſtennek zőmele:
az zenth lelők iſtennek zőmele: ez harom zőmelők kőzzől az maſ-
sodik zőmel: raytunk kőnőrőluen: ergalmaſſagabol: es hozank-
ualo nagh zeretetiből: az zeplőttellen zyznek mehebe be zalla: az
embőrſegőt feel weue: az az mind az lelkőth mind az teſtőth: az
erzekőnſegőkkel eǵettőmbe: ky az zyznek mehettől azonkeppen
zylettetek: mikeppen az zep weragh az fatwl: a wagh az Nőmős
illath az weragtul Ez az || feel wőth embőrſegbe: ſokat zenuede 174
wegre megh hala: es az igaz ioſephnek koporſoiaba: el temet-
tettek: Mel koporſobol harmad napon: azzon teſtbe lelőkbe kybe
zenuede: byzzonal feel tamada Ebben azert hogh feel tamada:
mynked megh tanutha: hogh nekunkes feel keel tamadnunk:
Touaba ebben hogh az koporſobol tamada feel: [ebben] megh
tanutha: hogh nekunk es: feyenked az koporſobol a kybe ha-
lalunk wttan tettetunk: keel feel tamadnunk Erről keǵek az
Criſtus ő maǵa zola zenth ianos euanǵeliomanak őtőd reze-
ben: wgh monda *Omnes qui in monumentis sunt: audient vocem
fily dei.* Myndőnők kyk az koporſoban wannak: halyak || embőr- 175
nek fyanak: az az zyz marianak fyanak zauath: es mennek az kyk
ioth thőttennek: az elletnek feel tamadaſara: az az az bodogſagra:
a kyk keeǵek gonozth thőttennek: az ittelletnek feel tamadaſara:
az az az karhozatra Hogh keǵek az feltamadaſba ketſegőſők nee
legőnk: mikeppen az ſaduceoſsok: kykről zol zenth mathe: ewan-
geliomanak hwzzonkettődik rezeben *Math.* xxii. kyk az feel
tamadaſt tagagiak wala Megh byzonwthaťok mindőn thőrwenbeli
iraſsal

Előzőr termezetnek thőruenybeuala iraſsal Alion előue az
zenth iob patriarka: ky akoron wala ez wylakba miko||ron megh 176
embőrők az thermezetnek thőruenebe elnek wala: tudniaminth

az wyz ezzŏnnek elŏtte ez azert az feel tamadaſrol imiǵen zolȧ: kŏn-
uenek tyzzŏnkyllenćedik rezebe *Iob* XIX. *Scio quod redemptor meus
viuit* ꝛc.: tudom hogh az en megh valtom eel: es az vtoſso napon
az fŏdbŏl feel waǵok tamadando᾽: es az en teſtŏmbe megh lattom
az en idwŏzŏithŏ iſtenŏmeth Maſoćhor wgyan ezŏnth megh byzonut-
hatuk: profetaknak thŏruenŏkbe wala iraſſal: O the daniel: mon-
giacia megh mith ertez az feel tamadaſrol *Dani* XII. *Qui dormiunt
inquit interre puluere: euigilabunt*: akyk wgmond aluznak az fŏdnek
poraba: feel ſerkennek: nekyek kŏzzŏlŏk az ŏrŏk eletre: nekyek ke-
177 ǵek ŏrŏk G'alazatra Hogh mondaz thees az feel tamadaſ‖rol eſaias
profeta *Esai* XXVI. *Viuent mortui* megh eleuenŏdnek az halottak: es az
megh ŏlettek fel tamadnak: Az thŏb profetak mondaſsat rywydſeǵert
el haǵom Harmaccor wgyan ezŏn megh byzonuttatik: ewangeliom-
beli thŏruennek iraſawal: Ielŏſben zenth mathe euangeliumanak
huzzon kettŏdik rezeben *Math.* XXII. holoth az ſaduceoſok ezt taǵa-
giak uala: kyknek Criſtus imellettenkeppen felele *Erratis nescientes
scripturas:* tewŏlgŏttŏk wǵmond: Nem ertuen az iraſokat: Nem tu-
gattoke: mert az feltamadaſba N*em* hazaſkodnak embŏrŏk: ſem
hazaſſagra nem vetetnek azzonok: de leznek az igazak minth iſten-
nek anǵaly Negyeccŏr wgyan ezŏn megh byzonuttatik apoſtoli
178 thŏrue‖nbeli iraſsal: zenth pal apaſtal az thŏb apaſtalok kŏzŏt:
az feel tamadaſrol imellettenkeppen zola: egh lewelenek tyzŏnŏt-
tŏdik rezeben *Ad chor* XV. *Omnes quidemr esurgemus:* Iolleheth mind
feel tamagunk: de mind el nem valtoztattunk: mire? az ŏrŏk eletre:
mert arra: cak az Iok waltoztatnak egh zŏmpillantaſba: nagh her-
tellenſeǵel az wttoſo kyrtnek zawara Ŏttŏććŏr meghes megh by-
zonuttatik feel tamadaſſunk thŏruen kŏnbeli iraſſal: Vǵmond az
thŏruen kŏnw *Omnes cum suis resurgent corporibus:* Mindŏnŏk
twllaidon teſtŏkbe tamadnak feel: meliet maſt wiſselnek: hogh ky
ky mind miwelkŏdethe zerenth weǵŏn: awagh Iot: awagh gonozth:
Az gonozok ŏrdŏgel ŏrŏk kent: az Iok criſtuſal ŏrŏk dicŏſſegŏth: ‖
179 Hattoćor es vtozor: megh byzonwytattik feel tamadaſunk: hytŏnk-
nek aǵazattyawal Mynd az harom kredoba wallyok feel tamadaſunkat
Az apaſtalok credoiaba wgh mondunk *Credo in spiritum sanctum* hy-
zŏk zenth lelŏkbe: kŏrŏztin zenth eghhazat: zentŏknek eǵeſſegeth:
binŏknek bocyanattyat: vǵ mondunk ozthan: teſtnek feel tamadat-
tyat: es az ŏrŏk elethŏth amen Az nichenombeli conciliomnak cre-
doiabaes wgh Mondunk: melieth zenth eǵhaz az miſſebe enŏkŏl

Imelietten keppen *Et expecto resurectionem mortuorum :* es warom az
hottaknak feel tamadaſokat : es az Iŏwendŏ wylagnak elettet amen
Az attanaſiuſnak Credoiabáes wgh enŏkŏliŏk *Ad cuius aduentum
omnes homines resurgere habent cum corporibus suis* Meel Criſtuſnak ||
eľ Iŏuettire : mindŏn embŏrŏk feel tamadnak az ŏ teſtŏkkel : es tw- **180**
laidon celekŏdetŏkrŏl zamot leeznek adanddok : es akkyk Iot tŏtten-
nek: mennek az ŏrŏk eletre: akyk kegek gonozth: az ŏrŏk tyzre O az-
ert Iay az binŏſnek : Mert Iŏwendŏbe teſtebe lelkebe iſtennenek elŏtte
megh keľ ielŏnnye : es mindŏn dolgairol zamot keel adnya Akoron
nemwl oztan megh az binŏs : kyrŏl imez mondatik az Criſtus birot-
twl : kŏttŏzettŏk megh neky kezeyt : es labayt es weſſetŏk az kylſŏ
ſetetſegre : holot lezŏn ſyralom : es fogaknak cikorgottaſsa Akaria ke-
ǵek wriſten hogh embŏrŏk teſtŏkbe lelkŏkbe fel tamagianak az igaſ-
ſagnak hellen allaſa'ert Mert mindŏn tŏruenŏk ezt wallyak : hogh
akyk rezeſſŏk az Ioba : reſſeſſŏk legennek az Iwttalomba es : wyzonth
Akkyk rezeſſŏk az binbe : rezeſſŏk leghennek az kenbaes : de miert
hogh az le||lŏk éǵettŏmbe tezy mind az Iot es mind az gonozt **181**
az teſtel : hat az Io'ert egetŏmbe kel az feltamadaba: az teſtnek
az lelŏkel megh aiandokoztatnia Az binert eſmeth éǵettŏmbe keel
az teſtnek az lelŏkel megh gŏttretnie : errŏl mongya zenth Gerǵŏl
doctor : *Ad districti Iudicis Iusticiam pertinet :* Az zoroſsan itelŏ bi-
ronak igaſsagat nezy ez : hogh akyk mikoron elnenek binnelkyl leni
nem akartannak : ſoha kennal kyl Iŏwendŏbe ne legennek Thowaba
az mi Iŏwendŏ bely fel tamadaſunk : Meǵ peldaztatek azokba kyk
fel tamaztattanak cak iſteni hatalomal : mind o tŏrwenbe : mind wy
tŏrwenbe Oh thŏruenbe illes profeta Imadſagawa fel tamaztha az
egh ŏzwegh azzonnak fyath : Mynth megh wagyon Irwa : harmad
kyrali kŏnwnek tyzŏnhettedik rezebe Towaba eliſeus profeta keeth
halottat tam||aztha feel : egiketh elethebe : Maſikath : halalanak wt- **182**
tanna : ez megh wagion irwa Negied kyrali kŏnwenek negiedik es
tyzŏnharmadik rezebe Towaba wy thŏrwenbe wrunk criſtus : harom
halottakat tamaztha : egik lŏn az egh ŏzwegh azzonnak ŏ fya : ky-
rŏl zol zenth Lukac ewangeliſta *Luce* vii: Maſodik lŏn az egh feye-
delŏmnek leańa : kyrŏl zol zenth mathe ewangeliſta *Math. nono*
Harmadik lŏn Lazar : martanak es magdalenanak battyok : kyrŏl
zol zenth Ianos ewangeliſta : *Ioanis* ii. zenth pethŏr apaſtal es fel
tamaztha az egh azzonth : kynek tabitha wala newe : zenth lukach
iria apaſtaloknak iaraſokrol irt kŏnwebe : mind ezŏkbe azert megh

erőſittetunk az fel tamadaſnak hytteben Ha keǵek mondana walaky: Imerthőm en hogh byzonńal feel keel thamadnom: Imezth
183 akarnam az zenth ‖ iraſbol megh erthenőm: miből lezőn feel tamadaſom: Veǵethők ezőttőkbe es tanuliattok megh: Mynt kőzőnſeǵel az doktorok mongyak Az hottaknak teſtők auagh teſtőknek porok: ha leyendnek az koporſokba oth ep'őtetnek megh: es onnan tamadnak feel: ezth keǵek walya iſten őmaǵa: ezekhyel profeta ira megh kőnuenek harminch hettedik rezeben: *Ecce inquit ego aperiam tumulos vestros:* Im en feel nittom wgmond az thy koporſotokat: es ky hozlak tyttőket az thy ſyrőttőkből Am azokes kyk Criſtoſſal eǵettőmbe feel tamadanak: mind koporſoyokbol tamadanak feel: Mynth zenth mathe ewangeliſta irya: *Math.* XXVII. ha keǵek az hallottak kőzzől walamelyeknek teſtők nem lezőn az koporſoba: ezők oth tamadnak feel: a hol leezőn teſtőknek Iob reze:
184 tudniaminth zywők: a wagh ‖ feyők: ha towaba kerdettik: Mellik embőrnek teſtennek Iob reźe zywee: awagh feye? Nekyek azt mongyak hogh az zywe: byzonwttyak ezők az poǵan bőchnek mondaſawal: ky wgmond *Cor inquit est principium viuens et vltimum moriens:* az zyw wg mond elől elő: es wtto meǵh hallo: az az előzőr elewenődik megh: es wttol hal megh: Nemeliek towaba azt monǵiak: hogh embőrnek teſtennek Iob rezye az feye: wghes wagyon: Merth őbenne wannak mind az erzekőnſegők: wgyan ezert walalol leezőn embőrnek feye oth leezőn feel tamadaſa es Mert az embőri teſtnek feltamadaſa: lezőn az okos lelőkert: azert az feel tamadas oth leezőn: a hol az teſtnek reźe kőzelben nezy az okos lelőknek cellekődetyt: az főben wannak keǵek mind az kylſő mind
185 az belſő erzekőnſegők: mellyek főllőtte igőn nezyk az okos ‖ lelőknek cellekődettit Az feel tamadas melle Imezt es Io megh twdnwnk: hogh az feltamadaſba ſok codalattos dolgok leznek

Elſő codalattos dologh leezőn Imez: hogh mindőn embőrőknek teſtőknek elezteb porra es hamwya keel lenyők: ennek keǵek oka Imez: mert mikeppen az embőrre az binert zalla az halal: ezőnkeppen az binnek megh rottadaſaes: erről mongya az zenth iras: hogh mindőnőketh kyk eredetbinbe fogantattanak: illeth Imez ſentencya: por wagh es porra keel lenőd: iſten monda *Genesis* III

Maſod codalattos dologh lezőn az fel tamadaſba Imez: az hottaknak poroknak fel gőitteſſe: ez keǵek lezőn az anǵalok myath: Minth am wrunk monda zenth mathe ewangeliſta ira megh *Mittet*

inquit filius hominis angelos suos El kyldi wǵmond embőrnek fya az ő
angelyt: es őzwe Gwyttik az ő walaztottit ez wylagnak negh zegiről:
az anǵalok || zőrzik azert: mindőn embőrőknek mind Ioknak mind 186
gonozoknak teſtőknek porokat oda: ahonnan keel feel tamadniok:

Harmad codalatos dologh leezőn: iſteni hattalombol mindőn
teſtőknek megh epőľettők: az Criſtuſnak bezedere: mikoron azt
mongya: *surgite mortui venite ad Iudicium:* tamagiattok feel hallot-
tak Iőiettők az ittellettre:

Negied codalattos dologh leezőn az feltamadaſba: mindőn
embőri tagoknak megh epőlettők: mert mindőn tagok melliek
annak ellőtte az teſtől el wagattanak wot: iſteni hattalombol: kynek
celekődety tekellettőſſők: mint mongia moſes profeta: megh epőt-
tetnek es feel tamadnak Erről ira zenth pal apaſtal es: az koron-
taľ totoknak *Mortui resurgent incorupti:* Az hallottak || feel ta- 187
madnak: mindőn fogatkozaſnal kyl: de mondhatna emelle walaky:
Im lattiok |mert az ornak: az wrzaſert G'akortha el wagattatik
keze: awagh teſtenek walamel taǵa: ky annak wttanna peniten-
ciat tartwan ődwőzől Mint agya tehat az elletten embőrnek el wa-
got tagyat iſteen megh: Mikoron az fel tamadas leǵőn ezert: hogh
az teſt megh aiandokoztaſſek az Ioert: awagh Gőtreſſek az gonoz-
ert: meliet az lelők cellekődőt ꝟ attala: ha azert megh epőttetik ez
elľetten embőrnek el wagattot taǵa: megh nem aiandokoztathatik
az fel tamadaſnak dicőſſegewel az Io celekődetről: melľet annak-
wttanna thőt penitenciat tartwan Mert az el waǵot tagh az Ionak
tettelebe az thőb tagokkal nem celekődőth: ebből lattattatik azert:
hogh mindőn tagok ne tamagianak feel mindőnőkbe Veǵetőze ező-
tőkbe Criſtuſnak iegőſſi Mert az tyztha lelők Criſtuſnak iegőſſe Az
Io celekődet||ők kykert erdőmľők az bodokſaǵoth: twlaidonkeppen 188
zolwan: Nem az kezeke awagh labake: de az telľes embőre Mikep-
pen az meſtőrſeges nem twllaidwnwttatik az fireznek: de az aĉ
meſtőrnek: Iolleheth azert: az tagk meel az penitencianak elődtte
el wagattatot woth: az Ionak tettelebe celekődőt legőn: de maga
dicőſſegőt erdőml: Mikoron az telles embőr erdőml: Igh feytetik
azert ez fogas megh

Hőttőd codalattos dologh lezőn az fel tamadaſba: az terme-
zet zerent walo nedweſſegőknek megh adaſſa: Miert hogh embőrnek
keel fel tamadnia nagh tekellettőſſegbe: zykſegh azert hogh mind
azok fel tamagianak: melľek nezyk az embőri tekellettőſſegőt: az

az az embőri termezetnek tekellettős wotat: fel tamad azert embő-
rel were: Mert az wer az lelőknek zeky: mint monǵa az poǵan bőć
189 az [lelőknel kyl] vernel kyl megh nem || elewenőthettik az teſth:
wgian ezert wrunk Criſtus es fel tamadaſaba fel wewe zenth weret:
fel tamadnak towaba az harom termezet zerenth walo fw nedweſ-
ſeǵők: twdniaminth Az fekete ſaar: az ződ ſaar: az feyer ſaar: ezők
kőzől azok fel nem tamadnak: melleketh az termezeth megh weeth:
hanem cak azok melek leznek az taǵoknak tekellettőſſegire: Ezth
keel azert mindőnőknek tartaniok: hogh ſeminemv nedweſſek mel
az termezettwl megh wettetik: es meľ embőrnek tekelletősſeǵere
ninchen: feel nem tamad: Nem tamad azert feel ſem az weritek:
nem az pőkes: awagh haǵappas: Nem az thőb fertelmeſſegők: kyk
az teſtnek kyllőmb kyllőmb taǵain ky zarmaznak.

Hattod codalattos dologh lezőn az feel tamadaſba: az haiak-
nak: zakaloknak: kőrmőknek: zep ekeſſegők: Am Criſtus zola erről
190 zenth lwkach ewangeliomaba: wgh monda *Capillus de capite* || *vestro
non peribit* hayzaal az thy feiettőkről el nem wez: de megh adat-
nak az fel tamadaſba: nem cak azok tamadnak azert feel melľek
nezyk az embőri termezetnek tekkellettős ſegit: de melľek nezik
zepſeǵet es: fel tamadnak azert az hayak: az zakalok: az kőrmők:
towaba embőrnek beli: zywe: ǵomra: tydeye: maya: ha keǵek
mondana walaky: ha az hayak es kőrmők mind feel tamadnak:
Iǵőn hoźak leznek: az hwzwſsak keǵek ektellenſegőt Ielőnth az
teſtbe: hogh megh erćettők: ezők cak anneba tamadnak fel: ami-
nebe leznek az teſtnek ekőſſeǵere: Az főllőtte waloy waltoztatnak
twllaidon teſtőknek tagainak megh epwiteſſere: a mel tagba fo-
gatkozas woth: tudniaminth ſantaſagk: awagh egeb bennaſagh:

Hetted codalattos dologh leezőn az feel tamadaſba Imez: az
lelőknek teſtehőz walo egheſſőleſſe Mert ez fől ől megh mondattak
megh zőrőzthettwen: kynnek kynek mynd lelke: Nagh hertellenſe-
191 ǵel egh zőmpillantaſba eǵeſſőt||tettik az w̉ twllaidon teſtehőz: ez
kegek lezőn cak iſtenni hattalombol

Nocćad codalattos dologh leezőn az feel tamadaſba: Mindőn
rwtſagoknak el tawoztattaſsa: Erről wgh mond zenth agoſton
doctor *Resurgent sanctorum corpora sine vllo vicio:* feel tamadnak
az zentőknek teſtők mindőn binnelkyl: Myndőn rwtſagnal kyl:
Myndőn neheſſeghnelkyl mindőn ſantaſagnal: kyl Mindőn gőrbe-
ſegnelkyl: Mindőn fekettefegnel kyl: Mindőn ſebnelkyl: Iollehet

az martiromok feel tamagianak az ſebőkkel: melleketh criſtuſert
zenwettenek: ez ſebők ő bennők az napnal Ionkab felnnek: eǵeb
ſebők keǵek: ſem ő bennők ſem az thőb zentőkbe feel nem tamad-
nak: Nem lezőn towaba az zentőkbe az thyztaſsagnak el wezteſſe-
nek ondokſaǵa: mert ők feel tamadnak az zyzeſſegnek eǵez teſ-
tebe: de maǵa az aureolat ez el new Coronat: nem wallyak hanem
cak az byzzon zyzek: towaba || Nem leezőn az zentőkbe az főllőtte 192
waloſagnak: awagh keweſbſegnek rwtſaǵa: ſenky azert feel nem
tamad hat wyakkal: awagh negiel: hanem őtťel: ſenky keth főwel:
hanem cak egiel: ſenky negh zőmel: hanem cak kettőwel: ſenky
nem negh fillekkel: hanem cak keth fillľel: ſenky negh keźel awagh
labbal: hanem cak kettőwel: towabba az oriaſſokes nem tamadnak
olliettan nagh allapatba feel: melbe ez willagba wottanak: hanem
alkolmas allapatba: erről zola wriſten eſaias profeta ira megh
Gigantes non surgent: az oriaſſok nem tamadnak feel erćhed ollian
nagh allapatba: Iollehet eǵeb embőrőknel magaſb es naǵob alla-
patba: Igh mondok az kys embőrőkről es: kyketh mi liky embő-
rőknek mondunk: awagh thőrpeknek: ezők magaſb allapatba
tamadnak feel: vghogh kőzőnſeǵel zolwan: mindőnők feel tamad-
nak az alkolmas allapatba: meel kynek kyn||ek nezy őnnőn ter- 193
mezettit: Iolleheth nem mind egh allapatba: hogh mind eǵ korunk
lenne*n*k: de nekyek maǵaſbak leznek: nikyek keǵek kyſſebek: el
wagwan az iſtenni hattalom az főllőtte walokat: es be tőttwen az
teſtbe walo fogiatkozaſſokat Minth zenth agoſton mongia: iſtennek
waraſarol zőrzőt kőnuebe: Az karoztak keǵek feel tamadnak Nagh
ondokſagba: rwtſagba: es fekettefegbe: wghogh ördőkőkhőz leez-
nek haſſonlattoſsok

Killenćed codallattos dologh leezőn az feel tamadaſba: az
koroſsagnak tekellettőſſeǵe: Mert mind Iok mind gonozok: feel ta-
madnak harminch harom [allap] eztendős kor allapatba: kybe feel
tamadot Criſtus es: Mert az mi elſő zyleynekes ez allapatba terőm-
tettenek iſtentwl O azerth iſtennek hattalmaſſaǵa O criſtus ieſus-
nak kegel||meſ ergalmaſsaga: ky az ő walaztottit Nagh dycőſſeǵel 194
maǵaztallya feel az gonozokkat kegik nagh gyalazattal es rwttſa-
ǵal feddy megh Imeztes zykſegh megh twdnunk: hogh az Ioknak
es gonozoknak feel tamadaſokba kyllőmſegh leezőn: Mert zenth pal
iria az korontal tottoknak: az feel tamadaſrol *Stella differt a stella*
in claritate: Cillaŕ kyllőmbőz az cillagtwl fenőſſegbe: ezőnkeppen

leezőn az hottaknak fel tamadaſok: hogh azert megh erćettők: az
Ioknak fel tamadaſok kyllőmbőz az gonozoknak feel tamadaſoktwl
őtben

Primo per agilitatem et Grauitatem: előzőr Gorſaſagnak miatta:
es nehſſegnek miatta Mert az Iok az feltamadaſba ottan walnak
gors teſtőt: kynek miatta vitettnek Criſtusnak elebe az ekbe: mint
zent pal mongia teſſacolinbelieknek: wyzonth ennek ellenne: az Go-
nozok walnak nagh nehez teſtőt: wgh hogh magokat megh nem moz-
195 dithattiak: || de wittetnek az iteletnek helere őrdőgőknek miattok:

Secundo differt resurectio bonorum a malis Maſoćor kyllőmbőz
az Ioknak feel tamadaſok az Gonozoknak feel tamadaſoktwl: Az
kenzenwedhetlenſegben: es kenzenwedeſben Merth az Iok kenth
nem zenwethetnek: de az Gonozok: mindőn keeth zenvednek:
minth erről thőbeth irok mikoron az rettenettős ittelletről iro*n*k

Tercio differt per claritatem et deformitatem Harmachor kil-
lőmbőz az Ioknak fel tamadaſok: az Gonozoknak feel tamadaſok-
twl: az fenőſſegben es rwtſagban Mert az Iok leznek fenőſſők minth
az naap minth Criſtos monda Az ǵonozok keǵek leznek ondokok
minth őrdőgők.

Qarto differt per charitatem et odiositatem Negećőr kyllőmbőz:
az Ioknak fel || tamadaſok az gonozoknak feel tamadaſoktwl Mert
196 Criſtus az Iokhoz muttattya nagh zerettettet: Az gonozokhoz kegek
nagh ǵőllőſeǵeth: wgyan ezert az Iokat Iogyara allatwan tyztőlly:
es megh algya: az gonozokat keǵek balya felől allatwan zidal-
mazya: es megh atkozya: Az Iokhoz kedwes es vidam arcath mwt-
tat: az Gonozokhoz keǵek komuro es megh haragwt arciat

Vltimo descernunt per Iocunditaten vtozor killőmbőz az Ioknak
feel tamadaſok: az gonozoknak feltamadaſoktwl: az őrwendettőſ-
ſeknek es ſyralmaſſagnak miattok: mert az Iok őrwőndőznek: az
gonozok keǵek ſyrnak es ohattnak: Az Iok mennek az bodokſagra:
az Gonozok keǵek az őrők kenra mint Criſtus monda zenth mathe
ewangeliſta irtha megh *Math*. IV. O Iay azert az binőſnek: ky maſ-
than bineit nem ſirattia: Mert akoron byzzon ſyrattya: es
197 mind iſtenet: mind maǵat őrőke atkoźa: || de mondhatna
Meǵes kőzőllettők wala ky Imezthes: Igőn kewannam en az
feltamadas melle megh twdnom: Minemő idően: es Na-
pon: es oraba tezy Criſtus az kőzőnſegős feel tamadaſth: to-
wabba Nappal tezye? awagh keǵek eyel? Mert Criſtus eiel ta-

mada feel: az ő feel tamadaſa az mi feel tamadaſwnknak oka: lat-
tattik azert: hogh mies eyel tamagunk feel: ezt lattatik zenth paal
apaſtales Ielőnthenie *Dies domini sicut fur ita innocte veniet:*
Wrnak ő napya mikeppen az orw: eyeł Iő el: hogh ez kerdest es fo-
gaſth megh erchettők: Wr criſtus az mi fel tamadaſunkat nem
eyel teezy: ſem kel zenth palnak mondaſath wgh ertenőnk: hogh
az feel tamadas eyel lenne: ḍe Imiǵen keel ertenunk hogh mikoron
Inǵen ſem hynnők: awagh welnők: akoron leezőn mikeppen az ||
orwes akoron Iő el mikoron Inǵen nem hittetnek Towaba wrunk- **198**
es nem zynthen eyel tamada feel: de haynal, feľe: Minth mongiak
azert doctorok az feel tamadas lezőn: mikoron az egek forgaſok-
twl megh zőnnek: az egek keǵek: zőnnek megh forgaſoktwl igaz
nap tamadatba: Az hod leween naap eſetbe: Mert igh terőmthe
iſten ez keeth wylagoſſagokath: az naapoth naph tamadatba: az ho-
dat keǵek naph eſſetbe Azoknak azert a kyk lakoznak nap tamadatra:
hamarab wylagwſwth az naph: hodnem minth azoknak akyk lakoz-
nak Naap eſſetre: az hottak kőzől keǵek nekyek naptamadatra ta-
madnak fel: minth akyk oda lakoztannak: Nekyek eſmeth naph
eſetre: wǵan ezert nemelľek feel tamadnak eyel: twdniaminth az
nap eſetre lakozok: Nemeliek Napal twdniaminth az nap tama-
datra lakozok: de wgyan kőzőnſe||gel zolwan: az fel tamadas lezőn **199**
akkoron: mikoron az naph lezőn az ő fel tamadaſaba: es az hogd
el nwgwaſaba: lezőn keǵek az feel tamadas minth hyhetťők waſar-
napon: mert iras ninchen rola Ezt keǵek megh erthetťők Elſőből
Imebből: Mert mikeppen waſarnapon kezde iſten ez wylagot te-
rőmtenie: azon napon akara Criftuſnak az ő fianak feel tamada-
ſanak miatta megh wywttania: tudniaminth az dicőſſegős elettre
Ezőnkeppen az napon akarya mindőnőknek fel tamadaſokat megh
tekellenie Maſbol ezőnth megh erthetťők Imebből: Mert waſarna-
pon kezdenek az egek forognia: az nap kezde az idő lennie. mert
az előth ee nem woth: Ezőnkeppen az naphon zőnnek megh az
eǵnek forgaſſy: es az idő: vt hogh az vttan ſoha őrőke nem leezőn ee
Harmadbol ezőnt megh erthetťők imebből: Mert mikeppen Criſtus
ez wylagra Iőue*n* || vaſarnapon zyllettetek ez wylagra: mert pentő- **200**
kőn fogantatek azzonunknak mehebe: ozthan waſarnapon zilette-
tek: Minth zenth Agoſton doctor mongia Ezőnkeppen waſarnapon
Iő az ittelettre: meľ ottan kőwetti az fel tamadaſth [harmadbol]
Negidből meghes megh erthettők Imebből: Mert waſarnapon

ielőnnek embőrőknek az feel tamadſnak dićőſeǵeben: minth az zenth ewangeliſtak mongiak Ezőnkeppen az napon Ielőnnik mindőnőknek ez wylaknak weǵen nagh dycőſſeǵel Őttődből megh erthetťők Imebből: merth waſarnapon terőmthe az anǵalokat es az diadalom wettel wttan: azonnap muttata megh nekyk az ő zynenek dicőſſeǵeth: megh erőſſitwen őkketh menorzagba' Ezőnkeppen azon napon aggya az Ioknak megh az ő dićőſſegős zynenek lattaſſath: feel tamaztwan őketh Hattodbol megh erthettők Imebből: mert
201 waſarnapon wette le men||orzagbol az gonoz anǵalokat Ezőnkeppen waſarnapon wetti pokorra az karhoztakat őrőke Gőtrendőkkől Hettedből megh erthettők Imebből: mert waſarnapon hoza ky Criſtus az zenth attyakat limboſbol: Azzonnaap tamazt mind Iokat mind gonozokat fel az fődből Nyociadbol el erthettők Imebből: mert mikeppen az haynal es az napnak feel tamadaſa: kezdettől fogwa wot megh wydamutho: es Ielőſben mert az zepőnzolo madarakat enőkleſre indwtto Ezőnkeppen wrunk ieſus az oraba feel tamadwan: ez wylaǵoth megh vidamutha: es az zenth attyakat iſtennek dićerettire Indutha: Alkolmas azert hogh azon naph: twdniaminth waſarnaph: es azon oraba feel tamadwan: teſtwnkbe es lelkőnbe: kezǵőkel az hattalmas iſtennek dicerettit Meel dićeretnek ozthan
202 ſoha weǵe ne*m* lezőn : || mel dicheretre be wygőn minket maſt lelkunkbe: feltamadaſunknak wttanna lelkunkbe teſtunkbe: ieſus criſtus: ky az attya iſtennel: es zenth lelőkkel: eel: es wralkodik: Myndh őrőkkun őrőke Amen: Ez wttan Immar kőwetkőzik az iras az iſtennek rettenetős itteletiről: Meel az feltamadaſnak wttanna leezőn: ez iras el weǵeztetőt zenth mihal napian ezőr őtzaz Negwenegh eztendőbe iſtennek hala

HORVÁT CODEX.

Mert mykeppen zent gergely doctor mongya. hog az oly ember meltatlan az adando jokra. ky halat nem ad az adatot iokrol. Seneca pogan bevlc es vgy mond. Igeen rutſagos dolog. halat nem adny az jo tetelekrevl. Inneten vagyon hog mykoron iſtennek dychevſeges zvleye zvz maria. mynkevnc zamlalhattatlan jokat tevt es tezen. mert valamy jonk vagyon. myndev myatta vagyon. Ennek okaert hog ne leleſſevnk halalatlanoknak ev az vr iſtennek es zvz marianak jo tetelerevl. It kezdetnek iſten fyanak teſt fel vetelerevl. es zvz marianak evrevmevl meltoſagarwl valo kevn ezenkeppen monduan.

*E*revktevl fogva. es az jdevk[tev]nek elevtte. mynek elettev fevld
lenne. zereztetuen vagyok. Ezekeet mongya bevlc ſalamon. pelda
bezedrevl irt kevnyvenek nyolchad rezebe. || zeretevym. chodalatos 2
amy iſtenevnknek my hozyank valo zerelme. Igeen chodalkozando
az ev io voltanak meg mutataſa. Mert evrevktevl fogva meg zer-
zette az ev meg tudakozhatatlan bevlcheſſege myat. fel venny az
my termezetevnket. meg teſteſevleeſnek mogya myat. az dychev-
ſeges zvz marianak meheben. hog mynket. okos allatok kevzzevl
mentevl alab valokat. mynden teremtet allatok fevlevt magaztatna
evnevn magaban. az az. hog iſten lenne ember. es ember
lenne iſten. zent ianoſnak mondaſa zerent. Ige levn teſte es
lakozyk my bennevnk. Byzonual my lehet ezneel chodalatoſb
allat. mynt hog ember lenne iſten. es melyet az menyek
megnem foghatnak. hog az egy zvznek meheben be rekezt-
ueen. meg fogatneek. Byzonyaban nagy choda volna. hog ha az
meny le zallana. es az fevld||hez egyeſevlne. de ſokkal chodala- 3

toſb hog az iſten menynek teremteye es mendeneknek teremteye. egyeſevlteſſeek amy vtalatos termezetevnkhez. Annak okaert mongya damaſcenus az miſus eſten. Mykeppen levttek egye. iſten es ember. ezt chodalyak angelok. feelnek egek. zozat vezteg halgat. elme meg fogyatkozyk. mykoron egy lean ezenkeppen fogta meg iſtent evmeheben. hog az zenteknek agyon bekeſſegevt. holtaknak eletevt. el vezteknek jdueſſegevt. Ezeket damazenus mongya. Ezeknek felette. mychoda embernek nagyob meltoſag. mynthog ember lenne iſtennek atyafya es kevzele. kynek okaert vgy mond zent bernald. aleytom hog Immar engemet megnem vtalhat iſten. az en tetemem. en teſtem. es en atyamfya. Mychoda zeretet nagyob ez zeretetneel. kyt meg byzoneyt iduezeytevnk. es meg irta zent 4 ianos kevny||venek harmad rezeben. monduan. Ezenkeppen zerette iſten ez velagot. hog ev egyetlen egy fyat adnaya. hog mynden ky ev benne hyzen. el ne vezzyen. de valyon evrek eletet. Azert ez az ky amy zyvevnket keuankoztagya es zoreygya iſtenhez. ez az ky amy lelkevnket chodalkozaſba feel fyggezty. Mert az vr iſten evrektevl ezenkeppen zerzette. hog az aldot zvz marianak meheben teſteſevlne meg. es lenne emberre. Ennek okaert mongya az iſteny bevlcheſſeg. ez felyvl mondot jgeket monduan. Evrektevlfogva. es az jdevknek elette. mynek elevtte fevld lenne. zereztetveen vagyok. Az az. Evrektevl fogva meg vagyon zereztetven. hog az iſteny bevlcheſſegnek chodalatos zerzeſebevl. iſten emberre lenne. veueen teſtet zvz mariatwl

It kezdetyk az zent atyaknak keuanſagokrol. es 5 iſten fyanak teſt feel || veteleert valo Imadſagrol jras.

Ezenkeppen monduan dauid kyralnak es prophetanak mondaſaat. *Ostende nobis domine misericordiam tuam.* Az az. Vram iſten mutaſſad meg nekevnk te irgalmaſſagodat. es agyad nekevnk te jduezeytevdet. Ezek meg vadnak iruan az ſoltarnak nyolchuan negyed rezeben. es mondatnak az embery nemzetnek kepeben. ky keuannya iſten fyanak meg teſteleveſet. emberre leteet. Mert embery nemzet az my elſev zvleynknek byneuel vala karhoztatot. ſok gonozokkal meg zoreytatot. es

pokolbely tevmlevchre vettetevt. Eſmeg vala embery nemzet
ez velagnak ſok ky jelenthetetlen neuolyaſagokra kevldetevt. es
az menyey hazatwl ky rekeztetevt. Es myert embery nemzet
meg eſmerte vala. hog kylemben megnem zabadulhatna hanem
chak iſten fya myat. kynek volna veeghetetlen erdeme. my-
kep||pen ezt meg monta zent lelek mynden prophetak zaya
altal. es o tevrvenbely zent atyaknak tetetevt pelday myat.
Annak okaert az zent atyak. mynd tellyes embery nemzetnek kepe-
ben. lymboſban kyaltnak vala keuanuan meg zabadulny. es mond-
nak vala. Vram iſten mutaſſad meg nekevnk te irgalmaſſagodat
mynket meg valtuan. es te jdueſſegevdet. az az criſtuſt agyad ne-
kevnk. Annak okaert ez zent atyaknak keuanſagokrol es jmadſa-
gokrol zoluan. harmakat vegyevnk ezevnkben.

Elſev kyt ezevnkbe kel vennevnk mondatyk
Imadkozaſnak kevnyergeſnek. Maſyk mondatyk
el vegezeſnek. Harmadyk mondatyk valaztaſ-
nak. : —

Mondam hog az elſev mondatyk jmadkozaſnak vagy kev-
nyergeeſnek. kyrevl aytatos doctorok zerent gon||dolkothatonk. 7
hog mykoron az zent [de] atyak tartatnanak fogva lymboſba. Pokol-
bely evrdeg akar vala ev raytok vralkodny. mykeppen zolgayn.
zent peter apoſtol mondaſa zerent. kyt meg jrt maſod kevnyuenek
maſod rezeben monduan. kytevl valaky meg gyevzetyk. az annak
zolgaya. De maga pokolbely evrdeg meg eſmerte vala. hog az zent
jraſnak hyrdeteſe myat. az zent atyak remenlyk vala criſtuſt iſtent
teſtben jevuendevnek. es keent zenuedevnek embery nemzetnek
meg valtaſaert. De nem vezy vala ezeben pokolbely evrdeg az
iſteny tanalchot. aleygya vala hog iſtennek nem kellene keent
zenuedny. Es hog tyzta ember chak. eleget nem tehetne. meg fy-
zetveen az tevt chalardſagnak kaarat. Ennek okaert pokolbely
evrdevg keuelſegre feel neuekevdveen. meg chvfolvan lymboſba a
zent atyakat. monduan az jgeket kyk meg vadnak jrvan elſev ky-
raly kevnynek || tyzenheted rezeben monduan. Valazzatok kezzev- 8
letek ferfyat. ky le zalyon en velem keſalkodaſra. [jevyel] jevyen
el es zabadyhon meg tyteket. Es bozzontuan az evrdeg az zent
atyakat. monda ev nekyk az bezedeket kyt meg jrt zent malachyas
kevnuenek harmad rezeben. hytſagos mynden ky iſtennek zolgal.
es mychoda nyereſegtek myert zolgaltatok evneky. Annak okaert

az zent atyak ſyruan mondak Ieremyas p*ro*phetanak ſyralmarol jrt
kevn̄ben valo Igeket monduan. Aruak lettevnk. zolgak vralkodnak
my raytonk. es nem volt ky mynket meg valtana. el fogyot amy
evrevmenk. el eſeet amy feyevnknek coronaya. Iay my nekevnk
mert vetkeztevnk. Tahat adam embery nemzetnek atya. vygaz-
talya vala evket monduan. Mynem mynd evrekke el veet iſten.
vagy my nem mynd vegyg el zakazgya ev jrgalmaſſagat nemzet-
9 revl nemzetre. || Maſtan azert el megyek vr iſtenhez. es kevnyer-
gek evneky. Mondanak az zent atyak. Io ez bezeed. kyt zolal. Azert
be mene adam lelek zerent. az iſteny felſegnek eleyben. es le
eſueen mondaa adam Iob p*ro*phetanak mondaſat monduan. *Manus
tue domine fecerunt me* ꝛc Az az. Vram iſten te kezeyd tevttenek es
teremtevttenek engemet tellyeſſeggel mynd kevrnyevl. es ezenkep-
pen hertelenſeggel le vech engemet. Monda vr iſten adamnak.
Existimasti inique qd' ero tui similis. az az O adam. aleytad ekte-
len. hog hozyad haſonlatos lezek. mykoron keuanad az en haſon-
latoſſagomat. meg fedlek tegedet es allatom te orchadnak eleyben.
Tahat meg Iyede adam. es kezde mondany ennen magaban dauid-
nak mondaſat monduan. *Obmutui et silui abonis. et dolor meus reno-
uatus est.* Az az. Meg nemuleek. es veztegleek joktwl. es en bana-
10 tom meg vyvla. Es byzodalmat es [ev] erevt veuen adam. || monda
az Igeket kyk meg vadnak jruan negyed keraly kevnvnek vtolſo
rezebe monduan. Zegyenlem en orchamat fel emelnem menyben. en
alnokſagymnak nagyſagaert. de maga vr iſten irgalmaz ennekem
dauid p*ro*phetanak mondaſa zerent. az te zent irgalmaſſagod ze-
rent. Es te kevnyerevleſydnek ſokſaga zerent. vakaryad el eh̄ ekte-
lenſegevmet. Vram te benned remenkevttem. evrekke ne zegyenvl-
yek. te Igaſſagodban zabadoh meg engemet. haychad en hozyam
te fevledet. ſyes hog mench meg engemet. mynden en meg marade-
kymmal. Tahat elev alla iſtennek Igaſſaga. monda. Myt zolz te
adam. monduan az vr iſtennek. te Igaſſagodban zabadoh meg en-
gemet. Nemdee meg vagyon zerezuen az iſteny jgaſſagnak. hog
az byneſek le vakartaſſanak elevknek kevnvebevl. es az jgazakkal
be ne Irattaſſanak. Errevl byzonſagot tezen dauid p*ro*pheta es az
ſoltarban monduan. *Convertantur peccatores in infernum* ꝛc. az az.
11 fordulya||nak az byneſek pokolba. mynden poganok kyk el feledyk
iſtent. Azert te [bynes] mykoron bynes leg. Igazan hagyatol po-
kolba. mynden te meg maradekyddal. kytevl vontatot az byn. Eze-

ket haluan adam meg jyede. es el futa vrnak zyne elevl. Es ſyr-
uan kezde mondany az Igeket. kyk meg vadnak iruan Ieremyas
p*ro*pheta ſyralmarol valo kevnyvenek elſev rezeben. monduan.
En ſyruan. es en zemem vizet hozuan. mert az en fyaym lettek
el veztek. Eſmeg monda adam. Iay ennekem mert az en lacos vol-
tom el nyvlt. Tahat mynd az zentek kezdenek nagy ſyralmal ſyr-
nya. es kezdeek mondany Ieremyas p*ro*phetanak mondaſaat
monduan. Mykeppen vete el vr izrahelnek nemeſeet. es megnem
emlekevzeek az ev labaynak ſamely zekerevl. El evzte vr ev olta-
rat. es adot mynket ellenſegnek kezeben. Azert mykoron az zent
atyak maradnanak ſyralmban. monda ev keztek dauid p*ro*pheta.
Myg akartok ſyrnya || gyevhchetek evzue az zenteket. kyk zerzettek **12**
az teſtamentomot vagy az tevrueent az aldozatokon. Mert edes az
vr iſten. es az ev jrgalmaſſaga mynden ev myelkevdety felet. Ez
bezedekkel meg erevſevdenek az zent atyak. evzue gyevlenek ta-
nalcra. hog az bekeſſegnek meg nyereſere kevuetſeget vagy kev-
nyergeſt kevldenenek vr iſtennek. Es valaztanak nagy zentſegyev
neegy ferfyakat. az az. Iſayas p*ro*phetat. hyeremyas p*ro*phetat.
Iob p*ro*phetat es dauid p*ro*phetat. es mondanak. Ezek zent embe-
rek. kyket valaztot vr iſten nem chalard zeretetben. Mert Im Iſa-
yas iſtennek Ielenteſe myat eleue meg lata [allatoknak] Ievuendev
allatokat criſtuſba es anyazentegyhazba. Ieremyas meeg anyanak
meheben meg zenteltetet volt. Iob egygyevgyev ember vala. kyhez
haſonlatoſt iſten fevldevn nem lele. dauid kedeg tanot valla
ſamuelt auagy tanolſagot tevn ſamuel da||uidrol monduan. kereſet **13**
vr evmaganak ferfyat. ev zyvenek zerelme zerent. az az dauidot.
Mondanak azert az zent atyak. menyetek el vrhoz. Imaduan men-
deneknek idueſſegekert. Es ſyruan mondnak vala az zent atyak.
Exaudiat dominus oraciones nostras et reconcilietur vobis. et cet. Az
az. halgaſſa meg vr azty Imadſagtokat. es meg engezteltesſeek ty
nektek. ſe el ne hagyon tyteket gonoz Idevben. Eſmeg mondanak.
Deus misereatur nostri et benedicat nobis. et cet. Az az. iſten kev-
nyerevlyevn auagy irgalmazyon nekevnk es meg algyon mynket.
meg velagoſeha ev orchayat my raytonk es irgalmazyon nekevnk.
Ezeket monduan. el mene elevzer vrnak eleyben Iſayas monduan.
O vram mendenhato iſten. tevrneed le az egeket. es zallanal le.
hog lenne nyluan azte neued az te ellenſegydnek. Ime te meg
haraguttal mert vetkeztevnk. es maſtan vram my atyank || vagy. **14**

my kedeg myndnyayan vagyonk ſaar vagy fevld. es te kezeydnek mukaya. Vram ne haragogyal. es touabba ne emlekevzzel amy alnokſagynkrol. Tahat ezeket haluan atya iſten. tekente az Igazſagra. Es monda az Igaſſag. Iruan vagyon ez iſayas p*ro*pheta myat. kevnyuenek hatuan evtevd rezeben monduan. Tauozzal el en tevlem. ne kevzelehc en hozyam mert nem vagy tyzta. Ime iruan vagyon en elevttem. meg adom es meg fyzetevm. ev kebelekben az ev alnokſagokat auagy ev atyoknak alnokſagyt. Ezeket haluan iſayas p*ro*pheta meg jyede es meg tere az ev tarſyhoz ſyruan. es monduan. Syryatok az keuanatos orzagon. mert nynchen bekeſſeg az alnokoknak. vr mongya. :. Maſodzer el mene vr iſtennek eleyben hyremyas ſyruan zoluan. kyt meg Irt ſyralmarol valo kevnyuenek vtolſo rezeben monduan. Emlekevzzel meg vram. my tevrtent **15** my nekevnk. tekeenched es laſſad amy bozzv||ſagonkat. Amy atyaynk vetkeztenek. es my viſeltevk az ev alnokſagokat. Iay mynekevnk mert vetkeztevnk. myre felec el mynket vr iſten evrekke. El hagyuan mynket napoknak hozzyvſagaban. fordeyc mynket vr iſten te hozyad. vyohad meg amy napynkat mykeppen kezdettevlfogua. Tahat az Igaſſag iſtennek parancholatyabol monda az Igeket kyt meg irt zent hieremias p*ro*pheta monduan. Te azert ne akary Imadnod ez nepert. mert az ev kyaltaſoknak ideyen. es az ev gyevtrelmeknek Ideyen megnem halgatom. Tenen magad Irtad ezeket hieremias. hogha moiſes es ſamuel alland en elevttem. nynchen en lelkem. ez nephez. el vetettem evket en orcham elevl. Ezeket haluan hieremias p*ro*pheta meg rettene. es meg tere az zent atyakhoz. monduan. Valaztattakuak [ze] ſeregy ſyryatok eyel es nappal. es ne veztegyen ty zemeteknek haya. Harmadzer el mene iſtennek eleyben Iob p*ro*pheta. es zoluan ev zyvynek keſerevſegeben **16** monda. ky agya ennekem || hog jevyen en kereſem. es amelyet varok hog meg agya ennekem iſten. Eſmeg vgy monda. bochas vram ennekem. mert ſemmyk en napym. Myg nem bochak ennekem. ſem el nem bochac hog el nyelyem az en keſerevſegemet. vetkevztem. my tegyek teneked o embereknek evryzevye. Myre vetetteel engemet te magadnak ellenkevdevye. es lettem enen magamnak nehez. Myre nem vezed el az en bynemet. es myre nem vezed el az en alnokſagomat. Tahat monda vr iſten. kychoda ez. ky be fedezveen az regy bezedevket. kevnyergeſre zerzet tudatlan bezedekkel. Nemdee te ſemmye tezede az en Ityletemet. hog te

meg Igazvltaſſal. Mert kychoda alhat az en akaratom ellen. ky atta
elevb ennekem. hog eſmeg meg agyam neky. Tahat erevt veueen
Iob propheta. hog lagy bezeddel el tevrneye iſtennek haragyat
monda. Tudom vram hog mendeneket tehec. es hog ſemmynemev
gondolat elnem tytkoltathatyk tetevled. || annak okaert magamat 17
meg feddem es penitenciat tartok hamuban. Eſmeg monda. Az
mendenhato iſtenhez zolok es az en vtaymat ev zyne elevt meg
feddem. es ev lezen en iduezeytevm. Eſmeg vgy monda iob. Vram
iſten myre reytevd el az orchadat. es aleytaz engemet te ellenſe-
gevdnek: az leuelzal ellen. kyt az zeel el ragad. mutatod az te
hatalmadat. es az azyv pozdoryat evldevzevd: Irz en ellenem keſe-
revſegevket. es meg akarz emeztened. en iffyvſagomnak byneyuel.
Tahat neky zola iſtennek igaſſaga monduan. Myg akarz illyeneket
zolnod. mynem meg chalya iſten az ityletet. es az mendenha my-
nem el fordeygya azt amy igaz. Es myt haznal iſtennek ha igaz
leyendez auagy myt ach evneky. ha zeplevtelen lezen az te vtad.
tenen magad irtad ezeket. Mendenek kyk mennek alatta vadnak
enymym. es nem engedek kevnyergeſre zerzevt hatalmas igeknek.
Meg Iyede || Iob p*ro*pheta. es el fvta az ev tarſyhoz ſyralmakkal 18
monduan El vezzen az nap kyben zvlettem. es az ey kyben mon-
datot. fogantatot ember. Myre adattatot neuolyaſnak velagoſſag. es
elet azoknak kyk leleknek keſerevſegeben vadnak. Tahat az zent
agyak mynd nyayan ſyrnya kezdenek monduan. Iay mert levt az
vr iſten. mykeppen my ellenſegevnk. el vete evtevle izrahelt. Eſ-
meg mondanak. ſetetſegevgben helheztetevt mynket. mykeppen
evrekke meg holtakat. es mykoron kyaltanank. kyre kezte amy
Imadſagynkat. Vram my tettevnk kegyetlenſegevt. es tegedet ha-
ragra ingerlettevnk. annak okaert egeztelhetetlen vagy. Meg
verteel. es nem bochach meg. Laſſad vram mert meg nytottak ev
zayokat my reank. menden ellenſegevk. Ezenkeppen az zent atyak
ſyralmban es fazkodaſban meg puztuluan. mondanak egy maſnak.
Myt tegyevnk || Immar touabba. Nemelyek mondnak vala lelekben. 19
nem zv̊kſeg touabba vr iſten kevldenevnk. mert meg telyeſeytette
vr iſten az ev haragyat. es nem tekent my reank. de zent hiere-
mias p*ro*pheta zoluan ev kevztevk. monda. Ne veztegyevnk. azert
hog nem volna nyvgodalm. mynd addeg mygnem tekenchen es
laſſon iſten menyekbevl. Mert ennen magam irtam ezeket mond-
uan. Meg arradanak az vizek en feyemen. mondeek. el vezeek. de

hyvam vram iſten az te neuedet az vtolſo verembevl. meg halga-
tad az en zomat. el fordeytad az te fyledet az en zepegeſemtevl
es kyaltaſomtevl. Tahat dauid propheta es vgy monda. en es Ig
irtam az ſoltarban monduaṇ. Az zegenyeknek kyaltaſokat meg hal-
gatya vr iſten. ſevt azt mondom hog byzyatok. tuduan ezt byzon-
ual. es en irtam meg az ſoltarban. hog meg eſkevt vr iſten byzon-
20 ſagot da||uidnak. es megnem chalya evtet monduaṇ. te mehednek
dymevlchebevl veteek az te zekedre. Tahat mondanak dauidnak
myndnyayan az zent atyak. Menyel azert te es vr iſtenhez. es
kevnyeregy my ertevnk. Maſtan kedeg my es kyalchonk vr iſten-
hez menyekben. es kenyerevl my raytonk amy iſtenevnk. es meg
emlekevzyk amy atyaynknak teſtamentomarol. Tahat dauid pro-
pheta kezde lelekben fel menny [lelekben] menyekben es mondany.
Aperite michi portas iusticie. Az az. Nyſſatok meg ennekem igaſſag-
nak kapuit. be megyek evbeleyek es vallaſt tezek vr iſtennek.
ffelele neky zent myhal archangyal monduan. Ielenched meg vr-
nak en myattam az te vtadat. es meg agya ate zyvednek kereſyt.
felele dauid. Az ev zyvem Io igeet kerevdevt. en magam mondom
meg az kyralnak az en dolgomat. Monda zent myhal laſſad dauid.
hog az kyralt ſokayg ne nehezehed hozyv bezeddel. ffelele dauid. ||
21 Az en nyeluem olyan mynt az gyorſon Iro meſternek talla. hamar
meg mondom az en dolgomat. Tahat az angelok. elevl vetetueen
zeretettel. mennek vala vr iſtenhez monduan. *Memento domine
dauid.* Az az. Vram emlekevzyel meg dauidrol. es menden ev zeled-
ſegerevl. Es monda vr iſten. *Inveni dauid seruum meum.* Az az.
Meg leleem dauidot en zolgamat. en zent olayommal meg kentem
evtet. Es az en byzonſagom es az en irgalmaſſagom ev vele va-
gyon. es en nevembe fel magaztatyk ev zarua. Monda dauid zent
myhalnak. kychoda vizenbe engemet ez erevs varaſban. Es be
viteteek dauid propheta az angeloktvl. es kezde dauid propheta
tetoua ſpacialny egy angely carbol mas angely carbaṇ. egy angely
zerbevl mas angely zerben. Es tekentven az helnek kyeſſegeet
zepſegeet. monda. *Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum.*
22 O vram iſten mely Igeen zerelmes az te aylokod || erevknek vra-
keuankozyk es meg fogyatkozyk en lelkem vrnak pituaraban.
Vram bodogok kyk lakoznak te hazadban. mert erevkkevl erekke
dychyrnek tegedet. Tahat Ivtuan dauid propheta iſtennek zekyhez.
hol evl vala zent haromſag. es alazatoſon le teryezkevduen Imada

lelekben zent haromſagot monduan. Algyon meg mynket iſten.
my iſtenevnk. algyon meg mynket iſten. es felyek evtet fevldnek
menden hatary. Tahat monda vr iſten. myt akarz dauid hog te-
gyek teneked. ffelele dauid. vram iſten hol vadnak az te irgalmaſ-
ſagyd. mykeppen meg eſkevtteel dauidnak te byzonſagodban. Te
mondottad. es en meg irtam. kyalt en hozyam. es en meg halga-
tom evtet. ky zabadeytom evtet es meg dychevytem evtet. napok-
nak hozyvſagaual meg tevltevm evtet. es meg mutatom evneky az
en iduezeytevmet. Azert vram iſten te hozyad kyaltok. en iſtenem
ne veztegy en rolam. kelfel vram myre aloz. kelfel ne hagyad
vegre. myre ‖ fordeytod el ate orchadat. el feledevd az my nyomo- **23**
rvſagynkat. hozdky amy lelkevnket az tevmlechbevl. hog tegyevnk
vallaſt azte neuednek vram iſten. Tahat iſtennek parancho-
latyabol monda dauidnak az jgaſſag. Nemdee dauid tenen magad
irtat ezt monduan. Igaz az vr iſten. es igaſſagot zeretet. egyeneſ-
ſeget latot az ev zyne. Azert az Igaſſagnak tevruenye agya azt. hog
az byneſek pokolban fordultaſſanak. ffelele dauid. halgas vezteg
te maſtan o Igaſſag. ſe megne banc engemet. mert iruan vagyon.
hog vrnak irgalmaſſagy. menden myelkevdetynek felette vagyon.
Annak okaert. erevt veueen dauid monda vr iſtennek. Ygaz vagy
vram. es igaz ate iteleted. de maga tegy ate zolgaddal ate irgal-
maſſagodzerent. Emlekevzyel meg vram ate irgalmaſſagydrol. em-
lekezyel meg vram ate gyevlekevzetevdrevl melyet byrtal kezdet-
tevl fogua. legen vram ate irgalmaſſagod myraytonk. mykeppen
remenkettevnk te benned. Tahat mynd azent atyak es kyalt‖van **24**
mondanak. *Ne reminiscaris domine delictis* Az az. Ne emlekezyel
meg vram az my byneynkrevl. auagy my zvleynknek byneyrevl. ſe
vegy bozzv allaſt mybyneynkrevl. Myre evzzel mynket vegre. meg
haragvt azte haragod az te eledelydnek Iohyra. Mutaſſad meg
vram mynekevnk te irgalmaſſagodat es te idueſſegedet agyad my-
nekevnk. Ezenkeppen az irgalmaſſag kenyerevle embery nemze-
tevn. es munda vr iſtennek. Vram te fel kelueen irgalmaz ſyon-
nak. mert ideye vagyon evneky irgalmazny. mert el Ievt az Idev.
Nemdee tulaydonode teneked irgalmazny. es Inkab illic ate io vol-
todnak. myelkednek ate irgalmaſſagodzerent. hognem chak atte
tyzta igaſſagodzerent. Haluan dauid az irgalmaſſagot ev erte
zolny. halat aduan monda. *Misericordias domini in eternum cantabo*
Az az. vrnak irgalmaſſagat evrekke eneklem. de ennek felette em-

bery nemzet es haluan az irgalmaſſagot ev erte zolny. kezde nagy
25 erevſſen kyaltany. monduan. || O iſtennek irgalmaſſaga. O iſten-
nek meerhetetlen kegyeſſege. O iſtennek yo volta. irgalmaz my
nekevnk vram. legen vram iſten my raytonk az te irgalmaſſagod.
kelyfel vram ſegely mynket. es zabadeyc meg mynket az te zent
neuedert. Tahat ezenkeppen az evrek irgalmaſſagnak iſtenne meg
engezteltetuen. monda dauid p*ro*phetanak. Menyel dauid propheta.
mert meg latogatlak tyteket. es fel kevltevm ty raytatok az en
igemet. dauid p*ro*pheta kedeg ev magat fevldre le teryeztueen. es
halat aduan monda. Vallaſt tezek vram iſten teneked en telyes
zyvembevl. meg ielentem menden te chodaydat. Evrevlevk es vi-
gadok te benned. kyntornalok te felſeges neuednek. Meg ielentevm
az te neuedet vr iſten az en atyamfyaymnak. az igazak kevzevt
26 dychyrlek tegedet. Es meg teeruen dauid p*ro*pheta || az ev tarſy-
hoz. monda nagy evrevmmel. kyk felytek vr iſtent. dycheryetek
evtet. Iacobnak menden magzatya dycheveychetek evtet. mert
nem vtalya meg az zegenyeknek kenyergeſevket. Meg erteem az
vr iſtentevl. mert dauidnak evrekke meg targya az ev irgalmaſſa-
gat. Tahat mynd az zentek. az az. az lymboſbely zent atyak meg
evruendenek nagy evrevmmel. halat adanak az vr iſtennek. Es ev
nagy evrevmekben Imylyen zeep eneket eneklenek vr iſtennek
monduan. *Benedictus es domine deus patrum nostrorum. et laudabi-
lis et gloriosus in secula.* Az az. Aldot vagy my atyaynknak vra
iſtene. Es dychyretes es dychevſeges mynd erekke. Es aldot te
dychevſegednek neue. ky zent. Es dycheretes ꝛc. Aldot vagy te
dychevſegednek zent templomaban. es dycheretes es dychevſeges
27 mynd evrekke. Aldot vagy ky te orzagodnak zent zekyn || evlz. es
dycheretes es dychevſeges mynd evrekke. Aldot vagy te iſtenſeged-
nek iſtapyan. es dycheretes es dychevſeges mynd erekke. Aldot
vagy. ky zeleknek tollayn Iarz. es dycheretes es dychevſeges mynd
evrekke. Aldot vagy. ky cerubin angelon evlz. evruenyeket auagy
melſegevket nezuen. es dycheretes es dychevſeges mynd evrekke.
Algyanak tegedet mynd te angelyd es te zentyd. dychereteſt es
dychevſegeſt mynd evrekke. Algyanak tegedet menyek es fevld es
tenger. es menden my ev bennek vagyon. dychereteſt es dychevſe-
geſt mynd evrekke. dychevſeg legen atyanak es fyvnak es zent
leleknek. dycheretesnek es dychevſegeſnek mynd evrekke. Mykep-
pen vala kezdetben es maſtan. es mendenkoron es mynd evrekke

amen. es dycheret es dychevſeg tyzteſſeg es hatalmaſſag es paran-
cholat. Amen. || Maſod reze ez predycacyonak mondatyk el vegezeſ- 28
nek. mert nagy vetekevdees tamada az iſtennek irgalmaſſaga kev-
zevt. es iſtennek igaſſaga es byzonſaga kevzevt. embery nemzetnek
meg zabadulaſarvl. ky el vegezteteek iſtennek bevlcheſſege myat ez
keppen. Es ez fele elmelkevdeeſt vety zent bernald doctor. kyrevl ha-
rom keppen elmelkevdhetevnk auagy gondolkodhatonk. Elevzer az
irgalmaſſagnak bezedenek eleue veteſeet es meg byzoneytaſat ez kep-
pen. Mert az irgalmaſſag vgy mond vala. kegyeſſeg auagy irgalmaſ-
ſag. az oly neuolyas embernek ſegelleny auagy irgalmazny. ky evnen
magamyat fel nem kelhet. Es ezt az irgalmaſſag meg byzoneygya vala
ſok keppen es ſok okoſſagokkal. Elevzer az irgalmaſſag meg byzoney-
gya vala ezt hog az neuolyas embernek irgalmaznykel. iſteny ter-
venbevl. Maſodzer byzoneygya vala [teruen kevnbevl] egyhazy
embereknek tevrvenyebevl. Harmadzer pogan || bevlchnek tevr- 29
uenybevl. Negyedzer varaſy tevruenbevl. Mondam elevzer hog az
irgalmaſſag byzoneyta iſteny tevruenbevl. mert iruan vagyon p*ro*-
pheta myat monduan. Vrnak irgalmaſſaga evrektevlfogua mynd
evrekke. evtet felevken. Eſmeg vgy mond touabba. Mynem el fe-
ledkevzyk az vr iſten irgalmazny. auagy mynem meg targya az ev
irgalmaſſagat ev haragyaban. Azert irgalmazny kel embery nem-
zetnek. es ezenkeppen erevſeyty vala az jrgalmaſſag az ev monda-
ſat monduan. Ektelen es mendeneſtevl fogua alkolmatlan. az felſe-
ges irgalmaſſagnak iſtenenek. meg nem mutatny az ev nagy
felſeges irgalmaſſagat. kynek nagy irgalmaſſagat kyalgyak menden
iſteny tevruen es p*ro*phetak. Mert edes az vr iſten mendeneknek
es az ev irgalmaſſagy menden ev myelkedety fevlevt. Azert te vr
iſten menden te myelkedetydnek felette || kel tenned az irgalmaſ- 30
ſagnak myelkevdetyt. aduan tenen magadat embery nemzetnek
meg valtaſaerth. : —

Maſodzer az irgalmaſſag byzoneyta az egyhazy embereknek
tevruenyebevl ezenkeppen monduan. Mert amely egyzer kelle-
metes let. touabba kellemetlen nem lehet. Az vr iſtennek kedeg
kellemetes volt embert teremteny ez vegezetre. az az. az bodog-
ſagra. Azert ha az vr iſten embert az bodogſagra teremtevt. tahat
azon bodogſagra meg kel hozny irgalmaſon az bynben eſees vtan.
Eſmeg vgy mond. hog az gyevlevſegek meg ehnytendevk. az barat-
ſagok meg beueytendevk. mykeppen meg vagyon Iruan az tevr-

uenkevnben. de adamnak ev byne volt gyevlevſeges. es keent
erdemlet. Azert melto o vr iſten. hog az te irgalmaſſagod zerent
beuehed meg embernek az te kegyelmelmeſſegednek es irgalmaſſa-
31 godnak || baratſagat zerelmeet ió teteleet. meg bochatuan az ev
byneet.

Harmadzer az irgalmaſſag byzoneyta pogan bevlchnek tevr-
uenyebevl. ezen keppen monduan. Menden nemev allatnak alkol-
mas az. amy illic ev hozya. az ev termezet zerent valo tulaydon-
ſaga zerent. mykeppen ariſtoteles es porphirius mongya. monduan.
Tulaydonſag ez. mely egynek es mendenkoron illic. Mykeppen
pelda. illic embernek meuetny zolny nezny. okoſkodny. Az vr
iſtennek kedeg tulaydona irgalmazny. mykeppen enekly anya zent
egyhaz. iſten kynek tulaydona irgalmazny es bochatny. Azert ha
tulaydona irgalmazny. tahat irgalmaznykel embernek. Ez meg
byzoneytatyk termezet zerent valo peldaual es. mert az kegyeſſeg
es irgalmaſſag tulaydonſagok az nagy es nemes lelkes allatoknak.
32 Nemes az orozlannak haragya. mert az ev elevtte || le teryezkev-
devtnek meg bochat. Az medue es jgeen haragos lelkes allat. es
az erdey dyzno jgeen erevs lelkes allat. de maga meg bochatnak
ev elevttevk le teryezkevdevtnek. Annak okaert alkolmas melto
hog az vr iſten irgalmazyon. penitencianak alazatoſſaga myat. le
terẏezkevdevt embernek. : —

Negyedzer byzonyeyta az irgalmas varaſy tevrueenbevl ezen-
keppen monduan. Mert valakynek chalardſagat. nem kel evnen
maganak ſegelleny. hog azbol kevuetkevzyek jutalm auagy nyere-
ſeeg. ſem kel valakynek kevuetny auagy nyerny nyereſeget auagy
jevedelmet. az ev hazvgſagabol. de myert az kegyo adamot es euat
chalardſaggal chala meg. azert hog evket az ev zolgalatyara es
fogſagara valtoztatnaya auagy fordeytanaya. Ennek okaert az
kegyonak gonoſſa myat nemkel evneky nyerny nyereſegevt avagy
33 jevedelmet. tartuan embery || nemzetevt mendenkoron ev kevtele-
ben. Eſmeg vgy mond. az tevruenyek haznalnak az meg chaltak-
nak es. es az megnem chaltaknak. kel azert ſegelleny az iſteny
tevruennek. az meg chalt embernek. : —

Azert mykoron az irgalmaſſag illyen okoſſagokkal haytanaya
atya iſtent irgalmaſſagra es embery nemzetnek meg valtaſara. az
byzonſag ellene al vala monduan. O irgalmaſſag myt zolz te. azt
akarode hog en byzonſag el vezyek. Mert te o evrek atya iſten.

mykoron te legy iſten. es hamiſſag tebenned ne legen. lam iruan
vagyon. hog vrnak byzonſaga evrekke meg marad. de te vr iſten
azt mondad embernek. valamely horaban eyendetek ez ſanak dy-
mevlchebevl. halallal haltok. Azert vgykel. hog ez te ſentenciad
erevſſen meg maragyon az te byzonſagodban. es ezen||keppen 34
ember maragyon halalban. Erre az irgalmaſſag feleluen monda.
nemdee hol ez meg vagyon iruan. hog vrnak byzonſaga evrekke
meg marad. vgyan ottan legottan vtanna jg vagyon meg Iruan.
Mert meg confirmaltatot meg erevſeytetevt my raytonk ev irgal-
maſſaga. Azert ez irgalmaſſagot meg kel tenny embery nemzetnek.
hog meg zabadeytaſſeek en ertem. hogne lattaſſeek az vr iſten
irgalmatlannak lenny. ezben kedeg o byzonſag neked es. nekem
kel engedned. hog kedeg ez ſentenciayanak ellene ne aly te
byzonſag. akyt elev veteel monduan. Valamely horaban eyendetek
ez dymevlchbevl. halallal haltok. legen Imezenkeppen ez. hog
ember meges halyon. es nemykeppen megſe halyon en ertem.
az az az irgalmaſſagert. Az az. Meg halyon ember teſt zerent. mely
halalnak zvkſegeben eſet az ſentencianak myatta. de megne halyon
ember || az evrek halallal. Ezben kedeg teneked o Igaſſag enged- 35
nedkel ennekem irgalmaſſagnak. mert iruan vagyon az ſoltarban.
Nunquid in eternum proiciet deus. Az az. Mynem mynd evrekke el
hany el veet iſten. auagy mynem el zakaztya mynd vegyg ev irgal-
maſſagat. nemzetrevl nemzetre. Monda az byzonſag. byzonyaban
teneked nem engedny. Igeen kemenſeges dolognak Itylem. Mert
Iruan vagyon. hog az vr iſten nem haboruſagnak oka. hanem
bekeſſegnek. Illyek azert embernek irgalmazny oly modon. hog az
byzonſagnak gyalazat ne adaſſeek. Ezeket latuan az Igaſſag. hog
az byzonſag engedet volna az irgalmaſſagnak. Monda nekyk az
Igaſſag. myt myeltek ty o irgalmaſſag es byzonſag. Mynem el for-
deygya iſten az igaſſagot Ityletet. mert iruan vagyon az ſoltarban.
Igaz az vr iſten. es igaſſagot zeretet. egyeneſſeget latot az ev
orchaya. || Azert nem hagyok ezenkeppen irgalmazny embernek. 36
hog ėn ky rekezteſſem. az az. az igaſſag. Mert az igaſſag meg
kereſy ezt. kyt meg irt iſayas monduan. El veteſſeek az kegyetlen
es az bynes. hogne laſſa iſtennek dychevſegeet. Monda az irgal-
maſſag. O igaſſag ne legy ennekem ellenem. de legen embernek
irgalmaſſag akar chak en ertem. ha adamert nem lezen. Mert Iruan
vagyon az ſoltarban. vrnak irgalmaſſaga menden ev myelkevdety

felevt vagyon. Azert ha iſtennek irgalmaſſaga menden myelkev-
dety fevlevt vagyon. tahat igaſſaganak es felette vagyon. Annak
okaert teneked es engedned kel ennekem. hog ember irgalmaſſa-
got nyeryen. Monda az igaſſag. egyeb keppen nem engedhetek.
hanem hog ennekem es eleg legen. ſem illic hog iſten chak irgal-
37 maſſaga zerent myelkevgyek. de jgaſſaga zerent es. || legen azert
eleg ennekem embernek bynerevl. mynd az vtolſo fylyeryg. my
keppen meg vagyon iruan zent mathe kevnyuenek evtevd rezeben
monduan. Byzon mondom nektek. hog nem megyenk jnnen em-
ber. hanemha meg adangya az vtolſo fylyert. Ezek meg leuen jol
neked engedhetek. hog ember meg zabadeytaſſeek. de ha ennekem
eleg nem leyend. tahat az Igaſſag el veez. Az bynt kedeg meg
bochatny eleg tetel nekevl. ſemmy nem egyeb. hanem azbynt
megnem feddeny. ha kedeg az byn megnem feddetyk tahat
valamy dolog zertelen el hagyatyk. mely zertelenſeg nem illety
iſtennek orzagat. azert nem kel ember irgalmazny. :

Azert mykoron illyen vetekevdeſek tamattanak volna az
irgalmaſſag kevzevt. az byzonſag kevzevt es az igaſſag kevzevt.
38 Az atya evrek mendenhato iſten. ada menden Ityletet tenny || es
paranchola ez dolgot el valaztany. Az fyv kedeg. ky atya iſtennek
bevlcheſegenek es mondatyk. zent pal apoſtolnak mondaſa zerent.
Meg halgatuan mynd az keet felnek mondaſat. es monda. Az jgaſ-
ſag ezt mongya. en igaſſag el vezek. ha adam halalban nem marad
evrekke. Az irgalmaſſag azt mongya. en irgalmaſſag el vezeek. ha
adam irgalmaſſagot nem kevuet auagy nem nyer. Ez azert az el
vegezet ſentencia ez vetekevdeſen. hog legen io keen es io halal
adamnak. es mynd az igaſſagnak. mynd kedeg az irgalmaſſagnak
meg lezen. amyt keer. Ezeket haluan atya iſtennek bevlcheſſege-
tevl. myndenek el chodalkozanak es mondanak. Mykeppen lezen ez.
mykoron az [halal leg] keen legen keſerev. es az byneſeknek halalok
gonoz. zent jras zerent. Azert mykeppen lezen io keen es io halal.
39 Monda atya iſtennek bevlcheſſege || auagy az byro. kereſteſſeek
adamnak fyay kezzevl oly ember. ky mendenkeppen legen igaz
ember. es legen tyzta mynden byntevl. meeg az eredendev byntevl
es tyzta legen. es ky ne legen melto meg halny. Es ez illyen tyzta
artatlan es igaz ember halyon meg zeretetbevl. es gyevtevrteſſeek
kenoztaſſeek embery nemzetert. holot ev ne legen kevteles az
halalra es az kenra. Ezenkeppen eleget tezen az igaſſagnak. es

embery nemzetnek irgalmaſſag adatyk. Ezeket haluan az byzonſag.
el futa es még kerevle* mynd ez zeles velagot. es kereſy az byzon-
ſag. ha lelhety ez illyen tyzta artatlan embert. Es ſenky tyztanak
byntevl nem leletheteteek. meeg chak egy napy gyermekes fevl-
devn. zent iraſnak byzoneytaſa zerent. Tahat mykoron az byzon-
ſag meg teert volna. az byzonſag es irgalmaſſag elevl leleek || egy- **40**
maſt. Es meg kerde az irgalmaſſag. hogha meg lelte az artatlan
Igazat. ffelele az byzonſag. mendenek el haylottak az igaſſagtvl.
egyetemben lettenek hazontalanok. nynchen ky jot tegyen. nyn-
chen egy es. mykeppen dauid p*ro*pheta mongya az ſoltarban. Tahat
monda az igaſſag es. noha meg leletneek ez illyen jgaz ember. de
ez chak tyzta ember volna. Mykeppen tenne eleget iſtennek jgaſ-
ſaga zerent. az ev halalaual vagi kenyaual. embery nemzetnek
bynerevl. Mykoron embery nemzetnek byne. legen veeghetetlen
nehezſegev. Azert es. mert az byn levt az veeghetetlen ionak
ellene. azert es. mert az byn embery nemzetet veeghetetlen
iotvl foztot meg. Menden ember kedeg veeggel valo erdemev.
azert ha jgaz meg lelethetneek es. az artatlan jgaz ember. nem
tehetne eleget embery || nemzetnek bynyert. Tahat monda az **41**
iſteny zeretet. akar myt vetekevgyetek embery nemzetnek meg
valtaſarol. Ez az igaſſag ez az itylet. hog az iſten legen igaſſagos
ember. es legen tyzta menden byn nekevl. Es az ev iſteny żerelme-
bevl eleget tegyen emberert. tyzta igaſſag zerent. az ev kenyual es
halalaual. Es ezenkeppen eleget tezen az irgalmaſſagnak. az igaſ-
ſagnak es. Es ezzel egyetemben ky ielentetyk iſtennek veeghe-
tetlen zerelme. mykoron az vr iſten embert illyen Igeen zeretet. es
meg moſta evtet az ev zent vereben. az ev bynybevl. Ez iſteny
zerelmnek ſentenciayan meg engezelteteek az igaſſag. es bekeſſeg-
nek chokolaſat ada az igaſſag. az irgalmaſſagnak es az zeretetnek.
Es tahat az igaſſag es az bekeſſeg egy maſt meg chokolak. Tahat
monda atya mendenhato iſten. mendeneket bevlcheſſegben tet-
tevnk: ez ve||lagot teremtuen. Ezenkeppen mendeneket bevlcheſ- **42**
ſegben. az az. fyvban tezevnk. ez velagot meg epeytueen. Monda
fyv iſten. Ime en keez vagyok. hog legen ez irgalmaſſag. ez
zeretet. ez igaſſag. es ez byzonſag Igyretben. Mert az kevnnek
feyeben meg vagyon iruan en rolam. hog en meg tenneem az te
akaratodat. Es ezenkeppen el vegezteteek. hog az iſtennek fya
ember legen. es hog az ev teſt feel vetele myat. es kenya myat

embery nemzet meg zabadeytatneek. O azert hyv lelek. O criſtuſ-
nak zent vereuel meg valtot. laſſad mely nagy zerelmel zeretet
tegedet az irgalmas vr iſten. laſſad hyv lelek mely nagy irgalmaſ-
ſagot te veled tevn. mene io voltat neked mutata. hog ev felſeges
jo leuen. te eretted byneſert akara evnen magaban eleget tenny.
Es mykoron te bynes ember fel nem kelhetneel. evmagat te alad
43 vete. hog || tegedet fel emelne: Meg alaza evmagat te eretted: es
zolganak zemelyet veue fel: ky az te byneydet viſele az ev teſten:
hogky bynekkel meg holtal. Igaſſaggal ely: O azert iſteny bevlcheſ-
ſegnek jgeen kedues vegezeſe es jtylete. vgyhog iſten legen ember.
ky keen zenuedeſeuel meg valtaſſeek embery nemzet: Mely meg
valtaſrvl vgy mond zent gergely: O bodog byn. ky jl nagy meg
valtoot erdemleel vallanod: O kegyelmeſſeges iſten. mynemev dy-
chyreteket es hala adaſokat agyonk teneked. Mert ha [zer] ezerzer
[adon] adnoyonk magonkat te eretted kenokra es halalra: meges
kyſſeb volna arra: kyre te neked meltan tartozonk. Illyen nagy
kegyes es merhetetlen ayandokodert es te nagy jo tetedelerth. : —

It kezdetyk Immar arrol valo Iras. hog mynemev
44 tulaydonſagbelynek || kel vala lenny az iſtennek
anyanak. vgyan ezen lezen az predicacyonak
harmad reze es .:.

Mondam hog harmad reze ez predicacionak mondatyk. an-
nyay valaztaſnak. Mynek vtanna az lymbos bely zent atyak meg
tuttak volna. hog az iſtennek fyanak meg kellene teſteſevlny. az
ev evrektevl fogua valo valaztot annyatvl. Tanalchot tartanak
ez zent atyak monduan. kereſſevnk Igeen zep iffyv leant es zvzet.
ky alyon kyraly elevt. es zolgalyon evneky. Olyat kereſſevnk. hog-
ky melto legen az ev zallaſara fogadny amy iſtenevnkket. Se leleſ-
ſeek ez zvzben oly dolog. hogky az ev felſegenek zemeyt meg
bantanaya. hog ne hozyon my reank atkot. az aldomaſert. Tahat
az tevb zent atyak kezzevl monda zent iob propheta. Ezt tevkel-
45 leteſſeggel my nem tudhagyvk myndenkeppen. hog me||ny es my-
nemev tevkelleteſſegekkel kel fenleny az iſtennek anyanak. hanem
ez dolgot illic meg ielentenevnk az iſtennek bevlcheſſegenek. ffel
kele ieſus ſirak fya es. ky eccleſiaſticuſnak es neueztetyk. es

monda. Menden bevlcheſſeg vr iſtentevl vagyon. tengernek fevuenyet. eſſevnek cheppeyt. es velagnak napyayt. ky zamlalta meg. Iſtennek bevlcheſſeget. mendeneket elevl veuevt. ky tudakozta meg. bevlcheſſegnek gyevkere kynek ielentetevt meg. es az okoſſagyt ky eſmerte meg. Egy az mendeneknek felſeges teremteye. mendenhato es vralkodo iſten. ev terevmtevtte evtet. Az az. az [zvz] ev zvz anyat. Az az. teremtendevnek eleue meg lata. es ſok tevkelleteſſegevkkel meg ekeſeytendevnek eleue meg eſmere. Ev chak evmaga az vr iſten. latta es meg zamlalta es meg merteklette. es menden ev myelkevdety felet fel magaztatta || es menden teſtnek felette. 46 az ev adomanya zerent. Es mondanak az zent atyak. bochaſſonk legatot kevuetet iſtennek bevlcheſſegehez. hog tanehon meg mynket. mynemev tulaydonſagbelynek kellenny. es mene tevkelleteſſegegnek ekeſſegeuel kel fenleny annak. ky melto valaztatny iſtennek annyaua. Azert az zent atyak bochatak dauid prophetat iſtennek bevlcheſſegehez. Iutuan kedeg dauid iſtennek bevlcheſſegehez monda. *domine ad te confugi doce me facere voluntatem tuam. quia deus meus estu.* ꝛc. Az az. vram iſten te hozyad futottam. taneyc engemet tennem atte akaratodat. Az te lelked be vizen engemet jgaz fevldeben. az te neuedert vram meg eltec engemet az te egyeneſſegedben. Mert tudom hog bodog az. melyet te taneytandaz vram. es az te tevruenyedbevl taneytandod evtet. Aze. kerlek teged o evrevk bevlcheſſeeg taneyc engem tennem atte akara||todat. az iſten fyanak 47 anyanak tulaydonſagynak meltoſagynak valaztaſarol. ffelele az iſteny bevlcheſſeg dauid prophetanak monduan. halgaſſad es meg tarchad. melyeket en teneked ma zolok. Az dragalatos zvznek. kynek iſtent kel fogadny. kel ez illyen nemes zvznek lenny az iſteny zeretetnek napyaual evltevzevt[nek] zvz leannak lenny. Es ez velagy alhatatlanſagnak holgyanak kel lenny az ev labay alat. menden fevldyeknek vtalalagya myat. Es ev feyeben kel lenny tyzenkeet chyllagv coronanak. mert tyzenkeet nemeſſegnek tulaydonſagyual kel fenleny es dychekevdny ez meltoſſagos zvznek. Mely nemeſſegnek tulaydonſagy kevuetkevzvnek jde ala Immar .:.

Elſev tulaydonſaga ez nemes zvznek. hog ev legyen jgeen zepſeges.

Maſod tulaydonſaga ez kegyes zvznek. hog ev legen nemeſſeges.

Harmad tulaydonſaga ez bodog zvznek. hog ev legen dauid kyral nemzetebevl. ||

48 Negyed tulaydonſaga ez kegyes zvznek. hog evneky maria legen neue.

Evted tulaydonſaga ez zent zvznek. hog ev menden byntevl tyztaſſagos legeen.

Hatod tulaydonſaga ez. hog ev legen menden iozagos myelkevdetekkel. Igeen meg ekeſeytetevt.

Heted tulaydonſaga ez zerelmes zvznek. hog ev legen zentſegel fel magaztatot.

Nyolchad tulaydonſaga. hog ev legen iſtennek ayandokaual Igeen tevkelletes.

Kylenched tulaydonſaga ez zent zvznek hog ev volna tyztaſſagos zvz.

Tyzed tulaydonſaga. hog ev legen fogadaſſal ioſephnek zenteltetevt.

Tyzen egyed tulaydonſaga. hog ev legeen ferfyvnak iegyeztetevt.

Tyzenkettevd tulaydonſaga ez fel magaztatando zvznek. hog ev legeen nazaretben lakozo . : .

Mondam hog elſev tulaydonſaga vagy elſev chyllag. kyuel
49 dychekevdyk az bodog zvz maria. mondatyk zepſeg||nek. Mert az
iſtennek anyanak kellet lenny. es volt Igeen zepſeges zvznek mynd
teſtben mynd lelekben. kyrevl vgy mond ſalamon. Tellyes zep vagy
en zeretevm en baratom. Ezrevl Imylyen kerdees vagyon. hogha alkolmas valae iſtennek anyanak Igeen zeepnek lenny teſty zepſeggel. Ennek ellene vetekevttetyk es mondatyk. hog az iſtennek anyanak nemkellet volna lenny zepnek teſty zepſeggel. ez okaert. Mert az iſtennek anyaban ſemmy hevſagnak nemkellet lenny. de bevlchnek mondaſa zerent az teſty zepſeg. chalard malazt es hevſag. Ennek felette az teſty zepſeg azzonyallatokban vezedelmnek oka. Mert azzonyallatoknak zepſegekert. ſokak veztenek el. Azert mongya ſyrak fya ieſus. az zvzet ne nezzed. hog megne botrankozyal ev zepſegeben. Azzonyonk marianak kedeg kellet lenny mendeneknek idueſſegnek okanak. es nem vezedelmnek okanak. Azert azzonyonk marianak nemkel-
50 let zepnek lenny. teſty zep||ſeggel. Ennek felette. Az iſtennek kellet mutatny nagy alazatoſſagot. az ev meg teſtelevſeben. Zent

pal apoſtolnak mondaſazerent. monduan. Meg alaza magat. Zolganak zemelyet fel veueen. de nagyob alazatoſſag teſtet venny zernyev anyatvl. hognem zep anyatvl. azert zernyevnek kellet lenny az iſtennek anyanak. Ez kerdeſre feleltetyk ezenkeppen. hog az iſtennek anyanak nem kellet leny zernyevnek. de kellet lenny az iſtennek zentſeges anyanak Igeen zepſegeſnek. meeg teſty zepſeggel es. Es ennek kellet lenny ſok okokert. mely okokat veet nagy albert.

Elevzer kellet zepnek lenny iſtennek anyanak. [eue] eleue meg mutataſnak vagy meg iegye[ſeg]zeſnek okaert. Maſodzer meg iecheeſnek okaert. Harmadzer haſonlatoſſagnak okaert. Negyedzer dychyreteſb iozagnak okaert. Mondam elevzer. hog az || iſtennek 51 anyanak kellet lenny Igeen zepnek meeg teſty zepſegel es. eleue meg mutataſnak vagy meg iegyezeſnek okaert. Mert az iegyezeſnek az iegyel haſonlatoſnak kellenny. de mynd az azzonyallatok kyk eleue meg mutattak vagy meg peldaztak iegyeztek criſtuſnak anyat. ezek mind Igeen zepek voltanak. az zent Iraſnak byzoneytaſa zerent. Mykeppen Iudit azzon. Rachel es rebecca. Maſodzer kellet zepnek lenny az iſtennek anyanak. az meg iegyczeſnek okaert. az az. az belſev zepſegnek auagy lelky zepſegnek okaert. Mert az kylſev zepſegnek myatta. vitetyk az embery ertelm az belſev auagy az lelky zepſegre. Mert az Iob es zeeb leleknek. nemeſb es [zep] zeeb teſt kel auagy illic. Azert az embery teſt. nemeſb es zeeb menden egyeb oktalan lelkes allatoknal. az okos leleknek nemeſb egyeſevleſeert || Azert mykoron az zvz mariaban volt tevkelletes zepſege az ev lel- 52 kenek. kellet lenny azzonyonk mariaban. criſtuſnak vtanna teſtnek tevkelletes zepſegenek. harmadzer kellet zepnek lenny az iſtennek anyanak. haſonlatoſſagnak okaert. Mert pogan bevlc vgy mond. hog az termezetbe helheztetet erev. haſonlatos allatokbol haſonlatoſſokat teremtuen. Azert ha meg nem bantatyk az termezet. tahat haſonlatos lezen az fyv ev atyahoz auagy anyahoz. de myert az aldot zvz maria fyayanak criſtuſnak ieſuſnak kellet lenny Igeen zepnek. dauid propheta mondaſa zerent. monduan. Embereknek fyay felet. zepſeges abraz. ſem lehetet kedeg It termezetnek valamynemev bantaſa. mykoron criſtus zvletet anyatvl atyanekevl. zent leleknek zerzeſe myat. kynek ev myelkevdety tevkelleteſevk. Azert mykeppen criſtus zvz marianak fya volt Igeen zepſeges.

53 ezenkeppen kellet lenny es volt Igeen zep az ev || anya es. az zeplevtelen zvz·maria. Negyedzer kellet lenny zepnek az iſtennek anyanak. dychyreteſb iozagnak okaert. Mert az bodog zvz maria Igeen tyztaſagos volt. es az ev tyztaſaga jgeen nagyon dychyretes. de az tyztaſag dychyreteſb az zeep emberekben. hognem az zernyev emberekben. Azert mikeppen dychyrtetnek nemely zent zvzek az teſty zeepſegrevl. mykoron az teſty zeepſeg zerkeztetyk az lelky zepſeghez. Mykeppen enekly anya zent egyhaz nemely zvzekrevl monduan. zeep vala orchaual. de zeeb vala hyttel. Ezenkeppen az bodog zvz maria [mento] melto menden dychyretre. es nagyal Inkab kellet es kel evtet dychyrny az ev tyztaſagarol. az ev teſty nagy mondhatatlan zeepſegeben . : .

Maſod tulaydonſaga. auagy maſod chyllag. kyuel [kellet] dychekevdyk az bodog zvz maria. ky mondatyk nemeſſegnek. Mert az zvz maria volt. es kellet lenny nemeſſeges zvznek. nagy ||
54 albertnak mondaſa zerent. ſok okokert. Elevzer kellet lenny nemeſnek azzonyonk marianak fel magaztataſnak okaert. Mert azzonyonk marianak kellet fel magaztatny. menden embereknek es angeloknak felette. Ennek okaert kellet lenny azzonyonk marianak. mendeneknel alazatoſbnak es jozagoſbnak. de mykeppen zent bernald mongya. hog nemeſb es dychyreteſb az alazatoſſag az nemes nemzetben. hognem az nemtelen es el vetet emberben. Azert hog azzonyonk maria melto legen mendeneknek felette fel magaztatny. kellet evneky fenleny auagy tamadny nemes nemzetbevl. Mely nemes nemzetben nagyob es dychyreteſb volna. az ev zvzeſſege. Mert mykeppen zent agoſton mongya. hog azzonyonk maria ſoha mendeneknek felette fel nem magaztatot volna. ha menden embereknek felette magat megnem alazta volna. Maſodzer kellet
55 lenny nemeſnek. ha||ſonlatoſſagnak okaert. mert mykeppen mongya ſyrak fya bevlc. hog menden lelkes allat. evhozya haſonlot zeret. Pogan bevlc es vgy mond. hog az haſonlatoſok. evrevlnek ev hozyayok haſonlatoſſoknak. Ennek okaert az kyralyok es. kyraly nemzetbevl akarnak magoknak jegeſt venny. Az nemeſſek kedeg eſmeg nemes nemzetbevl. Azert mykoron criſtus iſten. legen vegtelen nemeſſegev. Mert az jgeen nagy felſeges nemeſſeges atyatvl. az az atya iſtentevl evrektevl fogua zvletet. meltoſagos nemzeſſel. kellet azert ez nemeſſeges iſten fyanak lenny. ev hozya haſonlatos nemeſſeges anyanak. Harmadzer kellet lenny nemeſnek azzonyonk

marianak. keduefb zolgalatnak okaert. Mert mykeppen zent Iero-
nimus mongya. hog keduefb az nemeſſeknek zolgalattyok. de az
zvz marianak kel vala zolgalny felſeges iſtennek fyanak. azert hog
az ev zolgalatya keduefb volna. kellet ev||neky lenny Igeen nemeſ- 56
ſeges zvznek.:

Harmad tulaydonſaga auagy harmad chyllag. kyuel dychekev-
dyk azzonyonk zvz maria. ky mondatyk dauid kyral nemzetſegenek.
Mert az iſtennek anyanak kellet lenny. dauid kyral gyevkerebevl. Mert
mykeppen az zent jras byzoneygya. dauid kyralnak let az Igyeret criſ-
toſrol. kyrevl dauid *pro*pheta evnen maga vgy mond az ſoltar kevnben
monduan. Meg eſkevt vr dauiduak byzonſagot. es megnem chalya
evtet. te mehednek dymevlchebevl tezek az te zekedre. Zent Iſa-
yas es vgy mond. ky jev ieſſenek gyevkerebevl az vezzev. Mely ieſſe
volt dauid kyralnak atya. es az ev gyevkerebevl verag megyen fel.
Ennek okaert az angyal meg hyrdetuen azzonyonk marianak
criſtuſt. Ig monda ev rola. Agya evneky vr iſten ev atyanak da-
uidnak zekyt. lyray myklosnak mondaſa zerent. dauid kyralnak ez ||
velagy zekyrevl auagy orzagarol ertuen. Igen ezenkeppen criſtus 57
nem evl dauid kyralnak zekyn. ſevt inkab meg tagada pilatoſnak
elevtte. monduan. Az en orzanom nynchen ez velagbol. Az ezeket
zola az angyal az menyey es lelky orzagrol. ky volt meg peldaz-
tatuan dauidnak ez velagy orzagaan. Mykeppen menyeknek orzaga
peldaztatyk ez velagy auagy j ev zerent valo orzagon. Azert
ezekbevl nyluan vagyon. hog azzonyonk maria volt dauid kyralnak
nemzetebevl. es iſtentevl valaztatoth.:.

Negyed tulaydonſaga. auagy harmad chyllag. kyuel dyche-
kevdyk azzonyonk zvz maria. az ev neuenek meltoſſaga. Mert az
iſtennek anyat kellet neuezny ez meltoſſagos maria neuel. Mert ez
maria nevnek myatta Igazban Ielentetyk meg. az ev zvzey es mel-
toſſagos fogadaſa kyuel iſtennek fyat fogada. hognem akar mely
egyeb nevnek myatta. Azert mongya zent bernald monduan. || zol- 58
yonk keueſet az maria nevrevl. mely maria nev magyaraztatyk
tengernek chyllagyanak. Mely tengernek chyllagya Igeen jgazan
illic az iſtennek anyanak. Mert mykeppen az chyllag ev maganak
tevreſe nekevl ky bochatya az ev feneſſeget. ezenkeppen az zvz maria
evmaganak tevreſe nekevl. zvlte iſtennek zent fyat. Mykeppen az
feneſſeg ky ky jev az chyllagbol. az chyllagnak feneſſeget meg nem
yſſebeyty. ezenkeppen az zvz marianak ev zent fya ieſus. az ev

zvz anyanak zvzeſſeget megnem kyſſebeyte. Mert az zvz maria.
iacobbol tamadot nemeſſeges chyllag. kynek ev feneſſege meg vi-
lagoſeygya mynd ez velagot. kynek ev velagoſſaga fenlik meeg
menyorzagba es. poklokat es altal hat. Annak okaert meltan kellet
venny neuet az chyllagtvl. az iſtennek anyanak. Mert vgy vala
59 meg p*ro*phetaltatuan || moiſes p*ro*pheta myat monduan. ffel tamad
az chyllag iacobbol .:.

Evtevd meltoſaga. auagy evted chyllag. kyuel dychekevdyk
azzonyonk maria. Mondatyk tyztaſagnak. mert az aldot zvz maria
ky vala valaztando iſtennek anyaſagara. kel vala evneky lenny
menden byntevl valo zepplevtelen tyztaſſagos zvznek. Mykep-
pen ez meg vala p*ro*phetaltatuan bevlc ſalamonnak myatta mond-
uan. Tellyeſſeguel zep vagy en zeretevm. es zepplev nynchen te
benned az az bynnek zeplevye. Mert nem illic vala meg zepple-
ſevlny iſtennek anyanak valamely bynnek zeppleveuel. Mert vgy
mond bevlc. hog az vr iſten nem lakozyk. az bynnek alaya
vetet lelekben auagy teſtben. zent anſelmos es vgy mond az zvz
marianak fogadaſarvl monduan. Illic vala. hog az embernek foga-
60 natya lenne tyztaſſagos anyatvl. oly || nagy tyztaſſagual. kynel na-
gyob tyztaſag nem erthethetyk iſtennek alatta. kynek az atya evrek
vr iſten zerzette vala adny az ev egyetlen egy fyat. ky ev hozya
egyenlev iſten vala. melyet zevlt atya iſten az ev zyvybevl. hog
lenne mynd egy es vgyan azon. az atya iſtennek fya es az zvznek
fya. Es hog lenne ez zvz oly jgeen tyzta. melyet melto lenne az
fyv iſtennek evmaganak kyualtkeppen valaztany anyavl. Es kyben
vala zent lelek myelkevdendev. hog ez zvztevl volna fogadando es
zvlendev felſeges iſtennek zent fya .:.

Hatod meltoſaga. auagy hatod chyllag. kyuel dychekevdyk
az zvz maria. mondatyk Iozagnak. Mert oly zvzet kel vala valaz-
tany az iſteny anyaſagra. hog mely zvz volna jozagos myelkev-
detekkel meg ekeſevlt. Mert ez zvzrevl vagyon jruan bevlchnek
kevnyueben monduan. En bennem vagyon vtnak es byzonſagnak
61 menden || malaztya. en bennem vagyon eletnek es byzonſagnak
menden remenſege. Zent bernald ennek okat mongya monduan.
Akar mynemev modon gevteryed magadat. akar my nemev modon
kenozyad magadat. nem agya evmagat veled rezeſevlny az ange-
loknak vra. hanemha leyendez meg ekeſeytetet jozagos myelkevde-
tevkkel. Azert ha az vr iſten ſenkynek nem agya egyebnek az ev

vele valo rezeſevleſt. hanem chak az lelky Iozagos embernek.
kevuetkevzyk ezbevl. hog az bodog zvz maria iſtennek anya volna
lelky Iozagos myelkevdetevkkel Igeen meg ekeſeytetet. kynek az
vr iſten meg zerzette vala. hog ev magat neky fyvl adnaya. Annak
okaert zent agoſtonnak es zent bernaldnak mondaſn zerent.
azzonyonk maria elevzer fogatta Iduezeytenket evlelkeben. hog-
nem meheben. hytnek. remenſegnek es zeretetnek myatta. Mely
lelky Iozagos myelkevdetek ha azzonyonk mariaban nem voltak
volna. az vr iſten || ev meheben nem jevt volna. Ennek felette 62
kellet lenny azzonyonk marianak mendenek felette alazatoſnak.
mert eua az elſev azzonyallat el vezte iſtent keuelſegnek myatta.
Azert kellet meg lelny az vr iſtent azzonyonk marianak. alaza-
toſſag myat. mind tellyes embery nemzetnek. Ennek okaert azzo-
nyonk maria evnen maga ezt meg byzoneygya az magnificatban
monduan. meg tekente vr. az ev zolgalo leanyanak alazatoſſagat.

Heted meltoſaga. auagy heted chyllag. mondatyk zentſegnek.
Mert kel vala annak lenny zentſeggel felſegeſnek. ky az iſtent
nemzeneye. Mykeppen illyen nagy meltoſagbely zvz. ky vala men-
den zenteknek es angeloknak felette fel magaztando. Azert zent-
ſegnek nagyob malaztyanak kellet lenny iſtennek anyaban. meeg
akor es. mykoron anyanak meheben volt. hognem akar mely nagy
zentben. Ez kedeg meg mutathatyk zent iraſnak zereben es. vgy
dauid p*ro*pheta az ſoltarban. Meg zentele az felſeges iſten az ev
haylokat. || Eſmeg vgy mond. valazta iſten evtet es felette nagyon 63
valazta. Es meg byzoneytatyk hytbevl es. mert az my egyebeknek
es meg engettetevt. az oly dolog a zvz marianak ſem tagattatot
meg. de vgy hyzyevk hog kereztelev zent ianos es hieremyas p*ro*-
pheta. meg zenteltettenek ev anyoknak meheben. nagyal Inkab
meg kellet zenteltetny ev anyanak meheben. Mert ha criſtuſnak ez
felyevl meg mondot zolgay meg zenteltettenek. nagyal Inkab meg
zenteltetevt az meltoſagos anya. Azert mongya zent bernald.
aleytom hog zentſegnek bevſegeſb malaztya zallot az zvz maria-
ban. Mely malazt evneky nem chak tamadaſat zentelte meg. de
meeg ·ennek felette menden byntevl tyztan meg tartotta auagy
meg evryzte .:.

Nyolchad meltoſſaga. auagy nyolchad chyllag. kyuel dyche-
kevdyk az zvz maria. mondatyk tevkelleteſſegnek magaſſaganak.
Mert olyat kel vala valaztany || az iſteny anyaſagra. hogky volna 64

iſtennek ayandokaual Igeen tevkelletes. es menden malaztal tellyes. hog ev tellyeſſegebevl mendenek vegyenek. hog mondhaſſa azzonyonk maria bevlchnek mondaſat monduan. En bennem vtnak es byzonſagnak menden malaztya. en bennem eletnek es jozagnak menden remenſege. Ievyetek en hozyam mendenek kik keuantok engemet. es tellyetek még az en nemzeſýmbevl. Mert zerze azert az iſteny bevlcheſſeg. hog oly tevkelletes zvz valaztatneek az iſteny anyaſagra. kynek tevkelleteſb iſtennek alatta nem lehette. criſtuſtvl meg valva .:.

Kylenched meltoſaga. auagy kylenched chyllag kyuel dychekevdyk az zvz maria. mondatyk zvzeſſegnek. Mert az iſtennek zvleenek kellet lenny Igeen tyztaſſagos zvznek mynd teſteben mynd lelkeben. ky meg byzoneytatyk elezer zent jraſbol. kyt meg
65 jrt jſayas propheta monduan. Ime zvz fogad es zevl fyat. || es ev neue hyuattatyk emanuelnek. Az az. my velevnk iſten. Maſodzer meg byzoneytatyk ſok okokbol. hog az iſtennek anyanak kellet lenny tyztaſſagos zvznek. Elſev okoſſag. mert nem vala alkolmas hog az iſtennek fyanak egyeb atya volt volna. hanem az atya iſten. es hog az atya iſtennek meltoſſaga. ne valtoztatneek egyeb teſty atyara. Maſod okoſſag. hog mykeppen az erek atya iſten jgye mondatyk fyv iſtennek: ky ev tevle zvletyk menden tevres nekevl. azonkeppen mykeppen az my jgenk es. az my zyvevnkben fogattatyk es ky mondatyk. az my zyuevnknek tevreſe nekevl. Ezenkeppen az zvletendev iſtennek fyanak tyztaſſaganak meg mutaſſara. vgy kel vala hog az iſtennek fya fogantatneek es zvletneek zvz anyatvl. elmenek es teſtnek tevreſe nekevl. az jgetevl vet teſtben. Harmad okoſſag. mert nem illic vala criſtuſnak ez velagban
66 bynnel jevny. [hogha ev tevreſnek] || ky jevt vala egyebeknek byneet el venny. kyrevl zent janos vgy jr kevnyuenek elſev rezeben monduan. Ime hol vagyon iſtennek baranya. Ime hol vagyon. ky el vezy ez velagnak byneet. Negyed okoſſag. az meg teſteſevleſnek vegezety.. Az az. mert criſtus az vegezetre teſteſevlt meg. hog emberek zvletnenek iſtennek fyaua. Zvletnek kedeg az iſtennek fyay vyonnan. nem az teſtnek akaragyabol. ſem az ferfyvnak akaragyabol. de iſtenbevl. az az. iſtennek ereeuel. Mely dolognak jegyere. kellet criſtuſnak ielenny az foganatyaban. zvz anyatvl. mykeppen zent agoſton mongya. az zent zvzeſſegrevl valo kevnben. Harmadzer meg byzoneytatyk peldazaſoknak haſonlatoſſagabol.

hog az iſtennek anyanak kellet lenny jgeen tyztaſſagos zvznek. Mert az iſten anyanak zvzeſſege meg peldaztateek az egev bokron. ky megnem eeg vala. Mykeppen meg irta ezt moiſes p*ro*pheta kevnyuenek harmad rezeben. Eſmeg meg peldaztateek az zvzeſſege. az templom aytoyan. ky mondatyk be rekeztetnek. es meg || nem nyt- 67 tatyk. Mert vr iſten megyen altal ev rayta. Egyeb ſok peldazaſok es vadnak kyk maſtan el hagyatnak reuidſegnek okaert. : —

Tyzed meltoſſaga. auagy tyzed chyllag. kyuel dychekevdyk az zvz maria. mondatyk fogadaſnak zerzeteſſegenek. Mert oly zvzet kel vala valaztany az iſteny anyaſagra. ky nem chak hog altalyaban zvz volna. de meeg ennek felette. fogadaſſal zentelt zvz volna. Ez meg mutattatyk elevzer zent agoſtonnak mondaſabol. az zent zvzeſſegrevl jrt kevnyueben monduan ezenkeppen. Mykoron az angyal hyrtetneye zvz marianak. iſten fyanak ev tevle valo foganatyat. felele az zvz maria. Mykeppen lezen ez. mert ferfyat nem eſmerek. kyt byzonual nem mondot volna. ha ev zvzeſſeget nem fogadot volna. Maſodzer ez meg mutattatyk okoſſagbol. mert az iſtennek anyaban az zvzeſſegnek kellet fenleny mentevl nagyobban. de az zent zvzeſſeg. auagy fogadaſbol meg zenteltetet zvzeſſeg jnkab || dychyretes. Mykeppen tevkelleteſſegnek egyeb myelkev- 68 dety es. dychyreteſbek az fogadaſbol. Ennek okaert jnt mynket dauid p*ro*pheta az ſoltarban ezenkeppen monduan. *vouete et reddite domino deo vestro.* Az az. fogadaſt tegyetek. es meg agyatok ty vratoknak iſtenteknek. myndenek ky ev kernyevle ayandokot ayandokoztok. Azert tahat az iſtennek anyanak es. fogadaſbol kellet az ev zvzeſſegeet vr iſtennek ayandokozny. de ha te azt mondana. Mykeppen meerte azzonyonk maria fogadny. az zvzeſſegnek tartaſaat. ha ez zvzeſſegnek tartaſa tyltua vala az tevruenben. kyrevl vgy jr moiſes p*ro*pheta egyk kevnyuenek huzon harmad rezeben monduan. Nem lezen magzatlan ſem meddev az te fevldedevn. Erre feleltetyk ezenkeppen. hog azzonyonk marianal volt az zvzeſſeg harom modon. Elevzer volt evbenne az zvzeſſeg. keuanſagban. Mert mynek elevtte iſten fyanak meg teſteſevleſe megnem hyrdetteteek az angyaltvl zvz marianak. azzonyonk maria || az elevt 69 zvzeſſeget altalyaban nem fogadot. mert nem illic vala fogadny az tevruen ellen. Ennek kedeg illyen oka vagyon. mert az tervennek Ideyeben kel vala lenny hazaſſagban mynd ferfyaknak mynd azzonyallatoknak. azert mert criſtus iduezeytenk ez ſydo nep kez-

zevl varattatyk vala zvletendevnek. de maga ez jdevben az zvzeſſeg azzonyonk marianak keuanſagaban vala. es fogadaſt tevn az zvzeſſegre illyen zer alat. hog ev evrek zvzeſſeget tart. ha az vr iſtennek kellemetes. Az ev akaratyat es keuanſagat hagyuan az iſteny akarat ala. Maſodzer volt az zvzeſſeg azzonyonk mariaban. tetemenyeben. Mert mynek vtanna azzonyonk maria meg tuda azt. hog kellemetes volna vr iſtennek hog zvzeſſeget fogadna. Azert mynek elevtte az angyal hyrdette volna criſtuſnak foganatyat. es mynek elevtte azzonyonk maria ioſephtevl meg jegyeztetet volna. azzonyonk maria altalyaban fogadaſt tevn zvzeſſegnek meg tar-
70 taſſara. Harmadzer volt zvzeſſeg azzonyonk mariaban. kev||zenſeges jo akaratbol. Mert mynek vtanna azzonyonk maria volt jegyeztetuen joſephnek azzonyonk maria joſephel ev jegyeſeuel egyetevmben. kevzevnſeges akaratbol. es egy mas engedetybevl. zvzeſſeget fogada. Ezeket zent thamas doctor mongya.

Tyzen egyed meltoſſaga. auagy tyzen egyed chyllag. kyuel dychekevdyk azzonyonk maria. Mondatyk az jegyeſnek jamborſaganak. Mert oly zvzet kellet valaztany az iſteny anyaſagra. hogky volna jgeen jambor es tyztaſagos jegyeſnek iegyeztetven. kynek neve volna ioſeph. Es hog ennek jg kellet lenne. ez meg mutattatyk ſok okokbol. nagy albertnak mondaſa zerent. Elevzer ez meg mutattatyk eleue meg peldazaſnak okabol. Maſodzer magyerazaſnak okabol. Harmadzer byzonſag tetelnek okabol. Mondam [hog] elevzer. hog az zvz marianak jegyeſenek kel vala lenny jambornak es tyztaſſagos jegyeſnek. eleue meg peldazaſnak okaert.
71 Mert nem illic vala hog az zvz marianak iegyeſe. peldaztatne||ek oly emberen ky hazas volt volna teſty zerkezees mya. Mykoron zent joſeph. tarta zent hazaſſagot az zepplevtelen zvz mariaual. Az zvz zent ioſeph evryze. az ev zvz es zent jegyeſeet. es zolgala mynd az fyvnak mynd az anyanak. atyay tyzta zerelmel. Iollehet hog heſter peldazta az zvz mariat. de maga azert nem illic vala. hog ioſeph peldaztatneek aſuerus kyralyon. hog ezenkeppen azzonyonk maria iegyeſenek kellet volna neueztetny aſuerusnak. mert aſuerus kevzevt es heſter kevzevt teſty zerkezes volt. Ezenkeppen ſara es. nemzuen fyat termezet nekevl. ky lenne aldozando az hegyen. azonkeppen azzonyonk maria zvle fyat termezet ellen. ky volna aldozando az kereztfan. de maga nem illeek azert az zvz maria iegyeſe neueztetny abrahamnak. mert abraham kevzevt es

ſara kevzevt teſty zerkezees volt. Ezenkeppen ertetyk rebeccarol
es jſaachrol es. egyebekrevl es. de vgy illic vala. hog ez tyzta zent
haza ſſag. es az zvz maria je||gyeſe peldaztatneek joſephen. az ev 72
hyvſegeben es tyztaſſagaban. Mely hyvſeget es tyztaſſagot tarta ev
vranak feleſegehez. es mely hyvſeget tarta ev vranak az tytkok-
nak auagy alomlataſnak meg ielenteſſeben. Az gond viſeleſnek
hagyaſaban. az kenyernek meg tartaſaban. es az fevldnek feyedelm-
ſegeben. Azert mongya zent bernald. Kychoda volt es mynemev
volt az zvz marianak jegyeſe ioſeph. emlekevzzel meg az egiptom-
ban arultatot nagy patriarcha ioſephrevl. Es tugyad hog ez zvz-
nek iegyeſe. az egyptombely ioſephnek nem chak neueet nyere. de
meeg ennek felette az ev tyztaſſagat. artatlanſagat. es malaztyat
kevuete. Mert az egyptomban arultatot ioſeph. az ev vranak hytet
tartuan. nem akara az ev azzonyaual veetkezny. Ez zvznek ev
iegyeſe ioſeph kedeg. erodeſnek jrygſege elevl el fvtuan egyptom-
ban. criſtuſt hordozuan. az ev azzonyat. ev vranak zvz annyat
tyztan es hyuen meg evryze. Az egyptomban arultatot ioſephnek
adateek || alomlataſoknak tytkaynak ertelme. Az zvznek iegyeſe- 73
nek ioſephnek adateek lenny rezeſnek. az mennyey zentſegevgben.
Az egyptomban arultatot ioſeph. meg tarta az gabonat nem chak
evnen maganak. de meeg ennek felette menden neepnek. Az zvz
marianak Iegyeſe ioſeph kedeg meg tartandonak veue. evmaganak
es mend ez tellyes velagnak. az menybevl le zallot elev kenyeret.
Annak okaert nynchen ezrevl ketſeeg. hanem hog jambor zent es
hyv ember volt ez ioſeph. kynek volt jegyeztetueen jduezeytenk-
nek zent anya. Ezeket zent bernald mongya. Maſodzer meg byzo-
neytatyk ez. hog oly zvznek kellet valaztatny az iſteny anyaſagra.
ky volt volna iegyeztetuen tyztaſagos es jgeen jambor ioſeph nevev
embernek. magyerazaſnak okaert. auagy az ioſeph nevnek iegze-
ſeert. Mert az ioſeph magyeraztatyk bevevleſnek. auagy neuekev-
deſnek. Mely nev jgeen iol illic az zvz maria iegyeſenek || mert ez 74
jegyzeſnek myatta. mynd evmagahoz zent ioſeph. mynd ev kevze-
lehez. mynd kedeg iſtenhez. fel vala magaztatuan jozagos myel-
kevdeteknek es ieleſevl tyztaſſagnak bevſegeuel. Mert hytetyk hog
zent joſeph es tyztaſſagot fogadct tartany az ev zvz iegyeſeuel zvz
mariaual. mykeppen zent agoſton mongya. Eſmeeg zent ioſeph
meg bevevle. az jo hyrrel. embereknek tyzteletyuel. es az iſtennek
anyanak nyayas tartoſſagaual. Harmadzer meg byzoneytatyk ez.

hog oly zvznek kel vala valaztatny az iſteny anyaſagra. hog az
zvznek tyztaſſaganak lenne tanoya es evryzevye. az ev tyzta es
zent iegyeſſe zent ioſeph.

Tyzenkettevd meltoſſaga. auagy tyzenkettevd chyllag. kyuel
dychekevdyk az zvz maria. mondatyk az lakozo helnek meltoſſa-
ganak. Mert az iſtennek anyanak kellet lakozny. nazaret nevev
meltoſſagos fenes varaſban. hog be tellyeſedneek jſayas p*ro*pheta-
75 laſa monduan. Jeſſenek gyevke||rebevl jevky az vezzev. holot az
ſydo Iraſnak byzonſaga zerent igy irattatyk. Nazaretben lakozo fel
megyen az ev gyevkerebevl. Zent mathe es vgy ir ezrevl. hog jgy
mondatot p*ro*phetak myat monduan. Mert nazareuſnak vagy
nazaretben lakozonak hyuattatyk ev neve. hog kedeg ez fele iras
oluaſoknak meg vnaſt ne nemzyevn. reuiden el hagyom. de ter-
jevnk arra hog az iſtennek bevlcheſſege mykeppen vegeze el taney-
tany dauid p*ro*phetat azrvl mynemevnek kellenny az iſtennek
valaztot zvleyenek. Azert mykoron meg taneytotta vòlna dauid
p*ro*phetat az iſtennek bevlcheſſege mendenekre. dauid p*ro*pheta
nagy halat ada az iſtennek bevlcheſſegenek monduan. byzonual
nagy az my vronk. es nagy az ev iozaga. es az ev bevlcheſſegenek
nynchen zama. Es meg teruen dauid p*ro*pheta az zent atyakhoz
monda. *Cantate domino canticum novum. quia mirabilia fecit.* Az az.
76 Enekelyetek vrnak vy enekevt. || mert chodat tevt. Es mynd meg
monda dauid p*ro*pheta az zent atyaknak. mynemev tulaydonſag-
belynek kellenny az iſtennek anyanak. mykeppen evtet meg taney-
totta vala az iſtennek bevlcheſſege. Tahat az zent atyak kevzevn-
ſeges tanalchbol. el bochatak dauid p*ro*phetat nazaretben. hog ha
meg talalhatnaya ez illyen nagy meltoſſagos zvzet. Es tekentuen
dauid p*ro*pheta lelekben Ioſephnek iegyzet zvzet mariat lenny
igeen zepnek. es menden malaztal tellyeſnek. monda neky. *Audi
filia et vide. et in clina aurem tuam. et concupiscet rex decorem tuum.*
Az az. halgaſſad leanyom es laſſad es haychad az te fyledet. es
keuanya az kyraly az te ekeſſegedet. Mert ev az te vrad iſtened.
ffelele maria. *Paratum cor meum. paratum cor meum. cantabo et
psallam in gloria mea.* Az az keez en zyvem keez en zyuem.
eneklek es kyntornalok en dycheuſegemben. Jaruluan kedeg
dauid p*ro*pheta vr iſtenhez. es monda. *In veni locum domino
77 tabernaculum deo iacob. Surge || domine in requiem tuam. tu et
archa sanctificacionis tue.* Az az. leltem helt vrnak. es ſatort

iacob iſtenenek. Kelfel vram te nyvgodalmadban. te es te zent-
ſegednek zekrenye. Tahat az atya mendenhato iſten el kevlde
az angelokat. hog meg latnayak az zvz mariat. melyet dauid *pro*-
pheta dychyrt vala. El menenek az angelok nazaretbe latny zvz
mariat. ez nagy meltoſſagos zeep zvzet. kit mykoron latottak volna
az angelok. hog illyen igeen zeep es menden malaztal tellyes.
El chodalkozanak rayta az angelok. es kezdenek mondany egy maſ-
nak. *hec est que nesciuit thorum in delicto. habebit fructum in
respectione animarum sanctarum.* Az az. Ez az tyztaſagos zvz. ky
meg nem zeplevſevlt. ſem myelkevdetyuel. ſem bezedeuel. ſem
gondolatyaban. annak okaert az tevb zentekkel egyetemben. vezy
zvzeſſegnek haznat dymevlcheet. Es meg terueen az angelok atya
iſtenhez. dychyreek az zvz mariat az felſeges kyralnak hazaban ||
monduan. O evrek mendenhato iſten. mely Igeen zeep az tyzta 78
nemzetſeg. az az. az zvz marianak nemzetſege. menden lelky io-
zagnak es malaztnak feneſſegeuel. Mert halaltalan az ev emlekev-
zete. hogky eſmeretes iſtenneel es emberekneel. Ezeket haluan az
atya mendenhato iſten. meg zerete az zvz mariat es monda. *hanc
amaui et quesiui sponsam michi assumere eam. et amator factus sum
forme illius.* Az az. Ezt zerettem es kereſtem evtet en magamnak
iegyeſemme vennem. es lettem az ev abrazanak zeretevye. Ez vtan
fyu iſten tekente zyz mariat. es monda. *hec requies mea in seculum
seculi. hic habitabo quoniam elegi eam.* Az az. Ez az en nyvgodal-
mam evrevkkevl evrekke. it lakozom mert valaztottam evtet. Zent
lelek es monda. *Oportet eam michi preuenire in benedictionibus
dulcedinis. requiescet ergo super eam spiritus domini. sapiencie et in
tellectus.* Az az. kel ennekem ez zvzet elevl vennem edeſſegnek
aldomaſy||ban. azert nyvgozyk ev rayta vrnak lelke. bevlcheſſeg- 79
nek es ertelmnek lelke. Es tahat ez jdevben es ezenkeppen vegeze
es zerze az felſeges evrek zent haromſag. hog az zvz mariahoz
gabriel archangyal bochattatneek. ky evtet vy kevzevnetnek ayan-
dokaual meg kazdagoha. es az zvznek akaratyat meg kergye. ky
meg leueen legottan iſtennek fyat meheben fogagya. Ezeket haluan
dauid *pro*pheta. nagy halat ada iſtennek. es nagy evrevmmel meg
tere az zent atyakhoz monduan. *Exultate deo adiutori nostro. iubi-
late deo iacob.* Evruengyetek iſtennek my ſegedelmevnknek. edeſſen
enekelyetek iacob iſtenenek. Tahat mynd az zent atyak fel kelenek
az zvz marianak dychyretyre. es kezdenek nagy edeſſeguel enek-

leny monduan. Te vagy zvz maria hieruſalemnek dychevſege. te
vagy az my nepevnknek tyzteſſege. ennek okaert leez aldot evrekke.
Azert zeretevym my es. menere lehet dychyryevk nagy aytatoſſag-
80 ual iſtent. az ev zvleynek mel||toſſagos dychevſegeben. Halat aduan
evneky enne nagy io tetelerevl. kyaltuan my. es az zent atyakkal.
hog mynekevnk es adaſſeek malazt es dychevſeeg. es zeep es zepp-
levtelen zvz marianak kevzbe iaraſa myat.: —

It kezdetyk jmmar azrol valo iras. mykeppen iduezle zent gabriel archalgyal. az zeplevtelen zvz mariat. Az elev iſtennek felſeges fyanak meltoſſagos zent zvleyeet. ez keppen monduan.:

Misus est angelvs gabriel adeo in ciuitatem galilee cui nomen nazaret. ad virginem desponsatam viro. cui nomen erat ioseph de domo dauid. et nomen virginis maria. luce primo.

Bochattateek gabriel angyal iſtentevl. galyleanak varaſaban.
kynek neue nazaret. ferfyvnak iegzet zvzhez. kynek vala neue
ioſeph dauidnak hazabol. Es az zvznek neue maria. Ezeket irta
81 zent lukac kevnyuenek elſev rezeben. || zeretev atyamfyay ha ez
felyevl mondottakat ezevnkben veezzevk. mely igeek mondatnak
az zent euangelyomban. Meg lellyevk hog zyvnek nagy aytatoſſa-
gaual kel tyztelnevnk zent gabryel archangyalt. ky iſtentevl bochat-
tateek. az aldot zvz mariahoz. Byzonual mynden legaat kevuet
ieleſevl harmakbol igeen dychyretes. es meltoſagos tyzteſſeggel
fogadando. Elevzer az legaat az kevuet. meltoſagos tyzteſſeggel
fogadando. az kevldevnek meltoſagabol. Maſodzer. az dolognak
nagy auagy nehez voltabol. kyert kevldetevt. Harmadzer az zemel-
nek felſeges voltabol. kyhez kevldetyk. Ezenkeppen mendenekben
adatyk mynekevnk zerelmeſnek es tyztelendevnek zent gabryel
archangyal. Azert es. mert ev kevldeteek az mendeneknek felſeges
teremtev iſtenetevl. az veeghetetlen meltoſagnak iſtenetevl. Azert
es. mert ev kevldeteek mendeneknek felette nagyſagos nehez do-
logert. az iſteny meg teſteſevleſeert. es my nekevnk igeen hazna-
82 latos dologert. Harmadzer azert es. mert ev kevldeteek || nagy
felſeges zemelhez. Az az. az aldot zvz mariahoz. menyorzagnak
kyralne azzonyahoz. es ez velagnak azzonyahoz. hog evtet iduezlye.
hog zent gabrielnek hyrdeteſe myat. iſtennek fya ala zalyon az

zvzey mehben. Es mynket meg latogaſſon. tamaduan felyevl az magas menyorzagbol. Mert mykeppen evzzel. mykoron az fylemyle madar edeſdeden eneken. akoron zokot le zallany az harmat. Ezenkeppen ez menyey fylemyle zent gabryel archangyal. mykoron meg enekle az meezzel folyo edes eneket. Az az. az aue mariat. Akoron iſtennek fya le zalla menyorzagbol. az zvznek meheben. az my idueſſegevnknek myelkevdetyert. Ennek okaert zent lukac ez harmakat hyrdety az euangelyomban. zent gabryel archangyalrol monduan. bochattateek gabryel angyal . iſtentevl. Ime az bochatonak meltoſaga. mert irtentevl bochattateek. Az ferfyvnak iegyzet zvzhez. Ime az zemelnek || felſege meltoſſaga. kyhez bochat- 83
tateek. mert az zvz mariahoz. Az dolognak nagy voltarol kedeg kyert bochattateek. ez predykacyonak folyaſaban meg mondatnak. Azert ez angely bochataſrol es hyrdeteſrevl akaruan zolny. harom tanolſagonk lezen. Elſev tanolſagonk mondatyk. angely hyrdeteeſnek auagy bochataſnak. Maſodyk mondatyk mynemev abrazban valo ieleneeſnek. Harmadyk mondatyk. meltoſagoknak meg tartaſſanak. : —

Mondam hog elſev tanolſagonk mondatyk. angely hyrdeteeſnek auagy bochataſnak. kyrevl tamadnak neegy keerdeſevk. Elſev keerdees ez. hogha iſten fyanak meg teſteſevleſenek zentſege. zevkſeg valae alkolmas valae meg hyrdettetny az zepplevtelen zvz marianak. auagy nem. Maſod keerdes. hogha ez iſten fyanak meg teſteſevleſenek chak angely hyrdeteeſnek myatta kellette lenny. Harmad keerdees ez. || hog mely kar angelok kezzevl kel vala 84
lenny az angelnak. ky bochattatneek az mariahoz. iſten fyanak meg teſteſevleſeert. Negyed keerdees ez. hogha alkolmaſb valae. gabryel archangyalt valaztany menden angelok kevzevt. iſten fyanak meg teſteſevleſenek meg hyrdeteſſere. : — Az elſev keerdeſre. kyben keerdetyk hogha zevkſeges valae alkolmas valae meg hyrdetny az zepplevtelen zvz marianak. iſten fyanak zentſeges meg teſteſevleſenek. auagy nem. Vetekevttetyk ez ellen. hog nem volt volna zevkſeges. Mert az vr iſten mykoron legen igeen kevzel az embery elmehez. ky evmaga idevnek kevzbe veteſe nekevl be izamyk az lelekben. mykeppen zent agoſton mongya. Azert nem lattatyk hog zvkſeges volt volna. valakynek altala. iſtennek ievueſeet teſtben meg hyrdetny. az aldot zvz marianak. Eſmeg ez iſten fyanak meg teſteleveſe. vala regen eleue meg hyrdettetueen iſayas

85 propheta myat monduan. || Ime| zvz fogad es zvl fyat. Azert nem
vala zvkſeges lenny az meg hyrdeteeſnek angelnak myatta. Ezek-
nek ellene vagyon az iſteny iraſnak byzonſaga. es az iſteny bevl-
cheſſegnek zer tartaſa. ky ſemmy alkolmatlant nem hagy. Azert
alkolmas volt angyal myat meg hyrdettetny. iſten fyanak meg
[teſtelevſe] teſteſevleſe. Ez keerdeſre ezenkeppen feleltetyk. hog
zvkſeges vala meg hyrdettetny az aldot zvz marianak. hog ev volna
fogadando criſtuſt. ſok okokert. zent thamaſ doctornak es nagy
albertnak mondaſok zerent. Elevzer zvkſeges vala meg hyrdettetny
zvz marianak azert. hog az ev ertelme meg taneytatneek es meg
vilagoſeytatneek. Mert mykoron az elme iſtenhez kevzelb es belyeb
legen. hognem mynt az teſt. Nem illic vala. hog az iſtennek bevl-
cheſſege az zvz marianak meheben lakozneek. ez nekevl. hog elevzer
az zvz marianak ev elmeye hytnek velagoſſagaual. es az felſeges
bevlcheſſegnek eſmeretyuel meg feneſeytetneyek. Es ennek okaert
86 elevzer kellet az || zvz marianak elmeyenek meg erteny es meg
eſmerny azt. ky ev benne leyendev vala, mely levt az angely hyr-
deteſnek myatta. mynek elevtte criſtuſnak teſteet fogadnaya. Vgy
mond zent agoſton vrnak igeyerevl monduan. bodogb az zvz maria
veueen vagy fogaduan criſtuſnak hytyt. hognem fogaduan criſtuſ-
nak teſteet. Eſmeg vgy mond vgyan ottan zent agoſton. Az anyay
rokonſan az zvz marianak ſemmyt nem haznalt volna. ha az zvz
maria criſtuſt bodogban nem viſelte volna zyvyuel hytnek myatta.
hognem mynt ev teſteet ev meheben. Maſodzer zvkſeges vala meg
hyrdettetny az zvz marianak azert. hog az marianak keuanſaga
es myelkevdety kellemetes lenne. Mert az vr iſten nem zeret erev-
uel valo vagy ketelen valo zolgalatot. hanem zabad akarat zerent
valo zolgalatot. mykeppen zent agoſton mongya. dauid propheta
mondaſa zerent. Akaratom zerent aldozom teneked. es vallaſt
87 tezek te neuednek. mert io. Annak okaert mykoron || azzonyonk
zvz maria kyualtkeppen es felſegeſben valaztatneek iſtennek zol-
galatyara. melyet ev meheben viſele. teyeuel eeltette. karyayn
viſelte hordozta. illic vala hog az angelnak hyrdeteſe myat az zvz
maria akaratya zerent adnaya evmagat iſten zolgalatyara. kyre
azzonyonk maria ev magat keeznek ayanla monduan. Ime vrnak
zolgalo leanya. Harmadzer zvkſeges vala meg hyrdettetny ezert. hog
az marianak akaratya engedety ky ielentetneek. Mert ha az teſty
hazaſſagban kereſtetyk vagy zvkſeg az rea engedees nyluan. nagyal

jnkab zvkſeg az lelky hazaſſagban. Mykoron nagyob legen az lelky
zerkezees. hognem mynt az teſty zerkezees. Es ennek okaert. hog
mutattatneek nemynemev lelky hazaſſag iſtennek fya kevzevt. es
az embery termezet kevzevt. Azert vartatyk vala az angely hyrde-
teſnek myatta. az zvz marianak akaratya rea engedeſe. telyes
embery termezetnek kepeben. Ennek okaert mongya zent agoſton
monduan. || O bodog zvz maria mynd ez fogoly velag. varya [az] es 88
kery az akaratodat rea valo engedelmedet. Tegedet azzonyom ez
velag az ev hytynek oltalmazoyaua tevt. Ne akary keeſned nemes
zvz. ſyeteteſt felely igeet az kevuetnek. es fogagy fyat. Agy hytet.
es erez iſteny iozagot. Mongyad ime vrnak zolgalo leanya. legen
ennekem te igeed zerent. Es keſedelm nekevl be megyen criſtus.
az te zvzey haylakodban. Negyedzer zevkſeges vala meg hyrdet-
tetny az zvz marianak ez okaert. hog az vr iſten inkab tyzteltet-
neyek es ember meg taneytatneek. Mert az vr iſten tyzelteteek
vagy tyzteltetyk vala ez angely hyrdeteſben. az ev hatalmaſſaga-
ban. ezben hog evneky zolgay angelok. Tyzteltetyk vala ev bevl-
cheſſegeben. ezben vagy ezbevl. hog az my meg zabadulaſonknak
mogya az my el vezeſevnknek mogyat igazan talala elevl. Mykoron
az vr iſten az ev bevlcheſſegeuel. az zvzet az az. az mariat io
angelnak myatta meg taneyta. Mykeppen az gonoz angyal az zvz
euat meg chala. || Eſmeg azert. hog ember meg taneytatneek az 89
aytatoſſagra. ezben hog az el vetet embery termezet. iſtennek es
angeloknak gyevlevſeges ellenſege. elevzer iſtentevl angelnak
myatta iduezletyk. Es ezben iſtennek io volta es tyzteltetyk. ky
ezbevl feenlyk. byzonual ezbevl ember es meg taneytatyk hytre.
iſtennek engedeſre. es engedelmeſſegre. zvz marianak peldayaual.
Maſodzer kerdetyk hogha ez iſteny hyrdeteſnek kel valae lenny
chak angelnak myatta. lattatyk hog ez iſteny hyrdeteſnek kel vala
lenny valamely p*ro*pheta myat. Mert criſtuſnak teſt fel vetele hyr-
dettetyk vala az oo terueenben. p*ro*phetaknak es patriarchaknak
myatta. Annak okaert az zvz marianak es. kel vala meg hyrdet-
te[v]ny valamely zent p*ro*pheta myatta. Ennek felette. az nagyob-
nak nem kel taneutatny. az kyſſebnek myatta. de azzonyonk maria
nagyob vala az angeloknal. mert iſtennek keduesb va||la. Azert ez 90
hyrdeteſnek nem kellet lenny angelnak myatta. Eſmeg ez meg erev-
ſeytetyk illyen okoſſagnak myatta. mert az nagy angeloknak lezen
ielenet iſtentevl valamely dologrol legottan hamar. de az iſtennek

anya mendeneknek felette fel magaztatot. Azert lattatyk hog kellet lenny ielenetnek iſtentevl. iſten fyanak meg teſteſevleſerevl. menden angely hyrdeteeſnekevl. Ennek felette azzonyonk maria. hytnek es malaztnak velagoſſagabol. eſmery vala es hyzy vala ezt hyvſeggel hog iſten fya meg teſteſevlendev. hogky meeg ev anyanak meheben vala meg zenteltetevt. Azert nem lattatyk. hog angelnak myatta kellet volna lenny az meg hyrdeteſnek azzonyonk marianak. Ez keerdeſre feleltetyk zent tamas doctornak mondaſa zerent. es nagy albertnak mondaſa zerent. hog iſten fyanak zentſeges meg teſteſevleſenek tytkoſſaganak. ſemmynemev embernek myatta nem kellet meg hyrtettetny azzonyonk marianak. Mert az
91 kevſſebeknek || az nagyobbaktwl kel venny velagoſeytaſt. mykeppen zent dyenes mongya. de ſemmynemev ember azzonyonk marianaal felyeb valo nem volt. ky mynden prophetakat es menden zenteket felyevl mwl vala. malaztnak velagoſſagaual es zentſegnek erdemel. Azert nem kellet ſem egy embernek myatta meg hyrdettetny azzonyonk marianak. az iſten fyanak meg teſteſevleſenek. hanem angelnak myatta. Iol lehet kedeg hog azzonyonk maria az angeloknal es nagyob volt. az iſteny valaztaſnak vetele zerent. Es menere az meltoſagra. mely meltoſagra valaztateek iſtentevl. Vala kedeg kyſſeb azzonyonk maria az angeloknal. menere az allapatra. Mert azzonyonk maria vala ez ielen valo eletnek allapagyaban. de az angelok valanak az evrek eletnek allapagyaban. Sem choda ez. hog azzonyonk ez keppen kyſſeb volt angeloknal. Mert meeg criſtus vronk es meg kyſſebeytetevt angeloknal. az ev keen zenuedhetev eletenek okaert. ||

92 Maſod reze tanolſagonknak mondatyk. mynemev abrazban valo ieleneeſnek. Az az. mynemev legen auagy volt gabriel archangelnak ielenety. azzonyonk mariahoz. kyrevl lehetnek neegy elmeelkevdeſevk auagy gondolatok. Elſev elmeelkevdees. az angelnak be meneſerevl. Maſod elmeelkevdees. az zvz marianak foglalatoſſagarol. harmad elmeelkevdees az zvznek allaſarol. Negyed elmeelkevdees. az angelnak lataſarol. Mondam hog az elſev elmeelkevdees az angelnak be meneſerevl. az az. hog ha az angyal ayto be teue ment be az zvznek imado helyeben. vagy kedeg meg nytotta az aytot az angyal. Erre feleltetyk reuidedevn nagy albertnak mondaſa zerent. ez keppen monduan. hyzyevk gabriel archangyalt be meny az zvzhez. ayto be teue. Es ezt tehette az angyal az ev

termezetenek gyengeſegeert. es az eegbevl vet teſtnek. mynemevſegebevl. || vagy mynemev voltaert. Mert mykeppen zent agoſton 93
mongya. az angelok teſtevt veznek magoknak tyztaſſagos eegbevl. kykben meg ielennek. Azert be mehetet az angyal ayto be rekeztueen. Zent bernald es vgy mond. hogy nem kel velekevdny ezrevl. hog az angyal nytuan lelte volna az zvznek aytoyat. kynek byzonual zandekaban vala el futny embereknek gyakorlaſat. el tauoztatny emberek[nek]uel valo zolaſt. hog az imadkozo marianak ev ſilencyoma megne haboreytatneek. Ennek felette alkolmas vala lelky ertelm zerent es ez. hog az angyal az zvznek imado helyere. ayto be rekeztuen menne az zvzhez. hog ennek myatta iegyeztetneyek. hog az iſtennek fya kynek tęſtelevſeet az angyal hyrdety vala. Az zvznek be rekeztet meheben menne. es zvletneek be rekeztet mehbevl. Ezechyel prophetanak mondaſa zerent. holot vgy mond. Ez kapu be rekezue lezen. es ferfyv nem megyen altal ev myatta. Mert vr iſten megyen be es ky iev ev altala.: — ||

Maſod elmeelkevdees. azzonyonk marianak az idevbe valo 94
foglalaſarol. az az. mynemev myelkevdetevkben vala foglaluan azzonyonk maria az ev imado helyeben. es mynemev dologban lele evtet az angyal. Ezre feleltetyk doctoroknak mondaſok zerent reuidedevn. hog azzonyonk maria az idevbe vala foglaltatuan neegy fele myelkevdetben.

Elevzer oluas vala zent iraſt.

Maſodzer al vala iſteny elmeelkevdeſevkben.: —

Harmadzer ſyruan ſazkodyk ohayt vala.

Negyedzer aytatoſſon imadkozyk vala.

Elevzer mondam hog azzonyonk maria oluaſſa vala az o tevruen bely prophetaknak zent kevnyueyt. kykben valanak igyretek az criſtuſrol. Es mykeppen mondatyk aytatos doctoroktvl. es hytetyk kegyeſſen. hog mykoron az angyal mene azzonyonk mariahoz. akoron oluaſſa vala iſayas prophetanak ez mondaſat. Yme zvz fogad es zvl fyat. es hyuattatyk ev neue emanuelnek. Ezeket oluaſuan azzonyonk maria. anne nagy aytatoſſagra indultatyk vala. hog || az ev zyvenek belſev rezebevl mondany kezereytetyk vala 95
ezeket. O my atyaynknak iſtene. erdemleneem akar chak egyzer latnom az zvzet. ky fogadando az te zent fyadat. En az zvznek zolgalatyara adnam ennen magamat tellyeſſeggel. mendeneket el

hagyuan. chak az ev labay nyomayhoz rakazkodnam O valyon
elekke en addeg. valyon en iſtenem latome en az zvzet. es az ev
fyat. O akar chak egyzer bochattatnam eſny. ez embery nemzet-
nek meg valtoyanak es iduezeytevyenek. ez kyſded zvletet iſten
fyanak chokolaſara. O ha en ez edes gyermeket karyaymmal meg
zoreythatnam es edes evleleeſſel kevrnyevl vehetnem. es evneky
aytatos zolgalatot tehetneek. : — Maſodzer azzonyonk maria al vala
iſteny elmeelkevdeſevkben: Mert nagy albertnak mondaſa zerent.
azzonyonk maria akoron vala tellyeſſeggel fel emeltetevt az iſteny
nyayaſſagra. ky tellyeſſeggel be tevltetyk vala malaztnak edeſſege-
uel. tellyeſſeggel keduesſeytetyk vala az edes zvz maria. es tellyeſ-
96 ſeggel dychevytetyk vala. || Es menyeuel jnkab felyeb emeltetyk
vala azzonyonk maria iſtennek eſmeretyre. anneual Inkab ala zal
vala evmaga meg alazaſra. Meltatlannak aleytuan evmagat. iſten-
nek auagy chak menteel kyſſeb zolgalatyara. Annak okaert nem
choda. hog illyen alazatos jmadſag. altal hagya vala az egeket. Mert
iruan vagyon ſyrac fya ieſus kevnyuenek harmyc evtevd rezeben
monduan. Az maga meg alazotnak Imadſaga altal hat kevdevket.
es el nem tauozyk addeg mygnem meg tekenty az felſeges iſten. —
Harmadzer azzonyonk maria ſyruan fazkodyk vala. Mert kegeſſen
kel hynny. hog az angely hyrdeteſnek ideyen azzonyonk maria.
keuanya uala nagy edeſſeges aytatos keuanſaggal. iſten fyanak ez
velagra ievueteet. embery nemzetnek meg valtaſaert. Mert ha abra-
ham keuanta criſtuſnak napyat latny. ha menden zentek o teruen-
ben es p*ro*phetak akartak latny nagy keuanſaggal. nagyal Inkab
akarta es keuanta latny criſtuſnak ievueteet azzonyonk maria. :) ||
97 Negyedzer azzonyonk maria. aytatoſſaggal Imadkozyk vala. Vgy
mond zent bernald. az miſus eſten. Be mene az angyal. az tytkos
kamoraban hol az zyz maria. az ev aytoyat ev magara be rekezt-
uen. Imagya vala ev menyey atyat reytevkben. Mert ha kerez-
telev ianoſnak fogantataſa akor hyrdetteteek meg az ev atyanak.
mykoron az ev atya foglaltatot vala az iſteny aldozatban. Nagyal
Inkab byzonban iduezeytenknek fogantataſa. akoron hyrdettetevt
meg azzonyonk marianak. mykoron volt aytatoſſagban es Imad-
ſagban. Mert akoron azzonyonk maria. zokaſanak felette geryede-
tevſb vala. Es zent leleknek kenetyuel meg kentetevt. es malazt-
nak edeſſegeuel meg vigaztaltatot vala zokaſnal Inkab. Es alazatos
elmeuel es aytatos zyuel az edes zvz maria. kevnyuezev zemek-

kel. [Es orchaual.] Es menyekre emelt orchaual igy mond vala. O kegelmeſſeges iſten. ky az te io voltoddal ez velagot teremtetted. Es angelokat es embereket te kepedre teremtetteel. irgalmaz az Immar el vezevt embernek. Nyſſad meg te irgalmaſſagodnak zemeyt. es zalle. Ievyel kegelmeſſeges iſten kerlek tegedet. Ievyel ne nezzed embereknek bev||neket. de nezzed te irgalmaſſagodnak ſokaſſagat. **98** Mely irgalmaſſagoddal igyerted te magadat az my atyaynknak ievuendevnek. es embert meg zabadeyttandonak. Ezeket es ezekhez haſonlokat Imaduan zvz maria. Ime vrnak angela allapeek. es velagoſſagot evttebe az zvznek ev haylokaban.: —

Harmad elmeelkevdees auagy gondolat. az zvznek allaſarol. Az az. hog mykoron azzonyonk mariahoz az angyal ievue. Azzonyonk maria az idevben le teryezkevduen imadkozyk valae. vagy evlueen. vagy aluan. vagy terdeyre le terdepeluen. Erre meg felel nagy albert monduan. hyzyevk az bodog zvz mariat. az angelnak ievuety koron. Ev terdeyt meg haytuan. es ev tyzta kezeyt es zemeyt menyorzagban fel emeluen. az irgalmaſſagoknak atyahoz aytatos imadſagokat evtteny ſyralmakkal. iſten fyanak meg teſteſevleſeert. Es az be ievue angelnak eleyben tyzteſſeggel fel kelny. mert ezek az tyzteſſeghez ilnek vala. Es ezenkeppen az zvz az vy kevzevtrevl meg haboroduan. feye le haytuan al vala. Mert ezenkeppen zokot irattatnya || es. kevzevnſegeſben myndenevt anya **99** zent egyhazban. Vegezetre es el veuen az zvz maria az angeltvl az hyrdeteſt. hyueen engede rea. es nem ketelkevdeek ezeket hamar be tellyeſevdny. Es eſmeg le terdepevlueen ev terdeyre az fevldre. es fel emelueen ev zemeyt es kezeyt menyorzagban. es nagy evrevmnek myatta. zyuenek gevkerebevl ky hatuan ky folyuan az ſyralmak. aytatoſſaggal keuanuan monda. legen en nekem te igyd zeren. Es ezenkeppen fogada iſtent es embert. Ezen modot kel tartany azoknak. kyk az angelnak kezebevl. az az. az papnak kezebevl vezyk criſtuſnak zent teſteet.: —

Negyed elmeelkevdees az angelnak lataſarol. hog ha azzonyonk maria az angyalt teſty lataſſal latta vagy chak ertelm zerent. Tahat ezrevl vetekevdhetneel te. hog ez iſten fyanak meg teſteſevleſenek kellet meg hyrdettetny angyaltwl. ertelmzerent valo lataſſal: es nem teſty lataſſal. Mert az ertelm zerent valo latas iob az teſty lataſnal. Mert azok kyk ertelm zerent valo lataſſal lattak criſtuſt. bodogoknak hyrdetteknek. kyt meg irt zent ianos kevnyuenek huzad

100 rezeben monduan. bodogok || kyk criſtuſt teſt zerent nem lattak. es hyttyk. kyk kedeg criſtuſt chak teſt zerent lattak. mykeppen pilatus es az meg fezeytevk. nem hyueen evtet lenny iſtennek. ezek nem bodogeytatnak vagy nem mondatnak bodogoknak. Azert mykoron iob legen az ertelm zerent valo latas. lattatyk hog kellet volna ielenny az angelnak ertelm zerent. Ennek ellene vagyon zent doctoroknak mondaſa ertelme. Azert [mongya] zent agoſton es. nemevnemev predicacyoyaban elev hozza zvz mariat. ky igy mondot. Ievue en hozzam gabriel archangyal orchaualfenledevzuen. ruhazattal fenelueen. iaraſaban chodalatos. Ezek kedeg nem tevrtenhetnek egyeb keppen. hanem teſty ielenetben. Azert az angyal teſty ielenetben ielent meg azzonyonk marianak. O azert en lelkem elmelkevgyel gondolkogyal maſtan kerlek teged. ez velagnak azzonya mykeppen kevnyereg. ſyralmas zemekkel. vidam orchaual. te idueſſegedert es mynd tellyes embery nemzetnek meg valtaſaert. hog iſtennek fya el bochattaſſeek, Gondolyad meg o en lelkem. mykeppen az angyal legottan hamar-
101 ſaggal aytok be rekeztueen || be mene nagy velagoſſaggal. Es le terdepevlveen iduezle az edes zvz mariat. Gondolyad meg mykeppen meg iyede az zvz maria. es fel kelueen az le terdepelt angelnak eleyben. alazatoſſon es aytatoſſan feyet le haytuan. az iſteny izenetet algatuaan al. O en lelkem menybe az aldot zvz marianak edes zyuyben. ſevt azt mondom meny be. az iſteny malaztal tellyes zyvben. Meny be te illyen igeen nagy azzonyodnak zyvyben. mykeppen iſten zvleyenek zyvyben. kyben al mynden te vigaztalaſod. mynden edeſſeged. mynden kellemeteſſeged. kyben marad monno remenſeged es te idueſſeged. Menybe meges mondom o en lelkem az zvz marianak zyuyben. es laſſad myt erez. mykeppen iyedet meg illyen nagy vilagoſſagtwl. Es laſſad mykeppen edeſkegyek az iſteny edeſſegbevl. halya az zvz maria az igeknek zeryt. es meg retten az kevzevnetnek zoktalan vyſagatwl. Evrevl vigaduan. mert iduezletyk mendeneknek teremtev iſtenetevl. Es mykeppen aleytanaya magat meltonak il nagy kevzevnetre az zvz maria. nem tugya. Evrevl az zvz maria az ||
102 angyalnak lataſabol. Evrevl mert legottan lezen iſtennek anya. es menyeknek azzonya es angeloknak kyralne azzonyaua zereztetyk. O bodog zvz maria mene nagy evremre vagy melto es tyzteſſegre. ky iſtent meltoltad fogadnod. melyet megnem foghatot mynd ez

tellyes velag. ky velhety ky gondolhagya meg O en edes azzonyom maria mene edeſſeggel beuelkevdyk vala az te edes zyued az idevben. mykoron az angelnak edeſſeges igeyet fogadod vala. te iſtenedtevl. kyt myndeneknek felette zerec vala. O mely nagi edeſſeggel beuelkevdyk vala te zyued. mykoron hallod vala teneked igyrny iſtennek fyat. Tenen magadat hallod vala lenny bodognak mendeneknek felette. es erzed vala magadat lenny tellyeſnek malaztal. O en lelkem ha en az idevben ot voltam volna. es az angellal egyetemben en terdeymre eſueen te elevtted en azzonyom el teryezkevttem volna. byzonual en te neked kevnyergevttem volna es azt montam volna. O dychevſeges azzonyom mynden chyllagok felet ſel magaztatot. halgaſſad mene nagy || dychevſeg ne- 103
ked hirdettetyk. Ime mely fyv neked igyrtetyk. Ime mely nagy haznalatoſſag te myattad mynd ez tellyes velagnak kereſtetyk. Azert kerlek edeſſeges zvz ne akary keſned. felely az angelnak. es fogagyad iſtennek fyat. az te meg zentelt mehedben. Emlekevzzel meg edes maria. hog my ertevnk bevneſekert. vagy te valaztatot. hog legy iſtennek byzon anya. Azert kerlek hoğ ſoha ne akary my rolonk el feletkezny. ffogagyad az igeet. hog legy iſtennek zvz zvleye. angeloknak kyralne azzonya. mynd ez velagnak chazarne azzonya. es bevneſeknek zozoloya. hog te myattad adaſſek mynekevnk menyey dychevſeg.: — ||

---

105 Kezdetyk azzonyonk zeplevtelen zvz marianak
halarol es menyorzagban valo fel vitelyrevl. es
az ev evrek evrevmerevl vala Iras vagy predica-
cio ezenkeppen monduan.:

Que est ista que ascendit de deserto delicys affluens. in nixa super dilecto suo. Cantica canticorum septimo. Az az. kychoda ez ky fel jev az kyetlenbevl. beuelkevduen gyenyerevſegevkkel. es haylot az ev zeretevere. Ezek meg vadnak iruan bevlc ſalamonnak egyk kevnyuenek heted rezeben. Es vetethetnek ez igeek. hog ezeket mondottak az zent angelok. chodalkozuan az zeplevtelen zvz marianak ilſen dychevſeges menben fel meneteen. Es chodalkozuan. enekelnek vala ez aldot zvz marianak dychyretyre monduan. kychoda ez felette bodogſagos zvz. ky fel megyen dychevſeges fel
menetnek myatta. az kyetlenbevl. az az. ez alſo velagbol. Mely ||
106 velag kyetlennek neueztetyk mykeppen zent bernald mongya.
Mert el hagyattatot iſtentevl es angeloktwl. azert hog ez velag tellyeſſeggel vettetevt gonoſſagba. zent Ianoſnak mondaſa zerent. Es tellyes ſok neuolyaſagokkal. mykeppen tevmlevc zamkyueteeſnek helye. Eſmeg kychoda ez ky dychevſegnek gyenyerevſegyuel beuelkevduen. haylot az ev zeretevere. az az criſtus ieſuſra ev zent fyayara. kyualt keppen valo zeretetnek es nyayaſſagnak eltetеſe myat. Ha te kerdeneed. honnat tamad vala az angeloknak illyen nagy chudalkozaſok. az zeplevtelen zvz marianak menben fel menetyrevl. Vala byzonual az ev chudalkozaſok harom dologbol. mely harom dolgok adnak okot chudalkozny. Elſev ok vagy dolog. mykoron valamy dolog vagy allat jgeen nagy. tahat emberek chudallyak. Maſodzer mykoron az dolog vy es zoktalan. harmadzer
mykoron valamy dolognak oka. el vagyon tytkoltatuan. Byzonual ||
107 mykoron valamy allat vagy dolog jgeen nagy. meltan chudalando.

Mykeppen noe patriarchanak ideeben az vyz ezenrevl. myert ke-
deg az vyz ezen jgeen nagy vala. vgy hog mynd ez zeles velagon
valo fevldet be vette vala. Igeen chudalando vala. Meg ezenkep-
pen nagy chuda vala az veres tengernek kette valaztaſa. es az
jordan vizenek hatra tereſe. Ennek felette mykoron valamy dolog
vy es zoktalan. mykeppen az menyey menna. Mert mykoron az
vr iſten az elſev napon ada izrahel fyaynak az mennat. el chudal-
kozual izrahel fyay mondanak. manhv. az az. mychoda ez. Es
mykoron valamy dolognak oka el vagyon tytkoltatuan. mykeppen
levn criſtuſnak halala jdeyen. az napnak fenenek el vezeſeert.
Mert iollehet hog az napfenenek el vezeſe gyakorta tevrtennyeek.
de maga myert criſtus halala jdeyen athenienſis varaſbely bevl-
chek nem tuthatak okat az napfenenek elvezeſeert. || ſokak cho- 108
dalaak ezt. mykeppen zent dyenes mongya nemely epiſtulayaban.
ſevt mykeppen zent dyenes mongya. evnen maga es zent dyenes
nem tugya vala okat. Mykoron zent dyenes az jdevben meeg nem
hyt vala criſtuſban. illyen Igeket monda az ev taneytuanynak
monduan. Auagy termezetnek iſtene zenued kent. auagy ez velag-
nak menden allatya el terettetyk. No teeryevnk bezedevnkre. Az
dychevſegevs zvz marianak menben fel meneteben. ezek mynd
egyevt meg leletenek. Mert ez dolog az az. az zvz marianak men-
ben fel menete. vala nagy es nagy felſegeſen zereztetevt. Mert ez
jdevben az zvz marianak nagyob ayandokok adatanak iſtentevl.
hognem evrekke adattanak volna. valamely tyzta teremtet allat-
nak. Mykeppen hog ev iſtennek valaztot anya. legen fel magaztat-
uan mynd tellyes menyorzagnak vduara felet. Es legen menden
teremtet alla||toknak feyedelme es kyralne azzonya. legen helhez- 109
tetuen dychevſegnek felſeges Iauyban. dauid p*ro*phetanak mon-
daſazerent monduan. Valazta evtet az az. zvz mariat vr iſten. es
eleue valazta. Es teue evtet lakozny ev ſatoraban. Eſmeg azzo-
nyonk marianak menben fel menete vala vy es zoktalan. azert
hog az angelok ſoha nem lattak vala egy tyzta leany termezetevt.
fel magaztatny iſtennek fyanak iogyara. menden angeloknak es
zenteknek felette. Mykeppen ma latak az iſtennek zvleyet. az bezed
zerent ky meg vagyon iruan harmad kyraly kevnynek maſod reze-
ben monduan. Teteteek zeek az kyraly anyanak. ky evl ev jogyara.
demaga ennek oka tytkon vala. mert az iſteny foghatatlan bevl-
cheſſegnek meelſegebevl vala zereztetveen. ſem vala meeg meg

ielentetuen menden angeloknak. Annak okaert az angelok ezen
jgeen chodalkozuan eneklenek monduan. kychoda ez ky fel iev az
110 ky||etlenbevl. beuelkevduen gyenyerevſegevkkel. es haylot az ev
zeretevere. : — Ez jgeegben az zent angelok dychyryk es choda-
lyak azzonyonk zvz mariaban. elevzer az ev zentſegenek fel ma-
gaztataſaat. holot azt mondaak. kychoda ez ky iev az kyetlenbevl.
Maſodzer dychyryk az angelok es chodalyak az zvz marianak bo-
dogſaganak felette beuelkevdeſeet. holot az mondaak. beuelkevd-
ueen gyenyerevſegevkkel. Harmadzer dychyryk az angelok es cho-
dalyak az zvz marianak meltoſſaganak es tyzteſſegenek magaſſa-
gat. holot azt mondak es haylot az ev zeretevere. Annak okaert
ez dychevſeges zvz marianak vigaſſagos es dychevſeges menben
fel menetenek tyzteſſegeert. harom tanolſagonk lezen. : —

Elſev tanolſagonk lezen. azzonyonk marianak zentſeges ha-
lalarol.

Maſod tanolſagonk lezen azzonyonk marianak ev malaztynak
tyzteſſegerevl. : — ||

111 Harmad tanolſagonk lezen. azzonyonk marianak teſtenek es
lelkenek bodogſagos meg dychevehteſerevl.

Mondam hog elſev tanolſagonk lezen azzonyonk marianak
zentſeges halalarol. kyrevl vgy mond damaſcenus. Azzonyonk
marianak ky mulaſaat nem kel mondany halalanak napyanak.
Mert vgy mond ezen damaſcenus monduan. Azzonyom maria az
te zent el alaſod. nem neuezendev halalnak. Mert az halal tegedet
el nem nyelt. ſem valamy faydalmat read nem vetevt. de jnkab
meltaban mondatyk el mulaſnak vagy el valtozaſnak. vagy jnkab
menben fel vetelnek.

Annak okaert azzonyonk marianak menben fel vetelenek
vagy fel meneſenek tyzteſſegeert lezen nekevnk harom keerdeſevnk.
Elſev keerdeſevnk lezen azzonyonk marianak ky mulaſanak eleue
meg tudaſarol.

112 Maſodyk keerdeſevnk lezen. azzonyonk || marianak az halal-
hoz valo maga zerzeſerevl.

Harmad kerdeſſevnk lezen. azzonyonk marianak halalanak
kevtelezeſerevl.

Azert elevzer kerdetyk. hogha azzonyonk maria tuttae by-
zonſaggal az ev halalaat halala elevt auagy nem. Mert kevzevnſe-
ges tevruenbevl emberek bzyontalanok az halalnak jdeerevl es

helyerevl es mogyarol. ennek felette meeg allapagyarol es. Mert
nem tugyak emberek hogha malaztnak allapagyaban. vagy ma-
laztnak allapagyanak kyvevle legyenek meg halandok. kyrevl vgy
mond ſyrac fya ieſus. kevnyuenek kylenched rezeben monduan.
Nem tugya ember ev vegeet. de mykeppen az madar meg fogatyk
az tevrrel. es az hal horoggal. ezenkeppen emberek meg fogatnak.
gonoz jdevben. Azert mongya beda zent mathe mondaſan. byzon
az hog halz. byzontalan az kedeg. mykoron auagy mykeppen
auagy hol halz meg. Mert az halal tegedet || mendenevt var. 113
te kedeg ha bevlc leyendez. mendenevt kezen varod tees. Seneca
es vgy mond. iruan luciloſhoz monduan. Byzontalan az mynemev
helyen vaar tegedet az halal. te kedeg menden helyen varyad az
halalt. menden helyen egyenlevyen felyed. ffeleltetyk jmmar ez
kerdeſre nagy albernak mondaſa zerent. hog azzonyonk marianak
volt jgeen byzon eſmerety az halalarol ev halala elevt. Es ez meg
ielentetyk ſok okokbol. Elevzer ezbevl. mert ſok zenteknek engette-
tevt ez iſtentevl. hog ev halalokat meg eſmerteek. Mykeppen nyl-
uan vagyon zent peterrevl. ky eleue meg tuda hog hamar el jev-
uendev volna az ev haylokanak le veteſe. az az ev teſtenek Ezen-
keppen oluaſtatyk zent ianoſrol zent martonrol. es egyeb ſok
zentekrevl. Annak okaert ha egyeb zentek meg eſmerteek ev hala-
lokat. Nagyal jnkab meg eſmerte ev halalaat azzonyonk maria
mendeneknek azzonya. ev halala elevt. || Maſodzer byzoneytatyk 114
erdemnek okabol. mert mychoda annak oka. hog valakyknek meg
ielentetyk ev halaloknak napya. ha valakynek ev halala meg ie-
lentetyk zentſegenek meltoſagaert. azzonyonk maria mendeneknel
meltoſſagoſb vala. ha iſteny zeretetnek tellyeſſegeert. az zvz maria
mendeneknel tellyeſb vala iſteny zeretettel. Ha az teſtnek meg
feſleſenek keuanſagaert. azzonyonk maria mendeneknel nagyobban
keuan vala meg feſelny ev teſtebevl. es lenny criſtuſſal. Harmadzer
byzoneytatyk keuanatoſſagnak okaual. mert menden ember evrev-
meſt keuanya es akarya meg tudny halalanak napyat. Annak okaert
azzonyonk maria es keuanta meg tudny ev halalanak napyat. my-
kynt egyeb emberek. de valamyt az zvz maria keuant meg tudny.
az ev zent fya evneky azt mynd meg ielentete. hanem ezt vala-
mely ok bantotta volna meg. Ezt kedeg ſemmynemev ok nem ban-
totta meg. azert azzonyonk maria ez ma||laztot vette. hog az ev 115
halalat el vegezueen meg tudnaya. Ez byzonſaggal meg egyeneſevl.

azzonyonk marianak menben fel vitelenek iſtoryaya. holot irattatyk hog az ev halala elevt. angyal ielenueen es hozuan paradychombol evneky palmat. es meg hyrdete evneky az ev halalanak vagy ky mulaſanak ideyet. es napyat.: —

Maſodzer kerdetyk azzonyonk marianak halalahoz valo zerzevdeſerevl. az az. hogha azzonyonk maria evmagat meg zerzette az ev halalara. egy hazy zentſegeknek vetele myat. kyre legottan feleltetyk. hog azzonyonk maria evmagat meg zerzette ev halalara. egyhazy zentſegeknek vetele myat. Es ennek vadnak ſok okay. mely okokat veet nagy albert. Elſev oka az zvz marianak nagy alazatoſſaga. Maſod oka. az parancholatoknak be tellyeſeyteſe. Mert azzonyonk maria menden euangelyomy parancholatokat es tanalchokat tevkelleteſſeggel meg tartot. de criſtus vronk ſok
116 helyeken az euangelyom||ban parancholt tanalchozot embereknek. hog evmagokat halalra meg zerzeneyek monduan. legyetek kezek. mert mely horaba nem velnetek. embernek fya el iev. az az. az halalnak ityletyre. Azert ezt azzonyonk be tellyeſeyte. Harmadzer az my tanolſagonkert. hogha valaky zent. meges meg zenteltesſek az egy hazy zentſegek myat. Es aky bevnes. hyuattaſſeek indeytaſſeek meg tyztulaſra. egyhazy zentſegeknek myatta. de mykeppen zent agoſton mongya. harom zentſegek vadnak. kyknek myatta kel menden embernek magat ieleſben zerzeny halalara. Az az. az penitencianak zentſegeuel. oltary zentſegnek veteleuel. es az vtolſo kenettel. Annak okaert ezt kel meg latnonk. hogha azzonyonk maria ev halala ideyen vettee ez halalra zerzevdev zentſegevket.: — Ha elevzer kerdez az penytencianak zentſegerevl. azt mondom hog mykoron azzonyonk maria ev eltebe vette az penitencianak
117 zentſegeet. Mykeppen meg vagyon iruan az ev eleterevl || valo kevnben. Mely kevnben meg vagyon iruan. hog azzonyonk maria ev elteben zentſegevket vet. es hog tevredelmeſſeget vet es meg gyont. de nem vet tevredelmeſſeget bevnekrevl. ſem gyont bevneket. Mert ſemmy nemev bevne nem volt. hanem ezt gyonta. hog ev nem volt melto evnen ereeuel. iſtennek enne nagy ſok io tetelyre. [Eg] oltary zentſeget es gyakorta vet. mykeppen vgyan azon kevnyben vagyon meg iruan. Azert kevuetkevzyk hogha azzonyonk maria ev elteben vette az egyhazy zentſegevket. nagyal inkab vette halalanak ideyen. de az vtolſo kenetrevl ketekeltetyk. hogha fel vette auagy nem. Es lattatyk hog nem vette. mert az vtolſo kenetnek zentſege

nem adatyk egyebeknek. hanem chak betegeknek. kyrevl vgy ir
zent iacab kevnyvenek evtevt rezeben monduan. ha valaky meg
betegevl kezzevletek. hyvya egyhaznak papyt. es imagyanak ev
rea. meg kenueen evtet olayal vrnak neueben. de || azzonyonk ma- 118
ria nem holt meg betegſegnek myatta. azert nem kellet meg ke-
netny. Ennek ellene vetekevttetyk zent iacab apoſtolnak mondaſa
myat. kyt meg irt kevnvenek maſod rezeben monduan. ha valaky
mynd az tellyes tevruent meg tartangya. vetkezendyk kedeg egyk-
ben. lezen bevnes mendenekben. de ez vtolſo kenet volt zereztetet
vronk ieſuſtvl es anya zent egyhaztvl. Zent mathe kevnyueben es
oluaſtatyk. hog az apoſtolok meg kerevlyk vala az caſtelokat. gyo-
geytuan az betegevket olayal. Azert azzonyonk maria es tartozyk
vala az vtolſo kenetre. es fel vette. Azert mondanonk kel nagy
albertnak mondaſa zerent. hog azzonyonk marianak noha nem
volt zevkſeges. de maga fel vette az vtolſo kenetnek zentſeget. ky-
ben fel vette az el mvlt dyadalmnak be tellyeſeytet iegzeſeet.
az ievuendev dychevſegnek es iegzeſeet. Akara azert azzonyonk
maria fel venny ev nagy alazatoſſagabol az kenetnek zentſegeet.
my||koron az kenetnek zentſege zereztetet. vala az bevneſegert. hog 119
az alazatoſſagot melyet azzonyonk maria mynd tellyes eletebe meg
tartot vala. ev eletenek vegezeteben es meg tevkelleneye.: —

Harmad kerdees azzonyonk maria halalanak kevlezeſerevl.
hogha zvkſeges valae meg halny azzonyonk marianak. es ha kev-
teles volte az halalnak tevruenye ala mykynt egyeb emberek. Es
vetekevthetetyk ezrevl. hog azzonyonk marianak nem illic vala meg
halny. mert nem vala kevteles rea. Mert az halal vettetyk vala
emberre az eredendev bevneert. azzonyonk maria kedeg meg tarta-
tot eredendev bevntevl. az 'chery zerzetbely doctoroknak monda-
ſok zerent. Azert ha az zvz maria tyzta volt menden bevntevl.
tahat idegen tyzta volt az halaltvl es. Eſmeg ezkeppen vetekethe-
tyk. hogha ember az artatlanſagnak allapagyaban meg maradot
volna. tahat halal nekevl valtoztatot volna eleuenen az dychev-
ſegre. Azert az iſtennek anya || menden bevn nekevl vala. azert 120
nem kel vala meg halny. Mert igeen kevzel vala az artatlanſagnak
allapagyahoz. azert kellet volna evneky eleuenen valtoztatny az
dychevſegre. Eſmeg zent ianos euangelyſtarol ſokan targyak.
hog eleuenen valtoztatot az dychevſegre. Nagyal inkab erdem-
lette volna azzonyonk maria ez tyzteſſeget hognem zent ianos.

Ez kerdeſekre feleltetyk [harom] keet byzonſagoknak myatta.
Elſev byzonſag ezrevl hog az iſtennek anyanak alkolmas volt
meg halny. hog ev criſtuſnal ne lattatneek nagyobnak lenny.
Es hog nemely eretnekeknek eretnekſegek meg ſemmyſeytetneek.
kyk az iſtennek anyat nem mongyak vala embernek. de angelnak.
Es hog lenne iozagos myelkevdeteknek chelekevdendev allatya.
Mert az iſtennek anya[nak] franciſcos marinoſnak mondaſazerent
az ev bekeſeg tartaſa myat. ez velagy gevtrelmeknek myatta keſe-
revſegeknek es banatnak myatta. es az halalnak fel vetele myat.
121 az ev erdemeet meg evregey||tette. az malaztnak tevkelleteſſegere.
Maſod byzonſag. hog iollehet az iſtennek legen meg tartatot az
eredendev bevntevl az meg zenteleſnek malaztya myat. de nem
vala tellyeſſeggel meg zabadvlt. az eredendev bevnnek kennyatvl.
Annak okaert halalt es ez velagnak egyeb gevtrelmeet banatyt
zenuette. kevreztelev zent ianos es vala meg zenteltetet. es tellyeſ-
ſeggel meg tyztvlt eredendev bevntevl. de maga nem vala meg
zabadult eredendev bevnnek kennyatvl. mert zenuede nyak vagaſ-
nak keſerev halalat. de meeg criſtus iſtennek aldot fya es. ky
mynden veteknekevl vala. zenuede kenokat halalt zabad akaratya
zerent. Azert nem choda. hog az iſtennek anya ky mynden zepplev
nekevl vala. zenuette ez velagnak neuolyaſſagat es halalt. O azert
zentſeges zvz maria menden tyzteſſegre melto. O iſtennek meltoſ-
ſagos anya. ky az ev eleteben zentſeges es menden malaztal tel-
lyes. halalodnak ideyen es levl menden tyzteſſeggel es meltoſſagga
meg ayandokoztatot. : — ||

122 It jmmar kezdetyk az zvz marianak malaztyrol es ayandokynak tyzteſſegerevl. kykkel tyztele vronk ieſus az ev edes zvleyet. ev halalanak ideyen. :.

Az predicacyonak maſod rezerevl lezen bezed. az malaztoknak vagy ayandokoknak tyzteſſegerevl. Mely malaztokkal ayandokokkal ayandokoztatot tyzteltetet az zvz maria ev halalanak vagy ky mulaſanak ideyen. Ezevnkben kel vennevnk kedeg. hog emberek kevzevnſeggel harom fele keſerevſeget vallot ev halaloknak ideyen. Elevzer valnak keſerevſeges faydalmat. Maſodzer zomoruſagos keſerevſegevt. Harmadzer retteneteſſeges felelmet. Azert

mongya haymo az zent ianos lataſarvl valo kevnyben monduan.
Semmy nemev keſerevſegnek ſanyaruſaga nem keſeruebſ. mynt
embernek ev halala. ieleſevl bevnben meg holt embernek halala.
Mert byzonual az idevben tamad embernek keſe||ruſeges faydalm **123**
banat. Mely faydalm kezereyty az lelkeet el valny az teſtevl. ky
altal iarya es meg haſeygya embernek zyvyt. es el vezy menden
tagyaynak ereyt. Es menden erzekenſegenek eleuenſegeet el feyty
ſolinuſnak mondaſa zerent. Eſmeg embernek halala koron ev lel-
keben tamad zomoruſagos keſerevſeg. az banto gondolatokert es
keſertetekert. ky lagya jmmar magat meg foztatny az ev teſty
eletytevl. kyt tèrmezet zerent menden ember keuaan. Lagya az
zegeen halo ember hog ez velagban mendeneket el hagy. es hog az
ev teſte meg rontatyk. es lezen fergeknek etke. Es hog enne nagy
ſok keſerevſeges faydalmakban. ſemmynemev ſegedelmet vagy
kevnyebſeget nem tehet maganak. Ezrevl irattatyk ſyrakfya ieſus
kevnyueben monduan. O halal mely keſerev az te emlekevzeted.
az oly embernek kynek bekeſſege vagyon az ev iozagaban. Azert
mongya zent gergely. Atyamfyay maſtan kel meg gondolnonk
igeen. mely igeen || rettenetes lezen az my meg feſleſevnknek es **124**
halalonknak horaya. Mynemev lezen az elmenek felelme. mykoron
ielen lezen my elevttevnk az gonoz lelkeknek ſokaſſaga. es menden
my bevneynknek gonoſſaga. My ellenevnk meg fegyverkevzyk erde-
gevknek gonoſſaga. my hatonk meget fegyuerkevzyk ez el mulando
bodogſagnak el hagyaſa. My felettevnk fegyuerkevzyk. az rettene-
tes byronak felelme. O mynemev lezen az felelm es rettenetеſ-
ſeg. mykoron ielen az gonoz lelkeknek ſokaſſaga kyk akaryak el
ragadny az lelket. kyknek ev kepek igeen rettenetes. Mert mykep-
pen beda mongya. tobiaſnak ez bezedeen monduan. Eleybe ievue
tobyaſnak az hal. ezen keppen jduezeytevnk keent valuan az ke-
reztfan. ielen levn ot pokolbely erdeg ellenkevduen ev ellene.
hogha ev benne valamyt lelhetne. Azert ha az pokolbely erdeg
ielen volt criſtuſnak ha||lala ideyen. Egyeb ſok zentekrevl es oluaſ- **125**
tatyk. mynt zent marton piſpekrevl. es zent erſebet azzonrol.
Nagyal erevſben kel hynnevnk. hog menden meg halo embernek
ielen leznek ellenkevdveen ev ellenek. O iſtenem mely nagy lezen
akoron az felelm. mely nagy zomoruſag. Mykoron menden myel-
kevdetekrevl es bevnevkrevl zamot kel adny. es kel venny az meg
hyvhatatlan ſentencyat. Iay az idevben es iay az bevneſnek. kynek

ellene lezen adando az erek karhozatnak ſentencyaya. Annak oka-
ert azokrol kyket iſten fel tamaztot halottaybol vgy mondatyk.
mint lazar es egyebek hog ez velagban az vtan ſoha nem meuettenek
de ſyrtanak olyha zevnetlen. Annak okaert ielenty cyryllus patry-
archa zent agoſtonhoz irt epiſtolayaban zent hieronimuſnak choday-
rol. hog harom halottak voltanak. kyk zent hieronimus koporſoya-
126 nal fel tamatta||nak. annak vtanna myg ez velagban eeltenek.
kevzbe veteeſnekevl ſyrtanak. kyk kezzevl egyket az ketteynek
ielen voltara cirillus meg keerde. myert ſyrna illyen igeen keme-
nyen zevnetlen. ffelele ez fel tamadot. ha te cirillus azokrol byzon-
ſagot vetteel volna. kykrevl en vettem. teneked es mendenkoron
oka volna ſyraſodnak. Cyryllus keerde hog myert. es ev felele.
Az en lelkem el feſle en teſtemtevl oly igeen nehezen es kemenyen.
hog embery elme meg nem foghagya. En ſem foghattam volna
meg. ha igaz byzonſag vetellel megnem tanoltam volna hynny.
Mert menden keſerevſeg es faydalm. melyet ember velne. ſemmy-
nek aleytatyk ez keſerevſeghez kepeſt. Eſmeg vgy monda. myko-
ron el iuta en halalomnak horaya. erdegevknek nagy ſokaſſagok
levn ielen. hog ſemmykeppen megnem zamlaltathatny vala. kyk||-
127 nek ev kepek olyatan vala. hog annal ſemmy retteneteſb es zevr-
nyeb nem gondoltathatyk. Mert menden ember jonkab vettneye
magat egev tevzekkel meg egendevnek. hognem mynt egy zem
pyllantaſyg valo idevbe az ev abrazoknak lataſaual eeltetneek. kyk
en hozzam ievueen. mendeneket en emlekevzetemben hozanak
valamelyeket en tevttem vala iſtennek ellene. Ihelueen ennekem.
hog en ne remenkedneem iſtennek irgalmaſſagarvl. Iay myre nem
vezyk ezt ezekben halan emberek. kyknek ev halalok koron azon-
keppen tevrtenyk. mykeppen ennekem tevrteent vala en halalom
koron. hog nem vetkeznenek. Azert ha az en ſyralmamnak okaat
kerdevd. az en ſyralmamnak oka az kenoknak felelme. ky az bev-
neſeknek Igazan adatyk. kyrevl ne chodalkozzal ha ſyrok. mykoron
128 nagyal || jnkab kellene chodalnod. hanem ſyrneek. Ezeket es egye-
beket ſokakat monda ez halottaybol fel tamadot ember. Azert
teeryevnk bezedevnkre. Ez felyevl meg mondod harom keſerevſegek
ellen. kyk leznek embernek halala ideyen. Ada az vr iſten harom
keppen valo nagy malaztot auagy ayandokot. ev hala ideyen. kyk-
kel evtet tyztele kyualt keppen meltoſſaggal vagy zabatſaggal. : —

Elevſev malazt vagy ayandok. melyet ada az vr iſten azzo-

nyonk marianak. hog ev meg halna faydalm nekevl. edeſſeges
edeſkedeeſſel.

Maſodyk malazt vagy ayandok. melyet ada az vr iſten azzo-
nyonk marianak. hog meg halna keſerevſeg nekevl. nagy vigaſſa-
gos vigaztalaſſal.

Harmadyk malazt vagy ayandok melyet ada az vr iſten
azzonyonk marianak. hog meg halna felelm nekevl jgeen byzonſa-
gos batorſaggal.

Azert elſev malazt vagy ayandok. || melyet az vr iſten enge- 129
det adot azzonyonk marianak ev halala ideyen ez. hog ev meg
halna faydalm nekevl. edeſſeges edeſkedeeſſel. hog mykeppen
azzonyonk maria idegen vala romlaſtwl. ezenkeppen idegen lenne
az halalnak faydalmatwl es. Es ez meg byzoneytatyk nagy albert-
nak mondaſa zerent az miſus eſten. Mert mykoron ezen meltoſag
ayandok engettetet zent ianos euangelyſta. mykeppen meg byzo-
neygya ezt zent hieronimus. Nagyal jnkab kellet engettetny azzo-
nyonk marianak. hog ev faydalm nekevl halna meg. Naum *pro*-
pheta vgy mond kevnyuenk harmad rezeben monduan. az vr iſten
vgyan azon egy dolgot. nem gevtry meg keetzer. de azzonyonk
maria az ev fyanak keenya ideyen altal veretteteek faydalmnak
keſerevſegnek oly igeen nagy tevreuel. hog lenne evneky nagy
martyromſagert. Es hog ev nagyob faydalmat keſerev||ſeget zen- 130
uedne. auagy zenuedevt. hog nem akarmely martyrban volt. az
halalnak keſerevſege. Azert ha azzonyonk maria ev fyanak kennya
ideyen meg fyzette az halalnak keſerevſegeet. nem kellet eſmeg
vyonnan zenuedny halalnak keſerevſegeet. ev halalanak ideyen.
vgy mond damaſcenus. Az zvz maria bodogoknak bodoga. ky fel
magaztateek az vralkodo angeloknak termezety felet. az faydalma-
kat keſerevſegevket melyeket el tauoztata zevluen es meg haluan.
azokat meg zenuede criſtuſnak kennyanak ideyen. kevnyerevlueen
ev rayta. de ha te mondanad. hog lehetet az. hog az leleknek az
teſtevl valo el valaſaban faydalmat nem zenuedet az zvz maria.
hogha az lelek termezet zerent hayolyon az teſtnek egyeſevleſere.
Es az ev lelke volt igeen nemeſſeges. es volt zerkeztetueen igeen ne-
meſſeges teſthez. Azert mykeppen azzonyonk maria lelkenek || es teſ- 131
tenek zerkezeſeben vala termezet zerent valo nagyob gyenyerevſeeg.
Ezenkeppen lattatyk az ev el valaſokba lenny nagyob faydalmnak
keſerevſegnek. mykeppen criſtus vronknak volt ev halala ideyen

kemenſeges nagy faydalm keſerevſeeg. kyrevl vgy yr ieremyas p*ro*-
pheta. O ty mynd kyk iartok vtakon. laſſatok ha vagyon haſonla-
tos faydalm. mykeppen az en faydalmam. ffeleltetyk erre nagy
albertnak mondaſa zerent. hog azzonyonk maria az iſteny zerelm-
nek nagy voltabol. es iſteny elmeelkevdeſeknek edeſſegebevl. kyben
vala az idevben. nem erzevt faydalmat keſerevſeget az lelkenek el
valaſaban. Mert pogan bevlchnek mondaſa zerent. az nagyob
jndulaſok meg bangyak az kevſſeb jndulaſokat. Mert mykeppen az
termezet jndeygya es haygya az lelket az teſthez. ezenkeppen az
iſteny zeretet ſokkal erevſben jndeygya es haygya az lelket criſ-
132 tuſhoz. Zent pal||nak mondaſa zerent ky vgy mond. keuanok meg
feſlenevm. es lennem criſtuſſal. Veegy peldat moiſeſrevl es elyaſrol.
kyk negyuen napyglan bevhtevlueen. nem erzeek etelnek es italnak
fogyatkozaſaat. az iſteny elmeelkevdeſnek ev nagy edeſſegetevl.
Eſmeg mykeppen az zent martyrok zent levrync tyburcius es
egyebek. kyk kemenſeges kenokat zenuettenek. oly edeſſeggel zen-
uetteek. mykepen nagy vendegſegevket. az criſtus zerelmenek nagy
voltaert. Azert mongya zent agoſton. Menden igeen nagyokat.
edeſſekke es kevnyeve es olyha ſemmye tezen az zerelm. O criſtuſ-
nak bodog zerelme. mely edeſſen kevtelez. mely edeſſen iutalmaz.
Ezekbevl veegy neegy tanolſagot auagy ponctot.

Elſev tanolſag ez. hog az zvz maria nem multky ez velagbol
betegſegben. ſem nehezevltetet meg faydalmal. mykeppen zokta-
133 nak egyebek meg halny. Maſod tanolſag ez. hog az zvz maria||nak
ev elmeye. ev halalanak horayan. volt fel emeltetet fel fyggezte-
tet. criſtuſnak zerelmenek edeſſeges elmeelkevdeſeben. Es ezen edeſ-
ſeges elmeelkevdeſek kevzevt laſſan laſſan az ev termezety auagy
teſte meg fogyatkozyk vala. de maga ez fogyatkozas vala faydalm
nekevl. ſem kedeg az iſteny elmeelkevdees meg nem tevretuen.
hanem az iſteny zerelmnek edeſſegeben. az ev zentſeges lelke el
hagya az teſtet. Harmad tanolſag ez. hog az zvz maria nem fekevt
agyban. mykynt egyeb emberek. hanem le terdepeluen. ev kezeyt
iſtenhez fel emelueen. hytetyk ky mulny. Mykeppen oluaſtatyk
zent pal remeterevl es. ky es terden aluan hala meg. Negyed tanol-
ſag ez. hog vronk criſtuſnak kellet zenuedny nagy kenokat ev erze-
kenſegyben. azert hog eleget tenne embéry nemzetnek bevneert.
es hog embert meg valtana. Zent peter apoſtolnak mondaſa zerent ||
134 monduan. ky az my bevneynket. az az az eleg teuev kenokat

viſelte ev teſteen az my bevneynkert. de azzonyonk zvz maria nem
embery nemzetnek meg valtaſaert holt meg. azert nem kellet
evneky zenuedny halalnak faydalmat keſerevſegeet. Sevt ieles
meltoſſagnak zabadſagnak myatta. kellet lenny azzonyonk maria-
nak. idegennek halalnak faydalmatvl es keſerevſegetevl. az ev tev-
retlen tyztaſagos zvzeſſegert.

Maſodik malazt auagy ayandok. mert akarta vr iſten hog ev
meg halna keſerevſeg nekevl. nagy vigaſſagos vigaztalaſſal. meeg
kyuevl es. Mert azzonyonk marianak volt ſok keppen valo vigaz-
talaſa ev halalanak ideyen. mert vigaztalaſa vala az apoſtoloktvl.
kyk mynd ot valanak ev halala ideyen. mykeppen zent dyenes
mongya. Vigaztalaſa vala az zvz marianak az zent angeloktvl es.
kyk evtet vigaztalyak || vala es zolgalnak vala evneky. Mert ha **135**
valamely zentekrevl hytetyk es oluaſtatyk. hog az zent angelok
evnekyk vigaztalaſt tevttenek ev halaloknak jdeyen. Mykeppen
nyluan vagyon zent mykloſrol zent martonrvl zent ferenchrevl. es
egyebekrevl ſokakrol. Nagyal jnkab hytetyk ez azzonyonk maria-
rol. ſevt ennek felette volt azzonyonk marianak vigaztalaſa. nem
chak angeloktvl. de meeg vronk vr ieſus criſtuſtul es. ky az edes
zvz mariat az ev edes zvleet hyvya vala menyeknek orzagara. Es
mynd az tellyes menyey vduar eleyben ky ievue. az ev bodog lel-
keet fogadny nagy tyzteſſeggel. [Melyet akartnak iſtennek tenny
az ev anyanak.] Melyet akart iſten tenny. kyvalt keppen valo
meltoſſagnak es [zol] malaztnak okaert. Melyet akarta[kart iſten]nak
ſok doctorok. es kevzenſege || targya anya zent egyhaz. Azert **136**
mongya zent hieronymus. Gyakorta oluaſſuk hog az zenteknek
temeteſekre zent angelok ievttenek. es zolgalatot tevttenek. Es hog
az ev lelkeket nagy velagoſſaggal meg velagoſeytottaak. es mynd
menyorzagyg nagy vigaſſagos enekleſſel fel vitteek. Es az helyen
edeſſeges chodalatos illat ereztetevt. Azert ha az mendenhato iſten
meltoltatta ezeket tenny holtaknak koporſoyoknal. meneuel na-
gyobban kel hynny. hog az ev edeſſeges zvleenek az ev halala
napyan. Eleeben ievttenek az menyey vitezek angelok. evtet nagy
feneſſeggel meg kevrnykevzteek. Es mynd az dychevſegnek zekeyg-
len dycheretekkel es enekleſekkel be vitteek. kychoda eleeg azt
meg gondolny. mely nagy dychevſeggel fel mene ez velagnak az-
zonya. Mynemev aytatoſſagnak keuanſagaual. tellyes menyey
angeloknak ſokaſſaga eleyben ky ievue. Mely kellemetes zynnel.

137 vgy orchaual. || Mely edeſſeges iſteny evlelcſekkel legen [Mel] az ev zent fyatvl fogattatot. es fel magaztattot menden teremtet allatnak felette. Annak okaert nem meltatlan. eleeg igazan es byzonual mondatyk nemelyektevl. hog az tevzes eeg keetzer legen meg evreſevlt. es meeg harmadzer es meg evreſevlendev. Elevzer criſtuſnak menben menetykoron. mykoron menden angelok eleyben ievuenek criſtus vronknak. Maſodzer azzonyonk marianak menben fel viteleben. ez may napon. Harmadzer lezen itylet napyan. de netalam meg akarod tudnod. hog azzonyonk maria es egyeb zentek. mynemev erdemekkel erdemletteek. ev halaloknak ideyen az menyey vigaztalaſt. Erre felelhetevnk ezenkeppen. hog ez menyey vigaztalaſh. ieleſben es nagyobbanl ezen. az iſteny kegyeſſegnek malaztnak chodalatos engedetybevl. es az iſteny ityletnek tudakozhatatlan voltabol. de maga az zenteknek ev eleteket meg latuan olvaſuan. ||
138 lelevnk ieleſevl harmakat. kykkel erdemletteek az zentek. hog ev halaloknak ideyen. lenne evnekyk menyey angely es iſteny vigaztalaſok. Mert ez vigaztalaſt nemely zentek erdemletteek criſtuſnak geryedetes zerelme myat. Mykeppen nyluan vagyon zent peter apoſtolrvl. zent janos euangeliſtarvl. zent levryncrevl zent vince martirrevl. Nemely zentek erdemletteek. tyzta zvzeſſegnek tartaſanak myatta. Mykeppen nyluan vagyon zent katerina azzonrol zent margyt azzonrol. zent clara azzonrol. es ſok egyeb zent zvzekrevl. Nemely zentek erdemletteek. irgalmaſſagnak es kegyeſſegnek myelkevdety myat. Mykeppen nyluan vagyon zent erſebet azzonrol. zent marta azzonrol. es zent maria magdalena azzonrol. de myert azzonyonk zvz mariaban ez felyevl meg mondot iozagos myelkevdetek nagyſagoſon mynd meg leleteek. azert igeen nagyſagoſon
139 erdemle meg vigaztaltatny || menyey vigaztalaſſal. angely es iſteny vigaztalaſſal. Ennek felette oluaſtatnak. hog nemely zentek erdemletteek az menyey vigaztalaaſt. valamely zenteknek ſegedelmevk myat. kyknek aytatos zolgalatot tevttenek ez velagban eeltegben. kyt byzonual mynden zenteknek fevlevtte tehet. es zokot tenny az zvz maria az ev aytatoſſynak. mykeppen ezek meg byzoneytatnak ſok choda tetelekben. Annak okaert azzonyonk zvz maria. anya zent egyhaztvl ieleſben hyuattatyk. hog meltoltaſſeek ſegelleny mynket halalonknak ideyen. Azert igeen haznalatos menden embernek. az zepplevtelen zvz mariat valaztany oltalmul maganak. Es evneky aytatoſſon zolgalny. halalanak ideyen evmagat

neky aytatoſſon ayanlany monduan. Maria malaztnak anya irgal-
maſſagnak anya. te mynket ellenſegtevl oltalmaz. es halalonknak
ideyen hozzad veeg.

Harmad ieles malazt vagy ayandok adateek azzonyonk ||
marianak ev halalanak ideyen. hog ev menden felelm nekevl halna **140**
meg. nagy byzonſagos batorſaggal. Byzonual vadnak nemely em-
berek. kyk termezet zerent felnek ev halaloknak ideyen. retteg-
ueen az halt. Ezenkeppen termezet zerent meeg az zentek es feel-
nek ev halaloknak ideyen. Nemelyek feelnek ev halaloknak ideyen.
az gonozokert kyket tevttenek. Nemelyek feelnek az erdegegnek
gonoſſagokert. Es nemelyek feelnek az byzontalanſagert. mert nem
tugya ember hogha iſtennek zerelmere melto auagy gylevſegere.
mykeppen bevlc mongya. es ezert myert nem tugya. fely iſtennek
ityleteet. de nemes azzonyonk mariaban. ezeknek egykenek ſem
levn helye. Mert ev halalt nem feel vala. mert az ev zeretev fyanak
ieſuſnak zerelmeben es aytatos tyzta keuanſagaban buzoguan ger-
yedevzueen. malaztnak edeſſegeuel tellyes. keuan vala az || edes **141**
zvz maria meg feſelny ev teſtetevl es lenny criſtuſſal. Annak okaert
imagya vala az ev zent fyat. hog hamar ev hozza ievne. Eſmeg
tugya vala az zvz maria. hog ev ſoha nem vetkezet ſem bocha-
nando keppen ſem halalos keppen. annak okaert nem feel vala
valamy gonozrol. Ennek felette azzonyonk maria nem feelte az
ityletnek ſentencyayat. Mert tugya vala meltonak lenny iſtennek
zerelmere. az iſtennek tyztaſagos es zerelmes annyat. es hog lehe-
tetlen volna iſtennek annyanak karhozny. de hog zvkſeeg evneky
iduezevlny. es mendeneknek fel magaztando. de maga azzonyonk
maria meg keerte es meg nyerte az ev zent fyatvl. hog az ev lelke
ky menueen ev teſtebevl. hog ſemmynemev ſatan ev eleyben ne
juhetne. de ha te keerdeneed. monduan. Az lelek mykoron el valyk
az teſtevl termezetzerent legottan meg latya || az erdegevket. az **142**
angelokat es. mykeppen my lagyuk termezetzerent ez velagban
meg nylt zemmel. az velagoſſagot es az zynt ha feyer vagy fe-
kete. Azert mykeppen ez igaz. hog azzonyonk maria nem latot
erdevgevket. Erre ezenkeppen feleltethetyk. hog iollehet kevzevn-
ſeggel doctoroknak mondaſok zerent. azzonyonk marianak lelke.
egyeb lelkek es. az teſtevl el valas vtan lagyak mykeppen maſtatan
az erdegevket. de hyhegyevk hog ez kyualt keppen valo tyzteſſeg
adatot evneky az ev zent fyatvl. hog az ev halalanak ideyen ielen

legyenek az zent angelok. kyk oda az rettenetes lelkeket ne bochat-
nayak. Mert az zvz maria menden felelm nekevl. menden bator-
ſaggal. belſev es kylſev nagy vigaſſaggal muleek ky ez velagbol.
O mely igeen bodog es aldot vala ez illyen ky mulaas. O en edes
iſtenem vgy mond ez kevnyvnek zerzevye. ha en az idevben ot
143 voltam volna. mely || nagy aytatoſſaggal. mely nagy alazatos kev-
nyergeſſel. Mely ſok kevnhullataſoknak evtteſeuel ayanlottam
volna en magamat illyen meltoſagos es zentſeges azzonnak. az
iſtennek zvleyenek zvz marianak. hog az ev zent fyanak elevtte
meltoltatot volna en rolam bevneſrevl emlekevzny. Az ev menyey
dychevſegeben. O te hyv lelek ved ezedbe gondolyad meg az aldot
zvz marianak meltoſagat es zentſeget. es tenen magadat hagyad
ayanlyad. tellyes aytatoſſaggal. Evtet keryed. evtet hyvyad gya-
korta. hog az ev zent fyanak zerelmeert. meltoltaſſeek teneked
nyerny malaztot es erek dychevſegevt: —

Kezdetyk it az zvz marianak. menben fel vitele-
revl. az ev lelkenek es teſtenek meg dychevele-
ſerevl. ez keppen.

Harmad reze ez predicacyonak lezen azzonyonk marianak
144 menben fel vitelerevl. es az ev teſtenek es lelkenek || bodogſagos
meg dycheveleſerevl. kyrevl gyakorta ſokan ketelkevdnek. hogha
azzonyonk maria legen teſtben es lelekben menyorzagban fel vyte-
tevt. es tellyeſſeggel meg dychevevltetevt. mykeppen my vronk
ieſus. Ieleſevl azert ketelkednek. hog zent ieronimus azzonyonk
marianak menben fel vitelerevl valo predicacyoyaban ezrevl ſem-
myt nem mond. de keetſegnek alatta hagya. de maga byzon. hog
kegyeſſen hytetyk menden egyhaztol es doctoroktvl. Mert zent
agoſton ſok okoſſagokkal azt byzoneygya. hog azzonyonk maria
azonkeppen fel tamadot mykeppen criſtus. es teſtel es lelekkel
egyetemben meg dychevevltetevt es menben fel vitetevt az meg
tevkelletevt dychevſegben. Ezeknek meg erevſeyteſere vehetevnk
tyzenkeet okoſſagokat. tyzenkeet chyllagoknak zamara. Mely tyzen-
keet chyllagokat vehetevnk az zvz marianak coronayaban. kykkel
145 dyche||kevdyk az zvz maria menyorzagban teſtben es lelekben.
mykeppen fenlev tyzenkeet chyllagokkal. Es hog ezekre aytatoſ-
ban iarulyonk. az egygyevgyevekert. kyk egygyevgyev iſtoriaknak

bezelleſeuel inkab indeytatnak aytatoſſagra. hognem mynt bevlc
vetekevdeſeknek okoſſagy myat. Azert ezrevl ezenkeppen elmeel-
kevdhetevk az embery elmeelkevdeſnek mogya zerent. hog az vr
iſten az zvz marianak menben fel vitelenek napyan. akaruan men-
den keppen tyztelny az zvz mariat. nagy conciliomot tanalchot
zerze. Es elev vete az ev mondaſaat. menden angelok elevt es zen-
tek elevt monduan. Yme ielen vagyon az idev. kyben ky feſlet iſten
zvleenek lelke az teſtbevl. veyendev evrek eletnek iutalmat. es hel.
hevztetendev az menyey zekben. Azert my lattatyk ty nektek.
mynemey tyzteſſeeg es ayandok adaſſeek az en zvlemnek. || es az 146
ev zentſeges teſtenek. kynek ev meheben az en teſtem zent lelek-
tevl abrazoltatot. es lelket vettem ev meheben. kylenc holnapyg
nyvgottam ev meheben mykeppen meltoſagos haylokban. Vegezetre
ev engemet zvzen zvle. es menybevl meg tevlt emlevkkel. zvzey
teyeuel eltetevt. Es ev tyztaſagos evleleſeuel taplalt. aytatoſſon
zolgalt. Az kereztfa mellet hyuen allot en halalomnak ideyen. es
kenyerevlt en keſerev konomon zyuynek nagy keſerevſegebevl.
Tahat mynd az zent angelok es az zentek mynd nyayan le teryez-
kevduen es egyben dychyrueen az vr iſtent. kezdenek mondany.
*Magnus dominus et magna virtus eius. et sapiencie eius non est
numerus.* Az az. Nagy vr es nagy az ev ereye iozaga. es ev bevl-
cheſſegenek nynchen zama. Eſmeg mondanak. teueled vagyon
vram az bevlcheſſeg. ky tugya eſmery az te dolgydat. Mely || bevl- 147
cheſſeeg es folya mykoron ez velagot teremteneed. Es tugya vala
my volna kellemetes te elevtted. vagy te zemeyd elevt. Azert az te
veghetetlen bevlcheſſeged esmerhetetlen bevlcheſſeged valogaſſa es
el vegezze. mert igaznak lattatyk te zolgaydnak es meltonak. hog
az te anyad mynden tyſteſſeggel es meltoſſagos dychyrettel dychev-
ſeges teſtel es lelekkel te iogodra helheztetueen. teueled orzagolyon
evrekke. Azert mykeppen erektevlfogua az mendenhato iſten meg
zerzette es akarta. azzonyonk mariat teſtel egyetemben lelekkel
meg dychevevltetuen fel vynny. Ezenkeppen akara azt es. hog
menden menyorzagbely kar evtet jmadnaya es tyztelneye. byzon
okoſſagot vetueen. mykeppen ev coronayaban valo chyllagot. Mely
byzon okoſſag vagy chyllag. [byzo] azzonyonk marianak meltoſſa-
gos menben fel vitelenek dycheuſegeet. meg byzonyoha es meg
magyerazza. [my] ezenkeppen. : — ||

Elevzer az angelok vetenek elſev chyllagot azzonyonk maria 148

coronayaban. mely chyllag mondatyk tevkelleteſſegnek okoſſaganak. : —

Maſodzer az elſev zvlek vetenek maſod chyllagot. ky mondatyk ky vetelnek vagy ky vałaztaſnak okoſſaganak.

Harmadzer az zent patriarchak vetenek harmad chyllagot. ky mondatyk beuelkevdeſnek okoſſaganak. : —

Negyedzer az zent *pro*phetak vetenek negyed chyllagot. ky mondatyk eleue meg hyrdeteeſnek okoſſaganak. : —

Evtedzer az apoſtolok vetenek evtevd chyllagot. ky mondatyk zolgaltataſnak okoſſaganak.

Hatodzer az zent martyrok vetenek evtevd chyllagot. ky mondatyk fyzeteeſnek okoſſaganak. :

Hetedzer az zent confeſſorok vetenek heted chyllagot. ky mondatyk meg meerteekleeſnek vagy meg fyzeteeſnek okoſſaganak. : — ||

149 Nyolchadzer az zent zvzek vetenek nyolchad chyllagot. ky mondatyk meg romlatlanſagnak okoſſaganak.

Kylenchedzer mynden valaztottak vetenek kylenched chyllagot. ky mondatyk [be tellyeſeyteeſnek okoſſaganak.] valaztaſnak okoſſaganak.

Tyzedzer zent lelek vete tyzed chyllagot. ky mondatyk be tellyeſeyteeſnek okoſſaganak.: —

Tyzenegyedzer iſtennek fya vete tyzen egyed chyllagot. ky mondatyk egyeſevleeſnek okoſſaganak.

Tyzenkettevdzer atya iſtennek hatalmaſſaga vete tyzenkettevd chyllagot. ky mondatyk nagyetaſnak okoſſaganak. Annak okaert oluaſtatyk ennek peldazatyara zent ianoſ lataſarvl valo kevnyvnek negyed rezeben. hog az hvzon neegy venek. kyken menden zentek iegyeztetnek. Imagyak vala az evrevkkevl evrekke elevt. az az. az criſtuſt. Es vetyk vala ev coronayokat az zeek
150 eleyben. az az || Az bodog zvz maria. kyben criſtus azonkeppen nyvgoueek. mykeppen zeekben. dychyrueen es monduan vr iſtennek. Melto vagy my vronk iſten. venned dychevſegevt es tyzteſſegeet. Mert mendeneket te teremtetteel. es az te akaratodert valanak. es vadnak teremtetuen.

Azert elevzer tyzteleek az zvz mariat az angelok monduan. Melto vagy zvz maria fel vitetny menyekben. teſtel es lelekkel. illyeten tevkelleteſſegnek okoſſagaual. Mert [myl] az iſtennek anya

mykeppen nagyob zentſegnek tevkelleteſſegev. mynden angelok
felet es mynden zentek felet. haſonlatlan keppen. ky illyen nagy
tyztaſagw legen. hog iſtennek alatta. nagyob tyztaſag ne ertetheſ-
ſeek. Zent anſelmoſnak byzoneytaſa zerent. Az zvz marianak kel-
let vallany tevkelleteſ bodogſagot || menden angelok [kevzevt] fev- 151
levt. de myert az angeloknak kel vallany oly tevkelletes bodogſagot.
hog evnekyk nem kel meg tartoztattatny az dychevſegtevl. es az
ev bodogſagoknak tevkelleteſſegetevl. Annak okaert nem kellet
meg tartoztattatny meg keeſtetny az zvz marianak ev lelkenek es.
az bodogſagnak tevkelleteſſegetevl. de ha az zvz marianak lelke.
teſt nekevl volt volna fel vitetet menyorzagban. Myert mynden
leleknek termezet zerent valo haylaſa vagyon az ev tulaydon teſ-
tehez. nem az teſtert evnen magatvl. de embernek tevkelleteſſe-
geert. Es mynd az monno reeznek bodogſaganak tevkelleteſſegeert.
Az az. Mynd az leleknek mynd az teſtnek bodogſaganak tevkelle-
teſſegeert. Maronis ferenchnek es rikardoſnak mondaſoknak mon-
daſok zerent. Ezbevl kevuetkevzne||yeek. hog azzonyonk marianak 152
ev lelke es. mykeppen egyeb zenteknek ev lelkek meg keeſtetevt
volna az bodogſagnak tevkelleteſſegetevl. Es meeg megnem nyerte
volna az ev tellyes keuanſagat. az az az ev teſtenek bodogſagat.
Es ezhez kevuetkevzev keppen. kyſſeb bodogſagra volt volna. hog-
nem az angeloknak. hogky alkolmatlan. Mert mykeppen anya
zent egyhaz enekly. azzonyonk maria fel magaztatot angeloknak
caran felyevl menyeknek orzagara. Es ez meg erevſeytetyk zent
agoſtonnak mondaual ky vgy mond. Tevkelleteſſeggel bodog az. ky
val myndeneket valamyt akar. de az lelek termezet zerent akarya
az teſtnek «tevkelletes» bodogſagat. Azert az zvz maria meg bodo-
geytatot es fel vitetevt menyorzagban. mynd || lelkeſtevl teſteſ- 153
tevl. : —

Maſodzer tyzteleek. embery nemzetnek elſev zvley az az.
Adam es eua. Iaruluan es jmaduan vr iſtent mondanak. Mynden-
hato. Imadando. felendev tyztelendev. aldot vagy te. es aldot az
te anyad. byzonual melto az te anyad meg dycheveytetny teſtel
es lelekkel. az maſod ok zerent es. az az. Az ky vetelnek vagy ky
valaztaſnak zabadſagnak okoſſagaual. kyuel my evtet tyztelyevk
es dychyryevk. Mely okoſſag illyeten. Mert az iſtennek anya. ky
vetetevt ky valaztatot euanak atkyatvl. Mely atkot vete iſten euara
az bevnert. ſevt euanak mynden atkya. valtoztateek zvz marianak

aldaſaban. Mykeppen zent agoſton mongya. bodog azzonnak zvle-
teſerevl valo predicacyoyaban. Moyſes propheta vgy yr. teremteeſ-
154 revl valo kevnyuenek harmad rezeben monduan. Monda || iſten az
azzonyallatnak euanak. Meg ſokaſeytom az te faydalmydat. fay-
dalmban zvlz fyakat. Es leez ferfyvnak hatalma alat. es ev vral-
kodyk te raytad. Ezekbevl mynd ky vetetevt volt az aldot zvz
maria. mert ev volt tyztaſagos zvz. Ev fogatta ev zent fyat zeme-
rem nekevl. vagy pyrongas nekevl. viſelte neheſſeg nekevl. zvlte
faydalmnekevl. Es volt idegen azzonyallatoknak. mynden faydal-
mytvl. Bevlc ſalamonnak mondaſa zerent. kyt meg jrt enekerevl
valo kevnyvenek negyed rezeben monduan. Tellyeſſeggel zeep vagy
en baratom. es zepplev macula nynchen te benned. Mert az zvz
mariaban nem vala ſem lelky. ſem teſty zepplev. Az zvz maria nem
volt ferfyvnak hatalma ala vetetuen. mert ev mynden ferfyaknak
155 es mynden azzonyallatoknak azzonya. Es ev || az. ky meg tevrte
az kegyonak feyeth. Azert igaz es melto. hog az zvz maria legen
ky vetetevt az kevzenſeges atokbol. por vagy es porra valtoztatol.
Be rekeztueen azert ez okoſſagot adam monda. Melto vram iſten.
hog mykeppen te engemet. es az en iegyeſemet euat vetetteel vala
fevldy paradychomban. es io artatlanſagnak allapagyaban. Vgy
hog ha meg tartottvk volna az te parancholatodat. my ſoha porra
fevlde nem lettevnk volna. Ezenkeppen az bodog zvz maria az te
anyad. ky mynden te parancholatydat tevkelleteſſeggel meg tar-
totta. valyon illyen egyebeknek felette valo malaztot tyzteſſeget.
hog egytemben te veled helhezteſſeek menyey paradychomban.
Meg tartatuan mynden hamua fevlde leteltevl valtozaſtvl. : —

Harmadzer tyztelek az zent patriarchak az zvz mariat. tyz-
156 telween evtet vetenek harmad okoſſagot. Az az. || beuelkedeſnek
okoſſagat. Mely prophetaknak dycheveſegek es evrevmek vagyon
ſok fyaknak zvleteſſeben. criſtuſnak igaz hytyben. es az egy iſten-
nek zolgalatyaban es iduezeyteſſeben. Mykeppen zent bernald
mongya nemely predicacyoyaban. Annak okaert tyzteleek es dy-
chyreek az aldot zvz mariat az prophetak illyeten beuelkedeſnek
okaual. Mert az anyanak dychevſegenek kel beuelkedny az ſyvban.
mert embernek dychevſege vagyon az zvleknek tyzteſſegebevl.
mykeppen bevlc mongya. Azert valamynemev tyzteſſeek adatyk
iſtennek anyanak. az iſtennek tetetyk az tyzteſſeg ky evtevle zvle-
tevt. hog kedeg vr ieſus az ev anyaban dychyrteſſeg. mykeppen

ev dychevſegenek zekyben. Melto nagy dychevſegnek tyzteſſegeet
agya evneky. ky menyorzagban vagyon. ſe hagyaſſeek fevldevn az
ev teſtenek illyen igeen dragalatos kenche. de nagy tyzteſ||ſeggel 157
menyey dychevſegre fel magaztaſſeek. mykeppen iſtennek terme
vagy haylaka. Az ev fyatvl es. ez meltoſſagos anya tyzteſſeggel
felyeb vetteſſeek mynden angeloknak es mynden zenteknel menyey
dychevſegben. Annak okaert mongya zent agoſton aſſumpciorol
vala p*re*dicacyoyaban az zvz mariarol monduan. Iſten zeky. vrnak
terme. criſtuſnak haylaka. melto ot lenny. hol criſtus vagyon.
Illyen dragalatos kenchet meltob tartany menyorzagban. hognem
fevldevn. : —

Negyedzer tyzteleek azzonyonk mariat az zent p*ro*phetak.
tyztelueen vetenek negyed okoſſagot. Az az. Eleue meg hyrde-
teſnek okoſſagat. Mert az prophetak zent lelekkel zoltanak. eleue
meg hyrdetueen ievuendevket criſtuſrol. es ev anyarol. Azert
melto hog az p*ro*phetak hyueknek leleſſenek myndenek mya.
de myert ſok p*ro*phetaknak mondaſok es eleue meg || hyrde- 158
teſek egyeſevlnek azzonyonk marianak teſtenek menyben fel
vitelehez. Azert mongya dauid propheta. Allapeek kyralne azzon
te iogodrol. meg aranyazot ruhaban. Mert az aran megnem rot-
tatyk. ſem megnem rothad. Ezenkeppen az zvz maria ev teſte
ſem rothadmeg. Salamon es vgy mond ev rola. kelyfel kevzelye
en baratom. Ime az zvz marianak fel tamadaſa. Eſmeg vgy ſyrak
ihs. ky teremtet engemet. nyvgvt en haylokomban. Eſmeg zent
Ianos lataſarol valo kevnyueben. irya zvz mariat. napban evltev-
zevt azzonyallatnak. ky byzonual nem illic. az lelektevl el valt
teſtnek. Annak okaert dauid p*ro*pheta legottan az p*ro*phetak kev-
zevt kezde enekleny zvz marianak dychyretyre es mondany ez
keppen. kel fel vram az te nyvgodalmadban. te. es te zen||teleſed- 159
nek zekrenye. Az az. zvz marianak teſte. Moiſes es vgy monda.
Emlekevzzel meg vram iſten. mert mykoron ennekem parancho-
lal. teneked chynalnom zekreent. ky mondateek vrnak bekeſſege-
nek auagy friginek zekrenyenek. kyn iegyeztetevt vrnak anya.
paranchollal ennekem. hog az zekreent chak ſethim fayabol chi-
nalnam. kynek illyen termezety vagyon. hog meg nem rothad. ſem
fereg megnem ragya. Mert ez fele faak rothadatlanok. es eghetet-
lenevk. Azert melto vram iſten. hog az bodog zvz marianak ev

teſte. ne hagyaſſeek meg rothadny. de meg dycheveyteſſeek tellyeſ-
ſeggel. : —
Evtevdzer tyzteleek azzonyonk zvz mariat az taneytuanyok.
kyk kevzevt zent iſtuan protomartir tyztelueen zvz mariat. vete-
160 nek evtevd okoſſagot. ky mondatyk zolgaltataſ‖nak okoſſaganak.
Mert vronk ieſus igyrueen es zoluan ev taneytuanynak monda. ky
ennekem zolgal. engemet kevuet. Es hol en vagyok. ot lezen en
zolgam es. zent ianos irta meg kevnyuenek tyzenkettevd rezeben.
de myert az iſtennek anya zvz maria. myndeneknek felette zolgalt
ev teſteben criſtuſnak. Azert melto vala. hog hol criſtus vagyon.
ot helhezteſſeek az ev zolgaloya es anya es. Elevzer zolgala azzo-
nyonk maria criſtuſnak. ev neky aduan ev meheben tyztaſagos
veert. Maſodzer zolgala. evneky aduaan teyet es tyztaſagos emleve-
bevl. Harmadzer zolgala. mynd ev tellyes eleteben. evtet ſok kep-
pen eeltetueen. ev kenyaban rayta kevnyerevluen : —
Hatodzer tyztelek azzonyonk mariat az zent martyrok. ve-
tenek hatod okoſſagot. ky mondatyk meg fyzeteeſnek okoſſaganak.
161 Meg va‖gyon iruan az ſoltarban. az zent martyrokrvl monduan.
dragalatos vrnak zyne elevt. ev zentynek halala. Azert ha az zen-
teknek halala dragalatos. tahat iſtennek anyanak halalanak dra-
galatoſbnak kel lenny. Mert az iſtennek anya. mynden zentekneel
meltoſagoſb es zentſegeſb. Nem volna kedeg az iſtennek anyanak
halala dragalatoſb. ha ev teſteben es lelkeben meg dychevevltet-
ueen nem eelne. mykeppen zent agoſton byzoneygya nemely be-
zedeben. : —
Hetedzer az zent confeſſorok tyzteleek azzonyonk mariat.
tyztelueen evtet. vetenek heted okoſſagot. ky mondatyk meg mer-
teekleeſnek vagy meg fizeteeſnek okoſſaganak. Mert iruan vagyon
ieleſevl az confeſſorokrul. valamely meertekkel merendetek. azon
meertekkel meretyk nektek es. de myert azzonyonk maria myel-
162 kevdevt es meert. ‖ embereknek meerteke felet. menere az erdem-
nek es malaztnak tellyeſſegere. Es myert az erdemnek es malazt-
nak tellyeſſegenek. felelny kel iutalmnak es dychevſeghnek tellyeſ-
ſegenek. Mert vr iſten ad malaztot es dychevſeget. zent dauidnak
mondaſa zerent. Azert meltan kellet azzonyonk marianak meg
meerny meg fyzetny. az dychevſegnek tellyeſſege zerent. kyre illic
az teſtben valo meg dychevevltetees. : —
Nyolchadzer tyzteleek azzonyonk mariat az zvzek. es tyz-

teluen vetenek nyolchad okoſſagot auagy chyllagot. ky mondatyk
meg romlatlanſagnak okoſſaganak. Mert melto. hog myert nemes
azzonyonk maria volt zepplevtelen meg romlatlan zvz. nem kellet
evtet kevuetny. romlaſnak rothadatoſſaganak. de kellet ev||tet 163
kevuetny. ev fya mellet valo kevzel helheztetees. bevlchnek mon-
daſa zerent. Az romlatlanſag tezen kevzelle iſtennek. annak okaert
az zenteknek ev teſtekben es vagy evreklyeevkben. lagyvk az zvzey
tagokat vagy teſteket. es bevntevl artatlan teſteket. lenny meg tar-
tattaknak rothadatoſſagtvl. Mykeppen nyluan vagyon ſok zentek-
nek teſtekrevl. Es ennek okaert mynden zent zvzek. eneklenek az
zvz marianak dychyretyre monduan bevlchnek mondaſaat. Ez az
tyztaſſagos zvz. ky megnem zepplevſevlt. ſem myelkevdetyuel.
Sem bezedeuel. Sem gondolatyaual. Annak okaert az tevb zentek-
kel egyetevmben. vezy zvzeſſegnek haznaat dymevlcheet. Zent agoſ-
ton es vgy mond nemely predicacyoyaban monduan. Evrevly ma-
ria. ky ielenthetetlen vigaſſag||gal teſtel es lelekkel. te tulaydon 164
fyadban. te tulaydon fyaddal. te tulaydon fyad myat. Sem kel te-
gedet kevuetny rothadatoſſagnak neuolyayanak. kyt nem kevuete
ſemmynemev romlaſnak tevreſe. zevlueen te zent fyadat.: —

Kylenchedzer tyzteleek azzonyonk mariat. kevzevnſeggel
mynden valaztottak. Es tyztelueen vetenek kylenched okoſſagot
auagy chyllagot. ky mondatyk valaztaſnak okoſſaganak. Annak
okaert mynden valaztottak enekleek anya zent egy haznak enekeet
monduan. Valaztotta evtet iſten. es eleue valaztotta evtet. az ev
ſatoraban tezy evtet lakozny. Azert melto. hog ha egyeb zentek es
valaztottak. es ev teſtek iſtennek zerzeſe myat ſok keppen tyztel-
tetnek fevldevn. Nagyal inkab tyzteltesſek iſten anyanak teſte
menyek||nek orzagaban. Byzonyal nemely zenteknek teſtek. meeg 165
fevlden meg tartatnak egezzen. Zok zentteknek teſteknek ereklye-
yevk feneſeytetnek chodaknak dychevſegeuel. Nemely zenteknek
teſteknek. angyely kezeknek myatta koporſok zereztettenek. My-
keppen zent kelemen papanak. es zent katerina azzonnak. Nemely
zentteknek koporſoyok meg ekeſeytetevt aranyal es gyevngyevk-
kel. es latyvk hyv kereztyeneknek gyakorta valo latogataſaual meg
nageytatny. Azert mykoron azzonyonk marianak ev teſte legen
nagyob meltoſagv menden zenteknek teſtekneel. kellet evtet tyz-
telny mynden egyeb zenteknek teſtneel. de latyvk hog nem tyztel-

tetyk fevlden az ev teſte. hanem menyorzagban. Azert azzonyonk
fel vitetet menyorzagban mynd teſteſtevl.
Tyzedzer zent lelek iſten. tyzteluen azzonyonk mariat. vete
166 tyzed okoſſagot || auagy chylagot. ky mondatyk be teleeſnek okoſ-
ſaganak monduan. iſtennek bodog anya. mendeneknek felette
tellyes malaztal iduezleteek. kynek az angyal es monda. Zent lelek
felyevl iev te beleed. az az. myndeneknek felette egyebeknek felette
beuebben iev te beled. es felſegeſnek iozaga arnekoz teneket. Zent
lukac mongya kevnyuenek elſev rezeben. Es ez malaztnak teſſe-
genek. nem chak az ev lelkehez kellet lenny azzonyonk marianak.
de meeg az ev zent teſtehez es. Azert egyebeknek mendeneknek
felette kellet lenny azzonyonk marianak tellyeſnek malaztal teſtel
es lelekkel vagy teſtben es lelekben. byzonyal tellyes vala malaztal
az zvz marianak orchaya. mely malaztal fenlyk vala az ev orchaya
annera. hog az malazt meeg egyebekben es. meg olt vala menden
167 gonoz keuanſagot. chak az zvz marianak || orchayara valo teken-
tetyre. byzonual tellyes vala az zvz marianak feye malaztal. az
zevnetlen valo iſteny elmeelkevdeſnek myatta. es az menyey edeſ-
ſegnek izenek erzeſe myat. Tellyes vala malaztal az edes zvz ma-
rianak zaya es ayakay. dauid p*ro*phetanak mondaſa zerent. El
ozlot az malazt az te ayakaydban. Annera valanak tellyeſek ma-
laztal az ev zaya es ayakay. hog vgy oluaſtatyk az euangelyom-
ban. hog az zvz marianak menden igeyere ieles byzon choda levt.
Az egyk igeyere choda levn. mykoron kevzevne erſebetnek. legot-
tan meg teleek malaztal erſebet. es zent ianos ev anyanak mehe-
ben. Az zvz marianak evt igeyere nagy choda levn. az az. Myko-
ron azt monda. legen. ennekem. te. igeed. zerent. Ez igekre oly
nagy choda levn. hog iſtennek fya le zalla menyorzagbol. az zvz-
168 nek || meheben. Eſmeg azzonyonk marianak fyley tellyeſek vala-
nak malaztal. kyk erdemleek hallany. nem chak az angelnak ige-
yet. de meeg az iſten fyanak ieſuſnak criſtuſnak edeſſeges igeyet
es erdemleek hallany. Eſmeg az ev zent kezey es tellyeſſek vala-
nak malaztal. mert erdemleek tapogatny illetny vr ieſuſnak teſteet.
Tellyeſſek valanak malaztal az melye es zvzey emlevy. kyk emle-
teek iſtennek fyat. Ezen keppen tellyeſſek valanak malaztal. men-
den egyeb tagyay. Azert [mellto] melto. hog az ev zentſeges teſte-
nek tagyay tellyeſſek legenek menyorzagban dycheyſeggel. mykep-
pen fevlden es tellyeſſek voltanak zent lelekkel es ev malaztyaual.

Mert mykeppen hugo nevév doctor mongya. hog az dychevſegnek tellyeſſege. evzue merettetyk. az malaztnak tellyeſſegeuel. : —

Tyzen egyedzer. iſtennek fya ieſus criſtus. tyztelueen || azzo- 169
nyonk mariat. vete tyzen egyed okoſſagot auagy chyllagot. ky mondatyk egyeſevleeſnek monduan. Az oly teſtnek nem kel meg rodhadny. mely teſt egyeſevlt az iſteny termezethez en bennem. az az criſtuſban. de kel evneky fel tamaztatny es meg dychevyhtetny. dauid prophetanak mondaſa zerent. Nem ach latny romlaſt az te zentednek. de myert az anyanak teſte. es az fyvnak teſte termezet zerent egy. termezet zerent valo [dam] tamadaſſal. Mykeppen criſtuſnak teſte. tamadot az anyanak teſtebevl az az zvz mariabol. Zent agoſton vgy mond. Az rodhadatoſſag eṡ az fereg. embery tulaydonſagnak bozzvſagy. Mely bozzvſagtvl mykoron az ieſus idegen legen. zvz marianak ev termezety es ky vetetyk ez bozzvſagbol vagy rothadatoſſagtvl. Mert meg byzoneytatyk hog criſtus zvz mariatvl vet teſtet. : — ||

Tyzenkettevdzer atya iſtennek hatalmaſſaga. tyztelueen az- 170
zonyonk mariat. vete tyzenkettevd okoſſagot auagy chyllagot. ky mondatyk nagyetaſnak okoſſaganak. Mert vgy mond atya iſtennek hatalmaſſaga. melto volt hog menden teremtet allatnak felette. teheſſem en az zvz mariat meg nageytanom fel magaztatnom. ky az [fyanak] iſten fyanak anya zvleye. Tehettem en atya iſtennek hatalmaſſaga fel magaztatny zvz mariat. iſten fyanak foganatyaban. iſten fyanak zvleteſenek ideyen. az zvz marianak zvzeſſegenek meg tartaſaban. es ennek felette menden malaztnak meg ayandokozaſaban. es az dychevſegnek fel magaztataſaban. Az mondaas zerent. melyet enekle evnen maga azzonyonk maria az magnificatban monduan. Tevt ennekem vr iſten nagyokat. ky ha||talmas 171
es zent ev neue. Azert melto es igaz. hog ez kyualt keppen valo malaztbol. egyeb zenteknek felette fel magaztaſſeek meg nageytaſſeek. Es hog fel veteſſeek dychevſegben mynd lelekben es mynd teſtben. Ez dolognak byzonſaganak meg erevſeyteſere. zenteknek levt ielenteſek es oluaſtatnak ezrevl byzonual. Mert zent erſebet azzonnak ielenetenek kevnyueben oluaſtatyk. hog volt meg ielentetueen angeltvl zent erſebet azzonnak lataſban. hog azzonyonk maria menyorzagban fel vitetevt lelekben es teſtben. ot allo angeloknak ſokaſſagaual. Eleyben ievueen vronk criſtus. dychevſeges feneſſegben. hozuan ev iob kezeben. zent kereztnek zaztoyat. Es

ev vele leuen angelyoknak veghetetlen ſerege. Es ezenkepen latta
lelekben el ragattatuan zent erſebet azzon azzonyonk mariat ſok
172 velagoſſaggal kernyevl kevrnyekezuen. || vigan fogattatny. Es nagy
edeſſeges enekleſſel menyorzagban be vynny. az coporſobol fel tamaz-
tatuaan. Eſmeg oluaſtatyk. hog mykoron paduay zent antal meeg-
eelne. el ievueen zent hieronimuſnak nemely innepe. nem akara
zent antal az veternyere menny zent hyeronymus napyan. Meg
haboroduan zent antal zent hyeronymus ellen. azert hog zent hye-
ronymus az aſſumpciorol valo predicacyoyaban mongya ez igeket
monduan. Meg mutattatyk az aldot zvz marianak coporſoya. Io-
ſaphat vevlgenek kevzepyben. hol az ev tyzteſſegere farraktatot
zent egyhaz. Mely zent egyhazban el temettetevtnek lenny mende-
nektevl predicaltatyk. De maſtan hezaknak lenny mutattatyk oda
menevknek es latoknak az coporſo. Eſmeg vgy mond zent hiero-
nymus. Ezeket azert mon||dom. Mert ſokak my kezzevlevnk ketel-
173 kevdnek. hogha azzonyonk maria fel vetetevt egyetevmben teſteuel.
auagy ev teſte el hagyuan. ev lelke vitevt chak fel menyorzagban.
de maga mykeppen auagy mely idevben auagy mely zemelyektevl
vetetevt el az koporſobol azzonyonk marianak zentſeges teſte. auagy
ha fel tamadot. nem tudatyk. Iol lehet nemelyek akaryak mon-
dany. azzonyonk mariat jmmar fel tamadotnak. es criſtuſſal az
halaltalanſagban bodognak. az halaltalanſagnak dychevſegeuel ru-
haztatny menyorzagban. Ezeket zent antal jgeen nehezen veue
zent ieronimuſtvl. hog zent ieronimus ezenkeppen ketelkevdevt
volna. es hog az ev mondaſyual es iraſyual erevſſen nem erevſey-
tette volna az zvz marianak teſty fel veteleet menyorzagban. Azert
174 egy keues idev el muluan. ievue vrnak || angela zent antalhoz az
cellaban keerdueen evtet monduan. Antal myert nem akarz men-
ned az veternyere. Monda zent antal az angyalnak. meg haragut-
tam zent ieronimus ellen. myert nem irt byzonſaggal azzonyonk
marianak teſtben valo fel vitelerevl. de ketelkevduen felel. Ennek
okaert nem akarok mennem az ev veternyeyere. Es egy keues idev
el muluan. Ime az zvz maria nagy feneſſeggel es angeloknak ſo-
kaſſagaual ot allapeek. Es zent antal legottan terdre eſeek. es kere
hog evtet azzonyonk maria byzonyoſſa tenneye az ev teſtenek
menyben fel vitelerevl. hog batorſaggal predicalhatnaya. Tahat
azzonyonk maria zent antalt byzonyoſſa teue az ev teſtenek fel
vitelerevl. es hagya neky hog batorſaggal predicalnaya. Ez vtan

legottan ot allapek || zent ieronimus evneky meg ielenueen monda. **175** En azert nem montam nyluan az zvz marianak teſtenek fel viteleet az en predicacyomban. mert nem voltam meg byzonyvlt benne. Es mondaa zent ieronimus. hog az ev ketellevdeſe volt. iſteny zerzeſbevl. hog ezert azzonyonk maria. evmagat ſokaknak ielenteneye meg. Es evket byzonyoſſa tenneye. az ev teſtenek fel vitelerevl. ezenkeppen ez latas el enezeek. Es zent antal marada nagy vigaztalaſban. No azert bezedevnkre teruen. kegyeſſen gondolhagyvk. hog mykoron mynd az zentek ez felyevl mondot keppen azzonyonk mariat tyztelteek volna es dychyrteek volna. Es mynd ez okoſſagokkal meltonak kyaltottak volna. nagy tyzteſſeggel lelekkel es teſtel menyorzagban fel viendevnek. Tahat zent haromſag iſten. paranchola mynden zenteknek monduan. ffogyatok kezgyetek vigaſſagos enekleeſt es verytek || dobot vigaſſagos **176** eneket hegedevuel. Trombytallyatok trombytaual O en angelym es zentym ez vy hodnak napyan. az az. az en zent zvlem menben fel vitelenek vigaſſagos napyan. Ezenkeppen vronk ieſus angeloknak es zenteknek nagy ſokaſſagaual el ievueen. edeſdeden enekle az ev zent zvleenek monduan. kely fel kevzeleyc en baratom. es zepem es ievy. Ievyel lybanbol ieges. jevyel coronaztaſſal meg. Zent lelek iduezle az zvz mariat monduan. Iduezlegy tyzta zvz. kyn en nyvgottam az en heet ayandokommal. Te benned zerzeek helt iſtennek ſyanak. es az te tyzta verednek rezebevl. abrazolam criſtuſnak teſteet. Iozagos myelkevdetekkel es malaztokkal meg kazdageytalak. hog melto lenneel az iſteny anyaſagra. edeſſeges aldomaſokban elevl vevlek. Azert jmmar maſtan evrevly es vigagy bodogſagos zvz || myndeneknek felette az iſtennek lataſaban. Ta- **177** hat azzonyonk maria alazatoſſon imada zent haromſagot. es dychyrueen iſtent monda. vallaſt tezek teneked vram kyraly. az az. atya iſten. Es dychyrlek tegedet en iduezeytev iſtenemet. az az. ieſuſt. valaſt tezek te zent neuednek. mert ſegeytſeeg es oltalm letteel ennekem. az az te zent lelek. engemet be tevltuen malaztal. es meg zabadeytottad en teſtemet vezedelmtevl. az az. meg tartuan engemet mynden bevntevl. Ezenkeppen fel tamada az zepplevtelen zvz maria dychevſeges teſtel. vigaduan mynd tellyes menyorzagnak vduara gondolhatatlan evrevmmel.

Immar laſſwk azt. mynemev nagy evrevmmel es tyzteſſeggel viteteek azzonyonk maria. az ev dychevſegenek zekehez. kyrevl

178 harmakat kel || meg latnonk. Elevzer azt hog mynemev evrevm-
mel. es mynemev vigaſſagos enekleſſel legen be vitelet azzonyonk
maria az ev dychevſegenek zekyhez. az zenteknek ſeregetevl.
Maſodzer azt kel meg latnonk. mykeppen legen fel magazta-
tot menden angeloknak es menden zenteknek karoknak felette.
Harmadzer azt kel meg latnonk. mykeppen legen be vitetet
helheztetet azzonyonk maria az ev dychevſegenek zekyben. az
dychevſeges zent haromſagtwl.
Mondam hog elevzer kel meg latnonk azt. mynemev evrevm-
mel es mynemev vigaſſagos enekleſſel viteteek be azzonyonk ma-
ria. az ev dychevſegenek zekyhez. az zenteknek ſeregytevl. ky
melle gondol[go]kodhatonk kegeſſen. aytatos doctoroknak mondaſok
179 zerent. hog myko||ron azzonyonk maria volt volna fel tamaztatot
es meg dychevſevltetevt teſtben es lelekben illyen nagy jnnepleſ-
ſel es tyzteſſeggel. Es mykoron volt volna nagy tyzteſſeggel iduez-
letet. mynden angeloknak es zenteknek ſeregetevl. Tahat monda
vronk ieſus. menden bodogoknak. Ime en zeretev angelym es zen-
tym. tugytok az en zeretev tyztaſagos anyamat lenny fel tamadotnak
dychevſeges teſtel. kynek ev meheben. ty idueſſegtekert es men-
den valaztottaknak idueſſegeert. zent lelektevl abrazoltatot ez [en]
dychevſeges teſtet vettem. es nyvgottam ev benne kylenc holnapyg.
mykeppen meltoſagos haylokban. vegezetre ez en zentſeges anyam
engemet zvzen zvle. menybevl meg tevlt emlevkkel eltetet. tyztaſ-
ſagos evleleſeuel taplalt. mendenekben aytatoſſon zolgalt. Ty eret-
180 tetek az kerezt fan en zenuedueen halalnak kennyat. || ev ot alla
az kereztfanak alatta. es banatnak tevreuel altal vereteek ev zyue.
Azert jmmar maſtan meerteekſetek meg es laſſatok o en zeretev
zentym. mert melto hog az en zekemben fel magaztaſſeek. men-
den bodogoknak zery felet. veyendev az evrek iutalmat. Tahat
menden angelok es bodogok le teryezkevdueen vr ieſuſhoz. Imad-
uan es egyben dychyrueen. kezdeek mondany dauidnak ez moda-
ſaat. *Magnus dominus et magna virtus eius et sapiencie eius non est numerus*. Az az. nagy vr es nagy ev ereye. es ev bevlcheſſegenek
nynchen zama. Touabba mondaak bevlchnek ez mondaſaat es.
vram teueled vagyon bevlcheſſeeg. ky eſmerte menden te myelkev-
detydet. ky te ueled ielen volt. mykoron fevldeknek kerekſegeet.
teremteneed. es tudod vala my volna kellemetes te zemeydnek
181 elevtte. Azert az te || veeghetetlen bevlcheſſeged vegezze el. Mert

igaznak es meltonak lattatyk az te zolgaydnak vram. hog az te zent anyad melto menden tyzteſſegre es dychyretre. Evrevlyen teueled egyetemben te iogodrvl te dychevſegednek zekyben. es orzagolyon evrevkevl evrekke. Tahat zent haromſag paranchola menden angeloknak es bodognak monduan. fogyatok vegyetek vigaſſagos enekleſt. es veryetek dobot. vigaſſagos eneket hegedevlueen. Trombytallyatok trombytaual O en angelym es zentym ez vy hodnak napyan. az az. ez fel vitelnek napyan. Ezenkeppen menden nagy vigaſſaggal. es mynd tellyes menyorzagbely vduarnak nagy vigaſſagaual. kezde ez zepplevtelen zvz maria menyorzagban az dychevſegnek zekyben be vitetny es fel emeltetny. Tahat ez nagy vigaſſagos eneklesre meg jndulanak mynd menyorzagnak ſeregy. eleyben ievny ez zepplevtelen zvz marianak. ||

Elevzer eleyben ievue azzonyonk marianak az patriarchaknak 182 ſerege. Imaduan es iduezeluen monda. Iduezlegy my zent es idueſſeges keuanſagonk. melyet regtevl fogua vartonk. ky be tellyeſeytetted az my evrevmevnket. es az te fyadnak myatta mynket meg valtottal. az pokolbely ſetetſegektevl. teneked dychyret tyzteſſeg es hala adas. es evrek evrem. Tahat adam dychyruen az zvz mariat monda. Ez teteem maſtan en tetemeym kezzevl vagyon. Ime eznek myatta evrevm vagyon. menden en maradekymnak. Mert ez az ky meg lelte az malaztot angelnak hyrdeteſe myat. mely malaztot en el veztettem. Eua es monda. Iduezlegy azzonyallatok kevzevt. ky mendeneknek eletet attal. Es az halalt melyet en hoztam. te azt meg tevrted. Ime mert en bevnes azzonyallat karhoztattam embery allatot. te kedeg zentſeges azzo||nyallat iduezeytetted 183 embery allatot. Elev iaruluan noe patriarcha es. azzonyonk marianak eleyben monda. Iduezlegy. az en tevlem faraktatot barkaban meg peldaztatot zvz. mert mykeppen az vyz ezenben. embery nemzet iduezevlt vagy meg zabadult az barkanak myatta. ezenkeppen ez velag zabadult meg te myattad iſtennek anya myat. Abraham vigaduan monda. Yme iſtennek igyrety ky levt ennekem be tellyeſevdevt. Mykoron mondateek ennekem. az te magzatodban az az criſtuſban. ky ez zvztevl zvletet. aldatnak meg menden nemzetek. Yſaac patriarcha monda. Iduezlegy zepſeges zvz. kynek zepſegenek ekeſſege meg peldaztateek rebeccaban az en iegyeſemben. Yacob patriarcha es monda. Ez az laytorya melyet lattam. kynek teteye az egeket illety vala. es lataam vrat

184 le haylany az laytoryara. es || angelokat fel menny es le zallany ev rayta. — Maſodzer eleyben ievue azzonyonk marianak az zent prophetaknak ſerege. es iduezelueen monda. Iduezlegy zent leleknek hayloka. es my prophetalaſonknak dymevlche. Tegedet predicallottonk. tegedet prophetaltonk. azert Immar teueled egyetemben evrevlevnk menyorzagban. Tahat az tevb prophetak kezet monda azzonyonk marianak moiſes p*ro*pheta. Es az egev bokor zeretet mya. kyben ielent iſten. mely bokor lattatyk vala egny. ſem megnem eeg vala. de az ev zevldſegeben tartatyk vala. Ezenkeppen ez zvz ſem tevreteek meg. iſten fya fogadaſaban. ſem ſerelmet nem zenuede ev zvleſeben. Monda aaron. Ez az azzyv vezzev. melyet tevk az oltarra. es leleteek viragozuaan es dymevlchezveen. Zent dauid p*ro*pheta monda. Imehol az kyralne azzon. ky allot
185 iſtennek iogyarol meg aranyozot ru||haban. az az. meg dychevhevlt teſtben kernyevl vetetet iozagoknak es zenteknek kevlemb kevlemb voltaual. Yſaias p*ro*pheta monda. Ez az zvz kyrevl p*ro*phetaleek monduan. Ime zvz fogad. es zevl fyat. es ev neue hyuattatyk emanuel. az az my velevnk iſten. hieremyas p*ro*pheta monda. Ez az mellyet en p*ro*phetaltam vala monduan. Vyſagot tezen vr fevldevn. azzonyallat meg kernykevzy az ferfyat. Ezechyel es monda. Ez az be rekeztet kapu. kynek myatta vr ky ievt. danyel monda. Ez az hegy kybevl lattatot kev ky vagatny. kezek nekevl. mert iſtennek fya ez zvztevl zvletet ferfyv magnekevl. Vegezetre zent ianos baptiſta imada azzonyonk mariat monda. Iduezlegy zepplevtelen barannak anya. ky el vezy ez velagnak bevneet. mellyet en vyommal meg mutattam. Az te zent ievuetevdnek myatta o zep zvz. meg zen-
186 teltetueen en anyamnak mehe||ben vigadeek. Zent ianos baptiſtanak anya zent erſebet azzon es iduezle azzonyonk mariat monduan. Iduezlegy bodog zvz maria. ky hytteel az angelnak Ime meg tevkellettenek mellyek mondattanak teneked angeltvl. evrevl immar evrekke te fyaddal. Ezeknek vtanna azzonyonk marianak ev zentſeges zvley. az az zent ioachym es zentſeges zent anna azzon. eleyben ievuenek azzonyonk marianak nagy vigaſſaggal es nagy evrevmmel mondanak neky. Aldot vagy te my leanyonk vr iſtentevl. mert te myattad vettevk eletnek dymevlcheet. Zent ioſeph azzonyonk marianak iegyeſe es. nagy evrevmmel eleyben ievue azzonyonk marianak monda. Iduezlegy en malaztos es tyztelendev azzonyom. mellyet adot ennekem ie-

gyeſevl menyorzagnak kyralya. es zepplevtelenevl meg tartotta. ky-
nek en valeek tyztaſaganak evry||zevye. es zvzeſſegenek tanoya. es 187
az iſteny meeg teſteſevleeſnek tytkoſo. En elevzer imattam egyeb
embereknel az te fyadat ez velagra zvletuen O bodog zvz. es men-
den te zarandokſagydnak tars voltam. teneked es az te edes ieſuſod-
nak. zerelmel zolgaltam. Vala ennekem o bodog zvz az te tarſoſſa-
god igeen edes. es az te zolaſod igeen vigaſſagos. Azert maſtan o
malaztnak anya az te edes zvleteddel ieſuſſal evrevly. es ennekem
te iegyeſednek agyad az te aldomaſodat. — Harmadzer eleyben
ievue azzonyonk maríanak az martyroknak ſerege monduan. Yd-
uezlegy martyroknak gyevzedelme es palmaya. ky menden mar-
tyroknak felette erdemletteel allany. az kereztfan fyggev fyaddal.
es volt az te zyued altal veretueen banatnak tevreuel. Maſtan Im-
mar evrevly mendeneknek felette. es vigagy evrekke az te zerel-
mes fyaddal. Tahat az egyeb martyrok kezzevl az apro zentek ia-
rulanak es mondanak azzonyonk ma||rianak. Iduezlegy my dychev- 188
ſegevnk. bodog az hora kyben criſtuſnak gyermekſege volt my
martyromſagonknak oka. Ime o bodog martyromſagnak dychev-
ſege mynemev. ky adatot my nekevnk te fyadnak myatta. legy te
es bodog te fyaddal. merhetetlen evrevmeknek myatta. Zent iſtuan
protomartir es monda. O martiroknak aldot kyralne azzonya. Ime
mert elevzer zenuettem te fyadert martyromſagot. mene iutalmak-
nak ayandoky adattanak ennekem. Azert az vr ieſuſnak es te
neked dychyret legen es dychevſſeg. — Negyedzer eleyben ieuue-
nek azzonyonk marianak az confeſſoroknak. ſeregy iduezelueen
evtet mondanak. Iduezlegy confeſſoroknak chillaga. es zentſegnek
velagoſſaga. es byzony iozagos myelkevdeteknek tevkere. zentek-
nek tellyeſſegeben vagyon az te meg tartaſod. Mert egyebeknek
reez zerent evtevtte evmagat malaztnak es iozagnak tellyes volta.
teneked || kedeg az malaztnak es iozagnak auagy iozagos myelkev- 189
deteknek tellyes volta evtevtte evmagat teneked. Azert maſtan
meltan evrevlz mendeneknek felette. az menyey iutalmnak es dy-
chevſegnek tellyeſſegeben. — Evtevdzer eleybe ieuuenek azzo-
nyonk marianak az zent zvzeknek ſeregy. iduezelueen evtet
monduan. Iduezlegy zvzeknek bodogſagos zvze. es nagyſagos
tyztaſagnak anya. Sok leanyok gyevhtenek kazdagſagokat. az
az erdemeknek es malaztoknak kazdagſagyt. te azzonyonk maria
mendeneket felyevl mulal. Azert maſtan az te fyaddal mellyet zv-

zen fogattal es zvzen zevlteel. es zvleſed vtan zvzen meg marattal
evrely evrekke. tyztaſſagnak nagy ekeſſegeben. : — Hatodzer eley-
ben ievue azzonyonk marianak. menden bodogoknak kevzenſeges
ſerege. dychyrueen es iduezelueen evtet monduan. Iduezlegy maz-
190 laztnak anya irgalmaſſagnak anya. || Te vagy valaztottaknak
dychevſege. te vagy izrahel nepenek tyzteſſege. te vagy zent nem-
zetnek vigaſſaga. Te myattad. es te belevled vagyon mynden ionk.
valamy ionk vagyon. Azert te myattad es te benned legen oly dy-
chyret es dychevſeg. az te zent fyadnak. — Hetedzer eleyben
ieuue azzonyonk marianak. az iſtennek elevtte allo angeloknak
ſeregy. kyk rytkan es ieles kyualt keppen valo malaztbol chak.
bochattatnak ky. ha az zekes angelok es vralkodo angelok
eleyben ievuenek zent marton piſpeknek. mykent oluaſtatyk.
Nagyal Inkab eleyben ievuenek az iſtennek anyanak. iſtennek
elevtte allo mynden angelok. Iduezelueen es monduan. Iduez-
legy iſtennek zvleye. menyeknek kyralne azzonya. es menden
angeloknak azzonya. ky az pokolbely evrdegevket meg nyo-
191 mottad. ez velagot meg zabadeytottad. az an||gely romlaſt meg
epeytetted. iſtennek fyat menyorzagbol ala vonaad. Azert
maſtan evrevly. byruan az te neked zerzet dychevſegnek zekyt.
Az angelok kezzevl kedeg. eleyben ievueen azzonyonk mari-
anak zent gabriel archangyal. es evrevlueen monda. Ime meny-
orzagnak kyralne azzonya. az te dychevſeged be tellyeſevdevt.
mellyet az iduezletben hyrdettem vala. monduan. Iduezlegy ma-
laztal tellyes. vr vagyon te veled. te vagy aldot azzonyallatoknak
kevzette. Ime iſtennek anya tellyes vagy dychevſeggel. Ime by-
zonual te veled vagyon az vr iſten. Az te ieſuſod tegedet fel ma-
gaztatuan. tegedet igeen nagyon meg vigaztaluan. byzonual te
aldot vagy. es felette aldot vagy mendeneknek felette. — Nyol-
chadzer eleyben ievuenek azzonyonk marianak az iſteny zemelyek.
192 Mert vr ieſus tellyes ſyeteſſel eleyben || ievue az ev edes anyanak my-
keppen zent hieronimus mongya az aſſumciorol valo predicacyoya-
ban. Es myert az iſteny zemelyek el valhatatlanul evmagokat kevueſ-
ſeek. mykeppen zent agoſton mongya. Azert mykoron ot volt
vronk ieſus az fyvnak zemelye. kevuetkevzyk ez bevl. hog ot volt
az atya es. zent lelek es. de ky gondolhagya meg mene nagy vi-
gaſſagal vagy mene nagy edeſſegel iduezlette. evlelte. es chokolta
vronk ieſus. az ev igeen edeſſeges zvleyet. Es mynemev nagy edeſſeg-

gel hyvta az menyey nagy dychevſegre monduan. kely fel kevzelges
en zerelmes anyam. Ievyel tyzta anyam. edes es en zerelmes
anyam. Meny be maſtan az te fyadnak dychevſeges haylokaban. hog
evrevly en velem. mennyey gyenyerevſegevknek menden iauanak
veegnekevl evrekkevl evrekke. || Az atya vr iſten es. vigaſſagban 193
iduezeluen azzonyonk mariat. es vigaztaluan monda. Iduezlegy
en valaztot leanyom es en valaztot iegyeſem. laſſad es eſmeryed
meg en iſtenſegemet. En tegedet angelnak myatta iduezlelek. hog
en fyamat fogadnad. es parancholeek hog zvzen zvlneed. hog az
te tevled vevt teſtnek myatta. halalt zenuedueen az en fyam ez ve-
lagot meg zabadeytanaya. Touabba zent lelek es monda. Iduezlegy
tyzta zvz. kyn en nyvgottam. az en heet ayandokommal. te ben-
ned zerzeek helt iſtennek fyanak. es az te tyzta verednek rezebevl
abrazolaam criſtuſnak teſteet. Iozagokkal es malaztokkal tegedet
meg kazdageytalak. hog melto lenneel az iſteny anyaſagra. aldo-
maſoknak edeſſegeben elevl vevlek tegedet. Azert maſtan evrevly
bodog mendenek felette iſtennek lataſaban. Tahat az zvz maria
alazatoſſon imaduan zent haromſagot. es dychyrueen || es halaat 194
aduan monda. Vallaſt tezek teneked vram kyraly. az az atya iſten.
es egyetemben dychyrlek tegedet iſtent en iduezeytevmet. az az
vr ieſuſt. Vallaſt tezek te neuednek mert ſegetſeg es oltalm let en-
nekem az az te zent lelek engemet be telueen. Es meg zabadey-
tottad az en teſtemet vezedelmtevl. az az engemet eleue meg tart-
uan menden vezedelmtevl. Mykoron az zepplevtelen zvz mariat
ezenkeppen iduezletteek es tyzteltеek volna mynden zentek. my-
keppen hallatok. Tahat az bodog lelkeknek menden ſeregy be vi-
ueen az zvz mariat auagy keſeerueen menyorzagban. chodalkoz-
nak vala. ev rayta. es enekelnek vala vigaſſagos enekeket. dychyr-
ueen evtet ieleſevl harombol. Elevzer dychyryk vala az zvz ma-
riat az ev zepſegerevl. mert annak elevtte az bodog lelkek nem
zoktak vala latny angely termezet felet valo zepſeget. hanem chak
az iſteny termezetnek || zepſegeet. de akoron nezyk vala az bodog 195
zvz mariaban. criſtuſnak alatta. angelok felet valo fel magaztando
ekeſſeget zepſeget. Es ennek okaert enekelnek vala monduan. ky-
choda ez ky fel iev mykeppen haynal. fenledevzueen zeep mykep-
pen hood. valaztot mykeppen nap. kyknek felelenek azok kyk kev-
uetyk vala az zvz mariat monduan. Es az zepſeges ieruſalem leany
kevzevt mykeppen lattatok evtet tellyeſnek iſteny es atyafyvy zere-

tettel.: — Maſodzer dychyryk vala evtet az ev nagyſagos meltoſa-
garol. ky evneky adatot iſtentevl. azert hog az angelok es bodog
lelkek nem zoktak vala vallany. menden angeloknak feltette fel
magaztatot kyralne azzont. mykeppen maſtan lagyak. Es ennek
okaert enekelnek vala monduan. kychoda ez. ky fel iev az kyet-
lenbevl. beuelkevdueen gyenyerevſegevkkel. olyha azt monda-
196 naya. Mynd ez tellyes ve||lag olyan mykeppen kyetlen. meg foz-
tatuan menden iozagos myelkevdetektevl. Es ime maſtan mykep-
pen iev fel ez puzta velagbol illyen meltoſagos kyralne azzon.
kyknek felelenek azok kyk kevuetyk vala azzonyonk mariat mond-
uan. Ez az kyralne azzon. ky allot iſtennek iogyarol. meg aranyo-
zot ruhaban. kernyevl vetetet kevlemb kevlemb iozagos my-
elkevdetevkkel. Harmadzer dychyryk vala. az ev dychevſegenek
magaſſagarol. es az ivtalmnak bevſegebevl. es az iſteny nyayaſſag-
bol. Mert annak elevtte criſtuſnak vtanna. ſoha ſinckhyt nem lat-
tak vala enne nagy dychevſegben. es malaztnak menden tellyeſſe-
geben. es iſtennek illyen nagy nyayaſſagaual fel menny menyor-
zagban. Annak okaert mondanak. kychoda ez. ky fel iev mykep-
pen mirranak es temyennek illatybol valo fyſt. kyben peldazta-
197 tyk malaztnak es dychevſegnek tellyeſſege. kyknek || feleluen ene-
keltetyk vala azoktvl kyk kevuetyk vala azzonyonk mariat mond-
uan. Ez az tyztaſagos zvz. ky megnem zep[levſeytette]levſevlt. ſem
myelkevdetyuel. ſem bezedeuel. ſem gondolatyaban. annak okaert
az tevb zentekkel egyetevmbe vezy zvzeſſegnek haznaat dymevlcheet.
O azert hyv lelek gondolyad meg. mene nagy ſok evrevmekkel. es
mely vigaſſagos dychyretekkel magaztateek fel ez dychevſeges zvz
maria.: —

Maſodzer jmmar azt kel meg latnonk mykeppen legen fel
magaztatot menden angeloknak es menden zenteknek karoknak
felette. Mykoron azzonyonk maria ezenkeppen menden zentek-
nek vigaſſagaual fel emeltetneek. Es mykoron iutot volna ez
alſo egekre es evrevlueen iutot volna vagy repevlt volna
nagy hamarſaggal. az chyllagos eegre. hol azzonyonk marianak
dychevſege myat. lattatnak vala meg homalyoſodny az nap-
198 nak || hodnak es chyllagoknak vilagoſſagy. mynd ezeknek felette
fenledevzueen azzonyonk maria. Es mykoron neezneye mely
nagyok az iſtentevl teremtetevt nap. hod. es chyllagok. kyk myne-
kevnk kyſdedevknek lattatnak. mykoron menneel kyſſeb chyllag

nagyob az fevldnel. mykeppen pokan bevlchek mongyak. Ennek
vtanna mykoron altal ment volna az criſtal eegen. es iutot volna
az tevzes eegben. hol vagyon az bodogoknak lakodalma. Es myko-
ron latotta volna azzonyonk zvz maria az bodog lelkeknek lako-
dalmanak kyeſſegeet es zepſegeet. kezde enekleny es mondany
monduan. *Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum concupiscit
et deficit anima mea in atria domini.* Az az. Mely zerelmes az te
haylokod. iozagoknak vra. keuankozyk es meg fogyatkozyk en lel-
kem vrnak palotayaban. Byzonyaban iob egy || nap te palotaydban. **199**
ezerekneek ſelette. Tahat az zvz marianak igeen zerelmes fya ieſus
monda az ev zerelmes zvleyenek. Ime en igeen zerelmes zvlem.
laſſad az mennyeknek zeleſſegeet es az mennyey lakodalmaknak
zepſegeet. mellyeket en zerzevttem az en valaztottaymnak lako-
zaſra. Ime en zerelmes anyam az nap. az hod. es chyllagok. kyk
tegedet az zent iraſokban ſok keppen peldaztanak. Ime laſſad az
tevzes eeg mely igeen zeep es kyes. menden alſo allatoknak felette.
kyben lezen neked es bodogoknak evrevk lakodalmok. es en velem
egyetemben valo orzaglas. Ezeket mynd o en zerelmes anyam
teremtette en kezem. iſtenſegnek dychevſegere es evrevk dychy-
retyre. Tahat monda az zvz maria. byzonual vallom mert nagy
vr. es igeen dychyretes my iſtenevnknek varaſaban. ev zent hegyen.
Mynden fevldnek vigaſſaga||ban fondaltatyk ſyonnak hegye. ezak- **200**
nak oldaly. nagy kyralnak varaſa. — Maſodzer mykoron mykoron
iutot volna azzonyonk maria az bodogoknak mentevl alſob karokban
az tevzes eegben. hol vagyon az meg kereztelt gyermekeknek. es
kevzevnſeges zenteknek karok. Ezek kezdeek rikardoſnak mondaſa
zerent dychyrny monduan. Te o ez velagnak azzonya. ky felyevl
mulz menden erdemeket. illic es melto teneked felyeb menned.
Mert my keues erdemekkel auagy ſemmy tulaydon erdemekkel
iduezevltevnk. es zereztettevnk az alſob karban. Azert felyeb men-
ueen. o zepſeges zvz. hagyad nekevnk az te aldomaſodat. — Har-
madzer menuen azzonyonk maria az angeloknak korokban. ezek
es dychyreek azzonyonk mariat monduan. O angeloknak kyralne
azzonya. meltan magaztatol || *) teremtet allatokon. Azert melto **201**
felyeb menned. es mynket meltoly meg aldanod. — Nyolchadzer
menueen azzonyonk maria. iuta az vralkodo angelok karaban.

*) Itt az eredetiben egy levélnyi hézag van.

Ezek es dychyrek azzonyonk mariat monduan. O nemes azzonyonk.
nekevnk az tyztevnk. hog my az feyedelmkevdev angeloknak
felette legyevnk. parancholyonk nekyk. Teneked kedeg teruen
zerent valo hatalmad vagyon. mykeppen anyanak. parancholny
meeg iſtennek es. az te zent fyadnak. Azert o nemes anya. meltan
meegy felyeb my nalonknaal. es tegy mynket rezeſſe az te aldoma-
ſodban. — Kylenchedzer menueen azzonyonk maria. iuta az
zekes angelok karaban. Ezek es dychyrek azzonyonk mariat
monduan. O valaztottaknak byzon vigaſſaga. melto vagy myna-
202 lonknal felyeb magaztatny. || Mert iſten my bennevnk nyvgouaan.
az ev ityletyt el vegezy. Te benned kedeg iſtennek fya teſtet fel
veueen. nyvgot kyben itylendev eleueneket es holtakat. Azert o
valaztattoknak byzonual valo vigaſſaga. fel menueen hagyad ne-
kevnk te aldomaſodat. — Tyzedzer menueen azzonyonk maria.
iuta cherubyn angeloknak karaban. Ezek es dychyreek azzonyonk
mariat monduan. O iſteny bevlcheſſegnek chodalatos edene. my
vigadonk iſteny bevlcheſſeggel. te kedeg vagy az iſteny bevlcheſſeg
nek anya es zvleye. az az. vr ieſuſnak anya zvleye. Azert melto
teneked felyeb menned my nalonknaal. Es mynket hagy az te
aldomaſodban. — Tyzen egyedzer menueen azzonyonk maria.
iuta az ſeraphyn angeloknak karaban. Ezek es dychyreek azzo-
203 nyonk mariat monduan. O || zeep zeretetnek anya. my egevnk
iſtennek zerelmeben. Te kedeg o zeep zeretetnek anya. az iſtent
zeretetnek nagy tellyeſſegeben. mendeneknek felette zeretted my-
keppen fyadat. Azert melto teneked o meltoſagos zvz. my nalonk-
nal felyeb menned. az teneked zerzet zeekben. Es evſſed nekevnk
az te aldomaſodat. Tahat az aldot zvz maria iſtennek anya. hala-
kat es dychyretevket aduan vr iſtennek monda. Aldot vr. izrahel-
nek iſtene. ky chak evnen maga tezen nagy chodakat. es nagy ev
felſegenek neue. Es eſmeg menden karokat meg alduan monda.
Aldottak legyetek ty vr iſtentevl. ky mennyet es fevldet teremtette.
Es tahat az zeppletelen zvz maria fel emelteteek az tyzen kettevd
zekre. az az. az criſtuſnak zekyre. ki vagyon menden angeloknak
es zenteknek karoknak felettek. ||

204 Vtolzer kel Immar meg latnonk. mykeppen legen azzonyonk
zvz maria helheztetet. az ev dychevſegenek zekyben. Zentſeges
zent haromſagtwl. Es ezrevl reuideden es aytatoſſon elmeelkevd-
ueen. ved iol ezedben. hog azzonyonk maria iſtennek anya anne

nagy evrevmmel es vigaſſaggal magaztateek fel menden angelok
karanak felette. mykeppen felyevl meg vagyon monduan. Tahat
vronk ieſus. nagy tyzteſſeggel helheztete az zepplevtelen zvz mariat
ev zent zvleyet. az ev iogyara az ev dychevſegenek zekyben. Azert
mongya zent agoſton. Azzonyom maria meltan neked illic. dychev-
ſegnek kyralyanak zeky. Tegedet az dychevſegnek kyralya. mykep-
pen byzony es ekes iegyeſeet. mendeneknek felette zeretueen.
zerelmnek evleleſeuel ev hozza tarſoſeygya. Evrevly azert es
vigagy veeg nekevl. Mely || mondaſabol zent agoſtonnak. nyluan **205**
meg ielentetyk. hog ha azzonyonk marianak illic vagy tartozyk
dychevſegnek kyralyanak zeky. tahat vgyan azon azzonyonk ma-
rianak zeky. es dychevſegnek kyralyanak zeky. Eſmeg. ha azzo-
nyonk maria az kyralnak anya es iegeſe. tahat az kyralnak mellette
kel lenny. az mondas zerent ky meg vagyon iruan harmad kyraly
kevnynek maſod rezeben. monduan. Teteteek az kyraly anyanak
zeky. ky evl ev iogyara. Tahat atya iſten meg alduan azzonyonk
mariat monda. Aldot vagy te azzony allatok kevzevt. mykeppen
meg hyrdeteem neked angelnak myatta. meg aldottalak tegedet.
es leez aldot. evrekke. Es meg alduan meg aldlak tegedet. es fel
magaztatom te neuedet evrekke. Ime zerezlek tegedet azzonnya
menden teremtet allatokon. Te leez az en hazamon || vral- **206**
kodo. es az te zadnak parancholatyara. menden neep enged. Vala-
kynek akarandod. annak agyad ez orzagot. kyk[nek] teneked hyuen
zolgalnak. Iduezehed melyek neked kellemeteſevk. te vagy ange-
loknak kyralne azzonya. te vagy ez velagnak azzonya. Orzagoly es
evrevly az en dychevſegemben evrekke. Atya iſtennek ev zent fya
es ieſus. meg alduan evtet monda. Aldot vagy te en zerelmes
anyam. bodog az te mehed. kyben engemet atya iſtennek fyat
viſelted. es bodogok az te zvzey emlevyd. kykkel zoptattaal.
Evrevly azert maſtan es vigagy en velem egyetemben. az evrek
dychevſegnek zekyben. Ime mert ennek hyuen es nagy aytatoſſag-
gal zolgaltaal. meg fyzetem teneked az te zolgalatodnak iutalmat.
hog mykeppen te o en zerelmes anyam. engemet be fogadaal az
te tyztaſagos es melto||ſagos mehedben. Ezenkeppen en tegedet **207**
maſtan be fogadlak. az mennyey dychevſeges es bodogſagos zeek-
ben. Es mykeppen te engemet eltetteel. ezenkeppen en tegedet
eltetlek en iſtenſegemnek es dychevſegemnek edeſſegeuel. Mykep-
pen te engemet evltevztetteel embery teſtel. es az varratlan ruha-

ual: Ezenkeppen en tegedet maſtan evltevztetlek. dychevſegnek
ruhayaual. [le] meg dychevſevlt lelekkel es teſtel. Te o en zerelmes
anyam en raytam kenyrevleel mykoron az kereztfan fyggeek. es
bankoduan allaal az kereztfanak iokyarol. Es maſtan immar aly
evrevlueen az en iogomrol. dychevſegnek zekyben. Melyet neked
zerzettem hog elteſſeel en velem egyetemben az mennyey hazanak
menden io bodogſagaual. auagy az mennyey hazanak bodogſaga-
208 nak menden iauaual. Es azt akarom. hog my||keppen engemet
mendeneknek kyralyanak imad es dychyr. menden bodogoknak es
valaztottaknak ſerege. Ezenkeppen tegedet mendeneknek kyralne
azzonyanak. dychyryen es tyztellyen zenteknek menden egyhaza.
Zent lelek es meg alduan azzonyonk mariat monda. Bodog vagy
zvz maria. ky hordoztad vronk ieſuſt ez velagnak terevmtevyet.
Zvlted azt aky tegedet teremtet. es evrekke zvzen marach meg.
mykeppen enekly anya zent egyhaz. zent lelek myat. Aldot lean.
ky en tevlem letteel meg zenteltetet. az te anyay mehedben. es
iſten fyanak fogantataſaban meg arnekoztatot. Iozagos myelkevde-
tevkkel es iſteny ayandokokkal felette tellyes. hog az te tellyeſ-
ſegedbevl meg eleuenegyeek menden teremtet allat. Azert ime o
209 tyztaſſagos zvz adatot teneked || illyen ayandok. hog mykeppen en
fevldevn te benned nyvgottam. malaztnak mynden tellyeſſegeuel.
Ezenkeppen maſtan menyorzagban. lakozzam te benned. dychev-
ſegnek mynden tellyeſſegeuel. Te vagy ezenkeppen malaztnak
anya. te vagy irgalmaſſagnak anya. te vagy bochanatnak anya.
Tegedet be tevltevt iſten. menden ioknak tellyeſſegeuel. hogha
valamy remenſeeg. ha valamy malazt. ha valamy idueſſeg ievuend
ez velagnak. eſmerye azokat ievny beuelkevdny ez velag te tevled.
mykeppen zent bernald mongya. Byzonual tellyeſſeggel zeep vagy
iſtennek baratya. es zepplev nynchen te benned. Azert immar
maſtan vigagy. es egy iſtent zent haromſagban neezzed. orzagol-
uan te edes fyaddal veeg nekevl. Tahat monda zvz maria. Magaz-
210 tagya vrat en lelkem. es meg || vigadot en lelkem en iduezeytev
iſtenemben. Mert meg tekentette ev zolgalo leanyanak alazatoſſa-
gat. Ime ezbevl az az. az alazatoſſagbol bodognak mondnak men-
den nemzettevk. Es eſmeg alduan az vr iſtent azzonyonk maria
monda. *Benedicam dominum in omni tempore. semper laus eius in ore
meo. Sit nomen domini benedictum ex hoc nunc et vsque in seculum.*
Az az. Aldom vrat menden idevben. az ev dychirety mendenkoron

en zamban. legen aldot vrnak neue. matol fogua. es mynd evrekke.
Az bodog lelkeknek 'es monda azzonyonk. maria *Magnificate do-
minum mecum. et exaltemus nomen eius in id ipsum.* Az az. ffel ma-
gaztaſſatok vrat en velem. es evrevlyevnk ev neueben. auagy fel
magaztaſſwk ev neueet evnen magaban. Evrevlyetek en velem
mendenek. kyk zeretytek vrat. mert mykoron volneek kyſded. kel-
lemetes || levk az felſeges iſtennek. es az en mehembevl zvleem 211
iſtent es embert. mykeppen enekly anya zent egyhaz. legottan
mikeppen irattatyk zent ianos lataſarvl valo kevnyben. mynden
zentek. bochataak vagy veteek ev coronayokat. iſtennek zeky eley-
ben. az az. az zvz marianak eleyben. kyben criſtus iſtennek fya
nyvgot. mykeppen zeekben. evtet tyzteluen. Es tahat kezdeek
dychyrny es aldany iſtent az zentek monduan. Melto vagy vr
iſten venned dychevſeget es tyzteſſeget es iozagot. az az. az zvz
anyatvl. mert meg evletteel. es meg valtottal mynket my iſtenevnk-
nek. te veredben. melyet vetteel zvztevl. Eſmeg mondanak az
zentek. ezen zent ianoſnak mondaſa zerent monduan. Evrevlyevnk
es vigagyonk. es agyonk dychevſegevt neky az az iſtennek. Mert
el ievttenek ez barannak ev menyekzevy. az az el iuttek criſtuſnak
es ev anyanak || evrevme es dychevſege. Azert aldomas es feneſſeg 212
es hala adaſok. tyzteſſeg es iozag. es erevſſeg my iſtenevnknek
mynd evrekkevl evrekke amen. Mondanak az zvz marianak es az
zentek. Bodog vagy zent zvz maria es menden dychyretre melto.
mert te tevled tamadot igaſſagnak napya criſtus my iſtenevnk.
Eſmeg mondak iudit azzonnak mondot bezedet monduan. Te vagy
hieruſalemnek dychevſege. te vagy my nepevnknek tyztelety. te
vagy izrahelnek vigaſſaga. azert hog zereted auagy zeretted az
tyztaſſagot. Es ennek okaert leez aldot evrekke. Es ezenkeppen
az bodog zvz maria menyorzagban nagy evrevmmel es nagy vigaſ-
ſaggal helhezteteek az ev dychevſeges zekyben. dychyrtetyk es
aldatyk iſten az zvz mariaban menden zentektevl es angeloktwl.
dychyrtetyk az zvz maria myat es evrekkevl evrekke. || Azert my 213
es zeretevym dychyryevk az zvz mariat. alazatoſſon kevnyeregyevnk
ev neky. es keryevk az ev ſegedelmet es oltalmat. hog erdemlyevnk
malaztot es dychevſeget az ev erdeme myat. Imaduan. mykeppen
anya zent egy haz es zokta hyvnya az zep zvz mariat monduan.
Iduezlegy irgalmaſſagnak kyralne azzonya. elet edeſſeg es my
remenſegevnk iduezlegy. te hozzad kyaltonk euanak zamkyuetet

fyay. Te hozzad fohazkodonk nyevguen es ſyruan. ez ſyralmnak vevlgyeben. No azert my zonk zolo. az te irgalmas zemeydet my reank fordohad. Es ieſuſt te mehednek aldot dymevlcheet ez zamkyveteſnek vtanna nekevnk meg mutaſſad. O kegyelmes. O keges. O edes maria. Imagy my erettevnk gyarloſagos bevneſegert. kyt engegyen nekevnk atya fyv zent lelek egy evrevk iſten. Amen. ||

---

214 Yt kezdetnek nemely aytatos peldak azzonyonk mariarol. es elevzer azrol hog azzonyonk maria az ev zeretevyet tyztely. ez keppen monduan.

Nemely nemes ember be mene zent bernald zerzetyben. mely nemes ember mykoron nem tanolhatnak iraſt az evneky adatot meſtertevl. az ev elmeyenek gorombaſagatwl. legottan magat meg alaza. gondoluan azt hog iob evneky alazatoſſagban zolgalny iſtennek. hog venneye ev reya az parazt fratereknek ruhayokat. Mert tevbbet nem tanolhatot vala hanem chak ezt. Aue maria. es mert ez keet igeet menden napon nagy gyakorta es nagy aytatoſſaggal mongya vala. Tevrteneek hog ez nemes emberbevl levt parazt frater meg halna. es az ev ſere nemelytevl meg latogattatneek. Es ime az ſernek feyetevl. neuekedet vala zepſeges
215 liliom. ky vala || meg iruan mynd belevl mynd kyvevl. Es oda hyuan az apatot es az piſpeket. mykoron meg aſtaak volna az ſeert. leleek az liliomnak gyevkereet ky zarmazny ez fraternak zyuibevl az ev zayanak myatta. es oztan kyuevl fel neuekevdueen. kynek ev leueleyn vala iruan. Aue maria. Es ezeket latuan. dychyreek az zvz mariat. ky tyztely az evtet tyztelevket.:

Mas pelda es oluaſtatyk. hog mykoron bodog boicus be ment volna zent myhal egyhazaban. es el reyttezueen egy zegeletben. mynd echaka vigyazot volna nagy aytatos ſyralmakban. mert vala igeen aytatos az zvz mariahoz. Tahat jme efelenek ideyen. az aldot zuz maria be ievue az zent myhal egyhazaban az mennyey zent angelokkal. Es mykoron azzonyonk maria kerneye hog
216 miſet mondanank ev elevtte. || hozattateek ev eleyben zent boycus. ky feelueen iarulny azzonyonk maria eleyben. legottan az kev. kynek megette el reytezet vala zent boycus magat el volna az kev ev elevle. Tahat kezereytetueen boycus. iarula az oltarhoz chodalatos

ekes ruhaban. Mykoron az myſe volt volna el vegeztetueen. [cho-
dala] angeloknak chodalatos vigaſſagaual es enekleſeuel. azzo-
nyonk maria zent boycusnak ada chodalatos ruhat. mely ruha
megees meg mutattatyk az zent egyhazban monduan. Mendenek
engem tyztelevk. enneel meltoſagoſb ruhaual tyzteltetnek es ekeſey-
tetnek.: —

. Eſmeg egy pelda oluaſtatyk azzonyonk mariarol ez keppen.
Vala zent bernaldnak conuenteben nemely barat. kynek vala neue
ioſtyos. Mely conuentben mykoron nemely erſek zallot volna. ky
ievt vala az zent fevldrevl ieruſa||lemrevl. kerdeteek ez erſek az ot 217
valo baratoktol. hog mynemev mogyok vagyon imadkozny az
ieruſalembely aytatos zerzeteſeknek. Es meg ielente az erſek az
baratoknak. hog az ieruſalembely aytatos zerzeteſſeknek volna
zokaſok ez keppen tyztelny az aldot zvz mariat. Az az. hog az
aldot zvz marianak neuenek tyzteſſegere. az maria nevnek evt
betevye zerent. menden napon mondnak evt aue mariat. evt pſal-
moſokkal. kyk kezdetnek azon betevken. Az az. az emert monda-
tyk magnificat. Az aert. *ad dominum cum tribularet*. Az erert.
retribue seruo tuo. Az iert. *In conuertendo*. es az maſik aert. *ad te
leuaui*. Ezeket haluan ez ioſtyos barat. kezde imadſagnak ez mo-
gyat tartanya naponkeent. az zvz marianak neuenek tyzteſſegere.
Tevrteneek kedeg. hog nemely eyel ez ioſtyos barat nem volna az
veternyen az egyeb fraterekkel. || kynek okaert az ſubprior mene 218
ioſtioſnak agyahoz. es lele evtet ot meg holtnak. kyt aleytonk az
nagy edeſſegnek myatta lenny ky multnak ez velagbol. melyet
mereytet volt talam az zvz marianak ev fyaual valo edeſſeges iele-
netybevl. Ezeket haluan az fraterek oda futanak. es ev orchayat
fel nytak. lelenek roſaknak evt viragyt. Egyk roſa virag iev valaky
ez fraternek zayabol es nyeluebevl. Az keet roſa viragok ievnek
valaky az ev zemyebevl. es az keet roſa viragok ievnek valaky az
ev fevleybevl. Ez illyen nagy chodabol meg vigadanak az fraterek.
viueek evtet az karban. es ot orchaya nytua. az vy roſakkal nezyk
vala az fraterek nagy zerelmel. Es az roſan ky ky iev vala ev za-
yabol. leleek ez edes neuet meg iruan maria. Tartaak kedeg ez
meg holt fratert az fraterek heted napyg az roſak illatozuan edes
illattal. myg || nem ievuenek harom piſpekek. es egyeb ſok papok 219
es paraztok. kyk latuan iſtennek nagy choda teteleet. dychyretet
adanak az vr iſtennek es zepplevtelen zvz marianak. O azert zvz

marianak meltoſſagos neue. O keges nev. O bevneſt meg erevſytev nev. O edes nev. O zerelmes es bodog remenſegnek neue. O tyzteletes neue. mynden aytatos elmektevl. myt mongyonk te rolad. mykoron menden nyelv meg fogyatkozyk az te dychyretedben. Byzonual az te neued zent nev. dymevlches nev. edes mezzel folyo edes nev. vay erteneyek es erzeneyek emberek. es hyvnayak es edes neuet. Es tartanayak iruan ev zyuekben. keryevk azert my zegen bevneſek az edes neuev edes zvz mariat hog irya meg az my zyuenkben az edes neueet az edes mariat. es az ev edes fyanak aldot neueet az ieſuſt. kyt engegyen nekevnk. a. f. z. l. Amen. : ||

220 Vegeztetet ez kevnv hetfevn zent ſimon es zent iude eſtyn. vr zvletety vtan. Ezer. Evt zaz. huzon keet eztendevben. : —
uǵ mint 1522 eztendevben. ||

Kezdetnek edes mezzel folyo. Edes bezedev zent 221
bernald doctornak mondaſy. az zerzetes eletrevl.
Elſev capitulum ez keppen monduan.: —

Ty kyk zeretytek vrat: gyevlyevlyetek gonozt: Atyamfya ha
akarod zeretned iſtent: Elevzer megkel gondolnod amyre jevtteel:
es myert jevtteel: Mert myert jevtteel: nem egyebert hanem
iſtenert: hog ev lenne te mukadnak jvtalma az evrevk eletbe:
Ievtteel iſtennek zolgalatyara: kynek zolgalnykel mynden terem-
tevt allatnak ev ereye zerent: nagyal jnkab ember: kyt nem chak
vgy mynt egyeb teremtevt allatokat teremte: de annak felette
ertelmel meg ekeſeyte: Ez velagnak vraua zerze: ev magahoz ha-
ſonlatoſſa teue: termezetyt fel veue: Igeuel es peldayaual evtet
taneyta: ev zent vereuel meg valta: zent lelkevt neky bochata:
Gongyat viſely: mynt az anya ev kyſded fyanak: || es zerzette neky 222
adny az evrek evrekſeget: Yme azert menyerevl es menyere tarto-
zonk neky zolgalny. egyebeknek myndeneknek felette. ky mynket
mynden teremtevt allatoknak felette zerethe.

Maſod capitulum azrol vagyon. hog ſenkynek
nemkel byzny magaba.

*E*s ne byzyal te magadba ſe mereezkevgyel tudnya myt az vr akar. Azert hattad te magadat te feyedelmednek. hog ev byryon te ueled es jgazgaſſon tegedet. Es be attad kezedet az be vallaſban. vagy be eſkeeſben neky. hog ev vezerlyen auagy jgazgaſſon tegedet iſtennek vtaban. Azert nem illic neked te akaratod zerent eelned. de houa te vezerlevd auagy feyedelmed neked paranchol menned legottan oda keel menned. es el tauoztatnod azt. amyt meg tylt. Az kor ember ky getretyk korſagnak rea jevuetyuel. meg

223 kel tartany az zenuedetevſſegeet. melyet oruoſa neky pa||ranchol.
ha hamar keuan tellyeſſeggel meg vigazny. Ezenkeppen te es ſem-
myt ne mongy. ſemmyt ne teegy valamyt te meſtered vagy feye-
delmed nem akar. Mert neky attad magadat iſtenert. es menyek-
nek orzagaert. Es jmmar nem vagy tyed. de evue. es azert jmmar
nem illic neked myuelkevdnevd te magattwl ev akaratya nekevl.
mert ev te akaratodnak vra. Mert jdegeen marhanak el vetele. az
marha vra akaratya nekevl. orſag az. az oru kedeg be nem megyen
menyeknek orzagaban. [Evk] azert az feyedelmek az my vezerynk
auagy byraynk. azert kel engednevnk nekyk mykeppen vr iſten-
nek. nem mykeppen embereknek. Mert nem ev ertek. de iſtenert
alaztwk meg magonkat nekyk. hogha kedeg az te feyedelmed nem
meer neked parancholnya. hanem chak azt amy neked kedues
224 auagy kelleme||tes: tahat nem te vagy engedelmes evneky: de
jnkab ev teneked: Es tahat lezen nagyob az taneytuan ev meſte-
renek felette: es az zolga lezen nagyob ev vranal. Azert magadat
agyad vgy az feyedelmnek: hog zabadon parancholyon neked va-
lamyt tenned vagy el hadnod myndent ky neky jonak lacchyk
lenny:

Harmad capitulum az bekeſſegrevl.

Legen bekeſſeged neked myndenkoron te feyedelmyddel: ne
ragalmazyad evket: Se merezyel evrevmeſt evket ragalmaznod:
mert azt aragalmaſſagot iſten jeleſben meg gevtry. mynt meg
ielenteteek chamba: ky atyanak mezeytelenſegeet meg jelentven:
nyere atyatwl holtayg valo atkot: Es kemenyen ne mertekevlyed
te feyedelmydnek vetkevket: de bochas nekyk mynd gyarlo embe-
reknek: Mert nem lehet: ſok gondokban vetket meg tauoztatny
valamycorba: mert gyakorta az vetevk akyt ev bennek nezevnk:
225 jnkab || vagyon my bynevnbevl hognem evveekbevl. Es gyakorta
kyt maſban mas ember iora tezen. my azt gonozra vezyevk vagy
jtylyevk. mert nem tugyvk az ev zandekat. Tyztelyed te feyedel-
mydet zyvedben. es megne vtalyad mert ne talam iſtent vtalod
meg. kynek evk kepeet auagy tyztyt viſelyk. Hygyed azt. hog myt
neked parancholnak tenned. iſten ihlette nekyk ate lelkednek
haznalatyara. Az ev zerzeſeget es teteket megne vnyad vagy
megne vtalyad ne nehezelyed. mert ok nekevl nem tezyk nem zer-

zyk. jollehet te nem tudod mynd az okat. Vakyk abba jarnak.
byzodalmal jarnak. es ez illyeknek nem artnak. de haznalnak na-
gyob erdemre. Iſtennek byzon zolgayanak jg kel iarny kyraly vton
iſtennek parancholatyban. hog embery zerzeſek es meg zorohak
vagy meg kevtelezyek evtet valamyben. mert ev magokat es meg-
kel tyltany vagy || tartoztatny vgy hog ha nem volna neky alkol- 226
mas. Mert ez illyen zerzeſekkel meg zoreytatnak chak azoknak
vetky. kyk fegyelmnek hatarat el hagyak. Mert az tevruen. az
tevrveen tevrevkert vagyon vettetven.:

(IV.)

Zokyad meg mykoron alkolmas leend veternyenek elevtte
keueſſe vigyaznod. hog az te lelked Imadſagban emelkevgyek vagy
vezerleſſeek vr iſtenhez. vgyhog jg jnkab jozan es aytatoſb leg
iſtennek zolgalatyaba es ev dychyretyben. Es mykoron fel ſerkenz
legottan mynden gondolatydat es almaydat el veſſed. kykkel
akarna tegedet evrdevg meg foglalnya. Te gondolatydnak es ke-
uanſagydnak es te myelkevdetydnek eleyt vagy kezdetyt. te jmad-
ſagydba vagy egyeb jo gondolatotba ayanlyad iſtennek. vagy teſ-
tednek fel jgyeneſevleſeuel. vagy terdre eſeſſel. vagy fevldre || 227
haylaſſal. mynd addeg myg aytatoſſagnak jo keuanatyat fogadot
vagy vezeed erzed. Es te lelked meg hevevlyevn vagy meg mele-
gevlyen iſtenhez valo zerelmbe. es ezbevl leez aytatoſb es alkol-
maſb vagy gyorſab mynd az napon.: —

(V.)

Az iſteny zoloſman ne legy reſt vagy keduetlen vagy jzet-
lenevl. de erevlteſſed te teſtedet es lelkedet. Aly ekeſſen es gyar-
ſon. jeleſben iſtennek es angeloknak elevttek. kyk ot jelen vadnak.
Moſolgaſt es hazontalan jgeket vagy bezedevket myndeneſtevl meg
vtaly. Mert az iſteny felſegnek zemey elevt felelmel es tyzteſſeggel
keel allanod. Az jmadſagnak vagy pſalmoſoknak jgeyet meg valo-
gatuan es epenſeggel ky mongyad. karban tetoua ne futos. es az
horaknak vegezety elevt ky nemeny az karbol. hanemha erevlte-
tev zevkſeg kezereytend. Mynek elevtte el kezdeſſe̋k az iſteny
zoloſma. tanoly vagy jgyekevzzel elevl venned. hog valamy ayta-
toſſagra jndohad vagy fel || ſerkenched. Mert azert vagyonk tunyak 228
vagy keduetlenek az iſteny zoloſman. mert elevzer nem ſerken-

tevnk aytatoſſagra. Es vgyan hydegen vagy aytatlan ky megyevnk. mynt be jevttevnk zertelen. Tanoly vagy jgyekevzzel zoloſmanak kezdetyn. hazontalan gondolatokat el vetned hannod. es jgyekevzned gondolkodnod azokrol melyek mondattatnak. mert egyeb keppen gale olhatod vagy tauoztathatod el ev bantaſokat vagy gyevlekevzetevket. Az zoloſma vtan tanoly vagy jgyekevzzel. magadat meg tartanod az aytatoſſagban kyt vettel az zoloſman. ne agyad magadat hevſagokra. Ha kedeg nynchen aytatoſſagod belevl lelkedben. de azert kyvevl nyayaſſagodban tarc zerzeteſſeget es eert erkevlchevt. iſtennek tyzteſſegert es egyebeknek jo peldayaert. :

(VI.)

Capitulumba vagy kevſſegben ne zoly ſokat. hanemha jgeen
229 haznos leyend te zolaſod. es az legen alazatoſſaggal || es zeledſeggel. Te byneydet mongyad alazatoſon. es meg feddetven felely Igeen zelydevn. Ne menched magadat mykorban meg feddetevl mykent adam. ky bevnet vete vagy kene iſtenre es az azzonyallatra monduan. Az azzonyallat kyt adal ennekem. az chala meg engem. Ha tanalchrol kerdetevt leyendez. zabadon mongyad es alazatoſon. my neked techyk alkolmaſnak lenny. ha kedeg nem kerdetyk vagy be nem vetetyk te tanalchod. ne legen gondod rola. ſe ne akaryad te mondaſodat vakmerevevl meg oltalmaznod. eleg legen neked hog eleget tevttel lelky eſmeretevdnek. Magad menteſſeben ne leg banatos. mongyad chak azt amyt a regulanak es az zerzetnek zerzeſenek ellene valo levttet twch. valakynek [gyevlevſege] gyevlevleſe nekevl zeledſeggel es vyg orchaual. es myt nem twch nem tartozol mondanod. Ne akary vadolnod velekevdeſbevl valakyt. mert az velekevdees gyakorta meg chalatyk. Azt amyt te nem twch. az
230 aky || neked mondotta. mongya ev evnenmaga ha ot Ielen vagyon. ha kedeg ot jelen nynchen es te nem byzonyethatod mert nynchen tanod. ne nehezevlteſſeel te vadolaſydert. de mongyad alazatoſon te byneydet ha byzonyok es kyſdedeg. jollehet nem byzonyok. Ha kedeg maſkeppen teyendez es ha magadat feddeſſel mented. tahat lezen neked nagyob zemerem. hognem ha alazatoſſon meg vallanad. Ha kedeg az vadolaſok nehezek leyendnek. es nem byzonyok. Ieleſevl ha egyebeket meg botrankoztathatnak. tahat aldomaſt keruen alazatoſſaggal. es meg nyer-

uen. Meg mongyad ev hallaſſokra keues Igekkel es zeledſeguel.
hog lelky eſmeretevdbe nem tudod magadat byneſnek azokba kyk-
ben vadoltatol. Iſtennek zolgayanak nem kel ot felny zegyentevl
emberek elevt. aholot evtet ev lelky eſmerety nem vadolya iſtennek
elevtte. de el zenuegye bekeſſeguel mynd azokat. kyket vr iſten
akar hog él zenuegye. || Zokyad meg ezt es. hog valahol az feye- 231
delmtevl meg feddetevl. vagy az capitulumban. vagy capitulum ky-
vevl. legottan terdre eſueen alazatoſſon mongyad bynedet. Ez tevr-
uen vagyon regy zerzetevkbe. az regy atyaktwl adatot vagy zerez-
tetevt. Annak okaert teneked es kel erevkevdned. hog mykeppen
teneked adatot az zerzet az te venyttevl. te es hagyad te vtan-
nad valoknak. menybevl te tehetevd Igeuel es peldaual. Mert va-
laky egyebeknek valamy peldat hagy vtanna valoknak. akar Iot
akar gonozt. rezes lezen vtanna valoknak erdemekben. vagy az
Ivtalmban auagy kedeg az keenban.:.

(VII.)

Az aztalnal ne legyenek te zemeyd kernyevl kerengevk. ſem
Ide toua ne nezy. vgy hog ne laſſad azt es. ky melletted evl. es my
legen ev elevtte. Te Igyekevzetevd legen iſtenhez es chák tenen
magadhoz. felelmel es tyztelendevſeguel. Io erkevlchel es || vez- 232
tegſeggel egyel. nem toroknak hertelenſegeuel vagy hertelenkevde-
ſeuel olyha megnem elegedhetnel. Es ne onchad ky magadat men-
deneſtevl fogua az etekre mynt az eh eb. ne kereſſed eleb meg
elegeytened zemeydet. hog nem enevdet vagy haſadat. de jnkab
hala adaſſal legenek neked elegek az Ielen valok. Es myndenkoron
evrevmeſben akary zenuedned ehezeſt. hog nem zabalaſt. Semmyt
megne vtaly azokba melyek neked elevdbe adatnak. ne haragogyal
meg. ha valamy fogyatkozas lezen az etekbe. vagy ſoba vagy az
fevzeſben. de gondolyad hog ſokak naladnal Iobbak alab valo ele-
ſeggel es keueſſebekkel elegeznek meg. Es amyt te el vech te elev-
leed. evk azt nagy gyevnyerevſegert venneyek. Az etelnek merteke-
revl nehez adny byzon regulat auagy tevruent. de chak az kettev
kevzevt kevzt tarc. hog oly Igeen keueſet ne egyel hog erevdben meg
fogyatkozyal. es kevſſegnek mukayaba vagy dolgaba meg tevreſſel. ||
Oly ſokat ſe egyel. hog etel vtan nem oluaſhatnal Imadſagot vagy 233
egyeb Iraſokat. vagy hog kevnyen nem lenneel Iozagoknak myel-
kevdetyre.: —

(VIII.)

Az zent zegenſeg legen neked kedues vagy nyayas baratod
mendenekben. es vegyed az zent zegenſeget nagy ekeſſeges evlte-
zetert. kedues legen neked az zent zegenſeg. etkedben. ruhadban.
ezkevzevkben. az az talban tanyerban poharba kalanba. es egye-
bekben. kevnyvekben es rakaſokban auagy hazakban. laſſad Iol
meg. mely alazatos dolgaynak kel lenny az zegenyekuek. mely egy
gyevgyev legen felelety. mely felelmes lelke. Soha ne hallaſſeek va-
lamy panazolas te tevled valamy fogyatkozaſert etkedben. vagy
hytvan ruhaban voltodert. de myndenkoron aloychad magadat
meltatlannak azokra. az melyeket byrz vagy vallaz. Mert az kevl-
234 ſev fogyatkozas neuekevdyk belſev malaztnak || bevſegere. Es az
kylſev bevſeg. zerez belſev zegeenſegeet.: —

(IX.)

Az dormytoriumban legy nyvgolmas. hog te myattad ſenky
megne bantaſſeek. nyvghatatlanſaggal. Menyezer vagy hanzer fel
ſerkenendez. elmedben jvſſanak az aldot iſtennek ayandoky hala
adaſſal. Mert az vr iſten vigyaz my raytonk. hog evryzyen mynket
mykoron my alozonk. Mykoron akarandaz el alonnod. elevzevr Igye-
kevzyel iſtenhez Imadkozuan. vagy elmeelkevdueen iſtenrevl. es Ig
Illyen foglalaſban edeſſen el alhach. es lezen akoron teneked edeſb
almad. es alomlataſyd tyztabak. es aytatoſſban es gyorſaban ſer-
kenz vagy kelz fel. es kevnyeben Ivthach az aytatoſſagban kyben
elevb voltal. Es Iollehet hog az aloknak vagy alombelyeknek ne
lattaſſeek bynnek amyt myelnek vagy myt zenuednek. mert nem tu-
gyak myt myelnek. de maga Igeen nem alkolmas zerzeteſnek. alom
mya myndeneſtevl meg nyomottatny. mynt az baromnak. kezeyt
235 es egyeb tagayt || el teryeztveen zertelen. vagy kezeyt kebeleben
hvzuan. Mert Inkab ez okert halonk evltevzue. es hog ne legen
nekevnk hatalmonk kezevnket kevrnyevl Idetoua viſelnevnk me-
zeytelen teſtevnkevn. hog Inkab kezevk legyevnk Imadſagra fel
keelnevnk.: —

(X.)

Az kevzenſeges dologra auagy mukara es alamyſna kereſre.
es egyeb alazatos tyztekre tyztekre keez legy. Mely dolgokat egye-
bek meg vtalnak hytvan vagy vtalatos voltokert. mynt faat hor-

dany. vyzet hoznya. hazat ſevpreny. egyebeknek ruhayokat meg razny vagy meg moſny. Myſere vigan zolgalny vagy enekleny. mert ez angely tyzt. mert az angelok vr iſtennek mendenevk. aytatoſſaggal zolgalnak. Mert ez fele zent zolgalatban harom haznalatok vadnak. Elſev io myelkevdetnek dolga. Maſod zerelmnek myelkevdety. Harmad aytatoſſagnak myelkevdety. mert jgeen nagy kyralnak az iſtennek aztalanak elevtte allaz. es || vele zolaz 236
az jmadſagban. zolgaluan angelokkal. es tarſolkodol ev veleek az zolgalatban. Az pap kedeglen es mynd az kevrnyevl allok kevzenſeggel tartoznak te erted jmadny. ſevt tellyes egyhaz ez fevldevn mendenevt. azert hog mendeneknek ev kepekben zolgalz. kyk az menyorzagbol jevt vr iſtennek tartoznak zolgalny aytatos hala adaſſal. ha ot lehetnek. Azert lehetetlen hog az vr iſten jeles malaztyaual megne latogaſſa vagy megne ayandokozya meeg ez velagon es. azt aky aytatoſſaggal evrevmeſt zolgal vagy enekel az miſere. kynel ſemmy ez velagon nagyob zentſeges zentſeg nem lehet. Es ez nemykeppen iſtennek ayandokanak es zerelmenek kyvaltkeppen valo jegye vagy mutataſa emberekhez. Mert nem tezen iſten kyſſeb dolgot naponkeent az oltarra jvueen vagy le zaluan. az oltary zentſegben. Mynt mykoron menyekbevl le zaluan embery abrazt vevn. Azert hagya nekevnk ev zerelmenek [jegyet] emlekevzetyt evnen magaban. Idueſſeges azert gyakorta comunicalny annak. aky || mynden aytatoſſaggal es jozagoknak myelkev- 237
detyuel es maga evryzetyuel. Nem chak nagy bynektevl magat meg zenuettety. de ev magat zerzy. hog az hevſagos vagy idegen gondolatoktvl bezedektevl. myelkevdettevl magat oltalmazya. Iollehet hog menden idevben kel lennevnk zorgalmatoſſoknak. az jokrol. de maga inkab akoron. mykoron az zentſeghez iarvlonk. auagy mykoron hozyank vezyevk vagy vettevk ez zentſegevt.

(XI.)

Gyakorta tegy gyonaſt. ha tevbzer nem. de maga keetzer vagy haromzer egy hetben meg gyonyal mynt angelnak. ky tudnaya te zyvednek tytkayt. Az gyonaſban ne veſſed magad menteſenek vagy kevnnyebeyteſednek fedeleet vagy fedevzeſeet. ſe kedeg ne gyonyal el reytuen byneydet. hog az gyonto megne ertene azt amyt jelentez. de kepevzyed meg vagy ielenched meg neky azt amyt tetteel. es honnat es mynemev jgyekevzettel. Egyebeknek

myelkevdetyt ne mongyad az gyonaſban. de azokat mongyad kyk-
238 revl meg emle||kevzevl az jdevtevl fogua amykorban meg gyontal
volt. es azokat mongyad tyztan es reuiden. Ne akary ſok bezedevt
tevrleytened agyonaſban. auagy hozyan gyonnod. mynt ha kev-
zenſeges gyonaſt tenneel. Mert gyonnyal naponkent iſtennek az te
Imadſagodban. es te fogyatkozaſydat lelky jozagogban mendenek-
ben. es ezekrevl iſtentevl kery mendenekrevl irgalmaſſagnak vr-
uoſſagat. keueſet haznal kedeglen az gyonas. ha nem leyend neked
erevs zandekod magad meg evryzned azoktwl. kykrevl meg gyon-
tal. es ha megnem feddendevd az te eletevdet. : —

(XII.)

Celladban evrevmeſt legy. es mendenkoron myuely valamyt
olyat. hogky tegedet epehen. auagy azt aky neked hagyatyk az
feyedelmtevl. de maga oly akaratos legy engedelmeſſegre. myndha
menden horaban te meſteredtevl mondadtatneek teneked myt kel-
lene tenned. es evrevmeſt engedneel es meg tenneed aparanchola-
tot. Es ne legy te akaratod zerent jaro. vgy hog ha ſem zolaſra
239 aldomaſnekevl. ſem kedeg egyeb zvkſegre men||ned nem volnal
zabad. Ment regente egyptomban az zent atyakat oluaſſvk hog el-
tenek. kyknek ha dychevſegevket kevanyvk. tahat kevueſſevk ioza-
gokat. : —

(XIII.)

Oluaſſad zenteknek eleteket es tanolſagokat. hog Inneten ay-
tatoſſagra gyaponyal vagy geryegy. es iozagoknak zerelmere indul-
taſſal. hog hytben meg erevſevlteſſeel. vagy meg bevlchevly. hog
meg tugyad valaztany az byzont az hamyſtvl. Iot az gonoztvl. Es
keſerteteknek es byneknek meg tanolyad ellenek valo oruoſſago-
kat. Ne oluaſſad azokat kyk tegedet nem epeytnek. mert az hevſa-
gos lecke. hevſagos gondolatokat nemz. es meg olgya. vagy meg
rekenty az zyvnek aytagyat vagy aytatoſſagat.

(XIV.)

Ne Igeen keuanyad predicatorra vagy confeſſora letedet. es
ne mereezkevgyel te magattvl nagyokat. de tanoly mendenkoron
temagadat le [nyomnd] nyomnod vagy meg alaznod. Mert byzon
240 ha melto leyendez. iſten el hyv tegedet. Mert ſen||ky maganak tyz-

teſſegevt ne vegyen. hanem ha iſtentevl hyvattatyk mykeppen aaron. Mert ha az tyzteſſegre magadat rea adandod vagy vetendevd meltatlan vagy elegtelen. tahat lezen neked nagy zegyen auagy gyalazat. [Inte] Inneten vagyon. hog az predicatorok auagy az confeſſorok neha keues haznat vezyk az predicallaſnak vagy az gyontataſnak. Mert iſtentevl valaztattanak az predicatorſagra vagy az confeſſorſagra. El jevnek az predicatorſagra vagy az confeſſorſagra. maga nem bochattattak iſtentevl. es rea alnak. Eleb akarnak egyebeknek haznalnyok. hognem ev magogban zerelmnek gyevkereet oltottak volna. Tanoly azert elevzer tenen magadat io erkevcheykben kyvevl meg ekeſeytened. belevl kedeg zent keuanſagogban es zent gondolatokban magadat meg ekeſeytened. es tahat ezkoron haznalatoſon iarvlz egyebeket es taneytanod. Zent tanolſagogban. Mert ky egyebeket taneyt vagy taneytany merezkevdyk. annak elevtte mynek elevtte ev maga meg tanolya. ez illyen ember lezen teuelygeſnek meſtere. ||

(XV.)

Soha ne legy oly jgeen bator. auagy mereez. ſem egy reytek **241**
helyen. hog magadat fegyelmben auagy felelben nem tartanad. de mendenevt tarchad magadat tyzteſſeguel menden dologban. tyztaſagual tarchad magadat nezeſedbe. illeteſedben. iaraſodban es egyeb myelkevdetedben. mynt ha lattatnal egyebektevl es. Tugyad hog lat mynket amy iſtenevnk. amy byrank. latnak az zent angelok es. kyk mendenkoron velevnk vadnak. es menden helyen latuan mendeneket kyket myuelkevdevnk. lat mynket meeg az my lelky eſmeretevnk es. ky meg vadolo es tano lezen. menden gonozokrol kyket tezevnk. Az kedeg ky jnkab zegyenly embereknek lataſaat. hognem iſtennek vagy angeloknak. vagy lelky eſmeretynek lataſaat. Az oly zerzetes ember nem tyzta auagy nem tyztaſag tarto. es nem io kereztyen. ſem kedeg criſtuſnak byzon zolgaya. Mert meges keuan embereknek kedueſevlny auagy kedueſnęk lenny. es nem iſtennek.

(XVI.)

Az atyafyak kevzevt auagy az ſororok kevzevt legy zemermes. kedues. malaztos. meerteekletes. kegyes bezedev. es edeſſen ||
eert erkevlchev. vgy hog fegyelmet tarc. de maga kemeny erkevl- **242**
chedbevl vagy kemenſegevdbevl ne legy valakynek terhes. vagy

nehez. ſſeſlet iatekokat ſoha ne iachyal. ſe ektelen bezedevket valahol ne mongy. evrevmeſt ſe halgaſſad. Mert ammyt gyenyerevſeg hallany. ha hallandod. evrevmeſt mondod ky es. Az iſtennek zolgayanak tyztanak kel lenny ev erkevlcheben. ev myelkevdeſeben es ev bezedeben. az annera hog nem chak vndokolya azokat kyk ektelen mondatnak. de meeg azokat es. kyk ev ertelmekben rutot ielentnek valamyt. bator kellemeteſſevk volnanak valamynemev tyztevſſeggel.

(XVII.)

Mynden te myelkevdetyd. te erkevlchyd. es bezedyd es te
tekentetyd nemynemev alazatos zemermeſſeggel legenek meg
ekevſſevluen. hog ne ielennyeek vagy ne lattaſſeek te benned valamy keuelſeg. vagy magaztatas nagy pompaſſag vagy vak merevſeg. vagy el byzaas. Mert az zemermeſſeg igeen nagy ekeſſeeg zer-
243 zetevſſevkben. Inkab nagyobban || iffyakban. vgy hog kyk az ze-
mermeſſeget hatra vetyk. [my] nynchen remenſeg ev rolok. hog iok legenek es iozagoſſok az az iamborok. Mert mykeppen iſtennek felelme embert belevl alkolmaſeyt es zerez az iozagra. ezenkeppen az zemermeſſeeg zerez embert az fegyelmeſſegre vagy ekeſſegre kyvevl valo erkevlchevkben. Senky ne legen neked el annera nyayas. kynek elevtte leueen el felegyed zemermeſſegevdet. Vgy hog te keleſed iaraſod myndenekben legen meg eert modon. az az tyzteſſeggel auagy iamborſaggal. : —

(XVIII.)

Ne fws zvgſegnekevl. ſe kedeg fel emelt orchat ne viſely. de
inkab feel rezeent alahaylottat. Es ne legy zemeyddel budoſo.
kezeyddel ne legy zelezev vagy zeel vago. es velagyaknak erkevlchek zerent valo. ev zerzevt mogyokon ne iary. de inkab egyeneſ[en] es alazatos iaraſſal iary. mykynt ha aytatos imadſagrol ievt-
244 teel volna ky. Evleſedben oldal felt ne hayladoz. ſe la||badat vagy
zaradat mezze ne nyohad. ielennen egyebeknek elevttevk. Mert az kyuevl valo zerzetlenſeg az feſletſeeg. aytatlan elmenek iegye vagy mutataſa. Te meueteſed legen mertekletes es rytka. legy orchadban vidam. es nem zvmorv auagy haragos. : —

XIX.

Te bezedẏt vagy mondaſyd legenek vigak. es te feleletyd alazatoſſok. keſerevſegnek auagy hamos feddeſnek. vagẏ meg chvfolaſnak fuldalaſanak ſereſe nekevl. Mert nagy vetek zerzeteſben. zolny ollyat valakyrevl. kyt zegyenlene mondany ha hallanaya. Ne evrevmeſt halyad. valakyt ragalmazny. de vagy el tauoztaſſad az ragalmazoot. vagy meg laſſohad ha okoſſon tehetevd. Mert ſemmyt nem haznal neked hallanod. hanem chak meg nehezevlz zyuedben az ellen az kyrevl az bezed lezen. vagy az ellen aky mongya. keres inkab valamy iot dychyrendevt he lehet valakyben. honnan auagy kyrevl zoly bezely. vgy hog. vagy tegedet. vagy az halgatokat epyhe. amyt bezellez. || Sok hyreket ne halgas. mert 245 zyuedet tezyk nyvghatatlanna es elmedet el vonzyak es aytatoſſagodat ky mereytyk. Es az idevt haznatalan meg emeztyk. Es myt te tuc. vagy mely hyreket te twc. ne mongyad mynd ky. Mykynt az fedeletlen edeen. kyt mykoron le haytnak. ottan mynd ky ongya amy vagyon ev benne. Ne legy evrevmeſt ſeregbe vagy ſogaſ kevzevt. hanem chak oly ſeregben holot iſtenrevl zolnak es leleknek epyletyrevl. Ne legy iveltev vagy fen zolo te bezedydben. ſem hertelenkevdev. Oltalmazd magadat hog mykynt te ſenkyt meg nem ragalmaz. vgyan ſenkyt ragalmazot megne vadoly. az elevt akyt meg ragalmazot. hog jnkab megne nehezevlyen az ragalmazo ellen. es te myattad haborvſag nemzetteſſeek. haznalatos lehet kedeg ez arra. amyt maſrol zolt. hog nem igyekevzet el annera ellene. menere ev velekevdyk vagy gondolkodyk es jndultatyk gyevleſegre ellene es buſulaſra remevltetyk Mykoron amaz egygyevgyev keppen kep || mondotta. nem ragalmazando lelekkel vagy zyuel. Auagy ne talam- 246 tal meg banta leg ottan. akaruan touabba ollyantvl vagy haſonlatoſtwl magat meg oltalmazny. ha kedeglen mondattatnahnak valakyrevl oly dolgok. kyket ſilleneek neky menden keppen meg tudny annak akyrevl mondattattak. Meg ielenthetevd neky ha akarod. meg nem neuezueen a zemelt. de hog meg tugya magat oltalmazny. de annak ellene gyevleſegben meg nem gyevladny. : —

XX.

Keerkedeſt vagy magad hanyaſt nagy zerelmel el tauoztas. ſe akary hevſaggal vagy heyaban dychekevdned Mert aleg lehet benned valamy dychyrendev io. hog kyt egyebek es megnem ert-

nek vagy meg nem eſmernek. Iollehet te ne tugyad azt. vagy
kedeg el tytkolyad. Azert ha magadat hanyod vagy dychyred.
tahat meg meuettetevl es meg vtaltatol. Es honnan epevltetnek
247 volt te||benned te baratyd. Innen tegedet meg vtalnak. : —

XXI.

Atkok es zytkok es hazvgſagok meeg kevſdedevk es. vagy
kevnnyek. Es mynden gonoz auagy ektelen igeek vagy bezedevk.
iol lehet hog legenek vigadok vagy pakchalok(?). zerzeteſnek zaya-
bol vagy zayatol el zaggattaſſeek evrek atok zerent. Mynt meg
mongya zent iakab apoſtol. monduan. Ha valaky aleygya evmagat
zerzeteſnek. megnem ehneytuen ev nyelueet. annak heyaban va-
gyon zerzeteſſege. Evreſkevdev bezedevket akar myrevl legenek. el
tauoztaſſad mert nehezek. Es iollehet ne aleytaſſanak bevnek. de
maga azoknak ev [ſoka] zokaſa nemz auagy zerez nagy fogyatko-
zaſt es nagy tevredelmet. Es mert ev rolok ityletnek napyan ook
lezen adando. Es mykoron gyakorta el bochatyvk nyeluevnket
hazontalan bezedre. mykoron ezevnkben ſem vezzevk el izamonk
248 laſſan laſſan az vetkevkre auagy bevnekre. kykbevl || tamadnak
nyha ragalmazaſok. meg bomlot erkevlchevk. es lelky eſmeretevk-
nek nagy nehez fuldalaſy vagy gevtrelmy

XXII.

Iſtenrevl zolny bezelleny halgas. es zoly te es. Mert indeygya
az zyuet iozagnak zerelmere vagy tanolſagara. es aytatoſſagnak
keuanſagara. halgaſſad alazatoſſaggal es tevreſſel azokat kyk [iok]
iot mondnak vagy bezelnek. es ne vetekevgyel ev ellenek. Mert vad-
nak oly ertetlenevk. kyk mykoron iot halnak. hog ne lataſſanak
tudatlanoknak. az iot akyt maas ember mond. hamar vagy legot-
tan kezdnek vetekevdny azokrvl. hog lataſſanak evk es valamyt
tudny. Mert keuannyak vagy nem kereſyk ez illyenevk az lelky
epevletet. de inkab magoknak mutataſſat. azert ſokat zolnak be-
zelnek. : —

XXIII.

Ne akary lenned feddevzev. vagy vizza vono ſemmybe. ha-
249 mar meg engegy. || Mert ha io az ige. melyet valaky eleue mond.
Neked nem kel ellent tartanod valamy magad mutataſſert vagy

keuelſegert. Ha kedeg nem io az ige akyt mond. hat iobban taneytod evtet meg mutatuan neky az byzonſagot. bekeſſeggel el halgatuan. hognem mynt haraggal meg fegyelmezueen.: —

XXIII.

Mykoron zolaz bezellez. chendeſ zoual bezely. vagy laſſv bezedel zoly. vyg orchaual. Te kezeydben nyugodalmaſnak es fegyelmezevtnek tanoly lenned. es valamyt akoron zolandaz jnkab haznos lezen. Ne legy vak merev bator. naladnaal ideſbek elev vagy venbek elevt. de zemermes. halgatuan ev taneytaſſokat. Mert veneke az taneytas. iffyake kedeg alazatoſſaggal tanolny.: —

25

Ne akary lenned evreſkevdev vagy heuolkodo. es ne igyekevzzel hyreket halgatnod. Mert keet gonozt vonzaz || azbol. Idevt **250**
heyaban veztez hazontalan. es az te zemermes voltodnak vallod vagy zenuedevd tevredelmeet. Ennek felette egyebeknek io peldat nem ach. de inkab gonozt.

XXVI.

Mynden iozagogban. es io erkevlchevkben. myndenkoron elevdben vegyed vagy elevdben veſſed te magadnak. Az feneſſeges vagy tyztaſſagos tevkevrt. es mynden zentſegnek tevkelleteſſeges peldayat. Az az. Az iſten fya[ya]nak eletyt es erkevlcheet. ky ezert bochattateek menybevl. nekevnk meg ielenny. hog elevttevnk iarna vagy menne iozagoknak ev vtaban vagy vtayn. Es eletnek tevruenyeet es tanolſagat adnaya nekevnk ev peldayaual. es meg taneytana mynket. Mert mykeppen ev zemelyere vagyonk teremtueen. vgyan ev erkevlchenek haſonlatoſſagara meg epevlyevnk my tehetſegevnk zerent. my kyk ev abrazat || bevnnek myatta meg fertez- **251**
tettevk vagy meg zepplevſſevytettevk. Mert meneuel nagyobban evtet valaky igyekevzendyk kevuetny. attvl kevzelb lezen ev hozza az lakodalmba. es haſonlatoſb az dychevſegben. es feneſſekben lezen ev hozza. Iryad meg azert te zyuedben ev erkevlchyt. mely alazatoſſon magat tartotta emberek kevzevt. mely kegyeſſen taneytuany kevzevt. mely ekeſſen eteleben es italaban. mely irgalmaſon az zegenek kevzevt. kykhez magat haſonlatoſſa teue mendenben. Es mykent meg nem vtalt ſenkyt. meeg ha poklos volt

volna es. Es mynt az kazdagoknak nem hyzelkevdevt. es hog nem
volt zorgalmas vagy beketelen az ev teſty zvkſegeben. Mely ze-
mermes ev tekentetyben. vagy nezeſeben. mely igeen bekeſſeges ev
bozvſagyban. mely kegyes vagy zeleed ev feleletyben. Mert nem
akarta ev bozzvyat allany. hazvg auagy keſerev bezeddel. de jnkab ||
252 lagy es alazatos felelettel. egyebeknek gonoſſagaat meg vigaztotta.
O mely io modon magat tartotta ev myelkevdetyben es erkevlchy-
ben. O mely nagy zorgalmas volt lelkeknek idueſſegevkre. kyknek
zerelmevkert meg es [holt] meltoltateek meg halny. Mely igeen
azzonyallatoknak nyayaſſagyt peldanak okaert tauoztatta. Innen
az ev taneytuany chodalkoznak vala. hog egyedevl chak evnen
maga zol vala az ſamaritanaual. azert hog nem zokaſa zert zerent
lattatyk vala ev rola vagy ev tevle. O mely tevre bekeſſeges vala far-
radaſokban es zevkſegevkben. mely kenyerevletes az nyorulta-
kon. Mykeppen le enged vala. vagy kenyerevl vala eretelenevknek
ev tevkelletlenſegevknek. Es mely igeen ev magaat gonoz peldatwl
ozza vala. mykeppen az bevneſeket nem vtalya vala. Mely kegel-
253 meſen az penitencia tartokat foga||gya vala. mely kedues vala men-
denekben. Mely gyors vala mendenekben. mely keez vala kenye-
revletre. mykent ev mala valla monduan. Bodogok az irgalmaſok.
Ime azert az edes iduezeytev ieſus. mykeppen az kerkevdſegevt.
maga hanyaſt. es kyualt keepnek eſmeretyt tauoztata. Ez illyen
dolgay az criſtuſnak kezen legenek te elmedben vagy emlekevze-
tevdben. hog mynden bezedydben es myelkevdetydben myndenko-
ron rea neez. vgy mynt peldara igyekevzueen. Evlueen. fekevueen.
te eteledben italodban. bezedevdben egyedevl auagy egyebekkel.
Mert ezekben jnkab zeretevd evtet. es ev nyayaſſaganak malaztyat
nyerhetevd es batorſagot. es mynden iozagban leez tevkelletevſb.
Ez legen az te emlekevzetevd vagy gondolatod. es te bevlcheſſe-
gevd. es te tanolaſod. ev rola myndenkoron gondolkogyal. Es ez
ev peldaya zerent magadat belevl es kyuevl zerezyed. ky men-
denekben mendenkoron alkolmaſon es tevkelletevſſevn magaat
viſele.: — ||

(XXVII.)

254 Enekleſedben te zodat vduarlo modra ne tevrdelyed. mert
ha akarz iſtennek kelletned vagy keduesnek lenned. Akoron myg
tyztabban es egygyvgyevbben eneklez. anneual jnkab kedues leez

evneky. ha keuaz halgatoknak kellemetes lenned. tahat ez hyvdy-
chevſeeg. ha kedeg tenen magadnak keuanz kellemetes lenned. ez
hevſagos vigadalm. ha kedeg egyebeknek epevleſevket keuanod
tahat meneuel jnkab hevſagot tauoztach eneklefevdben.· anneual
nagyobban ev zyueknek aytatgyat es tyztaſagat iſten meg hal-
gatya. jnkab hog nem̥ mynt az zonak zengeſeet. mykent nemely
aytatos mongyȧ. Nem az iuevltees. de jnkab az zerelm zeng iſten-
nek fevleben. es igy kevnnyen iueveltz iſtenre̥. mert kevzel vagyon
iſten. mendeneknek kyk evtet hyvyak byzonſagban. Te igyekevze-
ted az iſteny zolgalatban. jnkab legen arra hog az zent iraſnak
igy||ebevl. lelky ertelmet vegy es aytatoſſagnak keuanſagat. hog **255**
nem mynt vduarlo keppen [enekſe] enekleſnek mogyat tegyed. Es
zodat iuevltuen fel magaztaſſad. Iol lehet nemely zerzeteſſek heya-
ban aleychak evmagokat illyen modon iſtennek zolgalatot tenny.
Mert ha iſtent zonak zengeſe gyenyerkevttetneye. tahat az mada-
rak es kyntornalo zerzamok keduesbek volnanak iſtennek. hognem
mynt az embery enekleſevk. Zyvnek tyztaſaga es elmenek ayta-
toſſaga. ezek azok. kykben iſten gyenyerkevdyk. Valamy vagyon.
aky iſtenrevl nynchen. azzal ſokat ne gondolyon iſtennek zolgaya.
Eleg teneked zodnak vduarloſagara. bezodydnek. evltevzetydnek
erkevlchydnek [ekeſſegyre] ekeſſegere. hog te benned ſemmy ne
legen ne ielennyek. hog ky meg bantanaya vagy meg botrankoz-
tatnaya az te read nezevket. ha ſemmy keuelſegnek. Semmy vaſot-
ſagnak. Semmy haborulaſnak. Semmy beketelenſegnek. Semmy
feſletſegnek. || Semmy kyualt keppen valo valaas auagy ekeſkev- **256**
deſne̥k zyne vagy kepe te benned ne lattaſſeek.

XXVIII.

Mykoron valamely idevben. neked tevrtenendyk hazbol ky
indulnod vagy celladbol. mynt magadat tarchad. hog mynd addeg
halogaſſad. myg touab lehet tevled. hog annak myatta el fordey-
chad az ky meneſt vilagyakhoz. Azt keuanom vgy mond zent ber-
nald. hog keſedelmes legy ky meneſre vilagyakhoz. hanem chak
akoron mykoron engedelmeſſeg kezereyt tegedet. vagy valamy
egyeb haznalatnak oka kereſſe azt. Mert hazadban vagy celladban
vezteg kell lenned. embereknek ſeregytevl el kel reytevzned el
enezueen. Ez egy oltalm zerzeteſnek. ky akar iſtenben̥ es magaban
nyvgodalmaſnak lenny. Mert mynden aytatoſſagot kyt hon cellad-

ban gyevtez. azokat kyuevl el hyntevd te. jnkab hog nem mynt meg gyevtevd vagy meg tartod. Azert gyakorta byzonſagot vettevnk mynd magonkban. mynd egyebekben errevl vgy mond zent
257 bernald: ‖ hog az gyakorta valo ky menet. es vilagyakkal valo nyayaſkodas. es kyvevl valokhoz nagy foglalaas. aytatoſſagot meg olt. es lelky forroſagot meg hydegeyt es lagya tezy. es iozagoknak zandokat meg lageygya. Zyuet ozlotta vagy feſlette tezy. haznalatra valo zandokot vagy zerelmet. meg erevteleneyty. gyenyerevſegevket taneyt zeretny. Idevt hazonnekevl vagy erdemnekevl el mulatny. Sokkeppen iatekokra es trufalaſſokra igyekevzny. Az zent horakat vagy az zoloſmakat reſten meg vnaſſal mondany es ſyetuen mondany. oztan ez vtan keſertetevknek ev vizey be folnak az zyvnek ev hayoyaban. Ezeket mongyvk nem arra. hog magadat nehezeytened az engedelmeſſegre. mykoron parancholtatyk ky menned vilagyakhoz. de hog neked ne legen vigaſſag kyuevl budoſnod. meneben raytad aal. Mendenkoron zereſſed hazban reyevzned. hanem ha engedelmeſſeg vagy lelky haznalat ky menny tegedet kezeytend arra.: —‖

258 XXIX.

Mykoron hazbalol ky menendez. az vchakon igeen ſok fele ne vigyaz. hog olyat ne laas hog honnan keſerteſſel te Imadſagodban annak vtanna. Es meg bantaſſal azok kepe myat. kyket ot lattal vagy nezteel. dauid. paraznaſagnak bevneben eſeek. az azzonyallatnak oktalan nezeſebevl. kyt az elevt kyl nem keuant volt. hanem az vtan mynek vtanna oktalan neze. Te zemeyd legenek te feyedben. az az. te gondolatod forgogyek az my vronk ieſus criſtuſnal. ky zent egy haznak [feye] menden tagaynak feye. vgy hog ne igyekezzel azokra es. kyk te elevtted vadnak. hanem chak menere zvkſeg agya. Es oly aytatoſſon es tyztan tery haza. mykent elevzer ky menteel volt.

XXX.

Bekeſeges legy azokkal kykkel vton vagy egytevt iarz. ne [legy] ſegyel. vagy vyzzaat ne vongy ſoha. bator te iobban tugyad vagy iobban eſmeryed. hog nem mynt egyebek azt amyrevl zolnak bezelnek. hognem mynt az aky bezelly. Auagy ha nem tudod
259 hamar rea enged ‖ te zyuednek chendeſſegeuel. mert az feddeſnek

gyakorta ok adatyk. Gondolyad meg hog ha myg tenen magadban beketelen vagy. ſoha addeg egyebeket nem bekeltethecz. kezgyed elevb tenen magadon. es az vtan egyebeket kevnyeben fegyelmezhecz meg. Mert meg haborodot ember akar myre tanoha az beketelent. Inkab aleytatyk hog beketelenſegbevl mongya neky. hog nem ment eert erkevlchbevl. Mert nagyobban epevltetyk akar ky az bekeſſegnek ev peldayabol. hog nem mynt akar my egyeb okokbol. kyket evnekyk vetnek. vagy vetneel. Mert az iozagos myelkevdet az bevnnel nem taneyt. Az beketelenſeggel ne taneythacz egyebet bekeſſegre. Sem kedeg alazatoſſagra. keuelſeggel. Tarſoſſagos vagy nyayas legy vton. de ne akary lenned feſlevt erkevlchev. Se kedeg ne iar az feſlettekkel. vgy hog imadſagydat meg ne olchad. vagy el ne hagyad az tarſoſſagert valamykoron. : — ||

(XXXI.)

Valaz idevt magadnak. mynd vton mynd haznaal imadkozny 260
es iot gondolny. Ne akaryad magadat meg vnny. vagy el hadny. Ne gondolyad hog az aytatoſſagnak teteleet el akarnad halaztanod. addeg myg hazadban teerneel. Mert ha igeen meg [hydegelev] hydegevlt az aytatoſſagnak forroſagatwl. nehezen leled az vtan eſmeg meg. Mert ky ma nem keez az aytatoſſagra. mas nap jnkab nem lezen. Azt en nem mondom. hog haznak kyuevle olyan nehez vagy [nehe] ert erkevchev lehetneel. mynt ot hon haznaal. de maga te tugyad az te elmedet. hog mynemev zandokra igyekevzevl iora. menebevl lehet iſtennek ev ſegeytſegeuel. : —

(XXXII.)

Emberek kevzevt el tauoztas mynden. ky io pelda nem volna. Iſtennek hyv zolgayat illety. hog ev vranak mendenevt keuannya tyzteſſegeet magaztatny. My kedeg vagyonk iſtennek vduarlo nepey. es mykeppen az hazy atya tyzteltetyk az ev nepenek io voltokbol vagy iamborſagogbol. || Ezenkeppen tugyad. hog valamyt 261
emberek kevzevt myelkevdevnk. eſyk my vronk ieſus criſtuſnak auagy dychyretyre auagy meg vtalaſara. Es myert my vagyonk lelek zerent. emberek kevzyben vettetueen. azert hog my bennevnk meg epevlteſſenek. Azert keueſet haznalnak az my bezedynk. ha nem epevlendnek emberek my io peldankkal. Es ha nem vagyonk oly tevkelleteſſevk. hog embereknek mutathaſſonk ioza-

goknak peldayt. akar chak oltalmazyvk magonkat gonoz peldaktwl. mely gonozokat zoktonk egyebekben meg fegyelmeznevnk. Az az. mynt ez velagy hyreket ev nekyk ne hyrdeſſevnk. vagy ne bezellyevk. es evrevmeſt ne halgaſſwk. Es gyenyerev etkeket my erettevnk zerzetteket. ne zereſſevnk. Sem lagy agyaat. ſem kedeg haragnak es vizza viuaſnak zykrayat ne tegyevk. Gonoz bezedevket. es feſlet hevſagos iatekokat ne kezgyevnk vagy ne mongyonk. vagy ne indohonk. es ieleſben. hog az ev ayandokokbol vagy
262 [adan] adomanyokbol. telhetetlevnek||nek vagy feſuenyeknek ne neuezteſſevnk vagy ne hyuaſſonk. Mert ezbevl ev nalok meg vtaltatonk. ha latyak hog my ezeket keuannyvk vagy telhetetlenevl kereſſevk. kyknek meg vtalaſaat evnekyk hyrdegyevk predicallyvk. : —

(XXXIII.)

Okos legy. vagy magadat oltalmazzad evryzzed. hog ferfyakkal azzonyallatokkal ſokat ne zoly. Es ev zyneket orchayokat evrevmeſt ne nezzed. ſem kezeket ne fogdoſſad. Es kevzel hozyayok ne evly. es evrevmeſt reyayok ne meues. Es ne keres zegletevket vagy tytok helyeket ev velek zolaſra. Mert az ev zolaſok myat. ha ſemmy keſertetevk beleed nem ievnenek es. de maga nem menekevdneel meg. hozzad valo gyanoſagtol es gonoz hyrnek zepplevetevl. Mely zepplevt nehez el tevrleny. zegyennel es nehezen tehetevd. Vgy tarchad magadat tyzteſſeggel. mynden ferfyvnak vagy azzonyallatnak elevttevk. mynt ha az fer-
263 fyvnak vagy azzonyallatnak || ev hazas tarſa. vagy az te feyedelmed ot volna. vagy ot evlne. es meg halgatnaya es meg nezneye. mendeneket kyket te teez vagy mondaz. Es vgy tarchad magadat. mynt ha valaky oda iutna es latnaya. hog te vele zolaz. es ne veheſſe gyanakodaſnak iegyeet. es ne legen zevkſeeg neked meg zegyenevlned vagy meg pyrvlnod. vgy mond ezen zent bernald. Ha az en tanalchomat meg nem vtalod. en tanalchom ez. hog ſoha egy ferfyvual vagy azzonyallattal ſe zerez nyayaſſagot. bator zerzetes vagy meeg zent legen es. Mert bator teſtnek keſertetynek vezedelme ne kevuetkevzzeek. ky zokot lenny az ollyan nyayaſſagbol. gyakorta mykoron nem feeltetyk az gonoz. ky az io kepnek alatta reytevzyk. meeg az gonoz hyrnek zepplevytevl meg valua es. ky innen tamad vagy fogonyk. tezen nagy nyvghatatlanſagot

embernek. ez illyen gonoz keuanſag. hogha kedeg imadſagaert
keuanod ev nyayaſ||ſagat es ev eſmeretyt. tugyad hog az ev jmad- **264**
ſaga nem evue. Myt haznal azert neked. hog ily nagy vezedelmet
vagy nyomoruſagot zenuench tvrz te zyuedben ev hozza te imadſa-
godnak ideyen. Ez valaztas ezrevl eleg legen. ha akarod zyuednek
bekeſſegeet. es ieles tyzteſſegevdet atyafyak kevzevt vallanod. El
tauoztaſſad ferſyaknak ev nyayaſſagokat. kevzevnſeggel zeres myn-
den io embereket. Es ſemmyben ky ne valazzad valamelyket tevb-
bytevl nyayaſſagra. Es te zyuedben nagyobban tyztelyed es zereſ-
ſed az iobbakat. az zent leleknek nagyob vagy beueb malaztyaert
ev bennevk. de maga ne akaryad magadat ev velek foglalnod. ha-
nem reuiden es kegyeſſen ev velek bezelueen. Mykoron el nem
tauoztathatod. es akoron es. meg eert erkevlchel egygyevgyevyen
magadat ayanluan ev imadſagogban. ha evk bevlchek leyendnek.
Inkab zerelmeſb vagy keduesb leez nekyk. ha kedeg vntatok leyend-
nek.˙ iob teneked hog velek magadat ne foglalyad. : — ||

(XXXIV.) **265**

Legy meg menekevdueen. vagy meg ment menden keuanſa-
goktwl. menden ez velagy myelkevdetevk[tevk]tevl. menden meg
foglaltataſſoktwl. menden zorgalmaſſagoktwl. Vgy hog te feyedel-
mednek ne legy bantoya. vagy vntatoya aldomas kereſſel. valamyt
dolgoznod vagy myelned. vagy ky menned vilagyakhoz. vagy ad-
nod. vagy venned. Vgy hog zabadon agyad magadat te feyedel-
mednek akaratyara. Es valamyt mondand. menden zorgalmatoſ-
ſaggal menden morgaaſ nekevl es neheſſeg nekevl. bantaas nekevl.
vyg orchaual evrevmeſt meg tegyed. Nem vgy mynt nemelyek tez-
nek. kyk ha chak egy kyſdedben. aldomaſnak adaſa meg tagattaſ-
ſeek. az feyedelmnek ev conſcienciaya zerent. leg ottan morognak.
es az feyedelmnek le veteſerevl vagy meg oldaſarol zerzevdnek.
Es ez illyenek nem alkolmaſok zerzetre. es nem meltok iſtennek
orzagara. keues byzodalmad lehet iſten elevt. az engedelmeſſegnek
erdeme||ben. kyt fel fogattaal volt feyedelmednek ev kezeen. ha te **266**
beketelenſegednek auagy nyvghatatlanſagodnak vagy morgaſodnak
myatta. kezereytendevd az te feyedelmedet vagy erevltetendevd
aldomaſt adny neked. Mely aldomaſ nekevl tegedet akarna lenned.
mert ez koron te nem meegy be az ayton az zent zerzetnek akla-
ban. ky criſtuſnak mondatyk. Mert az criſtus nem ievt ev akarat-

yat tenny. de ev zent atyaeet. Ezenkeppen or es toluay volnaal. or vagy. mert maſeet. az az akaratodat kyt az feyedelmnek attal volt. ev kedue nekevl el vezed ev tevle. Toluay es vagy. mert ez illyen gonoz peldaual meg evlevd az egygyevgyevyeket az zeledevket. : —

(XXXV.)

Hog kedeg jmmar reuiden vegezzem mendeneket. kyket
felyevl meg mondottam. legy aytatos iſtenhez. es te zyuedet ev
neky zerezyed. Te feyedelmydnek legy engedelmes alazatos. es
267 haragot vagy gyevlevſegevt ev || ellenek ne viſely ne tarc. evket
meg ſe vtalyad. ſe meg ne itylyed. ne morog es ev reyayok vagy ev
felevlevk. Az atyafyakkal ſororokkal legy bekes. kemeny beze-
devkre legy tevrev vagy bekeſſeges. es fegyelmre alazatos. Ne ityl
keueſbevl kevnyen. ſe ne legy gyanos. legy zolgalo. mentevl jnkab
nagyobban erevtelenevknek. Es az embery zolgalatokban gyakor-
latoſſon imagy. karban legy fegyelmetes io erkevlchev. [te eteled-
ben] te eletevdben legy okos. es menden teſty zevkſegevkben. io
modot tarto. legy az cellaba evrevmeſt. evreſkevdev bezedevket
tauoztas. laſſan zoly. vigaſſagban io modon legy. Byzon mondo
legy igeen. te bezedyd legenek byzonyok. mynt hytevk vagy eſkev-
ueſevk. Senkyt ne ragalmaz. de meeg jngyen ſe halgaſſad evrev-
meſt. Gyevlevſeget ſenkyhez ne tarch. Ne legy keuely te erkevl-
chevdben. vagy te zodban vagy bezedevdben es. Penzt auagy kaz-
dakſagot gyevlyevl. Zegeenſegevt zereſſed. mendenevt vagy ||
268 mendenekben tauoztaſſad az ferfyakat. meg nyomorvltakon ke-
nyerevly. Tyzta legy mendenekben. es iduezevlt leez. : —

Vegeztetyk zent bernaldnak mondaſa az zerzetes eletrevl. ||

O mely veelhetetlen erevs evleleeſſel evlelteel meg engemet io ieſus. 269
mykoron te zyuedbevl veer ievt ky. te oldaladbol vyz ievt ky. es teſtedbevl az lelek. O zerelmes iffyv. myt tevtteel. hog illyen kenokat zenuedneel. Byzonyal en vagyok te faydalmadnak oka. Ezenh zent bernalt eſmeg vgy mond. O ember. meg mutatta teneked az ieſus ev kezeet. hog tegyed azokat. melyeket ev tevt. Meg mutatta oldalaat. hog erezzed azokat kyket ev erzevt. meg mutatta labayt. hog oda meny houa ev ment. O edes es keuanatos arneek. ieſuſnak zarnyay alat. ot vagyon az oda futoknak bator oltalm. es az nyomorultaknak edes hyedelm. O ember ha evzue gyevhtevhetted volna. criſtus verenek le hullo cheppeyt. Nemdee nagy zorgalmatoſſaggal evryzted volna. Meneuel jnkab kel evryzned az te lelkedet. kyert criſtus az ev vereet ky evtte. O io ieſus. mely nagy kenokat zenuetteel emberekert. zenuettel kemeny igeket. kemenb vereſegevket. teſtnek kemenſeges ſebeyt. O io ieſus. az te zerelmed nem ireſkevdev. kyk tege‖det zeretnek meg nem tevnyvlnak. Az te zerel- 270
med nem el mulando. de evrevk. Az te emlekevzeted meezneel edeſb. te rolad gondolkodny edeſb hognem az etek. Te rolad zolny. io etel. tegedet meg eſmerny. iob vigaztalas. Te hozzad ragazkodny evrek elet. te tevled el valny evrevk halal. kerlek io ieſus. hog ſemmy ne legen ennekem edes. ſemmy nekem kellemetes ne legen. ſemmy dragalatos en hozzam ne ragazkogyek. Vtalatoſok legenek mendenek. te tevlettevl meg valuan. Evrevlny te nalad nekevl vnyam meg. gyenyerkevtteſſen zomorkodny te eretted. O io ieſus ha te neked keent kellet zenuedned. es vgy kellet be menned az te dycheſegedben. my neuolyas bevneſek. mykeppen hyzzevnk be menny az nem my dychevſegevngben. hanemha elevzer keent zenuedevnk. O zenuendev zeretet. es zerelmes zenuedet. varuaan. vonuaan. tevrueen. es el hozuan. O mely meltatlan neuolyaſſag.

271 mely kedues es meg byzonyvlt zeretet. Mely ve||letlen meltoſſag. mely chodalatos edeſſeg. mely meg ǵevzhetetlen zeletſeg. dychevſegnek kyralyat meg fezeyteny. az igeen vtalatoſſagos fergechkeert. ſevt az fergechketevl meg ſezeytetny. ky hallot illyen nagy chodat. auagy ky latot ezhez haſonlatoſt. : —

Ez vtan kezdetyk embereknek kemenſegekrevl. es vgy mond zent bernald. O adamnak kemen es meg kemenyevlt be dagazvlt es ertelm nekevl valo fyay. kyket megnem lageyht. enne nagy kegelmeſſeg. zeretetnek enne nagy langya. zeretetnek il nagy geryedeteſſege. illyen nagy zeretev. ky ad vtalatos hytuan allatokon. dragalatos gyevngyevket. Myt kellet volna tenny ez zeretevnek. es megnem tette. Vakokat velagoſeytot. teuelgevket meg tereytevt. bevneſeket atya iſtenuel meg bekelte evt. kegyetlenevket meg eleueneytevt. : —

Hog az leleknek zeretny kel az vr iſtent. vgy mond zent
272 bernald. O en lelkem zereſſed azt. || kytevl illyen zeretevt vagy. Igyekevzzeel azhoz. ky igyekevzyk te hozzad. kereſſed az tegedet kereſeevt. Zereſſed az tegedet zereteevt. kynek zerelmeuel elevl vagy vetetueen. ky az te zerelmednek oka. O en lelkem zereſſed azt. ky tegedet ky hozot neuolyaſſagnak vermebevl. es ſaarnak fenekebevl. Valazzad azt te barattoda. mynden te baratyd felet. Mykoron mendenek leyendnek teneked meg vontatuan. chak ev egyedevl targya meg teneked az hyvſegevt. az te eltemeteeſednek napyan. Mykoron menden baratyd el tauoznak te tevled. ev tegedet el nem hagy. de oltalmaz tegedet. az ordeyto orozlanyoktvl. kyknek etelevl zereztetteel. Es el vizen az eſmeretlen orzagban. es be vizen tegedet az felſev ſyonnak vchayra. Es ot helheztet tegedet az ev angelyual. az ev felſegenek orchaya elevt. hol hallod az angely edes enekleeſt. Es ot hallod vigaſſagak enekeet. vigaſſagnak es idueſſegnek zauaat. hala adaſt es dychyretnek zauat. es
273 evrek alleluiat. O en lelkem fohazko||gyal. geryedeteſſen. hog iuthas az evrek varaſra. kyrevl illyen nagy dychevſeg mondatot monduan. Mykent mynden viagadokee. lakodalm vagyon te benned. O en lelkem. meny. fevld. tenger. es mendenek kyk ev bennevk vadnak. nem zevnnek en nekem mondany. hog zereſſem en iſtenemet. O bodog vigaſſag. es vigaſſagos bodogſag. latnya az zenteket. lenny az zentekkel. es lenny zente. latnya iſtent. vallany iſtent evrekke es touab. O en lelkem. ha menden napon myne-

kevnk kenokat kellene tevrnevnk viſelnevnk. ha pokolnak kennyat kellene hozzv ideyg tevrnevnk. chak hog criſtuſt ev dychevſegeben lathatnoyok. es az zentekhez tarſolkodhatnank. Nem de melto volnae el zenuedny myndeñt. valamy zomoru. hog il nagy ioban es nagy dychevſegben rezeſek lehetneenk. Azert ellengevdnek az evrdevgevk. zerzyk az ev keſertetevket. tevryk az teſtet az bevhtevk. meg zoreytnak az kemeny ruhak. nehezeyt

TARTALOM.

TIHANYI CODEX.

Lap.

Prédikáczió «az zent zeretetről» (befejezésül egy «pelda az bodok zent erſebőt azzonrol : ki magari kiralnak leanya uala» és «az bodok zent elexſius» élete) 1
Prédikáczió «vrunk criſtusnak zileteferől» 16
«Eǵ zep predikacio azzonunk marianak foganatarol» 27
«Eǵ zep es aietatos predikacio azzonunk marianak zileteferől» ... 39
«Eǵ zep es aietatos predicacio Az zyz marianak viſitacioiarol» 53
Prédikáczió «azzonnunk marianak megh tyztulatiarol» 75
«Eǵ igőn zep predikacio urunk criſtuſnak foganattarol» 86
«Zyz zent eugenianak elethe» 125
«Eǵ zep pelda az edős zyz mariarol» 143
«Meǵes eǵ pelda mel igőn haznos embőrnek az oraciot naponked megh mondania az zyz marianak tiztőſſegere» 144
«Naǵ zep predikacio : azzonunk marianak halalarol» 147
«Az oracio kinek haznat es az zyz marianak előtte kellemetős notat ede fel eǵ peldaba megh iram» (l. 144. l.) 173

KAZINCZY CODEX.

Prédikáczió «azzonunk marianak halalarol» 177
Példa «mel igőn io legőn : az zyz marianak zolgalnia» 187
«Zyz zent» antiochiai «margit azzonnak elete» 189
«Eǵ igőn zep pelda meſ igőn io az zent Ieronimuſnak zolgalnia» 193
«Dicőſſegős zent Anna azzonnak elete» 195
Prédikáczió «az edős zyz marianak neuebe ualo diaky bőtőkről» (befejezésül egy «zeep pelda» Ieronimus fraterről és Borbála apáczáról 205
«Bodogh zent eſeknek elethe» 210
«Zent barlaamnak elethe» 216
«Eǵ zep predicacio Az zent tyztaſagrol» (befejezésül «zyz zent urſuſa azzon elete») 234
A tiz parancsolat 242
Tanítás a feltámadásról 245

HORVÁT CODEX.

Prédikáczió «iften fyanak teſt fel vetelerevl» 257
Prédikáczió «azzonyonk zeplevtelen zvz marianak halalarol» (befejezésül «nemely aytatos peldak azzonyonk mariarol» 296
«Zent bernald doctornak mondaſy az zerzetes eletrevl» 337
Krisztus szeretetéről... 357

